

Oznaka poročila: ARRS-CRP-ZP-2012-05/22

ZAKLJUČNO POROČILO O REZULTATIH CILJNEGA RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

A. PODATKI O RAZISKOVALNEM PROJEKTU

1. Osnovni podatki o raziskovalnem projektu

Šifra projekta	V5-1031
Naslov projekta	Učinkovita državna podpora za športno aktivnost državljanov
Vodja projekta	20223 Simona Kustec Lipicer
Naziv težišča v okviru CRP	2.04.02 Vpliv družbenih kazalnikov ter učinkovite športne aktivnosti prebivalstva na kakovosti življenja
Obseg raziskovalnih ur	481
Cenovni razred	B
Trajanje projekta	10.2010 - 09.2012
Nosilna raziskovalna organizacija	582 Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede
Raziskovalne organizacije - soizvajalke	502 Inštitut za ekonomska raziskovanja
Raziskovalno področje po šifrantu ARRS	5 DRUŽBOSLOVJE 5.06 Politične vede 5.06.01 Politologija
Družbeno-ekonomski cilj	11. Družbenopolitični sistemi, strukture in procesi

2. Raziskovalno področje po šifrantu FOS¹

Šifra	5.06
- Veda	5 Družbene vede
- Področje	5.06 Politične vede

3. Sofinancerji²

	Sofinancerji		
1.	Naziv	Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport	
	Naslov	Masarykova 16, Ljubljana	

B. REZULTATI IN DOSEŽKI RAZISKOVALNEGA PROJEKTA

4. Povzetek projekta³

SLO

Področje športa se s svojo družbeno in ekonomsko vlogo sooča s številnimi izzivi - od tistih, lastnih športu samemu, do širše družbeno relevantnih izzivov, ki jih s svojim delovanjem regulirajo tudi različni nivoji oblasti na lokalnih, nacionalnih, pa tudi nadnacionalnih ravneh političnega delovanja. Vpliv telesnih oz. športnih aktivnosti državljanov na različna druga področja njihovega vsakodnevnega življenja (npr. zdravje, delovna učinkovitost, zaposlovanje) je tako pomemben, da presega zgolj meje športne avtonomije in kliče po preišljenem in pozitivnem posegu države.

Teoretično izhodišče raziskave je torej, da je športna rekreacija prebivalstva ekonomska razvojna priložnost Slovenije, zaradi njene večfunkcionalne narave, ki prispeva k blaginji prebivalstva, in da je zaradi tega potrebno poznati tudi dosedanje učinke državnega spodbujanja športa za vse, ki jih v okviru svojih politik zasleduje in dosega država.

Raziskovalni problemi, ki smo se jim posvetili v raziskavi so:

- Kateri družbeno in politično pogojeni dejavniki vplivajo na učinkovitost športne aktivnosti?
- Kakšna je smer in kolikšna je moč vpliva posameznih dejavnikov na športno aktivnost?
- Kakšna je povezava med učinkovitostjo športne aktivnosti in kakovostjo življenja?
- Koliko se skupne potrebe prebivalstva upoštevajo v procesih oblikovanja in izvajanja državnih politik na polju športa za vse in ali bi jih bilo možno v prihodnje izvajati še bolj učinkovito.

Temeljni raziskovalni hipotezi projekta sta bili:

- (1) Učinkovito, na javnem interesu utemeljeno športno aktivnost opredeljujejo demografski, personalni, ekonomski, sociološki, prostorski in politično-upravni faktorji (prediktorji) in
- (2) raven športne aktivnosti pomembno vpliva na kakovost življenja v Sloveniji, zaradi česar je za učinkovito športno aktivnost državljanov in s tem tudi višjo stopnjo kakovosti njihovega življenja potrebna ustrezna intervencija države in njenih ukrepov.

V projektni prijavi smo se zavezali, da bo raziskava prispevala k uresničevanju ciljev zastavljenih z razpisom CRP KS in širše, in sicer:

- 1) Analizirati družbene dejavnike, ki vplivajo na učinkovitost športne aktivnosti prebivalstva in kakovost življenja.
- 2) Razviti vzorec učinkovite športne aktivnosti državljanov in vloge države pri tem.
- 3) Narediti strokovno podlago za doseganje socialno in gospodarsko vzdržnega razvoja s pomočjo športne aktivnosti državljanov (delovna mesta in sinergije).
- 4) Zmanjšati primanjkljaj kvantitativnih dokazov na področju športne aktivnosti in zdravja v Sloveniji ter zagotoviti večjo možnost posploševanja zaključkov in tako njihovo širšo uporabnost za promocijo športne aktivnosti v Sloveniji.

ANG

Sport with its social and economic role is facing many challenges – from those relating directly to sport itself to broader socially relevant challenges, regulated by various levels of government (local, national, and transnational) and their political activity. The impact of sports activities of citizens in various other areas of their daily life (e.g., health, work efficiency, employment) is so important, that goes beyond the limits of the autonomy of sport and calls for thoughtful and positive intervention of the state.

Theoretical starting point of the research is that sport recreation of the citizens is developmental opportunity for Slovenia, because of sport's multifunctional nature as well as of its contribution to the welfare of people. Therefore, it is necessary to know the effects of the previous government sport promotions of "Sport for ALL", which have been pursued and reached in the framework of the governmental policies at the national level. In the study we focused on the following research problems:

- What social and political factors affecting the performance of sports?
- What are the direction and the power of influence of various factors on physical activity?
- What is the connection between sports performance and quality of life?

- How are the common needs of the population considered in the process of formulation and implementation of national policies in the field of sport for all, and would be potential effective future implementation measures.

The basic hypothesis of the project were:

(1) Effective, on the public interest justified physical activity, is defined by demographic, personal, economic, social, spatial and political-administrative factors (predictors) and (2) the level of sports activities has a significant impact on quality of life in Slovenia and thus effective physical activity of citizens and a higher quality of life requires an adequate intervention of the state's measures as well.

In the project application we committed that the study would contribute to the objectives set by the tender and beyond, as follows:

- 1) to analyse social factors that influence the effectiveness of sports activity of the population and quality of life.
- 2) To develop a model of an effective sports activities and the role of the state.
- 3) Through the relation of the citizens towards their sports activity prepare a scientific basis for achieving sustainable social and economic development (jobs and synergies).
- 4) To reduce the deficit of quantitative evidences in the field of sports and health in Slovenia, and to provide greater ability to generalize conclusions and also their wider applicability for the promotion of sports activities in Slovenia.

5. Poročilo o realizaciji predloženega programa dela na raziskovalnem projektu⁴

Temeljni raziskovalni hipotezi projekta sta bili: (1) Učinkovito, na javnem interesu utemeljeno športno aktivnost opredeljujejo demografski, personalni, ekonomski, sociološki, prostorski in politično-upravni faktorji (prediktorji) in (2) raven športne aktivnosti pomembno vpliva na kakovost življenja v Sloveniji, zaradi česar je za učinkovito športno aktivnost državljanov in s tem tudi višjo stopnjo kakovosti njihovega življenja potrebna ustrezna intervencija države in njenih ukrepov.

Pregled znanstvenih, javnomnenjskih, normativnih, finančnih in drugih vrst kvalitativno osredotočenih analitičnih spoznanj ter razprav o vplivih različnih vrst dejavnikov na športno aktivnost državljanov in vlogo države pri tem omogoča informacijsko in idejno bogat vpogled v kompleksnost, pogosto pa tudi nejasnost, nedodelanost ali celo konfliktnost preučevanih pojavov. Uvodoma se je izkazalo, da je že samo razumevanje tega, kaj je šport in kaj z njim povezane aktivnosti ter kako razločevati med različnimi skupinami državljanov, ki se z njimi ukvarjajo, kompleksno in potencialno hitro lahko tudi problematično. Izbrana teoretsko-metodološka odločitev iskanja odgovorov o vlogi in s tem tudi odgovornosti struktur države pri zagotavljanju športne aktivnosti državljanov izhaja iz zasledovanja ugotovitev ekonometričnih modelov ter treh konceptualnih modelov za analizo politik, s pomočjo katerih smo želeli raziskati odnos med športno aktivnostjo posameznikov ter vladnim poseganjem vanjo.

Rezultati izvedenih analiz potrjujejo obstoj družbenih strukturnih razlik v športnem udejstvovanju posameznikov v Evropi. Naši rezultati kažejo, da je v evropskem prostoru večja verjetnost za redno športno aktivnost pri ženskah kot moških, ob kontroliranju vseh drugih spremenljivk, tudi dohodka. Poleg tega smo ugotovili, da je dohodek pozitivno povezan z rednim športnim udejstvom. Izobrazba, družbeni položaj, zdravstveno stanje in dohodek posameznika povečujejo verjetnost redne športne aktivnosti, starost, število otrok in življenje v ruralnem okolju pa jo zmanjšujejo. Nekoliko nepričakovan je pozitiven vpliv ničelnega dohodka na športno udejstvovanje. Za to je možnih več razlag. Gre za ljudi, ki jih navadno podpirajo drugi (na primer študente) in imajo več možnosti in časa za redno športno udejstvovanje v prostem času. Vpliv demografskih in drugih lastnosti na športno aktivnost prebivalstva v Sloveniji se na splošno ne razlikuje od

vplivov teh lastnosti v drugih državah in kaže se, da je Sloveniji na tem področju uspelo izstopiti iz tranzicijske družbe. Med aktivnostmi prevladujejo zlasti t.i. prostčasne gibalne aktivnosti (sprehajanje, vadba doma, tek v naravi, kolesarjenje). Med največjimi ovirami za ukvarjanje s športom respondenti navedejo šolske oz. službene obveznosti, pomanjkanje časa in denarja. V večini primerov za lastno aktivnost poskrbijo respondenti sami, vlogo športnih društev kot relevantno navajajo v manjši meri, v še manjši pa države ter lokalne skupnosti. Po drugi strani pa na spodbujevalno vlogo slednjih gledajo izrazito pozitivno in zaželeno. Spodbujevalno vlogo države in lokalnih skupnosti bi v veliki meri podprli tudi v prihodnje, še posebej v okviru spodbujanja športa otrok in mladine, rekreativnega športa ter športa starejših in invalidov. Iz pridobljenih anketnih podatkov se kažejo zanemarljive razlike v ocenah respondentov glede na njihov spol, v nekaterih primerih, ki bi jih bilo potrebno v prihodnje obvezno raziskati z bolj zanesljivim metodološkim orodjem, pa se nakazujejo razlike glede na starostno strukturo in izražen odnos oz. nivo respondentov do lastne telesne oz. športne aktivnosti.

Poleg pravkar izpostavljenega se je izkazalo, da različne v politiko vpletene skupine dosedanje vlogo države v športu ocenjujejo omejeno pozitivno, vsekakor pa zaželeno in da tudi v prihodnje želijo, da bi se nadaljevalo izvajanje javne politike športa za vse, saj se država s tem zavezuje za zagotavljanje spodbujanja temeljnih javnointeresno relevantnih potreb različnih ciljnih skupin, z zdravjem kot osrednjim motivom oz. skupnim imenovalcem. Rezultati analize normativnih podlag in na njihovih osnovah vsakdanjega izvajanja politike v Sloveniji pokažejo, da je dosedanje izvajanje javne politike športa za vse potrebno prenove. Razlog za to se skozi raznolike vrste pridobljenih podatkov kaže predvsem v več oblikah javnopolitičnih neskladij tako na normativno konceptualni ravni, v vsakdanjih izvajalskih praksah kot tudi v neskladnostih med zapisanim normativnim in dejansko izvedenim. Na to poleg kvantitativnih podatkov še prav posebej kažejo zaznave tistih v javno politiko vpletenih skupin, ki so bolj oddaljene od formalnih centrov moči v javnopolitičnih procesih, torej od države, osrednje športne avtoritete ter izbranega dela stroke, ki je slednjima blizu. Doslej se najnižja pozornost politike kaže prav v zanemarljivem odnosu do ranljivih družbenih skupin. Poleg problematike nedorečenih in neuskkljenih vsebin javnih interesov, javnopolitičnih ciljev in ukrepov, se kažejo tudi druge vrste menedžerskih omejitev v dosedanjem izvajanju javne politike. Med bistvenimi ovirami se v tem kontekstu kažejo pomanjkljiva koordinacija med različnimi vladnimi institucijami in političnimi ravni, pomanjkljivo sodelovanje z vso, za vsebine športne politike zainteresirano civilnodružbeno sfero, nepovezovanje vsebin športa z drugimi s športom nesporno povezanimi problemskimi področji javne politike (v tem v okviru posebej zdravja, sociale, zaposlovanja, turizma, mladih, financ, medgeneracijskega partnerstva in deloma izobraževanja). Opaža se tudi šibkost sistemov za spremljanje, vrednotenje in preverjanje odgovornosti za izvedene aktivnosti javne politike, kar se kaže v logični povratni zanki z že izpostavljeno široko opredeljenimi cilji in ukrepi, ki zaenkrat niso ne kvantitativno ne kvalitativno celovito opredeljeni in jih zato tudi ni možno natančno (iz)meriti in na teh podlagah nato soočiti s prvotno zastavljenimi pričakovanji ter tako ovrednotiti dosežene uspehe in razloge zanje.

Izhajajoč iz vsega navedenega se kot temeljna za nadaljnje uspešno izvajanje javne politike pokaže potreba po celoviti vsebinski opredeljenosti javnega interesa in ciljev javne politike, ki bo zgrajena na realnih problemskih potrebah, načelih kompromisa med vsemi skupinami in posamezniki, na katere se politika nanaša, in ne zgolj na peščico izbranih. V okviru navedenega so bili naročniku podani nizi predlogov za morebitne prihodnje adaptacije oz. modifikacije sedanje politike, in sicer:

1. skrb za demokratično, na sodelovalnem odnosu vseh podprto opredelitev vsebine javnega interesa, ki bo temeljila na konsenzualnem in ne ekskluzivističnem pristopu (po Andersonu 2011) in bo predvsem zajemala tudi interese in potrebe prikrajšanih družbenih skupin, ki jih tudi športna aktivnost na dolgi rok ne bo več označevala kot takšne;

2. potreba po vzpostavitvi stalne, na metodološko objektivnih pristopih oprte opore za spremljanje in vrednotenje celovitosti in kompleksnosti javno relevantnih problemov, interesov in doseženih učinkov poseganja, ki jih ni mogoče (raz)reševati brez pomoči države;^[1]

3. v tesni odvisnosti od 2. točke tudi skrb za operacionalizirano, (iz)merljivo opredelitev ciljev in na tej podlagi tudi učinkovitih ukrepov predvsem spodbujevalnega odnosa države do športa za vse, kot se kažejo skozi raziskovalna spoznanja o:

a) nekaterih že obstoječih pozitivnih zgledih na primeru dolgoročno zastavljenih programskih ukrepov (kot je npr. program Zlati sonček na vladni ravni, programi, ki jih izvaja Športna unija Slovenije, bodoči programi, ki so sofinancirani s strani EU),

b) pomembnosti večje osredotočenosti politike na ciljne skupine oz. vlogo namenskosti (kot je primer nadpovprečno uspešnega podpiranja izgradnje športne infrastrukture v državi),

c) potrebi po odpravljanju pomanjkanja sistemsko relevantnih ukrepov (kot so zlasti spodbujanje ukrepov za organizirane oblike športne vadbe, status športnih organizacij in delavcev v njih),

d) premisleku po novih vrstah finančnih ukrepov (pozitivna davčna diskriminacija tistih, ki se ukvarjajo oz. podpirajo športno aktivnost, javno-zasebno partnerstvo, novi brezplačni programi),

e) premislek o vzpostavitvi celovite in prepoznavne informacijske oz. osveščevalne kampanje za spodbujanje športa za vse na ravni države;

f) posebno pozornost nameniti zdaj praktično neobstoječi vlogi koordinacijskih ukrepov, s katerimi bi spodbudili učinkovitejšo vzpostavitev odnosov države med lastnimi institucijami (zlasti medresorsko koordinacijo), z institucijami na ravni lokalnih,^[2] pa tudi na mednarodni^[3] politični ravni

g) posebno pozornost nameniti široki in odprti možnosti vključitve vseh zainteresiranih skupin civilne športne sfere;

h) končno bi se zlasti zaradi nekaterih izjemnih in slovenskim razmeram odgovarjajočih primerov lahko namenjalo več pozornosti tudi simbolnim ukrepom. V tem kontekstu gre še prav posebej izpostaviti s slovenskim izjemno soroden in prenosljiv zgled Finske. Športna aktivnost je v okviru javne politike športa za vse na Finskem povezana zlasti z zdravjem. Velik poudarek je namenjen medresorski vladni koordinaciji, pomembna vloga je namenjena povezanosti nacionalne državne ravni z lokalno ter sodelovanju s široko zainteresirano športno civilnodružbeno sfero. Politika je izrazito programsko usmerjena. V tem okviru ima vsekakor osrednje mesto program 'Fit for life', ki je usmerjen v medsektorsko usklajene vsebinske in finančne ukrepe za spodbujanje športne aktivnosti državljanov, ki se ne nanašajo na vrhunski oz. tekmovalni šport. Program je še prav posebej usmerjen (pozitivno diskriminira) na ranljive družbene skupine s posebnimi potrebami. Zaradi omejene dostopnosti raziskovalnih podatkov v materinščini in omejene razpoložljivosti raziskovalnih virov je bilo ta primer na omenjeni točki mogoče zgolj očitati, vsekakor pa kliče po nadaljnji podrobnejši analizi.

^[1] Zaenkrat prek merjenja javnomnenjskega odnosa državljanov do državnega spodbujanja in z njim povezanih učinkov v športni aktivnosti državljanov ni mogoče sklepati prav veliko. Omenjeni manko smo skušali v okviru raziskovalnega projekta nadoknaditi z izvedbo spletne ankete Vsakdan in gibanje (Kustec Lipicer idr. 2012). Analitični rezultati bodo znani leta 2013, že zdaj pa se kaže, da je večinska podpora, ki jo anketiranci dajejo zlasti prihodnjim državnim ukrepom za spodbujanje njihove športne aktivnosti, visoka.

[2] V tem kontekstu se kot problematični izpostavljata zlasti nezmožnost aktivnejšega medsebojnega sodelovanja in spremljanja delovanja športne politike na nacionalni in lokalni ravni ter motivi politizacije športa na lokalni ravni.

[3] Zaenkrat na nacionalni ravni ne moremo opaziti nobenih (ne)posrednih sprememb, ki bi bile odsev že nekaj let aktivnih javnopolitičnih procesov v mednarodnem prostoru, posebej EU.

6. Ocena stopnje realizacije programa dela na raziskovalnem in zastavljenih raziskovalnih ciljev⁵

Realizacija je potekala v skladu s Programom izvajanja projekta. Vse raziskovalne aktivnosti so bile v soglasju in stalnem sodelovanju z naročnikom izvedene. Interdisciplinarno in interinstitucionalno delo se je izkazalo kot uspešno, saj se je problematika, v interakciji raziskovalcev različnih strok, izkazala za večplastno in nikakor "črno-belo", kot je že praksa pri preučevanju družbenih pojavov. Inštitut za ekonomska raziskovanja je koordiniral projektno delo na kvantitativnem empiričnem delu, Fakulteta za družbene vede pa na analizi javnih politik in ukrepov za spodbujanje športne aktivnosti.

Z namenom raziskati odnos državljanov do športnih aktivnosti ter že obstoječe in zaželene prihodnje javnopolitične ukrepe za vpliv države na učinkovitejšo športno aktivnost njenih državljanov (in s tem tudi na višjo stopnjo kvalitete njihovega življenja) je projektna skupina razvila najprej konceptualni model športne aktivnosti državljanov. Na osnovi tega modela je bila kasneje uporabljena logistična regresija za ocenjevanje vpliva ključnih dejavnikov na športno aktivnost, nato pa razvit še celovit model športne aktivnosti in kvalitete življenja. Vzporedno s tem je bila preko zasledovanja kombinacije institucionalnega, procesualnega in racionalnega modela za analizo politik izvedena mednarodno primerjalno analiza politik športa za vse, s posebnim poudarkom na javnopolitičnih ukrepih za spodbujanje športne aktivnosti državljanov v izbranih državah v Evropi, ki so glede na že dosežene javnomnenjske rezultate najbolj primerljive s stanjem v Sloveniji. Poglobljena finančna in normativna analiza politike športa za vse in njenih ukrepov je bila izvedena za Slovenijo. V tem okviru so izpeljali tudi nize pol-strukturiranih intervjujev z različni skupinami vpletenih v javno politiko v državi (predstavniki ključnih institucij države in civilne družbe oz. športnih organizacij), ter spletno anketo Vsakdan in gibanje. Na podlagi vseh pridobljenih podatkov smo dokončno izoblikovali model športne aktivnosti pri nas, podali oceno dosedanjega izvajanja politike in nize priporočil, ki bi jih lahko država na nacionalni ravni uporabila z namenom spodbujanja športne aktivnosti. Vse navedeno je bilo tudi osrednji raziskovalni cilj projekta in z njim povezanih raziskovalnih vprašanj ter hipotez.

7. Utemeljitev morebitnih sprememb programa raziskovalnega projekta oziroma sprememb, povečanja ali zmanjšanja sestave projektne skupine⁶

Morebitnih sprememb programa raziskovalnega projekta oziroma sprememb, povečanja ali zmanjšanja sestave projektne skupine ni bilo.

8. Najpomembnejši znanstveni rezultati projektne skupine⁷

Znanstveni dosežek			
1.	COBISS ID	1660558	Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO	Dejavniki okoljskih investicij
		ANG	Determinants of environmental investments
Opis	SLO	Glavni namen prispevka je podati empirične dokaze v zvezi z uvedbo okoljskih tehnologij in povečati možnosti za posploševanje in s tem politično uporabo zaključkov. Da bi dosegli ta cilj, je bil razvit konceptualni model, testiran na veliki bazi podjetij iz različnih panog, z uporabo strukturnega modeliranja. Rezultati kažejo, da imajo ukrepi politike,	

		pretekle okoljske naložbe, pomen okoljskih tehnologij za kupce in uspešnost podjetja pozitiven učinek na okoljske naložbe. Poleg tega rezultati tudi kažejo, da so ukrepi politike tri-faktorski konstrukt drugega reda.
	ANG	The main purpose of this study is to provide the needed additional quantitative evidence regarding the introduction of environmental technologies, and to increase the possibility for generalization and thus policy application of conclusions. To achieve that purpose, a conceptual model is developed, and then tested on a large database of firms from various industries with the use of structural equation modeling. The results show that policy measures, past environmental investments, the importance of environmental technologies for customers and the firm performance have a positive effect on environmental investments. Furthermore, the results show that policy measures are a second-order three factor construct.
Objavljeno v		Elsevier; Journal of cleaner production; 2012; Vol. 37; str. 265-277; Impact Factor: 2.727; Srednja vrednost revije / Medium Category Impact Factor: 2.617; A': 1; WoS: IH, JA; Avtorji / Authors: Murovec Nika, Slabe Erker Renata, Prodan Igor
Tipologija		1.01 Izvirni znanstveni članek
2.	COBISS ID	31198557 Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO Nacionalna zakonodaja, domače vladanje in globalna politika
		ANG National law, domestic governance and global policy
	Opis	SLO Članek se ukvarja z učinki, ki jih na nacionalno raven športnih politik vnašajo globalne pravne in politične pobude boja proti dopingu v športu. V omenjenem okviru govorimo o vlogi t.i. javnopolitičnega scenarija 'od zgoraj navzdol', po katerem suverene države, športne organizacije in posamezniki odgovarjajo na javnopolitične zahteve mednarodne organizacije, kakrši sta v preučevanem primeru npr. Wada in Unesco. Skozi članek avtorja prepoznavate številne vzorce spreminjanja javne politike na nacionalni ravni, ki so posledica mednarodnih pobud. To omogoča nadalje tudi poznavanje odgovorov nacionalne oblasti na globalne politike, še prav posebej pa moč pravne in javnopolitične obvezujočnosti slednje.
		ANG This article examines the impact of global anti-doping initiatives on national sport policies and the role of wider national political and legal frameworks in facilitating compliance with them. The role of these frameworks in respect of 'top-down' sports policy scenarios - where sovereign states, sports organizations and individual actors respond to the policy obligations placed upon them by virtue of their acceding to international initiatives such as the World Anti-Doping Agency (WADA) Code or the UNESCO Anti-Doping Convention - is considered by reference to the ongoing development of anti-doping policy within the Republic of Slovenia. This article identifies various patterns of policy change which have occurred in the national context as a consequence of global policy initiatives and thus examines the relationship between a sovereign state's particular response to global policies, the ostensibly binding nature of those policies and the role of national law in the relationship between them.
	Objavljeno v	Routledge; International journal of sport policy; 2012; 17 str.; Avtorji / Authors: Kustec Lipicer Simona, McArdle David
	Tipologija	1.01 Izvirni znanstveni članek
3.	COBISS ID	30259293 Vir: COBISS.SI
	Naslov	SLO Upravne reforme in kvaliteta vladanja v post-socialističnih državah
		ANG Administrative reform and the quality of governance in post-socialist states
		Namen članka je opisati in kritično ovrednotiti potek upravnih reform v

Opis	SLO	državi ter sprememb, ki so jih te prinesle v kvaliteto delovanja javne uprave in njenih organov. Izkaže se, da so bile reforme v post socialističnih okoljih praviloma odraz mednarodnih zahtev in niso imele vidnejšega vpliva na boljše upravljanje države in njene uprave.
	ANG	The aim of the article is to describe and critically assess the implementation of administrative reforms in the state, as well as the changes that have been brought about to the governance of the state as a consequence of those reforms. It is shown that the reform processes in the post socialist environments importantly reflect the international demands and have not many crucial direct impacts on the better governance of those states and their administration.
Objavljeno v	Routledge; Administrative reforms and democratic governance; 2011; Str. 175-185; Avtorji / Authors: Kustec Lipicer Simona, Kovač Polonca	
Tipologija	1.16 Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v monografski publikaciji	

9. Najpomembnejši družbeno-ekonomsko relevantni rezultati projektne skupine⁸

Družbenoekonomsko relevantni dosežki			
1.	COBISS ID	30598749	Vir: COBISS.SI
Naslov	SLO	Učinkovita državna podpora za športno aktivnost državljanov	
	ANG	Effective state support for citizens' sport activities	
Opis	SLO	Delo je neposredni rezultat raziskovanja na projektu. Glavni namen tega elaborata je: a) podati rezultate preliminarne analize podatkov iz baze International Social Survey Programme - Leisure Time and Sports, 2007 (ISSP) z ustreznimi interpretacijami in 2) mednarodno primerjalni vpogled v različne evropske normativne in javnopolitične prakse na področju športne politike, ki so oblikovane in izvajane v posamezni državi in od katerih bi se lahko učili.	
	ANG	This contribution is a direct result of the project research. Its main aims are two: a) to analyse and preliminary interpret the results of the International Social Survey Programme - Leisure Time and Sports, 2007 (ISSP) data set; b) to conduct a comparative policy-analytical study of the European normative and policy practices in the field of sport, as made and implemented in the selected countries from which policy-learning and lesson-drawing processes could be undertaken.	
Šifra	F.30 Strokovna ocena stanja		
Objavljeno v	Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Inštitut za družbene vede, Center za politološke raziskave; Inštitut za ekonomska raziskovanja; 2011; 61 f.; Avtorji / Authors: Kustec Lipicer Simona, Slabe Erker Renata, Bartolj Tjaša, Grgić Ivana		
Tipologija	2.13 Elaborat, predštudija, študija		
2.	COBISS ID	30173533	Vir: COBISS.SI
Naslov	SLO	Športna politika in pravo v post-socialističnih okoliščinah - učinkovita državna podpora za športno aktivnost državljanov	
	ANG	Sport policy and law in post-socialist circumstances - effective state support for citizens' sport activities	
Opis	SLO	Osrednje vprašanje predavanja je vloga malih, post-socialističnih držav v globalnih sistemih vladanja in načinov njihovega odzivanja ter sprejemanja globalnih ciljev in pobud na področju javne športne politike, konkretno spodbujanja športa za vse. Prakse kažejo, da je stopnja usklajenosti na normativni ravni visoka, mnogo nižja pa je v primeru dejanske	

		vsakodnevne implementacije. Slednje gre povezovati s specifikami širšega konteksta in potreb ter preteklih upravljaljskih praks.
	ANG	The central topic of the lecture is to understand the role of the small, post-socialist states in the global governance systems, as well as their patterns of response and compliance with the global aims and initiatives in the field of public sport for all policy. The praxis show the level of compliance at the normative levels is high, while less such in the cases of everyday implementation. The later could be related to the specifics of the wider context and needs, as well as also previous administrative approaches.
Šifra	B.05	Gostujoči profesor na inštitutu/univerzi
Objavljeno v	2011; Avtorji / Authors: Kustec Lipicer Simona	
Tipologija	3.14 Predavanje na tuji univerzi	
3.	COBISS ID	30584413 Vir: COBISS.SI
Naslov	SLO	Učinkovita državna podpora za športno aktivnost državljanov v luči Lizonske pogodbe
	ANG	Effective state support for the citizens sport activities in the light of the Lisbon treaty
Opis	SLO	Namen prispevka je ovrednotiti izvajanje javnopolitičnih ukrepov in finančne podpore za spodbujanje državne podpore pri športnih aktivnostih ljudi na nacionalni ravni skozi razumevanje vloge in javnega interesa v športu in za športne aktivnosti v okviru temeljnih normativnih aktov EU. Izkaže se, da se javnointeresni in javnopolitični cilji in ukrepi med obema političnima nivojema pomembno idejno dopolnjujejo, večji razkorak pa potrdi analiza njihovega vsakodnevnega izvajanja.
	ANG	The main aim of this paper is to evaluate the processes of the implementation of the policy measures and financial support for the enhancement of the state's support of the public interest for sport and sport activities of its citizens at the national level, compared to the fundamental EU normative acts. It is shown that the level of compliance between both political levels is high, but only from the normative, not also from the every-day implementation perspective.
Šifra	B.03	Referat na mednarodni znanstveni konferenci
Objavljeno v	2011; Avtorji / Authors: Kustec Lipicer Simona, Slabe Erker Renata	
Tipologija	3.16 Vabljen predavanje na konferenci brez natisa	

10. Drugi pomembni rezultati projektne skupine⁹

Kot posredni učinek projekta navajamo projektno sodelovanje v okviru projekta Action for Good Governance in International Sports Organizations (AGGIS; koordinatorja danski inštitut za študije športa IDAN in Play the Game, Kopenhagen, Danska), ki ga v okviru Preparatory Action in the field of sport financira Evropska komisija, Enota za šport. Projekt je eden od enajstih, ki jih je med 106 prijavljenimi izbrala Evropska komisija in poteka v obdobju med 1.1.2012. in 30.4.2013.

Projektno delo se povezuje tudi z delom na naslednjih projektih in programih:

- raziskovalni program Politološke raziskave, izvajalec Center za politološke raziskave UL, FDV, IDV (nosilka red. prof. dr. Danica Fink Hafner, financer Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS)
- temeljni projekt Odprta metoda koordinacije, izvajalec Center za politološke raziskave UL, FDV, IDV (nosilka red. prof. dr. Danica Fink Hafner, financer Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS)
- Oblikovanje policy mrež in lobiranje v Sloveniji / Formation of Policy Networks and Lobbying in Slovenia (1996; 2012), temeljni projekt Evropske znanstvene fundacije N5-0014 Intereuro – Primerjalno raziskovanje interesnospupinske politike v Evropi, , izvajalec Center za politološke

raziskave UL, FDV, IDV (nosilka red prof. dr. Danica Fink Hafner, financer Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS)

11. Pomen raziskovalnih rezultatov projektne skupine¹⁰

11.1. Pomen za razvoj znanosti¹¹

SLO

Delo na projektu je bilo z vidika razvoja znanosti pomembno v dveh temeljnih segmentih. Po eni strani smo s projektnim delom uspeli stopiti v korak z aktualnimi raziskovalnimi projektnimi vsebinami in pristopi v mednarodnem prostoru. Hkrati pa smo z zbiranjem in analizo pridobljenih podatkov tako v domači kot mednarodni znanstvenoraziskovalni ter uporabniški prostor enakovredno umestili slovenski primer in izkušnje.

V kontekstu izpostavljenega lahko med temeljne, za razvoj znanosti relevantne dosežke projekta, navedemo naslednje:

- 1) Razvoj ekonometričnega modela učinkovite športne aktivnosti državljanov in vloge države pri tem.
- 2) Razvoj ustreznega regresijskega modela za kvantifikacijo odnosov med dejavniki športne aktivnosti, njeno učinkovitostjo in zdravstveno kakovostjo življenja ter za napovedovanje in oceno obeh odvisnih spremenljivk: športne aktivnosti in kakovosti življenja v Sloveniji.
- 3) Doprinos k obstoječim kvantitativnim dokazom na področju športne aktivnosti in zdravja v Sloveniji, posebej preko uporabe obsežne baze podatkov iz ISSP ter empiričnega preverjanja modela vplivanja in mednaordne primerjave rezultatov.
- 4) Kvalitativna analiza teoretičnih in kvantitativnih analiz športne aktivnosti in odnosa države, kot pomemben prispevek pogleda »od zunaj«.
- 5) Mednaordno primerjalni pogled na vlogo športa za vse ter javnopolitične prakse.
- 6) Implementacijska analiza obstoječega stanja javne politike športa za vse v Sloveniji kot pomembnega dela javnega interesa za poseganje države v šport.
- 7) Priprava niza ukrepov in priporočil političnim odločevalcem za učinkovitejše spodbujanje športne aktivnosti v Sloveniji in s tem povezano zagotavljanje bolj kakovostnega, vključujočega in tudi demokratično participatornega vključevanja državljanov v javno življenje. Teoretsko gledano se predlogi nanašajo predvsem na teroije javnopolitičnih mehanizmov, menedžerskih praks in koordinacije, teorij in načel demokratičnega vladanja.

Rezultati projekta, skupaj s preučevanimi tematikami in metodološkimi pristopi omogočajo možnost za objave strokovnoznanstvenih prispevkov v uglednih mednarodnih krogih ter vzpostavitev novih oblik mednarodnega ter domačega projektne sodelovanja.

ANG

The project work has been from the scientific point of view relevant from two main aspects. Through the research work on this project we have been able to step closer to the current international research trends that relate to the researched topics and approaches. At the same time the collection and the analysis of the data enable us to become an equal contributor in the international as well as national research area, offering new and up-to-date data about the Slovenian case study and experiences.

In the frameworks of the exposed we can emphasise the following project scientifically relevant achievements:

- 1) Development of the econometrics model of the citizens' effective sport activities and the role of the state in this regard.
- 2) Development of the regression model for the quantification of the relations between the determinants of sport activities, their effectiveness and healthy perspective of the quality of life which all enable the prediction and assessment about the sport activities and quality of life in Slovenia.
- 3) Contribution to the existing quantitative evidences in the field of sport activities and health, especially through the application of the wide range of the ISSP dataset and empirical analysis of the impact model and international data comparison.
- 4) Qualitative type of analysis of the theoretical and already existing quantitative data that refer to sport activities in relation to the state's attitude, as being understood from the 'outside' sport perspective.
- 5) International comparative overview of the role of sport and policy-making practices.
- 6) Implementation analysis of the existing state of affairs of public policy for sport for all in Slovenia as an important part of public interest and state intervention into the filed.

7) Preparation of a set of proposals for policy makers for possible enhancement of more effective sport activities in Slovenia and consequently more qualitative, inclusive and democratically participatory integration of the citizens in public life through sport. The stated proposals refer, apply and adapt the theories of policy mechanisms, management theories, policy coordination and democratic governance principles and theories. The results of the project, together with the applied theoretical issues and methodological approaches enable us to collect a set of new knowledge and findings that are relevant also for publishing in scientific research circles at the national and international level, as well as also for future scientific project co-operations in the national and international project networks.

11.2. Pomen za razvoj Slovenije¹²

SLO

Z izvedenim projektom smo pridobili nize spoznanj, ki predstavljajo prispevek k uresničevanju ciljev zastavljenih z razpisom CRP KS. Na prihodnje aktivnosti za morebitno višjo stopnjo konkurenčnosti države bi lahko (ne)posredno vplivali podatki, ki smo jih pridobili preko naslednjih projektnih aktivnosti:

- 1) Analize družbenih dejavnikov, ki vplivajo na učinkovitost športne aktivnosti prebivalstva in kakovost življenja.
- 2) Razvoja modela učinkovite športne aktivnosti državljanov in vloge države pri tem.
- 3) Priprave strokovnih podlag za doseganje osnovnih ciljev za zagotavljanje socialno in gospodarsko vzdržnega razvoja oziroma izpolnjevanje Lizbonske strategije. Temeljni cilj le-te - nova kakovostna delovna mesta in večja konkurenčnost - se namreč uresničuje prav preko zdravega, socialno vključenega posameznika. Pri tem ne smemo pozabiti še na neposredne in posredne zaposlitve, ki jih na lokalnih ravneh in širše ustvarja šport v sinergiji z drugimi gospodarskimi dejavnostmi.
- 4) Strokovne podlage za promocijo zdravega in kvalitetnega življenja preko spodbujanja motivacije za športno aktivnost in njeno izvajanje tudi s strani države.
- 5) Analize obstoječega stanja javne politike športa, predvsem z vidika športne rekreacije kot pomembnega dela javnega interesa za poseganje države v šport.
- 6) Priprava nizov ukrepov in priporočil političnim odločevalcem za učinkovitejše spodbujanje športne aktivnosti v Sloveniji in s tem kakovostnejše življenje državljanov.

Nenazadnje so raziskovalni podatki uporabni v nizu možnih alternativ pri nadaljnjem oblikovanju ustrezne javne politike na področju športa, ne le resornega ministrstva, temveč tudi pri medresorski komunikaciji (Ministrstvo za zdravje, Ministrstvo za gospodarstvo, Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, Služba Vlade RS za razvoj). Prav tako bi rezultati lahko bili zanimivi za posameznike, klube in društva, ki delujejo na področju športa. V primeru slednjih bi raziskovalna spoznanja projekta lahko omogočila tudi vzpostavitev predruženih oblik sodelovanja z državo in osrednjimi športnimi avtoritetami.

ANG

We have gathered set of knowledge and conclusions that contribute to the implementation of the defined research project call goals. From the Slovenian perspective we can claim that the following aspects conducted in the frameworks of the research activities can have potential (in) direct influence on the states' competitive status:

- 1) The analysis of the social determinants that influence on the citizens' sport activities and their quality of life.
- 2) The development of a model for the effective citizens' sport activity and the role of the state in this regard.
- 3) The development of the expert foundations for achieving the fundamental goals for social and economic sustainable development and the fulfilment of the Lisbon strategy goals. The main aim of the latter is to gain new working positions and higher competitive positions through healthy and socially integrated individual. Not to forget also the role of the (in) direct employment in this regard which can be attained through sport synergy with economic activities at the local levels?
- 4) Expert foundations for the promotion of healthy and quality life style through the enhancement of the motivation for sport activities by the state.
- 5) Analysis of the existing public policy, especially from the position of the role of sport recreation as an important part of public interest that legitimise the state intervention into

sport.

6) A set of measures and recommendations prepared for the policy makers with the aim of more effectively enhancing of sport activities in Slovenia and the quality of life of their citizens in the future.

Finally the project results are useful also as a set of potential alternatives for the future policy making processes in the field of sport not only from the perspective of the ministry that is responsible for sport directly, but also in the light of the intergovernmental communication and coordination with the ministries responsible for health, economy, environment, development). The results of the project could be as well useful for those individuals, clubs, associations and media that are participating (in the field of) sport. In the latter case the project results could also enable the redefinition of the existing forms of relations and cooperation between the state and sport related authorities.

12. Vpetost raziskovalnih rezultatov projektne skupine.

12.1. Vpetost raziskave v domače okolje

Kje obstaja verjetnost, da bodo vaša znanstvena spoznanja deležna zaznavnega odziva?

- v domačih znanstvenih krogih
- pri domačih uporabnikih

Kdo (poleg sofinancerjev) že izraža interes po vaših spoznanjih oziroma rezultatih?¹³

- mediji
- znanstveno-raziskovalni krogi doma in v tujini
- politični odločevalci v tujini
- izobraževalne organizacije

12.2. Vpetost raziskave v tuje okolje

Kje obstaja verjetnost, da bodo vaša znanstvena spoznanja deležna zaznavnega odziva?

- v mednarodnih znanstvenih krogih
- pri mednarodnih uporabnikih

Navedite število in obliko formalnega raziskovalnega sodelovanja s tujini raziskovalnimi inštitucijami:¹⁴

- AGGIS projekt - Action for good governance in international sports organisation (koordinator Danish Institute for Sports Studies in Play the Game, financer Evropska komisija, Enota za šport, 1.1.2012-30.4.2013)
- članstvo v upravnem odboru the Association for the study of sport and the European Union

Kateri so rezultati tovrstnega sodelovanja:¹⁵

- delo na projektu
- aktivno sodelovanje na mednarodnih konferencah in v mednarodnih akademskih ter uporabniških mrežah, kjer se diseminirajo raziskovalna spoznanja projekta (o tem glej zapise Cobiss)
- vabila na predavanja v okviru mednarodnih izobraževanj (trainings) delavcev v športu (projekt Good governance in Grassroots sport)

C. IZJAVE

Podpisani izjavljam/o, da:

- so vsi podatki, ki jih navajamo v poročilu, resnični in točni
- se strinjamo z obdelavo podatkov v skladu z zakonodajo o varstvu osebnih podatkov za potrebe

ocenjevanja in obdelavo teh podatkov za evidence ARRS

- so vsi podatki v obrazcu v elektronski obliki identični podatkom v obrazcu v pisni obliki
- so z vsebino letnega poročila seznanjeni in se strinjajo vsi soizvajalci projekta
- bomo sofinancerjem istočasno z zaključnim poročilom predložili tudi študijo ali elaborat, skladno z zahtevami sofinancerjev

Podpisi:

*zastopnik oz. pooblaščen oseba
raziskovalne organizacije:*

in

vodja raziskovalnega projekta:

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za
družbene vede

Simona Kustec Lipicer

ŽIG

Kraj in datum:

Ljubljana	8.10.2012
-----------	-----------

Oznaka prijave: ARRS-CRP-ZP-2012-05/22

¹ Zaradi spremembe klasifikacije je potrebno v poročilu opredeliti raziskovalno področje po novi klasifikaciji FOS 2007 (Fields of Science). Prevaljalna tabela med raziskovalnimi področji po klasifikaciji ARRS ter po klasifikaciji FOS 2007 (Fields of Science) s kategorijami WOS (Web of Science) kot podpodročji je dostopna na spletni strani agencije (<http://www.arrs.gov.si/sl/gradivo/sifranti/preslik-vpp-fos-wos.asp>). [Nazaj](#)

² Podpisano izjavo sofinancerja/sofinancerjev, s katero potrjuje/jo, da delo na projektu potekalo skladno s programom, skupaj z vsebinsko obrazložitvijo o potencialnih učinkih rezultatov projekta obvezno priložite obrazcu kot priponko (v skeniranem PDF formatu) in jo v primeru, da poročilo ni polno digitalno podpisano, pošljite po pošti na Javno agencijo za raziskovalno dejavnost RS. [Nazaj](#)

³ Napišite povzetek raziskovalnega projekta (največ 3.000 znakov v slovenskem in angleškem jeziku) [Nazaj](#)

⁴ Napišite kratko vsebinsko poročilo, kjer boste predstavili raziskovalno hipotezo in opis raziskovanja. Navedite ključne ugotovitve, znanstvena spoznanja, rezultate in učinke raziskovalnega projekta in njihovo uporabo ter sodelovanje s tujimi partnerji. Največ 12.000 znakov vključno s presledki (približno dve strani, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)

⁵ Realizacija raziskovalne hipoteze. Največ 3.000 znakov vključno s presledki (približno pol strani, velikosti pisave 11) [Nazaj](#)

⁶ V primeru bistvenih odstopanj in sprememb od predvidenega programa raziskovalnega projekta, kot je bil zapisan v predlogu raziskovalnega projekta oziroma v primeru sprememb, povečanja ali zmanjšanja sestave projektne skupine v zadnjem letu izvajanja projekta (obrazložitev). V primeru, da sprememb ni bilo, to navedite. Največ 6.000 znakov vključno s presledki (približno ena stran, velikosti pisave 11). [Nazaj](#)

⁷ Znanstveni in družbeno-ekonomski dosežki v programu in projektu so lahko enaki, saj se projektna vsebina praviloma nanaša na širšo problematiko raziskovalnega programa, zato pričakujemo, da bo večina izjemnih dosežkov raziskovalnih programov dokumentirana tudi med izjemnimi dosežki različnih raziskovalnih projektov.

Raziskovalni dosežek iz obdobja izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) vpišete tako, da izpolnite COBISS kodo dosežka – sistem nato sam izpolni naslov objave, naziv, IF in srednjo vrednost revije, naziv FOS področja ter podatek, ali je dosežek uvrščen v A'' ali A'. [Nazaj](#)

⁸ Znanstveni in družbeno-ekonomski dosežki v programu in projektu so lahko enaki, saj se projektna vsebina praviloma nanaša na širšo problematiko raziskovalnega programa, zato pričakujemo, da bo večina izjemnih dosežkov raziskovalnih programov dokumentirana tudi med izjemnimi dosežki različnih raziskovalnih projektov.

Družbeno-ekonomski rezultat iz obdobja izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) vpišete tako, da izpolnite COBISS kodo dosežka – sistem nato sam izpolni naslov objave, naziv, IF in srednjo vrednost revije, naziv FOS področja ter podatek, ali je dosežek uvrščen v A'' ali A'.

Družbenoekonomski dosežek je po svoji strukturi drugačen, kot znanstveni dosežek. Povzetek znanstvenega dosežka je praviloma povzetek bibliografske enote (članka, knjige), v kateri je dosežek objavljen.

Povzetek družbeno ekonomsko relevantnega dosežka praviloma ni povzetek bibliografske enote, ki ta dosežek dokumentira, ker je dosežek sklop več rezultatov raziskovanja, ki je lahko dokumentiran v različnih bibliografskih enotah. COBISS ID zato ni enoznačen izjemoma pa ga lahko tudi ni (npr. v preteklem letu vodja meni, da je izjemen dosežek to, da sta se dva mlajša sodelavca zaposlila v gospodarstvu na pomembnih raziskovalnih nalogah, ali

Zaključno poročilo o rezultatih ciljnega raziskovalnega projekta - 2012

ustanovila svoje podjetje, ki je rezultat prejšnjega dela ... - v obeh primerih ni COBISS ID). [Nazaj](#)

⁹ Navedite rezultate raziskovalnega projekta iz obdobja izvajanja projekta (do oddaje zaključnega poročila) v primeru, da katerega od rezultatov ni mogoče navesti v točkah 7 in 8 (npr. ker se ga v sistemu COBISS ne vodi). Največ 2.000 znakov vključno s presledki. [Nazaj](#)

¹⁰ Pomen raziskovalnih rezultatov za razvoj znanosti in za razvoj Slovenije bo objavljen na spletni strani: <http://sicris.izum.si/> za posamezen projekt, ki je predmet poročanja [Nazaj](#)

¹¹ Največ 4.000 znakov vključno s presledki [Nazaj](#)

¹² Največ 4.000 znakov vključno s presledki [Nazaj](#)

¹³ Največ 500 znakov vključno s presledki (velikosti pisave 11) [Nazaj](#)

¹⁴ Največ 500 znakov vključno s presledki (velikosti pisave 11) [Nazaj](#)

¹⁵ Največ 1.000 znakov vključno s presledki (velikosti pisave 11) [Nazaj](#)

Obrazec: ARRS-CRP-ZP/2012-05 v1.00c

4F-CD-94-C2-B1-18-29-EC-73-C7-D4-1C-C7-A6-1B-88-80-5A-93-26

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za družbene vede
Inštitut za družbene vede
Center za politološke raziskave
in
Inštitut za ekonomska raziskovanja

**ZAKLJUČNO POROČILO CILJNO RAZISKOVALNEGA PROJEKTA
»UČINKOVITA DRŽAVNA PODPORA ZA ŠPORTNO AKTIVNOST
DRŽAVLJANOV« (ŠIFRA PROJEKTA: V5-1031)**

I. DEL: SINTEZA ZAKLJUČNEGA POROČILA

**Simona Kustec Lipicer
Renata Slabe Erker**

Ljubljana, september 2012

KAZALO

KAZALO	2
SEZNAM TABEL in SLIK.....	2
1. OSNOVNI PODATKI O PROJEKTU.....	3
2. CILJI PROJEKTA IN PROJEKTNA METODOLOGIJA.....	4
3. SINTEZA PROJEKTNIH SPOZNANJ.....	10
Spoznanja o demografski strukturi športno aktivnih in neaktivnih posameznikov v Evropi	10
Spoznanja o vplivih demografskih in drugih lastnosti posameznika na njegovo športno aktivnost (modeli športne aktivnosti).....	12
Spoznanja o vzorcih učinkovite športne aktivnosti državljanov in vloge države.....	13
Spoznanja za pripravo podlag za doseganje socialno in gospodarsko vzdržnega razvoja s pomočjo športne aktivnosti državljanov	18
4. SKLEPNA RAZPRAVA.....	23
Povzetek aktualnega stanja.....	23
Predlogi in premisleki.....	26
Raziskovalne omejitve	28
UPORABLJENE REFERENCE	29
PRILOGE.....	30
Gradivo, pripravljeno za namene predstavitve projektnih zaključkov na Ministrstvu za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, Direktoratu za šport, 2. 10. 2012.....	30
Opis projektnih vsebin po časovnem zaporedju raziskovalnih aktivnosti	38

SEZNAM TABEL

Tabela 1: Časovno-metodološki potek projektnih aktivnosti	5
Tabela 2: Vsakodnevna športna aktivnost, primerjava Slovenije z drugimi državami 10	
Tabela 3: Redna organizirana športna aktivnost, primerjava Slovenije z drugimi državami	11

SEZNAM SLIK

Slika 1: Obseg javnopolitičnih ukrepov za izvajanje slovenske športne politike, NPŠ (2000 in 2011 predlog).....	14
Slika 2: Vloga države pri spodbujanju športne aktivnosti, vidik državljanov	15
Slika 3: Ocena prihodnjih ukrepov države, vidik državljanov	16
Slika 4: Nosilci spodbujanja športne aktivnosti, vidik državljanov	17
Slika 5: Obstoječi ukrepi države, primerjalni pogled	18
Slika 6: Predvidena poraba za šport po NPŠ na ravni države in na lokalni ravni, obdobje 2000-2010, %.....	20
Slika 7: Razlika med predvideno in dejansko porabo za šport po NPŠ na ravni države in na lokalni ravni, obdobje 2000-2010.	21
Slika 8: Ocena dosedanjih nosilcev oz. oblik pomoči za spodbujanje športnih aktivnosti, vidik državljanov	22

1. OSNOVNI PODATKI O PROJEKTU

Projektna skupina:

UL, FDV, Center za politološke raziskave (izr. prof. dr. Simona Kustec Lipicer, vodja)
Inštitut za ekonomska raziskovanja (dr. Renata Slabe Erker)

Sofinancerja:

Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS (skrbnica pogodbe Ernesta Mlakar; od 1.4.2011
Ljiljana Lučić) in
Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport (skrbnica pogodbe Ksenija Cesar,
vsebinski spremljevalec mag. Darko Repenšek, do marca 2012)

Rok trajanja projekta:

1.10.2010 - 1.10.2012

Vrednost projekta:

30.000 EUR

Zunanja strokovna recenzija:

- UL, Fakulteta za šport, red. prof. dr. Mojca Doupona Topič
- recenzentske ocene, pridobljene v okviru recenzentskih postopkov domačega in mednarodnega objavljanja strokovno-znanstvenih publikacij, preko predstavljanja projekta in ugotovitev na mednarodnih konferencah in preko mednarodnega projektne sodelovanja, posebej v okviru EU Preparatory Action projekta Action for good governance in sport ter domačega temeljnega projekta Odprta metoda koordinacije.

Zunanja raziskovalna strokovna pomoč: UL, FDV, izr. prof. dr. Samo Kropivnik (projektna metodologija), izr. prof. dr. Katja Lozar Manfreda (metodologija spletnega anketiranja), Gregor Čehovin (spletna anketa), Živa Broder (anketna metodologija SJM), študentki Ivana Grgić in Nikolina Bilavčić (zbiranje podatkov)

- IER, dr. Boris Majcen (metodološko svetovanje) in Tjaša Bartolj (statistična obdelava javnomnenjskih podatkov ISSP)

- dr. Simon Ličen (sociologija športa)

2. CILJI PROJEKTA IN PROJEKTNA METODOLOGIJA

Opis namena in ciljev projekta

Področje športa se s svojo družbeno in ekonomsko vlogo sooča s številnimi izzivi - od tistih, lastnih športu samemu, do širše družbeno relevantnih izzivov, ki jih s svojim delovanjem regulirajo tudi različni nivoji oblasti na lokalnih, nacionalnih, pa tudi nadnacionalnih ravneh političnega delovanja. Slednje se kaže tudi v vsebini Lizbonske strategije, katere temeljni cilj (nova kakovostna delovna mesta in večja konkurenčnost) se uresničuje prav preko zdravega in socialno vključenega posameznika. Neaktivnost je eden glavnih faktorjev bolezni sodobne družbe in hkrati lahko tudi izziv za večjo športno aktivnost kot pomembno preventivo. Zaradi vsega navedenega je treba šport razumeti kot dejavnik konkurenčnosti v sodobni družbi in tudi kot polje delovanja vsake odgovorne oblasti. Vpliv telesnih oz. športnih aktivnosti državljanov na različna druga področja njihovega vsakodnevnega življenja (npr. zdravje, delovna učinkovitost, zaposlovanje) je tako pomemben, da presega zgolj meje športne avtonomije in kliče po preišljenem in pozitivnem posegu države.

Teoretično izhodišče raziskave je torej, da je športna rekreacija prebivalstva ekonomska razvojna priložnost Slovenije, zaradi njene večfunkcionalne narave, ki prispeva k blaginji prebivalstva, in da je zaradi tega potrebno poznati tudi dosedanje učinke državnega spodbujanja športa za vse, ki jih v okviru svojih politik zasleduje in dosega država.

Raziskovalni problemi, ki smo se jim posvetili v raziskavi so:

- Kateri družbeno in politično pogojeni dejavniki vplivajo na učinkovitost športne aktivnosti?
- Kakšna je smer in kolikšna je moč vpliva posameznih dejavnikov na športno aktivnost?
- Kakšna je povezava med učinkovitostjo športne aktivnosti in kakovostjo življenja?
- Koliko se skupne potrebe prebivalstva upoštevajo v procesih oblikovanja in izvajanja državnih politik na polju športa za vse in ali bi jih bilo možno v prihodnje izvajati še bolj učinkovito.

Temeljni raziskovalni hipotezi projekta sta bili:

- (1) Učinkovito, na javnem interesu utemeljeno športno aktivnost opredeljujejo demografski, personalni, ekonomski, sociološki, prostorski in politično-upravni faktorji (prediktorji) in
- (2) raven športne aktivnosti pomembno vpliva na kakovost življenja v Sloveniji, zaradi česar je za učinkovito športno aktivnost državljanov in s tem tudi višjo stopnjo kakovosti njihovega življenja potrebna ustrezna intervencija države in njenih ukrepov.

V projektni prijavi smo se zavezali, da bo raziskva prispevala k uresničevanju ciljev zastavljenih z razpisom CRP KS in širše, in sicer:

- 1) Analizirati družbene dejavnike, ki vplivajo na učinkovitost športne aktivnosti prebivalstva in kakovost življenja.
- 2) Razviti vzorec učinkovite športne aktivnosti državljanov in vloge države pri tem.
- 3) Narediti strokovno podlago za doseganje socialno in gospodarsko vzdržnega razvoja s pomočjo športne aktivnosti državljanov (delovna mesta in sinergije).
- 4) Zmanjšati primanjkljaj kvantitativnih dokazov na področju športne aktivnosti in zdravja v Sloveniji ter zagotoviti večjo možnost posploševanja zaključkov in tako njihovo širšo uporabnost za promocijo športne aktivnosti v Sloveniji.

Časovno in metodološko je projekt potekal po spodaj navedenem zaporedju.

Tabela 1: Časovno-metodološki potek projektnih aktivnosti

Podcilji	Metode	Izvedeno (do maja 2012)
Dejavniki vpliva na športno aktivnost ljudi	1) Pregled literature 2) Analiza ISSP, modeli	1) okt. - dec. 2010 2) dec. 2010 - maj 2011
Povezanost športne aktivnosti in kakovosti življenja	1) Modeli na osnovi baze ISSP	1) februar 2012
Ocena izvajanja javne politike oz. ukrepov spodbujanja športne aktivnosti državljanov	1) mednarodno-primerjalni prikaz uporabljenih javnopolitičnih ukrepov 2) analiza slovenskih ukrepov preko normativne analize Zsp, NPŠ 2000 ter NPŠ 2011 (predlog), finančne analize 3) Izvedba 10 polstrukturiranih intervjujev s predstavniki ključnih v politiko vpletenih skupin na strani države in športnih organizacij 4) priprava in izvedba spletne ankete Vsakdan in gibanje	1) marec - okt. 2011 2) marec - dec. 2011 3) maj - nov. 2011 4) nov. 2011 – mar. 2012 (predpriprava instrumentarija); mar. - maj 2012 (izvedba); maj - avg. 2012 (analiza in interpretacija podatkov)
Priprava javnopolitičnih predlogov za prihodnje	Sinteza in soočenje raziskovalnih spoznanj	junij – sept- 2012

Projektna skupina je že v času trajanja projekta pripravila šest projektnih poročil, in sicer po naslednjem zaporedju, po katerem smo jih sestavili tudi v drugi del zaključnega poročila:

1. KUSTEC LIPICER, Simona, SLABE ERKER, Renata, LIČEN, Simon, BILAVČIČ, Nikolina. *Učinkovita državna podpora za športno aktivnost državljanov : vloga oblasti in dejavniki športne aktivnosti državljanov*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Inštitut za družbene vede, Center za politološke raziskave: Inštitut za ekonomska raziskovanja, 2011.

2. KUSTEC LIPICER, Simona, SLABE ERKER, Renata, BARTOLJ, Tjaša, GRGIČ, Ivana. *Učinkovita državna podpora za športno aktivnost državljanov : mednarodno primerjalni pregled - analiza ISSP podatkov, športne zakonodaje in javne politike*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Inštitut za družbene vede, Center za politološke raziskave: Inštitut za ekonomska raziskovanja, 2011.

3. SLABE ERKER, Renata, BARTOLJ, Tjaša, KUSTEC LIPICER, Simona. *Učinkovita državna podpora za športno aktivnost državljanov. Modeli športne aktivnosti*. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Inštitut za družbene vede, Center za politološke raziskave: 2012.

4. KUSTEC LIPICER, Simona. *Javna politika športa za vse. Policy-analitična študija*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Inštitut za družbene vede, Center za politološke raziskave, 2012.

5. KUSTEC LIPICER, Simona, LIČEN, Simon. *Državni ukrepi za športno aktivnost državljanov : ocene in zaznave skupin odločevalcev in izvajalcev : raziskovalno poročilo, pripravljeno za namene Ciljnega raziskovalnega projekta Učinkovita državna podpora za športno aktivnost državljanov (V5-1031)*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Inštitut za družbene vede, Center za politološke raziskave, 2011.¹

6. KUSTEC LIPICER, Simona, Samo KROPIVNIK, Gregor ČEHOVIN. *Vsakdan in gibanje. Temeljna statistična obdelava in interpretacija rezultatov. Projektno poročilo, pripravljeno v okviru CRP »Učinkovita državna podpora za športno aktivnost državljanov (V5-1031)«*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Inštitut za družbene vede, Center za politološke raziskave, 2012.

Na podlagi projektnega dela in spoznanj smo člani projektne skupine pripravili naslednje strokovno-znanstvene publikacije:

¹ Sestavni del omenjenega poročila je tudi posebno poročilo z naslovom KUSTEC LIPICER, Simona, LIČEN, Simon. *Prepisi intervjujev o ocenah in zaznavah posameznih institucij : raziskovalno gradivo, pripravljeno za namene Ciljnega raziskovalnega projekta Učinkovita državna podpora za športno aktivnost državljanov (V5-1031)*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Inštitut za družbene vede, Center za politološke raziskave, 2011. Zaradi varovanja podatkov je poročilo na vpogled dostopno pri nosilki raziskave.

Izvirni ali pregledni znanstveni članki

1. KUSTEC LIPICER, Simona, MCARDLE, David. National law, domestic governance and global policy : a case study of anti-doping policy in Slovenia. *Int. j. sport policy*, 2012, 17 str. <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/19406940.2012.662692>,
2. SLABE ERKER, Renata, KUSTEC LIPICER, Simona, LIČEN, Simon. Država in šport za vse v Sloveniji : aktualno stanje razmer. *Šport (Ljublj.)*, 2012, letn. 59 [i. e. 60], št. 1/2, str. 13-18,
3. SLABE ERKER, Renata, BARTOLJ, Tjaša, MAJCEN, Boris. Razlike v prediktorjih prostočasne telesne dejavnosti med evropskimi državami in Slovenijo. *IB rev.*
4. KUSTEC LIPICER, Simona, MAKSUTI, Alem. Odnos politike i sporta u perspektivi teorijskih analiza u politologiji. *Anali Hrvat. politol. druž.*, 2010, god. 7, str. 147-170.

Strokovna monografija

5. SLABE ERKER, Renata, LIČEN, Simon. *Review of physical activity predictors and population groups at risk of poor health*, (Working paper, no. 66). Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja: = Institute for Economic Research, 2012.

Poljudni članek

6. MAVRIČ, Petra, KUSTEC LIPICER, Simona, SLABE ERKER, Renata. Starejši od 65 premalo aktivni. *SiOL (Ljubl.)*, 29.3.2012. http://www.siol.net/sportal/rekreacija/novice/2012/03/slovinci_nad_65_letom_premalo_telesno_aktivni.aspx.
7. MAVRIČ, Petra, KUSTEC LIPICER, Simona, SLABE ERKER, Renata. Zakaj so starejši neaktivni?. *SiOL (Ljubl.)*, 30.3.2012. http://www.siol.net/sportal/rekreacija/novice/2012/03/kje_so_vzroki_neaktivnosti_starejsih_slovincu.aspx.

Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v monografski publikaciji

8. KUSTEC LIPICER, Simona. European Union and sport. V: NAURIGHT, John (ur.). *Sports around the world : history, culture, and practice*. Santa Barbara: ABC-CLIO, cop. 2012, zv. 2, str. 287-289.
9. BARTOLJ, T., in SLABE-ERKER, R. (2011). Differences in Leisure Time Physical Activity Indicators between Transition and Non-Transition Countries in Quality of Life Context. Mimeo.

Znanstveni prispevek na konferenci

10. KUSTEC LIPICER, Simona. Sports policy and its OMC potentials. V: FINK-HAFNER, Danica (ur.). *Odpirna metoda koordinacije : analiza njenih javnopolitičnih (policy) in političnih posledic : izbrane študije primerov : zbornik prispevkov*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Center za politološke raziskave, 2010, str. 28-48.

11. KUSTEC LIPICER, Simona. Changeless types of policy adjustment and sport policy. V: FINK-HAFNER, Danica (ur.). *The open method of coordination : a view from Slovenia*, (Book series Javne politike, 1). Ljubljana: Faculty of Social Sciences, 2010, str. 131-153.

12. KUSTEC LIPICER, Simona, LAJH, Damjan, GRGIĆ, Ivana. *Monitoring systems of good governance : [paper presented at the 7th Annual Conference of the Association for the Study of Sport and the European Union, Lausanne, 20-22 June 2012]*. Lausanne, 2012.

13. KUSTEC LIPICER, Simona. *The role of sports organizations in relation to state structures and forms of governance adjustment upon it - example from Slovenia : [paper presented at the Good Governance in Grassroots Sport Project, Casalecchio di Reno, 14. - 16. 9. 2012]*. Casalecchio di Reno, 2012.

14. KUSTEC LIPICER, Simona. *Policy scenario for the globalisation of national policy : the case of global policy implementation modes in sport policy in Slovenia : [paper presented at the Open Method of Coordination International Conference, Ljubljana, 23 - 24 September 2010]*. Ljubljana, 2010.

15. KUSTEC LIPICER, Simona, MCARDLE, David. *Sport governance in a globalised world through the small states' lense : the case of antidoping policy : [paper presented at the Fifth Annual Conference The Challenges of Sport Governance, Ghent University, Het Pand, July 1st and 2nd 2010]*. Ghent, 2010.

Vabljeno predavanje na konferenci brez natisa

16. KUSTEC LIPICER, Simona, SLABE ERKER, Renata. *Effective state support for the citizens sport activities in the light of the Lisbon treaty : a comparative state insight : [paper presented at The 6th Annual Conference of the Association for the Study of Sport and the European Union, Nottingham, 30th June - 1st July 2011]*. Nottingham, 2011.

Predavanje na tuji univerzi

17. KUSTEC LIPICER, Simona. *Evaluating the fight against doping in sport - from legal to public policy perspectives : [lecture at the University of Stirling, 17th February 2011]*. Stirling, 2011.

18. KUSTEC LIPICER, Simona. *Global sport governance through the lens of small states : [lecture at the University of Stirling, 16th February 2011]*. Stirling, 2011.

19. KUSTEC LIPICER, Simona. *Izazovi javne politike i policy analize : [predavanje na Fakultetu političkih znanosti, Zagreb, 13. 1. 2011]*. Zagreb, 2011

20. KUSTEC LIPICER, Simona. *Sport policy and law in post-socialist circumstances - effective state support for citizens' sport activities : [lecture at the University of Stirling, 15th February 2011]*. Stirling, 2011.

Intervju

21. KUSTEC LIPICER, Simona. Simona Kustec Lipicer: nacionalni program športa je operacionalizacija javnega interesa = The national sport programme as an operationalisation of the public interest. *Šport (Ljublj.)*, 2010, let. 58, št. 1/2, str. 5-6.

22. KUSTEC LIPICER, Simona. Simona Kustec Lipicer: javni interes v športu. *Revija Pogledi (Ljublj.)*, 2012, št. 13-14, 11. julij 2012.

Urednik

23. *Sport & EU review*. Kustec Lipicer, Simona (urednik 2006-). Leicestershire: Association for the Study of Sport and the European Union, 2006-. ISSN 1754-1298. <http://www.sportandeu.com/newsletter/1.pdf>.

Delo na projektu je bilo pomembna referenčna podlaga tudi pri vzpostavitvi in izvedbi naslednjih oblik mednaordnega in domačega znanstvenoraziskovalnega sodelovanja:

- raziskovalni program Politološke raziskave, izvajalec Center za politološke raziskave UL, FDV, IDV (nosilka red prof. dr. Danica Fink Hafner, financer Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS),
- temeljni projekt Odprta metoda koordinacije, izvajalec Center za politološke raziskave UL, FDV, IDV (nosilka red. prof. dr. Danica Fink Hafner, financer Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS),
- Oblikovanje policy mrež in lobiranje v Sloveniji / Formation of Policy Newtworks and Lobbying in Slovenia (1996; 2012), temeljni projekt Evropske znanstvene fundacije N5-0014 Intereuro – Primerjalno raziskovanje interesnoskupinske politike v Evropi, , izvajalec Center za politološke raziskave UL, FDV, IDV (nosilka red prof. dr. Danica Fink Hafner, financer Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS),
- AGGIS projekt - Action for good governance in international sports organisation (koordinator Danish Institute for Sports Studies in Play the Game, financer Evropska komisija, Enota za šport).

3. SINTEZA PROJEKTHNIH SPOZNaNJ

Spoznanja o demografski strukturi športno aktivnih in neaktivnih posameznikov v Evropi

Povprečja za Evropo kažejo, da so športno aktivni predvsem posamezniki, stari do 25 let, ljudje z univerzitetno izobrazbo in ljudje odličnega zdravja. Največ športno neaktivnih posameznikov pa je med starejšimi od 65 let, ljudmi z osnovnošolsko izobrazbo ali manj, oz. ljudmi s slabim zdravjem.

Tabela 2: Vsakodnevna športna aktivnost, primerjava Slovenije z drugimi državami

vidik	Slovenija	odlično/ kritično	primerljivo	idealno
Moški	☺		Hrvaška	Švica, V. Britanija
Ženske	☺		V. Britanija	Švica, Finska
do 25 let	☺	✓		Slovenija
26-35 let	☺		Finska, Švica	V. Britanija
36-45 let	☹		Madžarska, Norveška	Švica
46-55 let	☺		Nemčija	V. Britanija, Finska
56-65 let	☺		Švedska, V. Britanija, Hrvaška	Švica, Finska
nad 65 let	☺		Hrvaška	Švica, Finska
brez formalne izobrazbe	☹	!	Hrvaška	Francija
dokončana osnovna šola	☺		Švedska	Finska, Švica
dokončana poklicna šola	☺		Irska, švedska	Švica, Finska
dokončana srednja šola	☺	✓	Švica	Švica
dokončana višja šola	☺		Avstrija	Madžarska, Irska
pridobljena univerzitetna izobrazba	☺		Nemčija	Hrvaška, Švica
zaposleni za poln delovni čas	☺	✓	V. Britanija, Irska	Finska, Irska
zaposleni za skrajšan delovni čas	☹	!	Bolgarija, Hrvaška	Fin., Švica, Švedska
Neaktivni	☺		V. Britanija	Švica
odlično zdravje	☺	✓	Finska	Finska, Slovenija
zelo dobro zdravje	☺		Hrvaška, Irska	Švica
dobro zdravje	☺		Švedska	Švica
zadovoljivo zdravje	☺		Hrvaška	V. Britanija, Finska
slabo zdravje	☺	✓	Madžarska, Avstrija	Slovenija
Legenda:	☺	=	nadpovprečno	
	☹	=	povprečno	
	☹	=	podpovprečno	
	✓	=	odlično	
	!	=	kritično	

Vir: lastni izračuni na podlagi podatkov ISSP (2009).

Večina ljudi v Evropi se ne udeležuje organiziranih športnih aktivnosti. Skupine, ki imajo največji odstotek tistih, ki so vključeni v organizirano športno aktivnost, so moški, ljudje do

25. leta starosti, ljudje z univerzitetno izobrazbo in ljudje z odličnim zdravstvenim stanjem – torej tisti, za katere je značilno, da so tudi na splošno (ne samo v organizirani obliki) bolj športno aktivni.

Tabela 3: Redna organizirana športna aktivnost, primerjava Slovenije z drugimi državami

vidik	Slovenija	odlično/ kritično	primerljivo	Idealno
Moški	☺		V. Britanija, Norveška	Švica, Nemčija, Francija
Ženske	☺		Irska, V. Britanija	Francija, Nemčija
do 25 let	☺		Francija	Nemčija, Švica
26-35 let	☺		V. Britanija	Nemčija, Francija
36-45 let	☹	!	Hrvaška, Irska	Francija, Norveška
46-55 let	☹	!	Irska	Francija, Nemčija
56-65 let	☺		V. Britanija, Avstrija	Nemčija, Francija
nad 65 let	☹	!	Češka, Norveška	Nemčija, Francija
brez formalne izob.	☹		Irska	Nemčija
dokončana osnovna šola	☺		Švedska	Francija, Nemčija
dokončana poklicna šola	☺		Švedska, V. Britanija	Francija, Nemčija
dokončana srednja šola	☺		Norveška	Nemčija, Francija
dokončana višja šola	☺		Norveška	Nemčija, Francija
pridobljena univerzitetna izob.	☹	!	Belgija, Madžarska	Nemčija
zaposleni za poln delovni čas	☺		Irska, Finska	Švica, Nemčija
zaposleni za skrajšan delovni čas	☹	!	Hrvaška, Slovaška	Francija, Nemčija
Neaktivni	☺		Švedska	Francija, Nemčija
odlično zdravje	☺		Avstrija, Švedska	Nemčija, Belgija, Norveška
zelo dobro zdravje	☺		Češka	Nemčija, Švedska
dobro zdravje	☺		Finska, Norveška	Francija, Nemčija
zadovoljivo zdravje	☺		Finska, Norveška	Nemčija, Francija
slabo zdravje	☺		Švedska, Norveška	Francija
Legenda:	☺	=	nadpovprečno	
	☺	=	povprečno	
	☹	=	podpovprečno	
	✓	=	odlično	
	!	=	kritično	

Vir: lastni izračuni na podlagi podatkov ISSP (2009).

Opozoriti velja, da na podlagi teh rezultatov ne moremo neposredno sklepati o vplivu demografskih dejavnikov in drugih osebnostnih lastnosti na športno aktivnost posameznika. Torej na primer ne moremo reči, da starost negativno vpliva na športno aktivnost, saj je med starejšimi veliko ljudi slabega zdravja, pri čemer se prav tako kaže negativen vpliv na športno aktivnost. V ta namen v nadaljevanju predstavljamo spoznanja o ceteris paribus vplivih omenjenih dejavnikov na podlagi rezultatov logistične regresije.

Spoznanja o vplivih demografskih in drugih lastnosti posameznika na njegovo športno aktivnost (modeli športne aktivnosti)

Cilj raziskave je bil med drugim razviti modele športne aktivnosti za evropske države in za Slovenijo. S pregledom in sintezo literature na področju športa in kakovosti življenja smo odkrili naslednje dejavnike, ki smo jih vključili v modele: spol, starost, število otrok, življenje na urbanem ali na ruralnem območju, življenje s partnerjem ali brez, dohodek, status zaposlitve, samooceno družbenega položaja, izobrazbo, zdravstveno stanje in družabnost.

V nasprotju z drugimi raziskavami naši rezultati kažejo, da je večja verjetnost za redno športno aktivnost pri ženskah kot moških, ob kontroliranju vseh drugih spremenljivk. Razlog za to razlikovanje bi lahko bila odsotnost dohodka kot kontrolne spremenljivke v raziskavah, ki so pokazale, da so ženske manj aktivne od moških (npr. Van Tuyckom and Scheerder, 2010). Znano je namreč, da ženske zaslužijo manj kot moški. Poleg tega smo ugotovili, da je dohodek pozitivno povezan z redno športno aktivnostjo. To bi pomenilo, da so rezultati raziskav, ki zanemarjajo dohodek, pristranski oz. podcenjeni.

Rezultat, da izobrazba, družbeni položaj, zdravstveno stanje in dohodek posameznika povečujejo verjetnost redne športne aktivnosti, ni presenetljiv. Bolj nepričakovan pa je pozitiven vpliv ničelnega dohodka na športno aktivnost. Za to je možnih več razlag. Gre za ljudi, ki jih običajno podpirajo drugi (na primer študente) in imajo več možnosti in časa za redno športno aktivnost v prostem času. V skladu z opravljenimi raziskavami (npr. Van Tuyckom in Scheerder, 2010; Woitas-Slubowska, 2008) ugotavljamo negativen učinek starosti, števila otrok in življenja v ruralnem okolju na redno športno aktivnost.

Temeljna ugotovitev je, da se vpliv demografskih in drugih lastnosti na športno aktivnost prebivalstva v Sloveniji na splošno ne razlikuje od vplivov teh lastnosti v drugih državah. Nakazujejo se sicer razlike v vplivu urbanega okolja in povprečnega zdravja, vendar te razlike niso močno statistično značilne. V nasprotju s tem pa ločeni modeli za tranzicijske in netranzicijske države kažejo, da so razlike med tem dvema skupinama držav še vedno precejšnje in da je Sloveniji s tega vidika uspelo izstopiti iz tranzicijske družbe. Pri tem pa je treba opozoriti, da smo preučevali športno aktivnost posameznikov ne glede na to, kako jo izvajajo – institucionalizirano in neinstitucionalizirano.

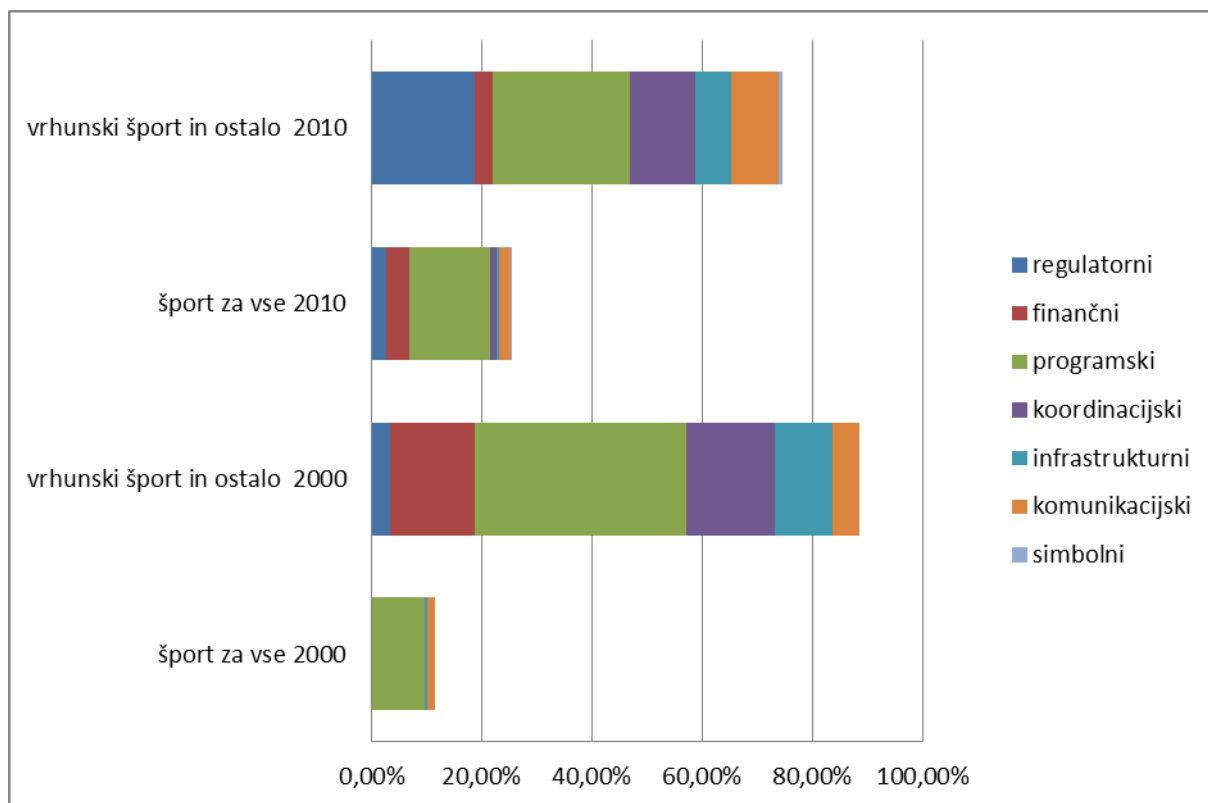
V splošnem je stanje športne aktivnosti med državljani Slovenije v primerljivem evropskem in svetovnem merilu ugodno. Negativni trendi se v Sloveniji kažejo pri dnevni telesni aktivnosti (ljudje brez formalne izobrazbe, zaposleni za skrajšan delovni čas), organiziranih oblikah vadbe (36-55 let, nad 65 let, tisti z univerzitetno izobrazbo, zaposleni za skrajšan delovni čas).

Spoznanja o vzorcih učinkovite športne aktivnosti državljanov in vloge države

Skozi analizo slovenske politike smo spoznali, da je vloga države pri spodbujanju športne aktivnosti, nasploh s strani v politiko vpletenih skupin in tudi državljanov, ocenjena kot zaželena, pomembna, praviloma pozitivna, čeprav v prid dajanja prednosti strateškim vsebinskim področjem pogosto izključujoča do manjšinskih skupin. Motivi za poseganje države v spodbujanje športne aktivnosti so zelo široko in večpodročno pokriti. Z vidika konkretne opredelitve ciljev, še bolj pa ukrepov za doseg ciljev javne politike je javni interes manj specifično opredeljen. Slovenska politika je v nasprotju z večino drugih pregledanih tujih praks prevladujoče osredotočena na ciljne skupine in ne neposredno na vsebine javnega interesa, kar je možno posredno razbrati kot kritiko obstoječe politike s strani v njo vpletenih skupin. V kontekstu analize slovenske javne politike se pokaže tudi problem razkoraka med normativnim in dejanskim stanjem izvajanja javne politike po eni strani in pred tem že samim dejstvom, da javni interes in cilji niso enakomerno vsebinsko in finančno obteženi, niti ne konceptualno celovito domišljeni. Najbolj očiten primer izpostavljenega je nejasnost v opredeljevanju in vsebini javnega interesa, ciljev javne politike in ukrepov za njihovo doseganje. Pogoste in negativno ocenjene so tudi velike razlike med dejanskim izvajanjem politike na nacionalni in lokalnih ravneh oblasti ter izkoriščanja športa za nabiranje političnih točk.

Analiza posamičnih javnopolitičnih ukrepov slovenske politike na nacionalni ravni pokaže še, da je izvajanje politike osredotočeno na nize t. i. mešanih oz. polobvezujočih ukrepov, med katerimi na primeru športa za vse prevladujejo predvsem programski ukrepi, nekaj je tudi komunikacijskih ukrepov. Obojim se po predlogu NPS za obdobje 2011-2020 priključijo še finančni in regulatorni ukrepi. Celoten delež ukrepov javne politike za področja športa za vse je v primerjavi z ukrepi, ki so predvideni za vrhunski šport ter ostalo, izrazito nizek in po obsegu v NPS predstavlja desetino vseh ukrepov, v predlogu NPS 2011-2020 pa se poviša, vendar še vedno zgolj na obseg četrtrine vseh predvidenih ukrepov.

Slika 1: Obseg javnopolitičnih ukrepov za izvajanje slovenske športne politike, NPŠ (2000 in 2011 predlog)

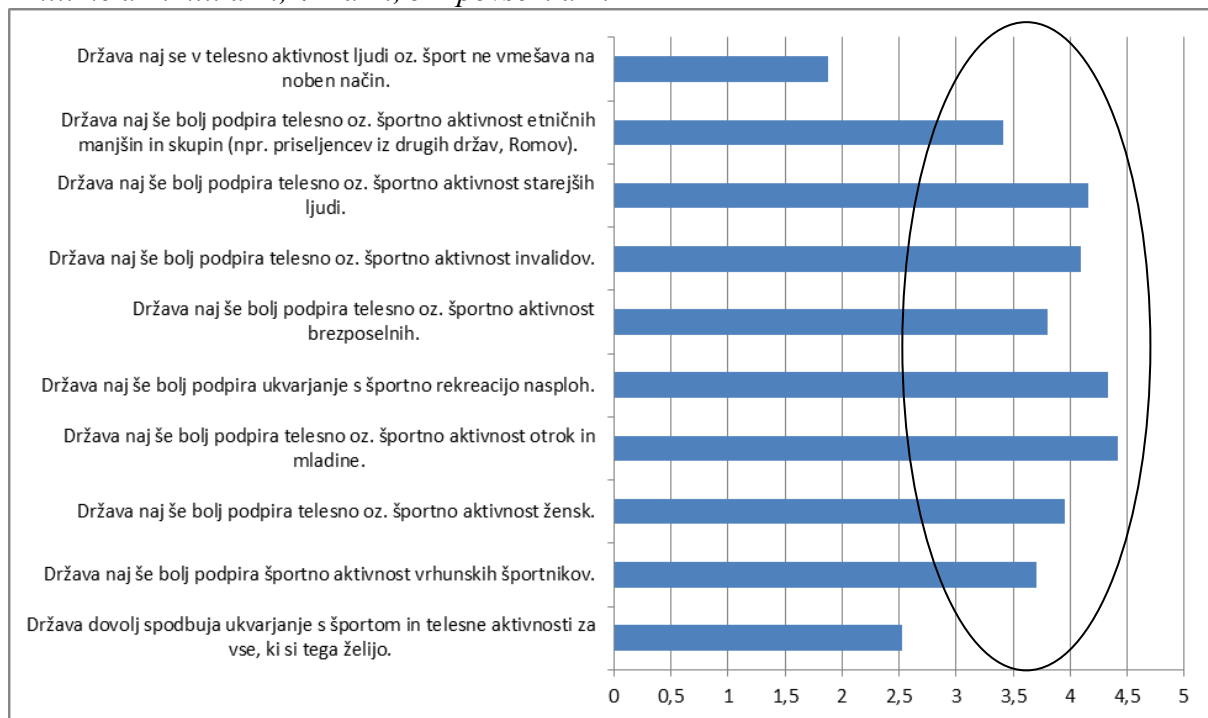
Legenda:

Šport za vse se nanaša na naslednja področja javnega interesa: šport otrok in mladine, športna rekreacija, šport invalidov. Ostalo se nanaša na razvojne in strokovne naloge v športu, velike mednarodne športne prireditve, delovanje društev, zvez in zavodov.

Po rezultatih spletne ankete Vsakdan in gibanje se državljani zavzemajo za večjo podporo države pri spodbujanju športne aktivnosti državljanov, še prav posebej ciljnih skupin otrok in mladine, rekreativnih športnikov, starejših in invalidov.

Slika 2: Vloga države pri spodbujanju športne aktivnosti, vidik državljanov

Anketno vprašanje: Koliko pa za vas držijo naslednje trditve? 1 – sploh ne drži, 2 – ne drži, 3 – niti ne drži niti drži, 4 – drži, 5 – povsem drži

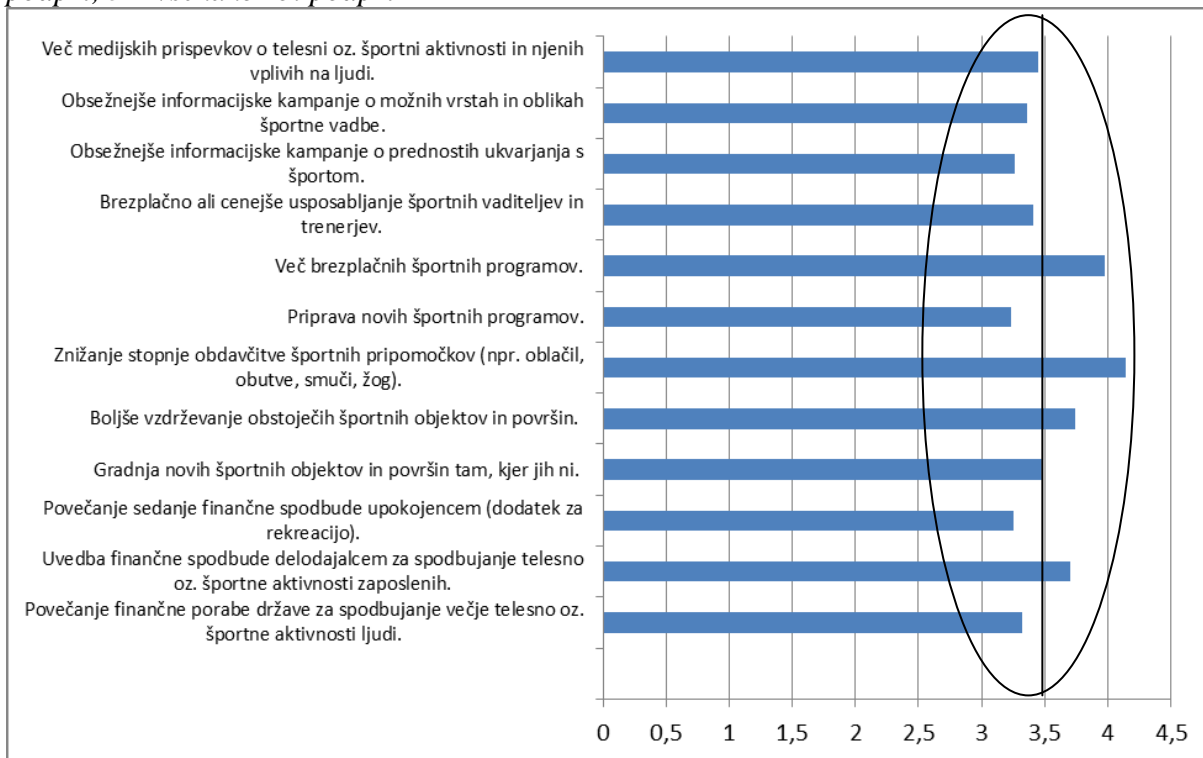

Vir: spletna anketa Vsakdan in gibanje (Kustec Lipicer idr. 2012).

Med morebitnimi prihodnjimi ukrepi za še večje spodbujanje njihove telesne oz. športne aktivnosti respondenti izpostavijo v prvi vrsti finančne ukrepe, četudi bi jih morali posredno sofinancirati sami, manj pa infrastrukturne in nove programske ukrepe.

Slika 3: Ocena prihodnjih ukrepov države, vidik državljanov

Anketno vprašanje: V kolikšni meri bi podprli naslednje ukrepe za spodbujanje vaše telesne oz. športne aktivnosti, četudi bi jih morali posredno sofinancirati tudi vi osebno (npr. preko davkov)? 1 – nikakor ne bi podprl, 2 – ne bi podprl, 3 – niti ne bi podprl niti bi podprl, 4 – bi podprl, 5 – vsekakor bi podprl

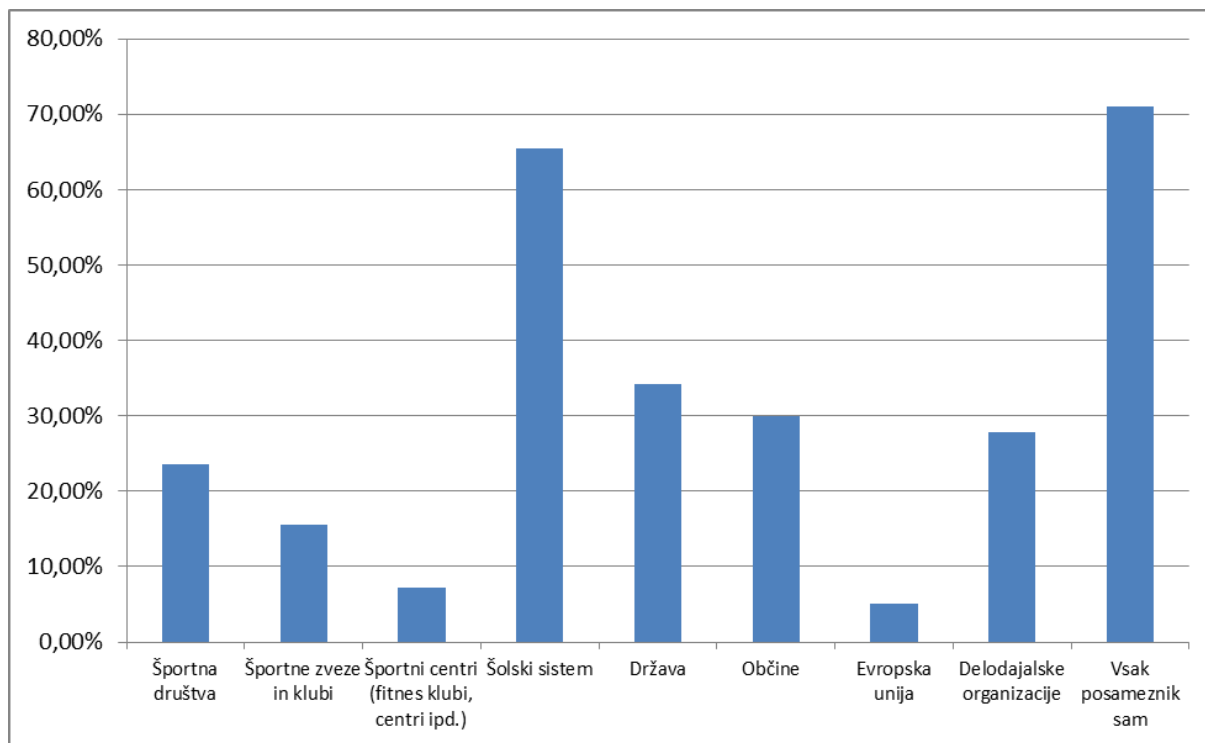

Vir: spletna anketa Vsakdan in gibanje (Kustec Lipicer idr. 2012).

Rezultati spletne ankete hkrati tudi pokažejo na izrazito vsaj posredno težnjo respondentov po večji podpori države za spodbujanje njihove športne aktivnosti v prihodnje. Presenetljivo je zlasti spoznanje, da je slednja pojmovana kot pomembnejša skrbnica spodbujanja športne aktivnosti ljudi kot pa športne organizacijske strukture, a hkrati še vedno manj pomembna od posameznikove lastne iniciative. Prav tako je pomembnost vloge države pri spodbujanju športne aktivnosti ljudi razvidna iz odgovorov predstavnikov vseh intervjuvanih skupin.

Slika 4: Nosilci spodbujanja športne aktivnosti, vidik državljanov

Anketno vprašanje: Kdo od navedenih bi po vašem mnenju moral še posebej skrbeti za spodbujanje telesne oz. športne aktivnosti ljudi? Izberite največ 3 najpomembnejše. Možnih je več odgovorov

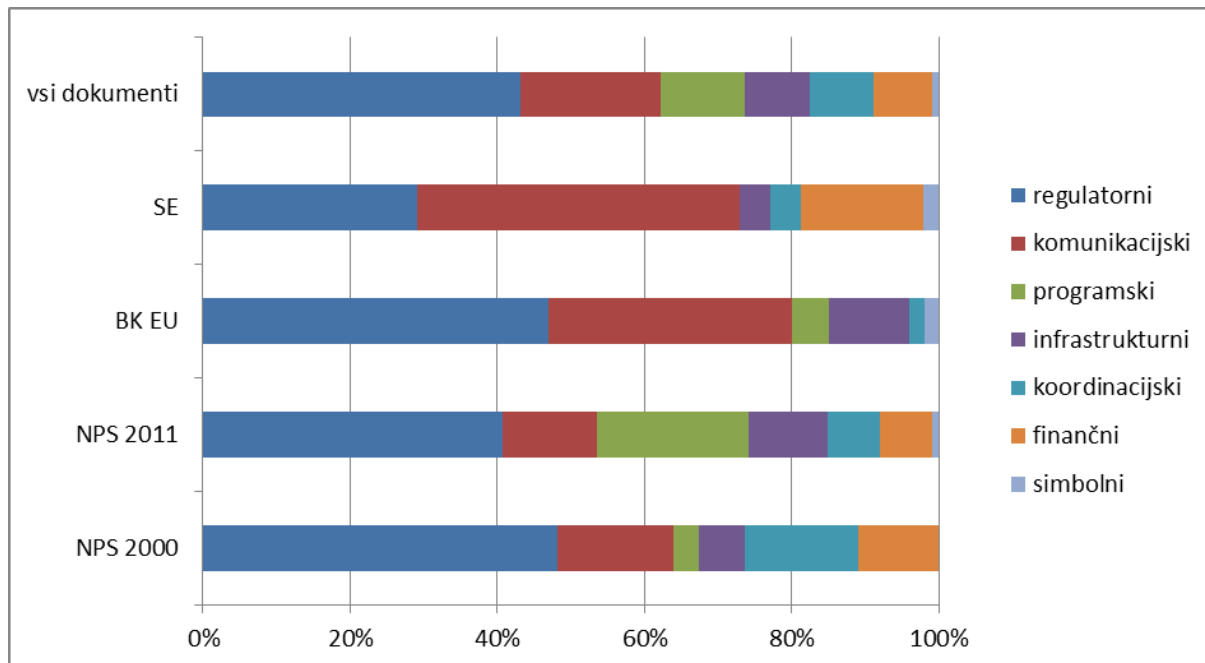
Vir: spletna anketa Vsakdan in gibanje (Kustec Lipicer idr. 2012).

Dodaten pregled normativnih in institucionalnih ureditev javne športne politike po Evropi pokaže še na naslednje ugotovitve, ki bi se lahko rabile kot premisleki slovenskim odločevalcem pri nadaljnjem snovanju politike, ciljev in ukrepov športa za vse v Sloveniji:

- institucionalno gledano je v večini sistemov področje športa urejeno skupaj s področji izobraževanja, mladih, kulture, turizma, pogosto tudi zdravja, obrambe. Redki so primeri, ko bi bilo za področje športa vzpostavljeno posebno, samostojno ministrstvo;
- v odvisnosti od zvrsti sistemov športno politiko v nekaterih izvaja država neposredno sama s svojim upravnim aparatom (postsocialistične države, tudi Slovenija, Belgija, Finska, Francija, Portugalska, Španija), ponekod to v državnem imenu opravljajo zasebniki (Irska in Velika Britanija) ali pa športna civilna družba (Nizozemska), pa tudi prostovoljni sektor (Avstrija, Danska, Nemčija, Italija, Luksemburg, Švedska);
- slovenskim razmeram najbolj soroden in primerljiv se pokaže predvsem sistem Finske, ki pa ga zaradi omejene dostopnosti raziskovalnih podatkov v finskem jeziku in obenem tudi omejenosti razpoložljivih projektnih virov nismo bili zmožno poglobljeno raziskati. Naročniku vsekakor predlagamo, da bi bila podrobnejša, kvalitativno osredotočena policy-analitična študija finskega sistema v prihodnje za slovenske potrebe izjemno pomembna in dobrodošla;
- slovenski javnopolitični ukrepi so na normativni ravni relativno primerljivi s predvidenimi

ukrepi mednarodnih organizacij, pri čemer gre upoštevati, da so izhodiščno tako dokumenti, kot tudi cilji in pristojnosti omenjenih organizacij zgolj omejeno ustrezni za tovrstno primerjavo.

Slika 5: Obstoječi ukrepi države, primerjalni pogled

Legenda: SE: Svet Evrope, BK EU: Bela knjiga o športu Evropske unije.

Splošna ocena aktualnega stanja oblikovanja in izvajanja javne politike za športno aktivnost slovenskih državljanov, ki niso osredotočeni na vrhunski ali tekmovalni šport, je, sodeč po podatkih izvedene analize, zaželena, a hkrati polna še neizkoriščenih priložnosti, potrebna pravičnejše redistribucije že obstoječih razmerij v izvajanju javnega interesa v športu ter tesnejšega sodelovanja vpletenih za doseg teh ciljev. S konceptualnega zornega kota se kaže potreba po večji natančnosti in doslednosti v razumevanju vzročno-posledičnosti razmerij ter s tem tudi razlikovanjem med motivi oz. razlogi za poseganje države, cilji, ki jih želi država s svojim posegom doseči, in konkretnimi ukrepi ter instrumenti, ki jih želi pri tem uporabiti. Posebej pomemben je ponovni premislek o naboru ustreznih vrst ukrepov v odvisnosti od prioritarnih ciljev javne politike. V vsakem primeru pa naj bi bila javna politika spodbujanja športne aktivnosti državljanov zaradi svojih širših in večplastnih učinkov tudi v prihodnje pomemben sestavni del sistema, ki potrebuje pozornost struktur države.

Spoznanja za pripravo podlag za doseganje socialno in gospodarsko vzdržnega razvoja s pomočjo športne aktivnosti državljanov

Predhodni povzetek razkriva, da se športna aktivnost tesno povezuje s širokim konceptom kakovosti življenja kot temeljnega cilja posameznika in družbe, ki je skladen z novo razvojno

paradigmo, s trajnostnim razvojem, tj. uravnoveženim razvojem na področju gospodarstva, družbe in okolja. Zato se nam zastavlja vprašanje, koliko oz. kdaj je prispevek športa k razvoju trajosten. Športna aktivnost državljanov, ki jo preučujemo z vidika posameznika, je na agregirani ravni pomembna za doseganje družbene trajnosti razvoja. Šport za vse ima namreč dokazano preventiven vpliv na problematiko, ki je povezana z diskriminacijo, pozitivno vpliva družbeno integracijo in kohezijo, pa tudi na promocijo zdravja. Tudi v naši raziskavi smo empirično potrdili, da se verjetnost zadovoljstva z življenjem v evropskih državah povečuje s športno aktivnostjo. Toda dokler so razlike v udeleževanju med posameznimi družbenimi skupinami, oz. dokler so nekatere skupine državljanov prikrajšane v tem smislu, *prispevek športa k družbeni trajnosti razvoja še ni zadovoljiv*. Takšne razmere lahko označimo kot razmere neizkoriščenih priložnosti za doseganje družbene trajnosti razvoja.

Sodobna dognanja na področju ekonomike športa potrjujejo, da šport kot gospodarska dejavnost ustvarja kakovostna delovna mesta in sinergije z drugimi dejavnostmi ter trajnostno gospodarsko rast. V evropskih državah postajajo športne dejavnosti vse pomembnejše za gospodarstvo, saj ustvarjajo po posameznih državah od 0,9 do 1,8 % bruto domačega proizvoda (BDP). V Veliki Britaniji na primer ustvarjajo športne dejavnosti več kot 2 % BDP, to je trikrat več od kmetijstva. V športni dejavnosti držav članic EU-15 je zaposlenih približno 2 milijona ljudi, to je 1,3 % celotne zaposlenosti v EU-15 (Andreff in Szymański, 2006), kar je primerljivo z zaposlenostjo v kemični industriji (Preuss et al., 2011). Specialne zaposlitvene možnosti, ki jih prinaša šport, vsekakor povečujejo konkurenčnost. Ta sektor tudi nadvse hitro raste, v Nemčiji na primer 4 % na leto (Preuss et al., 2011). Iz podatkov študije Kolarja in sodelavcev (2010) ocenjujemo, da je bil širši prispevek športa k BDP V Sloveniji leta 2007 1,7 %. Ta ocena temelji na izdatkovni metodi.² Uradni statistični podatek, izračunan po proizvodni metodi, pa je, da so kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti v istem letu ustvarile 1,3 % BDP (SURs, 2010).³ Od tod sledi, da *gospodarska trajnost tega področja danes ni vprašljiva*.

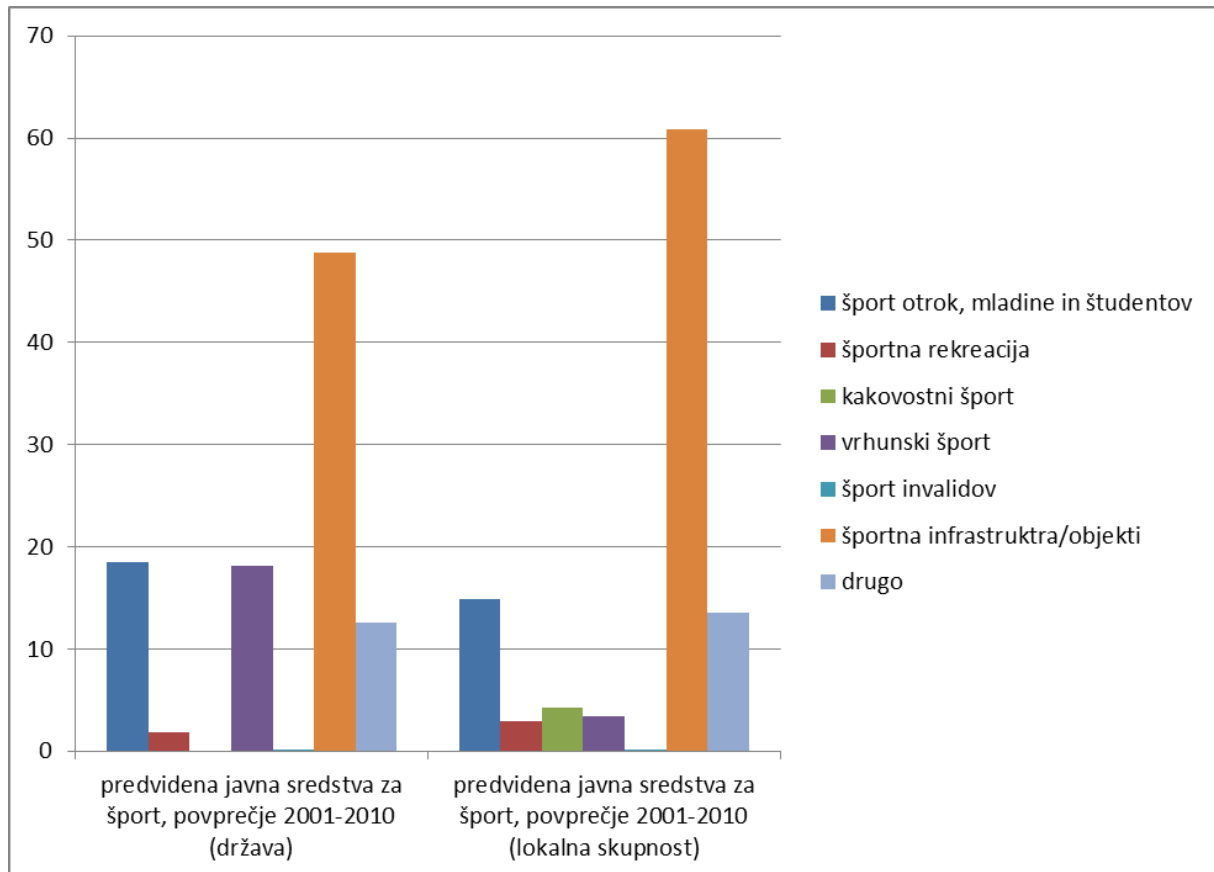
Da bi preverili, ali se gospodarska trajnost dosega na škodo družbene trajnosti, je treba ugotoviti, od kod gospodarski dosežki izvirajo, tj. kolikšen del izvira iz vrhunškega športa in spremljanja s strani javnosti, kolikšen del pa iz športa za vse. Kljub finančnim nesorazmerjem pri porabi javnih sredstev na državni ravni (vrhunski šport 20 %, športna rekreacija in šport invalidov skupaj 2 %, šport otrok in mladine 20 %, okoli 60 % pa drugo – športni objekti, delovanje društev, velike mednarodne športne prireditve) – in na lokalni ravni v javnem financiranju (Grujić in Jeraj, 2011), ta na splošno še ne pomenijo, da se gospodarska trajnost dosega na škodo družbene, saj je delež javnih izdatkov v skupnih izdatkih za šport le dobrih 17 % (Grujić in Jeraj, 2011). Spet pa to nakazuje na neizkoriščen potencial javnih sredstev pri

² Razumevanje športa je na tem mestu široko in zajema izdatke in investicije za namen izvajanja športne aktivnosti, ki pomenijo prejemke (denarni priliv) različnih gospodarskih dejavnosti (npr. proizvodnje in trgovine s športno opremo, oblačili, gradbeništvu), in ne le športnih dejavnosti (npr. klubi)

³ Razumevanje športa je na tem mestu ožje in obsega le športne dejavnosti, kot so obratovanje športnih objektov, fitness objektov, dejavnosti klubov in druge športne dejavnosti ter druge dejavnosti za prosti čas (marine, (smučarski centri). V to kategorijo so poleg športnih dejavnosti zajete še kulturne in razvedrilne dejavnosti, knjižnic, arhivov, muzejev in druge kulturne dejavnosti, prirejanje iger na srečo.

povečanju družbene trajnosti, saj je ravno javno financiranje športne aktivnosti praviloma usmerjeno na ekonomsko in socialno šibke posameznike.

Slika 6: Predvidena poraba za šport po NPŠ na ravni države in na lokalni ravni, obdobje 2000-2010, %

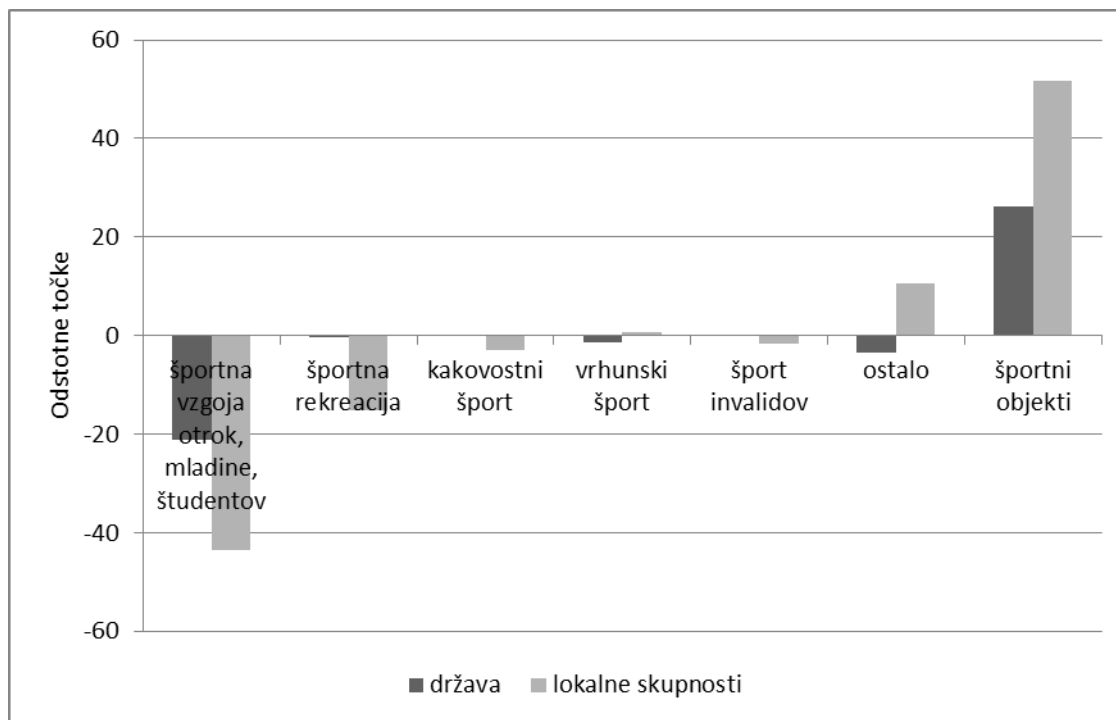

*Drugo: razvojne in strokovne naloge v športu, velike mednarodne športne prireditve, delovanje društev, zvez in zavodov, drugo.

Vir: izračuni na podlagi Grujić in Jeraj (2011).

Nadalje primerjava podatkov predvidene in dejanske porabe zgoraj navedeno finančno nesorazmerje le še dodatno poglobi. Na ta račun ponovno na račun podpovprečno finančno podprtih področij javnega interesa pridobijo že sicer nadpovprečno podprta področja.

Slika 7: Razlika med predvideno in dejansko porabo za šport po NPŠ na ravni države in na lokalni ravni, obdobje 2000-2010.

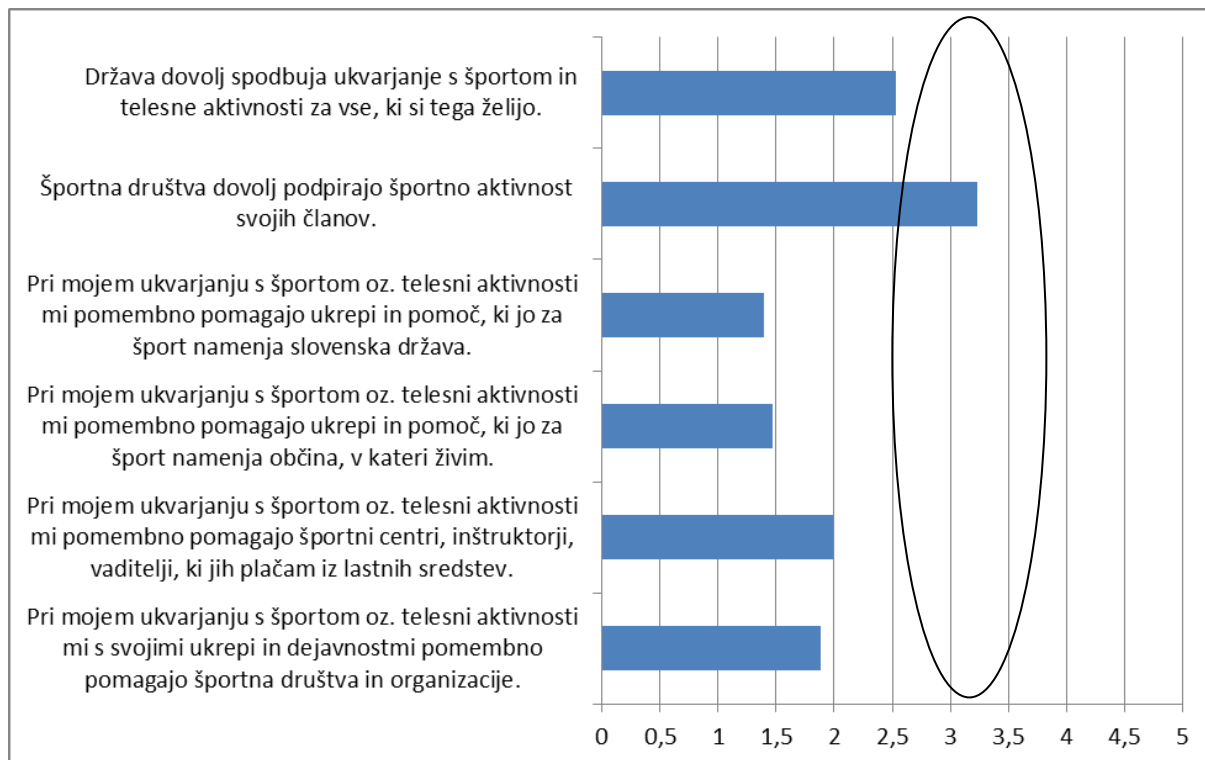
*Ostalo: razvojne in strokovne naloge v športu, velike mednarodne športne prireditve, delovanje društev, zvez in zavodov, drugo.

Vir: izračuni na podlagi Grujić in Jeraj (2011).

Presenetljivo podatki, pridobljeni z izvedbo polstrukturiranih intervjujev z različnimi v politiko vpletenimi skupinami razkritega finančnega neravnovesja ne problematizirajo oz. ne odpirajo kot kritične točke dosedanjega izvajanja politike. To zlasti velja v primeru predstavnikov države in tistih skupin športnih organizacij, ki so državi že zaradi formalne strukture odločevalskih procesov blizu. Nasprotno pa skupine, ki so formalno oddaljene od vsakodnevnih odločevalskih procesov, opozarjajo na neprimerno nesorazmerje, ki se vrši prav na račun v sistemih odločanja manj predstavljenih skupin. Nizko oceno dosedanji podpora države za spodbujanje telesne oz. športne aktivnosti državljanov tako s finančnega vidika kot dosedanjih ukrepov nakazujejo tudi rezultati spletne ankete Vsakdan in gibanje. Sodeč po njih civilnodružbeni deli športa respondentom pri njihovi telesni oz. športni aktivnosti pomagajo bolj kot država, vendar pa tudi omenjena pomoč ni ocenjena kot visoka.

Slika 8: Ocena dosedanjih nosilcev oz. oblik pomoči za spodbujanje športnih aktivnosti, vidik državljanov

Anketno vprašanje: Koliko pa za vas držijo naslednje trditve? 1 – sploh ne drži, 2 – ne drži, 3 – niti ne drži niti drži, 4 – drži, 5 – povsem drži

Vir: spletna anketa Vsakdan in gibanje (Kustec Lipicer idr. 2012).

Načeloma športna aktivnost posameznikov ni sporna z vidika okoljske trajnosti. Se pa v zadnjih časih izpostavlja, da je ta vidik problematičen, kadar se organizirajo vrhunski športni dogodki z množičnim obiskom ali dogodki množične rekreacije. Vrhunski šport namreč pogosto zahteva ireverzibilne posege v krajino zaradi same aktivnosti (npr. smučanje, kros) ali zaradi izgradnje infrastrukture, ki omogoča množičen obisk. Tudi množičnost obiska vrhunskih športnih dogodkov povzroča pritiske na okolje zaradi gneče, prometa, na primer prometnih izpuhov, odpadkov in obremenjevanja narave, rabe energije, vode. Pravzaprav je treba poudariti, da je vsaka množičnost po svoje obremenilna za okolje, to velja tudi za dogodke množične rekreacije. Zato je poznavanje dobrih praks na področju organizacije športnih dogodkov v sodobnih časih pomembno. *Pomemben korak v Sloveniji je bil, v smeri doseganja okoljske trajnosti, v športu dosežen s tem, ko je OKS leta 2011 ustanovil Komisijo za šport in okolje, ki povezuje in koordinira okoljevarstvene aktivnosti na področju športa. Ta je že pripravila osnutek Okoljevarstvenega in naravovarstvenega kodeksa OKS (OKS-ZŠZ, 2012). Po trenutno veljavni zakonodaji pa je treba pri prijavi športne prireditve zagotoviti nekatero dokumentacijo, ki se nanaša na okoljske in naravovarstvene zahteve in prostorsko dokumentacijo, ki je relevantna za tisto prireditev.*

Ker trajnost zahteva uravnoteženost gospodarskega, družbenega in okoljskega področja, bi bilo *prikazano enostavno preverjeno stanje dejansko netrajnostno zaradi neizkoriščenih priložnosti za doseganje družbene trajnosti razvoja*. Da bi lahko veljavnost te trditve popolnoma potrdili, pa bi potrebovali bolj poglobljeno študijo.

4. SKLEPNA RAZPRAVA

Povzetek aktualnega stanja

Pregled znanstvenih, javnomnenjskih, normativnih, finančnih in drugih vrst kvalitativno osredotočenih analitičnih spoznanj ter razprav o vplivih različnih vrst dejavnikov na športno aktivnost državljanov in vlogo države pri tem omogoča informacijsko in idejno bogat vpogled v kompleksnost, pogosto pa tudi nejasnost, nedodelanost ali celo konfliktnost preučevanih pojavov.

Uvodoma se je izkazalo, da je že samo razumevanje tega, kaj je šport in kaj z njim povezane aktivnosti ter kako razločevati med različnimi skupinami državljanov, ki se z njimi ukvarjajo, kompleksno in potencialno hitro lahko tudi problematično. Šport zajema nize aktivnosti vrhunškega športa, športa kot prostočasne dejavnosti, kot dejavnosti med odmorom na delovnem mestu, pri učenju, kot del dejavnosti skupnosti. Šport je lahko 'zgolj' sinonim za rekreativen tip aktivnosti, kot so hoja, telovadba, lažja športna aktivnost. Šport se lahko uporablja kot metoda za krepitev identitete naroda, posameznih skupin, za vključevanje slednjih v skupnosti, za povezovanje odtujenih in osamljenih posameznikov, kot način za doseganje večje konkurenčnosti, višje stopnje zdravja, dobrobiti, spodbujanje okoljskih in infrastrukturnih projektov ipd. Šport je lahko namenjen zelo nedefiniranim skupinam oz. posameznikom, kot so npr. 'odrasli', ali pa specifičnim, kot so otroci, mladi, starejši, priseljenci, invalidi in seveda vrhunski športniki, trenerji, strokovni delavci v športu. Čeprav je šport v drugi polovici 20. stoletja bistveno spremenil svoj značaj (postal je množičen pojav, motivi rekreacije so različni: videz, zdravje, druženje) in se zato dogaja t. i. destrukuiranje (strukturne razlike v športnem udejstvovanju se manjšajo) in individualizacija tega področja, pa še vedno primanjkuje empiričnih potrditev te teze. Poleg tega družbene strukturne razlike še vedno so in predstavljajo izziv za oblasti pri uresničevanju in dalje izvajanju politike športa za vse (Schreerder et al., 2011).

Pogledov na načine, kako in kdo naj bo tisti, ki bo zagotavljal izvajanje športnih aktivnosti za različne namene in skupine, je prav tako veliko in so si tudi zelo različni – od samopobude posameznikov prek spodbud iz skupnosti in posameznih družbenih skupin do niza predvsem spodbujevalnih aktivnosti, ki jih lahko izvede tudi vlada. Izbrana teoretsko-metodološka odločitev iskanja odgovorov o vlogi in s tem tudi odgovornosti struktur države pri zagotavljanju športne aktivnosti državljanov izhaja iz zasledovanja ugotovitev ekonometričnih modelov ter treh konceptualnih modelov za analizo politik, s pomočjo katerih smo želeli raziskati odnos med športno aktivnostjo posameznikov ter vladnim poseganjem

vanjo. S pridobljenimi spoznanji smo do sedaj dosegljive raziskovalne podatke o športni aktivnosti prebivalcev Slovenije ter vlogi države oz. vlade pri spodbujanju tega udejstvovanja lahko nadalje tudi problemsko osredotočili. Ključna spoznanja, ki so hkrati lahko uporabljena tudi kot izzivi in predlogi za prihodnje delovanje države pri spodbujanju športne aktivnosti državljanov, navajamo kot sklepne ugotovitve tega poročila.

A) UDEJSTVOVANJE V ŠPORTU

Rezultati analize potrjujejo obstoj družbenih strukturnih razlik v športnem udejstvovanju posameznikov v Evropi. Naši rezultati kažejo, da je v evropskem prostoru večja verjetnost za redno športno aktivnost pri ženskah kot moških, ob kontroliranju vseh drugih spremenljivk, tudi dohodka. Poleg tega smo ugotovili, da je dohodek pozitivno povezan z rednim športnim udejstvovanjem. Izobrazba, družbeni položaj, zdravstveno stanje in dohodek posameznika povečujejo verjetnost redne športne aktivnosti, starost, število otrok in življenje v ruralnem okolju pa jo zmanjšujejo. Nekoliko nepričakovan je pozitiven vpliv ničelnega dohodka na športno udejstvovanje. Za to je možnih več razlag. Gre za ljudi, ki jih navadno podpirajo drugi (na primer študente) in imajo več možnosti in časa za redno športno udejstvovanje v prostem času.

Vpliv demografskih in drugih lastnosti na športno aktivnost prebivalstva v Sloveniji se na splošno ne razlikuje od vplivov teh lastnosti v drugih državah in kaže se, da je Sloveniji na tem področju uspelo izstopiti iz tranzicijske družbe.

Nadalje tudi rezultati spletne ankete Vsakdan in gibanje (Kustec Lipicer idr. 2012), ki je bila pripravljena prav za potrebe omenjenega projekta in z namenom, da se prepozna splošni odnos Slovencev do telesne aktivnosti in v tej povezavi tudi njihov odnos do posameznih ukrepov države za njihovo spodbujanje, pokažejo, da so respondenti neodvisno od demografskih karakteristik vsaj na nek način telesno aktivni (odstotek takšnih, ki izjavijo, da to niso nikoli bili in tudi ne nameravajo postati v prihodnje, je bil dejansko neobstoječ). Med aktivnostmi prevladujejo zlasti t.i. prostočasne gibalne aktivnosti (sprehajanje, vadba doma, tek v naravi, kolesarjenje). Med največjimi ovirami za ukvarjanje s športom respondenti navedejo šolske oz. službene obveznosti, pomanjkanje časa in denarja. V večini primerov za lastno aktivnost poskrbijo respondenti sami, vlogo športnih društev kot relevantno navajajo v manjši meri, v še manjši pa države ter lokalne skupnosti. Po drugi strani pa na spodbujevalno vlogo slednjih gledajo izrazito pozitivno in zaželeno. Spodbujevalno vlogo države in lokalnih skupnosti bi v veliki meri podprli tudi v prihodnje, še posebej v okviru spodbujanja športa otrok in mladine, rekreativnega športa ter športa starejših in invalidov. Sodeč po dobljenih podatkih se zaenkrat kaže tudi očitna odsotnost celostnega in prepoznavnega projekta ali programa za spodbujanje športa za vse v državi. Iz pridobljenih anketnih podatkov se kažejo zanemarljive razlike v ocenah respondentov glede na njihov spol, v nekaterih primerih, ki bi jih bilo potrebno v prihodnje obvezno raziskati z bolj zanesljivim metodološkim orodjem, pa se nakazujejo razlike glede na starostno strukturo in izražen odnos oz. nivo respondentov do lastne telesne oz. športne aktivnosti.⁴

⁴ Na podlagi dobljenih podatkov naročniku predlagamo premislek o nadgradnji metode spletnega anketiranja v izvedbo klasične terenske anketne raziskave, s pomočjo katere bi bilo možno na metodološko reprezentativnem vzorcu slovenske populacije natančno identificirati nakazane problemske vidike in pretestirati možne alternative

B) AKTUALNA POLITIKA ŠPORTA ZA VSE

Poleg pravkar izpostavljene ocene o aktualni vlogi države pri spodbujanju športa za vse, kot se nakazuje skozi podatke ankete Vsakdan in gibanje, smo z namenom podajanja ocene o tem, kje je politika športa za vse v Sloveniji danes in kakšno je njeno aktualno problemsko stanje, ugotovili, da različne v politiko vpletene skupine dosedanje vlogo države v športu ocenjujejo omejeno pozitivno, vsekakor pa zaželeno in da tudi v prihodnje želijo, da bi se nadaljevalo izvajanje javne politike športa za vse, saj se država s tem zavezuje za zagotavljanje spodbujanja temeljnih javnointeresno relevantnih potreb različnih ciljnih skupin, z zdravjem kot osrednjim motivom oz. skupnim imenovalcem. Rezultati analize normativnih podlag in na njihovih osnovah vsakdanjega izvajanja politike v Sloveniji pokažejo, da je dosedanje izvajanje javne politike športa za vse potrebno prenove. Razlog za to se skozi raznolike vrste pridobljenih podatkov kaže predvsem v več oblikah javnopolitičnih neskladij tako na normativno konceptualni ravni, v vsakdanjih izvajalskih praksah kot tudi v neskladnostih med zapisanim normativnim in dejansko izvedenim. Na to poleg kvantitativnih podatkov še prav posebej kažejo zaznave tistih v javno politiko vpletenih skupin, ki so bolj oddaljene od formalnih centrov moči v javnopolitičnih procesih, torej od države, osrednje športne avtoritete ter izbranega dela stroke, ki je slednjima blizu.

Najvišje stopnje neravnotežja in neskladnosti dosedanje politike športa za vse v Sloveniji se tako kažejo najprej že v okviru problemskega konteksta, kjer je prepoznavanju vsebin in nadalje skrbi za različne potrebe po športni aktivnosti različnih ciljnih skupin namenjena neuravnoteženo različna pozornost. Doslej se najnižja od vseh kaže prav v zanemarljivem odnosu do ranljivih družbenih skupin. Na ravni države tudi ne obstaja enotna in prepoznavna informacijska oz. osveščevalna kampanja za spodbujanje telesne aktivnosti prebivalcev v okviru koncepta športa za vse.

Nadalje se v okviru motivov in ciljev poseganja pokaže, da je javni interes v športu opredeljen zelo mednarodno-primerljivo vsečno in široko, zgrajen je na konceptu dolgoročnih (*goal oriented*) ciljev, ki so v praksi težko izmerljivi, časovno in ciljno skupinsko ohlapno opredeljeni oz. konceptualno nedorečeni in nejasni. To se najbolj vidno opaža predvsem na primeru športnih objektov, ki jim je namenjeno skoraj 60 % celotne finančne in vsebinske podpore v okviru športne politike, čeprav iz aktualnih opredelitev športa za vse ni možno jasno ločevati med tem kakšne so vsebine javnega interesa, javnopolitičnih ciljev in ukrepov oz. instrumentov, ki se jih povezuje s športnimi objekti.⁵

Poleg problematike nedorečenih in neusklajenih vsebin javnih interesov, javnopolitičnih ciljev in ukrepov, se kažejo tudi druge vrste menedžerskih omejitev v dosedanjem izvajanju javne politike. Med bistvenimi ovirami se v tem kontekstu kažejo pomanjkljiva koordinacija med različnimi vladnimi institucijami in političnimi ravnmi, pomanjkljivo sodelovanje z vso, za vsebine športne politike zainteresirano civilnodružbeno sfero, nepovezovanje vsebin športa z drugimi s športom nesporno povezanimi problemskimi področji javne politike (v tem v

v prihodnje.

⁵ Pri tem opozarjamo na ključnost omenjenega ukrepa v okviru izvajanja športne politike, kar je razvidno že iz začetnih poglavij pregleda literature.

okviru posebej zdravja, sociale, zaposlovanja, turizma, mladih, financ, medgeneracijskega partnerstva in deloma izobraževanja). Opaža se tudi šibkost sistemov za spremljanje, vrednotenje in preverjanje odgovornosti za izvedene aktivnosti javne politike, kar se kaže v logični povratni zanki z že izpostavljenimi široko opredeljenimi cilji in ukrepi, ki zaenkrat niso ne kvantitativno ne kvalitativno celovito opredeljeni in jih zato tudi ni možno natančno (iz)meriti in na teh podlagah nato soočiti s prvotno zastavljenimi pričakovanji ter tako ovrednotiti dosežene uspehe in razloge zanje.

Izhajajoč iz vsega navedenega se kot temeljna za nadaljnje uspešno izvajanje javne politike pokaže potreba po celoviti vsebinski opredeljenosti javnega interesa in ciljev javne politike, ki bo zgrajena na načelih kompromisa med vsemi skupinami in posamezniki, na katere se politika nanaša, in ne zgolj na peščico izbranih. Na takšnih podlagah je nadalje možno idejno in vsebinsko celovito opredeliti, argumentirati ter izvesti različne vrste ukrepov, med katerimi se v okviru politike za spodbujanje športa za vse v Sloveniji zaenkrat v primerjavi z vrhunskim športom ter t.i. drugimi vsebinami javnega interesa v športu, katerih namenskost ni možno neposredno prepoznati, v zelo omejenem obsegu v prvi vrsti izpostavlja programske ukrepe, ne pa tudi drugih vrst ukrepov, posebej finančnih, informacijskih in kordinacijskih. Končno pa je nujni sestavni element učinkovite javne politike športa za vse tudi vzpostavitev ustrezne medresorske in večnivojske menedžerske koordinacije političnih in upravnih struktur pri doseganju ciljev javnega interesa.

Predlogi in premisleki

V okviru navedenega in kot premislek za morebitne prihodnje adaptacije oz. modifikacije sedanje politike na podlagi pridobljenih raziskovalnih podatkov naročnikom projekta v premislek podajamo naslednje predloge:

1. skrb za demokratično, na sodelovalnem odnosu vseh podprto opredelitev vsebine javnega interesa, ki bo temeljila na konsenzualnem in ne ekskluzivističnem pristopu (po Andersonu 2011) in bo predvsem zajemala tudi interese in potrebe prikrajšanih družbenih skupin, ki jih tudi športna aktivnost na dolgi rok ne bo več označevala kot takšne;
2. potreba po vzpostavitvi stalne, na metodološko objektivnih pristopih oprte opore za spremljanje in vrednotenje celovitosti in kompleksnosti javno relevantnih problemov, interesov in doseženih učinkov poseganja, ki jih ni mogoče (raz)reševati brez pomoči države;⁶
3. v tesni odvisnosti od 2. točke tudi skrb za operacionalizirano, (iz)merljivo opredelitev ciljev in na tej podlagi tudi učinkovitih ukrepov predvsem spodbujevalnega odnosa države do športa za vse, kot se kažejo skozi raziskovalna spoznanja o:

⁶ Zaenkrat prek merjenja javnomnenjskega odnosa državljanov do državnega spodbujanja in z njim povezanih učinkov v športni aktivnosti državljanov ni mogoče sklepati prav veliko. Omenjeni manko smo skušali v okviru raziskovalnega projekta nadoknaditi z izvedbo spletne ankete Vsakdan in gibanje (Kustec Lipicer idr. 2012). Analitični rezultati bodo znani leta 2013, že zdaj pa se kaže, da je večinska podpora, ki jo anketiranci dajejo zlasti prihodnjim državnim ukrepom za spodbujanje njihove športne aktivnosti, visoka.

a) nekaterih že obstoječih pozitivnih zgledih na primeru dolgoročno zastavljenih programskih ukrepov (kot je npr. program Zlati sonček na vladni ravni, programi, ki jih izvaja Športna unija Slovenije, bodoči programi, ki so sofinancirani s strani EU),

b) pomembnosti večje osredotočenosti politike na ciljne skupine oz. vlogo namenskosti (kot je primer nadpovprečno uspešnega podpiranja izgradnje športne infrastrukture v državi),

c) potrebi po odpravljanju pomanjkanja sistemsko relevantnih ukrepov (kot so zlasti spodbujanje ukrepov za organizirane oblike športne vadbe, status športnih organizacij in delavcev v njih),

d) premisleku po novih vrstah finančnih ukrepov (pozitivna davčna diskriminacija tistih, ki se ukvarjajo oz. podpirajo športno aktivnost, javno-zasebno partnerstvo, novi brezplačni programi),

e) premislek o vzpostavitvi celovite in prepoznavne informacijske oz. osveščevalne kampanje za spodbujanje športa za vse na ravni države;

f) posebno pozornost nameniti zdaj praktično neobstoječi vlogi koordinacijskih ukrepov, s katerimi bi spodbudili učinkovitejšo vzpostavitev odnosov države med lastnimi institucijami (zlasti medresorsko koordinacijo), z institucijami na ravni lokalnih,⁷ pa tudi na mednarodni⁸ politični ravni

g) posebno pozornost nameniti široki in odprti možnosti vključitve vseh zainteresiranih skupin civilne športne sfere;

h) končno bi se zlasti zaradi nekaterih izjemnih in slovenskim razmeram odgovarjajočih primerov lahko namenjalo več pozornosti tudi simbolnim ukrepom. V tem kontekstu gre še prav posebej izpostaviti s slovenskim izjemno soroden in prenosljiv zgled Finske. Športna aktivnost je v okviru javne politike športa za vse na Finskem povezana zlasti z zdravjem. Velik poudarek je namenjen medresorski vladni koordinaciji, pomembna vloga je namenjena povezanosti nacionalne državne ravni z lokalno ter sodelovanju s široko zainteresirano športno civilnodružbeno sfero. Politika je izrazito programsko usmerjena. V tem okviru ima vsekakor osrednje mesto program 'Fit for life', ki je usmerjen v medsektorsko usklajene vsebinske in finančne ukrepe za spodbujanje športne aktivnosti državljanov, ki se ne nanašajo na vrhunski oz. tekmovalni šport. Program je še prav posebej usmerjen (pozitivno diskriminira) na ranljive družbene skupine s posebnimi potrebami. Zaradi omejene dostopnosti raziskovalnih podatkov v materinščini in omejene razpoložljivosti raziskovalnih virov je bilo ta primer na omenjeni točki mogoče zgolj očrtati, vsekakor pa kliče po nadaljnji podrobnejši analizi.

⁷ V tem kontekstu se kot problematični izpostavljata zlasti nezmožnost aktivnejšega medsebojnega sodelovanja in spremljanja delovanja športne politike na nacionalni in lokalni ravni ter motivi politizacije športa na lokalni ravni.

⁸ Zaenkrat na nacionalni ravni ne moremo opaziti nobenih (ne)posrednih sprememb, ki bi bile odsev že nekaj let aktivnih javnopolitičnih procesov v mednarodnem prostoru, posebej EU.

Raziskovalne omejitve

Za konec je kot pri vseh raziskavah treba tudi pri tej opozoriti na več omejitev. Prvič, raziskava zajema velik nabor evropskih podatkov, a so ti podatki stari štiri ali pet let. To je dovolj dolgo, da se zgodijo spremembe v družbi. Ker ni sistema spremljanja in vrednotenja izvedene politike ali vsaj ni javno dostopen, je bilo razen finančnih podatkov in nekaterih samoevalvacijskih strokovnih študij treba vzpostaviti tudi lasten podatkovni sistem za izvedeno analizo. Tako je možno, da rezultati raziskave kažejo stanje, ki je danes lahko drugačno od zaznanega. Zato bi bilo primerno, da se podobna raziskava izvede kasneje, ko bi bili na voljo novi podatki. Drugič, smiselno bi bilo nadgraditi raziskavo z oceno stroškovne učinkovitosti konkretnih ključnih ukrepov za povečanje športne aktivnosti in jih primerjati s stroški športne neaktivnosti. Tretjič, čeprav teorija predlaga domnevne vzročne smeri med spremenljivkami, enkratno izvedena raziskava ne more dokazati enosmerne vzročne zveze, še posebej za spremenljivke, kot so zdravje in družabnost, ampak lahko le podpira niz hipotetičnih smeri (Kline, 2005). Ne moremo torej popolnoma izločiti možnosti nasprotne vzročnosti. Kline (2005) poudarja, da je mogoče odpraviti možnost nasprotne vzročnosti z longitudinalno raziskavo, ki eksplicitno določa smer vzročnosti povezav in ugotavlja morebitne recipročne vzročnosti (kavzalnosti). Četrto, vse prikazane ugotovitve je potrebno soočiti tudi z ocenami tistega dela slovenske strokovne javnosti, ki se s preučevanimi vsebinami vsakodnevno srečujejo v okviru svojega pedagoškega in znanstvenoraziskovalnega dela.

Ne nazadnje pa se je treba tudi zavedati, da je šport tisto področje družbenega življenja, na katerem sicer danes vlade po razvitejšem delu sveta prevzemajo svoj delež odgovornosti in zavez, a se ne more in ne sme pričakovati, da bo ta delež tudi edini oz. izključni pri spodbujanju in zagotavljanju kakovostne športne aktivnosti državljanov, saj morajo vlade zgolj dopolnjevati, skrbeti za zagotavljanje razmer za predvsem lastno športno pobudo ljudi in različne pobude iz (ne)organiziranega športnega družbenega okolja. Vsekakor pa ob bok izpostavljenemu vseeno ne smemo spregledati dolgoletne tradicije, ki jo prepoznavanju in spodbujanju pomena telesne oz. športne aktivnosti na slovenskih tleh namenja država, še prav posebej v okviru vzgojnoizobraževalne vloge (o tem podrobneje npr. v Šugman 1997).

UPORABLJENE REFERENCE

- Anderson, E. James (2011): *Public Policymaking. Seventh Edition*. Boston: Wadsworth.
- Andreff Wladimir, Stefan Szymański (2006) *Handbook on the Economics of Sport*. Cheltenham: Edward Elgar.
- Grujić, Saša, in Jeraj, Jure (2011) Šport v številkah. Ljubljana: Zavod za šport Republike Slovenije, Planica. Dostopno prek: http://www.zsrs-planica.si/wp-content/uploads/2011/11/sportni_almanah_predlog_FINAL1.pdf (1. marec 2012).
- Kline, R. B. (2005). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling: Methodology in the Social Sciences*. New York: Guilford Press.
- Kolar, Edvard, Gregor Jurak in Marjeta Kovač (ur.) (2010) *Analiza Nacionalnega programa športa v Republiki Sloveniji 2000–2010*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.
- Kustec Lipicer, Simona, Kropivnik Samo in Čehovin Gregor (2012): Vsakdan in gibanje. Temeljna statistična obdelava in interpretacija rezultatov. Projektno poročilo, pripravljeno v okviru CRP »Učinkovita državna podpora za športno aktivnost državljanov (V5-1031)«. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Inštitut za družbene vede, Center za politološke raziskave, 2012.
- Preuss, Holger, Christian Alfs, Kai Gemeinder in Holger Schunk (2011) *Economic Dimension of Sport in Germany – Surveys and Evaluations to Sport-Related Consumption*. Mainz: Federal institute for sport-science. Dostopno prek: http://www.sport.uni-mainz.de/Preuss/site_eng/p_09_economic_dimension_sport.shtml (4. 5. 2012).
- Schreerder, Jeroen, Hanne Vandermeerschen, Charlotte Van Tuyckom, Remco Hoekman, Koen Breedveld in Steven Vos (2011) Understanding the game sport participation in Europe. *Sport Policy & Management Report* 10. Leuven: KUL.
- SURS (2010) SI_STAT podatkovni portal.
- Šugman, Rajko (1997) *Zgodovina svetovnega in slovenskega športa*. Ljubljana: Fakulteta za šport.
- Van Tuyckom, Charlotte in Jeroen Scheerder (2010) Sport for All? Insight into stratification and compensation mechanisms of sporting activity in the 27 European Union member states. *Sport Education and Society* 15 (4), 495–512.
- Woitak-Slubowska, Donata (2008) Factors Determining Participation in Leisure Time Physical Activity among Former Athletes and Male non Athletes. *Journal of Human Kinetics* 20, 111–120.

PRILOGE

Gradivo, pripravljeno za namene predstavitve projektnih zaključkov na Ministrstvu za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, Direktoratu za šport, 2. 10. 2012

CRP »Učinkovita državna podpora za športno aktivnost državljanov«

Predstavitve zaključkov projektnega dela, Direktorat za šport, 2. oktober 2012

Izr. prof. dr. Simona Kustec Lipicer, UL, FDV, Center za politološke raziskave
Dr. Renata Slabe Erker, Inštitut za ekonomska raziskovanja

1

Osnovni podatki o projektu

- Projektna skupina:
 - UL, FDV, Center za politološke raziskave (izr. prof. dr. Simona Kustec Lipicer, vodja)
 - Inštitut za ekonomska raziskovanja (dr. Renata Slabe Erker)
- Sofinancerja: Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS (skrbnica pogodbe Ernesta Mlakar, od 1.4.2011 Ljiljana Lučič) in Ministrstvo za šolstvo in šport (skrbnica pogodbe Ksenija Cerar, vsebinski spremljevalec Darko Repenšek, do marca 2012)
- Rok trajanja projekta: 1.10.2010 - 1.10.2012
- Vrednost projekta: 30.000 EUR
- Zunanja strokovna pomoč in recenzije: UL, Fakulteta za šport (red. prof. dr. Mojca Doupona Topič); UL, FDV (izr. prof. dr. Samo Kropivnik, izr. Prof. Dr. Katja Lozar Manfreda, Gregor Čehovin, Nikolina Bilavčič, Ivana Grgič); IER (Tjaša Bartolj, dr. Boris Majcen), dr. Simon Ličen; strokovni recenzenti iz uglednih mednarodnih krogov (preko predstavljanja projekta in ugotovitev na mednarodnih konferencah in objavljanja v domačih in mednarodnih publikacijah)

2

OSREDNJI CILJ RAZISKOVANJA

- ✓ analizirati obstoječo državno podporo za zagotavljanje športne aktivnosti državljanov, ki se neposredno ne nanaša na vrhunski in/ali kakovostni šport,
- ✓ pripraviti predlog prihodnjih usmeritev, ukrepov za podporo države preko iskanja odgovorov na naslednje:
 1. Kateri družbeno in politično pogojeni dejavniki vplivajo na športno aktivnost ljudi in kakšna je smer, kolikšna je moč vpliva posameznih dejavnikov
 2. Kakšna je povezava med športno aktivnostjo in kakovostjo življenja
 3. Kako se v Republiki Sloveniji zaenkrat izvaja in kako je ocenjena javna politika spodbujanja športne aktivnosti državljanov
 4. Priprava javnopolitičnih predlogov za prihodnje

3

Izvedba

Podcilji	Metode	Izvedeno (do maja 2012)
Dejavniki vpliva na športno aktivnost ljudi	1) Pregled literature 2) Analiza ISSP, modeli	1) okt. - dec. 2010 2) dec. 2010 - maj 2011
Povezanost športne aktivnosti in kakovosti življenja	1) Modeli na osnovi baze ISSP	1) Februar 2012
Ocena izvajanja javne politike oz. ukrepov spodbujanja športne aktivnosti državljanov	1) mednarodno-primerjalni prikaz uporabljenih javnopolitičnih ukrepov 2) analiza slovenskih ukrepov preko normativne analize Zsp, NPŠ 2000 ter NPŠ 2011 (predlog), finančne analize 3) Izvedba polstrukturiranih intervjujev 4) priprava in izvedba spletne ankete Vsakdan in gibanje	1) marec - okt. 2011 2) Marec - dec. 2011 3) maj - nov. 2011 4) nov. 2011 – mar. 2012 (predpriprava instrumentarija); mar. - maj 2012 (izvedba); maj - avg. 2012 (analiza in interpretacija podatkov)
Priprava javnopolitičnih predlogov za prihodnje	Sinteza in soočenje raziskovalnih spoznanj	junij – sept-2012

4

Dnevna športna aktivnost, primerjava Slovenije z drugimi državami

vidik	Slovenija	odlično kritično	primerjava	iskano
Mlad	●		Hrvatska	Švica, V. Britanija
Zaneta	●		V. Britanija	Švica, Finska
do 25 let	●	✓		Slovenija
30-35 let	●		Finska, Švica	V. Britanija
36-42 let	●		Madžarska, Norveška	Švica
43-52 let	●		Nemčija	V. Britanija, Finska
53-62 let	●		Švedska, V. Britanija, Hrvatska	Švica, Finska
nad 62 let	●		Hrvatska	Švica, Finska
brez formalne izobrazbe	●	I	Hrvatska	Francija
dokončana osnovna šola	●		Švedska	Finska, Švica
dokončana poklicna šola	●		Irski, Švedska	Švica, Finska
dokončana srednja šola	●	✓	Švica	Švica
dokončana višja šola	●		Švedska	Madžarska, Irski
pridobljena univerzitetna izobrazba	●		Nemčija	Hrvatska, Švica
zaposleni za poln delovni čas	●	✓	V. Britanija, Irski	Finska, Irski
zaposleni za skrajšan delovni čas	●	I	Belgija, Hrvatska	Fin., Švica, Švedska
Niskotni	●		V. Britanija	Švica
odlično zdravje	●	✓	Finska	Finska, Slovenija
zelo dobro zdravje	●		Hrvatska, Irski	Švica
dobro zdravje	●		Švedska	Švica
zadovoljno zdravje	●		Hrvatska	V. Britanija, Finska
slabo zdravje	●	✓	Madžarska, Švedska	Slovenija
Legenda:	●	•	nadpovprečno	
	●	•	povprečno	
	●	•	podpovprečno	
	✓	•	odlično	
	I	•	kritično	

5

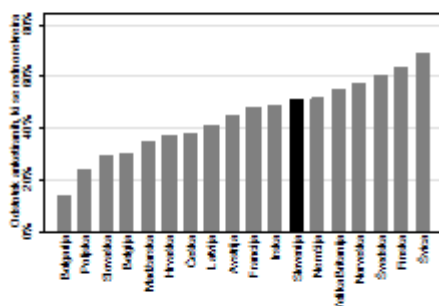
Redna organizirana športna aktivnost, primerjava Slovenije z drugimi državami

vidik	Slovenija	odlično kritično	primerjava	iskano
Mlad	●		V. Britanija, Norveška	Švica, Nemčija, Francija
Zaneta	●		Irski, V. Britanija	Francija, Nemčija
do 25 let	●		Francija	Nemčija, Švica
30-35 let	●		V. Britanija	Nemčija, Francija
36-42 let	●	I	Hrvatska, Irski	Francija, Norveška
43-52 let	●	I	Irski	Francija, Nemčija
53-62 let	●		V. Britanija, Švedska	Nemčija, Francija
nad 62 let	●	I	Češka, Norveška	Nemčija, Francija
brez formalne izob.	●		Irski	Nemčija
dokončana osnovna šola	●		Švedska	Francija, Nemčija
dokončana poklicna šola	●		Švedska, V. Britanija	Francija, Nemčija
dokončana srednja šola	●		Norveška	Nemčija, Francija
dokončana višja šola	●		Norveška	Nemčija, Francija
pridobljena univerzitetna izob.	●	I	Belgija, Madžarska	Nemčija
zaposleni za poln delovni čas	●		Irski, Finska	Švica, Nemčija
zaposleni za skrajšan delovni čas	●	I	Hrvatska, Slovaška	Francija, Nemčija
Niskotni	●		Švedska	Francija, Nemčija
odlično zdravje	●		Švedska, Švedska	Nemčija, Belgija, Norveška
zelo dobro zdravje	●		Češka	Nemčija, Švedska
dobro zdravje	●		Finska, Norveška	Francija, Nemčija
zadovoljno zdravje	●		Finska, Norveška	Nemčija, Francija
slabo zdravje	●		Švedska, Norveška	Francija
Legenda:	●	•	nadpovprečno	
	●	•	povprečno	
	●	•	podpovprečno	
	✓	•	odlično	
	I	•	kritično	

6

Modeli športne aktivnosti

Delež anketiranih, ki se redno ukvarjajo s športno aktivnostjo po državah

Opisne statistike ključnih spremenljivk (n = 14.353)

Spremenljivka	Aritmet. sredina	Std. odklon	Min. vredn.	Max. vredn.
Starost anketirance	47,0	17,0	15	99
Višina mesečni dohodek anketirance v EUR	1.479	2.762	0	299.769
Število otrok	0,6	1,0	0	9
Športna aktivnost anketirance				
1-nikoli, večkratna leto oz. manj pogosto, 2-večkratna mesec, 3-večkratna teden, 4-vsaki dan	2,2	1,1	1,0	4,0

7

Mejni učinki pri povprečni vrednosti za ordinalni logistični model

	Razpis		Telesno		Bazeno		Zdravstveni	
ženska	0,019*** (0,004)		0,022*** (0,002)		-0,009*** (0,001)		-0,040*** (0,009)	
starost	-0,001*** (0,000)		-0,002*** (0,000)		0,000*** (0,000)		0,002*** (0,000)	
št. otrok	-0,007*** (0,002)		-0,010*** (0,002)		0,001*** (0,000)		0,016*** (0,004)	
državljanstvo	0,009*** (0,001)		0,012*** (0,001)		-0,002*** (0,000)		-0,019*** (0,002)	
br.dohodka	0,021*** (0,002)		0,046*** (0,002)		-0,009*** (0,001)		-0,110*** (0,002)	
D	0,472*** (0,004)		0,026*** (0,017)		-0,161*** (0,009)		-0,372*** (0,019)	
urbano	0,019*** (0,002)		0,022*** (0,002)		-0,009*** (0,001)		-0,029*** (0,007)	
del. čas = 2	0,073*** (0,004)		0,097*** (0,007)		-0,011*** (0,002)		-0,129*** (0,011)	
del. čas = 3	0,074*** (0,002)		0,096*** (0,004)		-0,011*** (0,002)		-0,162*** (0,010)	
državljanost = 2	0,020*** (0,007)		0,029*** (0,010)		-0,002*** (0,001)		-0,049*** (0,019)	
državljanost = 3	0,017*** (0,006)		0,022*** (0,010)		-0,002*** (0,000)		-0,041*** (0,019)	
državljanost = 4	0,019*** (0,007)		0,026*** (0,010)		-0,002*** (0,001)		-0,042*** (0,019)	
zdravje = 2	0,084*** (0,019)		0,084*** (0,009)		-0,027*** (0,002)		-0,141*** (0,017)	
zdravje = 3	0,109*** (0,012)		0,118*** (0,010)		-0,028*** (0,004)		-0,199*** (0,019)	
zdravje = 4	0,129*** (0,014)		0,129*** (0,008)		-0,044*** (0,002)		-0,224*** (0,019)	
zdravje = 5	0,174*** (0,014)		0,117*** (0,002)		-0,067*** (0,004)		-0,222*** (0,014)	
st. tob. = 1	0,012 (0,012)		0,024 (0,021)		0,000 (0,002)		-0,029 (0,029)	
st. tob. = 2	0,029** (0,012)		0,029* (0,021)		-0,001 (0,002)		-0,064* (0,024)	
st. tob. = 3	0,014 (0,012)		0,022 (0,021)		0,000 (0,001)		-0,029 (0,024)	
st. tob. = 4	0,029** (0,019)		0,048** (0,021)		-0,009 (0,002)		-0,079** (0,029)	
st. tob. = 5	0,049*** (0,019)		0,066*** (0,021)		-0,007*** (0,002)		-0,107*** (0,029)	
par	-0,002 (0,004)		-0,007 (0,002)		0,001 (0,001)		0,012 (0,009)	
sko	0,241** (0,142)		0,222* (0,199)		-0,042* (0,022)		-0,221* (0,209)	
sko + urbano	0,029** (0,017)		0,022** (0,009)		-0,007** (0,002)		-0,084** (0,027)	
sko + zdravje = 3	-0,070** (0,029)		-0,089** (0,044)		0,012** (0,004)		0,121** (0,070)	
sko + zdravje = 5	-0,074* (0,042)		-0,100* (0,027)		0,012* (0,004)		0,141* (0,069)	

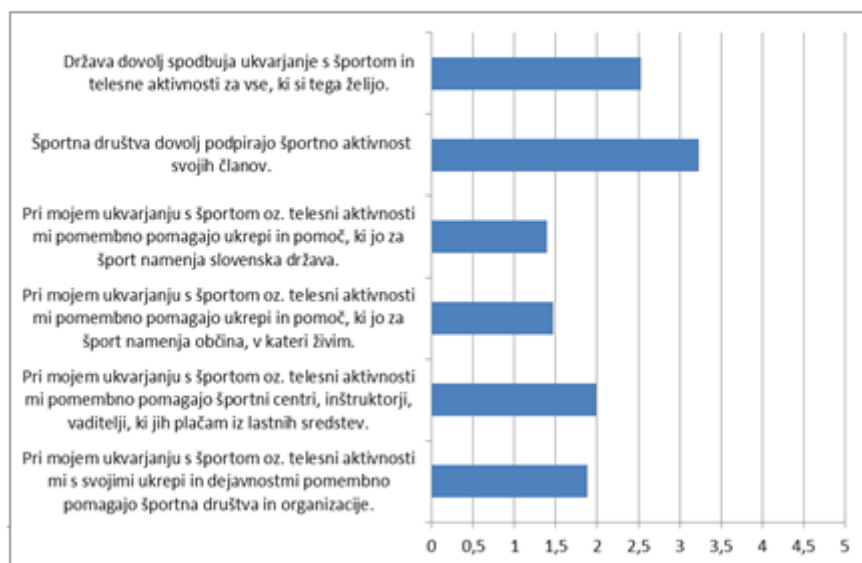
8

Logit modela za napovedovanje zadovoljstva z življenjem za evropske države in za Slovenijo, mejni učinki

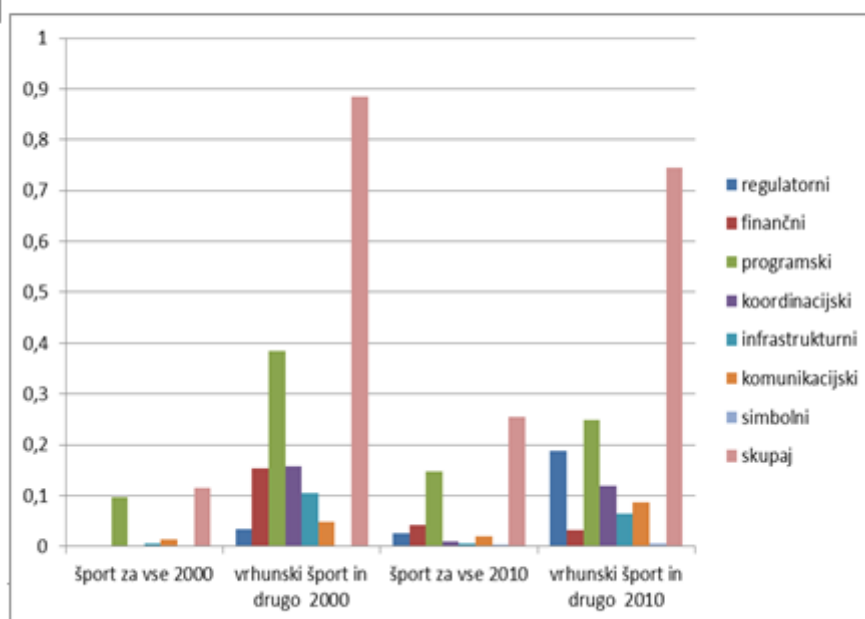
	Model 3		Model 4	
	β	SE	β	SE
Sporna aktivnost				
Očekvana aktivnost	0,001***	(0,000)	0,001***	(0,000)
Razna aktivnost	0,000***	(0,000)	0,004***	(0,000)
Ženska	0,014***	(0,000)	0,012*	(0,000)
Starost	0,001***	(0,000)	0,001***	(0,000)
Sex*lozorek				
1 ozek	0,011	(0,007)	0,012*	(0,007)
2 ozek	0,014	(0,006)	0,012	(0,006)
3 ali več ozek	-0,010	(0,010)	-0,008	(0,012)
Urbano	-0,002***	(0,000)	-0,002***	(0,000)
Par	0,046***	(0,000)	0,046***	(0,000)
Log(dohodek)	0,001***	(0,000)	0,000***	(0,000)
D	0,116***	(0,007)	0,117***	(0,007)
Delovni čas				
Prejčan del čas	0,000***	(0,007)	0,001***	(0,007)
Urogo	0,000***	(0,000)	0,000***	(0,000)
Študijonar				
Nadnadaban	0,000	(0,000)	0,010	(0,000)
Druababan	0,042***	(0,000)	0,044***	(0,000)
Zalo druababan	0,002***	(0,007)	0,002***	(0,007)
Še dobrotaba				
10*	-0,010	(0,017)	-0,011	(0,016)
Polična kola	-0,010	(0,016)	-0,008	(0,017)
Srednja kola	-0,002	(0,016)	-0,002	(0,017)
Vilja kola	-0,012	(0,016)	-0,012	(0,016)
Univerzitetarabab	-0,008	(0,000)	-0,000	(0,001)
Druabani azaba	0,004***	(0,001)	0,004***	(0,001)
Zdravje				
Zdravotnje	0,072***	(0,000)	0,074***	(0,000)
Dobro	0,150***	(0,000)	0,150***	(0,000)
Zalo dobro	0,146***	(0,007)	0,144***	(0,007)
Čisto	0,140***	(0,004)	0,138***	(0,004)
Še				
Sporna aktivnost				
Še Očekvana aktivnost			-0,010	(0,000)
Še Razna aktivnost			-0,004	(0,000)

0

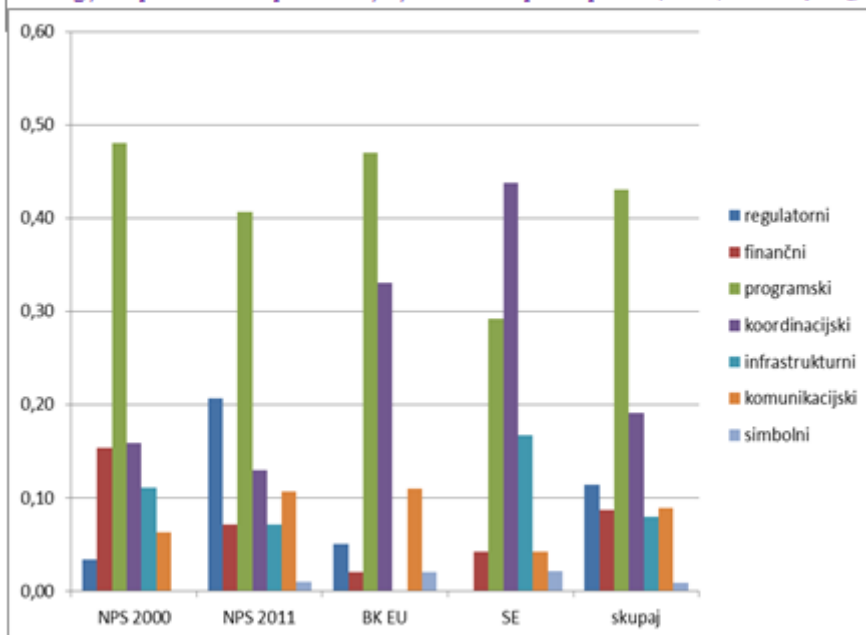
Anketno vprašanje: *Koliko pa za vas držijo naslednje trditve?1 – sploh ne drži, 2 – ne drži, 3 – niti ne drži niti drži, 4 – drži, 5 – povsem drži*

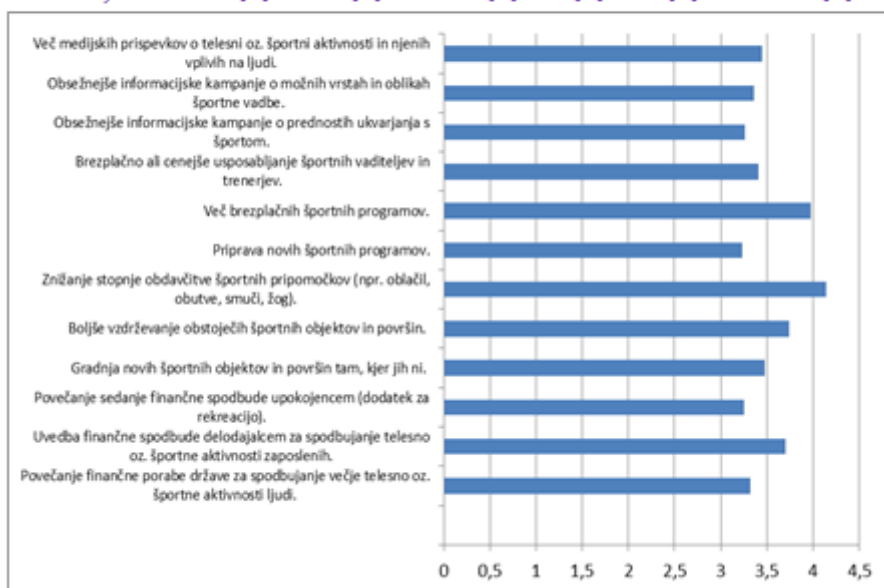
Obseg javnopolitičnih ukrepov za izvajanje slovenske športne politike, NPS (2000 in 2011 predlog)

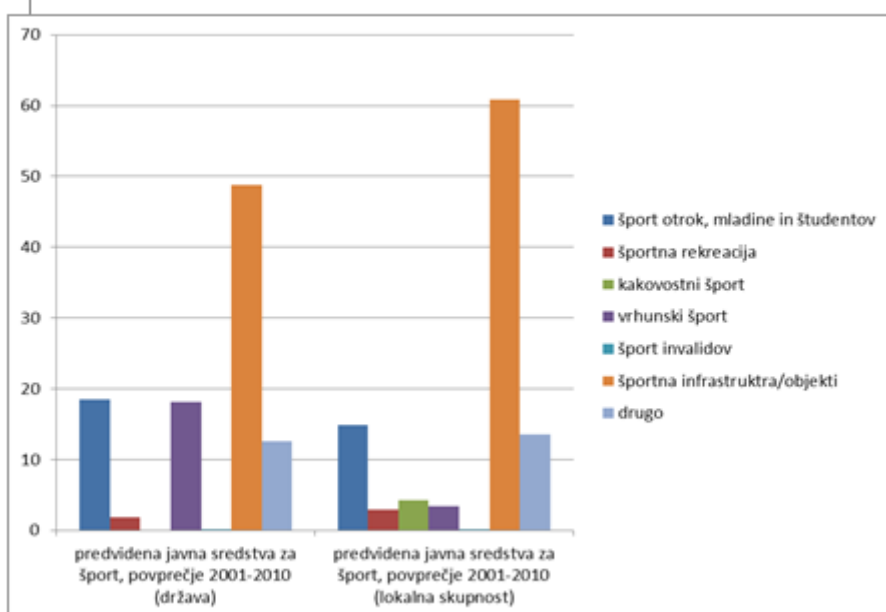
Obseg javnopolitičnih ukrepov za izvajanje slovenske športne politike, NPS (2000 in 2011 predlog)

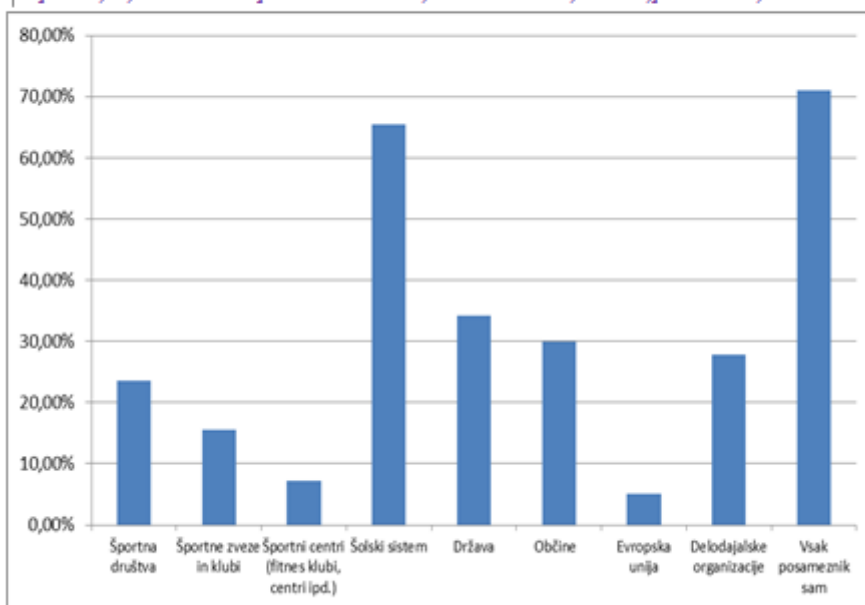
Anketno vprašanje: V kolikšni meri bi podprli naslednje ukrepe za spodbujanje vaše telesne oz. športne aktivnosti, četudi bi jih morali posredno sofinancirati tudi vi osebno (npr. preko davkov)? 1 – nikakor ne bi podprl, 2 – ne bi podprl, 3 – nič ne bi podprl niti bi podprl, 4 – bi podprl, 5 – vsekakor bi podprl

Predvidena poraba za šport po NPS² na ravni države in na lokalni ravni, obdobje 2000–2010

Anketno vprašanje: Kdo od navedenih bi po vašem mnenju moral še posebej skrbeti za spodbujanje telesne oz. športne aktivnosti ljudi? Izberite največ 3 najpomembnejše

Projektne ugotovitve

- v splošnem ugodno stanje športne aktivnosti med državljani v primerljivem evropskem in svetovnem merilu. Negativni trendi pri dnevni telesni aktivnosti (brez formalne izobrazbe, zaposleni za skrajšan delovni čas), organiziranih oblikah vadbe (36-55 let, nad 65 let, tisti z univ. izob., zap. za skrajšan del. čas)
- modeli telesne aktivnosti - cepitve: a) minimalne cepitve: Evropa/Slovenija, b) večje cepitve: tranzicijske/netranzijske države
- model kvalitete življenja – z višjo telesno aktivnostjo se visoko stat. značilno povečuje zadovoljstvo z življenjem (vpliv v Sloveniji se ne razlikuje od vpliva v 18 evropskih državah)
- Vloga in prisotnost države je ocenjena kot izjemno pomembna in potrebna, a zaenkrat ne pozitivno ocenjena, prvenstveno zaradi:
 - 1) nesorazmerja med normativno zapisanim in dejansko izvedenimi ukrepi, kot tudi finančno podporo države;
 - 2) neločevanjem med vsebinami, cilji in ukrepi javnega interesa
 - 3) Omejenim sodelovanjem z vsemi zainteresiranimi skupinami
 - 4) Izključujočim odnosom do manjšinskih skupin
 - 5) Nekonsenzualno usklajenemu razumevanju javnega interesa v športu

16

Predlogi

- Uskladitev in po potrebi redefinicija javnega interesa v športu, ki bo participatorno usmerjena in utemeljena na konsenzu večine
- Spoštovanje in pozitivna diskriminacija manjšine
- Redefinicija nekaterih temeljnih sistemskih regulativ
- Medresorsko, medvladno sodelovanje in koordinacija
- Niz novih in bolj uravnoteženo porazdeljenih finančnih podpor in ukrepov
- Premislek o 'osvežitvi' programskih, informacijskih in finančnih spodbujevalnih ukrepov
- Zgledovanje po dobrih praksah iz tujine

17

Opis projektnih vsebin po časovnem zaporedju raziskovalnih aktivnosti

Glede na vnaprej postavljene cilje in vprašanja, na katere naj bi raziskava odgovorila, je projekt razdeljen na tri zaokrožene delovne sklope. Ti so v skladu s podrobnejšo vsebinsko razčlenitvijo razdeljeni na posamezne delovne naloge, vključno s cilji, metodologijo in rezultati. Delovne naloge predstavljajo zaključene vsebinske mejnike pri izvajanju projekta.

Projektni sklop 1: IZHODIŠČA IN RAZVOJ KONCEPTUALNEGA MODELA

Teoretična in empirična izhodišča so osnova za oblikovanje konceptualnega modela športne aktivnosti in kakovosti življenja, v katerem bodo strnjene naše raziskovalne hipoteze. Vse spremenljivke vključene v naše hipoteze bodo ustrezno operacionalizirane.

Projektna naloga 1.1: Pridobitev in preučitev literature in obstoječega stanja

Cilji naloge: Pregled in analiza sekundarnih podatkov o rekreativni športni aktivnosti in kvaliteti življenja.

Vsebinsko metodološki pristop:

V nalogi bo izdelan kritični pregled relevantne strokovne in znanstvene literature. Posebna pozornost bo namenjena analizi pomena športne aktivnosti za doseganje uravnoteženega ekonomskega in socialnega razvoja.

V okviru empiričnega pregleda metodoloških osnov bo poudarek namenjen predvsem:

- pregledu nabora dejavnikov, ki vplivajo na športno aktivnost in
- preučevanju razmerja med športno aktivnostjo in kvaliteto življenja.

Pričakovani rezultat:

- pregled že obstoječih svetovno relevantnih teoretičnih in metodoloških raziskovalnih spoznanj o športni aktivnosti in kvaliteti življenja

Oktober do december 2010

Izvajalec znotraj projektne skupine*: IER

Projektna naloga 1.2: Razvoj konceptualnega modela

Cilj naloge: Na podlagi spoznanj iz predhodnih raziskav bo osnovan konceptualni model športne aktivnosti in kakovosti življenja za nadaljnje empirično preverjanje.

Vsebinsko metodološki pristop:

Da bi odgovorili na osnovno raziskovalno vprašanje:« Ali lahko država s sprejemanjem določenih političnih ukrepov vpliva na učinkovitost športne aktivnosti in kvaliteto življenja ljudi?« bodo v tej nalogi oblikovane ustrezne hipoteze. Le-te bodo vključene v konceptualni model športne aktivnosti in kvalitete življenja. Teoretičen model bo slikovno predstavljen, vključno z dejavniki za katere predvidevamo, da bodo vplivali na športno aktivnost. Glede na podobnosti med njimi in možnosti bodo dejavniki združeni v skupine in tako tvorili faktorje višjega reda.

Pričakovani rezultat:

- oblikovanje modelskih hipotez in razvoj konceptualnega modela

Januar-februar 2011

Izvajalec znotraj projektne skupine*: IER

PROJEKTNI SKLOP 2: PRELIMINARNA EMPIRIČNA ANALIZA

Na podlagi baze podatkov iz Evropske družboslovne raziskave (ESS) bodo testirane postavljene hipoteze in konceptualni model in podane interpretacije.

Projektna naloga 2.1: Priprava podatkov ESS in deskriptivne statistike

Cilji naloge: Čiščenje baze podatkov, ugotavljanje njihove kakovosti in priprava deskriptivnih statistik.

Vsebinsko metodološki pristop:

V okviru te naloge bodo preiskani podatki: normalnost, ekstremne vrednosti, multikolinearnost, reziduali, manjkajoče vrednosti. V kolikor bodo podatki omogočali oblikovanje faktorjev za skupine družbenih dejavnikov se bo faktorsko strukturo ugotavljalo z eksploratorno faktorsko analizo. Konsistentnost mer pa preverjalo s Cronbachovim alpha testom. Nadalje, obsega ta naloga predstavitev deskriptivnih statistik in rezultate analize.

Pričakovani rezultati:

- Preliminarna analiza z interpretacijami rezultatov

Marec do Maj 2011

Izvajalec znotraj projektne skupine*: IER

Projektna naloga 2.2: Kvalitativna empirična raziskava

Cilja naloge:

- Pridobiti ocene, zaznave, mnenja, predloge o športni aktivnosti in kvaliteti življenja v navezavi na že obstoječa spoznanja z vidika raznolikih vpletenih skupin (državljanov-stroke-političnih odločevalcev in izvajalcev)
- Preliminarni vpogled v mednarodno primerljive zglede javnopolitičnega delovanja v izbranih državah ter na ravni EU

Vsebinsko metodološki pristop:

Z zgoraj navedenim namenom bodo izvedene naslednje metode:

- metoda pridobivanja mnenj zainteresiranih strokovnjakov s področja športa (uporaba ene od navedenih metod/tehnik: panel strokovnjakov, delfi tehnika, brainstorming, workshop ali organizacija znanstvene konference)
- polstrukturirani intervjuji s političnimi odločevalci in izvajalci
- spletna anketa ali forum med različnimi športnimi skupinami državljanov
- normativna analiza mednarodnih dokumentov, na katerih temelji izvajanje javnopolitičnih ukrepov za spodbujanje športne aktivnosti državljanov

Pričakovani rezultati:

pridobitev kvalitativnih raziskovalnih podatkov, ki bodo služili: a) kot vir podatkov za analizo športne aktivnosti v povezavi s kvaliteto življenja ter b) kot podlaga za pripravo javnopolitičnih predlogov naročniku za nadaljnje delovanje.

Junij do Decembr 2011

Izvajalec znotraj projektne skupine*: UL, FDV

Oktober 2011: FAZNO POROČILO

Izvajalec znotraj projektne skupine: UL, FDV (za vsebine projektne naloge 2.2) in IER (za vsebine projektnih nalog 1.1, 1.2 in 2.1)

PROJEKTNI SKLOP 3: EMPIRIČNA ANALIZA

Projektna naloga 3.1: Testiranje modela

Cilji naloge: Testiranje modela in interpretacija rezultatov

Vsebinsko metodološki pristop:

V modelu, ki ga bomo testirali - model strukturnih enačb ali ustrezen regresijski model – bo proučeno morebitno tvorjenje faktorjev, predvsem pa vpliv družbenih dejavnikov na učinkovitost športne aktivnosti in kakovost življenja. Izbira modela je odvisna od tipa spremenljivk, ki nastopajo v modelu, lastnosti podatkov, merskih lestvic in drugih parametrov, kar je bilo ugotovljeno v nalogi B1. Interpretacija rezultatov raziskave bo omogočila oceno najvplivnejših družbenih dejavnikov, oceno učinkovitosti športne aktivnosti med Slovenci in napoved glede vpliva le-te na zdravstveno kakovost življenja posameznika.

Pričakovani rezultati:

- Ocena vplivanja družbenih dejavnikov na športno aktivnost prebivalstva,
- Ocena vpliva športne aktivnosti na kvaliteto življenja.

November 2011 do Februar 2012 (Interpretacija rezultatov)

Izvajalec znotraj projektne skupine*: IER

Projektna naloga 3.2: Analiza kvalitativnih podatkov

Cilj: obdelava podatkov iz projektne naloge 2.2, pridobljenih z metodami zbiranja mnenj strokovnjakov, intervjuji, anketami/forumi. (transkripti, analiza in interpretacija podatkov)

Vsebinsko metodološki pristop:

Pridobljene podatke iz naloge 2.2 bomo ustrezno uredili in na tej podlagi izvedli policy analitično podprto interpretacijo pridobljenih kvalitativnih podatkov ter mednarodno primerjalno analizo. Na tej podlagi bomo razvrstili in pojasnili različne nize možnih ukrepov države za spodbujanje učinkovite športne aktivnosti za kakovostno življenje.

Pričakovani rezultati:

- *Tipologizacija javnopolitičnih ukrepov oblasti, ki spodbujajo učinkovito športno aktivnost*
- *Priprava nabora možnih prihodnjih optimalnih javnopolitičnih ukrepov spodbujanja učinkovite športne aktivnosti*

Januar 2012 do Marec 2012

Izvajalec znotraj projektne skupine*: UL, FDV

PROJEKTNI SKLOP 4: PREDNOSTNI UKREPI IN AKTIVNOSTI ZA UČINKOVITEJŠO JAVNO POLITIKO ŠPORTA

Na podlagi rezultatov raziskave iz prejšnjih sklopov bo v sklopu 4 mogoče pripraviti ustrezne predloge ukrepov države, s ciljem povečanja športne aktivnosti prebivalstva v Sloveniji, z namenom povečanja blaginje v državi. V zadnji fazi raziskave bo poskrbljeno tudi za diseminacijo raziskovalnih rezultatov.

Projektna naloga 4.1: Priporočila strateških usmeritev in potrebnih aktivnosti

Cilji naloge: Praktična uporaba empirične podpore za določanje.

Vsebinsko metodološki pristop:

Projektna naloga v bistvu predstavlja nadgradnjo empiričnega modela za oceno dejavnikov, ki vplivajo na športno aktivnost državljanov in oceno vpliva športne aktivnosti na kvaliteto življenja. V njej bo predvsem dan poudarek preučevanju možnosti njegove praktične uporabe v smislu empirične podpore odločanju o bodoči ureditvi politike in drugih javnih politik v luči izpeljave koncepta športno aktivnega in kakovostnega življenja v praksi.

V metodološkem smislu gre za razrez potrebnih razvojnih ukrepov in mehanizmov za povečanje učinkovitosti javne politike.

Pričakovani rezultat:

- *Praktična uporaba empirične podpore za odločanje,*
- *Predlog priporočil javni politiki na področju športa.*

April do Junij 2012

Izvajalec znotraj projektne skupine*: UL, FDV

Projektna naloga 4.2: Možnosti diseminacije rezultatov in sklepne misli

Cilji naloge: Podrobnejša razčlenitev načina poročanja o raziskovalnem delu in raziskovalnih dosežkih.

Vsebinsko metodološki pristop:

Z rezultati bodo v skrajšani obliki seznanjeni vsi sodelujoči v raziskovalnem procesu. Končni rezultati bodo na voljo na naših spletnih straneh (FDV in IER), na katere se obračajo predvsem študentje in javno objavljeni v obliki poljudnih in strokovnih člankov ter eventualno predstavljani na strokovnih posvetovanjih doma in v tujini. Tematika in metodološki pristop nakazujeta tudi dobre obete za objavo mednarodnega znanstvenega članka. Glede na izkazani interes uporabnikov lahko pripravimo tudi delovni zvezek na pričujočo temo.

Pričakovani rezultat: Načrt diseminacije rezultatov ter javna predstavitev rezultatov projekta.

Junij do Avgust 2012

Izvajalec znotraj projektne skupine*: UL, FDV

KONČNO POROČILO: SEPTEMBER 2012 (FDV+IER)

Izvajalec znotraj projektne skupine: UL, FDV (za vsebinske dele 2.2, 3.2, 4.1 in 4.2) ter IER (za vsebinske dele 1.1, 1.2, 2.1 in 3.1)

* za podrobnejšo strukturo pripravljalcev in izvajalcev posamezne projektne aktivnosti glej preglednico 'Dinamika raziskovanja'

Dinamika raziskovanja:

	PROJEKTNI SKLOP 1: IZHODIŠČA IN RAZVOJ KONCEPTUALNEGA MODELA	Izvajalec na strani projektne skupine
Okt.-Dec. 2010	Projektna naloga 1.1: Pridobitev in preučitev literature in obstoječega stanja <ul style="list-style-type: none">- organizacija prvega sestanka s predstavniki naročnikov- opredelitev dejavnikov športne aktivnosti v povezavi s kvaliteto življenja- pregled objav o domači in svetovni strokovno-znanstveni literaturi po opredeljenih dejavnikih- analiza in interpretacija ugotovitev pregleda literature	IER UL, FDV (prisoten tudi IER) UL, FDV + IER IER IER
Jan.-Feb. 2011	Projektna naloga 1.2: Razvoj konceptualnega modela <ul style="list-style-type: none">- priprava teoretskih podlag modela- priprava metodologije- objava preglednega znanstvenega članka na podlagi spoznanj izvedene projektne naloge 1.1- formalno delovno srečanje z naročnikom	IER UL, FDV IER UL, FDV + IER IER
	PROJEKTNI SKLOP 2: PRELIMINARNA EMPIRIČNA ANALIZA	

Mar.-Maj 2011	Projektna naloga 2.1: Priprava podatkov ESS in deskriptivne statistike	IER
Jun—Dec. 2011	Projektna naloga 2.2: Kvalitativna empirična raziskava <ul style="list-style-type: none"> - izvedba polstrukturiranih intervjujev - izvedba spletne ankete/panela - izvedba metodologije za zbiranje mnenj strokovnjakov - zbiranje in preliminarna analiza mednarodnih normativnih aktov - formalno delovno srečanje z naročnikom 	UL, FDV UL, FDV UL, FDV UL, FDV UL, FDV FDV
Oktober 2011	FAZNO POROČILO <ul style="list-style-type: none"> - vsebinski deli projektne naloge 1.1, 1.2 in 2.1 - vsebinski deli projektne naloge 2.2 	IER + UL, FDV IER UL, FDV
PROJEKTNI SKLOP 3: EMPIRIČNA ANALIZA		
Nov.2011- Feb.2012	Projektna naloga 3.1: Testiranje modela <ul style="list-style-type: none"> - testiranje modela - obdelava raziskovalnih ugotovitev - interpretacija raziskovalnih ugotovitev 	IER IER IER IER
Jan. - Mar.2012	Projektna naloga 3.2: Analiza kvalitativnih podatkov iz projektne naloge 2.2 <ul style="list-style-type: none"> - transkripcije podatkov - strukturiranje podatkov - analiza podatkov - interpretacija podatkov - mednarodno primerjana analiza - formalno delovno srečanje z naročnikom 	UL, FDV UL, FDV UL, FDV UL, FDV UL, FDV UL, FDV IER + UL, FDV
PROJEKTNI SKLOP 4: PREDNOSTNI UKREPI IN AKTIVNOSTI ZA UČINKOVITEJŠO JAVNO POLITIKO ŠPORTA		
Apr.-Jun. 2012	Projektna naloga 4.1: Priporočila strateških usmeritev in potrebnih aktivnosti	UL, FDV
Jun.-Avg. 2012	Projektna naloga 4.2: Diseminacija projektnih rezultatov Možnosti diseminacije rezultatov <ul style="list-style-type: none"> - predstavitev preliminarnih raziskovalnih zaključkov naročniku - analiza odziva naročnika na predstavljene zaključke - priprava znanstvenih in poljudnih objav 	UL, FDV UL, FDV (prisoten tudi IER) UL, FDV UL, FDV + IER
September 2012	KONČNO POROČILO <ul style="list-style-type: none"> - vsebinski deli projektne naloge 1.1, 1.2, 2.1 in 3.1 - vsebinski deli projektne naloge 2.2, 3.2, 4.1 in 4.2 	UL, FDV + IER IER UL, FDV

Trajanje in vrednost projekta:

Rok trajanja projekta je 1.10.2010 do 1.10.2012

Vrednost projekta je 30.000 EUR

Sredstva ARRS: 15.000 EUR (2010: 6500 EUR; 2011: 8.500 EUR; 2012: /)

Sredstva MŠŠ 15.000 EUR (2010: /; 2011: 7.000; 2012: 8.000 EUR)

Projektna skupina:

Šifra raziskovalca	Ime in priimek	Raziskovalna organizacija	Raziskovalna skupina	Vloga v projektni skupini
20223	Simona Kustec Lipicer	UL, FDV (582)	003	vodja
15323	Renata Slabe Erker	IER (502)	004	raziskovalka

Dodatna raziskovalna pomoč:

- Izr. Prof. dr. Samo Kropivnik, UL, FDV za splošno projektno metodologijo
- Izr. Prof. dr. Katja Lozar Manfreda, UL, FDV za metodologijo spletnega anketiranja
- Dr. Simon Ličen za področje sociologije športa
- Dr. Tjaša Bartolj, IER, statistična obdelava podatkov
- Gregor Čehovin, UL, FDV, informacijska podpora 1ka, za delo na spletni anketi
- Ivana Grgić, študentka UL, FDV, pomoč v procesu zbiranja podatkov
- Nikolina Bilavčič, študentka UL, FDV, pomoč v procesu zbiranja podatkov

Vodja projekta: dr. Simona Kustec Lipicer

Skrbnik pogodbe s strani Ministrstva za šolstvo in šport:

- skrbnik pogodbe: Ksenija Predikaka
- vsebinski spremljevalec: Darko Repenšek

Zunanja strokovna recenzentka projekta:

Red. Prof. dr. Mojca Doupona Topič, Fakulteta za šport, Univerza v Ljubljani

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za družbene vede
Inštitut za družbene vede
Center za politološke raziskave
in
Inštitut za ekonomska raziskovanja

**ZAKLJUČNO POROČILO CILJNO RAZISKOVALNEGA PROJEKTA
»UČINKOVITA DRŽAVNA PODPORA ZA ŠPORTNO AKTIVNOST
DRŽAVLJANOV« (ŠIFRA PROJEKTA: V5-1031)**

II. DEL: VMESNA PROJEKTNNA POROČILA

**Simona Kustec Lipicer
Renata Slabe Erker**

Ljubljana, september 2012

KAZALO

1. KUSTEC LIPICER, Simona, SLABE ERKER, Renata, LIČEN, Simon, BILAVČIĆ, Nikolina. *Učinkovita državna podpora za športno aktivnost državljanov : vloga oblasti in dejavniki športne aktivnosti državljanov*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Inštitut za družbene vede, Center za politološke raziskave: Inštitut za ekonomska raziskovanja, 2011.
2. KUSTEC LIPICER, Simona, SLABE ERKER, Renata, BARTOLJ, Tjaša, GRGIĆ, Ivana. *Učinkovita državna podpora za športno aktivnost državljanov : mednarodno primerjalni pregled - analiza ISSP podatkov, športne zakonodaje in javne politike*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Inštitut za družbene vede, Center za politološke raziskave: Inštitut za ekonomska raziskovanja, 2011.
3. SLABE ERKER, Renata, BARTOLJ, Tjaša, KUSTEC LIPICER, Simona,. *Učinkovita državna podpora za športno aktivnost državljanov. Modeli športne aktivnosti*. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Inštitut za družbene vede, Center za politološke raziskave: 2012.
4. KUSTEC LIPICER, Simona. *Javna politika športa za vse. Policy-analitična študija*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Inštitut za družbene vede, Center za politološke raziskave, 2012.
5. KUSTEC LIPICER, Simona, LIČEN, Simon. *Državni ukrepi za športno aktivnost državljanov : ocene in zaznave skupin odločevalcev in izvajalcev : raziskovalno poročilo, pripravljeno za namene Ciljnega raziskovalnega projekta Učinkovita državna podpora za športno aktivnost državljanov (V5-1031)*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Inštitut za družbene vede, Center za politološke raziskave, 2011.¹
6. KUSTEC LIPICER, Simona, Samo KROPIVNIK, Gregor ČEHOVIN. *Vsakdan in gibanje. Temeljna statistična obdelava in interpretacija rezultatov. Projektno poročilo, pripravljeno v okviru CRP »Učinkovita državna podpora za športno aktivnost državljanov (V5-1031)«*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Inštitut za družbene vede, Center za politološke raziskave, 2012.

¹ Sestavni del omenjenega poročila je tudi posebno poročilo z naslovom KUSTEC LIPICER, Simona, LIČEN, Simon. *Prepisi intervjujev o ocenah in zaznavah posameznih institucij : raziskovalno gradivo, pripravljeno za namene Ciljnega raziskovalnega projekta Učinkovita državna podpora za športno aktivnost državljanov (V5-1031)*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Inštitut za družbene vede, Center za politološke raziskave, 2011. Zaradi varovanja podatkov je poročilo na vpogled dostopno pri nosilki raziskave.

Univerza v *Ljubljani*
Fakulteta za družbene vede
Inštitut za družbene vede
Center za politološke raziskave
in
Inštitut za ekonomska raziskovanja

Učinkovita državna podpora za športno aktivnost državljanov

Vloga oblasti in dejavniki športne aktivnosti državljanov

Simona Kustec Lipicer

Renata Slabe Erker

Simon Ličen

Nikolina Bilavčič

Ljubljana, marec 2011

KAZALO

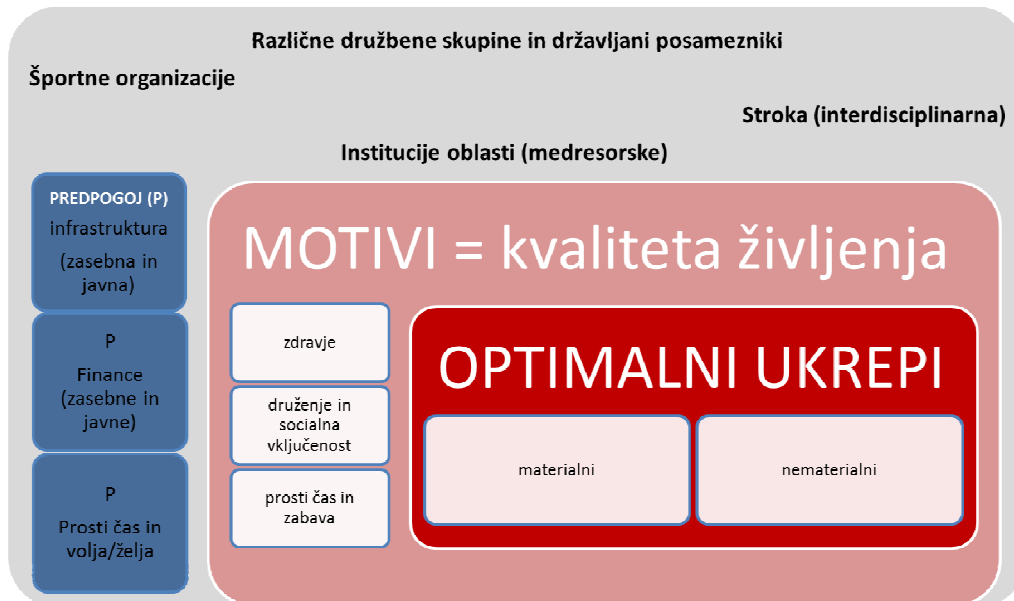
POVZETEK	4
UVOD	7
TEORETSKA IN NORMATIVNA POJASNILA	9
O športu	11
O državi in vlogi športa v njej	12
Šport skozi prizmo javno-interesnega delovanja	15
Normativna ureditev slovenske javne športne politike	16
Javno-finančna ureditev slovenske javne športne politike	25
Institucionalna ureditev slovenske javne športne politike	26
ANALIZA PREGLEDA LITERATURE	28
Metoda in sistem pregledovanja in analize literature	28
Pregled teoretičnih in empiričnih raziskav	32
Dejavniki telesne aktivnosti in vplivi le-te na kvaliteto življenja	35
Ukrepi za povečanje telesne aktivnosti	44
Stroškovna učinkovitost ukrepov za povečanje telesna aktivnosti	46
ZAKLJUČKI IN RAZPRAVA	47
VIRI IN LITERATURA	52

POVZETEK

Obstaja nepregledno veliko različnih pogledov in poudarkov o tem, kaj lahko razumemo kot šport (oz. športno aktivnost) ter zakaj, kako in kdo naj bo tisti, ki bo zagotavljal izvajanje športnih aktivnosti za raznolike skupine in posameznike v družbi.

Namen pričujočega dela je **podati vpogled v »stanje razmer« na področju dojemanja splošne športne aktivnosti državljanov ter dejavnikov posameznikovega življenja, ki vplivajo na odločitev, da je športno aktiven in vlogo, ki jo oz. naj bi jo pri tem igrala država s svojim delovanjem.**

Na podlagi podatkov, ki smo jih pridobili o izpostavljenih tematikah preko celovitega pregleda literature že obstoječih raziskovalnih spoznanjih v Sloveniji in po svetu ter analize obstoječega slovenskega normativnega sistema, ugotavljamo, da je možno **kvaliteto življenja v povezavi s športom** iskati v grozdih **več različnih motivov** – 1) zdravju; 2) druženju in vključenosti v družbo in 3) zabavi in preživljanju prostega časa. Te motive je možno realizirati šele ob uspešnem izpolnjevanju treh najpogosteje izpostavljenih **predpogojev**, in sicer: 1) dostopnosti športne infrastrukture; 2) finančni zmožnosti; 3) lastni želji. V grobem je možno razločevati med materialnimi in nematerialnimi **ukrepi, ki pozitivno podpirajo in spodbujajo** posameznike za ukvarjanje s športom. V tem modelu so s svojimi **pričakovanji, interesi in tudi pristojnostmi prisotne raznolike skupine in posamezniki** – od državljanov in specifičnih družbenih skupin kot 'uporabnikov' športa, do stroke, športnih organizacij in struktur države kot 'ponudnikov' oz. 'izvajalcev' športa.

Zgoraj izpostavljeno je možno strnjeno skleniti v naslednjih večjih sklopih spoznanj:

- šport razumemo kot *vsako obliko posredne ali neposredne športne oz. telesne aktivnosti*, ki jo kot takšno dojemajo različne skupine posameznikov;
- ukvarjanje s športom se v posameznikovem vsakdanu pomembno prekriva z *različnimi področji in motivi njegovega življenja* – od športa samega zase, do preživljanja prostega

časa, načina za izboljševanje zdravstvenega stanja, večjega zadovoljstva, vključevanja v družbo, zaradi različnih razlogov itd.;

- po svetu obstajajo zelo *raznoliki vzorci ukvarjanja s športom posameznikov*, prav tako pa tudi pogledi slednjih o *vlogi države pri zagotavljanju pogojev* za ukvarjanje državljanov s športom;
- *države oz. oblasti v vseh od izpostavljenih dejavnikov igrajo vidno, ne pa edine oz. izključne vloge* pri zagotavljanju kakovostne športne aktivnosti državljanov. Vlogo države, predvsem njene *informacijske, izobraževalne, infrastrukturne in regulatorne* (ne pa neposredno tudi finančne) dejavnosti pomembno dopolnjujejo tudi lastna iniciativa ljudi ter različne spodbude iz družbenega okolja;
- ciljna skupina preučevanja športa v našem projektu so tisti *posamezniki in skupine, ki se s športom ukvarjajo rekreativno* oz. po Zakonu o športu (1998) – športna dejavnost odraslih vseh starosti in družin oz. po Nacionalnem programu o športu (2000) – šport za vse in vsakogar;
- izbrani vsebinski vidik športne rekreacije oz. športa za vse, ki je osrednji predmet našega raziskovanja, je *v slovenskem sistemu na ravni države normativno gledano zelo ohlapno, pomanjkljivo, vsebinsko pogosto nerazumljivo razdelan, prav tako pa tudi zapostavljen* v primerjavi z drugimi področji javnega športnega interesa v državi;
- nasploh se kaže pravilo, da se *v razvitejših demokracijah s športom bolj pogosto ukvarja več državljanov*, ki ocenjujejo, da je *finančna pomoč države* za ukvarjanje s športom dobrodošla. V nasprotju s tem pa se v *novih demokracijah* – vključno z državami, ki že iz preteklih obdobj pa vse do danes beležijo vrhunske športne dosežke – redno s športom ukvarja *manj kot četrtnina prebivalstva, ki pa ocenjuje, da bi država morala za športno aktivnost državljanov namenjati več denarja*;
- v splošnem se med sedaj prevladujočimi ukrepi države v Republiki Sloveniji z namenom izvajanja javnega interesa nasploh v športu izpostavlja zlasti finančne, strokovne in infrastrukturne podpore, *v primeru športne rekreacije pa se izpostavlja pomen finančne podpore* posameznikom, ki se ukvarjajo s športno rekreacijo; organizacijo športno-rekreativnih prireditev; *dostopnost objektov* za športno rekreacijo; *medijsko pozornost; ozaveščanje ljudi* o pomembnosti zdravega življenja;
- v nadaljnjem delu bodo poglobljeno analizirani dejavniki vpliva na športno aktivnost državljanov, ki se kažejo preko podatkov javnomnenjskega raziskovanja ISSP, izvedena bo analiza konkretnega vsakodnevnega izvajanja ukrepov države v okviru izvajanja športne rekreacije oz. športa za vse v Sloveniji in izbranih državah EU.

UVOD

Glavni namen tega elaborata je **predstaviti opredelitev športne aktivnosti državljanov**, kakršni bodo sledili v tej raziskavi ter nadalje preko že obstoječih najpomembnejših in najodmevnejših tujih in domačih akademsko-raziskovalnih prispevkov **analizirati sestavne elemente učinkovite državne podpore za športno aktivnost državljanov**.

Zlasti v zadnjih desetletjih se je zavest o pomembnosti in tudi potrebnosti vključevanja struktur oblasti v zagotavljanje večje telesne oz. športne aktivnosti državljanov in v tej povezavi tudi večje kakovosti njihovega življenja močno povečala. To se kaže preko vse pogostejših aktivnosti oblasti samih, ki sprejemajo različne vrste normativnih, finančnih in splošno operativnih dokumentov, s katerimi skušajo usmerjati, pa tudi regulirati omenjene aktivnosti.

Vzporedno s prikazanimi, širše politično sistemskimi, odnosi in razumevanjem struktur oblasti do športa, ki se kažejo pri njihovem vsakodnevnem delovanju, pa se z delovanjem oblasti in njenimi učinki vse bolj aktivno ukvarjajo tudi **strokovnjaki in raziskovalci z različnih znanstvenih področij**.

V mednarodno primerjalnih **študijah nacionalnih zakonodaj s področja športa**, ki jih je za Svet Evrope izvedel Chaker (1999, 2004), se kaže, da **večina držav po Evropi posveča pomembno pozornost športnim aktivnostim svojih državljanov**, ki jo razume kot bistven del javnega interesa države in jo s tem razlogom na različne načine tudi spodbuja (Stahl idr. 2002, Hums idr. 2003, Vuori idr. 2004, Daugbjerg idr. 2009, Yancey idr. 2010). Poleg študij na nacionalnih ravneh delovanja oblasti je posebno pozornost treba nameniti tudi delu lokalnih oblasti ter mednarodnih oz. nadvladanih struktur oblasti (Parrish 2003, Siekmann in Soek (ur.) 2005, 2007, Gardiner in Siekmann 2009, Groeneveld 2009).

Nadalje, na pomembnost izpostavljene povezave med delom oblasti in športno aktivnostjo kažejo številne **raziskave o telesni aktivnosti državljanov in evalvacije raznih ukrepov bodisi na državni ali lokalni ravni**, ki bi spodbujale večjo telesno aktivnost državljanov (npr. Loustalot, 2009, Mowen in Baker 2009) preko vzpostavitve ustreznih strokovnih in javno podprtih smernic, priporočil in akcijskih ukrepov o telesni aktivnosti posameznikov ter skupin za namene odprave telesne neaktivnosti, kot tudi vzpostavitvi aktivnega sodelovanja

med različnimi sektorji oblasti (npr. zdravstvenim, izobraževalnim, zaposlitvenim in športnim).

Nesporno dejstvo pa je, da se v večini že obstoječih raziskav prav politične intervencije vidi kot najbolj perspektivne strategije za nadaljnjo kvaliteto življenja državljanov, ki se primarno povezuje z njihovim zdravstvenim stanjem. To se npr. kaže preko ugotovitev potrebe, da oblasti vzpostavljajo pogoje izboljšav prehranjevanja svojih prebivalcev, ki v kombinaciji s telesno aktivnostjo vplivajo na stopnjo debelosti prebivalstva (glej npr. Sallis in drugi, 2009)¹.

Izpostavljena, a pogosto prezrta **interdisciplinarnost narave športa se tako** kaže tudi skozi poudarjanje potrebe po **prepletenosti delovanja športnih politik z drugimi družbenimi področji in javnimi politikami**, med njimi posebej *izobraževalno, socialno, zdravstveno, pa tudi zaposlovalno* (Horine in Stotlar 2003, Collins in Key 2003, Coalter 2008, Waddington 2000). Prav posebno mesto pa je v tem okviru namenjeno preučevanju t.i. *politik prostega časa*, kamor se je prvotno poleg športa umeščalo še področje *kulturnih politik* (Henry 1997 in 2001, Torkildsen 2005), v zadnjem času pa vedno bolj tudi s športom povezanega delovanja na področju *turizma* (Weed in Bull 2004).

V teh kontekstih je zato tudi zelo pomembno ločevati med različnimi vrstami oz. pristop k **športni aktivnosti glede na potrebe, interese in pričakovanja različnih skupin** državljanov. Hylton in Branham (2007) ter Thomas in Smith (2009) v tem kontekstu npr. predstavijo celosten prikaz javnega interesa in športne politike po njenih posameznih podpodročjih, ki zajemajo sledeče vidike ukvarjanja s športom²:

- šport za vse;
- športna skupnost (*community*) ter šport na lokalni ravni oblasti;
- šolski šport in vzgoja oz. šport v izobraževalnem sistemu;
- šport in zdravje;
- šport invalidov;
- usposabljanje v športu;
- mehanizmi za razvoj športa;
- načini spremljanja in vrednotenja delovanja na vseh izpostavljenih področjih športa.

¹ Več in podrobneje o tem glej v poglavju Analiza pregleda literature.

² Več in podrobneje o tem glej v poglavju Teoretska in normativna pojasnila.

Prikazani kratki vpogled v »stanje razmer« na področju, ki ga raziskujemo, nas napeljuje k spoznanju, da je treba z nameni doseganja zastavljenih projektnih ciljev na začetku pridobiti:

- 1) natančnejši vpogled v razumevanje športne aktivnosti državljanov in vlogo oblasti pri tem;
- 2) pregled tistih dejavnikov posameznikovega življenja, ki vplivajo na odločitve posameznika, da je športno aktiven, in nadalje razkriti potencialno vlogo oblasti pri tem.

Obe izpostavljeni potrebi sta osrednja predmeta naše analize in pomenita temeljno izhodišče za nadaljnje empirično raziskovanje lastnosti in razumevanja učinkovitosti vloge oblasti pri oz. za športno aktivnost njenih državljanov.

Na podlagi opisanega in že izpostavljenega namena elaborata skozi to delo iščemo odgovore na naslednje večje sklope raziskovalnih vprašanj, ki se vsebinsko prekrivajo s cilji projekta:

- kako je dosedaj skozi znanstveni instrumentarij pojmovana vloga oblasti in njeno (politično; op. avt.) delovanje v športu;
- kakšna je obstoječa normativna in javno-finančna vloga oblasti v športnih aktivnostih v Republiki Sloveniji;
- kateri dejavniki, po že obstoječih raziskovalnih spoznanjih, vplivajo na učinkovitost športne aktivnosti državljanov;
- kakšna je smer in kolikšna je moč vpliva posameznih dejavnikov na športno aktivnost;
- ali obstaja in kakšna je povezava med posameznimi dejavniki učinkovite športne aktivnosti in kakovostjo življenja;
- kakšno vlogo pri tem lahko odigra država s svojim delovanjem, t.j. učinkovitim izvajanjem javne politike na področju športa.

Pričakujemo, da bodo odgovori na zastavljena vprašanja odločilno prispevali k uresničevanju tako raziskovalnih kot tudi širših ciljev vezanih na konkurenčnost Slovenije, in sicer z zornega kota:

- 1) analize relevantnih dejavnikov, ki vplivajo na učinkovitost športne aktivnosti prebivalstva in kakovost življenja v tujini in v Sloveniji;
- 2) pomoči pri prepoznavanju vzorcev učinkovite športne aktivnosti državljanov in vloge države pri tem;
- 3) pomoči pri pripravi podlag za doseganje socialno in gospodarsko vzdržnega razvoja s pomočjo športne aktivnosti državljanov (delovna mesta in sinergije);

- 4) novemu pristopu k raziskovalnim podatkom o športni aktivnosti prebivalcev Slovenije ter vloge države pri promociji športne aktivnosti v državi.

TEORETSKA IN NORMATIVNA POJASNILA

Področje športa se preko številnih vlog, ki jih prevzema *v in za* družbo, sooča s številnimi izzivi – od tistih, lastnih športu samemu, do širše družbeno relevantnih izzivov, ki jih s svojim delovanjem regulirajo tudi različni nivoji oblasti na lokalnih, nacionalnih, pa tudi nadnacionalnih ravneh političnega delovanja. Šport se vse bolj razume kot eden od dejavnikov konkurenčnosti v sodobni družbi in tudi kot polje delovanja vsake odgovorne oblasti. To nenazadnje dokazujejo tudi številni aktualni mednarodni dokumenti, kot npr. Lizbonska pogodba, mednarodni pravni akt, na katerem je utemeljeno delovanje Evropske unije (EU), pa tudi vsakodnevno delovanje posameznih institucij EU, še posebej Sodišča EU, Evropskega parlamenta in Evropske komisije. Motivov za takšne odnose oblasti do športa je več in so med seboj lahko zelo raznoliki. Po eni strani jih lahko vodi ekonomski motiv, saj se v športu obrača veliko denarja, prav tako so ti motivi lahko politične narave in se kažejo preko uporabe športa kot mehanizma za uveljavitev ozkih političnih interesov in ambicij, lahko pa so motivi oblasti v športu usmerjeni v čim širše zadovoljevanje raznolikih potreb in interesov med seboj različnih posameznikov ali skupin, ki teh zaradi različnih razlogov ne morejo zadovoljevati sami ali v okviru športnih društev. Istočasno se je treba zavedati, da je šport sam po sebi izjemno kompleksen fenomen tudi zato, ker imajo različne ciljne skupine prebivalstva zelo različne motive za ukvarjanje s športom, pri čemer te aktivnosti dokazano pomembno vplivajo tudi na številna druga področja posameznikovega vsakodnevnega življenja (npr. zdravje in splošno počutje, delovna učinkovitost, zaposlovanje).

Pelimirni pregled rezultatov svetovne javnomnenjske študije ISSP (*International Social Survey Programme*) npr. pokaže, da v demokratično najbolj razvitih, prevladujoče evropskih državah, skoraj 85 % anketiranih državljanov izjavlja, da se vsaj nekajkrat letno ukvarjajo s športom, od tega v povprečju slabih 20 % vsakodnevno. Obratno pa so, sodeč po teh istih podatkih, v demokratično mlajših, post-socialističnih državah, odstotki tistih, ki se nikoli ne ukvarjajo s športom, visoki in presegajo 40 %. Zanimivo je tudi, da se v teh državah, ki so sicer znane po vrhunskih športnih dosežkih (npr. Rusija, Poljska), v povprečju s športom dnevno ukvarja le nekaj več kot 10 % anketiranih. Nadalje pa je zanimivo tudi, da državljani slednje skupine tudi menijo, da bi država morala športu namenjati več denarja (s to trditvijo se

je strinjalo preko 60% anketiranih v teh državah). Nasprotno se anketiranci v državah, ki se vsakodnevno najbolj pogosto ukvarjajo s športom, strinjajo s trditvijo, da bi država morala športu nameniti več denarja, v manj kot 50-odstotkih (glej **Tabela 1**). Raziskava žal ni ugotavljala, s kakšnim namenom oziroma katerim programom (sklopom dejavnosti) naj država nameni več sredstev.

Tabela 1: Ukvarjanje s športom in vloga države

Vprašanje / Država	Oblast bi morala več denarja nameniti športu			Pogostost prostočasnih aktivnosti: šport, telovadba				
	Se strinjam	Niti - niti	Se ne strinjam	Dnevno	Nekajkrat tedensko	Nekajkrat mesečno	Nekajkrat letno ali poredkoma	Nikoli
AR-Argentina	63,3	16,9	19,9	12,5	21,7	12,1	9,6	44,2
AU-Australia	32,5	34,9	32,6	22	35,1	22,8	13,4	6,8
AT-Austria	45,2	35,3	19,5	12,9	32	25,1	17,6	12,5
FLA-Belgium	48,8	32,1	19,1	5,5	24,6	26,3	23,6	20
BG-Bulgaria	83,2	11,4	5,4	5,2	8,6	10,8	11,2	64,2
CL-Chile	79,4	11,8	8,7	10,4	16,9	14,8	10,1	47,8
TW-Taiwan	69,6	22,3	8,1	22,7	25,1	18,5	15,6	18,1
HR-Croatia	61,2	19,2	19,7	17,3	19,7	14,2	7,7	41,2
CY-Cyprus	68	25,3	6,8	0,6	5,4	18,4	21,2	54,4
CZ-Czech R.	46,4	35,4	18,2	12	26,1	27,4	12,1	22,3
DO-Dom. Rep.	81,8	4,6	13,6	9	16,6	24,7	10,6	39,1
FI-Finland	39,8	31,7	28,5	22,6	41,1	20,5	13,8	2,1
FR-France	36,4	31,7	31,9	12,4	35,8	27	15,7	9,2
DE-Germany	65	21,6	13,5	16,1	35,4	20,9	9,5	18,2
HU-Hungary	58,3	23,4	18,3	15,8	18,6	12,6	9,4	43,7
IE-Ireland	58,9	26,4	14,7	20	28,8	18,6	8,7	23,9
IL-Israel	52,8	25,5	21,7	13,9	25,2	16,9	9,6	34,4
JP-Japan	44,9	36,1	19	11,6	23,2	21,1	20,5	23,6
KR-S. Korea	61	28,1	10,9	26	29,8	15,6	5,5	23,1
LV-Latvia	50,4	37,1	12,5	11,9	29,4	13,3	7	38,4
MX-Mexico	73,2	13,9	12,9	20,8	20,7	14,4	11,5	32,6
NZ-New Zeal.	40,9	29,9	29,3	25,1	38,1	19,2	11,3	6,3
NO-Norway	29	33,6	37,4	14,5	42,7	25,2	13,1	4,5
PH-Philippine	47,8	16,5	35,7	8,7	11	12,4	25,5	42,3
PL-Poland	65,4	22,1	12,5	9,9	13,8	12,4	9,8	54,1
RU-Russia	85	9,8	5,3	7,8	12,7	13,9	13,9	51,7
SK-Slovak R.	60,1	31	8,9	8,6	20,6	24,2	18,7	27,9
SI-Slovenia	60	25,6	14,4	19,8	31,3	19,1	11,4	18,5
ZA-S.Africa	59,6	14,8	25,5	8,8	13,2	11,4	6,2	60,3
SE-Sweden	57,1	28,3	14,7	19	41,4	24,7	10,1	4,8
CH-Switzer.	39,1	30,7	30,2	24,4	44,6	15	7	8,9
GB-UK	52,7	31,3	16,1	22,2	32,2	22,1	11,2	12,2
US-U. States	12,3	21,7	66	22,8	31,4	18	11,9	16
UY-Uruguay	61,6	17,8	20,6	13,7	17,9	10,5	7,4	50,5
Skupaj	56,3	23,5	20,1	14,9	25,3	18,3	12,1	29,3

Vir: Dataset: International Social Survey Programme 2007: Leisure Time and Sports (ISSP, 2007)

Ob opisanem razumevanju vloge in pomena športa kot področja interesa, ki presega zgolj zelo raznolike potrebe in pričakovanja posameznikov ali skupin v družbi, pa tudi posamičnih športnih aktivnosti, se pojavlja vprašanje **ali in kako naj država kot skrbnica javnega interesa** optimalno zadovolji možnost izvajanja širših javnih interesov, povezanih s športom na njenem teritoriju. V tem smislu se država s pristojnimi institucijami sooča z dilemami kot so **kaj vse sploh naj zajema javni interes v športu oz. kaj so sestavni elementi učinkovite športne aktivnosti državljanov, na kakšen način lahko te zagotavlja država, kakšne cilje, pristope in ukrepe naj pri tem zasleduje.**

O športu

Takoj na začetku je treba opozoriti, da se za šport oziroma športno aktivnost v znanstveni literaturi, ki smo jo analizirali po zgoraj opisanih metodoloških postopkih, najpogosteje uporablja termin prostočasna telesna aktivnost (ang. »leisure time physical activity«). Avtorji v tem kontekstu nadalje najpogosteje ločujejo med prostočasno telesno aktivnostjo, telesno aktivnostjo povezano s premagovanjem poti ali migracijsko aktivnostjo (ang. »commuting physical activity«), telesno aktivnostjo v gospodinjstvu (ang. »household physical activity«) in telesno aktivnostjo na delovnem mestu (ang. »occupational physical activity«).

Takšno spoznanje ni nenavadno, saj potrjuje sicer splošno znano dejstvo, da ene same opredelitve tega, kaj naj bi razumeli s terminom šport oz. telesna aktivnost, ni.³ Pravzaprav se pogosto celo pojavlja dilema o tem, kako široko pri opredeljevanju športa sploh iti – **ali naj šport razumemo zgolj z njegovega kineziološkega vidika kot motorično dejavnost oz. gibanje posameznika, ali pa ga gre razumeti kot širši fenomen družbe, ki preko športnega udejstvovanja pomembno vpliva na vzorce, pa tudi razloge in motive družbenega delovanja** (glej npr. Coakley in Dunning (ur.) 2003 Houlihan (ur.) 2003, Coakley 2006, Tomlinson (ur.) 2007, Doupona Topič in Petrović 2007, Macura idr. (ur.) 2010).

Rodgers (1977) je v okvirih izpostavljenih dilem predlagal, da bi morali biti v okviru razumevanja športa prisotni naslednji 4 elementi, izmed katerih naj bi bila prva dva obvezno

³ Kadar se bomo sklicevali na športno oz. telesno aktivnost v splošnem od sedaj naprej za namene tega elaborata uporabljamo enoten izraz šport.

prisotna ves čas: 1) šport kot fizična aktivnost; 2) ukvarjanje s športom z nameni rekreacije; 3) elementi tekmovalnosti; 4) zametki institucionalne organiziranosti.

V opisanih kontekstih, ki jih v primeru slovenskih razmer celovito razdela in argumentira Kristan (2000), se tako še najbolj vseobsegajoča zdi opredelitev športa Sveta Evrope iz leta 1992, ki tega razume kot:

„vse oblike telesne aktivnosti, ki so s priložnostnim ali organiziranim ukvarjanjem usmerjene k izražanju ali izboljševanju telesne vzdržljivosti, k duševnemu blagostanju in k oblikovanju družbenih odnosov ter pridobivanju rezultatov na tekmovanjih na vseh ravneh.“

Nenazadnje pa ne moremo in tudi ne smemo pozabiti, da opredeljevanje športa ni nujno povezano zgolj z aktivno participacijo oz. udeležbo v njem, ampak je pri njegovem preučevanju treba upoštevati tudi vlogo neposredno neaktivnih, a kljub temu za izvajanje športa pomembnih deležnikov (npr. starši otrok, ki se ukvarjajo s športom; športni navijači; gledalci športnih prireditev; vloga različnih institucij v sistemu, ki imajo interes za sodelovanje na področju športa – vključno z državo; itd.) (o tem npr. v Robinson, 2004).

V tako prikazanem najširše možnem dojemanju športa pripade praviloma pomembna vloga tudi politiki v športu, ki predstavlja tudi osrednji interes te raziskave. Nenazadnje se to kaže že skozi dejstvo, da tudi strukture oblasti podajajo svoje opredelitve in razumevanja športa (glej zgornji primer Sveta Evrope in nadaljnjo vsebino tega poglavja) ter skozi vsebino teh istih dokumentov prepozna tudi različne skupine posameznikov ter skupin in njihovo vlogo v športu.

O državi in vlogi športa v njej⁴

Politika je zelo abstraktno gledano polje delovanja struktur države. Podobno kot šport je tudi politika zelo kompleksen in prav tako večpomenski pojav. Heywood (1999) zapiše, da lahko ponudimo toliko opredelitev politike, kolikor različnih avtoritet in njihovih pogledov nanjo obstaja, kar seveda logično vodi do težav v iskanju splošnega soglasja o tem, katere vidike

⁴ Podrobneje o tem glej tudi v Kustec Lipicer (2009).

družbenega življenja razumeti kot »politične« (McLean, 1996). Podobno kot že na primeru športa se je zato tudi pri politiki najbolj smiselno osredotočiti na prepoznavanje glavnih predmetov preučevanja politike. Z vprašanji politike in političnega ter s tem države in oblasti se, na znanstveno podprtih temeljih, že stoletje ukvarja posebna disciplina *političnih ved oz. politologije*. V najsplošnejšem jo je možno opredeliti kot »umetnost in znanost o oblasti« (McLean in McMilan 2009),⁵ pri čemer naj bi bila oblast v demokratičnih sistemih s strani državljanov sprejemljiva le takrat, ko zagotavlja izvajanje javnih interesov, torej vseh tistih interesov, ki jih največja možna večina državljanov vidi kot skupno dobro, ki imajo za te skupine podobno visoko stopnjo pomembnosti ter ki jih niso zmožni uspešno in učinkovito zagotavljati sami, brez podpore oblasti.

A še mnogo pred tem opisanim racionalnim in k javnemu dobru usmerjenim potrebam se na oblast gleda zlasti kot na *boj za prevlado oz. »bojno polje« moči, ideologij in interesov, konflikta, čustev, subjektivnih motivov, vrednot in etike* (oz. v izvorniku politike kot *politics*). V tem kontekstu npr. tudi Ian Henry (1997, 2004) odnos politike do športa preučuje skozi zorni kot vsakokratnih političnih ideologij v državi.

S politično ideološkega pogleda na šport v svetu obstajajo tri prevladujoče skupine ideologij, ki v različnih zvrsteh športnega udejstvovanja vidijo bodisi (Henry, 2004):

- promotorja nadaljnjega političnega razvoja (ideologija laburizma, ki zagovarja poseganje politike zlasti na tista področja športa, ki se zaradi ekonomskih razlogov ne uspejo samostojno uveljaviti)
- so do športa pretežno indiferentne (ideologija konzervativizma, ki razume šport kot pomemben element promocije družbenih vrednot, vloga politike pri tem pa je izrazito obstranska – država je razumljena zgolj kot speči čuvaj, ki skrbi za delovanje neodvisnih športnih teles, šport pa kot skorumpiran, če se uporablja za politične namene)
- ideologije, ki kakršnokoli povezavo med politiko in športom popolnoma zanikajo (ideologija marksizma, ki v športu vidi odraz dominantnih vrednot; šport je po razumevanju marksistične ideologije zaradi institucionalizacije izgubil idejo spontanosti in igre, in se bo kot tak v socialistični družbi sam od sebe ukinil).⁶

⁵ V izvorniku je uporabljen izraz »government«, ki pa se nanaša na pojmovanje vlade oz. oblasti v širšem smislu, nikakor ne zgolj njene izvršilne veje, zato odločitev, da namesto sicer ustrežnejšega dobesednega prevoda »vlada« uporabim pomensko ustrežnejši izraz oblast (op. avt.).

⁶ Več o tem skozi zgodovinski prerez športnih dogodkov glej tudi v Tomlison in Young (2006).

Tabela 2: Politične ideologije in vloga države v športu

POLITIČNA OZNAKA	KONZERVATIVIZEM	LIBERALIZEM / NOVA DESNICA	LABURIZEM / UTOPIČNI SOCIALIZEM	NOVA LEVICA	STRUKTURALISTIČNI MARKSIZEM
<i>ključni koncept</i>	tradicija in socialna solidarnost	posameznikova svoboda	enakost	hegemonija	ideologija
<i>kulturne vrednote</i>	elitizem.	pluralizem prostega trga.	pluralizem mešanega trga.	socializem z vidika preoblikovanega koncepta trga.	ekonomski determinizem.
<i>argumenti, ki podpirajo analiziranje politike športa</i>	1. šport zagovarja pozitivne socialne vrednote, kot so pogum, sodelovanje, tekmovalnost; 2. šport je koruptiven, če ga država ali posamezniki uporabljajo za politične namene (denimo pomen fizične podobe v nacizmu); 3. šport in prosti čas sta ločena od materialnih elementov življenja.	1. posameznik se svobodno odloči za obliko prostočasne dejavnosti, ki se mu ponujajo na trgu. Država deluje le tam, kjer se pojavijo nepopolnosti; 2. oblike prostočasnih dejavnosti/izkušenj s športom, ki imajo vrednost, so tiste, za katere državljeni plačajo.	1. noben šport/oblika prostočasne dejavnosti ni superiorna; 2. ključni cilj je zmanjšati neenakost dostopa; 3. nekateri športi niso ekonomični, vendar pripomorejo k posameznikovi/ skupni dobrobiti, zaradi česar jih je potrebno podpirati.	1. šport se lahko uporabi kot orodje za promocijo pozitivne podobe socializma ali pa za druge politične namene, denimo za sankcioniranje rasizma; 2. šport se lahko uporabi za promocijo pozitivne samopodobe zapostavljenih skupin, s čimer se skuša tudi spremeniti pogled nanje; 3. ne-socialistične oblike športa (boks, lov) je treba ukiniti.	1. oblike športa odražajo in krepijo dominantne vrednote; 2. igra in spontana zabava se izgubljata v institucionalnih oblikah športa; 3. šport bo v socialističnih družbah izginil.
<i>politika športa</i>	promocija športa, vendar s konceptom 'podaljšane roke' (arm's length) preko neodvisnih športnih teles.	tržne sile usmerjajo šport. Poseganje države je omejeno na instrumentalno rabo športa, denimo znotraj mest.	država podpira neekonomske oblike prostega časa preko subvencij, kjer je to izvedljivo, do maksimalnega obsega dostopnosti za vse.	športi, ki jih podpira država, so tisti, ki večajo socialno zavest (sebe ali zapostavljenih posameznikov/skupin), ali skrbijo za pozitivno podobo politične organizacije.	je ni.

Vir: Henry (1997: 48, 49).

Razumevanje športa skozi ideološko prizmo slovenske politike je skozi čas možno najti nekje na meji med laburističnim in konzervativnim dojemanjem (glej. npr. Šugman, 1997; Kristan, 2000; Vodeb, 2000; Lukšič, 2002). Čeprav naš raziskovalni interes ni osredotočen na izpostavljen vidik politike in njenega odnosa do športa, pa je ta vseeno pomemben, ker pogosto sam po sebi pojasnjuje tudi dojemanje t.i. javnega interesa športa, ki ga vzpostavlja vsakokratno izvoljena oblast.

Politika je v slovenskem športu vsekakor prisotna in to z raznolikimi motivi in posledično pristopi. Kot pa že omenjeno, pa bo centralni pogled na vlogo politike in njenega delovanja v tem delu vezan na preučevanje načinov optimalnega ter učinkovitega zagotavljanja in izvajanja t.i. *javnega interesa v športu*, ki ga v okviru *športne javne politike* (oz. v izvorniku politike kot *public policy*) za različne ciljne skupine izvajajo za to pristojne *institucionalne strukture* države (oz. v izvorniku politike kot *polity*), in na katerega naj politično ideološki pritiski ne bi imeli neposrednega vpliva.

Šport skozi prizmo javno-interesnega delovanja

Kadar preučujemo šport skozi prizmo javnega interesa v njem, nas v tem okviru zanima *nabor konkretnih aktivnosti in vseh s temi aktivnostmi povezanih procesov in dejavnikov, ki jih v okviru svojih pristojnosti sprejemajo, oblikujejo, izvajajo in/ali vrednotijo institucije oblasti s ciljem, da s takšnim delovanjem zagotavljajo javni interes in zmanjšujejo potencialne probleme v družbi* (Fink Hafner, ur. 2008). Od ideološko pogojenega razumevanja športa se politika kot javno-interesno delovanje oblasti loči v tem, da je osnovana na predpostavkah doseganja konkretnih ciljev, ki temeljijo na načelih skupnega dobra in interesov neke družbe v najširšem možnem smislu. S tovrstnim odzivanjem na splošne potrebe v družbi ter neposrednim delovanjem v njej pa oblast na nek način posega in regulira delovanje športa.

To ni nikakršna novost in posebnost, saj predvsem v evropskem prostoru različne vrste državne regulacije športa z različnimi javno-interesnimi motivi beležimo že od 19. stoletja dalje (glej npr. McGuigan, 1996, Henry, 1997, Šugman, 1997, Kustec Lipicer, 2006 in 2010).

Že od konca 18. stoletja dalje oblasti po svetu sprejemajo posamezne zakone in podzakonske predpise, oblikujejo kriterije tega, kaj je javni interes v športu in kako ga zasledovati, načine državnega financiranja, gradnje objektov, sankcij za nezaželena delovanja, ki so posledica ukvarjanja s športom. Ti vidiki političnega se skozi zgodovino razvijajo kot logično nadaljevanje oz. nadgrajevanje prvotnih, prevladujoče ideološko pogojenih odnosov boja za prevlado, kar je sicer pravilo za različna področja delovanja, ne le šport.

S slovenskega zornega kota se javnointeresno politično delovanje v športu ter v tem okviru še posebej razumevanje športne aktivnosti državljanov odraža in povezuje skozi v nadaljevanju prikazane normativne, javno-finančne in institucionalne vidike:

Normativna ureditev slovenske javne športne politike

1) Zakon o športu (ZSpo, 1998)

v katerem je že v uvodnih členih I. poglavja (Splošne določbe) navedeno razumevanje javnega interesa v športu, in sicer da:

- je delovanje v športu **interesno in prostovoljno**,⁷ vendar pa za uresničevanje javnega interesa v njem skrbijo **država in lokalne skupnosti** (1. člen);
- vsebinsko javni interes v športu obsega **naloge nacionalnega in lokalnega pomena**, zlasti na področjih (2. člen):
 - 1) športne vzgoje;
 - 2) **športne rekreacije** – temeljna ciljna skupina projekta (op. avt.) – **ki je po tem zakonu je? razumljena kot športna dejavnost odraslih vseh starosti in družin**;
 - 3) kakovostnega športa;⁸

⁷ Vse v tem sklopu odebeljene dele teksta so označili avtorji z namenom opozoriti bralca na poudarke na raziskovanih vsebinah.

⁸ Kakovostni šport po tem zakonu (prav tam) je priprava in tekmovanje posameznikov, ki nimajo objektivnih strokovnih, organizacijskih in materialnih možnosti za vključitev v program vrhunškega športa in jih program športne rekreacije ne zadovoljuje. Vsekakor pa je koncept kakovostnega športa nekakšna posebnost v

4) vrhunškega športa in

5) športa invalidov.

- se **operativno javni interes v športu uresničuje** tako, da:

a) z ravni države ta iz svojih **proračunskih sredstev**:

- 1) zagotavlja sredstva za realizacijo nacionalnega programa športa;
- 2) spodbuja in zagotavlja pogoje za opravljanje in razvoj športne dejavnosti;
- 3) načrtuje, gradi in vzdržuje javne športne objekte;
- 4) vodi stimulatívno davčno politiko.

b) z ravni lokalne skupnosti ta iz svojih **proračunskih sredstev**:

- 1) zagotavlja sredstva za realizacijo dela nacionalnega programa, ki se nanaša na lokalne skupnosti in z zagotavljanjem sredstev za izvedbo lokalnega programa športa;
- 2) spodbuja in zagotavlja pogoje za opravljanje in razvoj športnih dejavnosti;
- 3) načrtuje, gradi in vzdržuje lokalno pomembne javne športne objekte.

2) Nacionalni program športa RS (2000)⁹

v katerem je uvodoma navedeno, da (prav tam):

»Z nacionalnim programom športa **država soustvarja pogoje za razvoj športa**. Nacionalni program zajema **celostno organizirano dejavnost športa**, to je športno vzgojo, športno rekreacijo, kakovostni in vrhunski šport ter šport invalidov, ki je **v javnem interesu in se sofinancira iz javnih sredstev**.

.....

slovenskem pravnem redu, saj se običajno šport dojemata bodisi skozi njegovo vrhunsko (pogosto poklicno) in rekreatívno (nepoklicno) dimenzijo (op. avt.).

⁹ V letu 2010 je bil podan predlog novega Nacionalnega programa športa za obdobje 2011-2020, ki pa ga v trenutku nastajanja tega teksta parlament še ni potrdil. Zato obravnavamo obstoječi in še veljavni Nacionalni program športa v Republiki Sloveniji, ki je stopil v veljavo leta 2000.

Šport je dosegel stopnjo razvoja, ki zahteva domišljen sistem urejanja strokovnih, organizacijskih in upravljalnih nalog lokalnih skupnosti in države. Lokalne skupnosti kot najpomembnejši financer sofinancirajo predvsem programe športa otrok in mladine, športno rekreacijo in gradnjo športnih objektov in skrbijo za njihovo vzdrževanje. **Država Slovenija bo spodbujala razvoj športa s finančno in strokovno podporo predvsem na tistih področjih, ki pomembno vplivajo na razvoj športa, kot so izobraževanje, usposabljanje in spopolnjevanje strokovnih kadrov, gradnja športnih objektov, strokovna in raziskovalna dejavnost. Sledila bo določilom sprejete športne zakonodaje, usmeritvam Sveta Evrope in mednarodnim konvencijam, ki jih je ratificirala Slovenija** (Konvencija proti dopingu v športu, 1991, Evropska listina o športu, 1992, Kodeks etike v športu, 1992, Manifest o športu mladih, 1995 ...).

Zaradi interdisciplinarnosti je šport prepleten z različnimi družbenimi področji, kot so: zdravstvo, vzgoja in izobraževanje, gospodarstvo, okolje, turizem, kultura, znanost in obramba. Zato so pri njegovem razvoju poleg športnih društev in drugih športnih organizacij udeleženi tudi subjekti iz omenjenih družbenih področij. Velik del športnih programov otrok in mladine poteka v vzgojno-izobraževalnem sistemu; ti programi niso vključeni v nacionalni program športa, so pa kot del sprejetih predmetnikov in šolskih programov pomemben element vzpostavljanja športne aktivnosti in oblikovanja športne kulture.

.....

Razvoj športne kulture predstavlja v praksi eno pomembnejših nalog časa, ki ga živimo. **Premajhna športna aktivnost** lahko pomeni pomemben primanjkljaj v življenju posamičnih generacij.

Odgovornost je v tej točki nedeljiva, zato zahteva zavestne napore vseh, tako posameznikov, družine, vrtcev, šol različnih smeri in stopenj, društev, športnih združenj in države.

Sklenemo lahko, da je šport pomembno javno dobro in tudi ekonomska kategorija, zato je smiselno, da ga država spodbuja in sofinancira. Za uresničevanje javnega interesa v športu se na ravni države zagotavlja izvajanje nalog skupnega pomena, na ravni lokalnih skupnosti pa neposredno izvajanje nalog, ki so v javnem interesu.«

In v katerem je o športni rekreaciji prav posebej izpostavljeno naslednje (prav tam):

»V športni rekreaciji so bili v zadnjih letih narejeni pomembni premiki. Kažejo vse številčnejšo navzočnost žensk v športni rekreaciji. Prav športu žensk, športu otrok in mladine ter starostnikov v svetu namenjajo vse več pozornosti. Vendarle ne kaže prezreti, da dejavnosti temeljijo tudi na **finančnem prispevku posameznika**, zato je zaradi različnih **socialnih možnosti otrok, mladine in odraslih državljanov** treba nujno zagotoviti ugodnejše plačilne pogoje vsaj za tiste, ki sami ne zmorejo plačila.

....

Sestavni del športnorekreativnih programov so tudi **športnorekreativne prireditve**, ki naj bodo nadgradnja celoletne športne aktivnosti udeležencev, ne pa enkratne akcije.

....

Več pozornosti je treba v **medijih** nameniti športu otrok in mladine ter športni rekreaciji, saj lahko z ustrezno pozornostjo, ki jo mediji namenijo tem področjem športa, povečamo število športno aktivnih in njihovo **ozaveščenost o pomembnosti zdravega življenja**.

....

Objekti za športno rekreacijo morajo biti dostopni vsem kategorijam prebivalstva. Objekti za kakovostni in vrhunski šport morajo slediti stalnemu razvoju posameznih športnih panog. Tudi v bodoče moramo načrtno spopolnjevati mrežo športnih objektov, ki bo podprta z oceno stanja, rezervacijo prostora, usmeritvami za planiranje, racionalno gradnjo in opremljanjem, pa tudi z gospodarnim upravljanjem in vzdrževanjem zgrajenega.

....

Usmeritve na področju športne rekreacije (športa za vse in vsakogar)

- Povečati število redno športno aktivnih prebivalcev za pet odstotkov in vseh športno aktivnih za dva odstotka.
- Izboljšati športnorekreativne programe za različne ciljne skupine glede na spol, starost, posebne potrebe, raven znanja, pripravljenost in stopnjo motiviranosti.
- V sodelovanju z Ministrstvom za zdravstvo in drugimi pristojnimi ministrstvi razvijati športne zdravstveno-preventivne programe in športne programe za krepitev zdravja.
- Spremljati in vrednotiti delovanje različnih ponudnikov športnorekreativnih programov.
- Ugotoviti kadrovske stanje pri izvajalcih športnorekreativne dejavnosti in izdelati sistem izobraževanja, usposabljanja, spopolnjevanja in napredovanja strokovnih kadrov.

- Oblikovati sistem informiranja in promocije.
- Spodbujati izvajalce k povečevanju števila športnorekreativnih programov.
- Izdelati mrežo športnih objektov in površin, namenjenih športnorekreativni dejavnosti.

....

4.3. Športna rekreacija

Cilji športne rekreacije odraslih so ohranяти in izboljševati celostni zdravstveni status, humanizirati človekovo življenje, zmanjševati negativne posledice današnjega načina življenja in dela, preprečevati upadanje splošne vitalnosti človeka ter s temi motivi pritegniti čim večje število ljudi v redne oblike dejavnosti. Pri tem gre za aktivno, koristno in prijetno izpolnjevanje dnevnega, tedenskega in letnega prostega časa.

V posamezne redne programe športne rekreacije se vključuje 20 odstotkov populacije, kar je 300 000 odraslih.

Programi na ravni lokalne skupnosti

- 80 ur programa vadbe na skupino, ki šteje 20 članov in članic, v različnih športnih panogah.

Na ravni lokalne skupnosti se sofinancira iz javnih financ: najemnina objekta, za socialno in zdravstveno ogrožene ter občane, starejše od 65 let, pa tudi strokovni kader.

Ocena vrednosti programov je 2.000,000.000 tolarjev (9.754.594 EUR)¹⁰.

Programi na ravni države

Sofinancira se: načrtovanje in izpeljava globalne **propagandne aktivnosti, informacijski sistem, priprava in načrtovanje programov športne rekreacije na državni ravni, vrednotenje in spremljanje kakovosti športnih programov.** Ocena vrednosti programa je 80,000.000 tolarjev.

Ocena vrednosti programa skupaj je 2.080,000.000 tolarjev (10.144.778 EUR).

...

5.3. Založniška dejavnost

¹⁰ Za preračun v evre je uporabljen povprečni tečaj Banke Slovenije za leto 2000, t.j 205.0316 SIT/EUR

Založniška dejavnost obsega izdajanje strokovne literature in drugih periodičnih in občasnih športnih publikacij.

Vrste publikacij:

Periodična literatura– revije za teoretična in praktična vprašanja športne vzgoje, športnega treniranja in rekreacije,

...

Strokovna literatura– strokovna dela s področja športne vzgoje, športnega treniranja in športne rekreacije,

...

5.4. Spremljanje pripravljenosti športnikov in svetovanje treninga

Ugotavljanje in spremljanje ravni pripravljenosti športnikov ter svetovanje pri pripravi treninga pomeni humanizacijo pri delu s športniki, pa tudi temelj uspešnosti v športu.

Dejavnosti: ... – spremljanje in vrednotenje psihosomatičnega stanja udeležencev v športni rekreaciji

...

7. Merila za finančno ovrednotenje nacionalnega programa

...

Izhodišča za pripravo meril so opredeljena z razvrstitvijo športnih panog oziroma programov v naslednje skupine:¹¹ ...

3. Skupina - V tej skupini so športne organizacije oziroma izvajalci, ki izpeljujejo različne športno-rekreativne programe.

¹¹ V celoti so za finančno ovrednotenje oblikovane 4 skupine, in sicer: **1. Skupina oz. individualni tekmovalni športi** (športne organizacije oziroma izvajalci, ki izpeljujejo programe v individualnih športih, in v katerih športniki tekmujejo v uradnih tekmovalnih sistemih nacionalne panožne športne zveze za naslov državnega prvaka); **2. skupina oz. kolektivni tekmovalni športi** (športne organizacije oziroma izvajalci, ki izpeljujejo programe v kolektivnih športih, in v katerih športniki tekmujejo v uradnih tekmovalnih sistemih nacionalnih panožnih športnih zvez le za naslov ekipnega državnega prvaka); **3. skupina oz. športno-rekreativni programi** (športne organizacije oziroma izvajalci, ki izpeljujejo različne športno-rekreativne programe); **4. skupina oz. miselne igre** (športne organizacije oziroma izvajalci miselnih iger).

...

8. Prednostne naloge nacionalnega programa¹²

Druga skupina

V drugo skupino so uvrščene naslednje naloge: ... - 4. Športnorekreativna dejavnost.«

3) Drugi izbrani pravilniki, povezani s športom na ravni države

- Pravilnik o vodenju razvidov po Zakonu o športu (Uradni list RS, št. 108/2008 - 17.11.2008)
- Pravilnik o načinu in postopku sofinanciranja izvajalcev letnega programa športa (Uradni list RS, št. 11/2006 - 03.02.2006)
- Pravilnik o vodenju razvida zasebnih športnih delavcev in razvida poklicnih športnikov (Uradni list RS, št. 108/2008 - 17.11.2008)
- Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja v gimnazijah (Uradni list RS, št. 31-2080/1996, RS 70-3495/1999)
- Pravilnik o prilagajanju šolskih obveznosti (Uradni list RS, št. 89-4594/1998)
- Pravilnik o maturi (Uradni list RS, št. 50-1882/1993, RS 32-1328/1998)
- Pravilnik o strokovnem izpitu in o preizkusu strokovne usposobljenosti inšpektorjev za šolstvo in inšpektorjev za šport (Uradni list RS, št. 49-2339/2000)
- Pravilnik o napredovanju strokovnih delavcev v športu v nazive (Uradni list RS, št. 35-1641/2000)
- Pravilnik o ocenjevanju znanja, javnih listinah in vodenju evidenc v višjih strokovnih šolah (Uradni list RS, št. 54-3139/1996, RS 36-1790/1999)

¹² V celoti so prednostne naloge nacionalnega pomena razvrščene v 2 veliki skupini. V **prvo skupino je zajeti 11 različnih nalog** (1. Športna vzgoja otrok, mladine in študentov; 2. Vrhunski šport; 3. Gradnja in vzdrževanje športnih objektov; 4. Izobraževanje, usposabljanje in spopolnjevanje strokovnih kadrov v športu; 5. Založniška dejavnost; 6. Preprečevanje uporabe nedovoljenih poživil in postopkov; 7. Informacijski sistem na področju športa; 8. Spremljanje priprave športnikov in svetovanje treninga; 9. Mednarodna dejavnost; 10. Delovanje društev, nacionalnih panožnih športnih zvez, občinskih športnih zvez, zamejskih športnih zvez, študentskih športnih zvez, zavodov za šport in zavodov, povezanih s športom, Olimpijskega komiteja Slovenije - Združenja športnih zvez in drugih zvez; 11. Šport invalidov), v **drugo skupino pa 5 različnih nalog** (1. Kakovostni šport; 2. Znanstvenoraziskovalna dejavnost; 3. Športna dejavnost študentov; 4. Športnorekreativna dejavnost; 5. Velike mednarodne športne prireditve).

- Pravilnik o pripravništvu in strokovnih izpitih strokovnih delavcev v športu (Uradni list RS, št. 35-1642/2000)
- Pravilnik o štipendiranju za delovanje na področju športa (Uradni list RS, št. 51-2414/2000)
- Pravila fundacije za financiranje športnih organizacij v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 67-3254/1998, RS 14-622/2000)
- Odlok o ustanovitvi fundacije za financiranje športnih organizacij v Republiki Sloveniji (OdFŠ) (Uradni list RS, št. 9-361/1998)
- Pravilnik o delu Odbora za podeljevanje Bloudkovih priznanj (Uradni list RS, št. 46-1997/1998)
- Pravilnik o merilih in pogojih za uporabo sredstev fundacije za financiranje športnih organizacij v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 67-3253/1998, RS 88-3853/2000)
- Sklep o ustanovitvi javnega zavoda Muzej športa (Uradni list RS, št. 36-1694/2000, RS 103-4343/2000)
- Slep o postopku za kandidiranje in organiziranje velikih športnih prireditev v R Sloveniji (Uradni list RS, št. 64-2363/1993, RS 22-929/1998)
- Pravilnik o pravicah in dolžnostih učencev v osnovni šoli (Uradni list RS, št. 31-2079/1996, RS 15-657/1998)
- Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v 9-letni osnovni šoli (Uradni list RS, št. 61-2923/1999)
- Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v osnovni šoli (Uradni list RS, št. 29-1837/1996)
- Odlok o imenovanju članov sveta fundacije za financiranje športnih organizacij v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 9-362/1998)
- Pravila o usposabljanju strokovnih delavcev v športu (Na podlagi 16. člena Zakona o športu (Uradni list RS, št. 22/98).

4) Bela knjiga o športu in Akcijski načrt Pierre de Coubertin Evropske unije

ki dajeta **poudarek na vlogo, ki jo ima šport v družbi, gospodarske razsežnost in organizacije športa v Evropi ter spremljanje ukrepov**, ki bodo sledili po tej pobudi.

Skozi konkretne predloge za nadaljnje ukrepanje na omenjenih področjih pa bela knjiga daje **pristojnosti institucijam EU in nadalje državam članicam, da posežejo** na izpostavljene družbene, organizacijske in gospodarske vidike športa.

Podrobnejša analiza ukrepov, usmerjenih v športno aktivnost državljanov, kakršno razumemo za naše namene, sledi v nadaljnjih korakih raziskave.

5) številnih ratificiranih mednarodnih pravnih aktov, med njimi za vsebine preučevanega projekta še posebej pomembne:

- UNESCO

- Mednarodna listina o telesni vzgoji in športu - *International Charter of Physical Education and Sport* (1978)

- SVET EVROPE

- Evropska listina o športu za vse: invalidi – *European Charter on Sport for All: Disabled Persons* (1986)
- Evropska listina o športu - *The European Sport Charter* (1992)
- Kodeks etike v športu – *Code of Sports Ethics* (1992)
- Manifest o mladini in športu - *European Manifesto on Young People and Sport* (1995)
- Deklaracija o pomenu športa za družbo (Zdravje, socializacija, ekonomija) – *Recommendation on the Significance of Sport for Society (health, socialisation, economy)* (1995)

Javno-finančna ureditev slovenske športne politike

V letu 2008 je država namenila za šport iz nacionalnega proračuna, lokalnih proračunov in iz Fondacije za šport 0,27 % BDP (Zveza za šport otrok in mladine Slovenije, 2010 in SURS, 2010).

Kot izhaja iz Letnega programa športa v Sloveniji se iz proračuna Republike Slovenije za proračunsko leto 2009 za programe športa zagotovi 34.994.333 EUR, in sicer 19.871.718 EUR za investicije v športno infrastrukturo in 15.122.615 EUR za dejavnosti izvajalcev letnega programa športa. Od tega se za program vrhunškega športa nameni 4.384.394 EUR.

Podrobna struktura sofinanciranja iz državnega proračuna v letu 2009 po vsebinah Nacionalnega programa športa je bila naslednja: športna vzgoja otrok, mladine in študentov: 13,2 %; športna rekreacija: 1,2 %; vrhunski šport: 12,5 %, šport invalidov: 0,1 %; razvojne in strokovne naloge v športu: 3,8 %; velike mednarodne športne prireditve: 0,1 %; univerziada: 8,6 %; športni objekti: 56,8 %; in delovanje nac. zvez, zavodov, OKS: 3,8% (MŠŠ, 2009).

Podrobnejša analiza tega poglavja bo narejena v naslednjih mesecih, ob pridobitvi ustreznih finančnih podatkov s strani Direktorata za šport.

Institucionalna ureditev slovenske javne športne politike

Nadalje institucionalni vidik in razumevanje zgoraj izpostavljenih normativnih vidikov omogoča preučevanje politike in športa skozi pristojnosti, funkcije, načine delovanja in tudi medsebojne odnose med pristojnimi institucijami oblasti (na lokalni, nacionalni, in/ali nadnacionalni ravni; op. avt.) ter njihove povezave s civilnimi športnimi organizacijami.

Konkretno lahko na primeru slovenskega političnega sistema institucije znotraj posamezne veje državne oblasti, pristojne za izvajanje javnega interesa na področju športa, razdelimo na:

1) NACIONALNA RAVEN

zakonodajni del oblasti

- Državni zbor RS: Odbor za kulturo, šolstvo, šport in mladino;
- Državni svet RS:
 - a) Interesna skupina negospodarskih dejavnosti – predstavnik kulture in športa ter
 - b) Komisija za kulturo, znanost, šolstvo in šport

izvršilni del oblasti

- Predsednik RS
- Vlada RS ter v njenem imenu Ministrstvo za šolstvo in šport in v njegovem imenu:
 - a) Direktorat za šport;
 - b) Inšpektorata RS za šolstvo in šport;
 - c) Strokovni svet za šport ter
 - d) javne službe na področju športa.

sodni del oblasti.

2) LOKALNA RAVEN¹³

- občinska uprava in v njej oddelki, pristojni za šport
- javni zavodi za šport na lokalni ravni

3) NADNACIONALNA RAVEN

- bilateralna ali dvostransko sodelovanje Slovenije s tujimi državami;
- mednarodne organizacije na področju športa, v katere je vpeta država: npr. OECD, Svet Evrope, regionalno partnerstvo v povezavi Alpe-Jadran, Mediteranska unija;
- Evropska unija (EU).

Ob koncu tega dela poročila in še pred prikazom ugotovitev pregleda že obstoječe literature o vplivu posameznih dejavnikov iz vsakodnevnega življenja na športno aktivnost državljanov je treba posebej opozoriti na dve zadevi:

1) bilo bi zelo neupravičeno in tudi nepošteno, če bi na pravkar izpostavljene vloge in odnose med politiko in športom gledali negativno, kot se to vse prepogosto dogaja v splošni, laični javnosti, kot odnose izkoriščanja, ki so spodbujeni samo zaradi potreb, interesov ter ideologij oblasti (več o tem glej tudi v Kustec Lipicer, 2009). Že bežen pregled številnih javnomnenjskih raziskav namreč hitro pokaže, da ljudje tako doma kot po svetu na **vlogo oblasti v športu gledajo z nevtralnimi, pogosto pa tudi pozitivnimi in dobrimi pričakovanji** (Eurostat, Slovensko javno mnenje, ISSP). O tem podrobneje in več tudi v nadaljnjih fazah raziskave;

2) da bo v nadaljevanju projektnega dela po pravkar izvedenem analitičnem pristopu izveden najprej celovit pregled normativne in institucionalno-politične ureditve oblasti na področju športa v drugih državah članicah EU. Na tej podlagi in v soglasju z naročnikom pa še natančnejša analiza ukrepov oblasti na področju športne rekreacijske aktivnosti na izbranih, in s slovenskimi razmerami ter pričakovanji primerljivimi primeri.

¹³ Zaradi obstoječe strukture slovenskega političnega sistema zanekrat ne obstaja tudi regionalni oz. pokrajinski nivo športnega javnega interesa.

V okviru raziskave bo posebna pozornost, na podlagi izpostavljenih poudarkov razumevanja vloge države pri uresničevanju javnega interesa v športu, namenjena preučevanju:

- **vloge oblasti** (z vidika normativnih določil in vloge institucij oblasti na ravni države) **pri izvajanju javnega interesa t.i. športa za vse** oz. v slovenskem primeru v tem okviru **športne rekreacije**, ki je normativno opredeljena kot **športna dejavnost odraslih vseh starosti in družin**;
- **prepoznavanju različnih ciljnih skupin, ki jih povezujemo s športno rekreacijo**;
- **spoznavanju že obstoječih mednarodnih praks javnega interesa ter ukrepov oblasti na področju športne rekreacije oz. športa za vse v s slovenskimi razmerami primerljivimi državami**;
- **različnih vrst dejavnikov, ki vplivajo** na to obliko športne aktivnosti državljanov;
- **zaznav ciljnih skupin o obstoječih praksah in izkušnjah** s športnimi aktivnostmi ter vlogo oblasti pri tem;
- **zaznav ciljnih skupin o želenih prihodnjih vlogah oblasti** pri športni aktivnosti preučevanih ciljnih skupin.

ANALIZA PREGLEDA LITERATURE

Metoda in sistem pregledovanja in analize literature

Cilja našega dela sta:

- 1) opredeliti razumevanje in vloge športne aktivnosti in različnih skupin državljanov ter posebej struktur oblasti;
- 2) prepoznati dejavnike, ki vplivajo na odločitev posameznika, da je športno aktiven, in potencialno vlogo oblasti pri tem.

V okviru doseganja prvega cilja smo soočili že obstoječe strokovne opredelitve, pa tudi premisleke in pomisleke o športu, športni aktivnosti državljanov in vlogi oblasti pri tem, ter izvedli analizo doseganja normativne urejenosti in opredeljevanja športne aktivnosti na ravni države in v mednarodnem kontekstu¹⁴. V okviru iskanja dejavnikov vpliva na športno aktivnost državljanov ter vlogo oblasti pri tem smo izvedli analizo pregleda najpomembnejših že obstoječih svetovnih in domačih raziskovalnih spoznanj, ki so se dosedaj že nanašala na te tematike. S tem namenom smo uporabili znanstveno-raziskovalno metodo pregleda literature (*literature review*). Z nepristranskim in kar najbolj celovitim pregledom literature oziroma sekundarnih virov v avtorstvu mednarodno priznanih strokovnjakov želimo predstaviti razvid kritičnih točk današnjega vedenja in znanja na relevantnem področju, ključnih vsebinskih ugotovitev ter metodoloških prispevkov. Metoda pregleda literature se neposredno usmerja na raziskovalna vprašanja, sintetizira rezultate ter povzema poznane in nepoznane vidike raziskovalnega področja, identificira področja, kjer je literatura nesoglasna in izpeljuje vprašanja, ki jih je še treba raziskati (Taylor, 2009). Takšen pregled pomeni trden temelj za nadaljevanje naše raziskave¹⁵.

Kritičen pregled strokovne in znanstvene literature na področju športa in kvalitete življenja temelji na dosežkih evidentiranih v Web of Science, podatkovni bazi SCI-EXPANDED in SSCI. Poudarek je na raziskavah dejavnikov, ki vplivajo na telesno aktivnost, in na raziskavah vplivanja telesne aktivnosti na kvaliteto življenja, pri čemer ne zanemarjamo metodoloških rešitev merjenja teh vplivov.

S tehničnega vidika je za način iskanja v informacijskem viru pomembno določiti sintakse za iskanje pojmov in način kombiniranja iskalnih setov. Z vidika vsebine pa so pomembni iskalni pojmi ter vsebinska področja (kategorije) za prečiščenje rezultatov.

Za iskanje relevantnih dosežkov smo uporabili naslednje sintakse:

¹⁴ Glej poglavje Teoretska in normativna pojasnila.

¹⁵ Glej poglavje Analiza pregleda literature.

TI=(athlete* AND(quality of life OR welfare OR well being OR effectiv* OR efficien* OR public financ* OR happy OR happiness OR leisure OR satisfaction OR social group OR free time OR predict* OR factor* OR impact* OR regress* OR structural model* OR factor analysis)) AND Language=(English) AND Document Type=(Article)

TI=(sportsw* AND(quality of life OR welfare OR well being OR effectiv* OR efficien* OR public financ* OR happy OR happiness OR leisure OR satisfaction OR social group OR free time OR predict* OR factor* OR impact* OR regress* OR structural model* OR factor analysis)) AND Language=(English) AND Document Type=(Article)

TI=(sportsm* (quality of life OR welfare OR well being OR effectiv* OR efficien* OR public financ* OR happy OR happiness OR leisure OR satisfaction OR social group OR free time OR predict* OR factor* OR impact* OR regress* OR structural model* OR factor analysis)) AND Language=(English) AND Document Type=(Article)

TI=(physical activity AND(quality of life OR welfare OR well being OR effectiv* OR efficien* OR public financ* OR happy OR happiness OR leisure OR satisfaction OR social group OR free time OR predict* OR factor* OR impact* OR regress* OR structural model* OR factor analysis)) AND Language=(English) AND Document Type=(Article)

TI=(recreati* AND(quality of life OR welfare OR well being OR effectiv* OR efficien* OR public financ* OR happy OR happiness OR leisure OR satisfaction OR social group OR free time OR predict* OR factor* OR impact* OR regress* OR structural model* OR factor analysis)) AND Language=(English) AND Document Type=(Article)

TI=(recreational sport AND (quality of life OR welfare OR well being OR effectiv* OR efficien* OR public financ* OR happy OR happiness OR leisure OR satisfaction OR social group OR free time OR predict* OR factor* OR impact* OR regress* OR structural model* OR factor analysis)) AND Language=(English) AND Document Type=(Article)

TI=(sport participation AND(quality of life OR welfare OR well being OR effectiv* OR efficien* OR public financ* OR happy OR happiness OR leisure OR satisfaction OR social

group OR free time OR predict* OR factor* OR impact* OR regress* OR structural model* OR factor analysis)) AND Language=(English) AND Document Type=(Article)

TI=(sport activit* AND(quality of life OR welfare OR well being OR effectiv* OR efficien* OR public financ* OR happy OR happiness OR leisure OR satisfaction OR social group OR free time OR predict* OR factor* OR impact* OR regress* OR structural model* OR factor analysis)) AND Language=(English) AND Document Type=(Article)

TI=(sport AND(quality of life OR welfare OR well being OR effectiv* OR efficien* OR public financ* OR happy OR happiness OR leisure OR satisfaction OR social group OR free time OR predict* OR factor* OR impact* OR regress* OR structural model* OR factor analysis)) AND Language=(English) AND Document Type=(Article)

TI=(recreati* AND (state* OR government* OR politic* OR policy* OR state measure* OR state instrument* OR state mechanism* OR legislation OR normative act* OR EU OR governance)) AND Language=(English) AND Document Type=(Article)

TI=(physical activity AND (state* OR government* OR politic* OR policy* OR state measure* OR state instrument* OR state mechanism* OR legislation OR normative act* OR EU OR governance)) AND Language=(English) AND Document Type=(Article)

TI=(recreational sport AND (state* OR government* OR politic* OR policy* OR state measure* OR state instrument* OR state mechanism* OR legislation OR normative act* OR EU OR governance)) AND Language=(English) AND Document Type=(Article)

TI=(sport participation AND (state* OR government* OR politic* OR policy* OR state measure* OR state instrument* OR state mechanism* OR legislation OR normative act* OR EU OR governance)) AND Language=(English) AND Document Type=(Article)

TI=(sport AND (state* OR government* OR politic* OR policy* OR state measure* OR state instrument* OR state mechanism* OR legislation OR normative act* OR EU OR governance)) AND Language=(English) AND Document Type=(Article)

V pregledu literature smo se osredotočili na dosežke (članke), ki so bili publicirani v angleškem jeziku in so nastali predvsem v obdobju 2000-2010 na naslednjih področjih: "sport sciences", "sociology", "hospitality, leisure, sport & tourism", "education, scientific disciplines", "education, educational research", "psychology multidisciplinary", "psychology social", "economics", "public, environmental & occupational health", "health policy & services", "women's studies", "history", "management", "behavioral sciences", "political sciences", "planning & development", "urban studies", "family studies", "public administration", "social sciences", "interdisciplinary sciences".

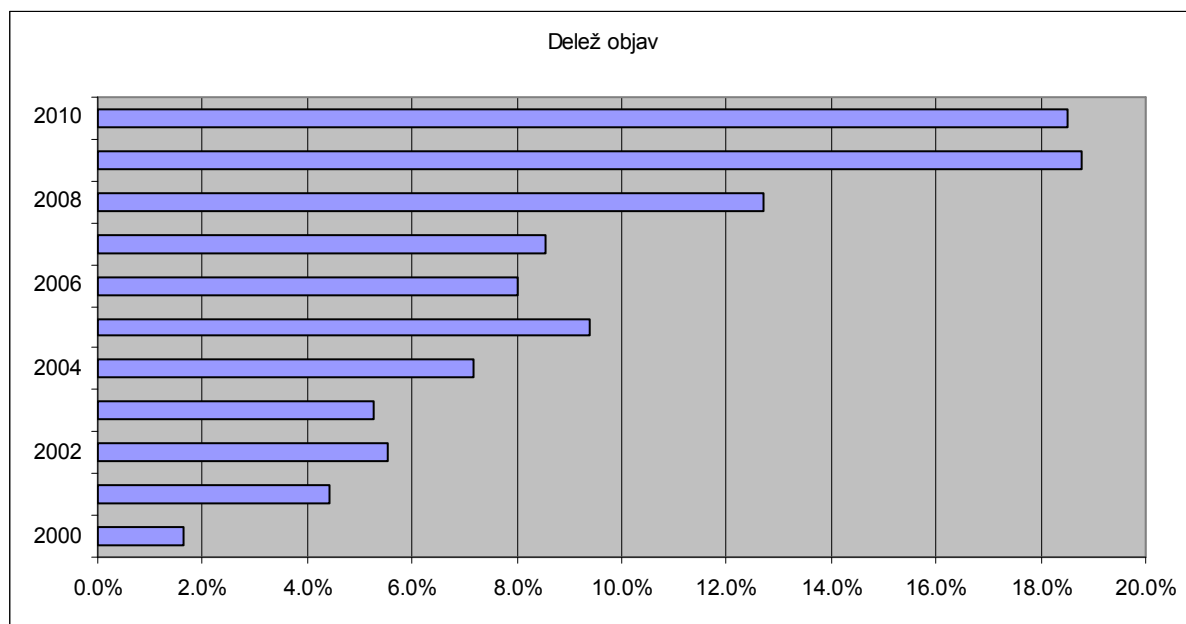
Pregled teoretičnih in empiričnih raziskav

Že izpostavljene in prej opisane normativne nastavke o pomembnosti vloge javnega interesa na področju športa oz. aktivnosti, povezanih z njim, smo v začetnem sklopu projekta, katerega ugotovitve opisujemo v omenjenem poglavju, preverjali skozi analizo raziskovalnih spoznanj že izvedenih študij o vplivu različnih dejavnikov na športno aktivnost državljanov, ki so bile izvedene pri nas in v tujini.

Z opisano metodo smo pregledali prek 500 sekundarnih virov. Po ocenah avtorjev o neposredni povezanosti tematike posameznih objav s pričujočo raziskavo smo med njimi izbrali 374 objav, ki smo jih uvrstili v naš arbitraten izbor z namenom podrobnejšega preučevanja. Preden nadaljujemo z ugotovitvami, ki izhajajo iz preučevanja sekundarnih virov, pa nekaj splošnih informacij o obsegu in virih literature.

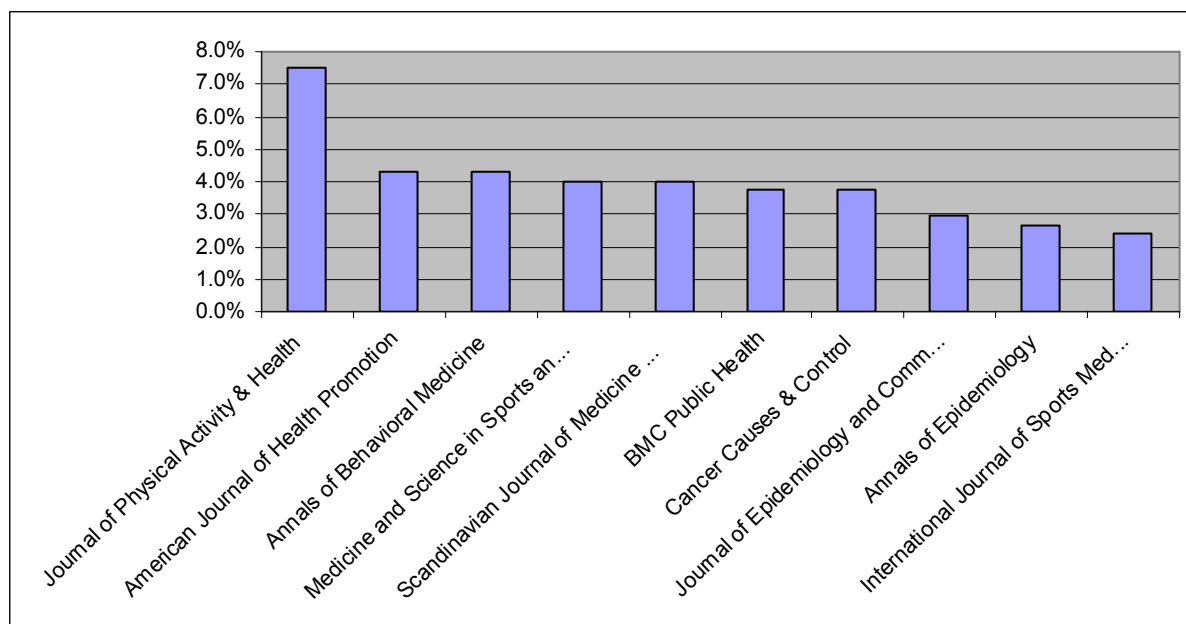
Obseg objav na temo dejavnikov, ki vplivajo na telesno aktivnost in povezanost le-te s kvaliteto življenja v času, narašča. Število objav, ki so prišle v naš arbitraren izbor, se je od leta 2000 do 2010 več kot podeseterilo. To priča o aktualnosti problematike, verjamemo da, z vidika potenciala telesne aktivnosti k povečanju blaginje.

Slika 1: Objave - dejavniki telesne aktivnosti in povezanost le-te s kvaliteto življenja, 2000-2010

Analiza izbora po virih objav pokaže, da so prve tri revije po številčnosti za našo raziskavo relevantnih objav »Journal of Physical Activity and Health«, »American Journal of Health Promotion« in »Annals of Behavioral Medicine«.

Slika 2: Najpogostejši viri objav, 2000-2010

Ker v pregledanih sekundarnih virih nismo zasledili slovenskih avtorjev, smo pregled dosedanjih raziskav v Sloveniji izpeljali z uporabo Cobiss-a. Pregledali smo različne publikacije v katerih se pojavljajo slovenski avtorji: knjige, zborniki, revije. Med njimi naj z vidika potreb raziskovalnega dela izpostavimo naslednje:

- Kovač M. (ur.): Šport v Republiki Sloveniji: dileme in perspektive. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, 1995 (prvič izšlo 1991);
- Jurak G. (ur.): Športno nadarjeni otroci in mladina v slovenskem šolskem sistemu. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za kineziologijo; Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Inštitut za kineziološke raziskave, Založba Annales, 2005;
- Doupona Topič M. in Ličen S. (ur.): Sport, Culture & Society: an Account of Views and Perspectives on Social Issues in a Continent (and Beyond). Ljubljana: Fakulteta za šport, 2008;
- Starc G., Kovač M., Bizjak K. (ur.): 4th International Symposium Youth Sport 2008 – The Heart of Europe. Book of Abstracts. Ljubljana: Fakulteta za šport, 2008;
- Kovač M., Jurak G., Starc G.: Youth Sport 2010 – book of abstracts. Ljubljana: Fakulteta za šport, 2010;
- Mediana: Šport v Mestni občini Ljubljana: raziskovalno poročilo. Ljubljana: Mediana, 2010.
- prispevki različnih slovenskih avtorjev v reviji Šport (npr. Sila, Doupona Topič, Jurak, Strel, Starc, Pori idr.).

V podrobnejšem prikazu spodaj izvedene analize se pokaže, da je možno športne aktivnosti posameznikov in/ali skupin najpogosteje povezovati z naslednjimi motivi, ki jih podrobneje navajamo in opisujemo nadaljevanju, in ki so praviloma medseboj tesno prepleteni:

- zdravstveni motivi;
- motivi druženja in sprostitve;
- motivi preživljanja prostega časa;

Stalnica dejavnikov, ki se neposredno tesno povezujejo z različnimi od izpostavljenih motivov ukvarjanja s športom,¹⁶ pa so dejavniki spola, starosti, stopnje izobrazbe in

¹⁶ Na tem mestu še enkrat izpostavljam, da ukvarjanje s športom ne razumemo zgolj kot neposredno udeležbo v športni vadbi (t.i. aktivno športno participacijo), ampak tudi kot vse druge oblike posredne udeležbe v oz. zaradi športnih aktivnosti.

pripadnosti različnim družbenim, verskim in etničnim skupinam, pa tudi ekonomskega in zaposlitvenega statusa ter tipa naselja (urbano – vas), v katerem živijo ljudje, ki se ukvarjajo s športom.

Dejavniki telesne aktivnosti in vplivi le-te na kvaliteto življenja

Posledica aktualnosti tematike je veliko število **raziskav o povezavi med telesno aktivnostjo in zdravjem v zadnjih letih**, predvsem od leta 2008 naprej. Dokazov o vplivu telesne aktivnosti na zdravje oziroma predvsem na zmanjšanje tveganja kroničnih nenalezljivih bolezni se ne manjka. Epidemološke, patološke in klinične eksperimentalne študije v zadnjih štiridesetih letih prepričljivo kažejo, da telesna nedejavnost oz. majhna telesna pripravljenost bistveno prispevata k izpostavljenosti kroničnim boleznim, ki prevladujejo v industrijskih družbah (Blair 1996).

Te raziskave lahko uvrstimo v dve prevladujoči skupini:

- raziskave, ki preučujejo telesno aktivnost v povezavi s **telesnim zdravjem** (npr. Savela et al., 2010; Holtermann et al., 2010; Batty et al., 2010; Davidson et al., 2010; Li et al., 2010) in
- raziskave, ki preučujejo telesno aktivnost v povezavi z **mentalnim zdravjem** (npr. Taylor-Piliae et al., 2010; Yang et al., 2010; Burton et al., 2009; Lindner in Kerr, 2001). Čeprav obe skupini raziskav odgovarjata na različna vprašanja, gre za komplementarne vzorce, saj sta tudi mentalno in telesno zdravje povezana oziroma nanju vpliva telesna aktivnost v enaki smeri (Bernaards et al., 2006).

Poglejmo si, katere dimenzije **zdravja** raziskovalci največkrat povezujejo s telesno aktivnostjo. Raziskave potrjujejo, da telesna aktivnost zmanjšuje tveganje hipertenzije (James et al., 2009), rakavih obolenj, še posebej dojke, debelega črevesa (Mittendorf et al. 1995; Coogan et al. 1997; Lee et al. 1997, 2001; Cronin 2001; Rossing et al 2001; Littman et al., 2006; Heath, 2009; Slattery et al., 2007, But Hadžić, 2005);¹⁷ bolezni srca in ožilja ter srčnega infarkta (Forrest et al., 2001; Holtermann et al., 2009; Lovasi et al., 2007; Forrest et al., 2001; Heath, 2009, Čuk et al. v Kovač et al., 2010), presnovnega sindroma (Metzger et al., 2010; Cho et al., 2009; Misra et al., 2005), diabetesa (Li et al., 2010; Heath, 2009) in povečanega

¹⁷ Glej tudi študije, ki omenjenih povezav rakavih obolenj na posameznih telesnih predelih ne razkrivajo; npr. rak na jajčnikih, prostate (Cerhan, 1997; Lee et al. 2001b; Colbert, 2003; Hannan et al, 2004)

holesterola (Zhang et al., 2010), pa tudi osteoporoze (Morseth et al., 2010; Hanson et al., 2007; Shedd et al., 2007, Čuk et al. v Kovač et al., 2010). Pogosto se prenizka telesna aktivnost povezuje tudi s prekomerno težo, običajno merjeno z indeksom telesne mase (npr. Grund, 2000; Seo in Li, 2010; Heath, 2009; Heath in Brown, 2009; Calise in Martin, 2010,). Vsi ugotavljajo statistično značilno pozitivno povezavo med prostočasno telesno aktivnostjo in manjšim tveganjem za omenjene bolezni. Zdravje kot neodvisna spremenljivka pa se pojavlja le v redkih primerih. Slabo zdravje kot enega od prediktorjev neaktivnosti med Hongkonškimi študenti navaja na primer Abdullah s soavtorji (2005) (glej tudi O'Donovan et al, 2010).

Cilj veliko študij je bil ugotoviti povezavo med redno telesno aktivnostjo in *duševnimi motnjami* (npr. Goodwin 2003), še posebej *občutki strahu* (Hoogeveen idr. 1997), ali pa prepoznavajo *psihološka stanja*, ki jih pri športni aktivnosti doživljajo posamezniki (tj. čustva, zaznavanje, motivacija, komunikacija) (Bortoli et al., 2009).

Dunton in drugi (2010) v opisanih kontekstih in opirajoč se na teorije zdravstvenega vedenja (*health behaviour*) izpostavljajo tudi potrebo po ustreznih **politikah informiranja**, ki so še posebej koristne za posameznike, ki še ne razmišljajo ali so šele pred kratkim začeli razmišljati, da bi postali bolj telesno aktivni., pa tudi za tiste, ki še niso našli ustreznih telesnih aktivnosti. Stamatakis (2010) v tem kontekstu npr. išče komunikacijske pristope in orodja za ustrezno promocijo sporočil, s katerimi bi lahko nacionalna ali lokalna politika preko promocije športne aktivnosti vplivala na večjo stopnjo zdravstvene ozaveščenosti. Slovenski podatki pa kažejo, da informacije v medijih in popularnost posamezne športne/rekreacijske panoge zelo malo vplivajo na odločitev za ukvarjanje s športom in rekreacijo (Mediana, 2010).

Znotraj skupine raziskav, ki preučujejo povezavo med telesno aktivnostjo in zdravjem so pogoste raziskave, ki obravnavajo **specifične skupine populacije**. Izkaže se, da so najbolj ranljive skupine v smislu vztrajno premalo intenzivne telesne aktivnosti:

- ženske, posebej deklice (Dugan et al, 2009; Lloyd in Little, 2010; Dollman in Lewis, 2010; Blomstrand et al., 2009; Misra et al., 2005; Dunton et al., 2007; Wilcox et al., 2000, Eyler, 1997),
- nižji socialni sloji (Frisby in Hoerber, 2002; Dagkas in Stathi, 2007),

- starejši (Hughes et al., 2009; Thogersen-Ntoumani, 2009; Taguchi et al., 2010),
- etnične, verske manjšine in imigranti (Seo in Li, 2010; Misra et al., 2005; Kandula in Lauderdale, 2005; Hosper et al., 2008; Sagatun et al., 2008; Neighbors et al., 2008; Jorgensen et al., 2007; Benett et al., 2006; Kandula in Lauderdale, 2005),
- otroci in mladi (Piko, 2000; Osler et al., 2001; Godin et al., 2005; Luszczynska et al., 2004; Cho, 2004; Molnar et al.; 2004; Kjonniksen et al., 2009, Sanchez-Lopez et al., 2010 idr.),
- kadilci (Osler et al., 2001, Martinez-Gonzalez et al., 2001; Higgins et al., 2003; Kirjonen et al., 2006; Leino-Arjas et al., 2004; Jurak et al., 2005) in
- sedeči poklici in sedeča mladina (na primer Osler et al., 2001; Sanchez-Lopez et al., 2009; Blomstrand et al., 2009, Jurak et al., 2005).

Kar nekaj raziskav pa se nanaša na populacijo bolnih in na to, kako telesna aktivnost vpliva na njihove težave. Pozitivno vplivanje priporočene telesne aktivnosti na zdravstveno kvaliteto življenja obolelih za artitismo dokazujejo na primer Abell s soavtorji (2005) ter Heesch in Brown (2008) in na zdravstveno kvaliteto življenja ljudi s prekomerno težo na primer Heath in Brown (2009).

Telesno aktivnost žensk v **fertilni dobi in žensk, ki so prešle v materinstvo** so raziskovali Kullova (2002), McIntyreova in Rhodes (2009). Kullova (2002) ugotavlja, da obstajajo statistično značilne razlike v mentalnem zdravju med aktivnimi in neaktivnimi ženskami v fertilni dobi (18 do 45 let). Celotna nizka raven telesne aktivnosti (1- do 2-krat na teden) je pozitivno povezana z mentalnim zdravjem (emocionalno stanje, depresija). V raziskavi McIntyreove in Rhodesa (2009) so se percepcije nadzora nad časom, utrujenost, družbena podpora in varstvo otrok izkazale kot kritični dejavniki za razlikovanje med tistimi ženskami, ki so nadaljevale s telesno aktivnostjo s prehodom v materinstvo, in tistimi, ki so s prehodom v materinstvo prenehale s telesno aktivnostjo. Ti rezultati dokazujejo nujnost usmerjenih ukrepov za ženske, ki prehajajo v materinstvo. Nekateri so preučevali tudi vplive telesne aktivnosti v času **nosečnosti**. Fellova s soavtorji (2009) na primer ugotavlja, da nosečnosti prilagojena zmerna telesna aktivnost ugodno vpliva na zdravje matere in njeno poporodno težo. Prostočasna telesna aktivnost (in tudi telesna aktivnost na delovnem mestu) v času nosečnosti lahko zmanjša tveganje preklampsije, to je nosečnostne bolezni, ki se kaže v višjem krvnem tlaku, pojavljanju beljakovin v urinu in močnem otekanju (Sattlas et al., 2004). Spodbujanje aktivnega življenjskega sloga pri nosečnicah in bodočih materah poudarjata tudi

Domingues in Barros (2007). Raziskano je bilo tudi, da **matere otrok** spadajo v eno izmed podskupin z najnižjo stopnjo telesne aktivnosti. Na podlagi kvalitativne študije s štiridesetimi avstralskimi materami otrok, mlajših od 7 let, je analiza pokazala, da v nasprotju s sporočili za promocijo zdravja, ki oblikujejo telesno aktivnost kot pozitivno in zdravo, matere majhnih otrok te promocijske aktivnosti dojemajo kot omejevalni stereotipov o "dobrih" materah, ki dajo prednost svojim potrebam po telesni dejavnosti namesto vzgoji otrok in gospodinjskim obveznostim (Lewis in Ridge 2005). To je verjetno tudi eden od pomembnih dejavnikov, ki vodijo v zmanjšanje stopnje telesne aktivnosti med mladimi med 35. in 45. letom (ISSP 2007, Sila 2010, Zacheus 2007)

Bray in Kwan (2006) sta preučevala populacijo **študentov** in ugotovila, da nezadostno aktivni študentje dosegajo nižjo mentalno blaginjo in je zanje dvakrat bolj verjetno, da se bodo posvetovali z zdravnikom glede bolezni v primerjavi z dovolj aktivnimi študenti. Vpliv nezadostne telesne aktivnosti na utrujenost in pomanjkanje moči študentov ugotavljata tudi Bray in Born (2004). Prav tako sta povezavo med telesno aktivnostjo in mentalnim zdravjem študentov preučevala Miller in Hoffman (2009). Identiteto športnika povezujeta z manjšo nagnjenostjo k samomoru. Jurak s soavtorji (2005) ugotavlja, da so dijaki čedalje manj telesno aktivni, da se povečuje sedentarnost te skupine in z njo podkožno maščevje. V nasprotju s tem imajo dijaki športniki manj nezdravih navad (npr. uživanje alkohola, kave, kajenje) in se bolj zdravo prehranjujejo. Borštnarjeva (v Kovač et al., 2010) izpostavlja pomen telesne aktivnosti za odpravljanje destruktivnih navad težavnih mladostnikov. Za oblikovanje politike, ki bi bila usmerjena na to populacijo študentov, pa je zanimiva tudi trditev Shoresove in Westove (2010), da študentje razumejo priložnostno telesno aktivnost bolj v smislu druženja (aktivnosti v javnih parkih, barih, plesnih klubih), kot v tradicionalnem smislu gibanja. Na pridobivanje pomembnosti trendovskih in »imidž« športnih panog med mladimi opozarjata tudi Majerič in Markeljeva (2009). **Za skupino mladih** tudi velja, da je njihovo športno udejstvovanje pogojeno s primerjavami obnašanja vrstnikov (Luszczynska et al., 2004), kar je prav tako lahko pomemben element pri politiki promocije športa med mladimi. Na mladino tudi zelo vpliva športno udejstvovanje družinskih članov, to je še posebej pomembno pri deklicah (Seabra et al., 2008), pri dečkih pa so ovira za njihovo telesno aktivnost delovne obveznosti staršev (Osler et al., 2001). Pomembnost vpliva staršev na telesno aktivnost otrok potrjujejo tudi Čeboklijeva s sodelavci (2009). Ugotavljajo, da skoraj polovica staršev, katerih otrok obiskuje športno vadbo, je aktivna najmanj dvakrat na teden, petina celo več kot štirikrat.

Športna aktivnost staršev tudi pomembno vpliva na vključevanje otrok v športne oddelke v osnovnih šolah (Jurak et al., 2005).

Humertova s soavtorji (2008) je identificirala šest dejavnikov, ki vplivajo na telesno aktivnost mladih: to so zabava, čas, koristi, biti aktiven s prijatelji, pomembnost odraslih in uporaba naprav oziroma infrastrukture v okolici. Na Madžarskem se je izobrazba staršev pokazala kot dejavnik, ki vpliva na telesno aktivnost mladih (Piko in Keresztes, 2008). Zanimiva je tudi ugotovitev, da je povezava med pokritostjo športnih medijev in vključevanjem mladih v šport le šibka (Lines, 2007). Evenson s sodelavci (2009) na primeru analize političnih ukrepov na območju Severne Karoline, ki so jo izvedli preko spleta, razkriva naslednje prednosti, ki so jih beležili otroci (od vrtca do srednje šole), ki so bili vključeni v vnaprej predpisane telesne dejavnosti z odmorom, telesno vzgojo in druge kreativne pristope telesne vadbe vsaj 30 minut na dan: večja osredotočenost na učenje, večja stopnja sodelovanja v pedagoških procesih, zavest o zdravih navadah, večja budnost in občutek ugodja. Na pozitiven vpliv športa na zdravje, telesni razvoj in socializacijo otrok opozarja tudi Cecić Erpićeva (v Jurak, 2005). Avtorica izpostavlja nujnost prilagajanja aktivnosti razvojno-psihološkim značilnostim otroka ter poudarjanje igre in zabave, zato da se prepreči prenehanje ukvarjanja s športom (gl. tudi Petrović v Kovač, 1995).

Redkejšje so raziskave, ki se nanašajo na populacijo moških. Da pristočasna telesna aktivnost vpliva na dobro zdravje zaposlenih **moških** srednjih let dokazujejo Okano in soavtorji (2003). Woitas-Slubowska (2008) ugotavlja, da je nizka pristočasna telesna aktivnost moških statistično značilno povezana z nizko samooceno njihovega zdravja in slabim družbeno-ekonomskim statusom (delavci, nezaposleni, tisti z nizkimi dohodki, z nizko stopnjo izobrazbe). Ob tem velja, da je vpliv družbeno-ekonomskega položaja šibkejši pri nekdanjih športnikih v primerjavi z moškimi, ki v preteklosti nimajo izkušenj s konkurenčnimi športi. Pri slednji skupini je še dodaten dejavnik nizke pristočasne telesne aktivnosti, to je bivanje na ruralnem območju. Valtonen in soavtorji (2009) trdijo, da sta zmerno intenzivna do intenzivna pristočasna telesna aktivnost in kardiorespiratorna zmogljivost inverzno povezani s pojavom brezupa pri moških srednjih let, pri čemer je ta pojav izrazit element subjektivne blaginje. Kako ekonomske, družbene in kulturne razlike vplivajo na življenje mladih moških v Avstraliji so proučevali Lee in soavtorji (2009). Avtorji trdijo, da šolanje, geografska lega in dostop do kapitala (ekonomskega, socialnega in kulturnega) igrajo pomembno vlogo v telesni aktivnosti te skupine. Naj omenimo še zanimive izsledke Thogersen-Ntoumanijeve (2009), ki

se sicer tičejo populacije starejših. Avtorica namreč ugotavlja, da je dober prediktor za njihovo telesno aktivnost, koliko se s športom ukvarjajo prijatelji.

Predstaviti velja še nekaj zanimivih izsledkov raziskav, ki se nanašajo na **več dejavnikov**, ki naj bi vplivali na telesno aktivnost in veljajo tako za moške kot za ženske. Pri ljudeh s slabšimi psihosocialnimi delovni pogoji (delovna obremenitev) in nezaposlenih je večja verjetnost za manj intenzivno telesno aktivnost. S prilagoditvijo modela s stopnjo izobrazbe pa ti vplivi izginejo (Ali in Lindstrom, 2006). Pedersenova in soavtorji (2009) so ocenjevali pripravljenosti ljudi na spremembo v njihovi ravni aktivnosti. Pri moških je bila verjetnost pripravljenost spremembe v aktivnosti višja kot pri ženskah. Pripravljenost na spremembe se je zmanjševala s starostjo, povečevala pa s stopnjo izobrazbe. Tisti, ki so pripravljeni na spremembe, si želijo več priložnosti za to na delovnem mestu in več podpore v družini. Če posplošimo, je pomembna njihova ugotovitev, da družbeni in demografski dejavniki opredeljujejo ljudi, ki so pripravljeni na spremembe, in ljudi, ki niso pripravljeni na spremembe, kar opravičuje usmerjene ali ciljne pobude. Za Slovenijo je bilo ugotovljeno, da je povezanost med stopnjo izobrazbe in telesno aktivnostjo visoka, čeprav se v zadnjih letih manjša (Sila, 2010). Nižje izobraženi so manj aktivni. Brownson in sodelavci (2001) npr. preučujejo splošen odnos posameznika do ukvarjanja s športom in med najpogostejšimi osebnimi ovirami v povezavi s športom identificirajo pomanjkanje časa, občutek prevelike utrujenosti, željo po več gibanja na delovnem mestu in motivacijo za vadbo. Tudi Thogersen-Ntoumanijeva (2009) v svoj model napovedovanja telesne aktivnosti vključi osebne dejavnike, kot so spol, starost, indeks telesne mase in zaznano zdravje, psihosocialne dejavnike, kot so pregrade za doseganje lastne učinkovitosti in število prijateljev, ki so telesno aktivni, ter okoljske dejavnike, kot so pločniki, gostota prometa, hribi, psi brez nadzora in drugo. Nizozemska raziskava (Droomers et al., 2001) kaže, da imajo manj izobraženi nižje obete za zmanjšanje telesne aktivnosti v primerjavi s skupino bolj izobraženih (glej tudi Parks in drugi, 2003). Kot najboljši prediktor nižje telesne aktivnosti pa se v tej raziskavi pokaže dožemanje lastne sposobnosti osebne kontrole. Pri skupini starejših od 45 let so materialne težave in slabše zdravje manj izobraženih dodatno napovedovali znižanje priložnosti telesne aktivnosti. Avtorji zato priporočajo, da so ukrepi za povečanje telesne aktivnosti oblikovani tako, da delujejo na izboljšanje dožemanja lastne sposobnosti osebne kontrole, zmanjšanje materialnih problemov in na manj izobražene skupine. Martinez-Gonzalez in soavtorji (2001) so raziskovali dejavnike, ki vplivajo na telesno aktivnost Evropejcev. Ugotovili so značilen trend povečevanja telesne aktivnosti za oba spola pri ljudeh z višjo izobrazbo in pri

nekadilcih. Sočasno pa so potrdili tudi obratno povezavo med indeksom telesne mase in telesno aktivnostjo. V splošnem pa je raven aktivnosti v EU še vedno nizka in med članicami EU obstajajo velike razlike. Že izvedene raziskave so pokazale, da je telesna aktivnost v Evropi in njenih članicah pogojena z: (1) geografsko razčlenjenostjo in (2) socialno stratifikacijo (Van Tuyckom in Scheerder, 2010). V omenjeni raziskavi avtorja ugotavljata, da so najmanj aktivni jugovzhodni Evropejci, ženske, starejši in osebe z nižjo stopnjo izobrazbe ljudje, ki živijo na podeželju, pri čemer pa ženske in ljudje s podeželja **kompensirajo športno aktivnost z drugimi fizičnimi dejavnostmi (gospodinjstvo, transport in druge fizične dejavnosti)**. Na ravni regij v Sloveniji je bilo ugotovljeno, da obstaja statistično značilna povezava med BDP regije in pogostostjo telesne aktivnosti ljudi (Sila, 2010). Družbeno-ekonomski status kot dejavnik telesne aktivnosti je še posebej pomemben dejavnik pri odločanju za organizirano in vodeno vadbo, ker je le-ta finančno zahtevnejša. Raziskave o športnorekreativni dejavnosti Slovencev kažejo, da se za organizirano in vodeno vadbo odločajo tisti z višjim statusom (Petrović v Kovač, 1995). Po podatkih ankete Slovensko javno mnenje se štirikrat več ljudi ukvarja s športom neorganizirano kot pa organizirano (Petrović v Kovač, 1995, podobni izsledki v Mediana, 2010). Na telesno aktivnost ljudi v Sloveniji najbolj vplivajo starost, izobrazba, zdravje in zadovoljstvo s prihodki. Spol, dejanski dohodki, tip bivalnega okolja, telesni status, količina prostega časa, čas pred TV pa nimajo značilne napovedovalne moči (Starc in Sila, 2010).

Predvsem v zadnjih dveh letih je bilo narejenih nekaj raziskav, v katerih avtorji preučujejo vpliv **grajene infrastrukture** na telesno aktivnost. Brownson in drugi (2010) v t.i. dejavnik okolja uvrščajo tudi lastnosti pokrajine (npr. ravnina, hribi), ureditev prometa (npr. gostota prometa, pločniki) in ugotavljajo, da je približno ene tretjina posameznikov ocenila, da kvalitetno okolje pozitivno vpliva na pogostost njihove telesne aktivnosti (prav tam). Pri tem je treba poudariti, da so ovire za telesno aktivnost v urbanem in ruralnem okolju lahko povsem različne, v prvem so to na primer nevarne soseske, v drugem pa morda psi brez nadzora. Za Slovenijo je bilo ugotovljeno, da se glede na kraj bivanja razlike v telesni aktivnosti ljudi manjšajo. Stopnje ukvarjanja s športom so v mestu in v primestnem okolju podobne, na vasi pa je več športno neaktivnih (40 %) (Sila, 2010). Nižja stopnje športne aktivnosti na podeželju je verjetno posledica višje stopnje drugih vrst aktivnosti (v gospodinjstvu, na polju). Okolju prilagojene so tudi delovne aktivnosti in način življenja tam živečih ljudi, kar nakazuje na nujnost usmerjenih ukrepov (Wilcox et al., 2000). Prostočasno telesno aktivnost v parkih so na primer proučevali Stanisova, Schneiderjeva in Pereira (2010),

Gomez in soavtorji (2010) ter Amorim, Azevedo in Halle (2010). Amorim s soavtorji (2010) na primeru Južne Brazilije dokazuje, da so ljudje, ki živijo bližje zelenih površin in v varnih soseskah, bolj verjetno telesno aktivni. Raziskavo zaključijo z napotkom, da je treba dati prednost izgradnji prijetnih in varnih javnih prostorov oziroma površin namenjenih telesni aktivnosti. Gomez s soavtorji (2010) ugotavlja, da je gostota parkov in dostopnost postaj javnega prometa na ravni soseske pozitivno povezana s prostočasno telesno aktivnostjo. Podobno ugotavlja tudi Schulz (2007). Z zasnovo sodobnega mestnega športnega parka so se ukvarjali tudi Flisek in soavtorji (2008). Sarmientova in soavtorji (2010) pa dokazujejo, da je zdravstvena kvaliteta življenja odraslih v urbanih naseljih povezana s telesno aktivnostjo in lastnostmi grajene infrastrukture, kot so raznolikost, oblika in dostop do javnega prometa. Še posebej so pomembni rezultati raziskave Wickerjeve, Breuerja in Pawlowskega (2009) narejene na populaciji mesta Stuttgart, ki kažejo, da razpoložljivost športne infrastrukture ne glede na individualne družbeno ekonomske pogoje pomembno vpliva na vzorce športne aktivnosti. Ugotavljajo še, da je vpliv določenega tipa športne infrastrukture različen po starostnih skupinah ljudi, na primer razpoložljivost bazenov je pomembna v otroštvu in v času odraščanja, medtem ko je razpoložljivost fitness centrov, dvoran in športnih igrišč pomembna za mlade odrasle osebe. To so relevantne ugotovitve za načrtovanje vseživljenjske športne aktivnosti. Cohen in sodelavci (2009) na vzorcu populacije Los Angelesa potrjujejo, da višji standardi rekreacijskih objektov spodbujajo telesno aktivnost. Uporaba rekreacijskih objektov dokazano vpliva na višjo raven rekreacijske kakovosti, pa tudi širše dejavnike, kot so družbena ozaveščenost, uspešno izkoriščen delovni čas. Isti avtor nadalje tudi ugotavlja (Cohen idr., 2009), da je ključnega pomena za privabljanje več uporabnikov in povečanje telesne aktivnosti prebivalstva izboljšati **kakovost in varnost objektov** v parkih in rekreacijskih centrih. Podobno pomembna pozitivna vloga parkov v povezavi s telesno aktivnostjo je odkrita tudi v študiji Walkerja in sodelavcev (2009), ki ugotavljajo, da infrastruktura parkov še posebej pozitivno zadovoljuje potrebe po športni aktivnosti prebivalcev posameznikov, ki se ne združujejo v posebne vrste organiziranih skupin. Na tem mestu velja omeniti še raziskavo, ki je bila narejena na območju Severne Karoline, v kateri so ugotovili, da so značilnosti soseske, kot so poti, pločniki, razsvetljava in dostop do rekreacijskih območij, lahko pozitivno povezane s prostočasno telesno aktivnostjo, medtem ko so okoljski faktorji v soseski in dostop do krajev za izvajanje telesne aktivnosti močno povezani z raso, izobrazbo in dohodkom (Huston et al., 2003). Okoljski in politični faktorji, kot so poznavanje kolesarskih in drugih poti, varnost, stanje stranskih poti, razpoložljivost vadbenih naprav, osvetljenost ulic, prostori s športnimi ekpiami, fleksibilni čas za vadbo,

preventivni pregledi so dokazano povezani z ravno telesne aktivnosti (Sharpe et al., 2004). Nasprotno pa Lindstrom s soavtorji (2003) v svojem modelu z okoljskimi faktorji pojasnjuje le 5 % variance telesne neaktivnosti, večino vpliva pa pojasni z osebnimi faktorji, kot so etična pripadnost, izobrazba, socialna vključenost. Tudi izsledki Humberta in soavtorjev (2006) so, da pomembnost okoljskih dejavnikov ni tako visoka. Okoljski dejavniki, kot so bližina, stroški, oprema, varnost, so pomembni predvsem za mlade z nižjim socio-ekonomskim statusom, medtem ko so socialni faktorji (prijatelji, podpora odraslih) pomembni ne glede na socio-ekonomski status (Humbert et al., 2006).

Prizadevanja za javno zdravje, ki se nanašajo na odpravo telesne neaktivnosti, morajo upoštevati morebitne vplive **urbanističnega načrtovanja** in sistemov javnega prevoza na zdravje (Gomez et al., 2010). Za načrtovanje vseživljenjske športne aktivnosti je pomembna tudi ugotovitev, da je vpliv določenega tipa športne infrastrukture različen po starostnih skupinah ljudi (Wicker et al., 2009). Pri načrtovanju politike in konkretnih ukrepov je treba upoštevati še razlike v spolih, sezonski značaj aktivnosti, čas aktivnosti - vikendi/delavniki in življenjski slog ljudi (Peiro-Velert et al., 2008). Na nujnost upoštevanja sezonske komponente pri načrtovanju politike spodbujanja telesne aktivnosti opozarjajo tudi Merchant, Dehghan in Akhtar-Danesh (2007). Merrill s soavtorji (2005) prepoznava **vpliv podnebja** na fizično aktivnost in dokaj pričakovano ugotavljajo, da so ljudje fizično aktivnejši v poletnih mesecih. Poleg tega je za uspešno politiko spodbujanja telesne aktivnosti ključnega pomena tudi znanje in zavedanje, prevzemanje obveznosti, kapacitete in medresorska koordinacija (Salvesen et al., 2008). Trendi upadanja telesne aktivnosti zahtevajo strateško planiranje, javno izobraževanje in investicije v javno zdravstvo (Bauman et al., 2003). Baker in Palmer (2006) opozarjata na identiteto skupnosti kot dejavnik telesne aktivnosti njenih prebivalcev. Eyler in sodelavci (2002) zaključujejo, da je za aktivnejšo športno dejavnost potrebna večja socialna podpora, vključevanje v ustrezne programe, ter zopet - večja dostopnost varnejših mest za izvajanje športne aktivnosti, kot so parki, dobro osvetljene pešpoti in rekreacijski centri.

Naj na koncu tega razdelka opozorimo še na funkcijo športa pri socialnem vključevanju etničnih in verskih skupin. Amara in Henry (2010) na primeru muslimanov v Veliki Britaniji preučujeta **raznolikosti med družbenimi skupinami** in posledice za politiko. Avtorja v opisanem kontekstu odkrivata povezanost verskih identitet in športnih aktivnosti ter kako lokalni oblikovalci politik zaznavajo in se odzivajo na športne potrebe etničnih in verskih skupin. Ugotovitve pokažejo, da obstaja tesna povezava med intervjuvanci glede skladnosti

politik športa z okoljem oz. prostorom, dostopom do športnih aktivnosti, financiranjem, socialno vključenostjo etničnih in verskih skupin preko športa. Podobno ugotavljajo tudi Redwood (2008) in drugi na primerih ameriških Indijancev in prebivalcev Aljaske. Čeprav se v naši raziskavi osredotočamo na prostočasno telesno aktivnost, pa velja opozoriti še na nekatere izsledke glede vplivov **migracijske aktivnosti** tudi nadalje na zdravje in kvaliteto življenja (npr. Rombaldi et al., 2010, Galdieri et al., 2008), ki sicer presegajo meje naše raziskave, vendar pa se potencialno navezuje na projekt Ministrstva za notranje zadeve oziroma Direktorata za migracije in integracijo »Učim se slovensko, da bom lahko povedal, kdo sem«. V prihodnosti in vsesplošnem pomanjkanju časa znajo ti vidiki namreč postati še posebej aktualni v smislu raziskovanja njihovega potenciala za povečanje kvalitete življenja. Smithova in soavtorji (2007) na primer ugotavljajo, da bi z večjo migracijsko telesno aktivnostjo lahko dosegli manjšo incidenco srčno-žilnih bolezni.

Ukrepi za povečanje telesne aktivnosti

Ko iščemo možna **priporočila in ukrepe za spodbujanje telesne aktivnosti** dosedaj analiziranih demografskih skupin, posledično ugotovljenemu v znanstveni in strokovni literaturi najdemo predvsem priporočila, usmerjena na ženske in mlade, redkeje pa na moške in starejše.

Izjemno pomembno je, da so intervencije za povečanje telesne aktivnosti usmerjene na najmanj dejavne skupine (Steffen et al., 2006). V znanstveni in strokovni literaturi najdemo predvsem priporočila glede ukrepov usmerjenih na ženske in mlade, redkeje pa na moške in starejše. **Ukrepi usmerjeni na populacijo žensk** poudarjajo predvsem upoštevanje družbenih dejavnikov. Tako na primer naj bi po Sharmi in soavtorjih (2005) ukrepi, ki so vezani na ženske temeljili na družbeni podpori prijateljev in lastni učinkovitosti. Podobno trdijo tudi Sarjeva (2007) in Skowronova s soavtorji (2008). V skladu s tem tudi Young s soavtorji (2002) ugotavlja za populacijo izobraženih temnopoltih žensk (Baltimore), da obstoj objektov v urbanem okolju ni dovolj za povečanje njihove telesne aktivnosti, temveč je treba pri ukrepih, ki so usmerjeni na ženske upoštevati še družinske in kulturne odgovornosti ter druge družbene dejavnike. Podpora družine, občutek nadzora in identiteta bi bile lahko torej pomembne točke usmerjenih ukrepov za spodbujanje napredka v telesni aktivnosti, ne glede

na socio-demografske in antropometrične faktorje (Lorentzen et al., 2009). Rezultati raziskave McIntyreove in Rhodesa (2009) dokazujejo nujnost ciljanih ukrepov za ženske, ki prehajajo v materinstvo. Drugače pa je pri populaciji moških, kjer se kažejo drugi odločilni faktorji za njihovo telesno aktivnost. Woitas-Slubowska (2008) sporoča, da je za povečanje prostočasne telesne aktivnosti moških nujno treba propagirati konkurenčne športe med dečki in mladimi moškimi ter odpraviti družbeno ekonomske ovire za njihovo športno udejstvovanje. Ukrep temelji predvsem na ugotovitvi, da pretekle izkušnje ukvarjanja s športom vplivajo pozitivno na telesno aktivnost v kasnejših letih.

Nekateri avtorji se zavzemajo za usmerjene ukrepe na **delovno populacijo**, kot so kontinuirani programi vadbe za posamezne poklice, prehrambni nasveti, sproščevalne tehnike in poklicna zdravstvena oskrba (Schneider in Becker, 2005). To vlogo so v Sloveniji v socialističnih časih sicer izvajali t.im. »rekreatorji«, ki so skrbeli za redno in zadostno rekreativno dejavnost zaposlenih v delovnih kolektivih. Čeprav po Properju in soavtorjih (2004) politika podjetij, kot je na primer svetovanje na delovnem mestu glede telesne aktivnosti, kratkoročno ni stroškovno učinkovit ukrep.

Ukrepi usmerjeni na mlade naj bi bili spet v določeni meri specifični. Znotraj izobraževalnega sistema so se na primer izkazali kot učinkoviti tisti ukrepi za spodbujanje telesne aktivnosti mladih, ki temeljijo na pristopu avtonomne podpore s strani učiteljev (Chatzisarantis in Hagger, 2009). Na vsebinsko avtonomnost šole opozarja tudi Strel (v Jurak, 2005). Na pomen ustrezne akademske iniciative za program telesne aktivnosti med študenti opozarjajo tudi DeVahl in soavtorji. (2005). Van Sluijsova s soavtorji (2008) pa izpostavlja, da telesno aktivnost mladine lahko spodbudimo z ukrepi, ki vključujejo družino in družbo ali z ukrepi, ki imajo več dimenzij delovanja, t.i. več-komponentni ukrepi. Zanimivo je tudi priporočilo Shoresove in Westove (2010), da naj se ukrepi za spodbujanje telesne aktivnosti študentov usmerjajo na vidik druženja - aktivnosti v javnih parkih, barih, plesnih klubih in ne toliko na sam vidik gibanja. Ameriška raziskava navaja med razlogi za manjšo telesno aktivnost mladih tudi vplive nevarnih sosesk. **Ukrepi v soseskah** za povečanje varnosti in zmanjšanje nereda so zato lahko učinkoviti pri povečanju telesne aktivnosti mladih (Molnar et al., 2004). Frisby in Hoeber (2002) opozarjata na nujnost razumevanja vloge občinskih oddelkov za rekreacijo kot partnerjev pri promociji zdravja v skupnosti, predvsem v tistem delu populacije, ki je slabše preskrbljena. V socialno ogroženih soseskah se priporoča ukrepe

za spodbujanje telesne aktivnosti odraslih, ki posegajo v fizično in socialno okolje (Annear, Cushman, Gidlow, 2009).

Nekaj raziskav je bilo narejenih tudi na temo **učinkovitosti elektronskih, telefonskih in pisnih metod za promocijo telesne aktivnosti**. Tako na primer intervencije v obliki rednega svetovanja preko telefona in/ali elektronske pošte zagovarjajo v svoji študiji Albrightova in soavtorji (2005) kot učinkovito orodje za povečanje redne telesne aktivnosti žensk z nizkim dohodkom. Za učinkovite ukrepe, ki ciljajo na povečanje telesne aktivnosti zdravih odraslih so se pokazali tudi ukrepi, ki vključujejo standardne in prilagojene nasvete preko spleta ter online programi (Spittaels et al., 2007). Med Avstralci v srednjih in poznih letih pa so se telefonske in tiskane intervencije potrdile kot možni ukrepi za promocijo telesne aktivnosti (Ball et al., 2005). Internet kot orodje za promocijo telesne aktivnosti so preučevali tudi Plotnikoff in soavtorji (2010). Jurak in Kovač (v Kovač in Jurak, 2010) predlagata povečanje pridobivanja podatkov skozi informacijsko komunikacijske tehnologije, da bi na ta način omogočili večje in enostavnejše povratne informiranje z učenci in starši. Obenem pa v Ljubljani manj kot 30 % ljudi navaja kot »pomemben« ali »zelo pomemben« razlog za ukvarjanje s športom informiranje s strani vrstnikov, prijateljev ali sodelavcev oziroma priporočilo zdravnika (Mediana, 2010).

Stroškovna učinkovitost ukrepov za povečanje telesna aktivnosti

Kljub naraščajoči literaturi o spodbujanju telesne aktivnosti so ustrezne analize stroškovne učinkovitosti redke in posploševanje njihovih ugotovitev je omejeno. Praviloma so stroški telesne neaktivnosti zelo visoki. Za Veliko Britanijo je bilo na primer ocenjeno, da ti stroški, ki vključujejo stroške zdravstvene oskrbe in večje stroške za gospodarstvo, kot npr. dnevi odsotnosti z dela, letno presegajo 8 milijard angleških funtov (KOM(2005) 637). Zato je zelo upravičeno raziskati stroškovno učinkovitost različnih ukrepov v primerjavi s stroški neaktivnosti. Stroškovno učinkovitost intervencij oziroma ukrepov za povečanje telesne aktivnosti so merili na primer v Veliki Britaniji (Pringle et al., 2010). Strošek za posameznika, ki je izboljšal zmerno telesno aktivnost, je bil med 260 funti in 2.786 funti. Strošek za pridobljeno kvalitetno leto življenja (QALY) z ukrepi pa je znašal od 47 do 509 funtov, kar je pod pragom 20.000 funtov, ki ga je predvidel National Institute for Health and Clinical Excellence (NICE). Prihodnji prihranki pri stroških zdravstvenih storitev za posameznika, ki

je bil udeležen v ukrepu znašajo od 769 do 4.891 funtov, kar presega stroške implementacije ukrepa na posameznika (55 do 3.420 funtov). Avtorji raziskave zaključujejo, da so intervencije za povečanje telesne aktivnosti stroškovno učinkovite. Finančne koristi ukvarjanja prebivalcev oziroma zaposlenih s športom (v smislu nižjih izdatkov zaradi srčnih obolenj, diskopatije itd.) v Avstriji presegajo stroške ukvarjanja s športom (npr. zdravljenje in bolniške odsotnosti zaradi poškodb) za 265 milijonov EUR letno (Weiss 2001). Vprašanje stroškovne učinkovitosti ukrepov za povečanje telesne aktivnosti so preučevali še v nekaterih drugih raziskavah. Mueller-Riemenschneider in soavtorji (2009) so na primer ugotovili, da ukrepi, ki se nanašajo na spremembo vedenja, lahko spodbujajo priporočeno telesno aktivnost ob vložku okoli 800 evrov na leto, medtem ko so ukrepi, ki posegajo v okolje in splošne prakse, bistveno bolj stroškovno učinkoviti. Po izračunih Starca in Sile (2010), ki temeljijo na kalkulacijah v tujini, bi lahko v Sloveniji, z redno telesno aktivnostjo zmanjšali stroške za zdravstvo na leto za 80 milijonov evrov. Hagberg in Lindholm (2005) opozarjata, da se je pri analizi stroškovne učinkovitosti lokalno promovirane telesne aktivnosti treba zavedati, da je poznavanje sestavin stroškovne učinkovitosti in pravičnosti v zdravstvu in športu še vedno zelo omejeno. Najpomembnejši dejavniki stroškovne učinkovitosti so spoštovanje novih navad, izkušenj in vrednot, porabljenega časa za aktivnosti ter izbor ciljne skupine.

ZAKLJUČKI IN RAZPRAVA

Izvedeni pregled že obstoječih normativnih in znanstvenih spoznanj ter razprav o vplivih različnih vrst dejavnikov na stopnjo športne aktivnosti državljanov omogoča podatkovno in idejno bogat vpogled v kompleksnost, pogosto pa tudi nejasnost, nedodelanost ali celo protislovnost preučevanih fenomenov.

Uvodoma se je tako izkazalo, da je lahko problematično že samo razumevanje tega, kaj je šport in kaj z njim povezane aktivnosti, ter kako razločevati med različnimi skupinami državljanov, ki se z njimi ukvarjajo. Šport zajema nize aktivnosti vrhunškega športa, športa kot prostočasne aktivnosti, kot aktivnosti med odmorom na delovnem mestu, pri učenju, kot del dejavnosti skupnosti. Šport je lahko »zgolj«¹ sinonim za hojo, telovadbo, lažjo telesno aktivnost, opravljanje fizičnih del, gospodinjska opravila. Šport se lahko uporablja kot metodo za krepitev identitete naroda (glej tudi Doupona Topič in Kovač v Itkonen et al., 2007), posameznih skupin, za vključevanje slednjih v skupnosti, za povezovanje odtujenih in

osamljenih posameznikov, kot način za doseganje večje konkurenčnosti, višje stopnje zdravja, dobrobiti, spodbujanje okoljskih in infrastrukturnih projektov ipd. Šport je lahko namenjen zelo nedefiniranim skupinam oz. posameznikom, kot npr. »odraslim« (Nacionalni program športa 2000), ali pa specifičnim, kot npr. otrokom, mladim, starejšim, priseljencem, invalidom, vse do vrhunskih športnikov, trenerjev, strokovnih delavcev v športu. Pogledov na načine, kako in kdo naj bo tisti, ki bo zagotavljal izvajanje športnih aktivnosti za zgoraj izpostavljene namene in skupine, je prav tako veliko in so si zelo različni – od samoiniciative posameznikov, preko spodbud iz skupnosti in posameznih družbenih skupin, do niza spodbujevalnih aktivnosti, ki naj jih izvede oblast (npr. informacijskih, izobraževalnih, infrastrukturnih, regulatornih).

Takšno podobo pa nadalje še dodatno zaplete izziv raziskovanja (namenoma pozitivne; op. avt.) vloge države pri tem.

Tisto, kar na podlagi izvedenega pregleda literature in slovenskega normativnega sistema lahko nesporno prepoznamo kot pomembne temelje za nadaljnje delo na projektu, so naslednja dejstva:

- šport razumemo kot vsako obliko posredne ali neposredne športne oz. telesne aktivnosti, ki jo kot takšno dojemajo različne skupine posameznikov;
- ciljna skupina preučevanja športa v našem projektu so tisti posamezniki in skupine, ki se s športom ukvarjajo rekreativno oz. po Zakonu o športu (1998) – športna dejavnost odraslih vseh starosti in družin oz. po Nacionalnem programu o športu (2000) – šport za vse in vsakogar;
- ukvarjanje s športom se v posameznikovem vsakdanu pomembno prekriva z različnimi področji in motivi njegovega življenja – od športa samega zase, do preživljanja prostega časa, načina za izboljševanje zdravstvenega stanja, večje zadovoljstvo, vključevanje v družbo, zaradi izobraževalnih razlogov itd.;
- za učinkovito ukvarjanje s športom pa morajo biti izpolnjeni ustrezni predpogoji in ukrepi, ki naj ukvarjanje s športom pozitivno spodbujajo;
- po svetu obstajajo zelo raznoliki vzorci ukvarjanja s športom posameznikov, prav tako pa tudi pogledi slednjih o vlogi države pri zagotavljanju pogojev za ukvarjanje državljanov s športom. Kaže se pravilo, da se v razvitejših demokracijah s športom bolj pogosto ukvarja več državljanov, ki ocenjujejo, da dodatna finančna pomoč države za ukvarjanje s športom

ni potrebna, v nasprotju s tem pa se v novih demokracijah – vključno z državami, ki že iz preteklih obdobj pa vse do danes beležijo vrhunske športne dosežke – redno s športom ukvarja manj kot četrtnina prebivalstva, ki pa ocenjuje, da bi država morala za športno aktivnost državljanov namenjati več denarja;

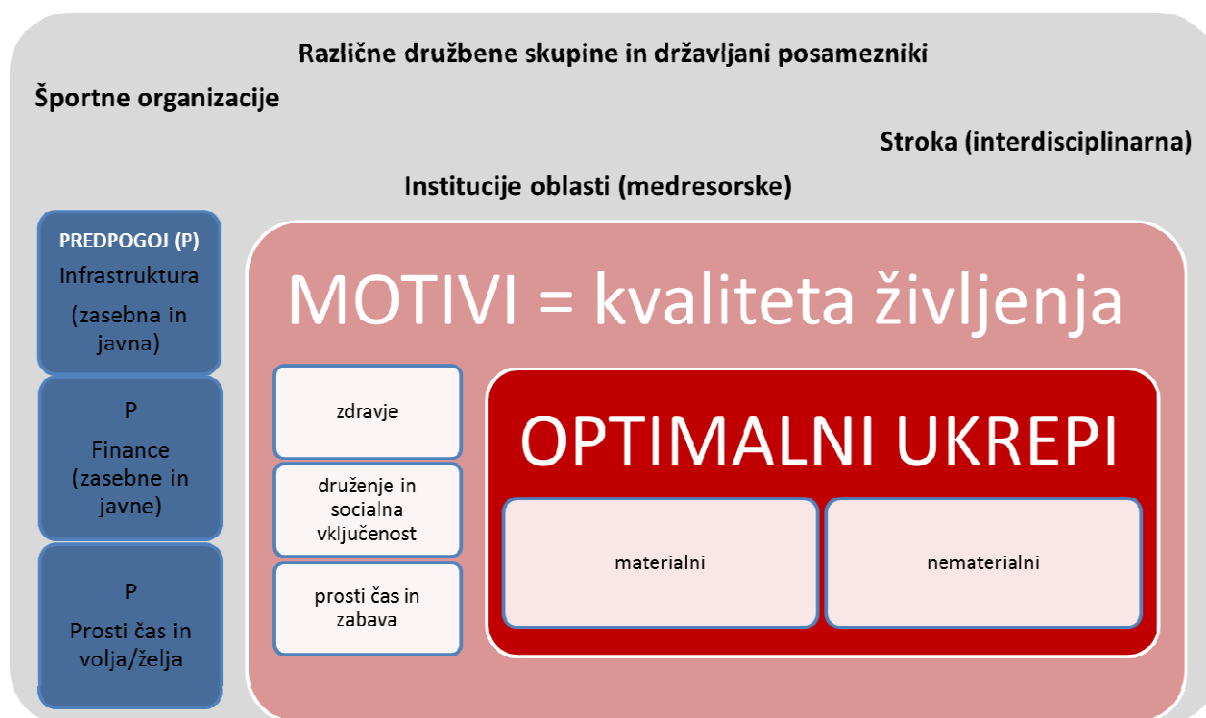
- izbrani vsebinski vidik športne rekreacije oz. športa za vse, ki je osrednji predmet našega raziskovanja, je v slovenskem sistemu na ravni države normativno gledano zelo ohlapno, pomanjkljivo, vsebinsko pogosto nerazumljivo razdelan, prav tako pa tudi zapostavljen v primerjavi z drugimi področji javnega športnega interesa v državi;
- v splošnem se med prevladujočimi ukrepi države v Republiki Sloveniji z namenom izvajanja javnega interesa v športu izpostavlja zlasti finančne, strokovne in infrastrukturne podpore, v primeru športne rekreacije pa se izpostavlja pomen finančne podpore posameznikom, ki se ukvarjajo s športno rekreacijo; organizacijo športno-rekreativnih prireditev; dostopnost objektov za športno rekreacijo; medijsko pozornost; ozaveščanje ljudi o pomembnosti zdravega življenja;
- med cilji in usmeritvami športne rekreacije v Sloveniji se na normativni ravni izpostavlja dvig števila športno aktivnih državljanov (C; op. avt.); izboljšava športno-rekreativnih programov (C; op. avt.); pa medresorska koordinacija (U; op. avt.); izobraževanje in usposabljanje strokovnih kadrov (U ali C; op. avt.); informiranje in promocija (U; op. avt.); ter izdelava mreže športnih objektov (U ali C; op. avt.). Uspešnost vsakodnevnega izvajanja teh t.i. ciljev in usmeritev bomo preverjali v naslednjih fazah projekta, vendar že na tej točki ugotavljamo, da na normativni ravni opažamo zaskrbljujoče površno vsebinsko dojemanje tega, kaj naj bi bili cilji in kaj ukrepi za dosego ciljev.¹⁸ To samo po sebi lahko predstavlja razlog neuspešnega izvajanja zastavljenega (med zgoraj navedenimi vsebinami, ki imajo po Nacionalnem programu športa vse oznako »usmeritve«, lahko hitro vidimo, da je možno razločevati med vsebinami, ki se nanašajo na cilje – C ter tistimi vsebinami, ki se nanašajo na ukrepe oz. načine, kako te cilje doseči – U);
- vloga države oz. oblasti v vseh od izpostavljenih dejavnikov igra vidno, ne pa edine oz. izključne vloge pri zagotavljanju kakovostne športne aktivnosti državljanov. Vlogo države, predvsem njene informacijske, izobraževalne, infrastrukturne in regulatorne (ne pa

¹⁸ Navedeno dodatno potrjuje še dejstvo, da poleg navedenega Nacionalni program športa (2000) še na prav posebnem mestu, namenjenem športni rekreaciji, predvideva finančno pomoč za dejavnosti propagande, informiranja, načrtovanja, spremljanja in vrednotenja programov športne rekreacije; ter na še nekaj drugih mestih za založništvo in svetovanje športnikom v okviru programov športno-rekreacijskih dejavnosti.

neposredno tudi finančne) dejavnosti dopolnjujejo tudi lastna iniciativa ljudi ter različne spodbude iz družbenega okolja;

- za nadaljevanje projekta, ki bo usmerjen v analizo dejavnikov vpliva na športno aktivnost državljanov preko javnomnenjskega raziskovanja, bo najverjetneje uporabljen ustrezen regresijski model na podatkih ISSP, k temu pa še metode pol-strukturiranih intervjujev, on-line anketiranja ter mednarodne primerjave javnopolitičnih ukrepov za spodbujanje športne aktivnosti državljanov v državah, ki so glede na dosežene rezultate najbolj primerljive s stanjem v Sloveniji. Pri tem pa se bomo tesno opirali na idejni model, do katerega nas je pripeljal pregled že obstoječih raziskovalnih spoznanj ter normativne analize. Sodeč po le-teh je možno kvaliteto življenja v povezavi s športom iskati v treh večjih grozdih motivov, ki jih je možno realizirati šele ob uspešnem izpolnjevanju predpogojev za njihovo izvedbo, ter različnih vrstah pozitivnih ukrepov, ki te predpogoje in nadalje motive pozitivno podpirajo in spodbujajo. V tem modelu so s svojimi pričakovanji, interesi in tudi pritožnostmi prisotne raznolike skupine in posamezniki – od državljanov, specifičnih družbenih skupin, stroke, do športnih organizacij in struktur oblasti.

Slika 3: Idejni model kvalitete življenja v povezavi s športom

Čisto na koncu gre še enkrat poudariti, da je pričujoči elaborat rezultat prvih aktivnosti raziskave, zato so tukaj prikazana spoznanja le delček v mozaiku mnogih spoznanj, ki bodo še pridobljena in ki jih bomo na koncu medseboj soočili z namenom priprave, na znanstveno-raziskovalnih argumentih utemeljenih, predlogov za nadaljnje učinkovito delovanje oblasti pri izvajanju učinkovite politike za športno aktivnost državljanov.

VIRI IN LITERATURA

1. Aarnio, M, Winter, T, Peltonen, J, Peltonen, J, Kujala, UM, Stability of leisure-time physical activity during adolescence - a longitudinal study among 16-, 17- and 18-year-old Finnish youth, SCANDINAVIAN JOURNAL OF MEDICINE & SCIENCE IN SPORTS, 2002, 12, 3, 179:185
2. Abdullah, ASM, Wong, CM, Yam, HK, Fielding, R, Factors related to non-participation in physical activity among the students in Hong kong, INTERNATIONAL JOURNAL OF SPORTS MEDICINE, 2005, 26, 7, 611:615
3. Abell, JE, Hootman, JM, Zack, MM, Zack, MM, Moriarty, D, Physical activity and health related quality of life among people with arthritis, JOURNAL OF EPIDEMIOLOGY AND COMMUNITY HEALTH, 2005, 59, 5, 380:385
4. Albright, CL, Pruitt, L, Castro, C, Gonzalez, A, Woo, S, King, AC, Modifying physical activity in a multiethnic sample of low-income women: One-year results from the IMPACT (increasing motivation for physical activity) project, ANNALS OF BEHAVIORAL MEDICINE, 2005, 30, 3, 191:200
5. Ali, SM, Lindstrom, M, Psychosocial work conditions, unemployment, and leisure-time physical activity: A population-based study, SCANDINAVIAN JOURNAL OF PUBLIC HEALTH, 2006, 34, 2, 209:216
6. Ali, SM; Lindstrom, M.: Psychosocial work conditions, unemployment, and leisure-time physical activity: A population-based study. SCANDINAVIAN JOURNAL OF PUBLIC HEALTH, 2006, 34, 2, 209 : 216.
7. Amara, M, Henry, IP, Sport, Muslim Identities and Cultures in the UK, an Emerging Policy Issue: Case Studies of Leicester and Birmingham, EUROPEAN SPORT MANAGEMENT QUARTERLY, 2010, 10, 4, 419:443
8. Amorim, TC, Azevedo, MR, Halle, PC, Physical Activity Levels According to Physical and Social Environmental Factors in a Sample of Adults Living in South Brazil, JOURNAL OF PHYSICAL ACTIVITY & HEALTH, 2010, 7, , S204:S212
9. Annear, MJ, Cushman, G, Gidlow, B, Leisure time physical activity differences among older adults from diverse socioeconomic neighborhoods, HEALTH & PLACE, 2009, 15, 2, 482:490
10. Baker, DA, Palmer, RJ, Examining the effects of perceptions of community and recreation participation on quality of life, SOCIAL INDICATORS RESEARCH, 2006, 75, 3, 395:418
11. Ball, K, Salmon, J, Leslie, E, Leslie, E, Owen, N, Piloting the feasibility and effectiveness of print- and telephone-mediated interventions for promoting the adoption of physical activity in Australian adults, JOURNAL OF SCIENCE AND MEDICINE IN SPORT, 2005, 8, 2, 134:142
12. Batty, GD, Shipley, MJ, Kivimaki, M, Marmot, M, Smith, GD, Walking Pace, Leisure Time Physical Activity, and Resting Heart Rate in Relation to Disease-Specific Mortality in London: 40 Years Follow-Up of the Original Whitehall Study. An Update of Our Work with Professor Jerry N. Morris (1910-2009), ANNALS OF EPIDEMIOLOGY, 2010, 20, 9, 661:669
13. Bauman, A, Armstrong, T, Davies, J, Owen, N, Brown, W, Bellew, B, Vita, P, Trends in physical activity participation and the impact of integrated campaigns among Australian adults, 1997-99, AUSTRALIAN AND NEW ZEALAND JOURNAL OF PUBLIC HEALTH, 2003, 27, 1, 76:79
14. Bennett, GG, Wolin, KY, Avrunin, JS, Stoddard, AM, Sorensen, G, Barbeau, E, Emmons, KM, Does race/ethnicity moderate the association between job strain and leisure time physical activity?, ANNALS OF BEHAVIORAL MEDICINE, 2006, 32, 1, 60:67
15. Bergsgard, Nils Asle, Barrie Houlihan, Per Mangset, Svein Ingve Nodland in Hilmar Rommetvedt: Sport policy: a comparative analysis of stability and change. Oxford: Butterworth-Heinemann, 2007.
16. Bernaards, CM, Jans, MP, van den Heuvel, SG, Hendriksen, IJ, Houtman, IL, Bongers, PM, Can strenuous leisure time physical activity prevent psychological complaints in a working population?, OCCUPATIONAL AND ENVIRONMENTAL MEDICINE, 2006, 63, 1, 10:16
17. Blair, SN; Booth, M; Gyarfas, I; Iwane, H; Mati, B; Matsudo, V; Morrow, MS; Noakes, T; Shephard, R:Development of public policy and physical activity initiatives internationally.SPORTS MEDICINE,1996,21,3,157:163.
18. Blomstrand, A, Bjorkelund, C, Ariai, N, Lissner, L, Bengtsson, C: Effects of leisure-time physical activity on well-being among women: a 32-year perspective. SCANDINAVIAN JOURNAL OF PUBLIC HEALTH, 2009, 37, 7, 706:712.

19. Blomstrand, A, Bjorkelund, C, Ariai, N, Lissner, L, Bengtsson, C: Effects of leisure-time physical activity on well-being among women: a 32-year perspective. SCANDINAVIAN JOURNAL OF PUBLIC HEALTH, 2009, 37, 7, 706 : 712.
20. Bortoli, L; Bertollo, M; Robazza, C: Dispositional goal orientations, motivational climate, and psychobiosocial states in youth sport. PERSONALITY AND INDIVIDUAL DIFFERENCES, 2009, 47, 1, 18:24.
21. Bray, SR, Born, HA, Transition to university and vigorous physical activity: Implications for health and psychological well-being, JOURNAL OF AMERICAN COLLEGE HEALTH, 2004, 52, 4, 181:188
22. Bray, SR, Kwan, MYW, Physical activity is associated with better health and psychological well-being during transition to university life, JOURNAL OF AMERICAN COLLEGE HEALTH, 2006, 55, 2, 77:82
23. Brown, DW; Brown, DR; Heath, GW; Balluz, L; Giles, WH; Ford, ES; Mokdad, AH: Associations between physical activity dose and health-related quality of life. MEDICINE AND SCIENCE IN SPORTS AND EXERCISE, 2004, 36, 6, 890 : 896.
24. Brownson, RC; Chiqui, JF; Burgeson, CR; Fisher, MC; Ness, RB: Translating Epidemiology Into Policy to Prevent Childhood Obesity: The Case for Promoting Physical Activity in School Settings. ANNALS OF EPIDEMIOLOGY, 2010, 20, 6, 436:444.
25. Burton, NW, Pakenham, KI, Brown, WJ, Evaluating the effectiveness of psychosocial resilience training for heart health, and the added value of promoting physical activity: a cluster randomized trial of the READY program, BMC PUBLIC HEALTH, 2009, 9, , :
26. But Hadžić J: Pomen telesne aktivnosti pri preprečevanju rakavih bolezni. ŠPORT, 2005, 53, 4, 26:28.
27. Calise, TV; Martin, S: Assessing the Capacity of State Physical Activity Programs-A Baseline Perspective. JOURNAL OF PHYSICAL ACTIVITY & HEALTH, 2010, 7, 1, 119:126.
28. Cerhan, JR; Torner, JC; Lynch, CF; Rubenstein, LM; Lemke, JH; Cohen, MB; Lubaroff, DM; Wallace, RB: Association of smoking, body mass, and physical activity with risk of prostate cancer in the Iowa 65+ Rural Health Study (United States). CANCER CAUSES & CONTROL, 1997, 8, 2, 229:238.
29. Chaker, A-N. (1999). Study of National Sports Legislation in Europe. Strasbourg: Council of Europe Publishing.
30. Chaker, A-N. (2004). Good Governance in Sport. A European Survey. Strasbourg: Council of Europe Publishing.
31. Chatzisarantis, NLD, Hagger, MS, Effects of an intervention based on self-determination theory on self-reported leisure-time physical activity participation, PSYCHOLOGY & HEALTH, 2009, 24, 1, 29:48
32. Cho, ER, Shin, A, Kim, J, Jee, SH, Sung, J, Leisure-Time Physical Activity is Associated with a Reduced Risk for Metabolic Syndrome, ANNALS OF EPIDEMIOLOGY, 2009, 19, 11, 784:792
33. Coakley, Jay in Eric Dunning, ur.: Handbook of Sports Studies. London: Sage, 2003.
34. Coakley, Jay: Sports in Society: Issues and Controversies. New York: McGraw-Hill Humanities, 2006.
35. Coalter, Fred: Sport: A Wider Social Role?: Who's Keeping the Score? New York: Routledge, 2008.
36. Cohen, DA; Sehgal, A; Williamson, S; Marsh, T; Golinelli, D; McKenzie, TL: New Recreational Facilities for the Young and the Old in Los Angeles: Policy and Programming Implications. JOURNAL OF PUBLIC HEALTH POLICY, 2009, 30, 1, 248:263.
37. Colbert, LH; Lacey, JV; Schairer, C; Albert, P; Schatzkin, A; Albanes, D: Physical activity and risk of endometrial cancer in a prospective cohort study (United States). CANCER CAUSES & CONTROL, 2003, 14, 6, 559:567.
38. Coogan, PF; Newcomb, PA; Clapp, RW; TrenthamDietz, A; Baron, JA; Longnecker, MP: Physical activity in usual occupation and risk of breast cancer (United States). CANCER CAUSES & CONTROL, 1997, 8, 4, 626:631.
39. Council of Europe (2010): The Council of Europe and Sport: a history in brief. Dostopno preko: http://www.coe.int/t/dg4/epas/about/history_en.asp, september 2010
40. Cronin, KA; Krebs-Smith, SM; Feuer, EJ; Troiano, RP; Ballard-Barbash, R: Evaluating the impact of population changes in diet, physical activity, and weight status on population risk for colon cancer (United States). CANCER CAUSES & CONTROL, 2001, 12, 4, 305:316.
41. Čebokli N., Videmšek M., Karpljuk D., Štihec J.: Analiza razlogov za vključevanje otrok v športno vadbo. ŠPORT, 2009, LVII, 20-23, 1:2.
42. Dagkas, S, Stathi, A, Exploring social and environmental factors affecting adolescents' participation in physical activity, EUROPEAN PHYSICAL EDUCATION REVIEW, 2007, 13, 3, 369:384
43. Daugbjerg, SB; Kahlmeier, S.; Racioppi, F; Martin-Diener, E; Martin, B.; Oja, P; Bull, F.: Promotion of Physical Activity in the European Region: Content Analysis of 27 National Policy Documents. Journal of Physical Activity and Health, 2009, 6, 805-817.

44. Davidson, LE, Tucker, L, Peterson, T, Physical Activity Changes Predict Abdominal Fat Change in Midlife Women, *JOURNAL OF PHYSICAL ACTIVITY & HEALTH*, 2010, 7, 3, 316:322
45. DeVahl, J, King, R, Williamson, JW, Academic incentives for students can increase participation in and effectiveness of a physical activity program, *JOURNAL OF AMERICAN COLLEGE HEALTH*, 2005, 53, 6, 295:298
46. Dollman, J, Lewis, NR, The impact of socioeconomic position on sport participation among South Australian youth, *JOURNAL OF SCIENCE AND MEDICINE IN SPORT*, 2010, 13, 3, 318:322
47. Domingues, MR, Barros, AJD, Leisure-time physical activity during pregnancy in the 2004 Pelotas Birth Cohort Study, *REVISTA DE SAUDE PUBLICA*, 2007, 41, 2, 173:180
48. Doupona Topič, M, Petrović, K, Šport in družba: sociološki vidiki, Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport, 2007.
49. Droomers, M, Schrijvers, CTM, Mackenbach, JP, Educational level and decreases in leisure time physical activity: predictors from the longitudinal GLOBE study, *JOURNAL OF EPIDEMIOLOGY AND COMMUNITY HEALTH*, 2001, 55, 8, 562:568
50. Dunton, GF, Schneider, M, Cooper, DM, An investigation of psychosocial factors related to changes in physical activity and fitness among female adolescents, *PSYCHOLOGY & HEALTH*, 2007, 22, 8, 929:944
51. Dunton, GF, Schneider, M, Cooper, DM, Factors predicting behavioral response to a physical activity intervention among adolescent females, *AMERICAN JOURNAL OF HEALTH BEHAVIOR*, 2007, 31, 4, 411:422
52. Dunton, GF; Cousineau, M; Reynolds, KD: The Intersection of Public Policy and Health Behavior Theory in the Physical Activity Arena. *JOURNAL OF PHYSICAL ACTIVITY & HEALTH*, 2010, 7, 1, 91:98.
53. European Commission (2007) The White Paper on Sport. COM, 2007/0391.
54. European Commission (2007a) Action Plan "Pierre de Coubertin. Accompanying Document to the WHITE PAPER ON SPORT. COM(2007) 391 final. Dostopno preko: http://ec.europa.eu/sport/white-paper/doc/sec934_en.pdf; 23. september 2010.
55. Evenson, KR; Ballard, K; Lee, G: Implementation of a School-Based State Policy to Increase Physical Activity. *JOURNAL OF SCHOOL HEALTH*, 2009, 79, 5, 231:238.
56. Eyler, AA, Matson-Koffman, D, Vest, JR, Evenson, KR, Sanderson, B, Thompson, JL, Wilbur, J, Wilcox, S, Young, DR: Environmental, policy, and cultural factors related to physical activity in a diverse sample of women: The Women's Cardiovascular Health Network project - Introduction and methodology. *WOMEN & HEALTH*, 2002, 36, 2, 1 :15.
57. Eyler, AA; Brownson, RC; King, AC; Brown, D; Donatelle, RJ; Heath, G.: Physical activity and women in the United States: An overview of health benefits, prevalence, and intervention opportunities. *WOMEN & HEALTH*, 1997, 26, 3, 27 : 49.
58. Fell, DB, Joseph, KS, Armson, BA, Dodds, L, The Impact of Pregnancy on Physical Activity Level, *MATERNAL AND CHILD HEALTH JOURNAL*, 2009, 13, 5, 597:603
59. Fink Hafner, Danica: Uvod v analizo politik: teorije, koncepti in načela. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, 2008.
60. Flisek M., Majcen Kričaj H.: Sodobni mestni športni park. *ŠPORT PRILOGA*, 56, 2008, 1-2, 59:63.
61. Forrest, KYZ, Bunker, CH, Kriska, AM, Ukoli, FAM, Huston, SL, Markovic, N, Physical activity and cardiovascular risk factors in a developing population, *MEDICINE AND SCIENCE IN SPORTS AND EXERCISE*, 2001, 33, 9, 1598:1604
62. Fransson, E; de Faire, U; Ahlbom, A; Reuterwall, C; Hallqvist, J; Alfredsson, L: The effect of leisure-time physical activity on the risk of acute myocardial infarction depending on Body Mass Index: a population-based case-control study. *BMC PUBLIC HEALTH*, 2006, 6.
63. Frisby, W, Hoerber, L, Factors affecting the uptake of community recreation as health promotion for women on low incomes, *CANADIAN JOURNAL OF PUBLIC HEALTH-REVUE CANADIENNE DE SANTE PUBLIQUE*, 2002, 93, 2, 129:133
64. Galdieri, D'Elia, Carrozza, Napoli, Sibilio, Motor sport activities as support to the inclusion process of Chinese people in Italy. V Starc, G., Kovač, M., Bizjak, K., 4th International Symposium Youth Sport 2008 – The Heart of Europe. Book of Abstracts. Ljubljana: Fakulteta za šport, 2008, 131:132
65. Gardiner, Parrish in Siekmann: EU, Sport, Law and Policy: Regulation, Re-regulation and Representation. The Hague: Asser Press, 2009.
66. GESIS (Scholz E., Heller M.) (2009): Technical Reports 2009/05. ISSP Study Monitoring 2007.
67. Godin, G, Anderson, D, Lambert, LD, Desharnais, R, Identifying factors associated with regular physical activity in leisure time among Canadian adolescents, *AMERICAN JOURNAL OF HEALTH PROMOTION*, 2005, 20, 1, 20:27

68. Gomez, LF, Sarmiento, OL, Parra, DC, Schmid, TL, Pratt, M, Jacoby, E, Neiman, A, Cervero, R, Mosquera, J, Rutt, C, Ardila, M, Pinzon, JD, Characteristics of the Built Environment Associated With Leisure-Time Physical Activity Among Adults in Bogota, Colombia: A Multilevel Study, *JOURNAL OF PHYSICAL ACTIVITY & HEALTH*, 2010, 7, , S196:S203
69. Goodwin, RD: Association between physical activity and mental disorders among adults in the United States. *PREVENTIVE MEDICINE*, 2003, 36, 6, 698:703.
70. Groeneveld, M: European Sport Governance, Citizens, and the State. *Public Management Review*, 2009, 1, 4, 421:440.
71. Grund, A; Dilba, B; Forberger, K; Krause, H; Siewers, M; Rieckert, W; Muller, MJ: Relationships between physical activity, physical fitness, muscle strength and nutritional state in 5-to 11-year-old children. *EUROPEAN JOURNAL OF APPLIED PHYSIOLOGY*, 2000, 82, , 452:438.
72. Guinn, B; Vincent, V; Jorgensen, L; Jorgensen, L; Dugas, D: Predicting physical activity among low-income Mexican American women: Application of the theory of planned behavior. *AMERICAN JOURNAL OF HEALTH BEHAVIOR*, 2007, 31, 2, 115 : 122.
73. Hagberg, LA, Lindholm, L, Is promotion of physical activity a wise use of societal resources? Issues of cost-effectiveness and equity in health, *SCANDINAVIAN JOURNAL OF MEDICINE & SCIENCE IN SPORTS*, 2005, 15, 5, 304:312
74. Hannan, LM; Leitzmann, MF; Lacey, JV; Colbert, LH; Albanes, D; Schatzkin, A; Schairer, C: Physical activity and risk of ovarian cancer: A prospective cohort study in the United States. *CANCER EPIDEMIOLOGY BIOMARKERS & PREVENTION*, 2004, 13, 5, 765:770.
75. Heath, GW: The Role of the Public Health Sector in Promoting Physical Activity: National, State, and Local Applications. *JOURNAL OF PHYSICAL ACTIVITY & HEALTH*, 2009, 6, 2, 159:167.
76. Heath, GW; Brown, DW: Recommended Levels of Physical Activity and Health-Related Quality of Life Among Overweight and Obese Adults in the United States, 2005. *JOURNAL OF PHYSICAL ACTIVITY & HEALTH*, 2009, 6, 4, 403:411.
77. Heesch, KC, Brown, WJ, Do walking and leisure-time physical activity protect against arthritis in older women?, *JOURNAL OF EPIDEMIOLOGY AND COMMUNITY HEALTH*, 2008, 62, 12, 1086:1091
78. Henry, P. Ian (1997, 2004) *The Politics of Leisure Policy*. Houndmills: Macmillan.
79. Heywood, Andrew: *Political Theory. An Introduction*. Second Edition. Palgrave, Houndmills, 1999.
80. Higgins, JW, Gaul, C, Gibbons, S, Van Gyn, G, Factors influencing physical activity levels among Canadian youth, *CANADIAN JOURNAL OF PUBLIC HEALTH-REVUE CANADIENNE DE SANTE PUBLIQUE*, 2003, 94, 1, 45:51
81. Hoberman, M. John: *Sport and Political Ideology*. Austin: University of Texas Press, 1984.
82. Holtermann, A, Mortensen, OS, Burr, H, Sogaard, K, Gyntelberg, F, Suadicani, P, Fitness, work, and leisure-time physical activity and ischaemic heart disease and all-cause mortality among men with pre-existing cardiovascular disease, *SCANDINAVIAN JOURNAL OF WORK ENVIRONMENT & HEALTH*, 2010, 36, 5, 366:372
83. Holtermann, A, Mortensen, OS, Burr, H, Sogaard, K, Gyntelberg, F, Suadicani, P, The interplay between physical activity at work and during leisure time - risk of ischemic heart disease and all-cause mortality in middle-aged Caucasian men, *SCANDINAVIAN JOURNAL OF WORK ENVIRONMENT & HEALTH*, 2009, 35, 6, 466:474
84. Hoogeveen, AR, Hoogsteen, J, Schep, G, The maximal lactate steady state in elite endurance athletes, *JAPANESE JOURNAL OF PHYSIOLOGY*, 1997, 47, 5, 481:485.
85. Hosper, K, Deutekom, M, Stronks, K, The effectiveness of "Exercise on Prescription" in stimulating physical activity among women in ethnic minority groups in the Netherlands: protocol for a randomized controlled trial, *BMC PUBLIC HEALTH*, 2008, 8, , :
86. Houlihan, Barrie, ur.: *Sport and Society*. New York: Routledge, 2003.
87. Hughes, SL, Seymour, RB, Campbell, RT, Whitelaw, N, Bazzarre, T, Best-Practice Physical Activity Programs for Older Adults: Findings From the National Impact Study, *AMERICAN JOURNAL OF PUBLIC HEALTH*, 2009, 99, 2, 362:368
88. Humbert, ML; Chad, KE; Spink, KS; Muhajarine, N; Anderson, KD; Bruner, MW; Girolami, TM; Odnokon, P; Gryba, CR: Factors that influence physical activity participation among high- and low-SES youth. *QUALITATIVE HEALTH RESEARCH*, 2006, 16, 4, 467 : 483.
89. Hums, MA, Moorman, AM, Wolff, EA: The Inclusion of the Paralympics in the Olympic and Amateur Sports Act: Legal and Policy Implications for Integration of Athletes with Disabilities into the United States Olympic Committee and National Governing Bodies. *Journal of Sport & Social Issues*, 2003, 27, 261:275.

90. Huston, SL, Evenson, KR, Bors, P, Gizlice, Z, Neighborhood environment, access to places for activity, and leisure-time physical activity in a diverse North Carolina population, *AMERICAN JOURNAL OF HEALTH PROMOTION*, 2003, 18, 1, 58:69
91. Hylton, K., Branham, P.: *Sports Development*. New York: Routledge, 2007.
92. ISSP 2007 »Leisure Time and Sports«, Final Questionnaire, 2006.
93. Dataset: International Social Survey Programme 2007: Leisure Time and Sports (ISSP 2007)
94. Itkonen H., Salmikangas A-K., McEvoy E. (ur.): *The Changing role of Public, Civic and Private Sectors in Sport Culture*. University of Jyväskylä, Department of Sport Sciences, 2007.
95. James, D, Mills, H, Crone, D, Johnston, LH, Morris, C, Gidlow, CJ, Factors associated with physical activity referral completion and health outcomes, *JOURNAL OF SPORTS SCIENCES*, 2009, 27, 10, 1007:1017
96. Jurak, Gregor (ur.): *Športno nadarjeni otroci in mladina v slovenskem šolskem sistemu*. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za kineziologijo; Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Inštitut za kineziološke raziskave, Založba Annales, 2005.
97. Kajtna T., Tušak M. (2005): *Psihologija športne rekreacije*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.
98. Kandula, NR, Lauderdale, DS, Leisure time, non-leisure time, and occupational physical activity in Asian Americans, *ANNALS OF EPIDEMIOLOGY*, 2005, 15, 4, 257:265
99. Kirjonen, J, Telama, R, Luukkonen, R, Kaaria, S, Kaila-Kangas, L, Leino-Arjas, P, Stability and prediction of physical activity in 5-, 10-, and 28-year follow-up studies among industrial employees, *SCANDINAVIAN JOURNAL OF MEDICINE & SCIENCE IN SPORTS*, 2006, 16, 3, 201:208
100. Kjonniksen, L, Anderssen, N, Wold, B, Organized youth sport as a predictor of physical activity in adulthood, *SCANDINAVIAN JOURNAL OF MEDICINE & SCIENCE IN SPORTS*, 2009, 19, 5, 646:654
101. Kovač M. (ur.): *Šport v Republiki Sloveniji: dileme in perspektive*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, 1995 (prvič izšlo 1991).
102. Kovač M., Jurak G., Starc G. (ur): *Youth Sport 2010 – book of abstracts*. Ljubljana: Fakulteta za šport, 2010.
103. Kristan, Silvo (2000): *Športoslovje na Slovenskem danes*. Fakulteta za šport, Ljubljana.
104. Kull, M: The relationships between physical activity, health status and psychological well-being of fertility-aged women. *SCANDINAVIAN JOURNAL OF MEDICINE & SCIENCE IN SPORTS*, 2002, 12, 4, 241 : 247.
105. Kustec Lipicer, Simona (2006). *Poseganje države v civilno družbo: javnopolitična perspektiva*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
106. Kustec Lipicer, Simona (2007) 'Sports Policy in Slovenia: the Forms of State Intervention Over Time'. *Transitions*, 47 (1), pp. 73-93.
107. Kustec Lipicer, Simona (2009). *Šport in politika : (ne)lagodno partnerstvo*. V: Velikonja, Mitja, Stanković, Peter in Starc, Gregor (ur.). *Kalejdoskop športa: uvod v športne študije*, (Zbirka Dialogi, letn. 10). Maribor: Aristej, str. 249-265.
108. Kustec Lipicer, Simona (2010). *Changeless Types of Policy Adjustment and Sport Policy*. V: Fink Hafner, Danica (ur.). *The Open Method of Coordination: A View from Slovenia* (Zbirka Javne politike, št. 1). Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, str. 131-155.
109. Lam, TH; Ho, SY; Hedley, AJ; Hedley, AJ; Mak, KH: Leisure time physical activity and mortality in Hong Kong: Case-control study of all adult deaths in 1998. *ANNALS OF EPIDEMIOLOGY*, 2004, 14, 6, 391:398
110. Lee, IM; Manson, JE; Ajani, U; Paffenbarger, RS; Hennekens, CH; Buring, JE: Physical activity and risk of colon cancer: the Physicians' Health Study (United States). *CANCER CAUSES & CONTROL*, 1997, 8, 4, 568:574.
111. Lee, IM; Rexrode, KM; Cook, NR; Hennekens, CH; Buring, JE: Physical activity and breast cancer risk: The women's health study (United States). *CANCER CAUSES & CONTROL*, 2001, 12, 2, 137:145.
112. Lee, IM; Sesso, HD; Paffenbarger, RS: A prospective cohort study of physical activity and body size in relation to prostate cancer risk (United States). *CANCER CAUSES & CONTROL*, 2001, 12, 2, 187:193.
113. Lee, J, Macdonald, D, Wright, J, Young Men's Physical Activity Choices The Impact of Capital, Masculinities, and Location, *JOURNAL OF SPORT & SOCIAL ISSUES*, 2009, 33, 1, 59:77
114. Leino-Arjas, P, Solovieva, S, Riihimaki, H, Riihimaki, H, Kirjonen, J, Leisure time physical activity and strenuousness of work as predictors of physical functioning: a 28 year follow up of a cohort of industrial employees, *OCCUPATIONAL AND ENVIRONMENTAL MEDICINE*, 2004, 61, 12, 1032:1038

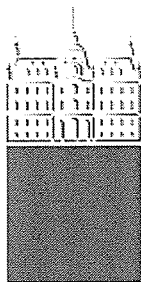
115. Lewis, B; Ridge, D: Mothers reframing physical activity: family oriented politicism, transgression and contested expertise in Australia. *SOCIAL SCIENCE & MEDICINE*, 2005, 60, 10, 2295:2306.
116. Li, CL; Lai, YC; Tseng, CH; Lin, JD; Chang, HY: A population study on the association between leisure time physical activity and self-rated health among diabetics in Taiwan. *BMC PUBLIC HEALTH*, 2010, 10.
117. Lindner, KJ, Kerr, J, Predictability of sport participation motivation from metamotivational dominances and orientations, *PERSONALITY AND INDIVIDUAL DIFFERENCES*, 2001, 30, 5, 759:773
118. Lindstrom, M, Moghaddassi, M, Merlo, J, Social capital and leisure time physical activity: a population based multilevel analysis in Malmo, Sweden, *JOURNAL OF EPIDEMIOLOGY AND COMMUNITY HEALTH*, 2003, 57, 1, 23:28
119. Lines, G: The impact of media sport events on the active participation of young people and some implications for PE pedagogy. *SPORT EDUCATION AND SOCIETY*, 2007, 12, 3, 317 : 334.
120. Lisbon Treaty (2009) Dostopno preko: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:115:0047:0199:EN:PDE>; 15. oktober 2010.
121. Littman, AJ; Kristal, AR; White, E: Recreational physical activity and prostate cancer risk (United States). *CANCER CAUSES & CONTROL*, 2006, 17, 6, 831:841.
122. Lloyd, K, Little, DE, Self-Determination Theory as a Framework for Understanding Women's Psychological Well-Being Outcomes from Leisure-Time Physical Activity, *LEISURE SCIENCES*, 2010, 32, 4, 369:385
123. Lorentzen, C, Ommundsen, Y, Jennum, AK, Holme, I, The "Romsas in Motion" Community Intervention: Mediating Effects of Psychosocial Factors on Forward Transition in the Stages of Change in Physical Activity, *HEALTH EDUCATION & BEHAVIOR*, 2009, 36, 2, 348:365
124. Lovasi, GS, Lemaitre, RN, Siscovick, DS, Dublin, S, Bis, JC, Lumley, T, Heckbert, SR, Smith, NL, Psaty, BM, Amount of leisure-time physical activity and risk of nonfatal myocardial infarction, *ANNALS OF EPIDEMIOLOGY*, 2007, 17, 6, 410:416
125. Lukšič, Igor: Fair play kot način življenja. *Šport*, 4/2002, 18–22.
126. Luszczynska, A, Gibbons, FX, Piko, BF, Tekozel, M, Self-regulatory cognitions, social comparison, and perceived peers' behaviors as predictors of nutrition and physical activity: A comparison among adolescents in Hungary, Poland, Turkey, and USA, *PSYCHOLOGY & HEALTH*, 2004, 19, 5, 577:593
127. Macura, D., Doupona Topič, M., Mekinda, B. (ur.): Statusna vprašanja slovenskega športa. Fakulteta za šport, Enajsta akademija, Ljubljana, 2010.
128. Majerič, M, Markelj, N, Analiza nekaterih dejavnikov ukvarjanja s športom pri študentih, *ŠPORT*, 2009, 57, 3-4, 14:17
129. Mäkinen, T, Borodulin, K, Laatikainen, T, Fogelholm, M, Prattala, R, Twenty-five year socioeconomic trends in leisure-time and commuting physical activity among employed Finns, *SCANDINAVIAN JOURNAL OF MEDICINE & SCIENCE IN SPORTS*, 2009, 19, 2, 188:197
130. Marquez, DX; Neighbors, CJ; Bustamante, EE: Leisure Time and Occupational Physical Activity among Racial or Ethnic Minorities. *MEDICINE AND SCIENCE IN SPORTS AND EXERCISE*, 2010, 42, 6, 1086 : 1093.
131. Martinez-Gonzalez, MA, Varo, JJ, Santos, JL, De Irala, J, Gibney, M, Kearney, J, Martinez, JA, Prevalence of physical activity during leisure time in the European Union, *MEDICINE AND SCIENCE IN SPORTS AND EXERCISE*, 2001, 33, 7, 1142:1146
132. Mc Guigan, Jim. 1996. Culture and the Public Sphere. London & New York: Routledge.
133. McIntyre, CA, Rhodes, RE, Correlates of Leisure-Time Physical Activity During Transitions to Motherhood, *WOMEN & HEALTH*, 2009, 49, 1, 66:83
134. McLean, Ian in Alistair McMilan: Politics. The Concise Oxford Dictionary of Politics. Oxford: Oxford University Press, 2009.
135. McLean, Ian: The Concise Oxford Dictionary of Politics. Oxford University Press, Oxford, 1996.
136. Mediana: Šport v Mestni občini Ljubljana: Raziskovalno poročilo. Ljubljana: Mediana, 2010.
137. Merchant, AT, Dehghan, M, Akhtar-Danesh, N, Seasonal variation in leisure-time physical activity among Canadians, *CANADIAN JOURNAL OF PUBLIC HEALTH-REVUE CANADIENNE DE SANTE PUBLIQUE*, 2007, 98, 3, 203:208
138. Merrill, RM; Shields, EC; White, GL; Druce, D: Climate conditions and physical activity in the United States. *AMERICAN JOURNAL OF HEALTH BEHAVIOR*, 2005, 29, 4, 371:381.
139. Metzger, JS, Catellier, DJ, Evenson, KR, Treuth, MS, Rosamond, WD, Siega-Riz, AM, Associations Between Patterns of Objectively Measured Physical Activity and Risk Factors for the Metabolic Syndrome, *AMERICAN JOURNAL OF HEALTH PROMOTION*, 2010, 24, 3, 161:169
140. Miller, KE, Hoffman, JH, Mental Well-Being and Sport-Related Identities in College Students, *SOCIOLOGY OF SPORT JOURNAL*, 2009, 26, 2, 335:356

141. Misra, KB, Endemann, SW, Ayer, M, Leisure time physical activity and metabolic syndrome in Asian Indian immigrants residing in Northern California, *ETHNICITY & DISEASE*, 2005, 15, 4, 627:634
142. Mittendorf, R; Longnecker, MP; Newcomb, PA; Dietz, AT; Greenberg, ER; Bogdan, GF; Clapp, RW; Willett, WC: Strenuous physical-activity in young adulthood and risk of breast-cancer (United-States). *CANCER CAUSES & CONTROL*, 1995, 6, 4, 347:353.
143. Molnar, BE, Gortmaker, SL, Bull, FC, Buka, SL, Unsafe to play? Neighborhood disorder and lack of safety predict reduced physical activity among urban children and adolescents, *AMERICAN JOURNAL OF HEALTH PROMOTION*, 2004, 18, 5, 378:386
144. Morseth, B, Emaus, N, Wilsgaard, T, Jacobsen, BK, Jorgensen, L, Leisure time physical activity in adulthood is positively associated with bone mineral density 22 years later. The Tromso study, *EUROPEAN JOURNAL OF EPIDEMIOLOGY*, 2010, 25, 5, 325:331
145. MŠŠ (2009) Letni program športa za leto 2009 v Republiki Sloveniji
146. Muller-Riemenschneider, F, Reinhold, T, Willich, SN, Cost-effectiveness of interventions promoting physical activity, *BRITISH JOURNAL OF SPORTS MEDICINE*, 2009, 43, 1, 70:76
147. Nacionalni program športa v RS (2000) Uradni list RS, 24/2000.
148. Okano, G, Miyake, H, Mori, M, Leisure time physical activity as a determinant of self-perceived health and fitness in middle-aged male employees, *JOURNAL OF OCCUPATIONAL HEALTH*, 2003, 45, 5, 286:292
149. Osler, M, Clausen, JO, Ibsen, KK, Jensen, GB, Social influences and low leisure-time physical activity in young Danish adults, *EUROPEAN JOURNAL OF PUBLIC HEALTH*, 2001, 11, 2, 130:134
150. Parks, SE; Housemann, RA; Brownson, RC: Differential correlates of physical activity in urban and rural adults of various socioeconomic backgrounds in the United States, *JOURNAL OF EPIDEMIOLOGY AND COMMUNITY HEALTH*, 2003, 57, 1, 29 : 35.
151. Parrish, R. (2003) *Sports Law and Policy in the European Union*. Manchester: Manchester University Press.
152. Pedersen, PV, Kjoller, M, Ekholm, O, Gronbaek, M, Curtis, T, Readiness to change level of physical activity in leisure time among physically inactive Danish adults, *SCANDINAVIAN JOURNAL OF PUBLIC HEALTH*, 2009, 37, 8, 785:792
153. Peiro-Velert, C, Devis-Devis, J, Beltran-Carrillo, VJ, Fox, KR, The Impact of Physical Activity Level on SF-36 Role-Physical and Bodily Pain Indices in Midlife Women, *JOURNAL OF PHYSICAL ACTIVITY & HEALTH*, 2009, 6, 1, 33:42
154. Peiro-Velert, C, Devis-Devis, J, Beltran-Carrillo, VJ, Fox, KR, Variability of Spanish adolescents' physical activity patterns by seasonality, day of the week and demographic factors, *EUROPEAN JOURNAL OF SPORT SCIENCE*, 2008, 8, 3, 163:171
155. Piko B.: Health-related predictors of self-perceived health in a student population: The importance of physical activity, *JOURNAL OF COMMUNITY HEALTH*, 2000, 25, 2, 125:137
156. Piko, BF, Keresztes, N, Sociodemographic and socioeconomic variations in leisure time physical activity in a sample of Hungarian youth, *INTERNATIONAL JOURNAL OF PUBLIC HEALTH*, 2008, 53, 6, 306:310
157. Plotnikoff, RC, Pickering, MA, McCargar, LJ, Loucaides, CA, Hugo, K, Six-Month Follow-up and Participant Use and Satisfaction of an Electronic Mail Intervention Promoting Physical Activity and Nutrition, *AMERICAN JOURNAL OF HEALTH PROMOTION*, 2010, 24, 4, 255:259
158. Pringle, A, Cooke, C, Gilson, N, Marsh, K, McKenna, J, Cost-effectiveness of interventions to improve moderate physical activity: A study in nine UK sites, *HEALTH EDUCATION JOURNAL*, 2010, 69, 2, 211:224
159. Proper, KI, de Bruyne, MC, Hildebrandt, VH, van der Beek, AJ, Meerding, WJ, van Mechelen, W, Costs, benefits and effectiveness of worksite physical activity counseling from the employer's perspective, *SCANDINAVIAN JOURNAL OF WORK ENVIRONMENT & HEALTH*, 2004, 30, 1, 36:46
160. Redwood, DG, Ferucci, ED, Schumacher, MC, Johnson, JS, Lanier, AP, Helzer, LJ, Tom-Orme, L, Murtaugh, MA, Slattery, ML, TRADITIONAL FOODS AND PHYSICAL ACTIVITY PATTERNS AND ASSOCIATIONS WITH CULTURAL FACTORS IN A DIVERSE ALASKA NATIVE POPULATION, *INTERNATIONAL JOURNAL OF CIRCUMPOLAR HEALTH*, 2008, 67, 4, 335:348
161. Robinson, L (2004) *Managing Public Sport and Leisure Services*. Routledge
162. Rodgers B (1977) *Rationalising Sports Policies; Sport in the Social Context: Technical Supplement*, Council of Europe, Strasbourg
163. Rombaldi, AJ, Menezes, AMB, Azevedo, MR, Hallal, PC, Leisure-Time Physical Activity: Association With Activity Levels in Other Domains, *JOURNAL OF PHYSICAL ACTIVITY & HEALTH*, 2010, 7, 4, 460:464

164. Rossing, MA; Remler, R; Voigt, LF; Wicklund, KG; Daling, JR: Recreational physical activity and risk of papillary thyroid cancer (United States). *CANCER CAUSES & CONTROL*, 2001, 12, 10, 881:885.
165. Saftlas, AF, Logsdon-Sackett, N, Wang, W, Woolson, R, Bracken, MB: Work, leisure-time physical activity, and risk of preeclampsia and gestational hypertension. *AMERICAN JOURNAL OF EPIDEMIOLOGY*. 2004, 160, 8, 758 : 765.
166. Sagatun, A, Kolle, E, Anderssen, SA, Thoresen, M, Sogaard, AJ, Three-year follow-up of physical activity in Norwegian youth from two ethnic groups: associations with socio-demographic factors, *BMC PUBLIC HEALTH*, 2008, 8, , :
167. Salvesen, D, Evenson, KR, Rodriguez, DA, Brown, A, Factors influencing implementation of local policies to promote physical activity: A case study of Montgomery County, Maryland, *JOURNAL OF PUBLIC HEALTH MANAGEMENT AND PRACTICE*, 2008, 14, 3, 280:288
168. Sanchez-Lopez, M, Salcedo-Aguilar, F, Solera-Martinez, M, Moya-Martinez, P, Notario-Pacheco, B, Martinez-Vizcaino, V, Physical activity and quality of life in schoolchildren aged 11-13 years of Cuenca, Spain, *SCANDINAVIAN JOURNAL OF MEDICINE & SCIENCE IN SPORTS*, 2009, 19, 6, 879:884
169. Sarje, A, An Alternative Form of Exercise for Aged Women, V Itkonen, H., Salmikangas, A-K. & McEvoy, E. (ur.), *The Changing role of Public, Civic and Private Sectors in Sport Culture*. University of Jyväskylä, Department of Sport Sciences, 2007, 139:144.
170. Sarmiento, OL, Schmid, TL, Parra, DC, Diaz-del-Castillo, A, Gomez, LF, Pratt, M, Jacoby, E, Pinzon, JD, Duperly, J, Quality of Life, Physical Activity, and Built Environment Characteristics Among Colombian Adults, *JOURNAL OF PHYSICAL ACTIVITY & HEALTH*, 2010, 7, , S181:S195
171. Savela, S, Koistinen, P, Tilvis, RS, Strandberg, AY, Pitkala, KH, Salomaa, VV, Miettinen, TA, Strandberg, TE, Leisure-time physical activity, cardiovascular risk factors and mortality during a 34-year follow-up in men, *EUROPEAN JOURNAL OF EPIDEMIOLOGY*, 2010, 25, 9, 619:625
172. Schneider, S, Becker, S, Prevalence of physical activity among the working population and correlation with work-related factors: Results from the first German national health survey, *JOURNAL OF OCCUPATIONAL HEALTH*, 2005, 47, 5, 414:423
173. Schulz, W. The Relevance of Sports in the Context of Quality of Life and Consequences for Social Policy, V Itkonen, H., Salmikangas, A-K. & McEvoy, E. (ur.), *The Changing role of Public, Civic and Private Sectors in Sport Culture*. University of Jyväskylä, Department of Sport Sciences, 2007, 196:208.
174. Seabra, AF, Mendonca, DM, Goring, HHH, Goring, HHH, Thomis, MA, Genetic and environmental factors in familial clustering in physical activity, *EUROPEAN JOURNAL OF EPIDEMIOLOGY*, 2008, 23, 3, 205:211
175. Seo, DC, Li, KG, Leisure-time physical activity dose-response effects on obesity among US adults: results from the 1999-2006 National Health and Nutrition Examination Survey, *JOURNAL OF EPIDEMIOLOGY AND COMMUNITY HEALTH*, 2010, 64, 5, 426:431
176. Sharma, M; Sargent, L; Stacy, R: Predictors of leisure-time physical activity among African American women. *AMERICAN JOURNAL OF HEALTH BEHAVIOR*, 2005, 29, 4, 352 : 359.
177. Sharpe, PA, Granner, ML, Hutto, B, Ainsworth, BE, Association of environmental factors to meeting physical activity recommendations in two South Carolina counties, *AMERICAN JOURNAL OF HEALTH PROMOTION*, 2004, 18, 3, 251:257
178. Shedd, KM, Hanson, KB, Alekel, DL, Schiffler, DJ, Hanson, LN, Van Loan, MD, Quantifying leisure physical activity and its relation to bone density and strength, *MEDICINE AND SCIENCE IN SPORTS AND EXERCISE*, 2007, 39, 12, 2189:2198
179. Shores, KA, West, ST, Pursuing Leisure During Leisure-Time Physical Activity, *JOURNAL OF PHYSICAL ACTIVITY & HEALTH*, 2010, 7, 5, 685:694
180. Siekmann, R., Soek, J. ur. (2005) *The European Union and sport: legal and policy documents*. The Hague: T.M.C. Asser Press.
181. Siekmann, R., Soek, J. ur. (2007) *The Council of Europe and Sport: Basic Documents*. The Hague, The Netherlands: Asser Press.
182. Sila B.: Delež športno dejavnih Slovencev in pogostost njihove športne dejavnosti. *ŠPORT, Priloga: športnorekreativna dejavnost Slovencev 2010*, 58, 94:99.
183. Skowron, MA, Stodolska, M, Shinew, KJ, Determinants of leisure time physical activity participation among Latina women, *LEISURE SCIENCES*, 2008, 30, 5, 429:447
184. Slabe Erker R., Lavrač V.: Povečanje kvalitete življenja v Sloveniji. Možnosti za uveljavitev alternativnega koncepta družbenega razvoja. Ljubljana : IER, 2009.
185. Slattery, ML; Edwards, S; Murtaugh, MA; Sweeney, C; Herrick, J; Byers, T; Giuliano, AR; Baumgartner, KB: Physical activity and breast cancer risk among women in the Southwestern United States. *ANNALS OF EPIDEMIOLOGY*, 2007, 17, 5, 242:253.

186. Smith, LV, Borch-Johnsen, K, Jorgensen, T, Commuting physical activity is favourably associated with biological risk factors for cardiovascular disease, EUROPEAN JOURNAL OF EPIDEMIOLOGY, 2007, 22, 11, 771:779
187. Spittaels, H, De Bourdeaudhuij, I, Brug, J, Vandelanotte, C, Effectiveness of an online computer-tailored physical activity intervention in a real-life setting, HEALTH EDUCATION RESEARCH, 2007, 22, 3, 385:396
188. Sport.si (2010). <http://www.sport.si/zakonodaja.php>, September 2010.
189. Stahl, T, Rutten, A., Nutbeam, D, Kannas, L: The Importance of Policy Orientation and Environment on Physical Activity Participation – a Comparative Analysis between Eastern Germany, Western Germany and Finland. Health Promotion International, 2002, 17, 3, 235:246.
190. Stamatakis, KA; McBride, TD; Brownson, RC: Communicating Prevention Messages to Policy Makers: The Role of Stories in Promoting Physical Activity. JOURNAL OF PHYSICAL ACTIVITY & HEALTH, 2010, 7, 1, 99:107.
191. Stanis, SAW, Schneider, IE, Pereira, MA, Parks and Health: Differences in Constraints and Negotiation Strategies for Park-Based Leisure Time Physical Activity by Stage of Change, JOURNAL OF PHYSICAL ACTIVITY & HEALTH, 2010, 7, 2, 273:284
192. Starc G., Sila B.: Kdo zmore in si zna privoščiti zdravje. ŠPORT, Priloga: športnorekreativna dejavnost Slovencev 2008, 2010, 58, 1-2, 115:123.
193. Steffen, LM, Arnett, DK, Blackburn, H, Shah, G, Armstrong, C, Luepker, RV, Jacobs, DR, Population trends in leisure-time physical activity: Minnesota Heart Survey, 1980-2000, MEDICINE AND SCIENCE IN SPORTS AND EXERCISE, 2006, 38, 10, 1716:1723
194. SURS (2010): Statistični letopis 2010
195. Svet Evrope (1992): Evropska listina o športu. Dostopno preko: [https://wcd.coe.int/wcd/ViewDoc.jsp?Ref=Rec\(92\)13&Sector=secCM&Language=lanEnglish&Ver=rev&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75](https://wcd.coe.int/wcd/ViewDoc.jsp?Ref=Rec(92)13&Sector=secCM&Language=lanEnglish&Ver=rev&BackColorInternet=9999CC&BackColorIntranet=FFBB55&BackColorLogged=FFAC75); 15. januar 2010.
196. Šugman, Rajko: Zgodovina svetovnega in slovenskega športa. Ljubljana: Fakulteta za šport, Ljubljana, 1997.
197. Taguchi, N, Higaki, Y, Inoue, S, Inoue, S, Kimura, H, Effects of a 12-Month Multicomponent Exercise Program on Physical Performance, Daily Physical Activity, and Quality of Life in Very Elderly People With Minor Disabilities: An Intervention Study, JOURNAL OF EPIDEMIOLOGY, 2010, 20, 1, 21:29
198. Taylor D (2009): The literature review, Toronto: Health Sciences Writing Centre, University of Toronto.
199. Taylor-Piliae, RE, Fair, JM, Haskell, WL, Varady, AN, Iribarren, C, Hlatky, MA, Go, AS, Fortmann, SP, Validation of the Stanford Brief Activity Survey: Examining Psychological Factors and Physical Activity Levels in Older Adults, JOURNAL OF PHYSICAL ACTIVITY & HEALTH, 2010, 7, 1, 87:94
200. Thomas, N., Smith, A.: Disability Sport: Policy and Society: An Introduction. New York: Routledge, 2009.
201. Thorgensen-Ntoumani C.: An ecological model of predictors of stages of change for physical activity in Greek older adults, SCANDINAVIAN JOURNAL OF MEDICINE & SCIENCE IN SPORTS, 2009, 19, 2, 286:296
202. Tomlinson, Alan in Christopher Young: National identity and global sports events: Culture, politics and spectacle in the Olympics and the football World Cup. Albany: State University of New York Press, 2006.
203. Tomlinson, Alan, ur.: The Sport Studies Reader. Londn, New York: Routledge, 2007.
204. UNESCO (1978) International Charter of Physical Education and Sport. Dostopno preko: http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=13150&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html; 3. oktober 2010.
205. Valtonen, M, Laaksonen, DE, Laukkanen, J, Tolmunen, T, Rauramaa, R, Viinamaki, H, Rauramaa, R, Viinamaki, H, Kauhanen, J, Lakka, T, Niskanen, L, Leisure-time physical activity, cardiorespiratory fitness and feelings of hopelessness in men, BMC PUBLIC HEALTH, 2009, 9, , :
206. van Sluijs, EMF, McMinn, AM, Griffin, SJ, Effectiveness of interventions to promote physical activity in children and adolescents: systematic review of controlled trials, BRITISH JOURNAL OF SPORTS MEDICINE, 2008, 42, 8, 653:657
207. Van Tuyckom, C; Scheerder, J: Sport for All? Insight into stratification and compensation mechanisms of sporting activity in the 27 European Union member states. SPORT EDUCATION AND SOCIETY, 2010, 15, 4, 495:512.

208. Verovnik, Zoran (ed.) (1999) International Acts in the Field of Sport. International Conventions and Charters on Sport. Ljubljana: Ministry of Education and Sport.
209. Vodeb, Roman: Ideološke paradigme v športu (... ko poseže vmes država). Trbovlje: FIT, 2000.
210. Vuori, I, LANkenau, B, Pratt, M: Physical Activity Policy and Program Development: The Experience in Finland. Public Health Reports, 2004, 119: 331:345.
211. Walker, JT; Mowen, AJ; Hendricks, WW; Kruger, J; Morrow, JR; Bricker, K: Physical Activity in the Park Setting (PA-PS) Questionnaire: Reliability in a California Statewide Sample. JOURNAL OF PHYSICAL ACTIVITY & HEALTH, 2009, 6, 1, 97:104.
212. Weiss, O. Sport and health: a Socio-economic Analysis. Vienna: University Press Vienna, 2001.
213. Wicker, P, Breuer, C, Pawlowski, T, Promoting Sport for All to Age-specific Target Groups: the Impact of Sport Infrastructure, EUROPEAN SPORT MANAGEMENT QUARTERLY, 2009, 9, 2, 103:118
214. Wilcox, S, Castro, C, King, AC, King, AC, Housemann, R, Determinants of leisure time physical activity in rural compared with urban older and ethnically diverse women in the United States, JOURNAL OF EPIDEMIOLOGY AND COMMUNITY HEALTH, 2000, 54, 9, 667:672
215. Williams, DM, Lewis, BA, Dunsiger, S, Whiteley, JA, Papandonatos, GD, Napolitano, MA, Bock, BC, Ciccolo, JT, Marcus, BH, Comparing Psychosocial Predictors of Physical Activity Adoption and Maintenance, ANNALS OF BEHAVIORAL MEDICINE, 2008, 36, 2, 186:194
216. Woitas-Slubowska D.: Factors Determining Participation in Leisure Time Physical Activity among Former Athletes and Male non Athletes, JOURNAL OF HUMAN KINETICS, 2008, 20, , 111:120
217. Yang, X, Telama, R, Hirvensalo, M, Hintsanen, M, Hintsala, T, Pulkki-Raback, L, Viikari, JSA, The benefits of sustained leisure-time physical activity on job strain, OCCUPATIONAL MEDICINE- OXFORD, 2010, 60, 5, 369:375
218. Yancey, AK; Cole, BL; McCarthy, WJ: A Graphical, Computer-BAsed Decission-Support Tool to Help Decission Makers Evaluate Policy Options Relating to Physical Activity. American Journal of Preventive Medicine, 2010, 39, 3, 273-279.
219. Young, DR, He, XX, Harris, J, Mabry, I, Environmental, policy, and cultural factors related to physical activity in well-educated urban African American women, WOMEN & HEALTH, 2002, 36, 2, 29:41
220. Zacheus, T., Physical Activity Relationship of Older Adults in Finland. V Itkonen, H., Salmikangas, A-K. & McEvoy, E. (ur.), The Changing role of Public, Civic and Private Sectors in Sport Culture. University of Jyväskylä, Department of Sport Sciences. 2007
221. Zakon o športu (1998) Uradni list RS, 22/1998, 27/2002, Odločitev Ustavnega sodišča RS: U-I-210/98-32, 110/2002, 15/2003.
222. Zhang, L, Qin, LQ, Liu, AP, Wang, PY, Prevalence of Risk Factors for Cardiovascular Disease and Their Associations with Diet and Physical Activity in Suburban Beijing, China, JOURNAL OF EPIDEMIOLOGY, 2010, 20, 3, 237:243
223. Zimmermann, E; Ekholm, O; Gronbaek, M; Curtis, T: Predictors of changes in physical activity in a prospective cohort study of the Danish adult population. SCANDINAVIAN JOURNAL OF PUBLIC HEALTH, 2008, 36, 3, 235:241.
224. Zveza za šport otrok in mladine Slovenije: Analiza izbranih delov nacionalnega programa športa v RS 2000-2010, 2010.

Univerza v *Ljubljani*
Fakulteta za družbene vede
Inštitut za družbene vede
Center za politološke raziskave
in
Inštitut za ekonomska raziskovanja

UČINKOVITA DRŽAVNA PODPORA ZA ŠPORTNO AKTIVNOST DRŽAVLJANOV

**Mednarodno primerjalni pregled -
analiza ISSP podatkov, športne zakonodaje in javne politike**

**Simona Kustec Lipicer
Renata Slabe Erker
Tjaša Bartolj
Ivana Grgić**

Ljubljana, september 2011

KAZALO

1. UVOD	5
2. PRELIMINARNA ANALIZA ISSP PODATKOV	5
2.1 POGOSTOST TELESNE AKTIVNOSTI – NEORGANIZIRANA IN ORGANIZIRANA VADBA	8
2.2 SODELOVANJE V ŠPORTNIH ZDRUŽENJIH – ORGANIZIRANA VADBA	29
3. ŠPORTNA ZAKONODAJA IN JAVNA POLITIKA	35
3.1 PREGLED ŠPORTNE POLITIKE PO EVROPSKIH DRŽAVAH	36
3.2 PREGLED IZBRANIH DRŽAV	42
3.2.1 BOLGARIJA	42
3.2.2 LITVA	44
3.2.3 IRSKA	45
3.2.4 HRVAŠKA	46
3.2.5 FINSKA	48
4 RAZPRAVA	56
VIRI IN LITERATURA	60

KAZALO TABEL

Tabela 1 : Opisne statistike ključnih spremenljivk	6
Tabela 2: Porazdelitev anketirancev glede na njihovo izobrazbo	6
Tabela 3: Porazdelitev anketirancev glede na njihovo telesno aktivnost.....	7
Tabela 4: Porazdelitev anketirancev glede na njihovo telesno aktivnost po spolu	8
Tabela 5: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev starih do 25 let	9
Tabela 6: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev starih do 26 do 35 let	10
Tabela 7: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev starih do 36 do 45 let	11
Tabela 8: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev starih do 46 do 55 let	12
Tabela 9: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev starih do 56 do 65 let	13
Tabela 10: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev starejših od 65 let.....	14
Tabela 11: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev brez formalne izobrazbe	15
Tabela 12: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev z osnovnošolsko izobrazbo.....	16
Tabela 13: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev s poklicno šolo.....	17
Tabela 14: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev s srednjo šolo	18
Tabela 15: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev z višjo šolo	19
Tabela 16: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev z univerzitetno izobrazbo	20
Tabela 17: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev zaposlenih za polni delovni čas	21
Tabela 18: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev zaposlenih za skrajšan delovni čas in gospodinje	22
Tabela 19: Pogostost telesne aktivnosti neaktivnih (dijaki, študentje, upokojenci, invalidi,...) ali nezaposlenih anketirancev.....	23
Tabela 20: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev odličnega zdravja.....	24
Tabela 21: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev zelo dobrega zdravja.....	25
Tabela 22: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev dobrega zdravja	26
Tabela 23: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev zadovoljivega zdravja.....	27
Tabela 24: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev slabega zdravja	28
Tabela 25: Organizirana vadba anketirancev po spolu	29
Tabela 26: Organizirana vadba anketirancev po starostnih skupinah	31
Tabela 27: Organizirana vadba anketirancev po stopnji izobrazbe.....	32
Tabela 28: Organizirana vadba anketirancev po zaposlitvenem statusu.....	33
Tabela 29: Organizirana vadba anketirancev glede na zdravstveni status	34
Tabela 30: Pregled temeljev športne politike v Evropi	38
Tabela 31: Ključne lastnosti zakonskih opredelitev športa za vse v izbranih državah	58

1. UVOD

Pričujoče delo je rezultat raziskovalnega dela v okviru ciljnega raziskovalnega projekta 'Učinkovita državna podpora za športno aktivnost državljanov'.

Glavni namen tega elaborata je podati:

- rezultate preliminarne analize podatkov iz baze International Social Survey Programme - Leisure Time and Sports, 2007 (ISSP) z ustreznimi parcialnimi interpretacijami in
- mednarodno primerjalni vpogled različnih evropskih normativnih in javnopolitičnih praks na področju športne politike, ki so oblikovane in izvajane v posamezni državi.

Podatki ISSP nam omogočajo vpogled v porazdelitev anketirancev po spolu, starosti, izobrazbi in drugih spremenljivkah po državah glede na pogostost telesne aktivnosti (neorganizirana in organizirana vadba) ter glede na vključevanje v športna združenja oziroma v organizirano vadbo v zadnjih dvanajstih mesecih. Ta del je vključen v prvi del tega elaborata.

V drugem delu elaborata pa predstavljamo pregled temeljne zakonodaje in institucionalne ureditve športa na ravni držav članic Evropske unije (EU), na Norveškem, Hrvaškem in Srbiji. Ločeno prikazujemo normativno in institucionalno ureditev športne politike in še prav posebej športa za vse, oz./ali športne rekreacije v državah, ki so sistemsko ali pa po vsebini opredeljevanja splošne športne aktivnosti blizu slovenskemu sistemu, in katerih raziskovalne podatke je bilo možno pridobiti v angleškem jeziku.

2. PRELIMINARNA ANALIZA ISSP PODATKOV

To poglavje je namenjeno prvi ravni analize podatkov ISSP. Gre za statistično analizo, kjer bomo podali opisne statistike potencialno relevantnih dejavnikov telesne aktivnosti in kvalitete življenja, ki se pojavljajo v anketnem vprašalniku ISSP in njihove opisne statistike. Ta statistična analiza je namenjena: 1) ugotavljanju predhodnih rezultatov (»preliminary findings«) in 2) ugotavljanju primanjkljaja kvantitativnega dela analize, ki bi ga lahko pokrili s kvalitativno analizo.

Statistično analizo rezultatov bomo izvedli v treh delih, ki obsegajo tri skupine značilnosti prebivalstva - demografske, socialne in ekonomske. Opisne statistike nekaterih ključnih spremenljivk prikazujemo že sedaj v tabeli. Nekatere bomo podrobneje komentirali v nadaljevanju tega poglavja, na druge pa se bomo osredotočali v okviru druge ravni analize, ki se nanaša na model.

Tabela 1 : Opisne statistike ključnih spremenljivk

Spremenljivka	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Najmanjša vrednost	Največja vrednost	n
Starost anketiranca	47.7	17.3	15	98	22.750
Neto mesečni dohodek anketiranca v EUR	1.371	1.460	0	23.653	18.885
Število članov gospodinjstva	2.8	1,4	1	28	22.417
Telesna aktivnost anketiranca (1-5) 1-nikoli, 2-večkrat na leto oz. manj pogosto, 3-večkrat na mesec, 4-večkrat na teden, 5-vsak dan	3.0	1.3	1	5	22.531

Povprečna starost anketiranca iz vzorca znaša 47,7 let, pri čemer starost anketiranca variira med 15 in 98 leti. K temu naj dodamo, da je približno 45 % anketirancev moškega spola. Gospodinjstvo anketiranca ima v povprečju 2,8 člana, pri čemer število članov variira med 1 in 28. Povprečni neto mesečni dohodek anketiranca znaša 1.371 EUR¹.

Tabela 2: Porazdelitev anketirancev glede na njihovo izobrazbo

Razred	Frekvenca	Odstotek	Kumulativni odstotek
Brez izobrazbe	651	2.9	2.9
Osnovna šola	3845	17.1	20.0
Poklicna šola	5963	26.4	46.4
Srednja šola	5532	24.5	70.9
Višja šola	3286	14.6	85.5
Univerzitetna izobrazba	3260	14.5	100.0
Skupaj		100.0	

¹ Kot je običajno pri dohodku je standardni odklon velik (vključeni so tudi anketiranci z dohodkom 0), kar bo zahtevalo ustrezno transformacijo spremenljivke v modelu.

Srednjo šolo ima dokončano dobrih 50 % anketirancev, slabi 3 % anketirancev so brez formalne izobrazbe, približno 30 % pa jih ima višjo ali univerzitetno izobrazbo.

Tabela 3: Porazdelitev anketirancev glede na njihovo telesno aktivnost

Razred	Frekvenca	Odstotek	Kumulativni odstotek
Nikoli	5132	22.8	22.8
Večkrat na leto, manj pogosto	2727	12.1	34.9
Večkrat na mesec	4584	20.3	55.3
Večkrat na teden	6695	29.7	85.0
Vsak dan	3393	15.1	100.0
Skupaj		100.0	

Več kot petina anketirancev telesne aktivnosti ne izvaja nikoli. Približno 45 % anketirancev pa se ukvarja s telesno aktivnostjo večkrat na teden ali celo vsak dan.

2.1 Pogostost telesne aktivnosti – neorganizirana in organizirana vadba

Porazdelitev anketirancev glede na pogostost njihove telesne aktivnosti po državah pokaže, da je struktura v Sloveniji ugodnejša od strukture v Evropi.

Tabela 4: Porazdelitev anketirancev glede na njihovo telesno aktivnost po spolu

Država	Vsak dan		Večkrat na teden		Večkrat na mesec		Večkrat na leto		Nikoli	
	moški	ženske	moški	ženske	moški	ženske	moški	ženske	moški	ženske
AT	9.51	15.52	32.96	31.22	24.78	25.4	20.8	14.99	11.95	12.87
FLA (B)	6.27	4.79	26.37	22.84	24.44	28.12	21.86	25.24	21.06	19.01
BG	5.93	4.61	9.14	8.16	12.84	9.4	10.12	12.06	61.98	65.78
HR	20.79	14.33	20.61	18.85	15.41	13.08	8.78	6.7	34.41	47.04
CZ	12.22	11.87	26.3	25.96	28.89	26.26	13.33	11.13	19.26	24.78
FI	18.48	25.83	40.59	41.41	22.11	19.17	15.54	12.38	3.28	1.2
FR	13.22	11.68	36.89	34.77	26.55	27.32	15.14	16.1	8.21	10.12
DE	14.36	17.66	35.77	34.98	21.17	20.64	12.04	7.11	16.67	19.61
HU	13.91	17.34	17.66	19.26	12.58	12.61	11.26	7.88	44.59	42.91
IE	17.11	22.4	29.47	28.27	17.88	19.11	9.49	8.09	26.05	22.13
LV	10.71	12.7	31.21	28.1	15.95	11.43	7.74	6.51	34.4	41.27
NO	12.21	16.37	37.98	46.64	27.13	23.57	16.47	10.31	6.2	3.11
PL	9.85	9.95	15.02	12.67	14.7	10.26	10.99	8.6	49.43	58.52
SK	8.6	8.58	22.17	19.62	22.17	25.58	19.68	18.02	27.38	28.2
SI	19.79	19.77	31.49	31.07	18.94	19.21	13.4	9.6	16.38	20.34
SE	14.26	23.14	39.51	43.09	26.39	23.29	13.93	6.7	5.9	3.78
CH	21.41	26.66	44.71	44.6	16.71	13.76	8.47	5.92	8.71	9.06
GB	22.19	22.29	33.71	31.2	19.94	23.64	12.92	10.08	11.24	12.79
Skupaj -EU	13.93	15.99	30.06	29.43	20.87	19.91	13.44	11.01	21.7	23.66
Skupaj-Svet	15.20	14.73	26.41	24.32	19.99	16.98	13.05	11.37	25.35	32.60

V Sloveniji se redno, t.j. dnevno, z rekreacijo ukvarja skoraj 20 % anketirancev, neodvisno od spola, kar je nad evropskim povprečjem (14%-moški in 16%-ženske). Podoben odstotek dnevne rekreacije pri moških imajo tudi Hrvaška, Finska, Češka in Velika Britanija, pri ženskah pa Nemčija, Madžarska in Velika Britanija. Večkrat na teden se rekreira v Sloveniji skoraj tretjina anketirancev, spet neodvisno od spola, kar je rahlo nad evropskim povprečjem (30% oz. 29%). Tudi deleža tistih anketirancev, ki se rekreirajo večkrat na mesec (19%) in

večkrat na leto (14%-moški in 10%-ženske) sta blizu evropskega povprečja. Delež anketirancev, ki pa se nikoli ne rekreirajo znaša v Sloveniji približno 16% med moškimi in okoli 20% med ženskami. Na ravni Evrope sta ta dva deleža približno 22% in 24%. Visok delež neaktivnih beležijo predvsem vzhodnoevropske države: Bolgarija, Poljska, Madžarska, Litva in Hrvaška. Na drugi strani pa so deleži neaktivnih v zahodni Evropi pogosto pod 10 % (Finska, Švedska, Norveška, Francija)

Zanimive so tudi preliminarne ugotovitve glede pogostosti telesne aktivnosti različnih starostnih skupin. Vsako starostno skupino, v nadaljevanju, prikazujemo in obravnavamo ločeno.

Tabela 5: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev starih do 25 let

	Vsak dan	Večkrat na teden	Večkrat na mesec	Večkrat na leto	Nikoli
AT	14.2	33.14	24.26	18.93	9.47
FLA (B)	6.33	41.77	26.58	19.62	5.7
BG	12.12	11.11	20.2	12.12	44.44
HR	18.14	27.91	20.47	12.09	21.4
CZ	16.77	44.31	21.56	7.78	9.58
FI	20.31	52.6	15.63	10.94	0.52
FR	13.14	45.99	21.9	15.33	3.65
DE	20.77	43.72	19.13	8.74	7.65
HU	21.21	33.33	18.94	9.09	17.42
IE	23.99	36.53	17.71	5.54	16.24
LV	16.33	46.43	11.73	6.63	18.88
NO	16.35	44.23	29.81	9.62	0
PL	11.63	31.4	24.42	12.21	20.35
SK	11.9	35.71	30.95	15.08	6.35
SI	29.01	40.12	22.84	6.17	1.85
SE	20.44	42.34	24.82	10.22	2.19
CH	16.28	50	18.6	10.47	4.65
GB	21.13	42.25	25.35	7.04	4.23
Skupaj-EU	17.61	39.11	21.28	10.8	11.2
Skupaj -svet	16.74	30.82	21.49	11.60	19.35

V Sloveniji se skoraj 30% mladih vsakodnevno ukvarja s telesno aktivnostjo. Ta delež je bistveno večji od deleža v Evropi, kjer se redno rekreira okoli 18% mladih. Hkrati je ta dosežek najboljši v opazovanem vzorcu. Delež tistih mladih, ki se tedensko ali mesečno

večkrat rekreirajo je v Sloveniji podoben deležu v Evropi, to je približno 40% in 23%. Delež mladih, ki so izjavili, da se nikoli ne ukvarjajo s telesno aktivnostjo pa je zelo nizek, to je okoli 2%. Nižji delež neaktivnih mladih med anketiranimi sta imeli le Finska in Norveška. Takšna struktura kaže na to, da so ukrepi politike usmerjeni na to skupino prebivalstva učinkoviti.

Tabela 6: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev starih do 26 do 35 let

	Vsak dan	Večkrat na teden	Večkrat na mesec	Večkrat na leto	Nikoli
AT	9.7	38.79	27.88	15.76	7.88
FLA (B)	5.84	33.12	24.03	28.57	8.44
BG	3.92	13.07	18.95	10.46	53.59
HR	20	22.7	21.62	8.65	27.03
CZ	15.48	29.03	31.61	9.68	14.19
FI	17.65	43.32	26.2	11.76	1.07
FR	6.84	34.53	28.66	21.17	8.79
DE	13.15	36.62	30.99	8.92	10.33
HU	19.31	22.28	11.39	13.86	33.17
IE	18.51	34.38	22.12	11.54	13.46
LV	11.84	33.55	19.74	9.87	25
NO	12.5	53.13	22.4	9.9	2.08
PL	7.21	15.87	19.23	15.38	42.31
SK	11.5	27	25	15.5	21
SI	17.09	40.51	23.42	14.56	4.43
SE	9.18	48.98	30.1	8.16	3.57
CH	17.21	54.1	13.93	8.2	6.56
GB	21.43	38.96	24.68	9.09	5.84
Skupaj-EU	13.33	34.13	23.67	13.04	15.83
Skupaj-svet	12.88	27.02	21.54	13.41	25.15

V starostni skupini od 26-35 let se delež rednih rekreativcev med anketiranimi zmanjšuje (17%) in približuje evropskemu povprečju (13%). Delež rednih rekreativcev v Sloveniji je najbolj primerljiv z deležem le-teh v Švici in na Finskem. Prehitevajo nas že Velika Britanija, Madžarska, Irska, Finska in Češka. Delež tistih mladih, ki se tedensko večkrat rekreirajo je v Sloveniji tudi še nadpovprečen (40%). Višji delež tedenskih rekreativcev med anketiranci imata le Švedska in Finska. Deleža tistih anketirancev starih med 26 in 35 let, ki se rekreirajo večkrat na mesec ali večkrat na leto sta v Sloveniji podobna evropskemu povprečju (24% in 15%). podoben deležu v Evropi, to je približno 40% in 23%. V tej starostni skupini je

neaktivnih dobrih 4 % anketirancev, kar je več kot 3 krat manj od evropskega povprečja. Delež neaktivnih v tej starostni skupini imajo nižji le Finci, Norvežani in Švedi.

Tabela 7: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev starih do 36 do 45 let

	Vsak dan	Večkrat na teden	Večkrat na mesec	Večkrat na leto	Nikoli
AT	10.14	32.37	30.43	21.26	5.8
FLA (B)	5.93	29.66	28.81	22.88	12.71
BG	7.55	14.47	8.81	12.58	56.6
HR	10	26.84	13.16	10.53	39.47
CZ	9.88	25.58	34.3	13.95	16.28
FI	14.4	42.8	23.87	16.87	2.06
FR	9.62	37.56	30.75	14.55	7.51
DE	12.06	35.56	25.08	11.75	15.56
HU	10.23	19.89	19.89	13.07	36.93
IE	19.58	31.24	21.68	8.16	19.35
LV	10.19	35.44	15.05	8.25	31.07
NO	12.05	43.78	27.31	14.06	2.81
PL	6.91	16.49	15.43	15.96	45.21
SK	8.21	18.46	32.82	17.95	22.56
SI	12.43	34.46	21.47	15.82	15.82
SE	11.65	43.37	25.7	14.06	5.22
CH	20.26	49.34	16.3	7.93	6.17
GB	17.2	39.49	24.2	13.38	5.73
Skupaj-EU	11.97	33.13	23.66	13.78	17.45
Skupaj-svet	12.32	26.19	20.34	13.92	27.22

V starostni skupini od 36-45 let se delež rednih rekreativcev med anketiranimi še bolj zmanjšuje in približa evropskemu povprečju (12%). Prehitevajo nas 4 države, naš delež pa je najbolj primerljiv z deležem v Nemčiji in na Norveškem. Delež tistih mladih, ki se tedensko večkrat rekreirajo je v Sloveniji še rahlo nadpovprečen (34%). Višji delež tedenskih rekreativcev med anketiranci ima že 9 opazovanih držav. Deleža tistih anketirancev starih med 26 in 35 let, ki se rekreirajo večkrat na mesec ali večkrat na leto sta v Sloveniji podobna evropskemu povprečju, oziroma rahlo višji pri občasnih letnih rekreativcih (21% in 16%). Kar pomeni, da se delež rednih rekreativcev v tej starostni skupini zmanjšuje na račun občasnih rekreativcev oziroma tistih, ki se gibajo manj pogosto. V starostni skupini od 36-45 let je neaktivnih že slabih 16 % anketirancev, kar je blizu evropskega povprečja (17%). Delež

neaktivnih v tej starostni skupini imajo nižji Finska (2%), Norveška (3%), Švedska (5%), Švica (6%), Avstrija (6%), Velika Britanija (6%), Francija (8%) in Flamska Belgija (13%). Naš delež neaktivnih v tej starostni skupini je primerljiv z delež neaktivnih v Nemčiji.

Tabela 8: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev starih do 46 do 55 let

	Vsak dan	Večkrat na teden	Večkrat na mesec	Večkrat na leto	Nikoli
AT	14.55	30.22	24.25	17.16	13.81
FLA (B)	6.2	18.22	27.52	26.36	21.71
BG	3.26	5.98	10.33	16.85	63.59
HR	14.15	16.59	15.61	8.29	45.37
CZ	10.96	20.09	34.7	14.16	20.09
FI	23.75	36.25	22.08	15	2.92
FR	10.66	34.87	28.24	17	9.22
DE	16.88	33.76	21.34	12.42	15.61
HU	15.38	16.41	10.77	7.18	50.26
IE	19.82	27.22	19.82	10.06	23.08
LV	10.47	23.04	13.61	10.47	42.41
NO	19.42	38.84	22.31	15.29	4.13
PL	10.73	10.34	9.2	10.34	59.39
SK	4.98	18.67	18.26	25.31	32.78
SI	17.14	24.57	23.43	12.57	22.29
SE	21.28	35.74	28.09	11.06	3.83
CH	18.38	46.49	18.92	7.57	8.65
GB	24.7	28.31	21.69	10.24	15.06
Skupaj-EU	14.54	26.38	20.99	14.05	24.04
Skupaj-svet	14.27	23.63	18.13	13.48	30.48

Delež rednih rekreativcev med anketiranimi v starostni skupini od 46-55 let (17%) je ponovno nad evropskim povprečjem (15%). Prehiteva nas 6 držav od 18-ih, naš delež pa je najbolj primerljiv z deležem rednih rekreativcev v Nemčiji. Delež tistih, ki se tedensko večkrat rekreirajo je v Sloveniji že podpovprečen (25%). Višji delež tedenskih rekreativcev med anketiranci ima že 9 opazovanih držav. Deleža tistih anketirancev starih med 46 in 55 leti, ki se rekreirajo večkrat na mesec je Sloveniji rahlo nadpovprečen (23%), delež tistih anketirancev, ki se rekreirajo večkrat na leto pa rahlo podpovprečen (13%). Neaktivnih je v tej starostni skupini približno 22% anketirancev, kar je rahlo pod evropskim povprečjem (24%). Vse zahodnoevropske države, razen Irske imajo delež neaktivnih v tej skupini nižji. Naš delež neaktivnih v tej starostni skupini je primerljiv z deležem neaktivnih v Belgiji.

Tabela 9: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev starih do 56 do 65 let

	Vsak dan	Večkrat na teden	Večkrat na mesec	Večkrat na leto	Nikoli
AT	12.64	29.89	31.03	18.39	8.05
FLA (B)	6.5	18	30.5	24.5	20.5
BG	4.4	5.49	8.24	9.89	71.98
HR	21.52	16.46	8.86	1.9	51.27
CZ	9.88	17.79	25.69	17.79	28.85
FI	26.21	38.51	18.45	14.24	2.59
FR	14.76	32.82	29.52	13.99	8.91
DE	15	37.31	19.23	9.62	18.85
HU	11.7	13.45	11.11	6.43	57.31
IE	20.89	24.66	15.75	8.9	29.79
LV	5.95	21.43	10.71	4.17	57.74
NO	11.58	40	27.37	13.68	7.37
PL	12.68	5.85	7.8	4.39	69.27
SK	8.21	14.01	26.09	17.39	34.3
SI	22.58	27.1	12.9	11.61	25.81
SE	22.43	39.92	23.95	9.89	3.8
CH	27.15	41.72	20.53	3.97	6.62
GB	22.06	30.15	28.68	10.29	8.82
Skupaj-EU	15.61	26.11	20.19	11.48	26.61
Skupaj-svet	15.94	24.38	16.96	11.14	31.57

Med anketiranimi v starostni skupini od 56-65 let je delež rednih rekreativcev (23%), kar je nad evropskim povprečjem (15%). Naš delež pa je najbolj primerljiv z deležem rednih rekreativcev na Švedskem in v Veliki Britaniji. Večji delež imata le Finska in Švica. Delež tistih, ki se tedensko večkrat rekreirajo je v Sloveniji rahlo nadpovprečen (27%). Višji delež tedenskih rekreativcev med anketiranci ima večina zahodnoevropskih držav. Deleža tistih anketirancev starih med 56 in 65 let, ki se rekreirajo večkrat na mesec je v Sloveniji podpovprečen (13%), delež tistih anketirancev, ki se rekreirajo večkrat na leto pa povprečen (12%). Neaktivnih je v tej starostni skupini približno 26% anketirancev, kar je blizu evropskega povprečja. Vse zahodnoevropske države, razen Irske imajo delež neaktivnih v tej skupini nižji. Najnižje deleže neaktivnih v tej skupini imajo: Finska (3%), Švedska (4%) in Norveška (7%).

Tabela 10: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev starejših od 65 let

	Vsak dan	Večkrat na teden	Večkrat na mesec	Večkrat na leto	Nikoli
AT	16.26	26.02	11.38	12.2	34.15
FLA (B)	2.89	15.29	20.25	19.83	41.74
BG	3.13	4.17	4.17	6.25	82.29
HR	20.24	9.31	6.07	4.05	60.32
CZ	11.29	26.21	19.35	7.66	35.48
FI	35.22	33.96	15.72	11.95	3.14
FR	18.31	34.94	20	13.25	13.49
DE	18.58	30.81	13.94	6.11	30.56
HU	18.24	7.43	4.05	5.41	64.86
IE	18.6	15.79	10.88	6.67	48.07
LV	16.67	12.18	8.97	1.92	60.26
NO	15.33	36	24	14	10.67
PL	10.08	8.06	3.23	2.42	76.21
SK	8.7	14.91	14.29	18.01	44.1
SI	21.26	21.84	10.34	7.47	39.08
SE	28.57	39.63	16.13	6.45	9.22
CH	38.6	33.33	6.14	5.7	16.23
GB	25.53	21.81	12.77	14.36	25.53
Skupaj-EU	18.1	22.66	12.73	8.92	37.59
Skupaj-svet	18.82	20.54	11.32	8.31	41.01

V starostni skupini nad 65 let je delež rednih rekreativcev med anketiranimi (21%) nad evropskim povprečjem (18%). Švica, Finska, Švedska in Velika Britanija so države, ki imajo ta delež višji kot je v Sloveniji. Naš delež je primerljiv z deležem te starostne skupine na Hrvaškem. Delež tistih mladih, ki se tedensko večkrat rekreirajo je v Sloveniji blizu evropskega povprečja (22%). Višji delež tedenskih rekreativcev med anketiranci ima 7 opazovanih držav. Deleža tistih anketirancev starejših od 65 let, ki se rekreirajo večkrat na mesec ali večkrat na leto sta v Sloveniji podpovprečna (10% in 7%). V tej starostni skupini je neaktivnih 39% anketirancev v Sloveniji, evropsko povprečje pa je 38%. Delež neaktivnih v imajo nižji v vseh zahodnoevropskih državah, razen v Belgiji in na Irskem. Naš delež neaktivnih v tej starostni skupini je primerljiv z delež neaktivnih v Nemčiji. Najnižje deleže neaktivnih v tej skupini imajo: Finska (3%), Švedska (9%) in Norveška (11%).

Nadaljujemo s pregledom preliminarnih rezultatov o pogostosti telesne aktivnosti različnih po stopnji izobrazbe. Tudi tokrat so tabelarični prikazi ločeni po posamezni stopnji izobrazbe.

Tabela 11: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev brez formalne izobrazbe

	Vsak dan	Večkrat na teden	Večkrat na mesec	Večkrat na leto	Nikoli
FLA (B)	3.85	19.23	15.38	19.23	42.31
BG	0	0	0	0	100
HR	4.84	3.23	4.84	1.61	85.48
FI	20.27	55.41	14.86	9.46	0
FR	29.17	4.17	8.33	12.5	45.83
DE	14.86	28.38	13.51	8.11	35.14
HU	8	8	0	4	80
IE	12.82	15.38	5.13	0	66.67
LV	12.5	6.25	0	0	81.25
PL	0	0	0	0	100
SK	0	40	20	0	40
SI	6.12	16.33	10.2	14.29	53.06
CH	0	0	0	100	0
GB	19.91	20.37	18.98	12.04	28.7
Skupaj-EU	15.03	21.04	12.5	9.02	42.41
Skupaj-svet	14.54	16.21	13.19	9.06	47.01

Delež anketirancev v Sloveniji brez formalne izobrazbe, ki se redno vsakodnevno rekreirajo je več kot pol manjši glede na povprečje v Evropi, podpovprečen pa je tudi delež tistih, ki se rekreirajo tedensko (16%). V tej skupini je več kot polovica neaktivnih.

Tabela 12: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev z osnovnošolsko izobrazbo

	Vsak dan	Večkrat na teden	Večkrat na mesec	Večkrat na leto	Nikoli
AT	12.12	27.27	21.21	14.39	25
FLA (B)	2.88	13.67	20.14	18.71	44.6
BG	1.72	3.45	0	1.72	93.1
HR	14.05	10.81	10	7.84	57.3
CZ	13.19	21.53	17.36	9.72	38.19
FI	29.41	33.19	15.55	17.65	4.2
FR	15.84	28.47	25.74	17.08	12.87
DE	16.04	30.44	16.69	9.98	26.84
HU	11.65	8.74	6.31	8.25	65.05
IE	11.28	18.97	12.31	7.18	50.26
LV	9.24	11.76	14.29	2.52	62.18
NO	14.77	30.68	20.45	19.32	14.77
PL	6.54	3.85	3.46	4.62	81.54
SK	7.64	16.56	10.83	16.56	48.41
SI	19.81	20.77	11.59	10.63	37.2
SE	22.05	35.04	21.65	10.24	11.02
CH	23.19	28.99	13.04	9.42	25.36
GB	25	23.44	31.25	14.06	6.25
Skupaj-EU	15.01	21.86	15.22	11.1	36.81
Skupaj-svet	13.16	16.70	12.64	9.55	47.94

V Sloveniji imamo med anketiranci z osnovnošolsko izobrazbo 20% takšnih, ki se redno dnevno rekreirajo. Ta delež je kar za 5 odstotnih točk višji od evropskega povprečja. Višji delež dosegajo le Finci (29%), Britanci (25%), Švicarji (23%) in Švedsi (22%). Delež anketirancev z osnovnošolsko izobrazbo, ki se rekreirajo večkrat tedensko v Sloveniji je blizu evropskega povprečja. Delež neaktivnih v tej skupini pa je v Sloveniji 37%, kar je hkrati evropsko povprečje te skupine, pri čemer velja poudariti, da imajo vse zahodnoevropske države, razen Belgije in Irske delež neaktivnih nižji od Slovenije. Delež neaktivnih z osnovnošolsko izobrazbo v Sloveniji je primerljiv z deležem neaktivnih na Češkem. Najnižji delež neaktivnih med tistimi z osnovnošolsko izobrazbo beležijo Finci (4%).

Tabela 13: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev s poklicno šolo

	Vsak dan	Večkrat na teden	Večkrat na mesec	Večkrat na leto	Nikoli
AT	11.93	27.16	20.05	22.84	18.02
FLA (B)	6.62	19.49	21.32	24.63	27.94
BG	3.59	3.59	5.13	2.56	85.13
HR	18.13	16.88	15.63	8.13	41.25
CZ	11	20.2	28	14	26.8
FI	24.91	34.95	20.07	16.61	3.46
FR	13.03	35.27	28.26	14.23	9.22
DE	15.65	34.35	23.02	11.51	15.47
HU	15.04	12.41	8.65	10.15	53.76
IE	19.01	23.03	17.18	9.32	31.44
LV	12.07	31.03	10.34	8.62	37.93
NO	9.94	31.58	29.82	21.64	7.02
PL	8.42	13.86	10.33	7.61	59.78
SK	6.65	15.41	19.64	20.85	37.46
SI	20.0	27.73	15	16.36	20.91
SE	21.16	37.53	24.43	11.84	5.04
CH	25.14	46.63	14.21	7.1	6.92
GB	23.91	32.61	23.19	9.42	10.87
Skupaj-EU	15.23	27.19	19.56	13.2	24.82
Skupaj-svet	14.88	23.31	17.67	12.19	31.95

Med anketiranci s poklicno šolo imamo v Sloveniji 20% takšnih, ki se redno dnevno rekreirajo. Ta delež je kar za 5 odstotnih točk višji od evropskega povprečja. Višji delež dosejajo Finci (25%), Švicarji (25%), Britanci (24%) in Švedski (21%). Delež anketirancev s poklicno šolo, ki se rekreirajo večkrat tedensko (28%) je v Sloveniji blizu evropskega povprečja. Delež neaktivnih v tej skupini pa je v Sloveniji 21%, kar je manj kot znaša evropsko povprečje te skupine (25%). Vendar pa je treba poudariti, da imata med zahodnoevropskimi državami višji delež neaktivnih le Belgija in Irska. Najnižji delež neaktivnih med anketiranci s poklicno šolo beležijo Finci (3%).

Tabela 14: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev s srednjo šolo

	Vsak dan	Večkrat na teden	Večkrat na mesec	Večkrat na leto	Nikoli
AT	7.1	36.07	33.88	16.94	6.01
FLA (B)	5.98	25.6	26.08	25.84	16.51
BG	6.57	8.47	11.23	11.44	62.29
HR	17.79	27.7	18.92	8.33	27.25
CZ	11.71	31.98	29.05	11.49	15.77
FI	15.46	40.21	29.9	13.4	1.03
FR	8.66	33.46	26.38	18.9	12.6
DE	15.65	42.86	27.21	7.48	6.8
HU	14.29	25.91	16.61	8.97	34.22
IE	19.58	30.69	19.93	9.88	19.93
LV	13.54	35.07	14.24	6.6	30.56
NO	13.26	40.63	26.51	15.85	3.75
PL	10.22	14.24	13.93	13.31	48.3
SK	8.32	21.88	31.73	19.26	18.82
SI	22.29	38.86	22.89	8.43	7.53
SE	15.87	43.27	26.44	12.5	1.92
CH	23.75	43.75	20	8.75	3.75
GB	20.61	41.22	20.61	9.92	7.63
Skupaj	13.16	29.36	22.45	13.02	22.01
Skupaj-svet	13.34	25.00	19.94	13.78	27.95

Redno, vsakodnevno se v Sloveniji rekreira 22% anketirancev s srednješolsko izobrazbo. Ta delež je kar za 9 odstotnih točk višji od evropskega povprečja. Višji delež dosegajo le v Švici (24%). Delež anketirancev s srednjo šolo, ki se rekreirajo večkrat tedensko (39%) je v Sloveniji tudi precej višji od evropskega povprečja (29%) Delež neaktivnih v tej skupini pa je v Sloveniji 8%, kar je bistveno manj kot znaša evropsko povprečje te skupine (22%). Nižje deleže neaktivnih v tej skupini anketiranih dosegajo skandinavske države ter Avstrija, Nemčija in Švica.

Tabela 15: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev z višjo šolo

	Vsak dan	Večkrat na teden	Večkrat na mesec	Večkrat na leto	Nikoli
AT	17.95	35.9	28.21	15.38	2.56
FLA (B)	5.52	28.62	33.1	23.45	9.31
BG	4.61	14.75	18.43	20.28	41.94
HR	22.58	27.42	12.9	4.84	32.26
CZ	19.23	42.31	15.38	11.54	11.54
FI	20.53	44.63	20.05	13.84	0.95
FR	9.01	42.86	24.84	17.08	6.21
DE	14.85	43.56	23.76	10.89	6.93
HU	25.88	18.82	16.47	14.12	24.71
IE	24.57	33.75	19.6	9.43	12.66
LV	11.53	31.53	13.88	8	35.06
NO	19.86	39.73	26.03	10.27	4.11
PL	9.94	20.47	21.64	10.53	37.43
SK	15.38	26.92	19.23	19.23	19.23
SI	17.86	39.29	28.57	7.14	7.14
SE	16.07	50	26.79	6.25	0.89
CH	21.85	52.1	16.81	5.04	4.2
GB	22.5	40	27.5	8.75	1.25
Skupaj-EU	15.42	35.02	21.84	12.84	14.87
Skupaj-svet	16.45	30.51	21.06	13.57	18.40

V Sloveniji imamo med anketiranci z višješolsko izobrazbo 18% takšnih, ki se redno dnevno rekreirajo. Ta delež je rahlo višji od evropskega povprečja (15%). Kar 9 držav v našem vzorcu dosega višje deleže vsakodnevnih rekreativcev v tej izobrazbeni skupini, med njimi so celo Hrvaška, Češka in Madžarska. Delež anketirancev z višješolsko izobrazbo, ki se rekreirajo večkrat tedensko v Sloveniji je nad evropskim povprečjem za 4 odstotne točke. Delež neaktivnih v tej skupini pa je v Sloveniji 7%, kar je še enkrat manj od evropskega povprečja te skupine, pri čemer velja poudariti, da ima 7 zahodnoevropskih držav delež neaktivnih nižji od Slovenije. Delež neaktivnih z višješolsko izobrazbo v Sloveniji je primerljiv z deležem neaktivnih v Nemčiji. Najnižji delež neaktivnih med tistimi z višješolsko izobrazbo beležijo Švedi in Finci (1%).

Tabela 16: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev z univerzitetno izobrazbo

	Vsak dan	Večkrat na teden	Večkrat na mesec	Večkrat na leto	Nikoli
AT	17.39	40.87	27.83	7.83	6.09
FLA (B)	4.85	38.83	32.04	19.42	4.85
BG	7.69	15.38	15.38	38.46	23.08
HR	30.69	26.73	12.87	8.91	20.79
CZ	13.95	32.56	37.21	6.98	9.3
FI	18.89	50	23.89	6.11	1.11
FR	12.6	39.57	29.53	13.39	4.92
DE	19.17	47.15	23.83	4.15	5.7
HU	22.3	30.94	20.86	7.91	17.99
IE	23.99	38.75	23.62	5.17	8.49
LV	11.66	28.22	11.66	8.59	39.88
NO	15.3	53.28	23.22	6.56	1.64
PL	18.59	22.44	19.23	15.38	24.36
SK	13.73	30.72	26.8	15.03	13.73
SI	19.51	37.4	28.46	11.38	3.25
SE	16.38	49.15	25.26	7.85	1.37
CH	26.42	48.11	16.98	3.77	4.72
GB	21.3	42.6	24.26	8.88	2.96
Skupaj	17.33	40.46	24.31	9.33	8.59
Skupaj-svet	17.81	35.08	21.71	11.46	13.93

Med anketiranci z univerzitetno izobrazbo imamo v Sloveniji 20% takšnih, ki se redno dnevno rekreirajo. Ta delež je kar za 3 odstotne točke višji od evropskega povprečja. Presenetljivo dosegajo višji delež Hrvaška (31%), Švica (26%), Irska (24%), Madžarska (22%) in Velika Britanija (21%). Delež anketirancev z univerzitetno izobrazbo, ki se rekreirajo večkrat tedensko (37%) je v Sloveniji pod evropskim povprečjem (40%). Delež neaktivnih v tej skupini pa je v Sloveniji 3%, kar je trikrat manj kot znaša evropsko povprečje te skupine (9%). Najnižji delež neaktivnih v tej skupini imajo le skandinavske države (1%-2%).

Zanimiv je tudi pregled pogostosti telesne aktivnosti glede na zaposlitveni status anketirancev. Telesno aktivnost anketirancev prikazujemo v nadaljevanju ločeno glede na zaposlitveni status: 1) zaposlitev za polni delovni čas, 2) zaposlitev za skrajšan delovni čas in gospodinje ter 3) ostali (dijaki, študentje, upokojenci).

Tabela 17: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev zaposlenih za polni delovni čas

	Vsak dan	Večkrat na teden	Večkrat na mesec	Večkrat na leto	Nikoli
AT	7.82	31.28	30.17	20.67	10.06
FLA (B)	4.53	27.55	28.49	26.42	13.02
BG	4.41	11.37	14.39	16.71	53.13
HR	16.38	24.14	19.4	9.48	30.6
CZ	9.36	25.48	34.32	13.52	17.33
FI	18.68	40.5	25.27	13.66	1.88
FR	7.5	36.25	30.91	17.61	7.73
DE	12.17	35.34	27.42	12.02	13.05
HU	13.33	23.23	15.96	12.32	35.15
IE	18.01	30.83	22.43	9.72	19.01
LV	10.66	33.12	16.8	8.56	30.86
NO	12.5	45.09	27.22	12.66	2.53
PL	8.35	16.13	15.37	14.23	45.92
SK	7.56	23.55	28.3	20.74	19.86
SI	17.56	31.61	24.38	14.46	11.98
SE	13.46	42.46	29.14	10.95	3.99
CH	14.29	49.35	19.22	9.35	7.79
GB	17.78	39.65	23.91	13.41	5.25
Skupaj-EU	11.92	31.9	24.62	14.17	17.39
Skupaj-svet	12.44	26.85	21.87	14.35	24.49

Redno, vsakodnevno se v Sloveniji rekreira 18% anketirancev z zaposlitvijo za polni delovni čas. Evropsko povprečje te skupine je 12%. Višji delež dosegajo le Finska, Irska in Velika Britanija. Delež anketirancev, ki so zaposleni za polni delovni čas in se rekreirajo večkrat tedensko (32%) je v Sloveniji hkrati na evropskem povprečju. Delež neaktivnih v tej skupini pa je v Sloveniji 12%, kar je za 5 odstotnih točk manj kot znaša evropsko povprečje te skupine. Nižje deleže neaktivnih v tej skupini anketiranih dosega sedem zahodnoevropskih držav. Najnižje deleže neaktivnih pa imajo zopet skandinavske države (od 2% do 4%).

Tabela 18: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev zaposlenih za skrajšan delovni čas in gospodinje

	Vsak dan	Večkrat na teden	Večkrat na mesec	Večkrat na leto	Nikoli
AT	18.44	35.75	20.67	11.17	13.97
FLA (B)	6.15	22.54	24.18	26.23	20.9
BG	8.86	7.59	13.92	5.06	64.56
HR	7.2	9.6	13.6	4	65.6
CZ	23.19	24.64	26.09	8.7	17.39
FI	27.42	39.52	16.13	15.32	1.61
FR	16.67	34.31	25.16	16.01	7.84
DE	13.6	40.4	21.2	10	14.8
HU	20.9	11.94	14.93	13.43	38.81
IE	24.28	27.49	17.68	8.52	22.03
LV	15.89	28.97	7.48	9.35	38.32
NO	17.91	47.76	23.13	10.45	0.75
PL	10.64	11.35	14.89	9.22	53.9
SK	13.54	28.13	22.92	14.58	20.83
SI	8.16	40.82	10.2	10.2	30.61
SE	25.13	37.97	21.39	12.3	3.21
CH	25.49	47.06	15.36	5.56	6.54
GB	25.11	30.14	26.48	7.76	10.5
Skupaj-EU	18.67	31.08	19.49	11.11	19.64
Skupaj-svet	16.78	24.79	16.29	11.16	30.97

V Sloveniji imamo med anketiranci, ki so zaposleni za skrajšan delovni čas oziroma so gospodinje 8% takšnih, ki se redno dnevno rekreirajo. Ta delež je bistveno nižji od evropskega povprečja (19%)! Nižji delež vsakodnevnih rekreativcev v tej skupini imajo le Belgijci in Hrvati. Delež anketirancev zaposlenih za skrajšan delovni čas, ki se rekreirajo večkrat tedensko v Sloveniji je 40%, kar je nad evropskim povprečjem (31%). Delež neaktivnih v tej skupini pa je v Sloveniji 31%, kar je polovico več kot znaša evropsko povprečje te skupine (20%)! Le Bolgarija, Madžarska in Litva imajo več neaktivnih v tej populaciji od Slovenije! Skandinavske države imajo v tej skupini neaktivnih od 1% do 3% anketiranih.

Tabela 19: Pogostost telesne aktivnosti neaktivnih (dijaki, študentje, upokojenci, invalidi,...) ali nezaposlenih anketirancev

	Vsak dan	Večkrat na teden	Večkrat na mesec	Večkrat na leto	Nikoli
AT	18.48	31.02	18.81	15.84	15.84
FLA (B)	6.14	22.25	25	19.07	27.54
BG	5.23	6.1	6.97	7.19	74.51
HR	20.03	18.39	10.18	7.06	44.33
CZ	13.25	27.03	20.49	11.13	28.09
FI	25.44	41.75	16.5	13.98	2.33
FR	15.97	35.76	23.48	13.47	11.32
DE	20.37	33.77	14.98	7.1	23.78
HU	17.75	14.5	8.66	5.63	53.46
IE	18.45	26.79	12.7	7.14	34.92
LV	12.83	22.74	8.75	3.5	52.19
NO	16.41	38.91	22.19	13.98	8.51
PL	11.07	12.38	9.28	6.03	61.24
SK	8.82	15.48	19.57	16.99	39.14
SI	23.53	29.85	14.16	8.28	24.18
SE	25.76	41.41	18.69	7.32	6.82
CH	36.18	36.51	9.54	5.59	12.17
GB	25.16	25.48	17.1	11.29	20.97
Skupaj-EU	17.29	26.53	15.58	10	30.6
Skupaj-svet	17.04	23.33	14.85	9.66	35.12

Med neaktivnimi in nezaposlenimi anketiranci imamo v Sloveniji 24% takšnih, ki se redno dnevno rekreirajo. Ta delež je kar za 7 odstotnih točk višji od evropskega povprečja. Višji delež dosegajo Švedska (26%), Finska (25%) in Velika Britanija (25%). Delež neaktivnih oziroma nezaposlenih anketirancev, ki se rekreirajo večkrat tedensko (30%) je v Sloveniji nad evropskim povprečjem (27%). Delež neaktivnih v tej skupini pa je v Sloveniji 24%, kar je 6 odstotnih točk manj od evropskega povprečja (31%). Vendar pa imajo še manj neaktivnih v tej skupini vse zahodnoevropske države, razen Belgije in Irske. Najnižji delež neaktivnih med beležijo Finci (2%).

Nadaljujemo s pregledom preliminarnih rezultatov o pogostosti telesne aktivnosti glede na zdravstveni status anketirancev. Tudi tokrat so tabelarični prikazi ločeni po posameznih zdravstvenih statusih: odlično zdravje, zelo dobro zdravje, dobro zdravje, zadovoljivo zdravje, slabo zdravje in zelo slabo zdravje.

Tabela 20: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev odličnega zdravja

	Vsak dan	Večkrat na teden	Večkrat na mesec	Večkrat na leto	Nikoli
AT	17.56	35.61	18.05	15.61	13.17
FLA (B)	10.99	41.76	24.18	10.99	12.09
BG	9.28	19.59	21.65	9.28	40.21
HR	21.47	28.83	13.5	6.75	29.45
CZ	20.25	41.77	24.68	3.16	10.13
FI	37.62	40.59	12.87	7.92	0.99
FR	17.75	42.01	22.49	10.06	7.69
DE	26.62	38.31	16.88	9.74	8.44
HU	18.89	26.67	15.56	8.89	30
IE	21.09	30.91	20.36	7.64	20
LV	23.21	30.36	14.29	10.71	21.43
NO	21.58	46.76	21.58	9.35	0.72
PL	15.65	18.7	16.96	10.87	37.83
SK	12.5	33.93	28.57	8.04	16.96
SI	35.96	33.71	21.35	5.62	3.37
SE	21.69	47.09	21.16	4.76	5.29
CH	28.3	43.4	12.58	8.18	7.55
GB	27.18	38.83	22.33	6.8	4.85
Skupaj-EU	21.12	34.99	19.44	8.55	15.9
Skupaj-svet	19.99	28.44	18.60	10.50	22.47

Med anketiranci odličnega zdravja imamo v Sloveniji 36% takšnih, ki se redno dnevno rekreirajo. Ta delež je za več kot polovico višji od evropskega povprečja (21%) in nas uvršča takoj za Finsko (38%). Delež anketirancev odličnega zdravja, ki se rekreirajo večkrat tedensko (34%) je v Sloveniji blizu evropskega povprečja (35%). Delež neaktivnih v tej skupini pa je v Sloveniji 3%, kar je približno petkrat manj kot znaša evropsko povprečje te skupine (16%). Najnižji delež neaktivnih v tej skupini imata Norveška in Finska (pod 1%).

Tabela 21: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev zelo dobrega zdravja

	Vsak dan	Večkrat na teden	Večkrat na mesec	Večkrat na leto	Nikoli
AT	11.49	35.09	30.12	17.08	6.21
FLA (B)	6.6	30.82	33.02	20.13	9.43
BG	5.99	12.44	15.21	11.98	54.38
HR	18.22	25.85	20.34	12.29	23.31
CZ	11.45	32.44	30.15	8.78	17.18
FI	22.05	51.57	16.54	9.45	0.39
FR	12.33	41.7	23.99	16.14	5.83
DE	17.92	44.65	19.81	7.23	10.38
HU	15.29	26.11	22.29	10.83	25.48
IE	20.94	32.97	18.89	8.9	18.29
LV	15.23	39.74	16.56	7.28	21.19
NO	16.33	49.57	22.64	8.31	3.15
PL	7.59	16.7	16.7	11.39	47.63
SK	9.43	27.55	30.19	17.36	15.47
SI	19.56	41.33	23.56	9.78	5.78
SE	21.37	44.06	26.39	6.07	2.11
CH	24.58	51.12	14.25	6.15	3.91
GB	21.95	36.24	24.39	9.76	7.67
Skupaj-EU	15.77	35.56	22.23	10.98	15.45
Skupaj-svet	16.44	30.19	20.40	11.53	21.44

Redno, vsakodnevno se v Sloveniji rekreira 20% anketirancev, ki ocenjujejo svoje zdravje kot zelo dobro. Evropsko povprečje te skupine je 16%. Višji delež dosegajo Švica, Finska, Velika Britanija, Švedska in Irska. Delež anketirancev zelo dobrega zdravja, ki se rekreirajo večkrat tedensko (41%) je v Sloveniji nad evropskim povprečjem (36%). Delež neaktivnih v tej skupini pa je v Sloveniji 6%, kar je dva in pol-krat manj kot znaša evropsko povprečje te skupine. Nižje deleže neaktivnih v tej skupini anketiranih dosega šest zahodnoevropskih držav. Najnižje deleže neaktivnih pa imajo zopet skandinavske države (od 0,5% do 3%).

Tabela 22: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev dobrega zdravja

	Vsak dan	Večkrat na teden	Večkrat na mesec	Večkrat na leto	Nikoli
AT	9.93	32.27	29.79	18.79	9.22
FLA (B)	4.38	24.45	24.27	28.83	18.07
BG	4.43	8.03	9.14	15.24	63.16
HR	15.75	19.42	17.06	8.14	39.63
CZ	10.51	23.23	32.27	16.87	17.11
FI	20.62	44.51	22.54	11.37	0.96
FR	11.97	35.58	29.38	15.6	7.48
DE	12.81	38.44	24.89	10.6	13.25
HU	14.4	21.47	13.32	12.23	38.59
IE	19.86	24.77	18.69	8.64	28.04
LV	9.32	36.82	15.68	8.41	29.77
NO	11.4	40.67	29.79	14.25	3.89
PL	12.9	10.75	8.24	9.32	58.78
SK	7.8	16.48	26.06	22.49	27.17
SI	17.43	33.14	18.57	14.57	16.29
SE	17.97	40.17	26.61	11.86	3.39
CH	23.26	40.79	18.43	7.85	9.67
GB	21.72	34.83	22.47	12.36	8.61
Skupaj	13.41	30.45	22.54	14.04	19.56
Skupaj-svet	13.33	26.39	19.89	13.35	27.05

V Sloveniji imamo med anketiranci, ki ocenjujejo svoje zdravje kot dobro 17% takšnih, ki se redno dnevno rekreirajo. Ta delež je višji od evropskega povprečja (13%). Podoben delež ima tudi Švedska. Višje deleže vsakodnevnih rekreativcev dobrega zdravja pa beležijo Finska, Velika Britanija, Švica in Irska. Delež anketirancev, ki se rekreirajo večkrat tedensko v Sloveniji je 33%, kar je rahlo nad evropskim povprečjem (30%). Delež neaktivnih v tej skupini pa je v Sloveniji 16%, kar manj kot v povprečju v Evropi (20%). Vendar velja ob tem opozoriti, da imajo nižji delež neaktivnih v tej skupini vse zahodnoevropske države, razen Belgije in Irske.

Tabela 23: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev zadovoljivega zdravja

	Vsak dan	Večkrat na teden	Večkrat na mesec	Večkrat na leto	Nikoli
AT	14.13	25	19.02	19.02	22.83
FLA (B)	4.24	13.98	25.85	22.46	33.47
BG	5.21	2.84	7.58	8.53	75.83
HR	19.48	16.48	9.36	5.24	49.44
CZ	11.4	19.49	24.26	14.34	30.51
FI	23.66	31.55	22.65	19.08	3.05
FR	12.57	29.58	27.23	18.32	12.3
DE	16.42	27.11	19.65	8.71	28.11
HU	17.75	12.63	8.53	7.85	53.24
IE	16.2	16.76	12.29	11.73	43.02
LV	11.18	20.07	10.2	5.92	52.63
NO	14.67	33.15	23.91	21.74	6.52
PL	6.71	9.15	3.66	6.1	74.39
SK	8.13	17.07	16.67	19.51	38.62
SI	20.17	25.32	17.17	10.3	27.04
SE	10.2	33.67	17.35	21.43	17.35
CH	21.93	44.74	14.91	4.39	14.04
GB	24.16	22.15	21.48	13.42	18.79
Skupaj	14.57	22.04	17.4	13.2	32.8
Skupaj-svet	13.21	19.48	16.06	12.82	38.43

Med anketiranci zadovoljivega zdravja imamo v Sloveniji 20% takšnih, ki se redno dnevno rekreirajo. Ta delež je za 5 odstotnih točk višji od evropskega povprečja (15%) in nas uvršča za Veliko Britanijo (24%), Finsko (24%) in Švico (22%). Delež anketirancev zadovoljivega zdravja, ki se rekreirajo večkrat tedensko (25%) je v Sloveniji rahlo nad evropskim povprečjem (22%). Delež neaktivnih v tej skupini je v Sloveniji 27%, v Evropi pa 33%. Najnižji delež neaktivnih v tej skupini imata Finska (3%) in Norveška (7%). Naš delež neaktivnih je primerljiv z deležem neaktivnih v Nemčiji (28%).

Tabela 24: Pogostost telesne aktivnosti anketirancev slabega zdravja

	Vsak dan	Večkrat na teden	Večkrat na mesec	Večkrat na leto	Nikoli
AT	13.64	4.55	13.64	18.18	50
FLA (B)	4.55	4.55	11.36	18.18	61.36
BG	1.32	2.63	1.32	0	94.74
HR	10.74	6.04	6.04	4.7	72.48
CZ	9.43	14.15	15.09	8.49	52.83
FI	10.71	28.57	17.86	26.79	16.07
FR	4.76	23.81	23.81	12.7	34.92
DE	13.01	17.07	13.01	10.57	46.34
HU	14.16	7.08	3.54	2.65	72.57
IE	4.88	12.2	12.2	7.32	63.41
LV	12.84	11.01	7.34	1.83	66.97
NO	7.58	37.88	22.73	16.67	15.15
PL	3.95	1.32	2.63	5.26	86.84
SK	3.51	10.53	7.02	12.28	66.67
SI	14.29	14.29	14.29	9.18	47.96
SE	25	29.17	4.17	33.33	8.33
CH	25	22.22	2.78	11.11	38.89
GB	12.96	14.81	7.41	16.67	48.15
Skupaj	10.28	13.33	10.13	9.44	56.82
Skupaj-svet	10.95	10.72	8.87	9.62	59.83

Redno, vsakodnevno se v Sloveniji rekreira 14% anketirancev, ki ocenjujejo svoje zdravje kot slabo in nobena od opazovanih držav tega deleža ne presega. Evropsko povprečje te skupine je 10%. Delež anketirancev slabega zdravja, ki se rekreirajo večkrat tedensko (14%) je rahlo nad evropskem povprečjem (13%). Delež neaktivnih v tej skupini pa je v Sloveniji 48%, kar je za 9 odstotnih točk manj od evropskega povprečja te skupine. Nižje deleže neaktivnih v tej skupini anketiranih dosega šest zahodnoevropskih držav. Najnižje deleže neaktivnih pa imajo zopet skandinavske države (od 8% do 16%). Naš delež neaktivnih slabega zdravja je primerljiv z deležem neaktivnih v Veliki Britaniji.

2.2 Sodelovanje v športnih združenjih – organizirana vadba

Podatki ISSP nam omogočajo vpogled v porazdelitev anketirancev po spolu, starosti, izobrazbi in drugih spremenljivkah po državah glede na vključevanje v športna združenja oziroma v organizirano vadbo v zadnjih dvanajstih mesecih.

Tabela 25: Organizirana vadba anketirancev po spolu

Država	Moški		Ženske	
	Redno-vsak teden	Nikoli	Redno-vsak teden	Nikoli
AT	12.17	53.10	10.92	66.37
FLA (B)	17.87	54.75	11.43	67.31
BG	1.70	90.29	0.36	96.97
HR	11.31	67.50	3.43	88.32
CZ	9.54	70.83	4.73	84.49
FI	11.79	62.05	11.29	64.63
FR	17.91	56.49	21.48	58.13
DE	19.85	61.51	18.99	70.54
HU	3.32	86.73	1.75	92.11
IE	13.31	56.55	5.87	74.49
LV	6.15	69.48	1.11	87.14
NO	16.08	53.73	12.85	65.40
PL	2.59	89.95	1.05	95.80
SK	4.72	71.46	1.75	86.88
SI	15.33	60.26	7.24	77.52
SE	13.86	51.82	13.40	59.20
CH	21.65	60.94	11.01	77.62
GB	15.83	59.72	8.84	74.30
Skupaj-EU	12.51	64.41	8.75	76.12
Skupaj-svet	11.15	64.07	7.29	77.67

V Sloveniji redno tedensko aktivno sodeluje v športnih organizacijah (klubi, društva) nadpovprečno veliko moških (15%) pri čemer je povprečje za evropske države okrog 13%. Pri ženskah pa je slika nekoliko slabša. Redno tedensko aktivno sodeluje v športnih društvih 7% žensk, pri čemer je povprečje za evropske države 9%. Ob tem naj dodamo, da dobrih 77% žensk v Sloveniji nikoli ni sodelovalo v aktivnostih športnih društev v zadnjem letu, kar je

dobro odstotno točko manj od evropskega povprečja. V Evropi dosejata največje rednotedensko aktivno sodelovanje ljudi v športnih društvih Nemčija in Francija s približno 19%.

Tabela 26: Organizirana vadba anketirancev po starostnih skupinah

Država	Do 25 let		26-35 let		36-45 let		46-55 let		56-65 let		Nad 65 let	
	Redno	Nikoli	Redno	Nikoli	Redno	Nikoli	Redno	Nikoli	Redno	Nikoli	Redno	Nikoli
AT	17.36	43.06	15.15	53.33	9.62	59.13	10.07	63.43	10.71	63.39	6.50	83.74
FLA (B)	24.46	43.88	21.29	54.19	19.15	46.38	12.06	62.26	9.59	71.69	7.59	78.90
BG	2.38	86.90	0.66	94.04	0.61	93.29	2.72	92.39	0.00	96.45	0.00	97.41
HR	12.37	61.29	11.89	66.49	10.05	76.19	4.88	82.93	4.28	85.03	1.21	94.33
CZ	16.77	62.58	8.97	74.36	9.83	76.88	4.52	76.47	3.00	83.52	3.60	88.00
FI	13.71	51.43	18.82	55.91	13.64	57.85	12.35	66.26	5.92	71.96	6.90	73.79
FR	23.68	50.00	21.57	57.52	24.29	47.14	19.57	58.41	18.41	62.66	13.11	65.55
DE	31.90	48.47	22.54	60.09	21.77	60.88	15.56	67.94	19.06	67.63	14.11	78.22
HU	6.03	80.17	5.45	85.64	1.69	90.40	1.03	93.30	0.54	90.86	0.68	95.92
IE	19.33	53.78	12.03	58.73	9.28	61.48	7.25	71.30	6.13	69.63	2.11	86.97
LV	10.00	53.53	5.92	67.11	0.97	82.04	1.57	84.82	1.55	90.72	0.00	98.72
NO	19.32	52.27	15.98	57.22	24.29	42.91	10.70	62.55	8.87	69.95	5.63	80.28
PL	4.83	80.69	0.96	94.26	3.74	91.44	1.53	94.66	0.43	94.42	0.81	97.17
SK	5.61	60.75	3.48	75.12	4.10	78.46	2.07	84.65	2.68	87.50	0.61	88.96
SI	23.94	44.37	12.74	59.24	9.77	69.54	6.36	72.83	11.11	72.51	4.68	92.98
SE	27.12	44.92	17.62	44.04	19.68	42.97	9.96	54.55	8.83	66.78	5.69	73.93
CH	30.14	49.32	20.66	61.16	14.98	69.60	13.04	68.48	17.90	70.99	9.13	84.35
GB	15.25	50.85	12.82	56.41	15.29	61.15	8.59	65.64	11.27	76.76	9.94	85.64
Skupaj-EU	16.97	56.08	12.88	64.78	13.10	64.29	8.55	72.60	8.08	76.44	5.83	84.84
Skupaj-svet	14.63	57.48	9.87	66.80	10.68	67.37	7.64	73.92	6.87	77.04	5.36	85.27

Iz prikaza organizirane vadbe anketirancev po starostnih skupinah opazimo, da kar četrtina mladih do 25 let redno tedensko sodeluje v športnih organizacijah (klubi, društva), kar je približno tretjino več kot v Evropi (17%). V naslednjem starostnem razredu (26-35 let) se delež tistih, ki organizirano redno vadijo v Sloveniji približa evropskemu povprečju (13%), nato pa se delež teh v starosti od 36-55 leta spusti pod povprečje! Skupina anketirancev starih od 56 do 65 let se ponovno nadpovprečno vključuje v redno organizirano vadbo, starejši od 65 let pa se vključujejo rahlo podpovprečno. Posebej velja opozoriti na nadpovprečno visok delež v zadnjem letu nikoli vključenih v organizirano vadbo v starostni skupini od 36-45 let (70%) in nad 65 let (92%)!

Primerjava s posamičnimi državami nam pokaže, da je v Sloveniji delež mladih do 25 leta, ki redno sodelujejo v organiziranih športnih organizacijah primerljiv z deležem v Franciji. Še višji delež dosegajo Nemčija (32%), Švica (30%), Švedska (27%) in Belgija (25%). V starostni skupini 36 do 45 let, ki se zdi v Sloveniji najbolj prikrajšana, beležijo najvišje deleže

redno sodelujočih v športnih organizacijah Francozi in Norvežani (24%), naš delež pa je najbolj primerljiv z deležem v Avstriji, Irski, Hrvaški in Češki. Več neaktivnih v tej starostni skupini imajo le vzhodnoevropske države. Enako velja za skupino nad 65 let.

Nadaljujemo s pregledom preliminarnih rezultatov o sodelovanju anketirancev v športnih organizacijah po stopnji izobrazbe.

Tabela 27: Organizirana vadba anketirancev po stopnji izobrazbe

Država	Brez formalne izobrazbe		Osnovna šola		Poklicana šola		Srednja šola		Višja šola		Univerzitetna izobrazba	
	Redno	Nikoli	Redno	Nikoli	Redno	Nikoli	Redno	Nikoli	Redno	Nikoli	Redno	Nikoli
AT			6.82	68.18	10.63	65.06	10.38	51.91	17.95	53.33	10.43	61.74
FLA (B)	4.17	87.5	6.52	74.64	13.65	67.53	18.38	58.23	15.22	55.71	13.86	45.54
BG	0	100	1.82	98.18	0.52	95.36	1.27	93.45	0.00	93.81	0.00	91.67
HR	0	98.39	3.51	88.11	11.88	76.88	9.71	70.88	1.61	75.81	8.91	70.30
CZ	0	66.67	6.21	84.14	4.57	84.10	8.50	72.93	11.54	65.38	12.64	66.67
FI	14.86	40.54	4.74	76.72	6.60	70.49	16.49	57.73	15.40	59.66	15.64	54.19
FR	0	95	16.32	64.69	19.92	57.20	22.59	54.39	23.10	51.58	19.84	55.83
DE	19.18	72.6	14.19	76.35	18.67	65.53	25.69	47.92	27.27	49.49	30.21	54.17
HU	0	96	0.49	97.04	1.12	94.38	3.32	86.38	2.33	87.21	6.52	78.26
IE	2.5	92.5	2.54	84.26	6.01	76.50	10.72	62.92	12.31	54.52	13.97	54.04
LV	0	100	1.68	85.71	5.17	68.97	1.74	76.39	4.47	82.12	3.07	77.91
NO			11.63	68.60	6.10	71.34	13.95	62.21	13.51	52.03	19.67	53.83
PL	0	100	0.39	98.84	1.89	91.08	1.85	93.23	2.34	88.89	3.23	91.61
SK	0	100	1.27	86.62	2.11	85.50	3.06	77.24	0.00	88.46	6.49	73.38
SI	2.08	89.58	7.77	79.13	10.96	73.97	13.37	60.79	13.21	62.26	13.45	63.87
SE			8.06	70.56	10.97	53.57	21.53	48.80	14.16	50.44	16.78	52.40
CH	0	100	6.47	84.89	18.32	69.23	12.50	75.00	21.85	54.62	8.49	73.58
GB	7.98	88.73	13.33	66.67	10.37	67.41	16.41	55.47	18.99	59.49	11.31	55.95
Skupaj-EU	7.26	83.39	7.25	80.38	9.93	73.22	10.12	69.72	12.47	64.57	14.37	61.27
Skupaj-svet	6.60	74.84	5.47	82.66	9.11	72.75	8.72	70.42	10.93	66.32	12.15	63.66

V Sloveniji je delež anketirancev z osnovno, poklicno, srednjo in višjo šolo, ki redno tedensko sodeluje v športnih organizacijah (klubi, društva) rahlo nad evropskim povprečjem, medtem ko je delež tistih brez formalne izobrazbe in tistih z univerzitetno izobrazbo podpovprečen! Posebej velja opozoriti na visok delež anketirancev brez formalne izobrazbe ali z osnovno šolo, ki v zadnjem letu nikoli niso bili vključeni v organizirano vadbo! Nobena od zahodnoevropskih držav, razen Švice, ne beleži 80% deleža neaktivnih z osnovnošolsko izobrazbo v organizirani vadbi.

Primerjava s posamičnimi državami nam pokaže, da je v Sloveniji delež ljudi brez formalne izobrazbe, ki redno sodelujejo v organiziranih športnih organizacijah primerljiv z deležem na Irskem, delež ljudi z dokončano osnovno ali poklicno šolo je primerljiv z deležem na Švedskem, delež ljudi z dokončano srednjo ali višjo šolo pa deležu na Norveškem. V skupini anketirancev z univerzitetno izobrazbo pa se lahko primerjamo z Belgijo in Irsko. Najvišji delež redno vključenih v organizirano vadbo med tistimi z univerzitetno izobrazbo beleži Nemčija (30%).

Poglejmo si še pregled sodelovanja anketirancev v športnih organizacijah glede na zaposlitveni status.

Tabela 28: Organizirana vadba anketirancev po zaposlitvenem statusu

Država	zaposlitev za polni delovni čas		zaposlitev za skrajšan delovni čas		ostali (dijaki, študentje, upokojenci)	
	Redno	Nikoli	Redno	Nikoli	Redno	Nikoli
AT	10.61	51.21	13.89	71.67	11.55	70.3
FLA (B)	18.27	52.73	11.57	65.7	11.78	68.31
BG	0.91	92.95	2.7	94.59	0.65	95.21
HR	9.29	71.27	3.2	88.8	6.24	82.27
CZ	7.43	75.65	7.25	76.81	6.12	81.47
FI	12.46	61.36	10.57	62.6	11.13	65.21
FR	20.93	54.07	21.38	55.17	17.93	62.09
DE	21.01	60.21	20.87	66.14	17.52	71.41
HU	3.43	87.68	1.47	95.59	1.53	91.07
IE	11.23	57.82	5.65	74.68	9.88	71.94
LV	4.04	75.77	1.87	80.37	2.04	87.17
NO	17.25	53.32	17.16	61.19	8.7	71.12
PL	2.65	91.86	0.71	95.04	1.3	93.49
SK	3.51	76.67	3.09	79.38	2.16	86.21
SI	11.95	62.89	4.08	81.63	10.82	75.28
SE	15.22	48.21	13.83	56.38	10.8	66.84
CH	21.67	59.79	12.46	73.77	11.11	80.72
GB	12.98	56.34	10.8	71.36	11.11	79.08
Skupaj-EU	11.78	65.01	10.55	71.88	8.82	77.44
Skupaj-svet	9.98	66.98	8.17	73.40	8.23	76.67

Iz prikaza organizirane vadbe anketirancev glede na zaposlitveni status opazimo izrazito podpovprečen delež rednih rekreativcev zaposlenih za skrajšan delovni čas in gospodinj! Ta skupina ljudi ima tudi nadpovprečno visok delež v zadnjem letu nikoli vključenih v organizirano vadbo! Ostali prikazani deleži so v Sloveniji rahlo ugodnejši od evropskega povprečja.

Pregled sodelovanja anketirancev v športnih organizacijah glede na zdravstveni status nam prinaša naslednja tabela.

Tabela 29: Organizirana vadba anketirancev glede na zdravstveni status

Država	Odlično zdravje		Zelo dobro zdravje		Dobro zdravje		Zadovoljivo zdravje		Slabo zdravje	
	Redno	Nikoli	Redno	Nikoli	Redno	Nikoli	Redno	Nikoli	Redno	Nikoli
AT	19.02	45.37	10.84	56.66	10.64	59.57	7.07	80.98	0.00	90.91
FLA (B)	26.37	42.86	18.61	51.42	13.89	63.44	8.97	70.09	2.27	88.64
BG	1.96	91.18	1.38	90.83	1.10	92.86	0.00	99.04	0.00	100.00
HR	15.43	64.81	10.59	64.83	6.04	81.89	3.75	85.39	1.34	94.63
CZ	17.72	56.96	14.45	68.82	2.91	81.55	1.82	89.45	0.93	92.52
FI	21.21	53.54	17.00	54.55	12.26	61.87	6.02	70.68	1.69	84.75
FR	22.42	55.76	22.35	52.94	21.00	55.28	14.20	66.86	9.26	68.52
DE	30.52	50.65	26.96	55.80	18.93	64.94	14.46	75.06	5.65	87.90
HU	7.87	84.27	4.46	84.08	1.90	88.35	1.02	93.52	0.90	96.40
IE	13.18	58.30	10.01	61.88	6.29	75.06	1.66	85.64	2.50	95.00
LV	3.57	42.86	11.92	50.33	2.73	82.50	0.66	91.45	0.00	96.33
NO	25.36	42.75	19.20	51.00	11.75	61.62	5.62	80.34	4.55	80.30
PL	3.52	88.99	1.51	92.25	1.07	94.66	1.81	96.99	1.35	94.59
SK	6.31	66.67	5.66	70.19	1.78	83.96	1.21	89.52	0.00	96.49
SI	19.54	43.68	14.35	65.02	12.17	64.93	6.06	81.39	4.17	88.54
SE	19.89	45.70	19.36	47.48	9.76	59.93	7.00	73.00	4.35	82.61
CH	23.42	57.59	18.08	65.54	13.86	75.90	6.90	81.03	0.00	91.67
GB	17.48	54.37	13.38	62.68	13.03	67.82	6.34	80.99	3.70	94.44
Skupaj-EU	16.31	58.70	13.44	63.45	10.11	71.10	5.65	82.23	2.31	91.23
Skupaj-svet	13.50	58.87	12.04	63.61	8.75	73.23	4.64	81.79	2.23	91.23

Na splošno se ljudje vseh zdravstvenih statusov v Sloveniji nadpovprečno redno vključujejo v organizirano vadbo, še zlasti to velja za tiste anketirance, ki ocenjujejo svoje zdravje kot odlično. Visok delež redno aktivnih v okviru organizirane vadbe med anketiranci odličnega, zelo dobrega, dobrega in zadovoljivega zdravja izkazujejo Nemci, med tistimi slabšega zdravja pa Francozi.

3. ŠPORTNA ZAKONODAJA IN JAVNA POLITIKA

Temeljno poznavanje in vpogled v različne mednarodne prakse na tem področju je bilo s projektnega vidika izjemnega pomena, saj smo na ta način lahko s ciljem preverjati raziskovalne hipoteze in vprašanja² pridobili predvsem naslednje informacije:

- 1) vpogled v to, koliko in na kakšen način posamezne države opredeljujejo javni interes
- 2) vpogled v različne normativne opredelitve in ureditve področja športa
- 3) vpogled v različne institucionalne ureditve oz. institucionalno vlogo države na področju športa
- 4) iskanje podobnosti in razlik v izpostavljenih pristopih z aktualnim slovenskim stanjem na področju.

Glede na opisane namene smo najprej izvedli pregled temeljne zakonodaje in institucionalne ureditve športa na ravni držav članic Evropske unije (EU), na Norveškem, Hrvaškem in Srbiji.

Pri tem smo si primarno pomagali s podatki, ki smo jih pridobili na:

- domačih straneh ministrstev teh držav (za posamezne naslove glej preglednico spodaj);
- domači strani Sveta Evrope (www.coe.int);
- domači strani EU, Evropske komisije, Enote za šport pri Generalnem direktoratu za izobraževanje in kulturo (<http://ec.europa.eu/sport/>);
- iz že izvedenih preglednih študij in analiz športne politike v Evropi, posebej naslednjih:

- 1) Chaker André-Noël (1999): Study on national **sports** legislation in Europe. Strasbourg: Council of Europe Publishing.

² Temeljni raziskovalni hipotezi projekta sta: (1) Učinkovito, na javnem interesu utemeljeno športno aktivnost opredeljujejo demografski, personalni, ekonomski, sociološki, prostorski in politično-upravni faktorji (prediktorji) in (2) raven športne aktivnosti pomembno vpliva na kakovost življenja v Sloveniji, zaradi česar je za učinkovito športno aktivnost državljanov in s tem tudi višjo stopnjo kakovosti njihovega življenja potrebna ustrezna intervencija države in njenih ukrepov.

- 2) Chaker André-Noël (2004): Good Governance in Sport. A European Survey. Strasbourg: Council of Europe Publishing.
- 3) Vocasport (2004): Improving employment in the field of sport in Europe through vocational training. Vocational education and training in the field of sport in the European Union: situation, trends and outlook. EC DG Education & Culture Studies on Education and Sport.
- 4) Henry, Ian, eds. (2007): Transnational and Comparative Research in Sport: Globalisation, Governance and Sport Policy. Routledge: London.
- 5) Parirish, R., S. Gardiner, & R. Siekmann, ur. (2009): EU, sport, law and policy: Regulation, re-regulation and representation. Asser Institute.

V razdelku, ki sledi, pridobljene podatke analiziramo glede na uvodoma izpostavljene kazalnike normativne in institucionalne urejenosti sistemov, ter jih sintetično predstavljamo v preglednici »Pregled temeljev športne politike v Evropi«.

Nadalje v drugem razdelku tega poglavja predstavimo slovenskim razmeram in stanju sorodne ureditve v izbranih oz. zgoraj izpostavljenih državah, ki razpolagajo z javno dostopnimi podatki v angleškem jeziku.

V zadnjem, zaključnem poglavju, povzamemo dobljene ugotovitve in naredimo refleksijo izvedene mednarodno primerjalne analize športne politike v Evropi.

3.1 Pregled športne politike po evropskih državah

Pregled normativnih in institucionalnih ureditev javne športne politike po Evropi pokaže naslednje:

- zakonsko gledano obstajajo različni načini in stopnje regulacije športa. Slovenija ima podobno kot večina drugih nekdanjih socialističnih držav šport zakonsko reguliran;
- institucionalno gledano je v večini sistemov področje športa urejeno skupaj s področji izobraževanja, mladih, kulture, turizma, pogosto tudi zdravja, obrambe. Redki so primeri, ko bi bilo za področje športa vzpostavljeno posebno, samostojno ministrstvo;
- v odvisnosti od zvrsti sistemov športno politiko v nekaterih izvaja država neposredno sama s svojim upravnim aparatom (post-socialistične države, tudi Slovenija, Belgija,

- slovenskim razmeram najbolj sorodne se na področju opredelitev in regulacije športne aktivnosti za vse po pričakovanjih izkažejo ureditve in razumevanje javnega interesa v tem okviru v post socialističnih državah, še prav posebej Bolgariji in Litvi. Zakonsko podrobneje je področje razdelano tudi v regulaciji Republike Irske, katere ureditev sicer sistemsko z našo državo ni primerljiva. Zaradi pretekle skupne politične zgodovine je možno veliko sorodnost najti tudi v regulativi Republike Hrvaške in Srbije.
- ko temu podatku dodamo še ugotovitve mednarodno-primerjalnih javnomnenjskih analiz ISPP pa se kot izjemno soroden in primerljiv pokaže predvsem sistem Finske, ki pa ga je zaradi že omenjene omejene dostopnosti raziskovalnih podatkov na materni jezik in istočasno tudi omejenosti razpoložljivih projektnih virov možno zgolj očrtati.

V nadaljevanju predstavljamo Tabelo 30, iz katere je možno razbrati opisane ugotovitve in pristopiti do raziskovalnih virov, ki smo jih uporabili pri raziskovanju in nadaljnji projektni analizi.

Tabela 30: Pregled temeljnih športne politike v Evropi

Država	Pristojno ministrstvo	Enota za šport	Spletna stran (oz. kontakt če ni spletne strani)	Zakonodaja (DOM/ANG/NA)	Spletna povezava
Avstrija	Bundesministerium für Landesverteidigung und Sport (Ministry of National Defence and Sport)	Sektion Sport (Sports Section)	http://www.sportministerium.at/de	Bundes-Sportförderungsgesetz 1969 (DOM) Sports Act 1969	http://www.ris.bka.gv.at/Dokumente/BgblPdf/1970_2_0/1970_2_0.pdf
Belgija				Na federalni ravni enotna športna zakonodaja ne obstaja.	NA
Flamska skupnost	BLOSO (Flemish Sport Administration)	/	http://www.bloso.be/Pages/Home.aspx	NA	NA
Francoska skupnost	Administration générale de l'aide à la jeunesse, de la santé et du sport (ADEPS) (Sport and Training Administration)	La direction générale du Sport (The General Directorate for Sport)	http://www2.adepts.cfwb.be/index.asp	NA	NA
Nemška skupnost	Ministerium der DG (Ministry of the German speaking community)	Abteilung für kulturelle und soziale Angelegenheiten (Division of Cultural Affairs)	http://www.dglive.be/desktopdefault.aspx	NA	NA
Bolgarija	Министерство на физическото възпитание и спорта (Ministry of Physical Education and Sport)	State Agency of Youth and Sport	http://mpes.government.bg/Default.aspx	Закон за физическото възпитание и спорта 1996 (DOM) (Law for the Physical Education and Sport 1996)	http://mpes.government.bg/Documents/Documents/Zakoni/zNs2010.pdf (DOM) http://mpes.government.bg/Documents/Documents/Zakoni/LAW%20FOR%20THE%20PHYSICAL%20EDUCATION%20AND%20SPORT.pdf (ANG)
Ciper	ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (Cyprus Sport Organization)	/	http://www.cyprussports.org/	Sports Law 1969 (ANG)	NA
Česka	Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy (Ministry of Education, Youth and Sport)	Odbor sportu (The Sport Department)	http://www.msmt.cz/	Zákon o podpoře sportu 2006 (DOM) (Act on the support of sport 2006)	http://www.msmt.cz/sport/zakon-o-podpoře-sportu
Danska	Kulturministeriet (Ministry of Culture)	/	http://kum.dk/	The Top level Sport Act 2004 (ANG) in The Leisure-Time Education Act 1980 (ANG)	http://kum.dk/Documents/English%20website/Sport/The%20Top-level%20Sport%20Act.pdf
Estonija	Kultuuriministeerium (Ministry of Culture of the Republic of Estonia)	Sportiosakond (Sports Department)	http://www.kul.ee/	Sportiseadus 2006 (DOM) (Sport Act 2006)	https://www.riigiteataja.ee/akt/890243 (DOM) http://www.kul.ee/webeditor/files/Sport_Act_2006_english.doc (ANG)

Država	Pristojno ministrstvo	Enota za šport	Spletna stran (oz. kontakt če ni spletne strani)	Zakonodaja (DOM/ANG/NA)	Spletna povezava
Finska	Opetus- ja kulttuuriministeriö (Ministry of Education and Culture)	Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto (Department for Cultural, Sport and Youth policy comprises): Liikuntayksikko (Sports Division)	http://www.minedu.fi/OPM/	Liikuntalaki 1998 (DOM) Act 1998 (DOM) Liikunta-asetus 1998 (Sports Decree 1998)	http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1998/19981054 http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1998/19981055
Francija	Le Ministère des Sports (Ministry of Sports)	Direction des Sports (Sports Directorate)	http://www.sports.gouv.fr/in http://www.sports.gouv.fr/IMG/pdf/plaque_tte_anglais.pdf	Code du Sport 2006 (DOM) (Code of Sport 2006)	http://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006071318&dateTexte=20090922
Grčija	Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού (Ministry of Culture and Tourism)	ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ (General Secretariat of Sports)	http://www.gss.gov.gr/	Law No. 2725/1999 (ANG)	NA
Italija	Presidenza del Consiglio dei Ministri (P.C.M) Ufficio per lo sport	/	http://www.sportgoverno.it/home-page.aspx	NA	NA
Latvija	Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes Ministrija (Ministry of Education and Science)	Sporta Departaments (The Sports Department)	http://izm.izm.gov.lv/24.html	Sporta Likums 2002 (DOM) (Sports Law 2002)	http://www.likumi.lv/doc.php?id=68294 (DOM) http://izm.izm.gov.lv/laws-regulations/2293.html (ANG)
Litva	Kūno Kultūros ir Sporto Departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (Department of Physical Education and Sports under the Government of the Republic of Lithuania)	Sporto Strategijos Skyrius (Sports Strategy Division) Kūno Kultūros Strategijos Skyrius (Physical Education Strategy Division)	http://www.kksd.lt/index.php?2098150970	Law on Physical Education and Sport 2008 (ANG)	http://www.kksd.lt/index.php?2727751150
Luksemburg	Département ministériel des sports (Ministerial Sport Department)	/	http://www.sport.public.lu/fr/structure-sport/departement-ministeriel/index.html	Loi Sportive 2005 (DOM) (Sport 2005)	http://www.legilux.public.lu/leg/a/archives/2005/0131/a131.pdf
Madžarska	Nemzeti Erőforrás Minisztérium (Ministry of National Resources)	State Secretariat for Sport	Zsuzanna Lukacs (Lukacs.zsuzanna@nemfi.gov.hu)	Act I of 2004 on Sports (ANG)	http://www.sportlonemzet.hu/Repository/Uploads_RT/KrisztaK/Documents/Law%20on%20Sport%20web.pdf
Malta	Kunsill Malti għall-Isport (Malta Sports Council)	/	http://www.sportmalta.org.mt/	Att Dwar L-Isports 2002 (DOM) (Sports Act 2002)	http://www.sportmalta.org.mt/Portals/1/att_dwar_sports.pdf (DOM) http://www.sportmalta.org.mt/Portals/1/sports_act.pdf (ANG)
Nemčija	Bundesministerium des Innern (Federal Ministry of the Interior)	Abteilung SP (SP Department)	http://www.bmi.bund.de/clin_165/DE/Home/startseite_node.html	NA	NA
Nizozemska	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (Ministry of Health, Welfare and Sport)	/	http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/vws	NA	NA

Država	Pristojno ministristvo	Enota za šport	Spletna stran (oz. kontakt če ni spletne strani)	Zakonodajja (DOM/ANG/NA)	Spletna povezava
Norveška	Kulturdepartementet (Ministry of Culture)	Idrettsavdelinga (The Department of Sport)	http://www.regjeringen.no/nb/dep/kud.htm?id=545	NA	NA
Poljska	Ministerstwo Sportu i Turystyki Rzeczypospolitej Polskiej (Ministry of Sport and Tourism of the Republic of Poland)	Department Analiz i Polityki Sportowej (Department of Analysis nad Sport Policy) Department infrastruktury Sportowej (Department of Sports Infrastructure) Department Rozwoju i Promocji Sportu (Department of Sport Development and Promotion) Department Sportu Wyczynowego (Department of Top Sports)	http://msport.gov.pl/en	Ustawa o sporcie 2010 (DOM) (Act on Sport 2010)	http://pza.org.pl/download/333908.pdf
Portugalska	Secretaria de Estado de Juventude e do Desporto - SEJD (State Secretary for Youth and Sport)	Znotraj SEJDA delujejo: a) IND - Instituto Nacional do Desporto b) CEFD - Centro dos Estudos e Formacao Desportiva c) CAAD - Complexo de Apolo as Actividades Desportiva	http://www.sejd.gov.pt/	Lei de Bases da Actividade Fisica e do Desporto 2007 (DOM) (The Physical Activity and Sport Act 2007)	http://www.idesporto.pt/ficheiros/file/Lei_5_2007.pdf
Romunija	Agentia Natională pentru Sport (National Agency for Sport)	/	http://www.edu.ro/	Legea educatiei fizice si sportului 2000 (DOM) (Law on Physical Education and Sport 2000)	http://www.anad.gov.ro/pdf/in_Legea%20nr.69.pdf
Slovaška	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej Republiky (Ministry of Education, Science, Research and Sport of the Slovak Republic)	Sekcia Štatnej Starostlivosti o Šport (Unit for Sport)	http://www.minedu.sk/	1) Integral version of the Act No.28/2009 on Physical Culture (DOM) 2) Act No.300/2008 on Organisation and Support of Sports (DOM) 3) Act No.479/2008 on Organising Public Physical Education Events, Sport Events and Tourist Events (DOM)	http://www.minedu.sk/data/USERDATA/Legislativa/Zakony/28_2009.pdf http://www.minedu.sk/data/USERDATA/Legislativa/Zakony/300_2008.pdf http://www.minedu.sk/data/USERDATA/Legislativa/Zakony/479_2008.pdf
Slovenija	Ministrstvo za šolstvo in šport (Ministry of Education and Sport)	Direktorat za šport (Directorate of Sport)	http://www.mss.gov.si/si/sport/	Zakon o športu 1998 (DOM) (Sports Act 1998)	http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=199822&stevilka=929
Španija	El Consejo Superior de Deportes (National Sports Council)	Dirrección General de Deportes (Directorate general of Sports) in Dirección General de Infraestructuras Deportivas (Directorate general of Sports Infrastructure)	http://www.csd.es/	Ley del Deporte 1990 (DOM) (The Sports Act 1990)	http://www.boe.es/boe/dias/1990/10/17/pdf/s/A30397-30411.pdf

Država	Pristojno ministristvo	Enota za šport	Spletna stran (oz. kontakt če ni spletne strani)	Zakonodajja (DOM/ANG/NA)	Spletna povezava
Švedska	Kulturdepartementet (Ministry of Culture and Sport)	Enheten för medier, film och idrott (Division for media, film and sport)	http://www.regeringen.se/sb/d/8339	NA	NA
Velika Britanija	Department of Culture, Media and Sport	Department of Culture, Media and Sport	http://www.culture.gov.uk/index.aspx	NA	NA
Hrvaška	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta (Ministry of Science, Education and Sport)	Uprava za šport (Directorate for Sports)	http://public.mzos.hr/Default.aspx	Zakon o športu 2006 (DOM) (Sports Act 2006)	http://public.mzos.hr/dfs.axd?id=14186
Srbija	Ministarstvo omladine i sporta (Ministry of Youth and Sports)	Sektor za šport (Sector for Sport)	http://www.mos.gov.rs/	Закон о спорту 1996 (DOM) Act 1996	http://www.mos.gov.rs/upload/dl/SPORT/Zakoni/zakonsport.pdf

*DOM-v domačem jeziku; ANG-v angleškem jeziku; NA-ni dosegljivo

3.2 Pregled izbranih držav

V tem poglavju predstavljamo kratek normativni in institucionalni vpogled v ureditev športne politike in še prav posebej športa za vse, oz./ali športne rekreacije v državah, ki so sistemsko ali pa po vsebini opredeljevanja splošne športne aktivnosti blizu slovenskemu sistemu, in katerih raziskovalne podatke je bilo možno pridobiti v angleškem jeziku.

Pregled smo strukturirali na naslednji način:

- indikator 'Opredelitev športa': opis razumevanja javnega interesa oz. vloge države v športu nasploh;
- indikator 'Institucionalni okvir športne politike': opis temeljne institucionalne ureditve področja športa na ravni države;
- indikator 'Ukrepi in mehanizmi': opis ključnih aktivnosti, ki jih država predpostavlja za izvajanje športne politike;
- indikator 'Šport za vse': razumevanje javnega interesa oz. vloge države pri športnih aktivnostih državljanov, ki niso povezane s tekmovalnim oz. vrhunskim športom.

3.2.1 Bolgarija³

Opredelitev športa

Šport (*physical education*) je opredeljen preko njegove izobraževalne, zdravstvene, socialne, kulturne in rekreativne funkcije.

Institucionalni okvir športne politike

V Bolgariji obstaja državna regulacija nad športom in politiko športa.

Institucionalno področje športa spada pod Ministrstvo za telesno vzgojo in šport (*Ministry of Physical Education and Sport*). Pod okrilje tega ministrstva pa spada še Državna agencija za mladino in šport (*State Agency of Youth and Sport*), ki je dejansko odgovorna za izvajanje športne politike države. Agencija pripravlja nacionalne strategije športa in programe za razvoj športne in mladinske politike.

Ukrepi in mehanizmi

³ Povzeto po Law for the Physical Education and Sport 1996 (SG 58/96)

Zakonsko skuša država razvoj športa spodbujati na naslednje načine:

- z zagotavljanjem priložnosti in ustreznih pogojev za državljane, ne glede na njihov zdravstveni, socialni in družbeni status;
- z ustvarjanjem ustrezne pravne regulative;
- z ustvarjanjem pogojev in nudenjem podpore *športu za vse* – športu otrok in mladine, športu za študente oz. univerzitetnemu športu. Prav tako naj država za izboljšanje nacionalnega zdravstvenega stanja, ustvarja pogoje za družbeno koristne športne aktivnosti;
- z ustvarjanjem pogojev za razvoj vrhunškega športa ter z zagotavljanjem ustreznega športnega treniranja in s sodelovanjem državnih olimpijskih ekip na olimpijskih igrah in mednarodnih tekmovanjih;
- z gradnjo, vzdrževanjem, modernizacijo in upravljanjem državnih športnih objektov in lokacij ter z nadzorom pogojev za njihovo namembnost in uporabo;
- s podporo, koordinacijo, regulacijo in nadzorom aktivnosti športnih organizacij;
- s sprejetjem ukrepov za obvezen zdravstveni nadzor v boju proti doppingu, za varnost na športnih prizoriščih. Država skrbi za razvoj športa tudi s sprejetjem ukrepov proti nasilju in nedostojnemu vedenju gledalcev pred, med in po športnih dogodkih na stadionih in športnih dvoranah;
- z usposabljanjem športnih strokovnjakov in zagotavljanjem pomoči pri izboljšanju njihovih sposobnosti;
- z izvajanjem znanstveno-raziskovalnih, informacijskih in marketinških aktivnosti;
- s financiranjem programov in projektov za družbeno koristne športne dejavnosti;
- z ustvarjanjem pogojev za razvoj sodelovanja med javno-zasebnim partnerstvom.

Na podoben način kot na državni ravni, se razvoj športa spodbuja tudi na lokalni oziroma občinski ravni. Občine tako spodbujajo razvoj športa s sprejemanjem normativnih določb, odobravanjem in financiranjem programov za razvoj lokalnih športnih dejavnosti. Nadalje skrbijo tudi za gradnjo, vzdrževanje in modernizacijo športnih objektov in lokacij, ki so teritorialno del občine ter posledično nudijo pomoč pri organizaciji športnih tekmovanj na njihovih območjih. Državne in lokalne aktivnosti za razvoj športa so več ali manj identične. Državljeni lahko v športnih aktivnostih sodelujejo individualno ali v okviru športnih organizacij. Proces izobraževanja in usposabljanja v športu morajo izvajati osebe, ki so primerno strokovno usposobljene in kvalificirane.

Šport za vse

Šport za vse predstavlja širok spekter dostopnih sredstev, načinov in dejavnosti za 1) zabavo, 2) krepitev zdravja in 3) izboljšanje telesne pripravljenosti ljudi. To bi se naj dosegalo s športom ter individualno ali skupinsko vadbo.

Šport in turizem sta tako glavni sredstvi, s katerimi država in lokalna skupnost skušata izboljševati zdravje ljudi. Ustvarjanje pogojev za šport in telesno vadbo ljudi je sestavni del socialnih občinskih politik, ki morajo prav tako določiti in zagotoviti pogoje za uporabo športnih prostorov tistim državljanom, ki se udeležujejo športa za vse. Državljanom mora biti omogočena tudi strokovna, metodološka in zdravniška pomoč pri izvajanju športnih aktivnosti.

Za razvoj športa za vse so lokalne avtoritete odgovorne za vzpostavljanje in vzdrževanje počivališč, sprehajalnih poti, otroških igrišč, kolesarskih prog ter primerne infrastrukture v gorskih kočah, kampih ter zavetiščih.

Za vse delavce »športa za vse« in zaposlene v turizmu, so delodajalci dolžni ustvariti in zagotoviti pogoje za njihovo telesno edukacijo, športne aktivnosti in aktivni počitek.

Šport za vse je še posebej natančno urejen za športne aktivnosti posameznikov s posebnimi potrebami.

3.2.2 Litva⁴

Opredelitev športa

Šport (*physical education*) je pomemben del splošne kulture posameznika in tudi družbe kot celote. Prav tako predstavlja pomemben del posameznikovega telesnega in duševnega razvoja, njegove posledice pa se kažejo v telesni in duševni harmoniji, telesni pripravljenosti in aktivnosti ter tudi v zdravju. Šport temelji na načelih enakosti (brez spolne, starostne, verske, miselne, socialne ali ekonomske diskriminacije), varnosti gledalcev in udeležencev športnih prireditev, pravičnosti, objektivnosti, ter kontinuitete (država, lokalne skupnosti ter nevladne športne organizacije so tako odgovorne za ustvarjanje zadostnih pogojev za nenehno sodelovanje v športnih aktivnostih).

⁴ Povzeto po Law on Physical Education and Sport 2008 (*№ X-1501*)

Prav tako se veliko pozornosti usmerja na antidopinške aktivnosti oziroma sodelovanje v športu brez prepovedanih sredstev in substanc.

Institucionalni okvir športne politike

Oddelek za telesno vzgojo in šport (*Department of Physical Education and Sport under the Government of the Republic of Lithuania*), ki je v neposredni pristojnosti Vlade, je glavni državni organ, odgovoren za izvajanje javne športne politike.

Ukrepi in mehanizmi

Tako državni organi kot tudi nevladne organizacije nosijo odgovornost za izvajanje mehanizmov športne politike in za razvoj v športu.

Vladni oddelek je pristojen za oblikovanje športnih politik, strategij, akcijskih načrtov in razvojnih programov. Prav tako promovira razvoj informacijskega sistema in znanosti v športu.

Nevladne organizacije na področju telesne vzgoje ter športne organizacije, ki so registrirane v skladu s postopki, ki jih določajo zakoni pa skrbijo za razvoj olimpijskih, paraolimpijskih iger, olimpijskih iger za gluhe ter specialnih olimpijskih iger. Odgovorni so tudi za razvoj različnih športov, skupinskih športov ter športa za vse. Te organizacije imajo skladno z nameni, ki jih opredeljuje zakon, pravico združevanja v zveze, pri čemer morajo upoštevati zakonodajo Republike Litve, določbe mednarodnih športnih organizacij in druge mednarodne dokumente.

Šport za vse

Šport za vse je opredeljen kot športna aktivnost, ki je nujna za vzdrževanje telesne aktivnosti športnikov amaterjev; ter za ustvarjanje ustreznih pogojev za doseganje konkurenčnih športnih rezultatov glede na zmožnosti ljudi.

3.2.3 Irska⁵

Opredelitev športa

Šport ima v življenju Ircev pomembno vlogo. Prav tako imata šport in rekreacija številne nacionalne koristi – tako gospodarske (razvoj športnega turizma in zaposlitvenih možnosti) kot tudi družbene (boljše fizično in mentalno zdravje ter počutje ljudi).

⁵ Povzeto po Irish Sports Council Act (Number 6 of 1999).

Institucionalni okvir športne politike

Šport in športna politika na Irskem spadata pod Vladni oddelek za promet, turizem in šport (*Department of Transport, Tourism and Sport*), katerega glavni cilj je povečanje udeležbe in zanimanja za šport, izboljšava standardov, razvoj športnih objektov na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, kar bi naj prispevalo k bolj zdravemu življenjskemu stilu ter večji kakovosti življenja Ircev nasploh.

Leta 1999 je bila z zakonom ustanovljena še posebna intermediarna organizacija Svet za šport (*Irish Sports Council*), ki deluje v okviru vladnega oddelka za šport ter predstavlja nekakšen tip državne razvojne agencije za šport, ki je odgovorna za izvajanje javne športne politike v državi. Cilj tega Sveta je načrtovanje, vodenje in koordinacija trajnostnega razvoja tekmovalnega in rekreacijskega športa na Irskem. Svet za šport je zadolžen za razvoj strategij, ki bi povečale sodelovanje državljanov v športni rekreaciji. Svet prav tako skrbi za koordinacijo izvajanja strategij s strani vseh organov (vključno z državnimi organi in organi, katerih delovanje je financirano z javnimi sredstvi), ki sodelujejo pri promociji rekreativnega športa ter skrbijo za športne objekte. Naloga Sveta je tudi vzpostavitev standardov primerne vedenja in poštene igre tako znotraj tekmovalnih in/ali rekreacijskih športnih aktivnostih.

Šport za vse

Rekreativni šport pomeni vse oblike občasne ali redne fizične aktivnosti državljanov, katerih cilj je vzpostavljanje in izboljševanje telesne vzdržljivosti, duševnega blagostanja ter družbenih odnosov.

3.2.4 Hrvaška⁶

Oprelitev športa

Šport in športne aktivnosti so pomemben družbeni in ekonomski fenomen, ki koristno vplivajo na zdravje ljudi, odražajo vrednote timskega duha, solidarnosti in strpnosti ter kot takšni krepijo socialno kohezijo in družbeni kapital.

Institucionalni okvir športne politike

⁶ Povzeto po Zakon o športu 2006 (Narodne novine, broj 71/06).

Ministrstvo za znanost, izobraževanje in šport (*Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta*) je ključno državno telo, ki ureja področje športa in športne politike. Znotraj ministrstva je za izvajanje politike zadolžena Uprava za šport.

Ukrepi in mehanizmi

V Republiki Hrvaški se razvoj športa spodbuja z:

- gradnjo in vzdrževanjem športnih objektov;
- z izobraževanjem in usposabljanjem strokovnih delavcev;
- z izvajanjem znanstvenih projektov na področju športa;
- z različnimi ekonomskimi ukrepi;
- s spodbujanjem javno-zasebnega partnerstva (med vladnimi in nevladnimi športnimi organizacijami) ter
- s financiranjem športnih aktivnosti iz naslova državnih, lokalnih in regionalnih finančnih sredstev.

Šport za vse

Športna rekreacija z učinkovito porabo prostega časa pomeni telesno vadbo in izvajanje športnih aktivnosti, ki zadovoljujejo potrebe po ohranjanju, izvajanju in izboljševanju psihofizičnih sposobnosti in zdravja.

V Republiki Hrvaški se lahko za potrebe športne rekreacije ustanovijo športna združenja, ki delujejo kot društva za športno rekreacijo. Hrvaško združenje »Šport za vse« kot nacionalna športna zveza tako prevzema funkcije spodbujanja, pospeševanja in skrbi za športno-rekreativne dejavnosti državljanov (Statut Hrvatskog saveza športske rekreacije »Šport za sve«, 1.čl.).

3.2.5 Finska⁷

Opredelitev športa

Na Finskem je šport najbolj priljubljena aktivnost v prostem času ljudi, prav tako pa je pomembna oblika državljske participacije. Vsak deseti državljan Finske je prostovoljno vključen v delo v športu kot obliko prostočasne aktivnosti. Na Finskem obstaja približno 8000 športnih klubov in vsak peti Finec sodeluje v aktivnostih, ki jih ti klubi nudijo svojim članom. Vlada in lokalne oblasti so odgovorne za ustvarjanje »zadostnih« pogojev za šport in telesno aktivnost ljudi. Zakon o športu kot najpomembnejši akt iz področja športa tako opredeljuje glavne cilje športne politike. Vladni oziroma državni cilj je tako promocija in spodbujanje:

- rekreativnega (več o tem glej spodaj) ter
- tekmovalnega, elitnega športa v državi.⁸

Šport je razumljen kot sredstvo za krepitev zdravja in dobrega počutja prebivalstva ter sredstvo za pomoč mladim pri njihovi rasti in razvoju. Ostali cilji opredeljeni v zakonu so še doseganje enakosti, pravičnosti, strpnosti, kulturne raznolikosti ter trajnostnega okoljskega razvoja. Zaradi tega je prav posebna pozornost države namenjena naslednjim aktivnostim:

Sodelovanje pri antidopinški politiki

Na Finskem je protidopinško delo organizirano s strani neodvisne Antidopinške agencije – FINADA. Administracija FINADE temelji na enakem paritetnem načelu kot Svetovna Antidopinška Agencija, ki jo sestavljajo člani Ministrstva za šolstvo in ostalih športnih gibanj. FINADA spodbuja antidopinške dejavnosti, nadzoruje in spremlja skladnost antidopinške

⁷ Povzeto po Ministry of Education. 2006. *Sport Policy in Finland*. Dostopno prek: <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2006/liitteet/SportPolicy.pdf?lang=en>

⁸ Tekmovalni šport je vedno bil del nacionalne kulture na Finskem. V državi je okoli 1000 poklicnih športnikov torej tistih, ki živijo le od športa. Ministrstvo za šolstvo nudi poklicnim športnikom pomoč pri ustvarjanju etično vzdržnega okolja, pri čemer sprejema ukrepe za okrepitev »coachinga« (treniranja) in razvoj trenerskega usposabljanja, zagotavlja nagrade športnikom, podpira anti-dopinško politiko ter razvoj športa za invalide v sodelovanju s finskimi organizacijami odgovornimi za profesionalni oziroma tekmovalni šport. Finska vlada na drugi strani ne subvencionira profitnega poklicnega športa. Za današnji tekmovalni in elitni šport je značilna naraščajoča profesionalizacija, medijska izpostavljenost in komercializacija. Na drugi strani za tekmovalni šport na Finskem velja predvsem volunterstvo. Športne zveze so tako odvisne za razvoj in upravljanje tekmovalnega športa. Finski olimpijski komite prispeva k razvoju ciljno usmerjenega, odgovornega in etičnega tekmovalnega športa v državi ter skrbi za njegove interese. Organizacija, ki se s temi stvarmi ukvarja na področju športa invalidov je Finski paraolimpijski komite.

finske politike s sprejetimi pogodbami na mednarodni ravni ter izvaja antidopinške teste. Večina njenih finančnih sredstev prihaja s strani Ministrstva za šolstvo.

Mednarodni ukrepi so bili sprejeti za uskladitev različnih antidopinških pravil in praks različnih držav in njihovih organizacij na tem področju, in sicer z namenom razvoja testiranja in okrepitve izobraževanja in informiranja o antidopingu.

Finska prispeva svoj del v mednarodnem antidopinškem sodelovanju v okviru:

- UNESCO(O)-a
- Sveta Evrope
- Skupine za spremljanje izvajanja Antidopinške konvencije
- Svetovne Antidopinške Agencije (WADA)
- Svetovnega Antidopinškega dogovora (IADA)
- Združenja nacionalnih Antidopinških agencij (ANADO)
- Evropske unije, kjer gre predvsem za neformalno sodelovanje ter
- Nordijske (antidopinške) zveze.

Poudarek na enakosti:

Zakon o enakosti med ženskami in moškimi nalaga pristojnim organom dolžnost spodbujanja enakosti spolov v vseh svojih dejavnostih. Nadalje je na področju športa cilj zagotovitev enakih pravic, dolžnosti in priložnosti na področju telesnih aktivnosti, tekmovalnega športa in nasploh sprejemanja odločitev v zvezi s športno politiko. Ministrstvo za šolstvo podpira enakost spolov tudi v okviru dodeljevanja finančnih sredstev. Na primer: dejavnosti, ki spodbujajo enakost med spoloma so lahko merila uspešnosti na podlagi katerih se podeljujejo proračunska finančna sredstva. Ministrstvo spodbuja in nadzira implementacijo enakosti med spoloma s pomočjo različnih, v ta namen ustanovljenih odborov.

Športni organi prejemajo državne subvencije tudi za razvojno infrastrukturo in različne projekte. Ministrstvo za šolstvo, skupaj s Finsko športno zvezo od leta 1995 naprej podeljuje »Spikes« nagrađe za zasluge na področju enakosti med spoloma.

Podpora za raziskave v športu:

Raziskave v športu se večinoma izvajajo na Fakulteti za šport in zdravstvene vede Univerze v Jyväskylä; Raziskovalnega centra za šport in zdravstvene vede (LIKES), Raziskovalnega inštituta za olimpijske športe (KIHU), UKK Inštituta in šestih športno medicinskih

raziskovalnih enot. Ostale fakultete in raziskovalni inštituti prav tako izvajajo raziskave, ki so v povezavi s športom kot takim.

Institucionalni okvir športne politike

Na državnem oziroma vladnem nivoju šport ter športna politika spadata pod okrilje Ministrstva za šolstvo. To pri svojem delu poudarja pomen športa in telesnih dejavnosti za zdravje in dobro počutje prebivalstva ter vlogo športa za spodbujanje civilne družbe in socialne vključenosti prebivalstva.

Oddelek za šport znotraj ministrstva širše gledano spada pod Direktorat za kulturo, šport in mladino ter vodi, razvija in usklajuje športno politiko na državni ravni. Tako razporeja državne subvencije, nudi podporo za športna sredstva in predpise na lokalni ravni, prav tako podpira športne zavode, delovanje nacionalnih in regionalnih športnih organov ter gradnjo športnih objektov. V te namene se razporedi okoli 90% sredstev, namenjenih športu. Oddelek za šport na drugi strani tudi spodbuja *prilagojene* telesne aktivnosti, šport namenjen mladim oziroma njihovem športnemu udejstvovanju ter fizične aktivnosti, namenjene izboljševanju zdravja ljudi. Prav tako spodbuja tekmovalni šport ter strmi k nadzoru in spoštovanju etičnega kodeksa in načel, predvsem na področju anti-dopinških aktivnostih.

Ministrstvo za šport podpira sodelovanje na področju športne politike na evropski ravni, na ravni drugih nordijskih držav ter strmi k sodelovanju in usklajevanju tudi na sami medvladni ravni oziroma med drugimi vladnimi sektorji.

Nacionalni svet za šport

Pri izvajanju športne politike na nacionalni ravni sodeluje tudi *Nacionalni svet za šport*, znotraj katerega delujejo štiri odbori, ki so zadolženi za pripravo zadev o katerih bo kasneje Nacionalni svet odločal in razpravljal. Svet tako spremlja razvoj v športu, prevzema pobudo za razvoj športa, izdaja mnenja v zvezi z dodelitvijo finančnih sredstev ter ocenjuje vplive vladnih ukrepov na področju športa.

Administracija športa na regionalni in lokalni ravni

Na regionalni ravni so športne zadeve vodene in upravljane s strani deželnih oziroma provincialnih uradov. Finska je razdeljena na šest provinc/regij; športnim uradom na regionalni ravni tako svetujejo regionalni sveti, ki pa so na drugi strani tudi interesne skupine. Delo regionalnih uradov se osredotoča predvsem na evalvacijo, usklajevanje, gradnjo objektov in s tem povezano dodeljevanje subvencij ter svetovanje. Subvencije za gradnjo

športnih objektov so odobrene s strani Ministrstva za šolstvo. Avtoritete na regionalni ravni oziroma v regionalnih uradih spremljajo izvajanje športnih storitev v svojih regijah/provincah seveda pod nadzorom in vodstvom Ministrstva za šolstvo.

Na Finskem so lokalne oblasti popolnoma avtonomne, in sicer z lokalnimi oziroma občinskimi sveti kot njihovimi najvišjimi organi odločanja. Na Finskem je približno 430 občin. Lokalne oblasti so pristojne za področja socialnega in zdravstvenega varstva, storitve s področja izobraževanja, kulture, okolja in tehnične infrastrukture. Lokalne oblasti spodbujajo dostop do športnih storitev in vzdržujejo športne objekte. Prav tako prejemajo vladne transferje oziroma finančno podporo, ki jih po svoji lastni diskrecijski pravici porabijo za namene promoviranja športa in telesne aktivnosti. Približno 75 odstotkov športnih objektov na Finskem (od 30.000) je bilo zgrajenih in vzdrževanih s strani lokalnih oblasti, ki imajo prav tako pomembno vlogo pri zagotavljanju športnih storitev in pri telesnih aktivnostih, ki so namenjene izboljševanju zdravja ljudi.

Aktivnosti na mednarodni ravni

Z namenom spodbujanja relevantnosti športa in športnih aktivnosti si Finska prizadeva oziroma skuša doseči vpliv na mednarodno športno politiko. Mednarodno sodelovanje tako temelji na poudarku telesne aktivnosti, ki je namenjena izboljševanju zdravja ljudi, prostovoljstvu v športu, zaposlovanju in enakosti, anti-dopinških aktivnostih, statusu profesionalnih športnikov in etičnih dilemah. Ministrstvo za šport za mednarodno sodelovanje in aktivnosti dodeljuje finančna sredstva.

- Evropska unija

Ministrstvo za šolstvo na področju športa sodeluje tudi z Evropsko unijo. EU sicer formalno nima nobenih pristojnosti glede športa, kar pomeni da se športna politika primarno ureja na nacionalni ravni. Kljub temu pa EU »neuradno« deluje na področju športnih zadev, in sicer s spodbujanjem in upoštevanjem posebne narave športa v javnih politikah EU, v njeni zakonodaji, športni vzgoji, telesnih aktivnostih, namenjenih izboljševanju zdravja ljudi, prav tako pa obravnava vprašanja, ki se tičejo mladih profesionalnih športnikov in njihovih interesov. Zunaj meja EU, Ministrstvo za šolstvo spodbuja tudi nordijsko sodelovanje, sodelovanje s Svetom Evrope ter UNESCO-m, prav tako pa skrbi za bilateralno sodelovanje med državami.

- Svet Evrope

Finska je do sedaj podpisala dve konvenciji Sveta Evrope, navezujoče se na šport, in sicer Antidopinško konvencijo ter Evropsko konvencijo o nasilju in nedostojnem obnašanju na športnih prireditvah, zlasti na nogometnih tekmah. Prav tako je Finska dejavna tudi pri spremljanju uresničevanja obveznosti, ki izhajajo iz teh dveh konvencij ter vpletena v različna druga javnopolitična sodelovanja, ki izhajajo iz naslova promocije človekovih pravic, demokracije in vladavine prava.

- UNESCO

Finska na področju športa in športne vzgoje sodeluje tudi z UNESCO-m. UNESCO pri svojem delu naslavlja oziroma postavlja v ospredje predvsem globalne razvojne potrebe, povezane s športno vzgojo ter vprašanja v zvezi z enakostjo. UNESCO je leta 2007 sprejel Mednarodno antidopinško konvencijo, katere podpisnica je danes tudi Finska.

Športni organi in državljanska aktivnost

Finska športna politika temelji na močni udeležbi državljanov v športnih aktivnostih. Okoli 130 nacionalnih in regionalnih športnih organizacij prejema državno finančno pomoč, glede na kakovost, obseg in družbene posledice njihovega udejstvovanja. Dodatni kriterij za finančno pomoč pa je še rezultat njihovega »etičnega dela«, pri čemer je politika anti-dopinga pomemben indikator tega dela. Nacionalni športni organi razvijajo sistem športne vzgoje, športnega treniranja in tekmovanja, ustvarjajo več zmožnosti za vedno več športnih aktivnosti v državi ter organizirajo državna in mednarodna športna tekmovanja. Regionalni športni organi se osredotočajo na razvoj otrok in mladine ter njihovega športnega udejstvovanja, na razvoj aktivnosti, ki izboljšujejo zdravje ljudi ter na klubske športne aktivnosti v določeni regiji.

Nadalje Finska športna zveza služi kot krovna organizacija, ki skrbi za interese svojih članskih organizacij in jim zagotavlja različne storitve. Najpomembnejša naloga Športne zveze je zagotovitev zdravega družbenega okolja za sodelovanje in državljanske športne aktivnosti. Zveza ima 127 članic oziroma športnih organizacij, kar je skoraj 8000 športnih klubov in 1,1 milijona članov. V letu 2006 so finska športna društva praznovala 150 let svojega obstoja in dejavnosti.

Finančna podpora športu iz naslova loterijskih skladov

Znaten del javnih sredstev na področju umetnosti, športa, znanosti in mladinskega dela prihaja iz prihodkov državno lastniških nacionalnih fondov oziroma podjetij in iz državne loterije imenovane Veikkaus. Glede na nov Zakon o loteriji iz leta 2002, je 25 odstotkov sredstev oziroma kapitala loterije, namenjenih športu. Majhen del finančnih virov za šport prihaja tudi iz proračunskih sredstev. Finski šport pa je primarno financiran s strani gospodinjestev in potrošnikov, ki kupujejo športno opremo in se poslužujejo športnih storitev.

Šport za vse

Evrobarometer Evropske komisije z naslovom “Državljeni Evropske unije in šport” iz leta 2004 je pokazal, da so odrasli Finci telesno najbolj aktivni v EU. Kljub temu pa se Finci za “normalne” zdravstvene pogoje ne gibajo dovolj oziroma se premalo ukvarjajo s telesnimi aktivnostmi. V bližnji prihodnosti bo staranje prebivalstva in s tem povezane zdravstvene težave postalo eden izmed najresnejših izzivov za finsko vlado.

Povečana telesna dejavnost izboljšuje zdravje ljudi, njihovo dobro počutje in funkcionalne sposobnosti ljudi. To je bilo omenjeno tudi v Zdravstvenem programu finske vlade do leta 2015, v katerem je telesna dejavnost bila opredeljena kot najpomembnejši dejavnik za kvalitetno zdravje prebivalstva. Ustvarjanje pogojev, ki prispevajo k razvoju aktivnosti, ki pripomorejo k izboljšanju zdravja, dejansko poteka medsektorsko, kar pomeni da je za to nalogo odgovornih več ministrstev, in sicer Ministrstvo za šolstvo, Ministrstvo za socialne zadeve in zdravje, Ministrstvo za promet in komunikacije, Ministrstvo za okolje ter Služba za vzdrževanje finskih gozdov in parkov.

Namen nacionalnega »Fit for life« programa, sofinanciranega s strani Ministrstva za šolstvo in Ministrstva za socialne zadeve in zdravje, je ustvarjanje trajnih športnih storitev za odrasle in spodbujanje starejše populacije za njihovo telesno aktivnost. Ministrstvo za socialne zadeve in zdravje je imenovalo tudi poseben svetovalni odbor za spodbujanje oziroma promocijo zdravja v državi. Njegovi člani tako predstavljajo ministrstvo kot tako in tudi druge zainteresirane stakeholderje oziroma igralce.

Telesna aktivnost spodbuja dobro počutje otrok in mladine

Čeprav je šport med mladimi Finci najbolj priljubljena aktivnost/dejavnost v njihovem prostem času, še vedno obstaja precejšnje število otrok in mladih, ki niso dovolj telesno aktivni. Finska ima izdelan program za otroke in mlade v športu, ki vsebuje različne ukrepe in sredstva, ki so usmerjeni v spodbujanje mladih Fincev za šport oziroma za njihovo vsakodnevno športno udejstvovanje. Glavni cilj je tako povečati fizične aktivnosti mladih

Fincev. Med drugim program podpira tudi športna društva, ki organizirajo telesne dejavnosti za šoloobvezne otroke s posebnim poudarkom na telesno neaktivnih otrocih in najstnikih.

Naslednji poudarek v omenjenem programu je izpostavitve etičnih vidikov v otroških in mladinskih športih. Sprejeti ukrepi, ki bi naj to omogočali vključujejo podporo športnim zvezam za pripravo etičnih razvojnih programov. Prav tako je podpora nudena športnim društvom, in sicer za izboljšanje njihovega poslovanja ter za razvoj kakovostnih sistemov športnih dejavnosti, namenjenih mladim.

Podpora telesnim aktivnostim, prilagojenim posameznikom s posebnimi potrebami

Prilagojena telesna aktivnost (*Adapted physical activity – APA*) pomeni zagotavljanje športa oziroma športnih aktivnosti posameznikom s posebnimi potrebami, ki imajo težave pri dostopu do običajnih športnih aktivnosti in katerih telesna aktivnost zahteva prilagojene metode, opremo in posebno strokovno znanje. Izraz APA tako vključuje šport za invalide, rekreacijo in aktivnosti, ki izboljšujejo zdravje invalidov ter njihovo telesno rehabilitacijo. Na Finskem tako posamezniki s posebnimi potrebami predstavljajo približno 1 milijon oziroma 20% celotne populacije. APA tako skrbi za približno 220.000 invalidov, kronične bolnike in starejše prebivalstvo.

Ministrstvo za šolstvo zagotavlja posameznikom s prilagojeno telesno aktivnostjo finančna sredstva iz državnega proračuna. Večina teh sredstev je dodeljena lokalnim športnim storitvam in nacionalnim invalidskim športnim društvom. Državno financiranje je namenjeno tudi za raziskave, razvoj projektov in mednarodno sodelovanje. Ministrstvo namenja sredstva tudi za obnovo športnih objektov, izboljšanje dostopnosti do samih športnih objektov in za različna usposabljanja na tem področju.

Športna infrastruktura dostopna za vse ljudi

Razmerje med številom prebivalstva in dostopom do športne infrastrukture oz. številom postavljenih športnih objektov na Finskem je med najboljšimi na svetu. Skoraj vsak Finec ima dostop do bazenskih kompleksov, športnih dvoran, atletskih stez in tekaških stez ter igrišč. Približno 30.000 športnih objektov oziroma 20 odstotkov objektov je na Finskem zgrajenih in upravljanih s strani lokalnih skupnosti.

Ministrstvo za šolstvo podpira razvoj športnih objektov. Lokalne skupnosti in različne organizacije na lokalni ravni lahko zaprosijo za državne subvencije za pomoč pri gradnji in obnovi športnih objektov, državna pomoč pa zajema le del stroškov. Ministrstvo prav tako skrbi za strokovno svetovanje in informiranje o izgradnji in vzdrževanju objektov.

Športni zavodi za športno izobraževalna omrežja:

Finska ima enajst nacionalnih in tri regionalne športne zavode. Ti organizirajo »velik razpon« športne vzgoje in športnega usposabljanja ter zagotavljajo začetno in nadaljevalno usposabljanje športnih strokovnjakov/trenerjev za profesionalni šport. Ta vsestranski koncept omogoča, da država s tako majhnim številom prebivalstva ohrani obsežno omrežje športne edukacije in usposabljanja.

Športni zavodi tesno sodelujejo s Športno zvezo in klubi. Tako na primer poskrbijo za treniranje profesionalnih športnikov, usposabljanje prostovoljnih športnih inštruktorjev, trenerjev in uradnikov, zaposlenih v različnih športnih organih. Nekatere ustanove predstavljajo nacionalne trenerske centre v tekmovalnih športih. Športni zavodi na drugi strani ponujajo tudi izobraževanje in usposabljanje za demonstratorje različnih športov in za vsakogar, ki ga zanima fitnes in zdrav način življenja, ne glede na starost. Športni zavodi prejemajo zakonsko določene državne finančne transferje in lahko zaprosijo za državne subvencije za njihove razvojne projekte in gradnje.

4 RAZPRAVA

Navzlic prenekaterim težavam pri poskusu preliminarne izvedbe mednarodno primerjalnega pregleda, ki so se kazale zlasti skozi problem bodisi a) nedostopnosti iskanih informacij bodisi b) skozi spoznanje, da je večina dokumentacije dostopna zgolj v maternih jezikih, smo z vidika projektnih raziskovalnih interesov in namenov skozi pregled normativne in institucionalne ureditve izbranih evropskih držav (države članice EU, Norveška, Hrvaška in Srbija) ugotovili naslednje:

- kot že ugotovljeno skozi dosedaj izvedene študije (npr. Chacker 1999, 2004, Vocasport, 2004, Henry 2007, Parrish idr. 2009) v Evropi obstajajo raznoliki pristopi normativnega in javnopolitičnega urejanja področja športa, ki potekajo na kontinuumu od minimalnega poseganja države na polje športa, do močne regulative in javnopolitičnega urejanja delovanja le-tega. Prvi primeri so prevladujoče značilni za liberalno-tržno usmerjene sisteme v razvitih zahodnih demokracijah, drugi pa za t.i. mlajše, post-socialistične režime, ki pretežno temeljijo na konceptih države blaginje. Na kontinuumu intervencionistični – neintervencionistični tip javne politike po Chackerju (prav tam) se Slovenija uvršča v tip intervencionistične države. Po Henryjevi (2007) in Vocasportovi (2004) tipologizaciji pa v državno sektorski tip športne politike.⁹
- posledično že navedenemu so praviloma v liberalnih sistemih pravne podlage šibkeje in izvajalsko v rokah zasebnih, ali pa nevladnih izvajalcev, nad katerimi država izvaja zgolj ustrezen nadzor, v post-socialističnih pa ravno obratno – regulacijska funkcija nasploh je visoka in je v rokah državnih birokratskih struktur;

⁹ Za državno sektorski (*state sector*) tip javne politike je značilno, da temelji na kontinuiteti in stabilnosti, je centraliziran, javni sektor pa prevzema vlogo izvajanja vladne športne politike, kar ga označuje kot birokratsko konfiguriran sistem (*bureaucracy configuration*). Avtorji poleg tega tipa ločijo še med (prav tam) 1) družbeno konfiguriranimi sistemi (*social configuration*), v katerih osrednjo mesto prevzemajo družbene skupine, institucije in posamezniki (*social actors*), 2) misijonarsko konfiguriranimi sistemi (*missionary configuration*), vodeni s strani prostovoljnega sektorja (*voluntary sector*), 3) podjetniško konfigurirani sistemi (*entrepreneurial configuration*), vodeni s strani zasebnega sektorja (*private sector*).

- institucionalno gledano je v večini sistemov področje športa urejeno skupaj s področji izobraževanja, mladih, kulture, turizma, pogosto tudi zdravja, obrambe. Redki so primeri, ko bi bilo za področje športa vzpostavljeno posebno, samostojno ministrstvo;
- v odvisnosti od zvrsti sistemov športno politiko v nekaterih izvaja država neposredno sama s svojim upravnim aparatom (post-socialistične države, tudi Slovenija, Belgija, Finska, Francija, Portugalska, Španija), ponekod to v državnem imenu opravljajo zasebniki (Irska in Velika Britanija), športna civilna družba (Nizozemska), pa tudi prostovoljni sektor (Avstrija, Danska, Nemčija, Italija, Luksemburg, Švedska);
- slovenskim razmeram najbolj sorodne se na področju opredelitev in regulacije športne aktivnosti za vse po pričakovanjih izkažejo ureditve v post socialističnih državah, še prav posebej Bolgariji, Litvi in Hrvaški. Zakonsko podrobneje je področje razdelano tudi v regulaciji Republike Irske, katere ureditev sicer sistemsko z našo državo ni primerljiva;
- ko temu podatku dodamo še ugotovitve mednarodno-primerjalnih javnomnenjskih analiz ISPP pa se kot izjemno soroden in primerljiv pokaže predvsem sistem Finske, ki pa ga je zaradi že omenjene omejene dostopnosti raziskovalnih podatkov na materni jezik in istočasno tudi omejenosti razpoložljivih projektnih virov možno zgolj očitati;
- analiza izbranih držav je pokazala, da je šport in z njim povezana aktivnost opredeljena skozi naslednje vidike, ki jih je večino moč prepoznati tudi v obstoječih temeljnih slovenskih opredelitvah javnega interesa v športu (Zakon o športu 1998, Nacionalni program športa v RS 2000, 2011):

a) zdravje in telesni ter duševni razvoj;

b) telesna in duševna dejavnost ter pripravljenost;

c) vrednote – solidarnost, blagostanje, strpnost, harmonija;

d) družbena povezanost oz. družbeni kapital

e) prosti čas.

- analiza izbranih držav je pokazala, da se med najpogostejšimi ukrepi za izvajanje javnega interesa v športu pojavljajo spodaj izpostavljeni, ki jih je večinoma prav tako moč najti tudi v obstoječih temeljnih slovenskih opredelitvah javnega interesa v športu (Zakon o športu 1998, Nacionalni program športa v RS 2000, 2011):

a) finančne spodbude;

- b) javno-zasebna partnerstva;
 - c) športna infrastruktura in objekti;
 - d) koordinacija: medresorska in s športno civilno družbo;
 - e) izobraževanje in usposabljanje v športu;
 - f) raziskovalno delo v športu.
- specifično so športna aktivnost in z njo povezani ukrepi, kot opredeljeno za namene tega projekta (t.j. šport, ki se ne nanaša na vrhunsko ter tekmovalno športno aktivnost), v izbranih državah opredeljeni preko naslednjih ključnih lastnosti, povzetih v spodnji preglednici tabeli 31:

Tabela 31: Ključne lastnosti zakonskih opredelitev športa za vse v izbranih državah

Država	Lastnosti
Bolgarija	<ul style="list-style-type: none"> – zabava – boljša telesna pripravljenost – športna infrastruktura – povezanost z lokalno ravtnjo – navezava na turizem – posebna skrb za ljudi s posebnimi potrebami
Litva	<ul style="list-style-type: none"> – vzdrževanje telesne aktivnosti – vzpostavljanje pogojev za dobre športne rezultate
Hrvaška	<ul style="list-style-type: none"> – skrb za psiho-fizične sposobnosti – zdravje
Irska	<ul style="list-style-type: none"> – telesna vzdržljivost – blagostanje – družbeni odnosi
Finska	<ul style="list-style-type: none"> – zdravje – telesna aktivnost – koordinacija: medresorska in s športno civilnodružbeno sfero – pomembna vloga in povezanost z lokalno ravtnjo – programska usmerjenost; npr. program 'Fit for life', programi za ljudi s posebnimi potrebami

Raziskovalne ugotovitve mednarodno-primerjalnega pregleda izbranih javnopolitičnih ureditev po Evropi in posebej izbranih državah z vidika raziskovalnega projekta pokažejo zlasti sledeče:

- normativno je slovenski sistem relativno podoben tujim sistemom s podobnimi izkušnjami kot jih ima naš, pri čemer se po dosedanjih preliminarnih ugotovitvah analize slovenskega sistema kaže, da bi se lahko v prihodnosti in po predhodno dodatno izvedenih analizah zgledoval po tujih ureditvah pri:
 - a) *tesnejšem medresorskem sodelovanju športa z drugimi vladnimi področji*, ki se (ne)posredno povezujejo z vsebinami športa; posebej zdravje, sociala, zaposlovanje, turizem, mladi, finance;
 - b) *tesnejšem sodelovanju s civilnodružbeno športno sfero*, ki ni vezano zgolj na sodelovanje s krovno organizacijo OKS-ZŠS, temveč tudi na sodelovanje s prostovoljnimi organizacijami in krovnimi društvi, ki delujejo na področju športa;
 - c) *tesnejšemu sodelovanju z lokalno politično ravno*;
 - d) *oblikovanje celostnih in celovitih programov športnih aktivnosti* po zgledu finskega programa 'Fit for life', ki bi vključevalo medsektorsko usklajene vsebinske in finančne smernice za nadaljnjo spodbujanje športne aktivnosti državljanov, ki se ne nanašajo na vrhunski oz. tekmovalni šport in ki so posebej pozorne (pozitivno diskriminirajo) družbene skupine s posebnimi potrebami ter družbene manjšine;
 - e) *uvajanje ukrepov javno-zasebnega partnerstva* kot modela za izvajanje državno podprtih aktivnosti za športno udejstvovanje državljanov, ki se ne nanašajo na vrhunski oz. tekmovalni šport in ki so posebej pozorne (pozitivno diskriminirajo) družbene skupine s posebnimi potrebami ter družbene manjšine.
- zaradi že izpostavljenih omejitev pri raziskovanju bi bilo za natančnejšo analizo potrebno izvesti samostojno študijo, ki bi poleg normativnega vpogleda vsebovala tudi analize vsakodnevnega dejanskega izvajanja politik. Pri tem bi bilo potrebno poglobljeno in celovito izvesti vsaj naslednje:
 - a) *analizo strateških, operativnih javnopolitičnih dokumentov* (in ne zgolj temeljne zakonodaje), kot so npr. nacionalni programi;

- b) analizo statistik in drugih programskih podatkov, ki kažejo na izvajalske prakse;
- c) pol-strukturirane intervjuje, ki bi podali informacije o izkušnjah in ocenah z vsakodnevnimi izvajalskimi praksami.

VIRI IN LITERATURA

1. Ali, SM; Lindstrom, M.: *Psychosocial work conditions, unemployment, and leisure-time physical activity: A population-based study. SCANDINAVIAN JOURNAL OF PUBLIC HEALTH, 2006, 34, 2, 209 : 216.*
2. Blomstrand, A, Bjorkelund, C, Ariai, N, Lissner, L, Bengtsson, C: *Effects of leisure-time physical activity on well-being among women: a 32-year perspective. SCANDINAVIAN JOURNAL OF PUBLIC HEALTH, 2009, 37, 7, 706:712.*
3. Brown, DW; Brown, DR; Heath, GW; Balluz, L; Giles, WH; Ford, ES; Mokdad, AH: *Associations between physical activity dose and health-related quality of life. MEDICINE AND SCIENCE IN SPORTS AND EXERCISE, 2004, 36, 6, 890 : 896.*
4. Chaker André-Noël (1999): *Study on national sports legislation in Europe. Strasbourg: Council of Europe Publishing.*
5. Chaker André-Noël (2004): *Good Governance in Sport. A European Survey. Strasbourg: Council of Europe Publishing.*
6. Droomers, M, Schrijvers, CTM, Mackenbach, JP, *Educational level and decreases in leisure time physical activity: predictors from the longitudinal GLOBE study, JOURNAL OF EPIDEMIOLOGY AND COMMUNITY HEALTH, 2001, 55, 8, 562:568*
7. Fransson, E; de Faire, U; Ahlbom, A; Reuterwall, C; Hallqvist, J; Alfredsson, L: *The effect of leisure-time physical activity on the risk of acute myocardial infarction depending on Body Mass Index: a population-based case-control study. BMC PUBLIC HEALTH, 2006, 6.*
8. GESIS (Scholz E., Heller M.) (2009): *Technical Reports 2009/05. ISSP Study Monitoring 2007.*
9. Godin, G, Anderson, D, Lambert, LD, Desharnais, R, *Identifying factors associated with regular physical activity in leisure time among Canadian adolescents, AMERICAN JOURNAL OF HEALTH PROMOTION, 2005, 20, 1, 20:27*
10. Henry, Ian, eds. (2007): *Transnational and Comparative Research in Sport: Globalisation, Governance and Sport Policy. Routledge: London.*
11. ISSP, 2006, *Final Questionnaire, International Social Survey Programme- Leisure Time and Sports, 2007.*
12. *Irish Sports Council Act (Number 6 of 1999).*
13. Kajtna T., Tušak M. (2005): *Psihologija športne rekreacije. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.*

14. Lam, TH; Ho, SY; Hedley, AJ; Hedley, AJ; Mak, KH: *Leisure time physical activity and mortality in Hong Kong: Case-control study of all adult deaths in 1998. ANNALS OF EPIDEMIOLOGY*, 2004, 14, 6, 391:398
15. *Law for the Physical Education and Sport 1996 (SG 58/96); Republika Bolgarija.*
16. *Law on Physical Education and Sport 2008 (№ X-1501); Republika Irska .*
17. Lindstrom, M, Moghaddassi, M, Merlo, J, *Social capital and leisure time physical activity: a population based multilevel analysis in Malmo, Sweden, JOURNAL OF EPIDEMIOLOGY AND COMMUNITY HEALTH*, 2003, 57, 1, 23:28
18. Ministry of Education. 2006. *Sport Policy in Finland. Dostopno prek: <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2006/liitteet/SportPolicy.pdf?lang=en> (april 2011)*
19. Parirish, R., S. Gardiner, & R. Siekmann, ur. (2009): *EU, sport, law and policy: Regulation, re-regulation and representation. Asser Institute.*
20. Pedersen, PV, Kjoller, M, Ekholm, O, Gronbaek, M, Curtis, T, *Readiness to change level of physical activity in leisure time among physically inactive Danish adults, SCANDINAVIAN JOURNAL OF PUBLIC HEALTH*, 2009, 37, 8, 785:792
21. Sharpe, PA, Granner, ML, Hutto, B, Ainsworth, BE, *Association of environmental factors to meeting physical activity recommendations in two South Carolina counties, AMERICAN JOURNAL OF HEALTH PROMOTION*, 2004, 18, 3, 251:257
22. Slabe Erker R., Lavrač V.: *Povečanje kvalitete življenja v Sloveniji. Možnosti za uveljavitev alternativnega koncepta družbenega razvoja. Ljubljana : IER, 2009.*
23. Statut Hrvatskog saveza športske rekreacije »Šport za sve«. 2010. Dostopno prek: http://www.hssr.hr/images/STATUT_HSSR_a.pdf (02. september 2011)
24. *Vocasport (2004): Improving employment in the field of sport in Europe through vocational training. Vocational education and training in the field of sport in the European Union: situation, trends and outlook. EC DG Education & Culture Studies on Education and Sport.*
25. *Zakon o športu 2006 (Narodne novine, broj 71/06, Republika Hrvaška)*
26. Zimmermann, E; Ekholm, O; Gronbaek, M; Curtis, T: *Predictors of changes in physical activity in a prospective cohort study of the Danish adult population. SCANDINAVIAN JOURNAL OF PUBLIC HEALTH*, 2008, 36, 3, 235:241.

Inštitut za ekonomska raziskovanja

in

Univerza v Ljubljani

Fakulteta za družbene vede

Inštitut za družbene vede

Center za politološke raziskave

UČINKOVITA DRŽAVNA PODPORA ZA ŠPORTNO AKTIVNOST DRŽAVLJANOV

Modeli športne aktivnosti

Renata Slabe Erker

Tjaša Bartolj

Simona Kustec Lipicer

Ljubljana, september 2012

Vsebina

1. UVOD	3
2 PODATKI IN KLJUČNE OPISNE STATISTIKE	5
3 REZULTATI MODELOV.....	10
3.1 MODEL NAPOVEDOVANJA ŠPORTNE AKTIVNOSTI ZA EVROPO IN ZA SLOVENIJO	10
3.2 MODEL NAPOVEDOVANJA ŠPORTNE AKTIVNOSTI ZA TRANZICIJSKE IN NETRANZICIJSKE DRŽAVE	12
3.3 ŠPORTNA AKTIVNOST KOT DETERMINANTA KAKOVOSTI ŽIVLJENJA	16
3.4 ŠPORTNA AKTIVNOST IN VLADA.....	19
4 ZAKLJUČEK	24
VIRI IN LITERATURA	26
PRILOGA	28

1. Uvod

V pričujočem elaboratu analiziramo odnos posameznikov do športa in športne aktivnosti. Pričakujemo, da nam bo izvedena analiza razkrila širši družbeno relevanten vpogled v preučevano vsebino športa in športne aktivnosti v Sloveniji in v mednarodno primerjalnem kontekstu. S tem namenom vzpostavimo posebne mikroekonometrične modele, ki temeljijo na podatkih, pridobljenih v okviru ISSP – »The International Social Survey Program«, modula »Leisure Time and Sports« iz leta 2007 (ISSP, 2009). ISSP se izvaja v mednarodnem konzorciju nenehno vsako leto, od leta 1985 naprej. Leta 2009 je program zajemal že 46 držav članic z vsega sveta. Standardni vprašalnik se vsako leto nadgradi s specifičnim modulom in leta 2007 se je nanašal na prosti čas in šport. ISSP upošteva najboljšo prakso in izboljšane standarde za izvajanje ankete javnega mnenja. S procesom monitoringa preverjajo kakovost postopkov ter primerljivost podatkovnih setov in postopkov, s čimer zagotavljajo kakovost podatkov.

Na podlagi pregleda literature in zbirke podatkov ISSP v modelih preverjamo naslednje hipoteze:

RH1: Demografske, družbene in ekonomske lastnosti (strukture) prebivalstva opredeljujejo športno aktivnost le-tega.

RH2: Vpliv demografskih in drugih lastnosti na športno aktivnost prebivalstva je različen.

RH3: Vpliv demografskih in drugih lastnosti na športno aktivnost prebivalstva v Sloveniji se ne razlikuje od vplivov teh lastnosti v evropskih državah.

RH4: Vpliv demografskih in drugih lastnosti na športno aktivnost prebivalstva je različen v tranzicijskih in netranzicijskih državah Evrope.

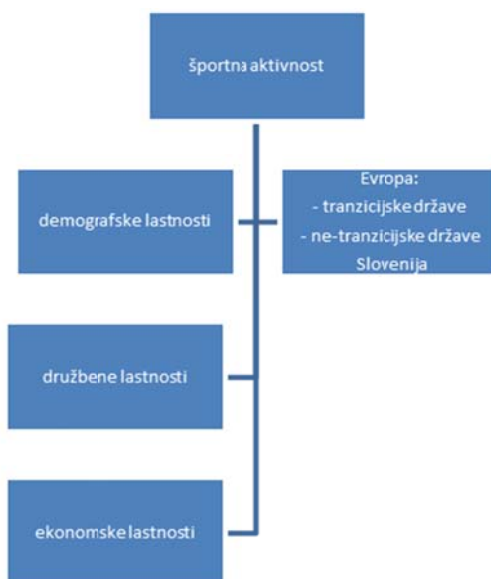
RH5: Športna aktivnost je determinanta kakovosti življenja.

RH6: Vpliv demografskih in drugih lastnosti na odnos do vloge države se v Sloveniji ne razlikuje od vplivov teh lastnosti v evropskih državah.

Vprašanja, ki se nanašajo na preživljanje prostega časa, izključujejo čas poklicnega dela, čas, porabljen v gospodinjstvu, in čas, porabljen za druge dejavnosti, ki jih človek izvaja iz obveznosti (ISSP, 2006, Final Questionnaire). Telesna aktivnost v prostem času, kot je obravnavana v vprašalniku, je tako skladna z definicijo Berčiča (2005), ki uporablja termin »športna rekreacija«: »Športna rekreacija je tista izbrana in celovita človekova dejavnost izven poklicnega dela ali eksistenčne dejavnosti (razen posebnih odmorov med delom), ki je izbrana po lastni želji in opredelitvi, ki fizično, psihično in socialno bogati, sprošča in obnavlja človeka, ki je usmerjen k razvoju ustvarjalnosti, k ohranjanju in izboljšanju fizičnega in duševnega zdravja, k smotrnemu in koristnemu izrabljanju prostega časa ter k oblikovanju človeka v vsestransko razvito osebnost« (Berčič v Kajtna in Tušak, 2005). Telesna aktivnost v prostem času je v ISSP merjena s pogostostjo ukvarjanja s športom, telovadbo. Za potrebe tega dela jo bomo imenovali športna aktivnost/rekreacija ali šport.

Koncepcija modelov dejavnikov športne aktivnosti bo poleg odvisne spremenljivke – športna aktivnost zajemala še demografske in nekatere druge značilnosti prebivalstva: spol, starost, število otrok, partnersko zvezo, kraj bivanja, izobrazbo, zdravstveno stanje, druženje, družbeni položaj, zaposlenost in dohodek. Modeli bodo koncipirani za različne geografske enote.

Slika 1: Konceptualni modeli dejavnikov športne aktivnosti

Iz pregleda strokovne in znanstvene literature na področju izhajajo tudi prevladujoče metodološke rešitve. Med njimi je ordinalni logistični model, ki ga bomo uporabili tudi za naše potrebe razvoja modela za Slovenijo. Binominalno logistično regresijo pa bomo uporabili za testiranje razlik med tranzicijskimi in netranzicijskimi državami ter za ugotavljanje vplivanja športne aktivnosti na kakovost življenja. Z logistično regresijo so raziskovalci že ocenjevali vpliv športne aktivnosti na zdravje (Brown et al., 2004), vpliv okoljskih dejavnikov na priporočeno športno aktivnost (Sharpe et al., 2004), vpliv osebnih in okoljskih dejavnikov na športno aktivnost (Lindstrom et al., 2003), pripravljenost ljudi na spremembo aktivnosti (Pedersen et al., 2009), vpliv izobrazbe na športno aktivnost (Droomers et al., 2001), vpliv nezdravega življenjskega sloga na športno aktivnost (Zimmermann et al., 2008). Podobno metodo so uporabili tudi drugi avtorji, na primer za ugotavljanje vpliva športne aktivnosti na kakovost življenja (Blomstrandova in soavtorji (2009), za odkrivanje vpliva športne aktivnosti na tveganje infarkta v povezavi s telesno težo (Fransson et al., 2006), za preučevanje dejavnikov, ki vplivajo na redno športno aktivnost mladih (Godin et al., 2005), za ugotavljanje vpliva športne aktivnosti na smrtnost (Lam et al., 2004) in za ugotavljanje vplivov psihosocialnih okoliščin in nezaposlenosti na športno aktivnost (Ali in Lindstrom, 2006).

2 Podatki in ključne opisne statistike

Za preverjanje prvih treh hipotez, da demografske, družbene in ekonomske lastnosti (strukture) prebivalstva opredeljujejo športno aktivnost, da te lastnosti različno vplivajo in da se vplivi v Sloveniji ne razlikujejo od vplivov v drugih evropskih državah, uporabimo ordinalno logistično regresijo. Za preverjanje četrte hipoteze, da so statistično značilne razlike med tranzicijskimi in netranzicijskimi evropskimi državami v vplivu osebnih, družbenih, ekonomskih in drugih dejavnikov na športno aktivnost, pa uporabimo dva binominalna logit modela. Prav tako uporabimo to metodologijo za preverjanje pete hipoteze, tj. da je športna aktivnost determinanta kakovosti življenja. Kot rečeno, podatkovni niz dobimo iz baze International Social Survey Programme-Leisure Time and Sports, 2007 (ISSP, 2009). ISSP je nepretrgan letni program mednacionalnega sodelovanja na področju raziskovanja družbenih ved. Standardni vprašalnik je bil leta 2007 nadgrajen z modulom »Prosti čas in šport« (GESIS, 2009).

Vzorec je reprezentativen za vse odrasle državljane, ne glede na narodnost, ki prebivajo v zasebnih gospodinjstvih in so starejši od 14 let. V bazi imamo na voljo 49.729 opazovanj. Modeli v naši raziskavi bodo zajemali 18 evropskih držav – Avstrijo, Belgijo (Flandrijo), Bolgarijo, Hrvaško, Češko, Finsko, Francijo, Nemčijo, Madžarsko, Irsko, Latvijo, Norveško, Poljsko, Slovaško, Slovenijo, Švedsko, Švico in Veliko Britanijo. Evropski izbor vsebuje 14.353 opazovanj. Za namen naše raziskave smo včasih morali spremeniti vrednosti spremenljivk v zbirki podatkov ISSP in ustvariti nove spremenljivke. Podrobnosti bodo opisane v nadaljevanju. Odgovore anketirancev, kodirane s 97 (zavrne odgovor), 98 (ne vem), 99 (brez odgovora) in 00 (se ne uporablja), smo prekodirali v manjkajoče vrednosti.

Za prostočasno telesno dejavnost (LTPA), ki ji v tem delu ustreza termin športna aktivnost, uporabljamo v logit modelih spremenljivko *redno*, v ordinalni logistični regresiji pa spremenljivko *šport*. Spremenljivka *šport* temelji na anketnem vprašanju: Kako pogosto se ukvarjate s športom, vadbo, hojo ... v prostem času? Anketiranci so izbirali odgovore s petstopenjske lestvice: od »vsak dan« do »nikoli«. Spremenljivka *redno* pa je enaka 1, če se človek ukvarja s športom vsak dan ali večkrat na teden. Drugače je enaka 0.

S spremenljivko *stopnja izobrazbe* merimo doseženo izobrazbo – čim višja je vrednost, tem višja je izobrazba: (1 = brez formalne izobrazbe; 2 = osnovna šola; 3 = 2–3-letna poklicna šola; 4 = srednja šola; 5 = višja šola; 6 = univerzitetna izobrazba). Spremenljivka *delovni čas* lahko zavzema tri vrednosti – 1 = zaposleni za poln delovni čas; 2 = zaposleni za skrajšan delovni čas in gospodinje ter 3 = drugi. Spremenljivko *zdravje* (lastna ocena zdravja) merimo na petstopenjski lestvici v razponu od 1 (slabo zdravje) do 5 (odlično zdravje). Spremenljivka *družabnost* temelji na vprašanju *Ali ste v prostem času raje sami ali ste raje v družbi z drugimi ljudmi?* Odgovori zavzemajo vrednosti od 1 od 4, tj. od *večino časa sam* (vrednost 1) do *večino časa v družbi z drugimi ljudmi* (vrednost 4). Naš podatkovni niz vključuje tudi binarne spremenljivke – *ženska* je enako 1, če je vprašani ženskega spola, *urbano* je enako 1, če živi v urbanem okolju, *par* je enako 1, če živi s partnerjem (ne glede na zakonski stan), in *D* je enako 1, če je brez dohodka. V nasprotnih primerih imajo našete spremenljivke vrednost 0. Nadalje, uporabimo tudi podatke o *številu otrok*, o *logaritmu dohodka* in o samooceni *družbenega položaja* (anketiranci so naprošeni, da se umestijo na družbeni lestvici od 10 (zgornji del lestvice) do 1 (spodnji del lestvice)).

Opisne statistike nekaterih ključnih spremenljivk prikazujemo v tabelah 2 in 3. Povprečna starost anketiranca iz vzorca je 47,7 leta, pri čemer starost anketiranca variira med 15 in 96 leti. K temu naj dodamo, da je približno 45 % anketirancev moškega spola. Gospodinjstvo anketiranca ima v povprečju 2,8 člana, pri čemer število članov variira med 1 in 28. Povprečni neto mesečni dohodek

anketiranca je 1479 evrov.¹ Več kot petina anketirancev športne aktivnosti ne izvaja nikoli. Približno 45 % anketirancev pa se ukvarja s športno aktivnostjo večkrat na teden ali celo vsak dan.

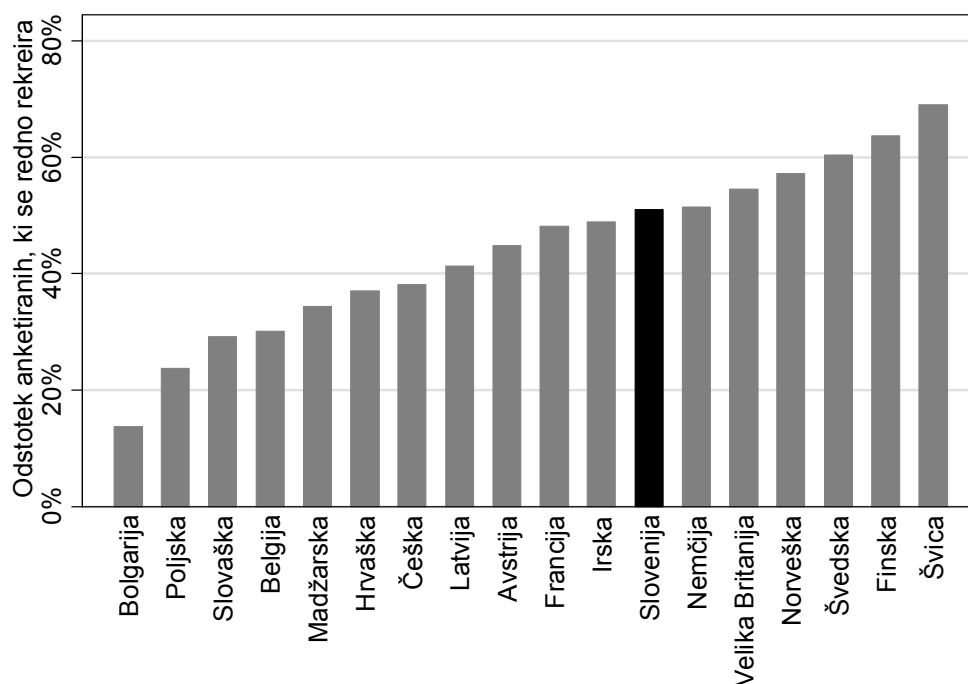
Tabela 1: Opisne statistike ključnih spremenljivk (n = 14.353)

spremenljivka	aritmet. sredina	std. odklon	min. vredn.	max. vredn.
starost anketiranca	47,0	17,0	15	96
neto mesečni dohodek anketiranca v EUR	1.479	2.762	0	263.746
število otrok	0,6	1,0	0	9
športna aktivnost anketiranca 1-nikoli, večkrat na leto oz. manj pogosto, 2-večkrat na mesec, 3-večkrat na teden, 4-vsak dan	2,2	1,1	1,0	4,0

Tabela 2: Porazdelitev anketirancev glede na njihovo športno aktivnost

razred	frekvenca	odstotek	kumulativni odstotek
nikoli, večkrat na leto oz. manj pogosto	5011	34,91	34,91
večkrat na mesec	2974	20,72	55,63
večkrat na teden	4361	30,38	86,02
vsak dan	2007	13,98	100,00

Slika 2: Delež anketiranih, ki se redno ukvarjajo s športno aktivnostjo, po državah

¹ Kot je običajno pri dohodku, je standardni odklon velik (zajeti so tudi anketiranci z dohodkom 0), to pa zahteva ustrezno transformacijo spremenljivke v modelu.

Primerjava povprečnega deleža tistih, ki se redno rekreirajo (vsak dan ali večkrat na teden), po državah na sliki 8, pokaže, da je Slovenija z 51 % anketirancev, ki se redno športno rekreirajo, v ugodnem položaju v družbi zahodnih držav. Iz podrobnih opisnih statistik, ki sledijo v nadaljevanju, pa velja na tem mestu izpostaviti nadpovprečne in podpovprečne skupine v športni aktivnosti. Izrazito nadpovprečne v športni aktivnosti so naslednje skupine: posamezniki do 25 let, srednješolci, zaposleni za poln delovni čas, posamezniki odličnega zdravja in posamezniki slabega zdravja. Zelo podpovprečno pa se vsak dan rekreirajo tisti posamezniki, ki jim ni uspelo pridobiti nobene formalne izobrazbe, in zaposleni za skrajšan delovni čas.

V Sloveniji imamo med anketiranci z osnovnošolsko izobrazbo 20 % takšnih, ki se redno vsak dan športno rekreirajo, to je za 5 odstotnih točk više od evropskega povprečja. Višji delež dosegajo le Finci (29 %), Britanci (25 %), Švicarji (23 %) in Švedi (22 %). V nasprotju s tem pa je v Sloveniji delež anketirancev brez formalne izobrazbe, ki so redno vsak dan športno aktivni, več kot pol manjši od povprečja v Evropi, podpovprečen je tudi delež tistih, ki se ukvarjajo s športom vsak teden (16 %). Poleg tega je v tej skupini več kot polovica neaktivnih.

V Sloveniji imamo med anketiranci, ki so zaposleni za skrajšan delovni čas, oz. med gospodinjami 8 % takšnih, ki se ukvarjajo s športom redno, tj. vsak dan. Ta delež je bistveno nižji od evropskega povprečja (19 %). Nižji delež vsakodnevnih rekreativcev v tej skupini imajo le Belgijci in Hrvati. Delež anketirancev, zaposlenih za skrajšan delovni čas, ki so športno aktivni večkrat na teden, je v Sloveniji 40 %, kar je nad evropskim povprečjem (31 %). Delež neaktivnih v tej skupini pa je v Sloveniji 31 %, kar je polovico več od evropskega povprečja v tej skupini (20 %). Več neaktivnih v tej populaciji imajo le Bolgarija, Madžarska in Litva. Za primerjavo - skandinavske države imajo v tej skupini neaktivnih od 1 % do 3 % anketiranih.

Tabela 3: Vsakodnevna športna aktivnost, primerjava Slovenije z drugimi državami

vidik	Slovenija	odlično/ kritično	primerljivo	idealno
moški	☺		Hrvaška	Švica, V. Britanija
ženske	☺		V. Britanija	Švica, Finska
do 25 let	☺	✓		Slovenija
26-35 let	☺		Finska, Švica	V. Britanija
36-45 let	☹		Madžarska, Norveška	Švica
46-55 let	☺		Nemčija	V. Britanija, Finska
56-65 let	☺		Švedska, V. Britanija, Hrvaška	Švica, Finska
nad 65 let	☹		Hrvaška	Švica, Finska
brez formalne izobrazbe	☹	!	Hrvaška	Francija
dokončana osnovna šola	☺		Švedska	Finska, Švica
dokončana poklicna šola	☺		Irska, švedska	Švica, Finska
dokončana srednja šola	☺	✓	Švica	Švica
dokončana višja šola	☺		Avstrija	Madžarska, Irska
pridobljena univerzitetna izobrazba	☺		Nemčija	Hrvaška, Švica
zaposleni za poln delovni čas	☺	✓	V. Britanija, Irska	Finska, Irska
zaposleni za skrajšan delovni čas	☹	!	Bolgarija, Hrvaška	Fin., Švica, Švedska
neaktivni	☺		V. Britanija	Švica
odlično zdravje	☺	✓	Finska	Finska, Slovenija
zelo dobro zdravje	☺		Hrvaška, Irska	Švica
dobro zdravje	☺		Švedska	Švica
zadovoljivo zdravje	☺		Hrvaška	V. Britanija, Finska
slabo zdravje	☺	✓	Madžarska, Avstrija	Slovenija
Legenda:	☺	=	nadpovprečno	
	☹	=	povprečno	
	☹	=	podpovprečno	
	✓	=	odlično	
	!	=	kritično	

Vir: lastni izračuni na podlagi podatkov ISSP (2009).

Podatki o vključevanju v organizirano športno rekreacijo niso spodbudni. V Sloveniji se redno vključuje v organizirane oblike športne aktivnosti le dobrih 10 % anketiranih, nikoli pa se ne vključuje v organizirane oblike športa kar 69 % anketiranih. Naj izpostavimo samo ključne – izrazito podpovprečne in izrazito nadpovprečne skupine – v organizirani športni rekreaciji, podrobne opisne statistike pa sledijo v prilogi. Pri redni organizirani športni aktivnosti so tako podpovprečno dejavne naslednje skupine: posamezniki od 36 do 55 let in posamezniki, starejši od 65 let, univerzitetno izobraženi in zaposleni za skrajšan delovni čas.

Kar četrtina mladih do 25 let v Sloveniji redno vsak teden sodeluje v športnih organizacijah (klubi, društva), to je približno tretjino več kot v Evropi (17 %). V naslednjem starostnem razredu (26–35 let) se delež tistih, ki se organizirano redno športno udeležujejo, v Sloveniji približa evropskemu povprečju (13 %), nato pa se delež teh v starosti od 36 do 55 let spusti pod povprečje. Skupina anketirancev, starih od 56 do 65 let, se spet nadpovprečno vključuje v redno organizirano športno rekreacijo, starejši od 65 let pa se vključujejo rahlo podpovprečno. Posebej velja opozoriti na nadpovprečno visok delež v zadnjem letu nikoli vključenih v organizirano športno rekreacijo v

starostni skupini od 36 do 45 let (70 %) in nad 65 let (92 %).

Delež anketirancev brez formalne izobrazbe in tistih z univerzitetno izobrazbo, ki redno vsak teden sodeluje v športnih organizacijah (klubi, društva), je podpovprečen. Posebej velja opozoriti na visok delež anketirancev brez formalne izobrazbe ali z osnovno šolo, ki v zadnjem letu nikoli niso bili vključeni v organizirano športno aktivnost (89 % oz. 79 %). Nobena od zahodnoevropskih držav, razen Švice, nima 80 % deleža neaktivnih z osnovnošolsko izobrazbo v organizirani športni aktivnosti.

Izrazito podpovprečen delež rednih športnih rekreativcev, ki se udeležujejo organiziranih oblik športa, opazimo med zaposlenimi za skrajšan delovni čas oz. gospodinjami. Ta skupina ljudi ima tudi nadpovprečno visok delež v zadnjem letu nikoli vključenih v organizirano športno rekreacijo.

Vse te vidike organizirane športne rekreacije bi bilo smiselno globlje preučiti v eni od prihodnjih raziskav.

Tabela 4: Redna organizirana športna aktivnost, primerjava Slovenije z drugimi državami

vidik	Slovenija	odlično/ kritično	primerljivo	idealno
moški	☺		V. Britanija, Norveška	Švica, Nemčija, Francija
ženske	☺		Irska, V. Britanija	Francija, Nemčija
do 25 let	☺		Francija	Nemčija, Švica
26-35 let	☺		V. Britanija	Nemčija, Francija
36-45 let	☹	!	Hrvaška, Irska	Francija, Norveška
46-55 let	☹	!	Irska	Francija, Nemčija
56-65 let	☺		V. Britanija, Avstrija	Nemčija, Francija
nad 65 let	☹	!	Češka, Norveška	Nemčija, Francija
brez formalne izob.	☹		Irska	Nemčija
dokončana osnovna šola	☺		Švedska	Francija, Nemčija
dokončana poklicna šola	☺		Švedska, V. Britanija	Francija, Nemčija
dokončana srednja šola	☺		Norveška	Nemčija, Francija
dokončana višja šola	☺		Norveška	Nemčija, Francija
pridobljena univerzitetna izob.	☹	!	Belgija, Madžarska	Nemčija
zaposleni za poln delovni čas	☺		Irska, Finska	Švica, Nemčija
zaposleni za skrajšan delovni čas	☹	!	Hrvaška, Slovaška	Francija, Nemčija
neaktivni	☺		Švedska	Francija, Nemčija
odlično zdravje	☺		Avstrija, Švedska	Nemčija, Belgija, Norveška
zelo dobro zdravje	☺		Češka	Nemčija, Švedska
dobro zdravje	☺		Finska, Norveška	Francija, Nemčija
zadovoljivo zdravje	☺		Finska, Norveška	Nemčija, Francija
slabo zdravje	☺		Švedska, Norveška	Francija
Legenda:	☺	=	nadpovprečno	
	☺	=	povprečno	
	☹	=	podpovprečno	
	✓	=	odlično	
	!	=	kritično	

Vir: lastni izračuni na podlagi podatkov ISSP (2009).

3 Rezultati modelov

3.1 Model napovedovanja športne aktivnosti za Evropo in za Slovenijo

Ocenili smo dva ordinalna logistična modela (glej tabelo 11, ki se razlikujeta po vključitvi interakcijskih učinkov – spremenljivka *slo* je enaka 1 za ljudi iz Slovenije in 0 drugače. V tabeli 5 prikazujemo mejne učinke pri povprečni vrednosti za drugi model, saj koeficienti ne morejo biti interpretirani kot mejni učinki. Mejni učinek za določeno pojasnjevalno spremenljivko nam pove, kakšen vpliv ima sprememba te spremenljivke na odvisno spremenljivko, *ceteris paribus*. Ugotovitve na podlagi mejnih učinkov se zato lahko razlikujejo od ugotovitev na podlagi opisnih statistik. Rezultati kažejo, da se verjetnost, da je človek športno aktiven vsak dan ali teden, znižuje s starostjo in številom otrok, povečuje pa z družbenim položajem in dohodkom. Kljub temu ugotavljamo, da je verjetnost vsakodneвне ali tedenske športne aktivnosti večja pri ljudeh brez dohodka kot pri tistih z dohodkom. Za ženske ali tiste, ki živijo v urbanem okolju, je bolj verjetno (v primerjavi z moškimi oz. ljudmi z ruralnega območja), da se športno rekreirajo vsak dan ali večkrat na teden. Statistično značilnih razlik v aktivnosti med tistimi, ki živijo s partnerjem, in tistimi, ki živijo sami, nismo odkrili.

Bolj verjetno je, da se bodo v prostem času vsak dan ali večkrat na teden ukvarjali s športno aktivnostjo posamezniki, zaposleni za skrajšan delovni čas, in gospodinje ter drugi, npr. upokojenci, kot pa tisti, ki so zaposleni za poln delovni čas. Podobno na redno športno aktivnost v prostem času vplivata družabnost in zdravje – bolj družabni oz. bolj zdravi se bolj verjetno ukvarjajo s športom vsak dan ali večkrat na teden kot pa nedružabni in ljudje slabega zdravja. Prav tako je verjetnost vsakodnevnega in tedenskega športnega rekreiranja večja pri ljudeh z visoko ali višjo izobrazbo kot pa pri tistih brez formalne izobrazbe.

Rezultati za Slovenijo se večinoma statistično značilno ne razlikujejo od rezultatov za evropske države. Opažamo le, da so razlike med posamezniki v urbanem okolju in tistimi v ruralnem okolju v Sloveniji večje kot v drugih evropskih državah. Poleg tega je tudi zanimivo, da se nakazuje, da so razlike v športni aktivnosti med ljudmi povprečnega zdravja in ljudmi odličnega zdravja v primerjavi s tistimi slabega zdravja v Sloveniji manjše kot drugod (negativen interakcijski učinek). Na splošno pa lahko še vedno potrdimo našo tezo, da se vpliv demografskih in drugih lastnosti na športno aktivnost prebivalstva v Sloveniji ne razlikuje od vplivov teh lastnosti v drugih državah.

Tabela 5: Mejni učinki pri povprečni vrednosti za ordinalni logistični model

	dnevno		tedensko		mesečno		zelo redko, nikoli	
ženska	0,018***	(0,004)	0,025***	(0,005)	-0,003***	(0,001)	-0,040***	(0,008)
starost	-0,001***	(0,000)	-0,002***	(0,000)	0,000***	(0,000)	0,003***	(0,000)
del. čas = 2	0,073***	(0,006)	0,097***	(0,007)	-0,011***	(0,002)	-0,159***	(0,011)
del. čas = 3	0,074***	(0,005)	0,098***	(0,006)	-0,011***	(0,002)	-0,162***	(0,010)
družabnost = 2	0,020***	(0,007)	0,029***	(0,010)	-0,002***	(0,001)	-0,048***	(0,016)
družabnost = 3	0,017***	(0,006)	0,025***	(0,010)	-0,002***	(0,000)	-0,041***	(0,016)
družabnost = 4	0,018***	(0,007)	0,026**	(0,010)	-0,002***	(0,001)	-0,042**	(0,016)
st. izob. = 1	0,015	(0,012)	0,024	(0,021)	0,000	(0,002)	-0,039	(0,035)
st. izob. = 2	0,026**	(0,012)	0,039*	(0,021)	-0,001	(0,002)	-0,064*	(0,034)
st. izob. = 3	0,014	(0,012)	0,022	(0,021)	0,000	(0,001)	-0,036	(0,034)
st. izob. = 4	0,033**	(0,013)	0,048**	(0,021)	-0,003	(0,002)	-0,078**	(0,035)
st. izob. = 5	0,049***	(0,013)	0,066***	(0,021)	-0,007***	(0,002)	-0,107***	(0,035)
št. otrok	-0,007***	(0,002)	-0,010***	(0,002)	0,001***	(0,000)	0,016***	(0,004)
urbano	0,016***	(0,003)	0,022***	(0,005)	-0,003***	(0,001)	-0,036***	(0,007)
družbeni sts.	0,009***	(0,001)	0,012***	(0,001)	-0,002***	(0,000)	-0,019***	(0,002)
par	-0,005	(0,004)	-0,007	(0,005)	0,001	(0,001)	0,012	(0,008)
zdravje = 2	0,084***	(0,013)	0,084***	(0,009)	-0,027***	(0,005)	-0,141***	(0,017)
zdravje = 3	0,108***	(0,012)	0,118***	(0,010)	-0,028***	(0,004)	-0,198***	(0,018)
zdravje = 4	0,139***	(0,014)	0,129***	(0,008)	-0,044***	(0,005)	-0,224***	(0,016)
zdravje = 5	0,174***	(0,018)	0,117***	(0,005)	-0,067***	(0,008)	-0,225***	(0,014)
ln(dohodka)	0,051***	(0,002)	0,068***	(0,003)	-0,009***	(0,001)	-0,110***	(0,005)
D	0,478***	(0,036)	0,058***	(0,017)	-0,161***	(0,009)	-0,375***	(0,013)
slo	0,241*	(0,142)	0,323*	(0,189)	-0,043*	(0,025)	-0,521*	(0,306)
slo × ženska	-0,002	(0,017)	-0,002	(0,023)	0,000	(0,003)	0,004	(0,037)
slo × starost	-0,001	(0,001)	-0,001	(0,001)	0,000	(0,000)	0,001	(0,002)
slo × del. čas = 2	-0,070	(0,044)	-0,093	(0,059)	0,012	(0,008)	0,150	(0,096)
slo × del. čas = 3	0,006	(0,024)	0,008	(0,033)	-0,001	(0,004)	-0,013	(0,053)
slo × družabnost = 2	0,002	(0,036)	0,003	(0,048)	-0,000	(0,006)	-0,005	(0,078)
slo × družabnost = 3	-0,002	(0,034)	-0,003	(0,045)	0,000	(0,006)	0,005	(0,073)
slo × družabnost = 4	0,017	(0,035)	0,023	(0,047)	-0,003	(0,006)	-0,037	(0,076)
slo × st. izob. = 2	0,029	(0,045)	0,039	(0,061)	-0,005	(0,008)	-0,063	(0,098)
slo × st. izob. = 3	0,020	(0,047)	0,027	(0,063)	-0,004	(0,008)	-0,044	(0,101)
slo × st. izob. = 4	0,066	(0,047)	0,088	(0,063)	-0,012	(0,008)	-0,143	(0,102)
slo × st. izob. = 5	0,043	(0,057)	0,058	(0,076)	-0,008	(0,010)	-0,093	(0,123)
slo × st. izob. = 6	0,027	(0,054)	0,036	(0,072)	-0,005	(0,010)	-0,058	(0,116)
slo × št. otrok	-0,000	(0,010)	-0,001	(0,014)	0,000	(0,002)	0,001	(0,022)
slo × urbano	0,039**	(0,017)	0,052**	(0,023)	-0,007**	(0,003)	-0,084**	(0,037)
slo × družbeni sts.	0,002	(0,006)	0,003	(0,008)	-0,000	(0,001)	-0,004	(0,013)
slo × par	-0,016	(0,019)	-0,021	(0,026)	0,003	(0,003)	0,033	(0,042)
slo × zdravje = 2	-0,019	(0,033)	-0,026	(0,044)	0,003	(0,006)	0,041	(0,071)
slo × zdravje = 3	-0,070**	(0,033)	-0,093**	(0,044)	0,012**	(0,006)	0,151**	(0,070)
slo × zdravje = 4	-0,058	(0,036)	-0,078	(0,048)	0,010	(0,006)	0,126	(0,078)
slo × zdravje = 5	-0,074*	(0,043)	-0,100*	(0,057)	0,013*	(0,008)	0,161*	(0,093)
slo × ln(dohodek)	-0,024	(0,021)	-0,032	(0,028)	0,004	(0,004)	0,051	(0,045)
slo × D	-0,190	(0,133)	-0,253	(0,178)	0,034	(0,024)	0,409	(0,288)

*p<0,05, **p<0,01, ***p<0,001

3.2 Model napovedovanja športne aktivnosti za tranzicijske in netranzicijske države

Nadalje smo ocenili dva logit modela (glej tabelo 6) za tranzicijske in netranzicijske države. Rezultati kažejo, da se verjetnost redne športne rekreacije znižuje s starostjo in številom otrok. V prostem času bodo bolj verjetno športno aktivne ženske kot moški, čeprav ta učinek ni statistično značilen za tranzicijske države. Podobno kot v prejšnjih modelih ugotavljamo, da so bolj verjetno športno aktivni ljudje brez dohodka kot tisti z dohodkom. To je v skladu z ugotovitvami Sayerjeve in Gornickove (2009). Vendar pa ob kontroliranju ničelnega dohodka povečanje dohodka povečuje verjetnost športne aktivnosti. Podobno se verjetnost rednega ukvarjanja s športom povečuje z višjim družbenim položajem in zdravstvenim stanjem. V tranzicijskih državah je manjša verjetnost za redno športno aktivnost tistih ljudi, ki so v razmerju, in tistih, ki živijo na ruralnih območjih. Za obe skupini držav pa velja, da so bolj verjetno športno aktivni posamezniki z zaposlitvijo za skrajšan delovni čas kot posamezniki s polno zaposlitvijo. Nadalje se nakazuje pozitiven učinek izobrazbe na redno športno aktivnost. V netranzicijskih državah pa je bolj verjetno, da bodo redno športno aktivni v prostem času posamezniki, ki so po značaju bolj družabni.

Pri interpretacijah je treba opozoriti, da logit model ne dovoljuje enostavne primerjave koeficientov za tranzicijske in netranzicijske države. Allison (1999) je namreč prvi pokazal, da je lahko razlika v ocenjenih koeficientih posledica različne variance rezidualov po skupinah. Da bi se izognili temu problemu, uporabimo pristop, ki ga predlaga Long (2009). Namesto da bi primerjali koeficiente, primerjamo napovedane verjetnosti skupin, ker nanje ne vplivajo različne variance rezidualov po skupinah. Za testiranje enakosti napovedanih verjetnosti uporabimo z -statistiko:

$$z = \frac{\pi(x_2^*)_{\text{transition}} - \pi(x_2^*)_{\text{non-transition}}}{\sqrt{\text{Var}[\pi(x_2^*)_{\text{transition}} - \pi(x_2^*)_{\text{non-transition}}]}}, \quad (1)$$

kjer je $\pi(x_i)$ napovedana verjetnost, če je vrednost neodvisnih spremenljivk za skupino i enaka x . Testna statistika ima asimptotično normalno porazdelitev.

Tabela 6: Logit modela za napovedovanje redne športne aktivnosti za tranzicijske in netranzicijske države

spremenljivka	tranzicijske države		ne-tranzicijske države	
	β	se	β	se
ženska	0,007	(0,069)	0,155***	(0,046)
starost	-0,025***	(0,003)	-0,007***	(0,002)
št.otrok	-0,069*	(0,041)	-0,048**	(0,024)
urbano	0,433***	(0,070)	0,047	(0,044)
par	-0,249***	(0,074)	-0,045	(0,049)
log(dohodek)	0,628***	(0,060)	0,201***	(0,041)
delovni čas				
skrajšan del. čas	0,626***	(0,137)	0,474***	(0,068)
drugo	0,958***	(0,105)	0,613***	(0,064)
družabnost				
bolj sam	-0,065	(0,139)	0,182**	(0,091)
bolj z drugimi	-0,133	(0,129)	0,275***	(0,088)
večinoma z drugimi	0,126	(0,134)	0,146	(0,093)
st. izob.				
OŠ	0,169	(0,296)	0,157	(0,180)
poklicna šola	0,122	(0,295)	0,268	(0,177)
srednja šola	0,359	(0,293)	0,082	(0,180)
višja šola	0,344	(0,301)	0,330*	(0,182)
univerzitetna izob.	0,656**	(0,306)	0,597***	(0,185)
družb. položaj	0,112***	(0,021)	0,048***	(0,014)
zdravje				
zadovoljivo	0,482***	(0,156)	0,412***	(0,128)
dobro	0,463***	(0,155)	0,672***	(0,123)
zelo dobro	0,405**	(0,164)	1,002***	(0,127)
odlično	0,394**	(0,181)	1,084***	(0,135)
D	3,140***	(0,366)	1,205***	(0,294)
konstanta	-5,272***	(0,526)	-2,929***	(0,347)
opazovanja	4.958		9.395	

* $p < 0,05$, ** $p < 0,01$, *** $p < 0,001$

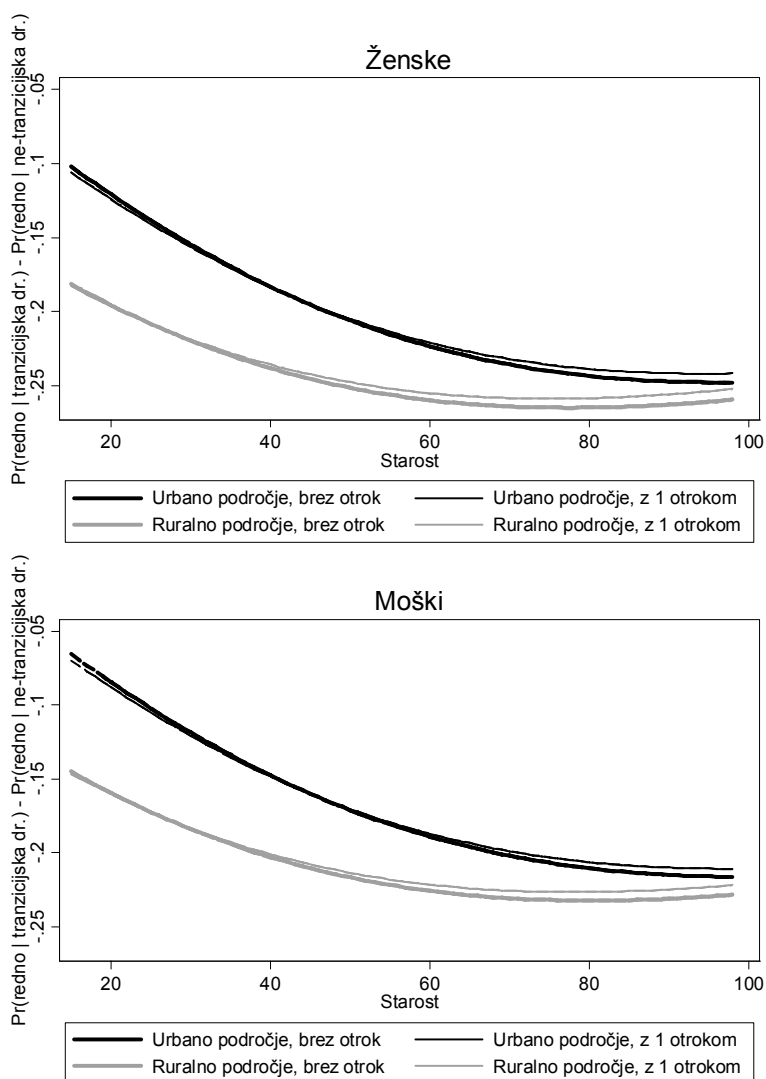
Na podlagi ocen iz tabele 6 je napovedana verjetnost za redno športno aktivnost za tranzicijske države pri povprečni vrednosti vseh spremenljivk 0,298, za netranzicijske pa 0,512. Razlika -0,214 je statistično značilno različna od nič ($z = -24,092$). To pomeni, da so precejšnje razlike v športni aktivnosti med tema dvema skupinama držav. Več informacij pa dobimo, če si ogledamo še razlike v napovedani verjetnosti za posamezne vrednosti nekaterih spremenljivk.

Spodnji grafi prikazujejo razlike v verjetnosti redne športne aktivnosti med dvema skupinama držav, in sicer za tiste spremenljivke, pri katerih so razlike največje. V grafih je statistično značilna razlika prikazana z neprekinjeno črto, sicer pa je črta prekinjena. Vsi trije dvojni grafi kažejo, da se razlike večajo s starostjo. Slika 9 kaže, da je razlika v verjetnosti redne športne aktivnosti med tranzicijskimi in netranzicijskimi državami večja za ljudi, ki živijo na podeželju, kot za tiste na urbanih območjih. Prav tako je večja razlika pri ženskah kot pri moških. Razlike so precej podobne

pri tistih, ki imajo otroke, in tistih, ki jih nimajo. Vendar pa je razlika precej večja pri tistih, ki živijo v razmerju, kot pa pri samskih (slika 10).

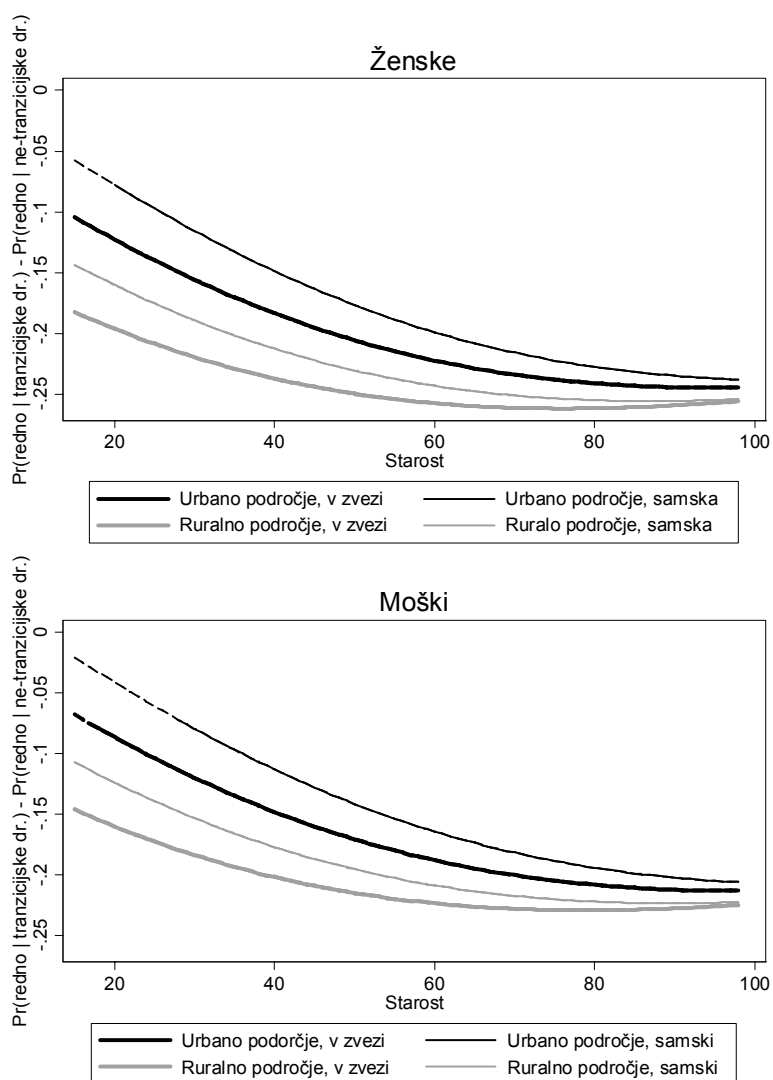
Zanimivo, da je razlika med tranzicijskimi in netranzicijskimi državami v verjetnosti športne aktivnosti okoli -0,1 za ženske od dvajsetega do tridesetega leta, ki živijo v razmerju in na urbanem območju, za njihove moške kolege pa razlika v verjetnosti ni statistično značilna. Razlika med tranzicijskimi in netranzicijskimi državami prav tako ni statistično značilna za samske moške, mlajše od trideset let, in moške v razmerju, mlajše od dvajset let, pri čemer vsi živijo na urbanem območju. Sicer pa je verjetnost za redno športno aktivnost v prostem času znatno višja za netranzicijske kot za tranzicijske države, kar prikazujejo negativne vrednosti razlik napovedanih verjetnosti redne športne aktivnosti med tranzicijskimi in netranzicijskimi državami na slikah 9, 10 in 11. Še en pomemben dejavnik, ki vpliva na športno aktivnost, je dohodek. Slika 11 prikazuje razlike v športni aktivnosti za moške in ženske za 25., 50. in 75. percentil dohodka. Pokaže se, da čim nižji je dohodek, tem večja in bolj statistično značilna je razlika med tranzicijskimi in netranzicijskimi državami.

Slika 3: Razlike med tranzicijskimi in netranzicijskimi državami v verjetnosti redne športne aktivnosti glede na število otrok, spol in območje bivanja

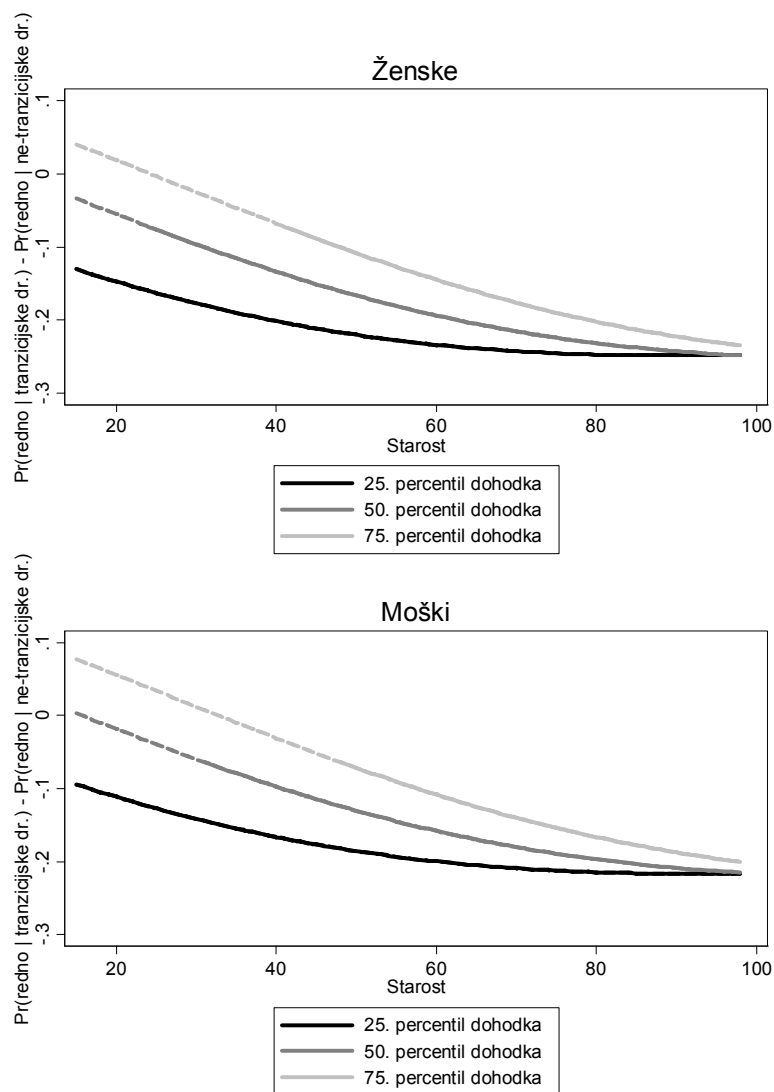
Opomba: Vrednosti vseh ostalih spremenljivk so enake povprečnim vrednostim.

Slika 4: Razlike med tranzicijskimi in netranzicijskimi državami v verjetnosti redne športne aktivnosti glede na partnersko zvezo, spol in območje bivanja

Opomba: Vrednosti vseh ostalih spremenljivk so enake povprečnim vrednostim.

Slika 5: Razlike med tranzicijskimi in netranzicijskimi državami v verjetnosti redne športne aktivnosti glede na spol in dohodek

Opomba: Vrednosti vseh ostalih spremenljivk so enake povprečnim vrednostim.

Vir: ISSP, 2009; obdelava IER

3.3 Športna aktivnost kot determinanta kakovosti življenja

Modeli povezanosti športne aktivnosti s kakovostjo življenja temeljijo na determinantah sreče, pri čemer je športna aktivnost vključena v socialno determinanto (Slabe Erker in Lavrač, 2009). Za potrebe naše raziskave kakovost življenja, ki je v središču našega zanimanja, aproksimiramo s srečo, oz. jo merimo z ISSP spremenljivko osebne sreče. Izrazi, kot so »sreča« (happiness), »kakovost življenja« (quality of life), »zadovoljstvo z življenjem« (life satisfaction), »blagostanje« (well-being), »koristnost« (utility), »zadovoljstvo«, »užitek« (pleasure), namreč v načelu poskušajo zajeti in meriti isto kategorijo – srečo, razlikujejo se le v svojem poudarku.

Izraz sreča se sliši precej čustveno in neznanstveno ter izključujoče (ali je ali ni). Zato Slabe Erkerjeva in Lavrač (2009) iščeta rešitev v izrazu »srečnost«, ki naj bi nakazoval njen bolj zvezen, racionalen, znanstven in procesen značaj. Avtorja opozarjata na podoben problem z izrazom »well-

being«, ki je osnova subjektivnega merjenja sreče. Pravega slovenskega izraza ni, »dobro počutje« se sliši banalno in preozko. Predlagata izraz »blagostanje«, ki bi ga ločili od izraza »blaginja«. Letega bi lahko razumeli ožje, kot materialno, ekonomsko blaginjo, torej le kot del širšega blagostanja. K temu dodajata, da pred to pojmovno zmedo, zanimivo, ni imuna niti svetovna literatura s tega področja (Slabe Erker, Lavrač, 2009).

Kako vse je torej mogoče meriti srečo oz. zadovoljstvo z življenjem? Tako v ekonomski kot v sociološki literaturi večinoma zasledimo merjenje sreče oz. zadovoljstva z življenjem z neposrednim anketiranjem ljudi in oblikovanjem ustreznih indikatorjev. Posameznike torej neposredno vprašamo po njihovi sreči oz. zadovoljstvu z življenjem, skupno ali po področjih. Takšno vprašanje, ki nam bo rabilo kot odvisna spremenljivka v modelih povezanosti športne aktivnosti s kakovostjo življenja, vsebuje tudi anketa ISSP.

Spremenljivka *sreča* temelji na anketnem vprašanju: *Če pomislite na svoje sedanje življenje, ali ste na splošno srečni ali nesrečni?* Anketiranci so izbirali odgovore na 4-stopenjski lestvici: od »zelo srečen«, »precej srečen«, »ne preveč srečen« do »sploh nisem srečen«. Spremenljivka *sreča* je enaka 1, če je človek zelo srečen ali precej srečen, in 0, če ni preveč srečen ali sploh ni srečen. Športna aktivnost v prostem času pa temelji na anketnem vprašanju, kako pogosto se ukvarjate s športom, vadbo, hojo ... v prostem času? Anketiranci so izbirali odgovore na petstopenjski lestvici: od »vsak dan« do »nikoli«. Spremenljivka *športna aktivnost* pa je enaka 1, če je človek športno neaktiven, 2, če je redko športno aktiven (večkrat na leto ali manj pogosto, večkrat na mesec), in 3, če je športno aktiven vsak dan ali večkrat na teden.

Ocenili smo dva logit modela za napovedovanje zadovoljstva z življenjem za Evropske države in za Slovenijo. Razlikujeta se v vključitvi interakcijskih učinkov – spremenljivka *slo* je enaka 1 za ljudi iz Slovenije in 0 drugače. Za naš namen je pomemben predvsem rezultat, da se *verjetnost zadovoljstva z življenjem povečuje s športno aktivnostjo*. Na žalost ne moremo govoriti o kavzalnosti, saj je možno, da je povezava nasprotna – da so torej bolj zadovoljni ljudje bolj športno aktivni. Naše hipoteze zato z zbranimi podatki ne moremo z gotovostjo potrditi; potrebni bi bili namreč panelni podatki.

Rezultati kažejo še, da je za ljudi, ki živijo v urbanem okolju, manj verjetno, da so zadovoljni z življenjem v primerjavi s tistimi, ki živijo v ruralnem okolju. Verjetnost zadovoljstva z življenjem se povečuje s športno aktivnostjo, pa tudi s starostjo. Ugotavljamo, da je verjetnost zadovoljstva z življenjem večja za ljudi brez dohodka in tiste, ki niso zaposleni za poln delovni čas. Gre za skupino vzdrževanih ljudi, predvsem študentov. Kljub temu se, ob kontroliranju ničelnega dohodka, verjetnost zadovoljstva z življenjem povečuje z dohodkom. Prav tako se zadovoljstvo povečuje z družbenim položajem, zdravjem in družabnostjo človeka. Statistično značilnih razlik v zadovoljstvu z življenjem med ljudmi različne izobrazbe, med tistimi, ki imajo dva ali več otrok, in tistimi brez otrok pa nismo odkrili.

Rezultati za Slovenijo se statistično značilno ne razlikujejo od rezultatov za evropske države. Izjema so razlike v zadovoljstvu z življenjem med ljudmi različne starosti. Nakazuje se, da se s starostjo v Sloveniji zmanjšuje verjetnost za zadovoljstvo z življenjem (negativen interakcijski učinek, ki je po absolutni vrednosti večji od koeficienta za starost). Z vidika naše raziskave pa je spet najpomembnejše, da se *vpliv športne aktivnosti in seveda drugih lastnosti posameznika (demografskih, socialnih, ekonomskih) na zadovoljstvo z življenjem v Sloveniji ne razlikuje od vplivov teh lastnosti v drugih državah*.

Tabela 7: Logit modela za napovedovanje zadovoljstva z življenjem za evropske države in za Slovenijo, mejni učinki

	model 3		model 4	
	β	se	β	se
športna aktivnost				
občasna aktivnost	0,021***	(0,006)	0,021***	(0,006)
redna aktivnost	0,033***	(0,006)	0,034***	(0,006)
ženska	0,014**	(0,005)	0,013*	(0,005)
starost	0,001***	(0,000)	0,001***	(0,000)
število otrok				
1 otrok	0,011	(0,007)	0,015*	(0,007)
2 otroka	0,014	(0,008)	0,013	(0,008)
3 ali več otrok	-0,010	(0,013)	-0,008	(0,013)
urbano	-0,022***	(0,005)	-0,022***	(0,005)
par	0,068***	(0,006)	0,066***	(0,006)
log(dohodek)	0,031***	(0,003)	0,030***	(0,003)
D	0,118***	(0,007)	0,117***	(0,007)
delovni čas				
skrajšan del. čas	0,030***	(0,007)	0,031***	(0,007)
drugo	0,025***	(0,006)	0,025***	(0,006)
družabnost				
nedružaben	0,008	(0,008)	0,010	(0,008)
družaben	0,042***	(0,008)	0,044***	(0,008)
zelo družaben	0,052***	(0,007)	0,052***	(0,007)
st. izobrazbe				
OŠ	-0,013	(0,017)	-0,011	(0,018)
poklicna šola	-0,010	(0,016)	-0,009	(0,017)
srednja šola	-0,002	(0,016)	-0,002	(0,017)
višja šola	-0,015	(0,018)	-0,015	(0,019)
univerzitetna izob.	-0,029	(0,020)	-0,030	(0,021)
družbeni status	0,026***	(0,001)	0,026***	(0,001)
zdravje				
Zadovoljivo	0,075***	(0,005)	0,074***	(0,006)
Dobro	0,150***	(0,008)	0,150***	(0,008)
Zelo dobro	0,186***	(0,007)	0,184***	(0,007)
Odlično	0,140***	(0,004)	0,139***	(0,004)
Slo			-0,052	(0,183)
športna aktivnost				
Slo* občasna aktivnost			-0,013	(0,033)
Slo*redna aktivnost			-0,034	(0,030)
Slo*ženska			0,026	(0,024)
Slo*starost			-0,002*	(0,001)
število otrok				
Slo*1 otrok			-0,053	(0,029)
Slo*2 otroka			0,058	(0,052)
Slo*3 ali več otrok			-0,040	(0,071)
Slo*urbano			0,001	(0,024)
Slo*par			0,021	(0,025)
Slo*log(dohodek)			0,029	(0,028)
Slo*D			0,109	(0,175)
delovni čas				
Slo*skrajšan del. čas			-0,050	(0,054)
Slo*drugo			0,010	(0,031)
družabnost				
Slo*nedružaben			-0,064	(0,041)
Slo*družaben			-0,036	(0,038)
Slo*zelo družaben			-0,011	(0,041)
St. izobrazbe				
Slo*OŠ			-0,052	(0,048)
Slo*poklicna šola			-0,060	(0,052)
Slo*srednja šola			-0,059	(0,054)
Slo*višja šola			-0,037	(0,078)
Slo*univerzitetna izob.			-0,020	(0,075)
Slo*družbeni status			0,005	(0,008)
zdravje				
Slo*zadovoljivo			0,023	(0,033)
Slo*dobro			0,003	(0,035)
Slo*zelo dobro			0,049	(0,053)
Slo*Odlično			0,018	(0,076)

*p<0,05, **p<0,01, ***p<0,001

3.4 Športna aktivnost in vlada

Ob doslej znanih povezavah demografskih in drugih lastnosti s športno aktivnostjo ljudi in hkratnem zavedanju, da je vodilno vprašanje te monografije usmerjeno v iskanje odgovorov o tem, ali in kako lahko vladni organi kot skrbnik javnega interesa optimalno zadovoljijo tudi morebitno uveljavljanje interesov na področju športa, je pomembno poznati tudi pogled, ki ga do vloge države v športu gojijo anketiranci. Podatki so izjemnega pomena zlasti zato, ker z njimi lahko raziščemo, kakšno vlogo v okviru športne aktivnosti anketiranci pripisujejo državi, njenim (morebitnim) ciljem in ukrepom na področju športa. Z opisanim pristopom na neki način vzpostavimo povezovalni most med predhodnim spoznavanjem odnosa ljudi do športa in športnih vsebin (I. sklop tega empiričnega poglavja) in bodočim odnosom vlad do javnih politik na področju športa (II. sklop empiričnega poglavja).

Z namenom, da bi predstavili splošen odnos ljudi do (ne)poseganja vlad na polje športa, najprej še pred predstavitvijo ugotovitev na podlagi statistične analize rezultatov javnomnenjske ankete ISSP predstavljamo leta 2004 pridobljene podatke javnomnenjske raziskave Evrobarometer (2004), z naslovom *The citizens of the European Union and Sport*, ki jo je izvedla Evropska komisija leta 2004, tik po vstopu 10 novih, t. i. evropskih tranzicijskih držav in tri leta pred prvim večjim posegom EU v športno politiko. Sodeč po rezultatih omenjene raziskave, prebivalci EU zlasti zaradi pozitivnih vrednot, ki jih povezujejo s športom, podpirajo tako intenzivnejši vstop EU in institucij le-te v vsebine športa (še prav posebej z namenom vzpostavljanja tesnejših povezav med športom in izobraževalnim sistemom; op. avt.), pa tudi v tesnejše sodelovanje institucij EU z nacionalnimi vladami in civilnimi organizacijami, ki so pristojne za šport.

Nove države članice EU, ki jih v knjigi poimenujemo tudi kot tranzicijske države, so bile v povprečju v 57 % naklonjene vstopu EU na področje vsebin športa oz. za skoraj 10 % bolj kot ne-tranzicijske oz. stare države članice EU (povprečno 48 %). Med največjimi zagovorniki vstopa EU v šport so bile po podatkih te ankete države, v katerih sicer športna aktivnost državljanov ni prepoznana med najbolj vidnimi, Ciper, Grčija, Malta in Poljska. Nasprotno pa so do te pobude najbolj zadržani v športno zelo razvitih in tudi sicer nacionalno stabilnih državah članicah EU, v obeh skandinavskih državah, pa tudi na Češkem in v Nemčiji. Anketiranci iz Slovenije so se v povprečju z omenjenim predlogom strinjali 56 %.

Še večjo podporo od opisane pa je, sodeč po podatkih, dobila pobuda o tesnejšem medsebojnem povezovanju na polju športa med EU in posameznimi državami ter športnimi oblastmi v tako starih kot novih članicah EU. Tranzicijske države so se v povprečju s tem predlogom strinjale 71 %, ne-tranzicijske države pa 59 %. Med največjimi zagovorniki so bile, podobno kot pri predhodnem vprašanju, države, kjer športna aktivnost državljanov, sodeč po podatkih ISSP, ni med bolj prepoznavnimi, in sicer Malta, Grčija, Ciper in Poljska. Nasprotno so bile do te pobude, podobno kot pri predhodnem vprašanju, čeprav kljub vsemu z vidno višjim strinjanjem kot v primeru predhodnega vprašanja, najbolj zadržane športno razvitejše države, tokrat poleg Danske in Švedske še Avstrija in Luksemburg. Anketiranci iz Slovenije so se v povprečju z omenjenim predlogom strinjali 69 %.

Tabela 8: Odnos do vstopa EU v šport

vprišanje	EU bi se morala bolj vmešati/poseči v vsebine športa EU	EU bi morala bolj sodelovati z nacionalnimi športnimi organizacijami in vladami
država	naklonjenost trditvi (%)	naklonjenost trditvi (%)
Avstrija	36	48
Belgija	67	75
Ciper	80	84
Češka	27	59
Danska	22	35
Estonija	49	64
Finska	39	52
Francija	54	57
Grčija	76	84
Irska	52	68
Italija	63	67
Latvija	51	70
Litva	69	72
Luksemburg	44	46
Madžarska	47	64
Malta	74	85
Nemčija	31	50
Nizozemska	37	51
Poljska	70	77
Portugalska	58	72
Slovaška	49	69
Slovenija	56	63
Španija	68	74
Švedska	23	44
Velika Britanija	45	67
Skupaj (vse)	50	64
Povprečje (ne-tranzicijske države)	48	59
Povprečje (tranzicijske države)	57	71

Vir: Eurobarometer (2004).

Nadalje pregled rezultatov ISSP pokaže, da v demokratično najbolj razvitih, prevladujoče evropskih državah skoraj 85 % anketiranih državljanov izjavlja, da se vsaj nekajkrat na leto ukvarjajo s športom, od tega v povprečju slabih 20 % vsak dan. Nasprotno so, sodeč po istih rezultatih, v demokratično mlajših, postsocialističnih državah odstotki tistih, ki se nikoli ne ukvarjajo s športom, visoki in presegajo 40 %. Zanimivo je tudi, da se v teh državah, ki so sicer znane po vrhunskih športnih dosežkih (npr. Rusija, Poljska), v povprečju s športom vsak dan ukvarja nekaj več kot 10 % anketiranih.

Vzporednico z že pokazanimi podatki Eurobarometra vidimo nato tudi pri analizi odgovorov o potrebnosti dodatne finančne podpore športu s strani države. Državljeni tistih skupin, ki so športno manj aktivni, menijo, da bi država morala za šport nameniti več denarja (s to trditvijo se je strinjalo več kot 60 % anketiranih). Anketiranci v državah, kjer se na dan najpogosteje ukvarjajo s športom, pa se manj kot 50 % strinjajo s trditvijo, da bi država morala za šport nameniti več denarja.

Tabela 9: Ukvarjanje s športom in vloga države

vprašanje / država	Oblast bi morala več denarja nameniti športu			pogostost prostočasnih aktivnosti: šport, telovadba				
	se strinjam	ni - niti	se ne strinjam	dnevno	nekajkrat na teden	nekajkrat na mesec	nekajkrat na leto/ redko	nikoli
AR-Argentina	63,3	16,9	19,9	12,5	21,7	12,1	9,6	44,2
AU-Avstralija	32,5	34,9	32,6	22,0	35,1	22,8	13,4	6,8
AT-Avstrija	45,2	35,3	19,5	12,9	32,0	25,1	17,6	12,5
FLA-Belgija	48,8	32,1	19,1	5,5	24,6	26,3	23,6	20,0
BG-Bolgarija	83,2	11,4	5,4	5,2	8,6	10,8	11,2	64,2
CL-Čile	79,4	11,8	8,7	10,4	16,9	14,8	10,1	47,8
TW-Tajvan	69,6	22,3	8,1	22,7	25,1	18,5	15,6	18,1
HR-Hrvaška	61,2	19,2	19,7	17,3	19,7	14,2	7,7	41,2
CY-Ciper	68,0	25,3	6,8	0,6	5,4	18,4	21,2	54,4
CZ-Češka	46,4	35,4	18,2	12,0	26,1	27,4	12,1	22,3
DO-Dominikanska republika	81,8	4,6	13,6	9,0	16,6	24,7	10,6	39,1
FI-Finska	39,8	31,7	28,5	22,6	41,1	20,5	13,8	2,1
FR-Francija	36,4	31,7	31,9	12,4	35,8	27,0	15,7	9,2
DE-Nemčija	65,0	21,6	13,5	16,1	35,4	20,9	9,5	18,2
HU-Madžarska	58,3	23,4	18,3	15,8	18,6	12,6	9,4	43,7
IE-Irska	58,9	26,4	14,7	20,0	28,8	18,6	8,7	23,9
IL-Izrael	52,8	25,5	21,7	13,9	25,2	16,9	9,6	34,4
JP-Japonska	44,9	36,1	19,0	11,6	23,2	21,1	20,5	23,6
KR-S. Koreja	61,0	28,1	10,9	26,0	29,8	15,6	5,5	23,1
LV-Latvija	50,4	37,1	12,5	11,9	29,4	13,3	7,0	38,4
MX-Mehika	73,2	13,9	12,9	20,8	20,7	14,4	11,5	32,6
NZ-Nova Zel.	40,9	29,9	29,3	25,1	38,1	19,2	11,3	6,3
NO-Norveška	29,0	33,6	37,4	14,5	42,7	25,2	13,1	4,5
PH-Filipini	47,8	16,5	35,7	8,7	11,0	12,4	25,5	42,3
PL-Poljska	65,4	22,1	12,5	9,9	13,8	12,4	9,8	54,1
RU-Rusija	85,0	9,8	5,3	7,8	12,7	13,9	13,9	51,7
SK-Slovaška	60,1	31,0	8,9	8,6	20,6	24,2	18,7	27,9
SI-Slovenija	60,0	25,6	14,4	19,8	31,3	19,1	11,4	18,5
ZA-S. Afrika	59,6	14,8	25,5	8,8	13,2	11,4	6,2	60,3
SE-Švedska	57,1	28,3	14,7	19,0	41,4	24,7	10,1	4,8
CH-Švica	39,1	30,7	30,2	24,4	44,6	15,0	7,0	8,9
GB-VB	52,7	31,3	16,1	22,2	32,2	22,1	11,2	12,2
US-ZDA	12,3	21,7	66,0	22,8	31,4	18,0	11,9	16,0
UY-Urugvaj	61,6	17,8	20,6	13,7	17,9	10,5	7,4	50,5
skupaj	56,3	23,5	20,1	14,9	25,3	18,3	12,1	29,3

Vir: ISSP (2009)

Za preverjanje hipoteze RH6: Vpliv demografskih in drugih lastnosti na odnos do vloge države se v Sloveniji ne razlikuje od vplivov teh lastnosti v evropskih državah in pokaže se, da imamo na voljo premalo opazovanj v Sloveniji, zato smo razvili dva logit modela, za tranzicijske in netranzicijske države.

Za merjenje odnosa do vloge države uporabimo spremenljivko *javno financiranje*, ki temelji na anketnem vprašanju: V kolikšni meri soglašate ali ne soglašate s trditvijo, da bi vaša nacionalna

vlada morala namenjati več denarja športu? Anketiranci so izbirali odgovore na 5-stopenjski lestvici: od »v celoti soglašam« do »sploh ne soglašam«. Spremenljivka *javno financiranje* je enaka 1, če človek bolj soglaša s trditvijo, in 0, če bolj ne soglaša s trditvijo.

Rezultati ocenjevanja modelov kažejo, da se verjetnost soglašanja s trditvijo, da bi vlada morala namenjati več denarja športu, povečuje z redno športno aktivnostjo, družabnostjo človeka in njegovim družbenim položajem, zmanjšuje pa z dohodkom (ob kontroliranju ničelnega dohodka). Poleg tega je v tranzicijskih državah verjetnost, da bodo ljudje podprli večje javno financiranje športa, manjša pri tistih brez dohodka v primerjavi s tistimi, ki dohodek imajo, kar pa ni statistično značilno za netranzicijske države.

Za obe skupini držav je bolj verjetno, da se bodo s povečanjem javnega financiranja športa strinjali tisti, ki živijo na urbanih območjih, kot tisti, ki živijo na ruralnih območjih. Verjetnost podpore večjemu javnemu financiranju športa je večja pri tistih, ki imajo več otrok, čeprav ta učinek ni statistično značilen za netranzicijske države. Verjetnost strinjanja s povečanjem javnega financiranja športa se povečuje tudi z izboljšanjem zdravja, vendar pa je v netranzicijskih državah ta učinek statistično značilen samo za skupino ljudi, ki ocenjujejo svoje zdravje kot odlično. Verjetnost soglašanja je večja tudi za tiste posameznike, ki so v razmerju, čeprav tokrat ta učinek ni statistično značilen za tranzicijske države. Za obe skupini držav pa še velja, da bodo manj verjetno soglašale s povečanjem javnega financiranja športa ženske kot moški.

Ker logit model ne dovoljuje enostavne primerjave koeficientov za tranzicijske in netranzicijske države (Allison, 1999), primerjamo napovedane verjetnosti skupin, ker nanje ne vplivajo različne variance rezidualov po skupinah (Long, 2009). Za testiranje enakosti napovedanih verjetnosti uporabimo *z*-statistiko.

Na osnovi ocen iz logit modela za napovedovanje soglašanja s povečanjem javnega financiranja športa za tranzicijske in netranzicijske države je razlika v napovedani verjetnosti za soglašanje z javnim financiranjem športa 0,144 (pri povprečni vrednosti vseh spremenljivk) statistično značilno različna od nič ($z = 11.399$). To pomeni, da so razlike v podpori povečanju javnega financiranja športa med tema dvema skupinama držav, in sicer v smislu, da je podpora večja v tranzicijskih državah. Več informacij pa dobimo, če si ogledamo še razlike v napovedani verjetnosti za posamezne vrednosti nekaterih spremenljivk (ob povprečni vrednosti preostalih spremenljivk).

Tabela 11 zato zajema razlike v verjetnosti soglašanja s povečanjem javnega financiranja športa med dvema skupinama držav za tiste spremenljivke, pri katerih so razlike največje. Rezultati kažejo, da so razlike večje pri tistih, ki se s športom ukvarjajo občasno, manjše pa pri tistih, ki se s športom ukvarjajo redno. Razlika v verjetnosti podpore povečanju javnega financiranja športa med tranzicijskimi in netranzicijskimi državami je večja pri tistih, ki živijo na podeželju, kot pri tistih na urbanih območjih. Prav tako je večja razlika pri ženskah kot moških. Razlike so, čeprav so nekoliko manjše pri tistih, ki imajo enega otroka, in tistih, ki otrok nimajo. Vse razlike pa so v smeri večjega soglašanja s povečanjem javnega financiranja športa v tranzicijskih državah za vse omenjene skupine v primerjavi s temi skupinami v netranzicijskih državah.

Še en pomemben dejavnik, ki vpliva na strinjanje s trditvijo, da bi morali za šport namenjati več javnih sredstev, je dohodek. Tabela 10 prikazuje razlike v strinjanju s to trditvijo za 25., 50. in 75. percentil dohodka. Pokaže se, da čim nižji je dohodek, tem večja in bolj statistično značilna je razlika med tranzicijskimi in netranzicijskimi državami.

Tabela 10: Razlike med tranzicijskimi in netranzicijskimi državami v verjetnosti soglašanja s povečanjem javnega financiranja športa

	razlika	z statistka
Pr(tranzicijske države) – Pr(ne-tranzicijske države)	0,144	11,399
športna aktivnost – redna	0,137	8,787
športna aktivnost – občasna	0,149	9,402
spol – ženske	0,173	10,346
spol – moški	0,111	7,866
število otrok – en otrok	0,148	11,070
število otrok – nič otrok	0,139	9,751
kraj bivanja – urbano	0,133	9,538
kraj bivanja – ruralno	0,161	8,980
dohodek – 25. percentil dohodka	0,145	11,458
dohodek – 50. percentil dohodka	0,128	5,921
dohodek – 75. percentil dohodka	0,113	3,181

Opomba: Vrednosti spremenljivk, ki niso navedene, so enake povprečni vrednosti. V drugi vrstici tako primerjamo verjetnost strinjanja z večjim javnim financiranjem športa med tistimi, ki so redno športno aktivni v tranzicijskih in netranzicijskih državah, vse druge spremenljivke pa imajo enake povprečne vrednosti.

Vir: ISSP (2009)

Ugotavljamo, da hipoteze RH6 ne moremo potrditi, saj so med tranzicijskimi in netranzicijskimi državami statistično značilne razlike v vplivu demografskih in drugih lastnosti na odnos do vloge države oz. državnega financiranja športa.

4 Zaključek

Povprečja za Evropo kažejo, da so športno aktivni predvsem posamezniki, stari do 25 let, ljudje z univerzitetno izobrazbo in ljudje odličnega zdravja. Največ športno neaktivnih posameznikov pa je med starejšimi od 65 let, ljudmi z osnovnošolsko izobrazbo ali manj, oz. ljudmi s slabim zdravjem.

Večina ljudi v Evropi se ne udeležuje organiziranih športnih aktivnosti. Skupine, ki imajo največji odstotek tistih, ki so vključeni v organizirano športno aktivnost, so moški, ljudje do 25. leta starosti, ljudje z univerzitetno izobrazbo in ljudje z odličnim zdravstvenim stanjem – torej tisti, za katere je značilno, da so tudi na splošno (ne samo v organizirani obliki) bolj športno aktivni.

Opozoriti velja, da na podlagi teh rezultatov ne moremo neposredno sklepati o vplivu demografskih dejavnikov in drugih osebnostnih lastnostih na športno aktivnost posameznika. Torej na primer ne moremo reči, da starost negativno vpliva na športno aktivnost, saj je med starejšimi veliko ljudi slabega zdravja, pri čemer se prav tako kaže negativen vpliv na športno aktivnost. V ta namen v nadaljevanju predstavljamo spoznanja o ceteris paribus vplivih omenjenih dejavnikov na podlagi rezultatov logistične regresije.

Cilj raziskave je bil med drugim razviti modele športne aktivnosti za evropske države in za Slovenijo. S pregledom in sintezo literature na področju športa in kakovosti življenja smo odkrili naslednje dejavnike, ki smo jih vključili v modele: spol, starost, število otrok, življenje na urbanem ali na ruralnem območju, življenje s partnerjem ali brez, dohodek, status zaposlitve, samooceno družbenega položaja, izobrazbo, zdravstveno stanje in družabnost.

V nasprotju z drugimi raziskavami naši rezultati kažejo, da je večja verjetnost za redno športno aktivnost pri ženskah kot moških, ob kontroliranju vseh drugih spremenljivk. Razlog za to razlikovanje bi lahko bila odsotnost dohodka kot kontrolne spremenljivke v raziskavah, ki so pokazale, da so ženske manj aktivne od moških (npr. Van Tuyckom and Scheerder, 2010). Znano je namreč, da ženske zaslužijo manj kot moški. Poleg tega smo ugotovili, da je dohodek pozitivno povezan z redno športno aktivnostjo. To bi pomenilo, da so rezultati raziskav, ki zanemarjajo dohodek, pristranski oz. podcenjeni.

Rezultat, da izobrazba, družbeni položaj, zdravstveno stanje in dohodek posameznika povečujejo verjetnost redne športne aktivnosti, ni presenetljiv. Bolj nepričakovan pa je pozitiven vpliv ničelnega dohodka na športno aktivnost. Za to je možnih več razlag. Gre za ljudi, ki jih običajno podpirajo drugi (na primer študente) in imajo več možnosti in časa za redno športno aktivnost v prostem času. V skladu z opravljenimi raziskavami (npr. Van Tuyckom in Scheerder, 2010; Woitas-Slubowska, 2008) ugotavljamo negativen učinek starosti, števila otrok in življenja v ruralnem okolju na redno športno aktivnost.

Temeljna ugotovitev je, da se vpliv demografskih in drugih lastnosti na športno aktivnost prebivalstva v Sloveniji na splošno ne razlikuje od vplivov teh lastnosti v drugih državah. Nakazujejo se sicer razlike v vplivu urbanega okolja in povprečnega zdravja, vendar te razlike niso močno statistično značilne. V nasprotju s tem pa ločeni modeli za tranzicijske in netranzicijske

države kažejo, da so razlike med tem dvema skupinama držav še vedno precejšnje in da je Sloveniji s tega vidika uspelo izstopiti iz tranzicijske družbe. Pri tem pa je treba opozoriti, da smo preučevali športno aktivnost posameznikov ne glede na to, kako jo izvajajo – institucionalizirano in neinstitucionalizirano.

V splošnem je stanje športne aktivnosti med državljani Slovenije v primerljivem evropskem in svetovnem merilu ugodno. Negativni trendi pri dnevni telesni aktivnosti (brez formalne izobrazbe, zaposleni za skrajšan delovni čas), organiziranih oblikah vadbe (36-55 let, nad 65 let, tisti z univerzitetno izobrazbo, zaposleni za skrajšan delovni čas).

Viri in literatura

1. Ali, S. M. and Lindstrom, M. (2006) Psychosocial work conditions, unemployment, and leisure-time physical activity: A population-based study. *Scandinavian Journal of Public Health* 34 (2): 209-216.
2. Allison, P. D. (1999) Comparing Logit and Probit Coefficients across Groups. *Sociological Methods and Research* 28 (2): 186-208.
3. Blomstrand, A., C. Björkelund, N. Ariai, L. Lissner, C. Bengtsson (2009) Effects of leisure-time physical activity on well-being among women: a 32-year perspective. *Scandinavian Journal of Public Health* 37 (7), 706-712.
4. Brown, W., D.R. Brown, G. W. Heath, L. Balluz, W. H, Giles, E. S. Ford in A. H. Mokdad (2004) Associations between physical activity dose and health-related quality of life. *Medicine and Science in Sports and Exercise* 36 (6), 890-896.
5. Droomers, M., Carola T.M. Schrijvers in Johan P. Mackenbach (2001) Educational level and decreases in leisure time physical activity: predictors from the longitudinal GLOBE study. *Journal of Epidemiology and Community Health* 55 (8), 562-568.
6. Evrobarometer (2004) The Citizens of the Europaen Union and Sport. Special
7. GESIS (Scholz E., Heller M.) (2009): Technical Reports 2009/05. ISSP Study Monitoring 2007.
8. Godin, G., Anderson, D., Lambert, L. D. and Desharnais, R. (2005) 'Identifying factors associated with regular physical activity in leisure time among Canadian adolescents', *American Journal of Health Promotion* 20 (1): 20-27.
9. ISSP, 2006, Final Questionnaire
10. Kajtna, T. in Tušak M. (2005) *Psihologija športne rekreacije*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.
11. Lam, TH; Ho, SY; Hedley, AJ; Hedley, AJ; Mak, KH: Leisure time physical activity and mortality in Hong Kong: Case-control study of all adult deaths in 1998. *Annals of Epidemiology*, 2004, 14, 6, 391:398
12. Lindstrom, M., Mahnaz M. in Juan M. (2003) Social capital and leisure time physical activity: a population based multilevel analysis in Malmo, Sweden. *Journal of Epidemiology and Community Health* 57 (1), 23-28.
13. Long, J. S. (2009). Group comparisons in logit and probit using predicted probabilities. Working Paper, Indiana University. Pedersen, Pia V., Mette Kjølner, Ola Ekholm, Morten Grønbaek in Tine Curtis (2009) Readiness to change level of physical activity in leisure time among physically inactive Danish adults, *Scandinavian Journal of Public Health* 37 (8), 785-792.
14. Sayer, L. C. and Gornick, J. C. (2009) Older Adults: International Differences in Housework and Leisure. *Social Indicators Research* 93 (1): 215-218.
15. Sharpe, P. A., Granner, M. L., Hutto, B. and Ainsworth, B. E. (2004) Association of environmental factors to meeting physical activity recommendations in two South Carolina counties. *American Journal of Health Promotion* 18 (3): 251-257.
16. Slabe Erker R., Lavrač V.: Povečanje kvalitete življenja v Sloveniji. *Možnosti za uveljavitev alternativnega koncepta družbenega razvoja*. Ljubljana : IER, 2009.

17. Van Tuyckom, C. in J. Scheerder (2010) Sport for All? Insight into stratification and compensation mechanisms of sporting activity in the 27 European Union member states. *Sport Education and Society* 15 (4), 495-512.
18. Woitas-Slubowska, D. (2008) Factors Determining Participation in Leisure Time Physical Activity among Former Athletes and Male non Athletes. *Journal of Human Kinetics* 20, 111-120.
19. Zimmermann, E., O. Ekholm, M. Grønbaek in T. Curtis (2008) Predictors of changes in physical activity in a prospective cohort study of the Danish adult population. *Scandinavian Journal of Public Health* 36 (3), 235-241.

PRILOGA

Tabela 11: Ordinalni logistični model napovedovanja športne aktivnosti za Evropo in za Slovenijo

šport	model 1		model 2	
	b	se	B	se
ženska	0,175***	(0,003)	0,176***	(0.034)
starost	-0,015***	(0,001)	-0,014***	(0.001)
del. čas = 2	0,680***	(0,050)	0,705***	(0.051)
del. čas = 3	0,729***	(0,044)	0,718***	(0.046)
družabnost = 2	0,207**	(0,068)	0,207**	(0.070)
družabnost = 3	0,178**	(0,065)	0,176**	(0.067)
družabnost = 4	0,196**	(0,069)	0,182**	(0.070)
st. izob. = 1	0,179	(0,135)	0,167	(0.145)
st. izob. = 2	0,276*	(0,134)	0,276	(0.143)
st. izob. = 3	0,193	(0,134)	0,152	(0.143)
st. izob. = 4	0,328*	(0,137)	0,335*	(0.146)
st. izob. = 5	0,473***	(0,138)	0,473**	(0.147)
št. otrok	-0,072***	(0,017)	-0,069***	(0.018)
urbano	0,170***	(0,032)	0,159***	(0.033)
družbeni sts.	0,087***	(0,010)	0,086***	(0.010)
par	-0,061	(0,036)	-0,051	(0.036)
zdravje = 2	0,643***	(0,086)	0,681***	(0.091)
zdravje = 3	0,864***	(0,084)	0,931***	(0.088)
zdravje = 4	1,033***	(0,087)	1,099***	(0.091)
zdravje = 5	1,128***	(0,094)	1,206***	(0.098)
ln(dohodka)	0,479***	(0,023)	0,488***	(0.023)
D	2,542***	(0,159)	2,619***	(0.162)
slo			2,311	(1.356)
slo × ženska			-0,018	(0.163)
slo × starost			-0,006	(0.007)
slo × del. čas = 2			-0,666	(0.425)
slo × del. čas = 3			0,057	(0.233)

slo × družabnost = 2			0,021	(0.345)
slo × družabnost = 3			-0,022	(0.323)
slo × družabnost = 4			0,162	(0.336)
slo × st. izob. = 2			0,278	(0.434)
slo × st. izob. = 3			0,195	(0.449)
slo × st. izob. = 4			0,633	(0.451)
slo × st. izob. = 5			0,413	(0.543)
slo × st. izob. = 6			0,258	(0.517)
slo × št. otrok			-0,004	(0.097)
slo × urbano			0,372*	(0.164)
slo × družbeni sts.			0,019	(0.056)
slo × par			-0,148	(0.185)
slo × zdravje = 2			-0,183	(0.315)
slo × zdravje = 3			-0,668*	(0.312)
slo × zdravje = 4			-0,560	(0.345)
slo × zdravje = 5			-0,713	(0.411)
slo × ln(dohodek)			-0,226	(0.199)
slo × D			-1,816	(1.277)
konst. 1	4,203***	(0,219)	4,363***	(0.228)
konst. 2	5,159***	(0,220)	5,324***	(0.229)
konst. 3	6,847***	(0,223)	7,018***	(0.232)

*p<0,05, **p<0,01, ***p<0,001

Tabela 12: Logit modela za napovedovanje strinjanja s povečanjem javnega financiranja športa za tranzicijske in netranzicijske države

spremenljivke	tranzicijske države		ne-tranzicijske države		
	β	se	β	se	
redna športna aktiv.	0,324***	(0,113)	0,263***	(0,059)	
ženska	-0,534***	(0,102)	-0,634***	(0,063)	
starost	0,007*	(0,004)	0,002	(0,002)	
delovni čas					
	skrajšan del. čas	0,052	(0,202)	-0,009	(0,092)
	drugo	-0,125	(0,147)	-0,123	(0,086)
družabnost					
	bolj sam	0,225	(0,179)	0,165	(0,114)
	bolj z drugimi	0,321**	(0,163)	0,396***	(0,110)
	večinoma z drugimi	0,602***	(0,178)	0,780***	(0,120)
st. izob.					
	OŠ	-0,162	(0,308)	0,433*	(0,232)
	poklicna šola	0,265	(0,316)	0,264	(0,228)
	srednja šola	0,539*	(0,316)	0,114	(0,232)
	višja šola	0,620*	(0,339)	0,043	(0,234)
	univerzitetna izob.	-0,109	(0,338)	-0,275	(0,238)
št. otrok	0,133**	(0,063)	0,042	(0,032)	
urbano	0,298***	(0,101)	0,324***	(0,059)	
družb. status	0,062**	(0,029)	0,046**	(0,019)	
par	0,009	(0,107)	0,142**	(0,066)	
zdravje					
	zadovoljivo	0,515***	(0,171)	0,032	(0,158)
	dobro	0,610***	(0,173)	0,126	(0,152)
	zelo dobro	0,774***	(0,193)	0,171	(0,158)
	odlično	0,872***	(0,237)	0,706***	(0,173)
log(dohodek)	-0,259***	(0,088)	-0,093*	(0,055)	
D	-1,577***	(0,534)	-0,467	(0,397)	
konstanta	1,435**	(0,678)	0,323	(0,455)	
opazovanja	3,404		6,097		

Univerza v *Ljubljani*
Fakulteta za družbene vede
Inštitut za družbene vede
Center za politološke raziskave

**Simona KUSTEC LIPICER
in
Simon LIČEN**

**Državni ukrepi za športno aktivnost državljanov: ocene in
zaznave skupin odločevalcev in izvajalcev**

Raziskovalno poročilo, pripravljeno za namene ciljnega raziskovalnega projekta
»Učinkovita državna podpora za športno aktivnost državljanov« (V5-1031)

Ljubljana, december 2011

KAZALO

KAZALO	2
METODOLOŠKA POJASNILA	5
ANALIZA IN PREGLED RAZISKOVALNIH PODATKOV	7
Oprelitev učinkovite športne aktivnosti državljanov	7
Vloga države pri zagotavljanju športne aktivnosti državljanov	10
Ukrepi države pri zagotavljanju in nadaljnjem spodbujanju športne aktivnosti ljudi, ki se s športom ne ukvarjajo na vrhunski ravni	15
Pogled države	15
Pogled športne civilnodružbene sfere	20
Vloga mednarodne ravni kot še neizkoriščeni potencial	28
SINTEZA INTERVJUJEV – TABELARIČNI PREGLED UGOTOVITEV	30
SINTEZA RAZISKOVALNIH UGOTOVITEV	37

POVZETEK

Simona Kustec Lipicer

Osrednji namen tega elaborata je predstaviti in povzeti ocene in zaznave o vlogi države pri športni aktivnosti državljanov, kot jih opredeljujejo in ocenjujejo predstavniki ključnih odločevalskih in izvajalskih teles na področju športne politike v Republiki Sloveniji in ki se nanašajo na vsebine t.i. športa za vse, pogosto poznanega tudi pod širšim izrazom športne rekreacije, kamor ne vključujemo vrhunskega in/ali tekmovalnega športa.

Za doseganje omenjenega ključnega namena smo identificirali skupino osrednjih državnih in športnih civilnodružbenih odločevalskih in izvajalskih teles, ki delujejo na opisanih področjih, ter z njihovimi predstavniki v obdobju med junijem in oktobrom 2011 izvedli polstrukturirane intervjuje. Izbrani sogovorniki so odgovarjali na vprašanja o pogledih in razumevanju njihove organizacije na učinkovito športno aktivnost državljanov; na vlogo države in mednarodne skupnosti ter njihovih obstoječih ukrepov pri tem; in o njihovih načrtih v prihodnje.

Ta elaborat je strukturiran v tri večje sklope. Uvodoma podrobneje predstavimo metodologijo zbiranja podatkov, nato sledi poglavje, v katerem predstavimo ključne analitične ugotovitve, ki so dodatno podkrepljeni z izbranimi dobesednimi navedki iz izvedenih polstrukturiranih intervjujev, ki jih strnemo tudi v tabelarnem prikazu. Zadnji, tretji del elaborata pa vsebuje ključne raziskovalne ugotovitve tega sklopa izvedenega raziskovanja. Z namenom zasledovanja temeljnih načel raziskovalne etike poseben sestavni del te faze raziskovanja, predstavljajo tudi avdio zapisi in dobesedni prepisi izvedenih intervjujev. Oba tipa gradiv sta bila pripravljena v celoti in sta arhivirana ločeno od predloženega poročila, saj so t.i. 'surovi' podatki tega gradiva zaradi raziskovalne specifikacije in zagotavljanja načel raziskovalnih etičnih standardov načina zbiranja in predstavitve interne narave in niso primerni za javno objavo. Celotno omenjeno gradivo pa je za vpogled na voljo v arhivu vodje projekta.

Med ključnimi vsebinami podanih mnenj in ocen o obstoječih ukrepih države pri skrbi za športno aktivnost državljanov (brez vrhunskega in tekmovalnega športa) so se v okviru izvedenih polstrukturiranih intervjujev izpostavile naslednje vsebine, ki jih podrobneje vsebinsko prikazujemo v analitičnem poglavju in strnemo v zaključnem poglavju tega poročila:

- razumevanje, kaj je športna aktivnost slovenskih državljanov med različnimi intervjuvanimi skupinami institucij;
- soglasno strinjanje o pomembnosti in potrebnosti vloge države pri spodbujanju športne aktivnosti in ocena le-te;
- soglasje o nujnem prihodnjem tesnejšem stalnem sodelovanju med ključnimi pristojnimi institucijami, ki oblikujejo in izvajajo politiko in njene ukrepe na tem področju;
- posebna ocena vloge lokalne politične ravni;
- ocena dosedanjih in prihodnjih posamičnih ukrepov za zagotavljanje in spodbujanje športne aktivnosti;
- vloga mednarodnega povezovanja;
- dosedanji odnos države pri izvajanju politike in ukrepov v odnosu do manjšinskih družbenih skupin;
- splošna ocena aktualnega stanja oblikovanja in izvajanja javne politike za športno aktivnost slovenskih državljanov, ki niso osredotočeni v vrhunski ali tekmovalni šport.

Naj na koncu izpostavimo tudi, da se velika večina v tem poročilu izpostavljenih ugotovitev sklada tudi s spoznanji že opravljene normativne in finančne analize izvajanja obstoječih državnih ukrepov za spodbujanje športne aktivnosti državljanov v Republiki Sloveniji (Kustec Lipicer 2011 in 2012, v pripravi).

METODOLOŠKA POJASNILA

Simona Kustec Lipicer in Simon Ličen

Za potrebe projekta je bilo izvedenih sedem intervjujev s skupno desetimi sogovorniki iz petih različnih institucij, ki so pristojni za oblikovanje in/ali izvajanje ukrepov in aktivnosti, povezanih s spodbujanjem netekmovalnega športnega udejstvovanja ljudi v Sloveniji.

Polstrukturirani intervjuji so bili izvedeni s predstavniki naslednjih institucij:

- Direktorat za šport Ministrstva za šolstvo in šport RS;
- Zavod za šport Republike Slovenije Planica;
- Olimpijski komite Slovenije – Združenje športnih zvez: Generalni sekretariat; Odbor športa za vse; Odbor športa na lokalni ravni;
- Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite;
- Športna unija Slovenije.

Institucije in ustrezni predstavniki oziroma sogovorniki znotraj njih so bili izbrani po dveh ključih: 1) skozi zakonsko predpisane pristojnosti intervjuvanih institucij v procesih oblikovanja in izvajanja politike športa za vse, kot je opredeljena za namene tega projekta; 2) skozi pristop t.i. snežne kepe, po katerem so intervjuvane institucije same predlagale druge institucije, ki bi jih veljalo intervjuvati.

Intervjuji so potekali osebno z enim ali dvema spraševalcema, v obdobju od 12. julija do 13. oktobra 2011 (zadnji intervju). Vsi intervjuji so bili posneti na diktafon in kasneje dobesedno prepisani. Arhiv avdio zapisov in dobesednih prepisov intervjujev je shranjen v projektnem arhivu pri nosilki projekta. Avdio zapis obsega 301 minut oz. 5 ur gradiva, dobesedni prepis intervjujev obsega 87 strani besedila oz. 216.054 znakov s presledki.

Vsem intervjuvancem je bil zastavljen isti nabor vprašanj, ki je bil določen vnaprej. Od njih se spraševalca¹ praviloma nista odmikala, razen če sta presodila, da je bilo na katero od vprašanj že predhodno odgovorjeno oz. da je potrebno z namenom medsebojne primerljivosti ali razjasnitve odgovorov zastaviti še dodatna (pod) vprašanja.

¹ Intervjuje sta izvajala avtorja tega elaborata, izr. prof. dr. Simona Kustec Lipicer in asist. dr. Simon Ličen.

Za namene izvedbe polstrukturiranih intervjujev so bila zastavljena naslednja vprašanja oz. vsebinski poudarki:

1. Kako oz. kaj vaša organizacija razume in opredeljuje kot učinkovito športno aktivnost državljanov?
2. Za kaj od vsega izpostavljenega bi po vaših izkušnjah in zaznavah morala skrbeti država?
3. Kako ocenjujete dosedanje izvajanje državne podpore za učinkovito športno aktivnost državljanov - kaj od izvedenega je z *vidika dela vaše organizacije* izjemno dobro, pozitivno izvedeno, in s čim niste zadovoljni?
4. Katere konkretne aktivnosti oz. ukrepi države, ki so namenjene učinkoviti državni podpori za športno aktivnost državljanov, so po vaših ocenah najbolj pozitivno ocenjene in prepoznavne v *javnosti*; ter katere najmanj?
5. Kako ocenjujete opisano stanje z vidika finančne in kadrovske podpore, ki jih sedaj namenja država za izvajanje ukrepov za športno aktivnost svojih državljanov?
6. Ali po vašem vedenju pri izvajanju katerihkoli aktivnosti za učinkovito športno aktivnost državljanov država sodeluje tudi z drugimi institucijami in posamezniki. Če da, kako ocenjujete to sodelovanje. Če ne, kako si pojasnujete nesodelovanje.
7. Kakšna je pri zagotavljanju učinkovite državne podpore za športno aktivnost državljanov vloga mednarodnih institucij?
8. Za zaključek: kako pomembno nasploh se vam zdi, da država skrbi za športno aktivnost svojih državljanov in zakaj ter kako drugače je po vašem mnenju še možno skrbeti za športno aktivnost državljanov?
9. Načrti za prihodnje.
10. Vprašanja, ki se jih nismo dotaknili, a so še pomembna v kontekstu, o katerem smo se pogovarjali. Morebitni drugi relevantni kontakti.

V naslednjem poglavju so podane ključne interpretacije in spoznanja, ki jih dodatno ilustriramo z izbranimi izseki iz intervjujev. Omenjenemu delu pa sledi še sklop poročila, v katerem ugotovitve povzamemo v besedi in s pomočjo preglednice.

ANALIZA IN PREGLED RAZISKOVALNIH PODATKOV

Simona Kustec Lipicer in Simon Ličen

Opredelitev učinkovite športne aktivnosti državljanov

V tem poglavju analiziramo odgovore intervjuvanih na vprašanje o tem, kako njihova institucija v okviru svojih pristojnosti in vsakodnevnega delovanja pojmuje in opredeljuje učinkovito športno aktivnost državljanov, ki se ne ukvarjajo z vrhunskim športom.

Odgovori pokažejo, da opisano športno aktivnost državljanov najširše opredeljujejo in njeno izvajanje tudi spremljajo institucije države – Direktorat za šport in Javni zavod Planica – ter društvena organizacija Športna unija Slovenije, ki povezujejo ukvarjanje s športom z motivi od zdravja do družbene socializacije ljudi. Manj široko in interesno bolj specifično pa splošno športno aktivnost ljudi pojmujejo v krovnih športnih organizacijah Olimpijski komite Slovenije – Združenje športnih zvez in Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite, kjer se ta aktivnost tesno povezuje s tekmovalnimi motivi in deloma preživljanjem prostega časa. Ugotovljeno pritrjuje poslanstvu in pristojnostim države kot skrbnice širšega javnega interesa v športu, kot je zakonsko opredeljen v Zakonu o športu (1998), odpira pa tudi nadaljnjo potrebo po raziskovanju dejanske vsakodnevne učinkovitosti države pri izvajanju zastopanih interesov v praksi, bolj transparentnemu in preglednemu definiranju vloge lokalnih skupnosti pri tem, nadaljevanju dela na sistemu spremljanja izvajanja aktivnosti, kot so zastavljene v okviru dela Javnega zavoda Planica, ter večjemu posluhu za delovanje civilnodružbene športne sfere, ki zastopa interese po športnih aktivnostih tistih skupin ljudi v državi, ki niso usmerjeni v doseganje vrhunskih športnih rezultatov.

Učinkovita športna aktivnost državljanov je na strani države povezana zlasti z vidikom zdravja, manjše obolelosti ljudi, boljše fizične pripravljenosti ter socializacije. Pri slednji se še posebej izpostavlja vloga mladih ter v tej povezavi tudi privzgojitve načel enakosti, tovarištva, prenašanja zmag in porazov ter osvajanja delovnih navad. Vloga države pri navedenem je videna skozi zagotavljanje enakih pogojev za športno aktivnost vsem, prvenstveno z zagotavljanjem primerne športne infrastrukture ter zagotavljanjem strokovne podpore pri vadbi. Mnogo pristojnosti v primeru športnih aktivnosti državljanov pa država prenaša v oblikovanje in izvajanje na lokalno raven, nad delovanjem katere pa država nima ustreznega pregleda in zato posledično tudi ne ocene stanja razmer. Na ravni države je pregled

nad izvajanjem športne aktivnosti državljanov spremljan preko merjenja kazalnikov le-te, za katero je pristojen Javni zavod Planica. Slednji na športno aktivnost ljudi gleda zlasti s perspektive otrok in mladine, kot na prostočasno aktivnost vadbe in tekmovanj.

»Učinkovito športno udejstvovanje državljanov nedvomno mora imeti na koncu rezultat, ki je merjen skozi različne »mere« ali pokazatelje. Če izhajamo iz zdravstvenega statusa, to pomeni športa na zdravje, je sigurno boljša psihofizična pripravljenost državljanov in pa seveda temu primerno tudi manjša dovzetnost do obolenj etc.«

»Drug vidik je socializacija skozi šport, predvsem mladih. Šport je po mojem mnenju za mladega človeka eden največjih socializatorjev, tam pridobiva delovne navade, tam pridobiva tovarištvo nenazadnje, tam se spoznava z enakostjo med enakimi, tam se sooča s porazi in zmagami, ki so strašno pomembne za življenje, tam se sooča nenazadnje tudi s tem, da recimo, relacije trener in – če govorimo o timskem športu, kolektivnem športu pa sploh – da se ne sme in ne more ali naj bi se ne postavljalo na piedestal nekoga, ker otroci, predvsem mladi govorim, otroci, ta ciljna skupina je na to strašno občutljiva.«

»Glede na to, da imamo v zakonu o športu opredeljena področja športa, si mora država nenazadnje prizadevati, da posveča enako pozornost vsem področjem športa: od športa otrok in mladine do nenazadnje invalidskega športa. In jaz pravim, da bi morala država podpirati bazo.« (pogled države)

Olimpijski komite Slovenije - Združenje športnih zvez (v nadaljevanju OKS-ZŠZ) športno aktivnost ljudi povezuje predvsem z motivom preživljanja prostega časa v organizirani obliki, posebej v okviru športnih društev. S tem so povezani tudi prevladujoči pogledi na motive OKS-ZŠZ za večjo športno aktivnost ljudi, ki se nanašajo na ozaveščanje in animacijo ter tesno povezovanje netekmovalne športne aktivnosti z vrhunskim športom in rezultati v njem. V primeru slednjega bi lahko v stališčih OKS-ZŠZ prepoznali ciklično prepleten pogled na športno aktivnost za vse in vrhunskim športom. Sogovorniki namreč vrhunski šport razumejo kot tisto obliko oz. prostor športa, kamor se lahko po začetni splošni športni aktivnosti usmerijo tisti, ki imajo interes in pogoje za to, hkrati pa se ti isti vrhunski športniki po koncu svoje kariere ponovno vračajo v neke oblike splošne športne aktivnosti. Prav zaradi navedenega je zato tudi s stališča OKS-ZŠZ vloga splošne, torej nevrhunske in netekmovalne športne aktivnosti ljudi izjemnega pomena in je z motivom zagotavlja priložnosti različnim skupinam pomembno vključena v strukturo njihovega delovanja.

»V glavnem, ta prostovoljna, prostočasna športna aktivnost je za vsako srenjo, sredino najbrž zelo pomembna, saj vemo, da smo čedalje bolj vezani na enosmerne procese, ki jih izvajamo v svojih delovnih procesih. Ta športna aktivnost v prostem času seveda te stvari, bom rekel, zelo, te strese, te enostranske obremenitve zelo razbremenjuje oziroma jih amortizira. Moramo vedeti, da tisti,

ki so pripravljene, ki lahko svoj prosti čas namenijo športu, čisto drugače delujejo tako v delovnem procesu kot v življenju. Seveda pa odločitev za te stvari, ne, mora biti zavestna in to prostovoljna. Opažamo, da je tega v zadnjem času čedalje več in je to tudi rezultat dela, bi rekel, vseh teh faktorjev na poti do tega, da se človek odloči, da v procesu sodeluje, pa naj bo to država, Olimpijski komite, drugi izvajalci, potem klubi in društva, mediji, pa še kaj bi lahko našel, ne.« (pogled OKS-ZŠZ)

V primerjavi z OKS-ZŠZ je pogled na športno aktivnost in prevladujoče delo, povezano s tem, na strani Zveze za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijskega komiteja (v nadaljevanju ZŠIS-POK) mnogo bolj osredotočeno v vrhunski, tekmovalni šport invalidov, netekmovalno športno aktivnost pa prepuščajo lokalnim in društvenim sferam. Hkrati predstavniki omenjene institucije zaznavajo, da je vloga invalidov v športu pogosto razumljena kot manj pomembna v odnosu do drugih skupin v družbi, tudi kot poniževalna in podcenjevalna, ter da druge institucije, ki prav tako delujejo znotraj športa, njihovega dela ne poznajo.

»Paraolimpijski komite oziroma Zveza za šport invalidov ima pač en program, šport invalidov, v smislu tekmovalnega športa na uradnem mednarodnem nivoju in pa predvsem izvajanja državnih prvenstev. Je pa tu veliko invalidskih organizacij, društev, klubov, ki pa izvaja v svojih prostorih rekreacijo in tudi šport, tudi tekmovalni šport v okviru raznih tekmovanj, lig, različnih športnih vsebin, za vse populacije invalidov: telesni invalidi, senzorni invalidi ...«

»[Tukaj je še ena] pomembna tema, in to je podcenjevanje vrhunškega športa invalidov z vidika športnih funkcionarjev. Zopet se jih ne upam obsojati, da imajo slabe namene, ampak mnogi pravijo, da je to malo več kot rekreacija. Slišal sem že, da so to igre carinikov, in to od zelo renomiranih ljudi. Tukaj recimo, če samo dam primer plavanje, prva stvar, suport, ki ga ima recimo angleška reprezentanca pri športu invalidov, je enak suportu, ki ga vodja panožnega tima nudi našim reprezentantom Mankoču in ostalim [tj. reprezentance zdravih športnikov].«

»To je zelo pomembno, miselnost. Na splošno miselnost. Ne samo stroke, tudi sicer. Recimo, invalidi se pojavljajo še zdaj na tržnici, pa gospa reče, »Ah, vi ste pa reveži, ni treba plačati mi,« ne, jabolka pa hruške, če kupijo, recimo. Miselnost ljudi hočem reči, neko usmiljenje, ne, »Aha, saj uni so pa invalidi, pa zato medalje dobijo,« recimo. Tu moramo biti zelo previdni, da kjer je ta zid vmes, da ne naredimo še večji zid med stroko, laično javnost in invalidi. (...) Dva fanta študirata na Fakulteti za šport, en je na vozičku. Že to. S tem da, kje je država, da bi tu zgradila dvigalo?«

»To so sijajni ljudje in pravzaprav delati, da rečem, karitativno, iz nekega usmiljenja, je zame absurd. Ne, treba jim je omogočiti enake pogoje. Jaz mislim, da zdaj se dela gluh to, da zaradi te kao karitativnosti pridemo do tega, da izgubljajo osnovne pravice. »Ah, saj smo vam nekaj dali, bodite tiho« - ne! Enako morajo imeti.«

»To kar mene zdaj srbi, je eden od bivših sekretarjev državnih na ministrstvu za šolstvo in šport, izjavil, šport invalidov ali cariniki, ali še slabše termine je uporabljal. In potem je težko, tudi z naše strani. Ampak še tudi na fakulteti

določene ... Ne, mi lahko s topovi streljamo v takem primeru. To ne moreš prodreti. Saj če mi on noče narediti, nimam kaj tukaj, ne.« (ZŠIS-POK)

V nasprotju s pogledom osrednjih institucij, ki so vsaka s svojimi motivi in pristojnostmi odgovorne za skrb za športno aktivnost ljudi ter na le-to gledajo široko, pa osrednja društvena organizacija Športna unija Slovenije (v nadaljevanju ŠUS) poudarja, da je najprej potrebno v okviru športne aktivnosti ljudi ločiti med različnimi vrstami le-te, kjer je ena od njih tekmovalna športna aktivnost, druga rekreacija, tretja pa so gledalci športnih prireditev. Rekreativnemu delu športa, katerega ključni motiv je povezan z zdravjem, po oceni ŠUS ni namenjeno nič pozornosti in je zato prisiljen v samoorganiziranje in iniciative.

»Imamo vsaj tri kategorije športne Slovenije: aktivni športniki, aktivni funkcionarji v tem aktivnem športu, recimo vrhunsko tekmovanje in tako naprej, en del je potem rekreacija, en del pa je tisto, kako gleda, so pa bolj pasivni, ampak recimo, da so še zmeraj športna Slovenija, da ne bom rekel gledalci.«

»... Neko obdobje so še nekaj bile [rekreativne ekipe], ampak to je bilo samoiniciativno, tako kot smo mi pol še en časa veterani bili, ampak to čisto sami smo se zmenili.«

»Potem [je] zadnji udarec seveda prišel zdaj v tem času, kjer so pa spet tri zadeve bistveno vplivale: to, da je danes svet na pladnju, po televiziji, internetu in tako naprej, in tega vrhunskega je toliko, da v bistvu nam ta kriterij raste in že več ne moreš gledati pravzaprav neko slabo tekmo. Greš gledat, če so prijatelji, ne, otroci, sosedi, drugače pa če ti gledaš vrhunski tenis, ne boš več šel gledati tam neko brezveze, razen rekreativno, ne. In bi rekel, to je prva zadeva, to je da smo tukaj izostrili.« (pogled ŠUS)

Vloga države pri zagotavljanju športne aktivnosti državljanov

Analiza tega vprašanja vsebuje odgovore intervjuvanih na vprašanja o tem, kako ocenjujejo dosedanje izvajanje državne podpore za učinkovito športno aktivnost državljanov – kaj od izvedenega je z vidika njihovega dela izjemno dobro, pozitivno izvedeno in s čim niso zadovoljni; kako ter koliko po njihovem vedenju pri izvajanju katerihkoli aktivnosti za učinkovito športno aktivnost državljanov država sodeluje z drugimi institucijami in posamezniki; ter kako pomembno nasploh se intervjuvanim zdi, da država skrbi za športno aktivnost svojih državljanov in zakaj ter kako drugače je po njihovem mnenju še možno skrbeti za športno aktivnost državljanov.

Vsekakor je v tem delu potrebno upoštevati tudi zakonsko dano porazdelitev pristojnosti in s tem povezanih tudi težav pri zagotavljanju javnega interesa na področju športa med državno in lokalno ravnanje, ki je ilustrativno povzeta v spodnjem razmišljanju predstavnika države:

»Lokalne skupnosti vlagajo različno v te stvari. V velikih lokalnih skupnostih, mestnih občinah, so te stvari merljive. V manjših občinah pa sploh ne veš, kako bi opredelil te stvari. Namreč nekatere imajo samo športno rekreacijo in ves denar skoraj dajo za to, športni del denarja dajo za to, nekatere pa praktično nič, ne. Pa nimaš nadzora, nimaš možnosti vplivanja na to, da bi rekel: »Aha, ne, ti župan, ti pa nisi dal za športno rekreacijo nič.« Tako da te stvari so, bom rekel, zelo zelo vprašljive in bi rekel zamegljene v slovenskem prostoru, ne. Največ, ne, v to pa dajejo družine, posamezniki, ne. To je tista stvar, ki zagotovo od vseh sredstev, ki se, ali denarja, ki se obrača v športni rekreaciji in športu za vse, presega več kot pol tega, več kot pol mase je tega, kar vložimo posamezniki in družine, zato da se športno rekreiramo.« (pogled države)

Vloga države je za vse intervjuvane organizacije pomembna in po ocenah vseh potrebna zaradi temeljnih regulatornih in redistribucijskih pravil. Učinkovita pa je lahko zgolj v primeru tesnega sodelovanja države z različnimi pristojnimi skupinami, ki so vpletene v procese oblikovanja in izvajanja pogojev za zagotavljanje ter spodbujanje športne aktivnosti ljudi. Del intervjuvanih organizacij, ki že imajo vzpostavljene tesno sodelovanje z državo, ocenjuje, da je aktualna vloga države pri športni aktivnosti državljanov dobra in da bi bilo možno le-to deloma še izboljšati. Nasprotno pa tisti del intervjuvanih organizacij, ki z državo nima vzpostavljenega tesnega sodelovanja, njeno delo ocenjuje kot nezadovoljivo, nekateri tudi kot slabo, z očitkom, da država ne sledi zakonskim načelom enakega in enakopravnega zagotavljanja in izvajanja javnega interesa za različne vsebine javnega interesa.

Z vidika izpostavljenega predstavniki države izpostavljajo zlasti potrebo po tesnejšem medsebojnem sodelovanju na vladni ravni in z lokalno ravno oblasti. Upoštevajoč dojetje športne aktivnosti kot širšega procesa, ki se tesno povezuje tudi s področju zdravja, turizma, gospodarstva in zaposlovanja ter socialnih zadev, predstavniki ministrstva za šolstvo in šport izpostavljajo potrebo po učinkoviti medsebojni koordinaciji, ki zaenkrat ne deluje uspešno. Hkrati pa izpostavljajo tudi potrebo po redefiniciji in tesnejšem sodelovanju s predstavniki lokalne samouprave, ki so pristojni za načrtovanje in izvajanje javnega interesa na področju. Kot stalnico sodelovanja pa omenjajo tudi sodelovalen odnos z osrednjo civilnodružbeno športno organizacijo OKS-ZŠZ, ne pa tudi z osrednjo invalidsko športno organizacijo ŽŠIS-POK. Predstavniki države izpostavljajo tudi problematiko prevelikih pričakovanj, ki jih do njih goji zlasti društvena sfera športa, ki presega pristojnosti države in bi se morala reševati znotraj civilne športne sfere same.

»Včasih tudi pripisujemo direktoratu za šport tega ministrstva preveliko vlogo. Ministrstvo in resor znotraj tega ministrstva, šport torej, ima omejene pristojnosti. Jaz pravim, da imajo celo nekateri kadrovske resursi pri nas premalo zavedajo ločnice, ki velja med vladnimi organi pa nevladnimi organizacijami. Mi imamo jasne pristojnosti. Ko se recimo na nas zглаšajo, konkretno društva. (...) Mi kot vladna struktura na to, pa tudi vemo, kakšne so pristojnosti v smislu organiziranosti, pa zakona o društvih, ali pa recimo druga zakonodaja, ki naše delo predpisuje in mu daje svoj pravno okvir, enostavno ne moremo, ne pričakujte, da bomo mi kar koli. Čestokrat se tudi na strani OKS-a vloga ministrstva napačno interpretira. Mi moramo biti tukaj eksaktni.«

»Denarja ni nikoli dovolj, to je res, ampak jaz trdim, da ko delamo analize, pa ugotovimo, da se toliko in toliko, pa ne bom o procentih, ker je brez veze, ampak da se toliko in toliko nacionalnih panožnih športnih zvez bi pocrkalo, se opravičujem, če ne bi bilo javnih sredstev; hkrati pa veljave ministrstvu ne dajo, ko se pa vendarle iz leta v leto, iz proračuna v proračun, iz rebalansa v rebalans, borimo za šport in sredstva za šport, pa še kako. Ampak civilna športna sfera včasih misli, da je to kar samo po sebi umevno, kar pa seveda ni res. Tukaj sem kritičen do porabnikov dela javnih sredstev, vsaj s tega dela javnega financiranja, ki ga predstavlja ali pa zagotavlja ministrstvo za šolstvo in šport.«

»[Finančna sredstva] neposredno ne gre ničesar, ker je vse predpisano in se samo z zbiranjem oziroma izborom letnega programa športa, z razpisom, te zadeve so jasno definirane, kar spet nekaterim ne gre v račun, ne, moram tako reči, nekateri tudi mislijo, da kar pride nekdo tle in mi kar z vreče nekaj jemljemo, kar sploh ni res, ne. Čisto vsak evro, ki ga zagotovimo v državnem proračunu, se razdeli skladno s kriteriji in skladno z normativom oziroma z zakonskimi predpisi.« (pogled države)

»Da bi bila športna dejavnost izključno samo neka stvar samoiniciative, to ne bi šlo v pravo smer. Ravno zaradi vseh tistih pozitivnih dejavnikov, ki jih ima šport in gibanje na celotno populacijo, od najmlajših pa pravzaprav do najstarejših, čeprav mi samo določen segment tukaj pokrivamo. To je zelo pomembno. Potem so različna mnenja, koliko se država »vtika« v narekovajih v šport in tako naprej, ampak jaz mislim, da vsaj do te mere, kolikor se zdaj, da je prav, da se. Brez te podpore države bi bilo slabo, predvsem mogoče v trenutnem času, glede na splošno gospodarsko situacijo ne samo pri nas ampak pravzaprav celotnega sveta. Verjetno potem take stvari, ki so kot pika na i nekemu življenjskemu standardu, v teh situacijah hitro odpadejo, ker češ bomo najprej osnovne življenjske [potrebe] zagotovili, vendar je tudi to na žalost kratkoročno oziroma v določenem trenutku mogoče rešitev, na daljši rok pa je fajn, da za tem stoji država, ne pa institucije, ki bi lahko v takih trenutkih hitro rekle, »joj, zdajle pa ne moremo, zdajle bomo pa pipico malce zaprli.« To se pa ne sme zgoditi. (...) Še nekaj. Država lahko regulira, torej dodaja sredstva in jih razporedi po celotni državi. Vemo, da je socialna struktura ali pa socialno stanje v posameznih naših regijah zelo različno. Na tak način ti naši programi omogočajo vsem, tako tistim, ki so socialno močnejši, kot tistim, ki so bolj na dnu, da se vključijo vanje. Ne prihaja do te razslojenosti skozi te programe, ki so. Torej tukaj omogočamo vsem in to se mi zdi, da je na dolgi rok to ...« (pogled javnega zavoda)

OKS-ZŠZ kot osrednja civilna športna sfera na vlogo države v športu gleda kot na nujno potrebno, a hkrati tudi omejeno zaradi spoštovanja načel športne avtonomije. Generalno je vloga države pri zagotavljanju in izvajanju športne aktivnosti ljudi, ki se s športom ne ukvarjajo na vrhunski ravni, ocenjena kot dobra, v tem okviru pa se izpostavlja pomen medsebojnega sodelovanja ter spoštovanja zakonskih pristojnosti pri tem.

»Jaz mislim, da je izredno pomembna vloga države, se pravi. Zdaj, koliko je uspešna, jaz sem na rezultate za nazaj in za naprej, ne. Ključno pa je, ali znamo vzpostaviti sodelovanje z vsemi dejavniki, ki so na tem področju pomembni. Se pravi, najprej s civilno sfero športa, OKS, zveze, klubi, športniki, to je organiziran del športa.«

»Ja, glejte, zdaj, če bi vsak subjekt tega, bom rekel, tega kroga ocenjeval odnos do države, bi vsak rekel, ja saj jaz dobim premalo, ne. Vendar je stvar taka, ne, država v bistvu ne mora pokrivati vseh teh potreb in zahtev, ki jih mi kot izvajalci teh dejavnosti imamo, bom rekel, da ji hoče, da jih lahko pokrije; ne more jih pokriti. Mi pač z državo sodelujemo na raznih nivojih, ne, pač pripravljamo stvari in programe, ki jih država lahko subvencionira, denarno ali kako drugače, saj ne gre samo za finančna sredstva. In tukaj seveda vedno rečemo, da se stvari lahko spremenijo.«

»Država mora biti prisotna v teh stvareh. Mislim, sploh si ne predstavljam, da v tem ne bi sodelovala. Država mora biti prisotna, prav je, da sodeluje tako kot sodelujemo doslej. Morda pa bi bilo ravno, saj pravim, tistega, kar sem prej govoril, tako v aktih kot v nekih drugih svojih aktivnostih pač bi bila lahko bolj prisotna, ne.«

»Kot sem že prej uvodoma povedal, ko gre za posege države znotraj tudi samega športa je vedno par pomislekov: na eni strani si želimo, da bi država z določenimi regulativami posegla znotraj športa, predvsem zaradi tega, ker se določene zadeve znotraj različnih lokalnih skupnosti zelo različno obravnavajo. Po drugi strani je pa seveda šport najprej domena športnih društev, se pravi govorimo o organizirani civilni športni sferi, ki pa seveda nekako deluje samo v skladu z zakonom o društvih, vsebine in ostale zadeve pa seveda poskuša urejati na svoj način v smislu tega, kakšen je interes članstva. In to je seveda velikokrat zelo težko uskladiti tudi z pričakovanji države. In tu seveda velikokrat prihaja tudi to različnih mnenj in razmišljanj.« (pogled OKS-ZŠZ)

Nasprotno temu pa vsi preostali intervjuvanci civilne športne sfere, ki so bili prepoznani kot pomembni deležniki v procesih oblikovanja in izvajanja pogojev ter aktivnosti za športno aktivnost državljanov, ki se ne nanaša na vrhunski šport, njeno dosedanje delovanje in njihove izkušnje z njim ocenjujejo bodisi z velikim zadržkom, ali pa negativno.

»Država omogoči [športno aktivnost državljanov] z določenimi pogoji najbolj. Recimo kup aktivnosti je skozi vse leto organiziranih, ni, so nekako slabo dostopni, da bi na njih tekmovali invalidi, da bi se vključili v te igre, v teh rekreativnih raznih tekah in tako naprej, potem država bi morala bolj mogoče pri teh športnih objektih, ne. (Stadion) Ljubljana še zdaj nima sanitarij, pa hodimo

vsako leto tja na atletsko prvenstvo, pa do fitnesa in ne vem kaj. Zdaj našo paraolimpijsko zmagovalko, dobitnico kolajn, nosijo po nekih stopnicah dol. In to je podcenjujoče, da se trije tamle na cesti dobijo in jo nosijo dol. Recimo kup teh stvari. In država naj pomaga ali pa omogoči tudi ta strokovni suport, kader strokovni. In tisto, tisto stvar, ki mi v invalidskih organizacijah, ker brez invalidskih društev mi ne bomo nič naredili, ker so ljudje na terenu, ne, saj niso vsi v Ljubljani, saj niso vsi okrog naše zveze pa okrog fakultete. Ljudje gredo domov, sploh zdaj ta integracija. Kamnik nima več invalidov za šport, svojih. Zavod za usposabljanje, zdajšnji CIRIUS, ne. Ima vse težje invalide, ker je bolj ta socialni moment prisoten, ostali so pa vključeni v osnovne, ne. Imam kar dosti prakse iz terena, kako si to izogibajo, ne, pa mu dajejo frej tisti dan športniku, kadri. Pa ne, da ni usposobljen, tudi časa nima. Jaz te ljudi poznam tudi po šolah. Saj se ne more en sam ukvarjati z dvemi, tremi invalidi. Pa če je en paraplegik ali vozičkar, en naglušen, dva celebralca, ne.«

»Jaz mislim, da je absolutno premalo tega [vloge države pri športu invalidov], da, to sem že prej povedal, ne, da tam pride par procentov gre za to dejavnost.« (pogled ZŠIS-POK)

»Jaz mislim, da se trudijo, ampak jaz se bojim, da se vedno to malo preveč, preveč, premalo strokovno in organizirano se pristopa na tem področju športa in rekreacije. In to je naš trend.«

» ... Problem (je) pravzaprav rata[jo] tisti zdaj ostali, ki niso tukaj vključeni. Ampak ima to telesno vzgojo, pa še malo kakšne igrice, ne, ampak recimo ne pride noter v neko, zato ker je tudi se skrčila ta, to kar sva prej govorila, recimo v košarki, ne, jih je na koncu samo še 20, jih ni več 120, ne. In te, te pa zdaj še v večji meri mogoče jih ne najdemo, kako bi jih pravzaprav mobilizirali, da bi bil športno aktiven. V smislu te rekreacije. To mi hočemo narediti, ne. Ker ta del prebit, ne, kako zdaj njega vključiti, in ta je največja potencialna nevarnost za vse, za alkohol, za cigarete, za mamila, ne vem, za deviacije take in take. Zato ker tle noter ne pride, ne, zato ker ga uni zafrkavajo, »saj ti, kva boš pa ti, ne, si bajsi,« noben več z njim ne dela, ne trudi se, nič.«

»Jaz vsak dan grem nekaj delat, dve, tri ure obvezno, ne. Ne morem [brez], pol slabo spim. (...) Ker imamo te navade. Ampak zdaj v bistvu že od teh športnikov jih nekaj pol zaradi lenobe ne gre, čeprav jaz lahko vidim drugače, ne, vsi ostali so pa še bolj izgubljeni, ane. In zdaj je nevarnost celo druga, ne, pol pa pride zdaj, zdaj pa bi na stara leta malo začel, pol pa spet nepravilno začne in tako naprej, ne, ta krog se zavrti. Zato jaz mislim, da bi mogla država dati to, ker to ni samo, samo rezultati niso vse, no. Lahko zdrava populacija, veliko gibanja, velik tega, so tudi odnosi boljši in vse, jaz vidim to, tiste družine, ki so malo športne, so vse drugačne, ne.«

»Jaz mislim, da se trudijo, ampak jaz se bojim, da se vedno to malo preveč, preveč, premalo strokovno in organizirano se pristopa na tem področju športa in rekreacije. In to je naš trend, ki bi radi tudi naredili.« (pogled ŠUS)

Ukrepi države pri zagotavljanju in nadaljnem spodbujanju športne aktivnosti ljudi, ki se s športom ne ukvarjajo na vrhunski ravni

V analizi tega dela poročila smo zajeli odgovore intervjuvanih na vprašanja o tem, katere konkretne aktivnosti oz. ukrepi države, ki so namenjene učinkoviti državni podpori za športno aktivnost državljanov, so po ocenah intervjuvanih najbolj pozitivno ocenjene in prepoznavne v javnosti ter katere najmanj; za kaj od vsega izpostavljenega bi sploh morala skrbeti država; in kako ocenjujejo obstoječo finančno in kadrovsko podporo, ki jo namenja država za izvajanje ukrepov za športno aktivnost svojih državljanov.

Pogled države

Po oceni države se že izvaja kopica dobrih ukrepov, ki so posebej usmerjeni v vrhunski in perspektivni šport, premalo pa tistih, ki bi se neposredno nanašali na področje rekreacije oz. ključnega področja, ki zanima tudi to raziskavo. Predstavniki države kot dobre obstoječe ukrepe izpostavljajo zlasti 1) športne objekte in infrastrukturo, pri čemer se ne izognejo izpostavljanju problema poskusov politizacije v motivih zagotavljanja večje športne aktivnosti ljudi. Slednje se kaže predvsem na primeru izkoriščanja gradnje športnih objektov in iskanja volilnih prednosti na račun izvedbe omenjenega ukrepa; 2) finančne ukrepe in zlasti podporo EU pri tem; 3) programske ukrepe in 4) primanjkljaje v koordinacijskih ukrepih.

»Mislim, da je konec koncev zelo pomembno to. Z majhnimi vložki lahko dobi veliko nazaj. Država tudi gleda, da ima na ta račun otroke ali pa ljudi bolj zdrave na splošno, čim več je gibanja. Pri otrocih, pa ne samo pri otrocih, tudi pri starejših, kakšen je porast v zvezi s tem. To pomeni, da je tudi manj sredstev potrebnih za kurativo. Torej je že s preventivo lahko. To so tudi dobri programi, ki spodbujajo to, da otroke odvrčajo od tega, da ves čas sedijo za računalniki oziroma da se gibljejo, da ne jedo preveč. Koliko smo uspešni – ponekod bolj, ponekod manj. Ampak jaz mislim, da država mora spodbujati te stvari glede na to, da sami ljudje ne bi mogli vseh teh stvari si privoščiti. Če ne bi bilo objektov, kjer država pomaga zraven, ne bi bilo možnosti. Ravno tako sredstva za program. Je pa odvisno od stopnje: pri mlajših se mi zdi, da glede na to, da nismo tržno zanimivi, mora biti vložek države mora biti večji, pri starejših, ki so komercialno zanimivi, pa je seveda vložek države lahko manjši.« (pogled javnega zavoda)

1) Športni objekti in infrastruktura

»Statistika zadnjega obdobja, odkar se je v segmentu sofinanciranja športne infrastrukture pojavil evropski vir, torej ESS [Evropski socialni sklad] (...), je opazen viden, viden, viden trend. Tu je participiranje države v zadnjem obdobju, zadnjih, ali pa če se omejim na zadnjih deset let, sploh pa če se omejim na zadnjih

sedem let, res v velikem vzponu. Kar nenazadnje kaže in potrjuje tudi ugotovitev, kaj v ospredje športniki postavljajo, od rekreativca do vrhunškega športnika. Danes ta ciljna skupina oziroma danes si športna srenja želi dobre športne infrastrukture. Mi sicer govorimo, da je narava največji športni objekt; definitivno je res. Definitivno je res. Ampak veste, ko greš čez Golovec tečt, ali pa čez Tivoli tečt, je tudi fajn, če imaš neko trim stezo, kot smo včasih rekli, pa še danes so te naprave marsikje vgrajene, torej je to dodana vrednost naravi kot največjemu športnemu objektu, zato pa moraš spet imeti sredstva za to. Skratka, športna infrastruktura je pomemben dejavnik. In ta je morda celo v nesorazmernem deležu z ostalimi področji športa v Sloveniji, predvsem zaradi tega, ker vemo, da so lokalne skupnosti zelo velik sofinancer športne infrastrukture, nenazadnje so v pretežni meri tudi lastniki lokalne skupnosti. Nenazadnje lahko lokalne skupnosti edine kandidirajo tudi na naše razpise, torej na sredstva državnega proračuna, ki jih namenjamo športni infrastrukturi. Saj ne more kar nekdo, ane.«

»Športna infrastruktura, sem že prej omenjal, je namenjena vsem oblikam, vsebinam in področjem športa. Ne more biti samo eni ciljni skupini. Država ne more izražati svojega javnega interesa, da bo športno infrastrukturo gradila za vrhunski šport. Bog ne daj. To bi bila pa največja neumnost po mojem mnenju.«

»Sofinanciranje športne infrastrukture sem že prej povedal, načeloma so to lokalne skupnosti. Lokalne skupnosti, predvsem v predvolilnem obdobju pa župani, to ugotavljam in trdim, da športna infrastruktura, športna dvorana in športni objekt, je izjemno, izjemno, bom rekel, motivirajoč dejavnik v predvolilnem boju – v predvolilnem dogajanju, na lokalnem nivoju, govorim.« (pogled države)

2) Finančni ukrepi

»Mora biti spodbuda, drugače kar samoiniciativno bi bila številka dosti, dosti nižja. To ni samoumevno, da bi [športni program Zlati] Sonček bil 80 % pokrit in tako naprej, to je ravno zaradi tega, ker se te določeni deli sofinancirajo, recimo v brezplačnih gradivih za izvajalce, in potem z določenimi informacijami, kako in kaj, da si na razpolago, če se ali izvajalcu ali koordinatorju kakšno vprašanje poraja. Moraš biti ti tisti back-up, da znaš svetovati naprej, da se na določenem nivoju ne bi zadeva kar ustavila in da ne bi to odvrnilo od tega, da bi recimo nehali zadevo izvajati.« (pogled javnega zavoda)

»Ena izmed stvari je nedvomno tudi ta, da bomo poskusili skozi različne razpise zagotavljati izvajalcem teh programov ugodnejše pogoje za nakup, vzamemo za primer, smuči, smučarski tek, smučarske opreme, ali pa teh stvari, ki so drage, da bodo šole ali društva lahko skozi to izvajale ta program. Ker če se na nacionalnem nivoju za to odločimo, potem lahko nek del da država, del sredstev je možno pridobiti tudi iz sponzorskih virov, del pa plača samo izvajalec, in potem je to veliko lažje za izvajalca in s tem obogati tudi to dejavnost predvsem tam, kjer se te stvari da. Skozi ta način, to je tudi ena taka ideja, ki je tudi že v obdelavi, ki smo jo tudi že začeli, nismo pa je še do konca izpeljali.«

»Pa mogoče to, kadar se bo videlo, v kakšni smeri se bo šlo, ampak vseeno, da bi programi, obstoječi, se jih probalo mogoče tudi kot tržno naravnati, če bi jih bil trg pripravljen sprejeti, in bi pravzaprav, rekli, probali malo iztržiti, ker jih zdaj nič, pravzaprav dejansko ta stvar ne trži. To je tudi ena od prioritarnih nalog za naprej. Torej tukaj smo že nekaj začeli, kot sem prej omenil, in nekateri pogovori,

ki sem jih imel, so bili zelo zanimivi. Delamo na promociji naših programov, skozi promocijo pa lahko pride tudi do te tržne ponudbe. Promocija pa skozi različne medije, kot sem že omenil, tako tiskane kot elektronske. Posledično to tudi pomeni, da so zanimivi tudi za sponzorje, ki prihajajo, ker vejo, da je to velik bazen, kjer lahko ob primerni predstavitvi kar nekaj dosežajo.« (pogled javnega zavoda)

3) Programski ukrepi

»Mislim, da v zadnjem letu je ta situacija, ali pa v zadnjih dveh letih, ponovno zelo dobra in da nam omogoča, da lažje izvajamo programe in spodbujamo programe, tako da v zadnjih dveh letih država veliko namenja v to. Kot že prej, vmes je bilo eno obdobje, ko ni bilo toliko tega.«

»Finančno recimo je pa tako, da v teh zadnjih nekaj letih vsaj ti programi, ki potekajo, so do določenega nivoja v redu pokriti finančno, jasno pa je, da se ti zmeraj zdi, da če bi imel pa še nekaj več finančnih sredstev bi jih pa še lahko kako drugače ali oplemenitil ali v kakšne dele [programa] dal, kamor jih zdaj ne moreš. Ampak za en tak osnoven nivo pokritosti programov mislim, da kar je, napram tudi tistemu, kar je bilo v preteklem letu. (...) Ampak jasno, nikoli, denarja ni nikoli preveč, če ga pravilno pravzaprav v programe usmerjaš, ga tako ali tako namensko dejansko celega porabiš. Za en tak nivo, ki ga imamo zdaj, jaz mislim, da se da s temi sredstvi pokrivate. Je pa tudi res, da če bi hotel nekaj nadgraditi, je pa tako, da bi se verjetno hitro ustavilo, ker bi ravno tega bilo premalo. Ni nekih velikih rezerv, kar se dela, je to v redu, če bi pa hotel nekaj, z nekimi idejami neke blazne nadgradnje, pa ni rezerv v teh sredstvih.«

»Podobno teče tudi Zdrav življenjski slog, torej ta projekt, ki je financiran z Evropskih sredstev, strukturni sklad socialnega sklada in ministrstva. Ravno tako so poleg šol tukaj zraven društva in nekateri javni zavodi s področja športa, tako da z vsemi temi zelo tesno sodelujemo pri izvajanju tega programa, ki se izvaja, izvaja pa se povsod na šolah.«

»Ugotavljamo glede na splošno stanje tudi nekaj težav tako z motivacijo vseh, ki te programe vodijo [mišljeno je izvajajo], in naša želja je, da programi postanejo še bolj zanimivi, da se bodo še čim več vključevali v te programe, tako izvajalci kot posledično tudi otroci. Zato razvijamo nove programe, recimo ta program Zdrav življenjski slog, ki je letos drugo leto. Tudi ta se bo nadaljeval še eno leto, ker to je program ravno zato, da omogočaš brezplačno vadbo otrokom, da ni potrebno, da plačujejo, in da imajo tako pet ur vadbe na teden. Mislim, da je naš cilj in poudarek potrebno dati na čim več športne aktivnosti seveda s pomočjo države, ker povsod tudi zraven participira država in ponekod celo Evropa, pri tem programu Zdrav življenjski slog.« (pogled javnega zavoda)

4) Koordinacijski ukrepi

»Da je pa premalo postorila, pa spet ne samo ministrstvo za šport, direktorat za šport, za množično rekreativni šport in podporo tistemu, čemur smo prej rekli, da naj bi sledil množični šport, to je pa predvsem ali zelo pomembno, zdravi populaciji, za tu pa ne najdemo prav koordinacije ali pa volje sodelovanja različnih resorjev, ki so odgovorni za pospeševanje ali pa nudenje podpore tej dejavnosti. Govorim o ministrstvu za zdravje in nenazadnje tudi mi. Okej, v redu.

Samo vedeti je treba, da se v določenih segmentih zadeve medresorsko prepletajo in da ni pripravljenosti, volje, ali pa ne vem česa, čim se enkrat pa o denarju enkrat začnemo pogovarjati se pa sploh zgodbe zapirajo. Da bi bodisi tako na normativni ravni kot tudi sicer izvedbeni ravni, bodisi tudi skozi zagotavljanje seveda finančnih virov družno participirali k poti in ustvarjanju pogojev za doseg nekaterih ciljev. Tu pa žal tako je, to se tudi nenazadnje vidi zdajle, ko smo nacionalni program ta nov spravljali v proceduro oziroma medresorsko usklajevanje, ker čim ti trčiš na to, da bi moral pa kdo drug kaj, ne, a vemo, da je šport strašno interdisciplinarna zgodba, ane, e, tam so pa pol problemi, pa ni soglasij. Čim spet smo kaj pri kakem zagotavljanju virov, sredstev, ali pa kakršnega koli več kot samo na papirju zapisanega angažmaja ali zahtev po angažiranju, ne. Tu se pa zadeva kar ustavlja in tu sem jaz do tega bi rekel medresorskega pogleda na področje športa izjemno, izjemno kritičen.« (pogled države)

Posledično navedenemu se država v prihodnosti tudi z vidika že definiranih pomanjkljivosti in slabosti v njenem obstoječem delovanju zavzema za obsežen in raznolik niz ukrepov, s katerimi želi sedanje delovanje na preučevanem področju športne aktivnosti ljudi v prihodnosti še spodbuditi in pri tem svojo vlogo narediti učinkovitejšo. Med načrtovanimi ukrepi izpostavljajo naslednje: 1) boljšo politično koordinacijo med vladnimi resorji in z lokalno ravno oblasti (eksplicitno pa ne izpostavljajo tudi boljše koordinacije z nadnacionalno ravno); 2) sodelovanje s civilnodružbeno športno sfero; 3) informatizacijo, ki zagotavlja tekoče in učinkovito spremljanje izvajanja športnih aktivnosti ljudi; 4) programske aktivnosti, ki so povezane z vzpostavljanjem novih in nadaljevanjem že uspešnih programov in projektov za spodbujanje večje športne aktivnosti posameznih skupin državljanov; 5) nadaljevanje podpore ukrepom gradnje in vzdrževanja športne infrastrukture; 6) nadaljevanje podpore stroki pri izvajanju športnih aktivnosti ter 7) simbolne vrste ukrepov za samopromocijo vloge države v športu.

»Moje mnenje je, da bi morala država dodajati – zdaj seveda govorim skozi ministrstvo – da bi morala delati na osveščenosti. Na osveščanju državljanov o pomenu športa za – pa smo že prej naštevali, zakaj, od zdravja do, do ... do. Tu bi lahko več postorila, kot postorimo zdaj, ne. Pa smo spet združeno, združeno tisti resorji, ki bi lahko resurse združevali, govorim o finančnih do nenazadnje idejno-kadrovskih in ne vem kakšnih še, da bi bil izplen morda pa večji. Drugače pa je struktura delovanja, in to vzorno postavljena, evropsko primerljivo postavljena. Jaz tukaj ne vidim nekega direktnega, neposrednega, bom rekel... Nenazadnje da so tudi pričakovanja do države včasih prevelika, so nerealna. Ne more tule, saj veste, 17 uradnikov dela v direktoratu. To jaz vedno pravim, ko se bomo okrog univerzijade, ne. Ko mislijo, da je država organizator univerzijade. Za božjo voljo, v državi Sloveniji je povprečno 45 velikih mednarodnih športnih prireditev na leto. Torej bi moral biti uradnik tega direktorata za šport v čisto, ali bi jih morali mi skoraj organizirati. Ljudje božji ... To je morda tisto, kar bi morali desetkrat poudariti nekoga nazaj, pa mu jasno povedati, saj nismo mi organizator velike

mednarodne športne prireditve. Mi vam dajemo soglasje, soglasje potegne za seboj to, da boste imeli, bom rekel zdaj kolesarska dirka, bo policija dolžna participirati in zagotoviti varnost, ker v obratnem primeru se tudi to plača, pa je spet tole participacija države, prispevek države. Zagotovljeno imate tudi športno strukturo, nenazadnje, et cetera. Mi pa res nismo tisti, ki bodo organizirali prireditve, kar je zmotna predstava. ... Ko govorimo o učinkoviti podpori državljanom, pa šport in državljani, to je tako razvejano področje, tako interdisciplinarno. Meni je dejansko najpomembnejši moment ta, da bi se morali, ko govorimo o tej podpori države, ne, različni resorji, ki se jih kakor koli dotika to področje, bi se morali združevati in bi morali delati bolj kohezivno, bolj z roko v roki, bolj povezovalno. Morali bi združevati resurse, tako finančne kot, ni vse v denarju, tudi do idej, do predlogov, tudi nenazadnje do koriščenja svojih PR služb et cetera, et cetera.« (pogled države)

Prav tako pa država izpostavlja potrebo po omejevanju poseganja politike in politično motiviranih interesov na področje športa, kar odraža naslednja izjava:

»Torej ti kot kandidat za župana recimo, ponavadi so to tako ali tako aktualni župani, ki si potem ustvarjajo temelje za nadaljevanje, ne, ti štartajo [nerazumljivo], da je v tvoji občini veliko teh, ki jim je šport pomemben, ki jim je športna infrastruktura pomembna, ki jim pomeni, in zaradi tega verjetno daješ na vago, da boš s tem kaj dobil. Skratka, da ne bi filozofiral okrog tega, nam je vsem jasno: zaradi tega dostikrat prihaja do tistega, da so župani videli, da je športni objekt dobra predvolilna animacija, in temu primerno so pripravljani tudi participirati kot lokalna skupnost in v občini zagotavljati del sredstev, ki mora biti zagotovljen, da lahko sploh na državna sredstva kandidirajo. Zaradi tega prihaja marsikje do prevlada politike in tovrstnega interesa nad dejansko potrebo. In imamo lokalna okolja nekatera, ki so fenomenalno preskrbljena s športno infrastrukturo, objekti in s tem, imamo pa okolja, kjer niti politika ne preceni, oceni, ali ne, ne da te teže, temu dejavniku ali pa temu področju. Občina, ki ima interes, ki ima župana, ki ima občinski svet, ki podpira šport, pa ki ima še svoje politično ozadje bi rekel, interes, potem seveda kaj hitro participira v predpisanem deležu na našem razpisu. Na drugi strani nekdo pa seveda pa ne in zaradi tega seveda pride, ob seveda kriterijih, ki so postavljeni, normativnih, ali pa pri kriterijih na razpisih, prihaja morda do izbire tudi morda občin, lokalnih skupnosti, ki uspejo na razpisu, kjer morebiti ni da mi zdaj gasimo pa res potrebe, ane. Zaradi tega prihaja tudi do anomalij. In dokler ne bo država, in na tem delamo, dokler ne bo država zares postavila tistega interesa, ko rečemo, to je držav...javni interes, da na tem območju se bo to in to gradilo, in bo seveda postavljala pogoje, ob kriterijih, pogoje, da ne bo kar tako, ampak tam kjer je ta političen interes omenil, ampak tam, kjer je dejansko potreba – tako dolgo bo še prihajalo do teh odstopanj in bom rekel precej, sorazmerno, neenake porazdelitve športne infrastrukture, predvsem govorimo zdaj pokrite, ane, v slovenskem prostoru. In na tem intenzivno delamo – vzpostaviti takozvano mrežo športnih objektov v državi. V tem pogledu smo zdaj tik pred zaključkom zelo pedantnega in dobrega popisa športne infrastrukture v lokalnih skupnostih. Govorim tudi o informacijski podpori. In seveda bo to potem tudi nenazadnje lažje kreirati politiko na tem

področju. Ko boš imel dejansko nek objektivni pregled in objektivno stanje v državi.« (pogled države)

Pogled športne civilnodružbene sfere

Na drugi strani OKS-ZŠZ, ZŠIS-POK ter ŠUS med ključnimi že obstoječimi in prihodnjimi ukrepi izpostavljajo: 1) finančne ukrepe; 2) niz regulatornih ukrepov, vključno z vzpostavljanjem pogojev in razmer za učinkovitejše in bolj odprto medsebojno sodelovanje; 3) informacijske ukrepe, ki se navezujejo zlasti na večjo medijsko prepoznavnost; 4) infrastrukturne ukrepe, ki niso prilagojeni različnim potrebam športno aktivnih ljudi; 5) koordinacijske ukrepe z državo in znotraj lastnih vrst, ki so v veliko primerov samoocenjeni kot trenutno nezadovoljivi in neučinkoviti; 6) programske ukrepe, povezane z vzpostavljanjem novih in izboljševanjem obstoječih programov za športno aktivnost in 7) simbolne ukrepe, povečane zlasti z zagotavljanjem večje integracije in enakovrednosti med različnimi športnimi aktivnostmi in skupinami ljudi, ki so športno aktivni; ter preko mednarodnega zgledovanja iz dobrih praks in priložnosti.

Spodaj navajamo izseke iz intervjujev, ki opisujejo posamezen vidik izpostavljenih ukrepov, kot jih vidijo in razumejo predstavniki športne civilnodružbene sfere:

1) finančni ukrepi;

»Človek bi si vedno želel, da je tega več, to je nekaj, ne. Je pa v današnjem času ne samo na področju športne rekreacije, ampak tudi povsod, zelo težko zagotavljati drugi del financiranja. To je generalno problem slovenskega športa, ker ti dobiš določena javna sredstva tako, da v bistvu moraš takšen in takšen delež zraven dat, nekje celo pretežni del, ne. In danes glede na ekonomsko krizo je zelo težko pridobiti privatne financerje tako na področju športa za vse kot na področju vrhunškega športa. Dostikrat je to problem in ne znamo izkoristiti. Mi dobimo sto enot, jih moramo pač sami prispevat, pa ne samo kot OKS, civilna sfera ima dostikrat težave pridobiti sto enot sredstev. Druga težava, ki je: ne vem, če znamo dobro vrednotiti delo športnih organizacij v smislu tega, da je treba ovrednotiti tudi delo ljudi, ki pač enostavno delajo v tem času. Ali znamo to opredeliti kot vložek civilne sfere, kot vložek društva, kot vložek kluba, ne. Da se ne bi sprevrgel v nasprotje, ko bi rekli, aha, oseba X je pa delala sto in ker je sto ur enostavno delala, bomo morali zdaj dohodnino plačati, ker je itak ta njen vložek toliko pa toliko, ne. To bi bilo, bi rekel, avtogol, ne. Ampak kljub temu, po mojem bi bilo treba tukaj v prihodnje najti modul, ki bi rekli, vložek ljudi, ki delajo prostovoljno, ki ne dobijo to plačano, ampak se ovrednoti v taki in taki višini, se mora normalno priznati kot tisti vložek športne organizacije, ki se ga pač verificira kot svoj delež, s tem da je jasno, se s tem vložkom drugače postopa kot pa v smislu podjetništva, ko je nekdo, ko je nekaj zaslužil, jasno dolžan plačati in

dajatve in še kaj drugega znotraj tega. Se mi zdi, da imamo še recimo veliko zavor, ne, čim bi kakšen s financ te stvari bolj pod drobnogled vzeli, bi lahko narobe razumeli, ne.«

»Jaz sam osebno vidim največjo možnost, da se te stvari spremenijo, na področju obdavčevanja športa, športnih rekvizitov in tako naprej. Tukaj menim, da imamo v odnosu šport – ne Olimpijski komite, ampak šport – in športna rekreacija, in država še zelo odprta vprašanja in možne odgovore s strani države, da v večji meri subvencionira vse, ne samo subjektu, tudi posamezniku; recimo če grem sam kot posameznik kupit copate, tekaške copate, ki stanejo 100 evrov, in zraven plačam 20 procentov davka, je to 120 evrov. Tukaj recimo, ne, je velika možnost, ki bi še. Drugače pa menim, da so te stvari relativno dobro urejene, ne, je pa tudi problem, kakšen status in pa kakšno mesto si sam šport, govorim o kompletnem športu, najde v odnosu do drugih dejavnosti, ki so vezani na državo in na proračune.«

»Če sem prej govoril o davkih, ne, malo bi kakšno stvar povedal tudi v zvezi z raznimi zavarovanji, v zvezi z zdravniškimi pregledi in tako naprej. To so pač stvari, ki bi jih država, ki so v sferi države in so možni, da jih vključi v procese športne rekreacije in športa za vse. Ne vem, saj pravim, nekdo gre na zdravniški pregled in mu naredijo, ne vem, analizo krvi zastoj recimo, da mu rečejo, ti pač se udeležuješ, si rekreativec, delaš, pa pridi enkrat na pregled, enkrat na tri leta, da te ocenimo, kaj si naredil, ali si uspešen, ali nisi uspešen. Se pravi, potlej tisti davki, ne. Pa še kakšna stvar bi se našla, kaj jaz vem. Tukaj je tudi recimo gospodarstvo, ki ima v svojem resorju tudi turizem. Tle se da najdet še veliko stvari, ne, recimo, da preko turizma da imamo 5 procentov bonusa, saj marsikje imamo, ne, v uporabi kapacitet športnih ali pa splošnih kapacitet. To je kar nekaj teh drobnarij, ne, ki pa bi se nadrobiljeno lahko končale z, bi rekel, kar eno dobro spodbudo nekomu, ki pač vadi.«

»To je pravzaprav tisto. Sistemsko pa seveda morajo biti stvari na državni ravni urejene in to pomeni tako za financiranje, gradnje, usposabljanja, kar koli že pač drugega, ki je s športom povezano, ne samo z zakonom, s financiranjem, stimulaturna davčna zakonodaja, zagotavljanje zdravstvenih pregledov in tako naprej.« (pogledi OKS-ZŠZ)

»Za moje pojme je pri vrhu še največ težav, zlasti države, ki zopet noče škoditi, ampak hkrati pa tudi noče, da bi se razvijalo naprej in da bi tudi finančno podprla. Tudi Zveza za šport invalidov si prizadeva, imamo tudi določene projekte, kako priti do otrok, in tukaj se tudi stvari zelo pozitivno odvijajo, ampak problem je, da prej ali slej se bomo srečali s tem, da tudi sredstev ne bo. Bolj se bomo širili, bolj se bomo hkrati tudi zaprli, ker ne bo preprosto sredstev, da bi to financirali. Sredstva za šport invalidov pa je težko dobiti. Je težko dobiti. Tukaj je ena taka prelomnica, kjer v bistvu Zveza za šport v bistvu s programi, z vsem, za moje pojme je pred državo. Se pravi, so podlage, da se naredi. Država to delno podpira, ampak ne dovolj, ne. Prej ali slej bo prišlo do tega, da bo treba določene projekte ustaviti, ker država ne več suportira.« (pogled ZŠIS-POK)

2) regulatorni ukrepi

»Zdaj, pobud je bilo danih kar nekaj. Ravno o tem, kar sem prej govoril, da s pripravljaja nov zakon o športu, ne. Rekli so, da bo sprejet že v preteklosti, pa še

nismo stvari premaknili, še nismo premaknili do tiste faze, kjer bi se resno začeli pogovarjati in ga resno analizirati, predlog zakona analizirati. Jaz mislim, da ga rabimo, no. Nov zakon, tako ali tako rabimo nov nacionalni program športa, in tukaj notri bo danih pobud, pa ne samo z naše strani, tudi s strani drugih, kot sem rekel, izvajalcev športnorekreativnih dejavnosti, kot športnih zvez, da se pač te stvari opredelijo drugače in saj pravim, tukaj Fakulteta za šport zelo močno stoji ob strani z vsemi temi raziskavami, ki kažejo na to, da daje pač ta dejavnost pozitiven rezultat, in država mora odgovarjati na to.«

»Namreč, tisti, ki volontersko delujejo v teh stvareh, ne, nekako nima spodbude, nima, nima nagrade, pa ne finančne, ampak nima nagrade v tem našem procesu. Recimo vem v tujini, ne, pridejo in rečejo, ne, [nerazumljivo] volontersko delo v socialnih organizacijah, v športnih organizacijah in tako naprej, in to šteje kot boniteta pri zaposlovanju, pri zdravljenju in tako naprej. Pri nas volontersko delo ni ocenjeno in zato tudi ni cenjeno. Zato se ta stvar bom rekel iz tega volonterskega dela, ne, kjer imajo veliko pobud zato, da bi se stvari spremenile, v veliki meri seli k sp-jem, doo-jem in zdaj po ta zadnjem tudi samostojnem delavcem v športu, ker mi vemo, fakulteta producira kar nekaj kadra, ki ostaja na trgu in ta kader se potlej najde v veliki meri v teh aktivnostih.«

»Pri financiranju je pa seveda še ena druga zgodba. Jaz mislim, da je sam zakon o športu prešibak, da bi lahko opredelil, na kakšen način naj lokalne skupnosti vendarle podpirajo šport. Nikjer ni opredeljen športni minimum. Mi vemo, da če neka lokalna skupnost želi delovati, mora imeti šolo, mora imeti zdravstveni dom, vrtec, pa še kakšno knjižnico, pošto in tako naprej. O športu nikjer nobene besede. Se pravi, govorimo o zakonu o lokalnih skupnostih, v katerih bi tudi ena izmed segmentov tega, če želi oziroma če občina kot samostojna pravna oseba želi delovati, mora tudi na področju športa izpolnjevati določene minimalne pogoje. Jaz ne rečem, da mora imeti nogometno igrišče z 12.000 gledalci, ker je to neumnost, ne, ampak nek minimum pa vendarle mora imeti, ki ga mora na nek način dokazovati, da se pa v področje športa tudi namenja določena skrb. Če ne, so vsi tisti občani te lokalne skupnosti odvisni od dobre volje župana in njegove privrženosti določeni športni panogi.«

»Zdaj, res pa je, kar ugotavljamo, no, da, to je pač vezan na zakon o društvih, da je premajhna in preohlapna razlika med najmanjšimi društvi, kjer v bistvu združujejo minimalno število članov z minimalnimi programi, in pa bom rekel večjimi društvi, ki bi pravzaprav lahko poslovali že kot gospodarske družbe, ne. (...) Tukaj so določene pomanjkljivosti, ki jih celoten društveni sektor, ne samo športni, čuti. Tukaj bi pač določene spremembe morale biti narejene. Če smo bolj na športnem, bi mogoče morali še kaj drugega.« (pogledi OKS-ZŠZ)

3) informacijski ukrepi

»Naslednja stvar, ne, ki je izredno pomembna pri vseh stvari, so pa mediji. Tukaj mediji igrajo tako pomembno vlogo, da jih v bistvu sploh včasih kar preslišiš vse to, kar ti ponujajo, da lahko uporabiš, zaradi tega, ker je tega veliko, ne. In mediji imajo tle, ne vem, saj pravim, ne, vse te oddaje, vsa ta obvestila, vse te možnosti, ki jih odpirajo, pa gre za nacionalne, lokalne in bi rekel še te podlokalne medije, ki dejansko podpirajo to dejavnost v zelo veliki meri in tudi njim gre zahvala, da je stvar tako razvita, kot je.«

»Jaz mislim da, bi rekel, no, mogoče smo tukaj premalo prodorni, da bi lahko še več naredili v smislu sodelovanja z mediji, ne, in z elektronskimi mediji in z drugimi mediji, v bistvu bi rekel še bolj, ne, bili aktivni pa bi rekli, pogledajte, saj to konec koncev so stvari, ki so zanimive za državljane, za vaše bralce, za vaše odjemalce, dajmo skupaj stopiti na televiziji ali pa prek interneta ali pa recimo prek časopisov, ne, in dajmo razvijati določene rubrike, določene, ne vem, tako kot je bil včasih Stane Urek, saj on je bil lep primer, ne, ko so se ljudje navadili, ne, ali pa zdaj Uršula Majcen, krasna stvar, ne, recimo. Se pravi, tukaj mogoče je še bi rekel rezerve, ne, da bi OKS skupaj z državo pa skupaj z, ne vem, z mediji, naredil platformo za še boljše načine obveščanja.«

»Je pa še en pomemben segment, mediji. Mediji, njih pa seveda vemo, kaj jih zanima. Njih zanima NBA in če nek naš tam malo igra pa kakšen koš doseže pa minute in ono, vse mu preštejejo, tu se pa zgodi rekreativni tek, ki ima neko čisto drugo poslanstvo in za naše ljudi zelo pomembno poslanstvo, pa nima šans – z desetimi sekundami prideš in poveš, poslušaj, recimo, v Ljubljani, okej, Ljubljanski maraton še gre, pa radenski, ne. Če pa v kaki vasi, pa tudi lahko pride po 300, po 400 tekačev ali pa rekreativcev ali pa kolesarjev, ne, tisto pa lahko samo prebiješ preko kakih spletnih straneh, večinoma lahko še v kakšne cajtenge prideš, da bi pa na nacionalko prišel pa nimaš šans, ne. In tu jaz mislim, da se dela krivica vsem ostalemu športu. Na račun, jaz bom rekel tak, ne, ali, ampak to je tak zdaj posplošeno, boš pomagal, na račun recimo 10% vrhunskih športnikov je vseh ostalih 90% športnikov, ki se pa tudi ukvarjajo s športom, pa ni nujno, da so vrhunski športniki, ampak je ogromna veličina, ki pa za medije seveda niso zanimivi, ne, in to jaz mislim, da, ta odnos ni prav. No, še posebej za javno, nacionalno televizijo, na TV Slovenija bi morale biti, ne.« (pogledi OKS-ZŠZ)

»Mediji. To je posebna zgodba. To smo se pogovarjali tudi na EPAS-u. To je evropski parlament, ki ima seminarje, ravno to vključevanje športnikov invalidov, so tematski seminarji, preko tega projekta smo lahko šli in se gleda kako vključiti in integrirati šport invalidov in se menjajo te informacije.«(ZŠIS-POK)

4) infrastrukturni ukrepi

»Treba je razumeti nekaj: vsi športni objekti so tudi na ozemlju teh lokalnih skupnosti. Nenazadnje, te lokalne skupnosti, če gledamo v globalu, prispevajo 80% za sofinanciranje športa. Je pa res, da pa javna sredstva znotraj proračunov posameznih športnih društev pa predstavljajo nekje tam 20% deleža. In jaz vedno lahko poudarim, da je naložba javnega denarja v športno društvo, ki za 20% vložek s strani lokalne skupnosti ustvari potem 80% še dodatnih sredstev, če želi neko tekmovalno sezono končati oziroma speljati svoj program, več kot dobra naložba. Po drugi strani je pa seveda DDV zgodba, ki posamezna športna društva izredno bom rekel prizadeva, ne.« (pogled OKS-ZŠZ)

»Jaz mislim, da je par korakov, ki jih država lahko naredi. Prvi korak so objekti. Se pravi prilagoditev vseh objektov, pravzaprav mora biti neka postopna prilagoditev: pri gradnji novih objektov uveljavljati standarde in tukaj se že dela, v bistvu je že napisano, da mora biti. Problem so stari objekti, ne, v Ljubljani težko

dobiš telovadnico, kjer bi rekel, tukaj je vse možno, da pridejo z vozički. Se pravi, eno so sploh objekti, da so sploh po godu.« (pogled ZŠIS-POK)

»Ja, ne, zdaj, to bi morali pa državo vprašati, to je meni težko. Jaz mislim tako, no, da ... Jaz ocenjujem, da je Slovenija kar dobro športno opremljena, relativno dobro. Da pa tukaj, mogoče, mogoče se dela bolj napaka, da se včasih gradi pa premalo razmišlja pravzaprav kako bi to racionalno izkoristili. Racionalno. Pa čim večim dali možnost, da se to izkoristi. In pa predvsem je treba ob graditvi si zagotoviti sredstva za vzdrževanje, ne, ker drugače smo tu.«

»Jaz mislim, da država bi morala v tej množičnosti skrbeti za, če bi tako rekel, za objekte. To pomeni, da dà na razpolago to, ker se nam je zgodilo, da recimo za to množičnost zelo težko pridemo do recimo objektov, ki so bili celo zgrajeni tudi s samoprispevkom, konec koncev, šola, šole so se s samoprispevki, pol so se recimo celo telovadnice naredile, ampak to je vedno bolj samo še za šolski program, ane, pa eventuelno še tej malo klubi pridejo zraven, kakšna tekmovanja, ker imajo tudi podporo, za ta rekreacija je pa zelo težko pride zraven. Ta naša društva imajo objekte, to pa je zelo kritična situacija, ki v bistvu propadajo, ki so stari, od po vojne naprej. Torej 50 let najmanj, ne. In to propada, nimajo pa sredstev.« (pogled ŠUS)

5) koordinacijski ukrepi tako na relaciji z državo kot lokalnimi skupnostmi in znotraj športnih civilnodružbenih organizacij

»Jaz mislim, da je izredno pomembna vloga države, se pravi. Zdaj, koliko je uspešna, jaz sem na rezultate za nazaj in za naprej, ne. Ključno pa je, ali znamo vzpostaviti sodelovanje z vsemi, bi rekel dejavniki, ki so na tem področju pomembni. Se pravi, najprej s civilno sfera športa, OKS, zveze, klubi, športniki, se pravi to je organiziran del športa. Drugo, ali smo sposobni s komunikacijo z mediji, bi rekel vplivati na državljane, da bodo slišali ta poziv, se pravi o tem, da je to koristno, dobro, zdravo, da so vrednote, ki jih na ta način v bistvu krepimo tiste, ki bodo ljudje vodili, da bodo boljše živeli, da je to pač bolj kvaliteten del življenja, da si s tem bogatimo tisto, kar pač imamo, ne. In če znamo zdaj, se pravi, ne, državo s tem, ne, recimo, jasno, država-lokalne skupnosti, to sta dve državi, ne. Zdaj pa tukaj so še te rezerve, ne, pač, enostavno ko je lokalna skupnost premočna, da bi se dalo vplivati s strani države. Tukaj so, bi rekel, rezerve.«

»Če bi mi znali, pa saj znajo mnogi, ne, če gledamo zdaj te množične prireditve, ne, katere koli: maraton, taki ali drugačni, kolesarski ali pa tekaški, enostavno, če znaš ti zadevo prav postaviti in prav tržiti, saj industrija je zainteresirana, da se tam pojavlja, ne. Tako da so, veliko stvari je na tem področju še takih, ki bi bilo mogoče res skupaj v nastopu državo iti naprej. Tole bomo naprej skupno podpirali in to enotno stališče, ne.«

»Tukaj je sigurno tudi problem konkurenčnosti s privatnim sektorjem, se pravi z agencijami oziroma z d.o.o.-ji, ki so tukaj na mnogih področjih boljši, ne, recimo, ne. Če vzameš, spet, bodo drugi povedal, ne. Ne samo aerobika, še kaj drugega, ne. So po mojem marsikje prispeli organizirano v športno sfero. Mogoče ne znamo prav motivirati ljudi, ki delajo v društvih, in so zato recimo ljudje iz d.o.o.-ja uspešnejši ker enostavno vedo, da se mora potruditi in ko bodo enostavno

programe speljali, bodo od tega nekaj imeli. Tudi to bi bilo mogoče treba zakonodajo v tej smeri malo spremeniti.«

»Ena od zadev, ki jo recimo lahko taka, za naprej, da pogledamo, če bi znali zblížati recimo poglede s Športno unijo Slovenije. Oni so, oni se samo s tem ukvarjajo. Jaz mislim, da gredo stvari v to smer, da se bomo približali, da bomo začeli konkretno sodelovati. Oni niso naši člani, ampak jaz mislim, da tukaj je tudi možnost, bi rekel, narediti korak naprej z organizacijami. Na tem področju pač imajo težo, ne, in tukaj bi se dalo, podobno kot prej, ne, z dobrim nastopom navzven za oba partnerja narediti korak naprej, recimo, ne. Tukaj imamo spet težave, ne, ker se čutimo malo ogrožene, ŠUS po eni strani, OKS po drugi strani, zveze po tretji strani. Ampak da bi rekli, prav, ne, saj Veter v laseh je krasna akcija, naj jo še naprej ŠUS dela, mogoče se bomo ujeli, mogoče bomo kakšen kanal odprli, in obratno. Če imamo katero koli našo aktivnost, ne, zakaj pa ne bi mogoče skupaj s ŠUS-om skupaj nekje speljali, kaj jaz vem, z določenimi njihovimi bi rekel tudi komunikacijskimi kanali, ne.« (pogled OKS-ZŠZ)

»Tle pa sem jaz na podlagi analize kritičen do invalidskih organizacij samih. To pomeni sama organiziranost na lokalnem nivoju, da potem kandidirajo za sredstva, ne. Jaz mislim, da bi lahko spodbujala, če se pač lokalne skupnosti, to, športna društva invalidov. Se pravi, nekako reči, se po posameznih krajih to ustanovi in oni imajo določene prednosti pri objektih, se pravi konkretno, ne. To je to nepoznavanje: imaš tri telovadnice, ne, in najnovejša je edina prilagojena invalidom in vsi štartajo na njo. Drugi dve niso, ne. Se pravi primeri, kako bi država, ne, če je ena telovadnica, imajo invalidi prednost pri izbiri te telovadnice in v bistvu dobijo, saj zato, ker v te dve ne morejo iti. Skratka, je nekaj stvari, organizacijskih in uno, ko bi se dalo tudi z relativno majhnimi sredstvi ali pa celo brez veliko doseči. Tle neka volja je, načini so, tudi posvetu, smo videli, smo se pozanimali, kako gre. Zveza za šport [invalidov] v bistvu zdaj hoče narediti ta preboj, ne. Ampak seveda zmeraj padejo na kamne. Včasih, včasih je to kot Don Kihot, ne.« (pogled ZŠIS-POK)

6) programski ukrepi

»Mi ljudi, ki se s tem ukvarjajo tako, da bi v bistvu razvijali nove programe, jih imamo zelo zelo malo. (...) Ampak ljudje niso dovolj usposobljeni, da bi te stvari razvijali. Tudi dostikrat je fajn, da imaš ob ideji tudi jasno materialni vir, se pravi, imaš eno in drugo. In potem to razviješ in program lahko normalno teče. Zdaj pa če nimaš ne enega ne drugega, potem enostavno si tam, kjer si. Bomo mogoče usposobit še ljudi, da bodo enostavno znali z izkušnjami, s svojim znanjem stvari razvijati in to bo najboljše.« (pogled OKS-ZŠZ)

»Imamo projekt, ki je financiran s strani države, MJU-ja, da bomo šli do otrok in jih povabili, samo to bo zdaj zelo hitro zmanjkalo denarja, da bomo kar koli delali, ne. In tle je pol še drugi dejavnik, ki pa izhaja, ne, in to je lokalna skupnost. Da bo treba ta šport na lokalni skupnosti še dodatno ojačati, da bodo lahko kandidirali na sredstva lokalne skupnosti. Zdaj že dobijo, ponekod, kjer so organizirani, tam že dobijo, ampak večinoma pa ni še zelo. In drugo je še problem fakultete, ne. Fakulteta za šport ni imela ustreznih kadrov, ki bi lahko to izvajali. Tle se pa tudi

s pomočjo Soče in vse, je že podpisan dogovor o sodelovanju na kineziologiji [študijska smer na Fakulteti za šport v Ljubljani], je že program za 150 ur. V novi telovadnici [v centru Soča] naj bi se izvajal, ampak bomo pač improvizirali do takrat [telovadnice še ni], da bomo preprosto po Sloveniji dobili kader. Mi se pogovarjamo o desetini slovenskega prebivalstva, ki v tem trenutku ni izenačena na tem področju, kar mimogrede Konvencija o pravicah invalidov ima zapisano, da tudi na področju športa imajo enake pravice. In tu jo kršijo. Je pa ena stvar še, ne, ta naša miselnost, dolgoletna organiziranost športa invalidov pri nas v Sloveniji, je ta preboj malo težje zdaj, ne. Oziroma miselnost ljudi, ne. Saj zdaj smo tako trdo delali, pa se dobro imeli, časi so drugačni. Finančno, organizacijsko in tako naprej. Zdaj, to je treba prebiti, kako da bo pa nek invalid šel v eno dvorano, kjer pa niso invalidi noter. Druga stvar pa je (...), da tudi v strokovnih krogih ni vse razčiščeno, ne, v podpori.« (pogled ZŠIS-POK)

»Trenutno, hočem povedati, mi smo imeli projekt Zmorem. Imenoval se je Zmorem. Mi smo izhajali, to smo ga delal, meni se zdi, da je bilo že ene deset let nazaj. Izhajali smo iz pozicije, da vsak od nas je sposoben z vidika gibalnih sposobnosti, z vidika svoje telesne aktivnosti, več doseči, kot je, kot je trenutno njegov razpon oziroma več kot on sploh misli, ker večkrat si rečeš, saj to ni zame, ne. Ker v bistvu tej vrhunski rezultati delujejo tudi negativno, ne. Rečeš, zdaj pa laufam, ne, ampak če pogledam, uni tamle laufajo tolkle, k-, saj to nikoli ne bom, bom pa raje televizijo gledal, ne. Mislim, to že te, to pomeni, na eni strani mogoče, ne, jaz imam, to je spodbuda za en ozek krog športnikov, ki se hočejo še noter naprej. Za večino pa mogoče lahko deluje čisto kontra efekt, ne, ki ga hočeš doseči, ne. Tako jaz mislim, ne. Iz tega smo mi izhajali in smo rekli, zakaj ne, ne, in smo potem naredili eno akcijo in smo iz cele Slovenije zbrali toliko in toliko (...) čisto povprečnih ljudi po neki strukturi, mladi, stari, ženske, uno, tretje, pa po različnih dejavnosti, torej ne zdaj tiste tekmovalne, ampak kaj jaz vem, tek, kolesarjenje, plavanje, veslanje, tek na smučeh, smo naredili več stebrov. Cilj nam je bil pravzaprav promocija tega splošnega dviga te športne aktivnosti oziroma kulture ne samo v rezultatu, ne. In da smo to lahko naredili smo potem seveda za vsako to dejavnost dobili, smo pač najeli enega dobrega trenerja, enega, ki bi tudi to vlekel, ali tudi športnika, in zdaj ti ljudje, ki so se prijavi, smo eno leto z njimi delali, vadili po vseh teh segmentih stroke in tako, ne. Ampak, rekreativno, ne tiste vrhunske. To je šlo od tega, da ga je zdravnik pregledal, da je pravilen pristop, da ni šel v neumnosti, v tej zgodbi, če ne bi bilo, da je pazil, potem kako naj se športno opremi, da ne bo prišlo, da bo, da ne bo do poškodb prišlo, kaj jaz vem, od copat in tako. Potem od prehrane pravilne. In potem kako vaditi, tempo vaditi, način vadbe in tako naprej.«

»Mi imamo en projekt Zdravo društvo. Ne vem koliko poznate, Zdravo društvo. Ampak v bistvu koncept zdravega društva je to, da mi mislimo, da če želimo nadaljevati to, kar so včasih [telovadna društva] partizani, društvo, pomenili, moramo dati tudi sodoben pristop temu. To pomeni zadnja dognanja, to so pa take zadeve. Zdaj, mi usposobimo, imamo usposabljanja teh vaditeljev, mi bomo kriterije postavili, da, licencirali bomo vaditelje, seveda s pomočjo pač DIF-a in tako naprej, tako da bodo vse te zadeve pravilno tekle. To sem hotel povedati. Ta Zdravo društvo je fenomenalno, saj to je, en od tega je tudi noter, tega bi radi še naprej razvijali, bomo videli seveda, tukaj se borimo, da bi dobili malo več podpore. Mi ne rabimo denar, ne zaradi drugega, tudi ne bomo, ampak za te zadeve, da omogočimo, da zastonj damo ta usposabljanja, to. In to po mojem bi

država ogromno naredila. Drug projekt, ki je zelo znan, je Veter v laseh, ne. Tega ste videli. Tega smo, to pomeni, mi smo, to je S športom proti drogi je bil začetek, mi smo že letos, pa lansko leto, da bi začeli proti vsem odvisnostim: to je tudi proti kajenju, proti alkoholu, proti preveč gledanja televizije, proti računalništvu, proti zasvojenostim tem in tem, da bi, in to je ena promocijska zadeva, ne. Tukaj delamo skupaj z občinami, zelo masovna zadeva. Letos smo to še malo bolj razširili, tako da smo, da smo, kaj jaz vem, recimo naredili, tudi malo s kulturo povezali, da nekaj, kaj jaz vem, tekmovanje risb na temo športa, kaj to pomeni, spisov, potem smo eno himno naredili, ne, smo razpisali, in da so nastopali na Rock Otočcu, ne, ena šola, en ansambel. Tako ne, krasno. To ni samo naša, to je tudi v bistvu državna zgodba, promocija. Bi morala biti malo več. Potem seveda je pa Naravi prijazen šport (...), kjer pa želimo reči, da šport ne sme uničevati naravo kot naš največji športni teren. In smo tle čisto praktični, kaj pri organizaciji delati, da dajmo pospraviti, kako, kdaj, vse, in imamo to tudi vsakikrat en posvet, ki te, damo to temo gor in pomagamo in dvigujemo nivo na tem področju.« (pogled ŠUS)

7) simbolni ukrepi, kot npr. simbolna pomoč, zgledovanje po drugih dobrih praksah in zlasti zasledovanje in spoštovanje temeljnih človeških načel

»Jaz mislim tako, ne, da bi bilo tudi fajn kakšno anketo narediti, ne. Kako ljudje to gledajo, to je itak bi rekel fajn, da bi sami sebe dali pod drobnogled, ampak da si sami postavimo ogledalo tudi v bistvu tega, kako ljudje na te stvari gledajo. Ampak jaz mislim, da se pravim, no, precejšen del neorganiziranega dela športa pri nas dejansko posledica aktivnosti, ki smo jih peljali in to kaže na to, da v bistvu kakor koli bi rekel stvari gledamo, da ljudje dojemajo ta pozitiven element ukvarjanja s športom kot pozitiven, ne, in da to imajo v percepciji vzeto to, da gredo na Pot spominov ali da gredo v hribe še bolj kot včasih, pa da plavajo pa da, ne vem, tudi ustrezen način prehrane, ki je vezan na to, je drugače kot pa recimo deset let nazaj, ne. To je eno z drugim povezano.« (pogled OKS-ZŠZ)

»To [invalidi] so sijajni ljudje in pravzaprav delati, da rečem, karitativno, iz nekega usmiljenja, je zame absurd. Ne, treba jim je omogočiti enake pogoje. Jaz mislim, da zdaj se dela glih to, da zaradi te kao karitativnosti pridemo do tega, da izgubljajo osnovne pravice. »Ah, saj smo vam nekaj dali, bodite tiho« - ne! Enako morajo imeti.« (pogled ZŠIS-POK)

»Torej, vsaj, enakovredno, ali pa malo več dostopno pri projektih ne toliko v smislu, da bi se plačalo teh udeležencev, ampak pri usposabljanju in pomoči pravzaprav tem vaditeljem, ki mi imamo projekt, kjer v bistvu, to so volonterji, ki delajo v društvih, noben jim ne vrne niti tisto, ki se pripelje, njegov čas ali kar koli. Zdaj bi mogli pa sam si še plačevati usposabljanje, ne. In to zdaj mi plačamo. Mi pa seveda praktično nobenega denarja za to ne moremo dobiti, ne. Zdaj tudi mi iščemo te sponzorje. Seveda, sponzorje iskati pa reči, mi se gremo rekreacijo, je pa čisto druga zadeva kot pride un, mi gremo pa na evropsko prvenstvo.« (pogled ŠUS)

Vloga mednarodne ravni kot še neizkoriščeni potencial

V analizi tega dela poročila smo zajeli odgovore intervjuvanih na vprašanja o tem, kako ocenjujejo dosedanje sodelovanje in vlogo mednarodnih institucij pri skrbi za športno aktivnost ljudi v državi.

Kljub temu, da so vse intervjuvane institucije vpletene v t.i. nadnacionalne institucije in procese, v okviru katerih se prav tako vršijo procesi oblikovanja smernic, ukrepov in konkretnih programov za večjo športno aktivnost ljudi, z izjemo ŠUS ocenjujejo, da omenjeno nadnacionalno sodelovanje zaenkrat premalo in pretego izkoriščajo v prid lastnim potrebam in vizijam in v njih vidijo veliko priložnost za prihodnje delovanje.

»Kar se tiče evropskega je pa tako, mi participiramo s svojimi predstavniki v petih delovnih skupinah. Zdajle smo v fazi noveliranja naših predstavnikov. Na področju oblikovanja mednarodnih politik participiramo seveda tako skozi ne samo udeleževanje delovnih skupin, temveč čisto skozi kreiranje, participiranje predlogov načina reševanja predvsem bi rekel na področjih, ki so navedena v Beli knjigi o športu, temu Evropa namenja svoje tako vire, govorim o finančnih in kadrovskih, in seveda potem povezovanje do vladnih organizacij in organov v državah članicah Evropske unije. Da pa je Slovenija velik prispevek naredila k zblizevanju vladnih in nevladnih struktur je pa definitivno res, ker smo bili prvi, ko smo bili predsedujoči Evropski uniji, ko smo za isto mizo spravili tako predsednike nacionalnih olimpijskih komitejev kot politike, če rečem kot politike ministre, pristojne za področje športa v državah članicah Evropske unije. Ker kaže, da se tako v Sloveniji kot tudi od zunaj, glede na odzivnost, da se, eno brez drugega ne gre.« (pogled države)

»Ugotavljamo glede na splošno stanje tudi nekaj težav tako z motivacijo vseh, ki te programe vodijo [mišljeno je izvajajo], in naša želja je, da programi postanejo še bolj zanimivi, da se bodo še čim več vključevali v te programe, tako izvajalci kot posledično tudi otroci. Zato razvijamo nove programe, recimo ta program Zdrav življenjski slog, ki je letos drugo leto. Tudi ta se bo nadaljeval še eno leto, ker to je program ravno zato, da omogočaš brezplačno vadbo otrokom, da ni potrebno, da plačujejo, in da imajo tako pet ur vadbe na teden. Mislim, da je naš cilj in poudarek potrebno dati na čim več športne aktivnosti seveda s pomočjo države, ker povsod tudi zraven participira država in ponekod celo Evropa, pri tem programu Zdrav življenjski slog.« (pogled javnega zavoda)

»Imamo sodelovanje na področju, se pravi, MOK-a, so določeni programi, in na področju, kjer sodelujemo z ENGSO-m, ne. Imamo določene aktivnosti, kjer sodelujemo in smo partnerji v projektu, kjer dobimo določena finančna sredstva. Zdaj, to je relativno majhen denar, to so projekti manjše vrednosti, ampak dostikrat je pomembno, da mi v bistvu smo partnerji in sodelujemo in se s tem tudi učimo. Ne samo, da imamo pokrite stroške, ampak določene stvari prinašamo tudi k nam, ne. Nam pa tukaj zmanjkuje iniciativ in bi rekel, da ugotavljamo, da

smo pač kot manjša država manj sposobni kakšne projekte peljati kot vodilni partner, ne. In tukaj imamo težave pa v osnovi, ne, da ne znamo enostavno izkoristiti določenih pozicij ali pa določenih projektov, ki jih razpisuje Evropska unija, ne skozi programe, ki jih sofinancira tako, da gre preko države, ampak neposredno, ki jih razpisuje iz Bruslja, ne. Tukaj ne znamo dobro parirati, ne. Mi smo se že leta in leta se že pogovarjamo, kako bi na nek način prestregli te programe preko enega biroja v Bruslju, ki ga ima EOC organiziranega, se pravi skupnost evropskih olimpijskih komitejev, ampak tukaj ne pridemo dlje od tega, da se z njimi pač dobro sodelujemo v smislu tega, da dobimo informacije, ampak ne znamo tega sistematično in bi rekel prav tako na pravi način sprejeti, ugotoviti, analizirati in potem reči, prav, mi se bomo določene projekte sistemsko lotili, bomo za to dobili sredstva in bomo vključili, ne vem, ne samo naše države, ampak še kakšno drugo državo in bomo razvili, ne, tako kot so Avstrijci kolesarske poti, tako kot so to, ne vem, kaj jaz vem, vse sorte so naredili ne. Tako da tukaj imamo pa še velike rezerve, z državo vred, to so naše največje rezerve.« (pogled OKS-ZŠZ)

»Moja ideja je, mi – ZŠIS vzpostavi sistem usposabljanja in ti prostovoljci pomagajo; namreč tukaj je veliko težav, ki se jih zopet država ne zaveda: prevozi, organizacija, primer – je rekel, trije morajo nest včasih, ker ni. Kje so tej trije? Jih ni. Se pravi, in tukaj je možnost v srednjih šolah, da te otroke in da s tem tudi to zavedanje naredimo, ne, tudi imamo zdaj eno idejo, ki smo že dali pobudo, ki sicer ideja mednarodnega paraolimpijskega komiteja, in to je paraolimpijski šolski dan.« (pogled ZŠIS-POK)

»Tle bom malo kritičen. Jaz mislim, da je v Evropi predvsem, ne, v Evropi je stanje na področju športne rekreacije daleč pred nami. Daleč pred nami. Ne mislim v sami udeležbi, ampak v organiziranem pristopu, v podpori držav in tako naprej. Tako da smo tukaj mi res res na repu. In mi kot Športna unija smo člani dveh organizacij, ne, takih, evropske, CESS, evropske organizacije nekako, ki povezuje šport in zdravje, ima sedež v Barceloni, že dolga leta smo noter, smo tudi zelo prisotni, z njimi tudi veliko aktivnosti skupaj delamo. (...) Recimo druga je pa ISCA, to je pa svetovna organizacija, je pa v bistvu, oni so zdaj International Sports and Culture Association, oni zelo tudi to, mislijo na kulturo, medsebojni odnosi in tako naprej. Tam nas zelo cenijo, no. In moram reči, da nas bolj cenijo od zunaj kakor doma. To sem hotel biti malo kritičen, recimo mi smo izdali, ne vem če poznate, Moj dnevnik zdravja. To je ena knjigica, kjer je noter, evo, saj vidite, recimo, vsebina, Kaj je moje telo, da bodo vsi vedeli, kakšno je telo, kako je prehrana, kakšna je, na koncu pa je še en dnevnik, da si pišeš, da si pišeš noter svoje rezultate, da spremljaš napredek, da daš vprašanje, in pa odgovore, kaj je prav da to delam, kaj ni prav in tako. Je zelo v redu. ISCA, ko je to videla, je bila čisto navdušena in smo to prevedli v angleščino, je to ratal zdaj evropski projekt, ne, seveda v Sloveniji še zmeraj ni ta pravega, ker je država bila, ne, to hočem povedati.«

»Mi trenutno delamo zdaj en projekt, javljamo se na razpise, en projekt znotraj Evrope, in sicer kako s športom premagati sociološke in druge razlike med ljudmi. Tudi tu z nekim kulturnim športnim dialogom. Krasen projekt. In to je tudi z Veter v laseh in vsemi temi stvarmi pomagamo Makedoniji. Dobili smo močno podporo ...« (pogled ŠUS)

SINTEZA INTERVJUJEV – TABELARIČNI PREGLED UGOTOVITEV

Tabela 1: ocene in zaznave Direktorata za šport pri Ministrstvu za šolstvo in šport, Zavoda za šport Republike Slovenije Planica in Zveze za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijskega komiteja (ZŠIS-POK)

Vidik / institucije	Direktorat za šport MŠŠ	Zavod RS za šport Planica	ZŠIS-POK
Splošna opredelitev učinkovite športne aktivnosti državljanov Vpr. 1	<ul style="list-style-type: none"> - Zelo razvejeno, široko, interdisciplinarno - Udejevanje, ki ga je na koncu treba izmeriti - Zdravje: boljša psihofizična pripravljenost in manj obolenj - Socializacija skozi šport (zlasti mladih) - Razvijanje »športne baze« v funkciji vrhunkega športa (bolj kot posledica kot pa kot dejanski cilj) - Socialne koristi pri odraslih 	<ul style="list-style-type: none"> - Učinkovitost se meri s kazalci; konkretno, število organiziranih tekmovanj, število sodelujočih otrok. - Implicitno: šolski šport je temelj kasnejše športne dejavnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> - Intervju se je nanašal predvsem na tekmovalni in vrhunski šport. - Šport invalidov je specifičen, ni piramide, kar otežuje načrtovanje itd. - Zelo različni invalidi, zelo različne organizacije, zelo različne potrebe. - Zveza za šport invalidov prireja predvsem tekmovanja, lokalna društva pa rekreativno vadbo.
Vloga države pri športni aktivnosti državljanov – idealno Vpr. 2	<ul style="list-style-type: none"> - Po organizacijski strukturi je evropsko primerljiva - Enaka podpora vsem, še posebej pa mladih - Vzpostavljanje kvalitetnih pogojev za šport (ne le vrhunski) - Izobraževanje strokovnih kadrov - Skrb za infrastrukturo 	<ul style="list-style-type: none"> - Poskrbi za objekte oziroma infrastrukturo. - Sofinanciranje tržno nezanimivih programov, da se lažje izvedejo oziroma da se sploh izvedejo. 	<ul style="list-style-type: none"> - Skrbi za spoštovanje standardov, npr. pri gradnji. - Omogočati smiselno pozitivno diskriminacijo pri nekaterih razpisih. - Skrb za zagotovitev strokovne usposobljenosti (Pedagoška fakulteta, Fakulteta za šport)
Ocena dosedanjega izvajanja državne podpore – s perspektive intervjuvane organizacije Vpr. 3	<ul style="list-style-type: none"> +: Kopica dobrih ukrepov, zlasti za vrhunski šport in perspektivne športnike -: Premalo za množični, rekreativni šport in šport za zdravje; a to ni samo problem MŠŠ, ampak neustrezne koordinacije -: Pomanjkanje medresorskega sodelovanja (finančnega, idejnega, kadrovskega) - Potreba po zagotavljanju strokovno usposobljenih kadrov za vse oblike športnega udejevanja. 	<ul style="list-style-type: none"> - V zadnjem letu ali dveh zelo dober odnos države (predvsem v smislu razpoložljivosti finančnih sredstev). - Zavod lažje izpelje določene dejavnosti kot ministrstvo. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nerazumevanje specifik s strani države. - Država odreja denar samo skozi določene vire in ne dopušča financiranja skozi druge - Odnos se spreminja na boljše. - V preteklosti tudi zelo negativna stališča, npr. primerjava športa invalidov in iger carinikov.

Vidik / institucije	Direktorat za šport MŠŠ	Zavod RS za šport Planica	ZŠIS-POK
<p>Ocena dosedanjega izvajanja državne podpore – s perspektive javnosti, kot jo zaznavajo intervjuvani organizacije</p> <p>Vpr. 4</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Javnost se ne zaveda, kdo naj bi skrbel za kaj. - Vloga države je v primeru dosežkov v vrhunskem športu premalo prepoznana. 	<ul style="list-style-type: none"> - Strokovna javnost jih zelo dobro sprejema, to pričajo tudi podatki o udeležbi v njihovih programih. - Informacij iz splošne javnosti je malo; predvsem posamezni pozitivni oz. naklonjeni primeri. 	<ul style="list-style-type: none"> - Invalidi so v javnosti pogosto dojeti kot reveži. To se postopoma spreminja. Tudi odvisno od invalidskih organizacij samih. - Zanimanje športa invalidov s strani (javnih) medijev.
<p>Resursi (finance, kadri, znanje), s katerimi razpolaga država pri svojem delovanju</p> <p>Vpr. 5</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Direktoratu za šport se pripisuje prevelika vloga, ker imajo omejene pristojnosti - Direktorat je korektno kadrovsko voden in organiziran - Finančno optimalno, problem je v smotnosti porabe proračunskih prejemnic – izvajalcev letnega programa športa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Finančno in kadrovsko dobro za trenutni obseg dela. Če bi želeli razvijati programe ali dodati nove, bi potrebovali več sredstev in kadra – <u>glej tudi #10</u>. 	<ul style="list-style-type: none"> - ZŠIS prireja 34 državnih prvenstev, financirani pa so kot ena panožna zveza. - ZŠIS podpira tudi neparalimpijske športe. - Premalo denarja, ker je šport invalidov še dražji – več prevozov, spremljevalcev, podpore itd. - Sredstva za invalide je težko dobiti; država odreja samo namenska sredstva, težko kandidirati na ostale vire.
<p>Medsebojno sodelovanje z drugimi institucijami pri izvajanju aktivnosti, povezanih s športno aktivnostjo državljanov</p> <p>Vpr. 6 in 7</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Medresorsko sodelovanje države: odsotnost prave medresorske koordinacije na ministrstvih, posebej za zdravje in šport. - Lokalna oblast: potreba po tesnejšem sodelovanju z lokalno oblastjo, zlasti strateškim načrtovanjem športne infrastrukture («prevlada politične potrebe nad dejansko») - Športne organizacije doma: pomen spremljanja dela izvajalcev letnega programa športa - Mednarodno sodelovanje: večina utemeljena na sodelovanju med športnimi organizacijami; aktivno sooblikovanje EU politike preko članstva v 5 delovnih skupinah Evropske komisije; pomen Bele knjige o športu in slovenskega predsedovanja EU 2008. 	<ul style="list-style-type: none"> - Njihovi glavni »partnerji«: nacionalne panožne zveze, Pedagoška fakulteta UL, Fakulteta za šport UL, predvsem šole in pri njih športni pedagogi. - Z nekaterimi bolj, z drugimi manj uspešno. - Nacionalne panožne zveze: večinoma dobro sodelujejo, zveze vidijo koristi, ker lahko preko šolskega športa »pridejo« v šole. Izpostavil dobro sodelovanje z gimnastično in atletsko zvezo. - Stik s šolami: del opravi 16 regijskih koordinatorjev, oni se srečajo pri zahtevnejših temah oziroma pri tekmovanjih na državnem nivoju. - Mednarodno sodelovanje: načeloma ga ni, tudi če bi kaj prevzeli, morajo adaptirati slovenskemu okolju. Predlagali stik s Hrvaško, niso prejeli odgovora na dopis. 	<ul style="list-style-type: none"> - OKS izboljšuje svoj odnos – predstavniki v organih OKS. - Perspektiva je sodelovanje s panožnimi zvezami in integracija v njihova tekmovanja, kjer je možno (npr. atletika, šah, plavanje ...). Nekateri to že delajo, povsod tudi ni možno (npr. košarka).

Vidik / institucije	Direktorat za šport MŠŠ	Zavod RS za šport Planica	ZŠIS-POK
Pomembnost vloge države pri športni aktivnosti Vpr. 8	<ul style="list-style-type: none"> - Pričakovanja do države so prevelika. - Prioriteta bi moralo biti osveščanje – izpostavljanje pomena športa »za« ... - Medsektorsko usklajevanje oblasti. - Ustrezni informacijski sistemi za spremljanje. 	<ul style="list-style-type: none"> - Zelo pomembno – država lahko z malim vložkom veliko dobi nazaj (predvsem zdravstveno). - Država mora spodbujati programe, ki si jih ljudje sicer ne bi mogli privoščiti. - Tudi če, težko bi prišlo do samoiniciative pri športnem aktiviranju posameznikov. - Tržno nezanimivi šport ne more biti odvisen od drugih institucij, ki se lahko umaknejo, ko so težave. 	<ul style="list-style-type: none"> - Veliko morajo narediti tudi invalidi sami in njihova organizacija. - Integracija: dobrodošla, vendar se pri športu zaustavi zaradi omejenega znanja strokovnjakov in športnih pedagogov. Kako naj se invalide vključi?
Prihodnji načrti Vpr. 9	<ul style="list-style-type: none"> - Vsebine Nacionalnega programa za šport RS 2011-2020, posebej programa plavalnega opismenjevanja predšolskih otrok »Mali sonček«. 	<ul style="list-style-type: none"> - Novi program Mali sonček za otroke v vrtcu. - Plavalno opismenjevanje pri še mlajših. - Sofinanciranje nakupa dražje športne opreme (tripartitno, zavod-sponzor-šola). 	<ul style="list-style-type: none"> - Razpis MJU za predstaviti šport mladim invalidom – vendar utegne sredstev zmanjkati. - Nasploh načrtov oziroma možnosti dodelati in dopolniti obstoječe dejavnosti je precej, vendar neposredno odvisni od denarja. - Telovadnica v inštitutu Soča, povsem prilagojena športu invalidov – se gradi.
Ostalo Vpr. 10	/	<ul style="list-style-type: none"> - Problem je motivacija izvajalcev teh programov. - (vsebinsko #9) Poskusiti tržno naravnati nekatere programe, da bi pridobili sponzorska sredstva, da bi tako razbremenili državo oziroma lahko s tem nadgradili programe. 	<ul style="list-style-type: none"> - Mednarodno: marsikje v tujini bolje integrirani. Norveška: kompletna integracija. Rusija: dobitniki medalj na olimpijskih in paralimpijskih igrah izenačeni. Švedska: športnik leta po izboru novinarjev je bil športnik invalid. Madžarska: olimpijski prvak v sabljanju samo drugi na paralimpijskih igrah, torej ni možno govoriti o nekakovosti. Hrvaška: paraolimpijski dan.

Tabela 1 (nadaljevanje): ocene in zaznave Olimpijskega komiteja Slovenije – Združenja športnih zvez (OKS) in Športne unije Slovenije (ŠUS)

Vidik / institucije	OKS – generalni sekretariat	OKS – odbor športa za vse	OKS – odbor športa na lok. r.	ŠUS
Splošna opredelitev učinkovite športne aktivnosti državljanov Vpr. 1	<ul style="list-style-type: none"> - Organizacijsko OKS-ZŠZ vzpostavi poseben odbor za šport za vse - Zdravje - Šport kot dobrina - Vidiki (ne)organiziranega ukvarjanja - Pomen ozaveščanja, animacije, izvaja se veliko različnih aktivnosti - Pomen sodelovanja med partnerji (OKS-ZŠZ – zveze in društva – država) - Pomembna vloga NPS, strokovnega sveta in mednarodnega sodelovanja 	<ul style="list-style-type: none"> - Prostovoljna, prostočasna aktivnost, ki razbremenjuje stresa, večja učinkovitost dela, življenja nasploh - Pomen sodelovanja država-klubi-zveze-OKS-mediji 	<ul style="list-style-type: none"> - Šport je zelo široki spekter možnosti vseh interesentov, ki zajame prav vse starostne skupine, ne glede na spol. - Za mlade je pomemben vrhunski športni rezultat, ki ga dosegajo naši vrhunski športniki. Mladi rabijo idole, ideale. - Osveščenost ljudi pri skrbi za zdravje v zadnjih letih postala zelo opazna. - Oni govorijo o organizirani civilni sferi – končna enota je društvo. - Ves šport vidijo vezan na panoge. 	<ul style="list-style-type: none"> - Tekmovalni in vrhunski šport nenormalno uspešen; to je lahko tudi kontraproduktivno za rekreativce. - Participacija se je manjšala, ker so imeli dostop do objektov samo organizirani subjekti, zdaj se to spreminja. - Pomembno uživati, rezultat ni vse. Tudi zdrav način življenja.
Vloga države pri športni aktivnosti državljanov – idealno Vpr. 2	<ul style="list-style-type: none"> - Pomembna in potrebna, v partnerstvu: a) OKS-zveze-država b) OKS-država-lokalna raven c) OKS-država-mediji 	<ul style="list-style-type: none"> - Aktiven, zdrav, za delo pripravljen posameznik - Družbeno-ekonomski proces - Zdravje - Ekonomija 	<ul style="list-style-type: none"> - Zagotavljanje nekih sistemskih pogojev – financiranje - Nacionalni program (poudarita) - Poenotenje reguliranja na lokalni ravni - Želja vzpostavitve regulative, a čim manjšega vmešavanja v civilno sfero - Zagotovitev eksistence vrhunskih športnikov po koncu kariere - Gradnja športnih objektov, ki bi bili skladni z normativi. 	<ul style="list-style-type: none"> - Skrb za objekte, da so dostopni državljanom in da so objekti ustrezno vzdrževani (to upoštevati že pri načrtovanju). - Racionalna postavitev teh objektov. - Večja dostopnost amaterskega športa do državnih sredstev, predvsem za volonterje. Konkretno: financiranje njihovega usposabljanja. - Mediji naj poročajo tudi o tem športu.

Vidik / institucije	OKS – generalni sekretariat	OKS – odbor športa za vse	OKS – odbor športa na lok. r.	ŠUS
<p>Ocena dosedanjega izvajanja državne podpore – s perspektive intervjuvane organizacije</p> <p>Vpr. 3</p>	<p>NPŠ pomemben +: šport mladih (vez med. obveznimi in obšolskimi aktivnostmi) in objekti kot zelo pozitivno -: sodelovanje z lokalno ravno kot negativno; prevetritev projekta 'Recept za zdravo življenje s športom'</p>	<p>- Zelo pomembno - Relativno dobro urejeno, pomembno kakšen status ima šport nasploh - Finančna, a ne le ta podpora-subvencioniranje in nižje obdavčevanje športnih rekvizitov +: Zakon o športu, NPŠ odnos države je natančno opredeljen, a vseeno potrebne spremembe -: Ovrednotiti volontersko delovanje v športu</p>	<p>-: Glede športnih objektov ni bilo narejenega nič. +-: Predlog NPŠ je nastal v civilni sferi (to je zanje pozitivno); bil je zavrnjen (negativno). -: Zakon o športu je zastarel. -: Davčna zakonodaja ni stimulatívna. - Od države najbolj pričakujejo, da skozi regulativo spodbuja in razvija šport. Želijo si tudi športu prijazno zakonodajo s strani davkarije.</p>	<p>- Slovenija je dobro športno opremljena, vprašanje pa je, kako je z vzdrževanjem.</p>
<p>Ocena dosedanjega izvajanja državne podpore – s perspektive javnosti, kot jo zaznavajo intervjuvani organizacije</p> <p>Vpr. 4</p>	<p>- Šibke informacije o teh ocenah - Potreba po kakšni anketi - Neorganiziran del športa tudi posledica slabšega delovanja OKS doslej, v tesnem sodelovanju z mediji – osveščanje o pomenu športa</p>	<p>- Splošno mnenje, da se je kar nekaj premaknilo, posebej v zadnjih 20 letih - Na organizirani ravni (sp, doo, klubi, društva) - Odnos tako organiziranih kot neorganiziranih je OK - Več kot polovico denarja v športno rekreacijo vložijo družine, posamezniki</p>		<p>- Slabo. - Premalo finančnih sredstev Fundacije namenjenih/dostopnih rekreativnemu športu (700.000 od 9 mio)</p>
<p>Resursi (finance, kadri, znanje), s katerimi razpolaga država pri svojem delovanju</p> <p>Vpr. 5</p>	<p>- Finance problem, ko je potrebno zagotoviti 50% sofinanciranje za državno sofinanciranje, zato se dostikrat denarja države tudi ne izkoristi, ker ni znanja, kako do drugega dela financ - Ovrednotiti prostovoljno delo kot sestavni del sofinanciranega vložka ----- poiskati pravi model</p>	<p>- Pomembno - Posebej vpliv financ in sistema financiranja – 80 % lokalne skupnosti, kjer ni nadzora, možnosti vplivanja, sen e da meriti pogosto</p>		<p>- Se trudijo, ampak delajo premalo strokovno in organizirano.</p>

Vidik / institucije	OKS – generalni sekretariat	OKS – odbor športa za vse	OKS – odbor športa na lok. r.	ŠUS
<p>Medsebojno sodelovanje z drugimi institucijami pri izvajanju aktivnosti, povezanih s športno aktivnostjo državljanov</p> <p>Vpr. 6 in 7</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Z državo: obstaja, a so še potrebne rezerve - Lokalna oblast: potreba po tesnejšem sodelovanju z lokalno oblastjo, posebej pri finančnih vidikih - Športne organizacije doma (zveze, društva): zelo šibko, ker potencial na področju športa za vse (v nasprotju z vrhunskim športom) še ni razvit - Zasebni sektor: ne obstaja, a je pomemben z vidika učenja njihovih izkušenj - Mednarodno sodelovanje: obstaja preko MOK (EOC), ENGSO, OKS kot partner pri projektih, neučinkovit pri izkoriščanju EU denarja. Tuji zgledi: npr. AUT (EU spodbuda). Kolesarske poti - Sodelovanje je ključnega pomena. Temelji so dobri, a je potrebno še veliko narediti. Veliko je sistemskih omejitev (NPŠ) 	<p>Več nivojev:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Država in Fundacija za šport: sodelovanje je potrebno, da se lahko izvajajo programi - Partnerji: Športna unija SLO, zveze: dobro, korektno - Klubi, zveze, društva, ki so kakorkoli vključeni v OKS. Posebej pri športni rekreaciji Planinska zveza - Mediji: izjemno pomembno, dajejo veliko informacij na različnih ravneh - Mednarodno sodelovanje: sodelovanje s sosedi, šport zamejskih organizacij, a pozornost dana v manjši meri kot druge dejavnosti OKS 	<ul style="list-style-type: none"> - (V drugem odgovoru) omenjeno slabo sodelovanje panožnih zvez - OKS je član MOK, EOC, ENGSO. Dosegli, da EU obravnava šport tudi kot cilj sam po sebi in ne samo kot sredstvo. - OKS je že po svojem bistvu združen s Športno zvezo Slovenije. Zavedanje, da sta šport za vse in šport na lokalni ravni sestavini olimpizma, postaja bolj prisotno. 	<ul style="list-style-type: none"> - V Evropi je stanje na področju športne rekreacije daleč pred nami - v organiziranem pristopu, v podpori držav itn. - ŠUS sodeluje s CESS in ISCA, so bolj cenjeni v tujini kot doma.
<p>Pomembnost vloge države pri športni aktivnosti</p> <p>Vpr. 8</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Pozitivna ocena in želja po večjem posluhu/podpori z vidika vključitve lokalne ravni (problem neposredne finančne podpore, ki pa je problematična zaradi sistemskih pristojnosti države) - Po doseženih rezultatih gledano je stanje dobro, trend športne aktivnosti je pozitiven v obeh (ne)organiziranih oblikah 	<ul style="list-style-type: none"> - Mora biti prisotna, si ne predstavlja, da je ne bi bilo - prav, da je sodelovanje, lahko pa bi bilo še bolj aktivno 		

Vidik / institucije	OKS – generalni sekretariat	OKS – odbor športa za vse	OKS – odbor športa na lok. r.	ŠUS
Prihodnji načrti Vpr. 9	- Razvoj novih vsebin programov – malo ljudi, ki so tega zmožni. Obstaja veliko dobrih primerov – ugotoviti, zakaj/kako jim uspe	- Pobude državi za akte in aktivnosti, ki bi jih država lahko vključila v športno aktivnost, npr. zastonj analize krvi na vsaka 3 leta za rekreativne športnike; turizem-bonusi pri uporabi športnih kapacitet - Precej »drobnarij«, ki sestavijo celoto za nekoga, ki vadi - Pobude za spremembo zakonodaje, NPŠ, a še niso prišli do tega	- Imajo načrte, a jih neradi izdajo. - Skozi NPŠ doseči, da bi lokalna civilna sfera dajala soglasje k občinskim programom športa. - Doseči poenotenje določenih (a neopredeljenih) normativov in kriterijev. - Prizadevajo si, da bi predsednik OKS nagovoril župane. - Zagotoviti sistemska sredstva za delovanje športnih zvez.	- Načrtujejo Športno hišo Ilirija, 50-50 investicija s špansko zvezo (CESS). Služi naj kot model, bo tudi skrbela za usposabljanje kadrov.
Ostalo Vpr. 10		- Vse obstoječe številke so bolj kot ne ocene, vprašljivo je, če in kako je možno izmeriti športne aktivnosti, številke je treba jemati z rezervo	- Medije zanima samo vrhunski šport, tudi ljubljanski in radenski maraton, ne pa rekreativne prireditve, kjer pride 300, 400 ljudi. - Vedno več ljudi se ukvarja s športom, vedno več je registriranih športnih društev.	- Predstavitev obstoječih programov.

SINTEZA RAZISKOVALNIH UGOTOVITEV

Simona Kustec Lipicer

Na podlagi pridobljenih zaznav, mnenj ter ocen, ki so jih o obstoječi vlogi države pri izvajanju športne aktivnosti državljanov podali intervjuvani predstavniki institucij, ki so po svojih funkcijah in pristojnostih vpleteni v politične odločevalske in izvajalske procese, povezane s športno aktivnostjo državljanov, lahko zaključimo, da v obdobju, ko za Slovenijo velja vsakoletna vidna rast športno aktivnega prebivalstva, država v odnosu do športa za vse državljanke, iz katerega izključujemo njen odnos do vrhunškega in tekmovalnega športa, zaenkrat prevzema vlogo pasivnega oz. omejeno uspešnega zagovornika in izvajalca tistega dela javne politike, ki se nanaša na vsebine športne aktivnosti državljanov, ki nimajo motivov, povezanih z vrhunskim ali tekmovalnim športom. Navedeno spoznanje je možno strniti v spodaj izpostavljenih skupnih ugotovitvah, ki so jih podale različne skupine intervjuvanih:

- Razumevanje, kaj je športna aktivnost slovenskih državljanov, se med različnimi intervjuvanimi skupinami, ki javno športno politiko oblikujejo in izvajajo, opazno razlikuje;
- intervjuvane skupine so soglasne, da niti preteklo niti prihodnje spodbujanje športne aktivnosti državljanov ne bi bilo možno učinkovito izvesti brez vsaj minimalnega posega države;
- idealen poseg države na področju je možen zgolj s tesnim in stalnim medsebojnim sodelovanjem s civilnodružbeno športno sfero, stroko, preko medresorske vladne koordinacije (vsaj v povezavi z ministrstvom, pristojnim za zdravje) ter z lokalno politično ravnanje;
- visoko pomembna vloga lokalne politične ravni pri skrbi za spodbujanje športne aktivnosti državljanov, v okviru katere pa se pogosto beleži nesorazmerna razvitost stanja in ukrepov med različnimi lokalnimi skupnostmi ter pogosta politizacija oz. poskusi političnega izkoriščanja s športom povezanih ukrepov in aktivnosti za politične namene na lokalni ravni;
- zaenkrat stalna in močna podpora države je namenjena gradnji športnih objektov in zagotavljanju izvajanja vrhunškega ter tekmovalnega športa, kar je ocenjeno kot pozitivno, a z vidika splošne skrbi za športno aktivnost državljanov, ki se s športom primarno ne ukvarjajo zaradi teh interesov, kot nezadovoljivo in pomanjkljivo;

- vloga države pri spodbujanju športne aktivnosti v državi, ki se ne nanaša na vrhunske ali tekmovalne športne aktivnosti, je zato v povprečju med različnimi intervjuvanimi skupinami prevladujoče ocenjena kot spodbudna, a polna še neizkoriščenih oz. neizvedenih potencialov;
- med ključnimi že obstoječimi in pozivno ovrednotenimi ukrepi države pri zagotavljanju športne aktivnosti državljanov predstavniki različnih skupin intervjuvanih najpogosteje izpostavljajo infrastrukturne ukrepe, posebej gradnjo športnih objektov ter zagotavljanje finančne pomoči pri izvajanju letnih programov športa;
- najpogosteje izpostavljajo infrastrukturne ukrepe (gradnjo športnih objektov) ter deloma finančno pomoč izvajanju letnih programov športa;
- med v prihodnje zaželenimi ukrepi, ki naj jih za spodbujanje večje športne aktivnosti državljanov s svojim delovanjem podpre tudi država, intervjuvani izpostavljajo naslednje vrste ukrepov: 1) finančne spodbude (posebej subvencije, davčne olajšave); 2) programske in projektne ukrepe (posebej vzpostavljanje novih programov, spodbujanje novih in že obstoječih dobrih projektov); 3) sistemske-regulatorne ukrepe (npr. spremembe zakonodaje - zlasti v odnosu do športne politike, ki se izvaja na lokalni ravni, davčne zakonodaje ter redefinicije volonterizma v športu, nadzora, in še prav posebej medministrskega sodelovanja); 4) komunikacijske ukrepe in ukrepe informiranja oz. tesnejšega sodelovanja z mediji ter 5) simbolne ukrepe, usmerjene v zgledovanje po že obstoječih dobrih praksah ter v primeru manjšinskih skupin spoštovanje temeljnih človeških pravic in spodbujanja vključenosti ter spoštovanja drugačnosti oz. posebnosti pri športnih aktivnostih teh skupin;
- dosedanje razumevanje in odnos do športa invalidov kot enega od petih eksplicitno zakonsko opredeljenih področij javnega interesa v športu v Republiki Sloveniji med intervjuvanimi skupinami bodisi sploh ni izpostavljen, ali pa je zaznan kot »drugorazreden« oz. marginaliziran;
- mednarodno povezovanje v primeru spodbujanja večje športne aktivnosti državljanov je prisotno, a je zaenkrat prevladujoče ocenjeno kot še neizkoriščeno, kot sodelovanje z omejenimi oz. še odprtimi zmožnostmi.

Naj na koncu izpostavimo tudi, da se velika večina v tem poročilu izpostavljenih ugotovitev sklada tudi s spoznanji že opravljene analize izvajanja obstoječih državnih javnopolitičnih ukrepov za spodbujanje športne aktivnosti državljanov v Republiki Sloveniji (Kustec Lipicer 2011 in 2012 v pripravi).

JAVNA POLITIKA ŠPORTA ZA VSE V REPUBLIKI SLOVENIJI

POLICY-ANALITIČNA ŠTUDIJA

Simona Kustec Lipicer

DELO V OKVIRU Ciljno raziskovalnega projekta »Učinkovita državna podpora za športno aktivnost državljanov« (vodja dr. Simona Kustec Lipicer), ki ga financirata Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije in Ministrstvo za šolstvo in šport, v okviru izvajanja Ciljnega raziskovalnega programa »Konkurenčnost Slovenije 2006-2013«.

Komentarji in pripombe so dobrodošli!

Uvodna pojasnila

Področje športa se preko vlog, ki jih prevzema v in za družbo, sooča s številnimi izzivi - od tistih, lastnih športu samemu, do širše družbeno relevantnih izzivov, ki jih s svojim delovanjem regulirajo tudi različni nivoji oblasti na lokalnih, nacionalnih, pa tudi nadnacionalnih ravneh političnega delovanja.¹ Šport se vse bolj razume kot eden od dejavnikov konkurenčnosti v sodobni družbi in tudi kot polje delovanja vsake odgovorne oblasti. To nenazadnje dokazujejo tudi številni aktualni mednarodni dokumenti, kot npr. Lizbonska pogodba, mednarodni pravni akt, na katerem je utemeljeno delovanje Evropske unije (EU). Motivov za takšne odnose oblasti do športa je več in so med seboj lahko zelo raznoliki. Po eni strani jih lahko vodi ekonomski motiv, saj se v športu obrača veliko denarja, prav tako so ti motivi lahko politične narave in se kažejo preko uporabe športa kot mehanizma za uveljavitev ozkih političnih interesov in ambicij, lahko pa so motivi oblasti v športu usmerjeni v čim širše zadovoljevanje raznolikih potreb in interesov posameznikov ali skupin, ki teh zaradi različnih razlogov ne morejo zadovoljevati sami ali v okviru športnih društev. Istočasno se je treba zavedati, da je šport sam po sebi izjemno kompleksen fenomen tudi zato, ker imajo različne ciljne skupine prebivalstva zelo različne motive za ukvarjanje s športom, pri čemer te aktivnosti dokazano pomembno vplivajo tudi na številna druga področja posameznikovega vsakodnevnega življenja (npr. zdravje, delovna učinkovitost, zaposlovanje).

Ob takšnem razumevanju vloge in pomena športa kot področja interesa, ki presega zgolj zelo raznolike potrebe in pričakovanja posameznikov ali skupin v družbi, pa tudi posamičnih športnih aktivnosti, se pojavlja vprašanje ali in kako se v njih znajde država kot skrbnica javnega interesa, kako država s svojim institucionalnim in instrumentalnim aparatom optimalno zadovolji možnost izvajanja širših javnih interesov, povezanih s športom na njenem teritoriju, in kakšna sploh je vloga države v odnosu do sicer deklaratorno od države avtonomne vloge športa v družbi. V tem smislu se država s

¹ V tem članku razumemo to aktivnost ne zgolj z njenega kineziološkega vidika kot motorično dejavnost oz. gibanje posameznika, temveč kot širši fenomen družbe, ki preko športnega udejstvovanja pomembno vpliva na vzorce, pa tudi razloge in motive družbenega delovanja (glej npr. Coakley in Dunning, ur. 2003 Houlihan, ur. 2003, Coakley 2006, Tomlinson, ur. 2007).

pristojnimi institucijami sooča z dilemami, kot so: kaj sploh je javni interes v športu, na kakšen način lahko in sme le-tega zagotavljati ter spodbujati, kakšne cilje, pristope in ukrepe naj pri tem zasleduje in kako pri tem ne ovira avtonomije športa in njenih avtoritet. V tem smislu se s teoretskega zornega kota kot dobrodošle izkažejo teorije analize politik in preučevanja procesov ter ukrepov javnih politik (o tem glej npr. Hogwood in Gunn 1984; Parsons 1999; Anderson 2007;), z vidika izpostavljenih tematik predvsem delov, ki se povezujejo z iskanjem optimalnega sistema izvajanja (implementacije) javne politike in sistemov vladanja (governance) v njih.

V tem prispevku bomo na primeru obstoječih izkušenj na polju t.i. športa za vse oz. nevrhunškega športa v Sloveniji preučevali zgoraj izpostavljene vsebine. Soočili bomo na kakšen način javni interes v okviru športa za vse v Sloveniji zastopajo in zagotavljajo strukture države na nacionalni ravni. S tem namenom analiziramo desetletne izkušnje z izvajanjem javnega športnega interesa na področju t.i. športa za vse (torej vseh tistih delov javnega interesa v športu, ki niso usmerjeni v vrhunski ali tekmovalni šport) v Sloveniji. Na podlagi tako opredeljenega problemskega konteksta v ospredje raziskovanja postavljamo analizo dosedanje vloge države – predvsem financiranja, ciljev, ukrepov in načinov delanja športne politike za vse na nacionalni ravni. V delovanje na lokalni ravni oblasti se spuščamo le kolikor je to neposredno pomembno z vidika delovanja nacionalne ravni, čeprav hkrati poudarjamo, da je lokalna raven oblasti pri izvajanju javnega interesa v športu izjemno pomembna.

V skladu z iskanjem odgovorov na osrednje vprašanje tega prispevka, ki je osredotočeno v ovrednotenje dosedanjih oblik in načinov legitimacije vstopanja in pojavljanja države na področjem športa za vse, in upošteva pri tem temeljne teoretske predpostavke o legitimnosti državnega poseganja v civilno sfero (o tem npr. v Kustec Lipicer 2006), bomo soočili tri večje sklope raziskovalnih podatkov o omenjenih tematikah, katerih metodologija je podrobneje opisana v posameznih poglavjih:

- 1) Preko finančne analize bomo analizirali dosedanjo javnofinančno podporo države za šport, s posebnim poudarkom na vlogi športa za vse, oz. vseh tistih področij javnega interesa v športu, ki se ne nanašajo na vrhunski šport;
- 2) Z analizo vsebine normativnih dokumentov bomo prepoznali obstoječe ukrepe, ki jih država predpisuje za izvajanje javne politike oz. doseganje ciljev na posameznih od področij javnega interesa na polju športa;
- 3) Preko podatkov, pridobljenih z izvedbo polstrukturiranih intervjujev bomo analizirali poglede in ocene o dejanskem, vsakodnevnem državnem upravljanju preučevane politike s strani v to politiko ključnih vpletenih institucij.²

V sklepnem delu članka bomo izpostavili temeljne ugotovitve, na podlagi katerih bomo razvili razpravo o preučevanih fenomenih, njihovi implikaciji za prakso in možnih rešitvah, ki se ponujajo na podlagi raziskanega.

² V obdobju od 12. julija do 13. oktobra 2011 je bilo izvedenih sedem polstrukturiranih intervjujev s skupno desetimi sogovorniki iz petih različnih državnih in nedržavnih institucij, ki so pristojne za oblikovanje in/ali izvajanje ukrepov in aktivnosti, povezanih s spodbujanjem netekmovalnega športnega udejstvovanja ljudi v Sloveniji.

Šport, javno dobro in vloga države

V okviru delovanja posameznih športnih institucij, pa tudi institucij oblasti se je zlasti v 20. stoletju, pogosto pa tudi že pred tem, začela razvijati posebna politika, ki se osredotoča na spodbujanje telesne oz. športne aktivnosti državljanov (*physical / sport activity*). To je pomenilo, da so zainteresirane institucije z namenom postavljanja pravil, lahko pa tudi razreševanja problemov ter motiviranja posameznikov ali skupin v družbi za telesno oz. športno aktivnost, vzpostavile določene aktivnosti in ukrepe za doseg te ciljev, s tem pa tudi ustrezno institucionalno in finančno podporo za njihovo izvajanje.

Poseg države v sfero športa in športnega udejstvovanja posameznika, ki je bil vse do danes primarno utemeljen na motivu zdravja, predvsem v zadnjih obdobjih pa se je razširil še na motiv t.i. aktivnega preživljanja prostega časa in kvalitete življenja, je začel postajati del javnega interesa in s tem tudi potrebe po skrbi struktur oblasti države (Daugbjerg idr. 2009). Vloga pristojnih institucij države naj bi bila v primeru športne aktivnosti prevladujoče spodbujevalna, kar pomeni, da od prebivalcev nič ne terja, ampak jih z neprisilnimi in neobvezujočimi sredstvi (ukrepi) ???podpira pri njihovi skrbi za večjo športno aktivnost. V tem smislu lahko govorimo o tem, da v primeru politike, ki se nanaša na športno aktivnost državljanov – neodvisno od tega, ali to politiko izvajajo institucije države, avtoritete športne oblasti, ali oboje skupaj – pristojne institucije vršijo obliko pozitivnega in s strani posameznikov ter skupin zaželenega poseganja, ki je usmerjen v višjo stopnjo njihove dobrobiti, blagostanja, kvalitete življenja nasploh. Vsekakor pa je pri tem ključno vprašanje na kakšen način in kako uspešno to poseganje na koncu tudi izvedejo in ga s tem tudi legitimirajo.

Kadar preučujemo šport skozi prizmo javnega interesa v njem, nas v tem okviru vsekakor zanima tudi nabor konkretnih aktivnosti in vseh s temi aktivnostmi povezanih procesov, dejavnikov in načinov njihove izvedbe s strani institucij oblasti, ki na takšen način stremijo k zagotavljanju javnega interesa in zmanjševanju potencialnih problemov v družbi (Fink Hafner, ur. 2008). Od ideološko pogojenega razumevanja športa se politika kot javno-interesno delovanje oblasti loči v tem, da je osnovana na predpostavkah doseganja konkretnih ciljev, ki temeljijo na načelih skupnega dobra in interesov neke družbe v najširšem možnem smislu. S tovrstnim odzivanjem na splošne potrebe v družbi ter neposrednim delovanjem v njej pa oblast na nek način posega in regulira delovanje športa. Sam vstop države na polje športa sicer ni nikakršna novost in posebnost, saj predvsem v evropskem prostoru različne vrste državne regulacije športa z različnimi javnointeresnimi motivi beležimo že od 19. stoletja dalje (glej npr. McGuigan, 1996, Henry, 1997, Šugman, 1997, Kustec Lipicer, 2006). Že od konca 18. stoletja dalje pa oblasti po svetu sprejemajo posamezne zakone in podzakonske predpise, oblikujejo kriterije tega, kaj je javni interes v športu in kako ga zasledovati, načine državnega financiranja in reguliranja nezaželenih delovanj, ki so posledica ukvarjanja s športom (npr. nasilje, doping; op. avt.) (Tomlison in Young, 2006). Ti vidiki političnega se skozi zgodovino razvijajo kot logično nadaljevanje oz. nadgrajevanje prvotnih, prevladujoče ideološko pogojenih odnosov boja za prevlado, kar je sicer pravilo za različna področja delovanja, ne le šport.

Z namenom preučevanja vloge države na polje športa Ian Henry razvije dve temeljni tipologizaciji, ki pojasnjujeta razloge, vzorce in oblike poseganja države v šport. S politično ideološkega pogleda na šport v svetu obstajajo tri prevladujoče skupine ideologij, ki po avtorjevem mnenju pojasnjujejo tri temeljne razloge za poseganje države v šport (Henry, 2004). Laburistična ideologija tako šport razume kot promotorja nadaljnega političnega razvoja, spodbujevalno vlogo države v njem pa zlasti na tistih področjih športa, ki se zaradi ekonomskih razlogov ne uspejo samostojno uveljaviti). Ideologija konzervativizma je do športa pretežno indiferentna, z izjemo vrhunskega oz. elitnega športa, ki mu priznava poseben, prestižen status in zato tudi vidi svoje mesto pri njegovem spodbujanju. Nasploh pa se šport razume kot sicer pomemben element promocije družbenih vrednot, vlogo države v njem pa kot spečega čuvaja, ki naj poskrbi za neodvisno delovanje športnih teles, saj v nasprotnem primeru prihaja do nevarnosti skorumpiranosti športa. Skrajni primer zanikanja vloge države v športu, prav tako pa tudi športa in države samostojno, predstavlja ideologija marksizma. Po tej je šport odraz dominantnih vrednot, ki pa zaradi institucionalizacije športa izgubi idejo spontanosti in igre, in se bo zaradi tega sam od sebe uknil. Razumevanje športa skozi ideološko prizmo slovenske politike je skozi čas možno najti nekje na meji med laburističnim in konzervativnim dojemanjem (glej. npr. Šugman, 1997; Kristan, 2000; Vodeb, 2000; Lukšič, 2002), kar je pomembno prepoznati zaradi potrebe po nadaljnjem pojasnjevanju bolj operativnega odnosa oblasti do t.i. javnega interesa športa.

Kadar se odločimo za preučevanje načinov optimalnega ter učinkovitega političnega izvajanja in upravljanja t.i. javnega interesa v športu, se sprašujemo o kontekstu športne javne politike (oz. v izvorniku politike kot *public policy*), ki jo za različne ciljne skupine vsakodnevno izvajajo za to pristojne institucionalne strukture države (oz. v izvorniku politike kot *polity*), in na katerega naj bi imeli politično ideološki pritiski zgolj še omejeni vpliv.

Odnos do športa in javna politika v Republiki Sloveniji nasploh

Različni javnomnenjski podatki kažejo, da smo Slovenci nadpovprečno telesno oz. športno aktivna populacija tako v svetovnem, kot tudi evropskem merilu. To še prav posebej velja za posameznike, stare do 25 let, srednješolce, zaposlene za polni delovni čas, posameznike, ki svoje zdravje ocenjujejo kot odlično, pa tudi tiste, ki ocenjujejo, da so slabega zdravja (npr. podatki SJM, ISSP, Eurobarometer; analiza Kustec Lipicer idr. 2011). Podobno ugodno sliko o vlogi športa dajejo tudi vrhunski dosežki, ki jih na največjih mednarodnih športnih prireditvah dosegajo vrhunski športniki – tako neinvalidi kot invalidi. Kljub tej izjemno ugodni sliki pa že omenjeno javnomnenjski podatki nazorno govorijo o izrazito nadpovprečnem odnosu do lastne telesne oz. športne aktivnosti družbeno najbolj občutljivih skupin državljanov Slovenije. Zelo podpovprečno so vsakodnevno telesno oz. športno aktivni tisti posamezniki, ki niso uspeli pridobiti nobene formalne izobrazbe, tisti, ki so zaposleni za skrajšani delovni čas, gospodinje, brezposelni in starejši od 65 let. Pričakovano opisanemu so družbene in ekonomske strukturne razlike večje tudi v primeru organiziranih oblik športa, kjer je večinoma vadbo potrebno plačati (prav tam).

Po rezultatih ankete ISSP (2007) okoli 60% vprašanih v Sloveniji ocenjuje tudi, da bi država morala namenjati več denarja za šport, kar je eden od najvišjih svetovnih deležev, in nikakor ni primerljiv z deleži držav, s katerimi se lahko primerjamo glede na naš splošen odnos do telesne oz. športne aktivnosti. Podobno tudi po rezultatih Eurobarometra kar 56 % Slovencev meni tudi, da bi morala EU

bolj posegati v vsebine, ki se nanašajo na šport v Evropi. 65% jih meni, da bi moral biti šport omenjen tudi v ustavnem dokumentu EU. Vsi ti deleži so rahlo višji od povprečja v Evropi. Intenca slovenskih državljanov po poseganju države v šport pa je, vsaj sodeč po teh javnomnenjskih rezultatih, vidna zlasti v primeru, ko državo vidijo kot nadzornika oz. regulatorja ter finančnega spodbujevalca telesne oz. športne aktivnosti državljanov.

Povojni interes države na področju športa se je v Sloveniji formaliziral s sprejemom Zakona o telesnokulturnih skupnostih od leta 1973. Zanj so že od vsega začetka dalje prvenstveno pristojne institucije, ki skrbijo za vsebine s področja športa in izobraževanja.

Danes pravno podlago za izvajanje športne politike pri nas predstavlja Zakon o športu (1998). Po zakonu je javni interes v športu nacionalnega in lokalnega pomena in je opredeljen v okviru spodnjih petih področij in skupin (ZSpo, 1998):

- športna vzgoja oz. dejavnost otrok in mladine, ki se prostovoljno ukvarjajo s športom zunaj obveznega vzgojno-izobraževalnega programa, ne glede na njegovo pojavno obliko;
- športna rekreacija oz. športna dejavnost odraslih vseh starosti in družin;
- kakovostni šport oz. priprava in tekmovanje posameznikov, ki nimajo objektivnih strokovnih, organizacijskih in materialnih možnosti za vključitev v program vrhunškega športa in jih program športne rekreacije ne zadovoljuje;
- vrhunski šport oz. priprava in tekmovanje športnikov, ki imajo status mednarodnega, svetovnega in perspektivnega razreda.
- šport invalidov oz. dejavnost invalidov vseh starosti, ki se prostovoljno ukvarjajo s športom.

Za izvajanje opredeljenega javnega interesa so zakonsko predpisani sklopi treh ključnih skupin ukrepov, in sicer finančnih, programskih ter infrastrukturnih (prav tam). Med finančne ukrepe uvrščamo zagotavljanje sredstev za realizacijo nacionalnega programa, vodenje stimulativne davčne politike, zagotavljanje sredstev za realizacijo dela nacionalnega programa, ki se nanašajo na lokalne skupnosti in z zagotavljanje sredstev za izvedbo lokalnega programa športa in v pomembnem obsegu tudi spodbujanje in zagotavljanje pogojev za opravljanje in razvoj športnih dejavnosti, ko se to nanaša na finančno spodbujanje in zagotavljanje pogojev. Med programskimi ukrepi gre prav tako izpostaviti spodbujanje in zagotavljanje pogojev za opravljanje in razvoj športne dejavnosti, ko se to nanaša na vsebinske in strokovne priprave in izvedbe programov in projektov športne aktivnosti. Med infrastrukturnimi ukrepi pa so zakonsko navedeni zlasti ukrepi načrtovanja, gradnje in vzdrževanja javnih športnih objektov.

Normativno operativna izvedba zakonsko predpisanih ciljev in ukrepov je bila vzpostavljena v Nacionalnem programu športa v RS (2000, 2011 predlog), kot srednjeročnem, desetletnem strateškem dokumentu države, ki ga pripravi Vlada RS, potrdi pa Državni zbor RS. V tem dokumentu naj bi bili natančno opredeljena pričakovanja in konkretne aktivnosti, ki naj bi jih izvedla država z namenom doseganja zastavljenih ciljev. Razlika med temeljno zakonsko opredelitvijo in omenjeno operativno je v tem, da slednja omogoča bolj sistematično in celovito razumevanje, vsakodnevno izvajanje ter tudi spremljanje dejansko izvedenih aktivnosti.

Splošna normativna analiza navedenih ciljev in ukrepov kaže, da so področja in tudi ciljne skupine javnega interesa, ki jih oblast predvideva v okviru svojega delovanja, prvenstveno spodbujevalne narave in da so primerljivi tako s teoretično izpostavljenimi dobrimi mednarodnimi zgledi, kot tudi vsebino temeljnih mednarodnih pravno-političnih dokumentov s področja športa UNESCO, Sveta Evrope in EU. Temeljne vsebine in ukrepi se z normativnega zornega kota tudi smiselno medsebojno povezujejo oz. dopolnjujejo, kar naj bi pritrjevalo oceni, da je politika celovito zastavljena, saj odgovarja tako prevladujoče sprejetim motivom, ki opravičujejo poseg države na področje športa, pogojno pa tudi temeljnimi ukrepi za doseg teh ciljev. Dodatno omenjenemu pritrjujejo tudi aktualne raziskave in temeljni podatki, s katerimi razpolagajo odgovorni oblikovalci in izvajalci politike (analiza Jurak, 2010, NPŠ 2010-2020-predlog, Grujić in Jeraj 2011).

Kljub temu pa, da normativna podoba stanja katerekoli javne politike predstavlja pomemben vpogled in razumevanje politike, praviloma še ne zagotavlja sama po sebi hkrati tudi celovitega vpogleda v njeno dejansko, vsakodnevno operativno izvajanje in izkušnje različnih skupin, ki so neposredno ali posredno vpleteni v te procese. Na to opozarjajo številne policy-analitične teorije t.i. implementacijskih študij, ki so bile izoblikovane večinoma na podlagi analiz na konkretnih primerih javnih politik (o tem npr. Pressman in Wildavsky, 1984; Lipsky; 1987; Hill, 2007). Z namenom celovitega in po posameznem od izpostavljenih področij javnega interesa strukturiranega poznavanja državnega zasledovanja javnega interesa smo zato izvedli podrobnejšo finančno in programsko analizo razmer, kot se kaže skozi konkretne podatke t.i. vsakodnevnega oz. dejanskega izvajanja javne politike športa za vse.

Spodaj prikazane ugotovitve izvedene analize na primeru Slovenije so temeljito zamajale zgoraj prikazano idealno stanje, pokazale na velike implementacijske vrzeli v izvajanju politike športa za vse ter vsaj posredno pomagale razumeti tudi ugotovljene podpovprečne ocene o telesni aktivnosti pri specifičnih, manjšinskih, a socialno nesporno bolj občutljivih skupinah slovenskih državljanov.

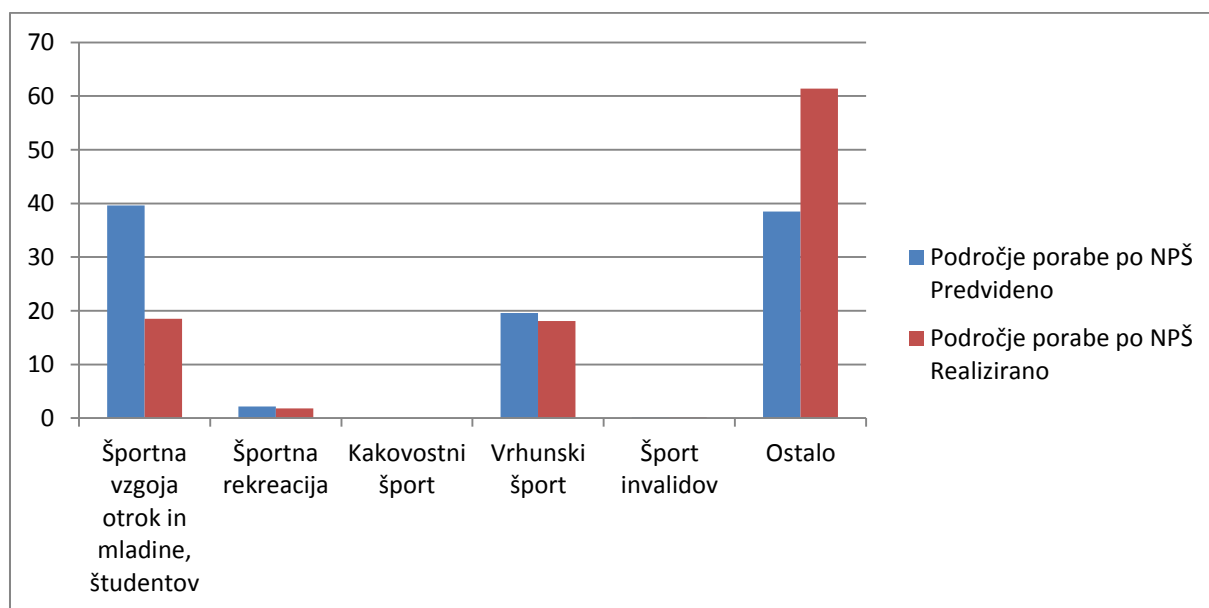
Finančni podpora javni politiki

Pogled na javnofinančna sredstva, namenjena za izvajanje javnega interesa v športu na nacionalni ravni pri nas kaže, da se obseg javnih sredstev glede na BDP v povprečju skozi obdobje od leta 2001 do 2010 povečuje, še prav posebej v okviru investicij v šport. Zlasti v zadnjem obdobju pomemben delež pri tej rasti prevzemajo tudi EU sredstva. V povprečju je delež uresničevanja javnega interesa na državni ravni med leti 2001 in 2010 izjemno porastel in načrtovane presega za kar 35%. V letu 2010 npr. je bila realizacije kar 232,9 %! Podobno dobra je tudi realizacija javnega interesa na lokalni ravni, ki sicer ni v centru naše analize, se pa giblje za okoli 10 % nad predvidenim povprečjem (Grujić in Jeraj 2011).

Nadaljnja, podrobnejša analiza finančne porabe javnih sredstev po posameznih področjih javnega interesa, kot so opredeljeni v zakonu, pa presenetljivo pokaže na ekstremna finančna nesorazmerja pri porabi javnih sredstev. Idealno bi bilo pričakovati, da se bo delež javne porabe vsaj približno ustrezno porazdelil po petih področjih javnega interesa. To bi idealno pomenilo, da bi vsak od njih

prejel 20 % javne proračunske pogače. Podrobnejši vpogled v že načrtovano, nadalje pa tudi realizirano porazdelitev sredstev temu ne pritrjuje (glej preglednico in slike spodaj). Eno od petih področij javnega interesa v športu – kakovostni šport sploh ne prejema nikakršnega javnega financiranja na nacionalni ravni, dva nadaljnja – šport invalidov in športna rekreacija – prejemata skupaj manj kot 2,5 % proračunskega denarja za šport, okoli 20 % podporo vsak pa prejmeta še preostala dva področja javnega interesa – vrhunski šport in šport otrok in mladine. Preostali zneski so namenjeni drugim, vsekakor ne neposredno kot javni interes opredeljenim postavkam, med katerimi v desetletnem obdobju le športni objekti sami prejmejo polovico celotnega proračuna za šport na nacionalni ravni. Tako podrobnejši razrez finančne strukture pokaže, da je poleg petih postavk, ki so vsebinsko logično povezane s petimi področji javnega interesa, v proračunu tako na državni kot lokalnih ravneh vključeno še pet drugih postavk – to so razvojne in strokovne naloge v športu, delovanje društev, zvez in zavodov, velike mednarodne športne prireditve, športni objekti in drugo, ki jim je skupaj namenjenih 60 % celotne proračunske porabe, in to kljub temu, da zakonsko sploh niso opredeljeni kot področja javnega interesa države. Slednjih pet postavk po teorijah javnih politik ne sovпада neposredno z vsebinami javnega interesa, temveč prej in zgolj posamičnih ukrepov, ki se jih uporabi za zasledovanje vsebine javnega interesa.³ Prav tako tudi ni razvidno za katera od petih področij javnega interesa v športu se dejansko namenja financiranje omenjenih petih ukrepov.

Slika: Proračunska porazdelitev po področjih javnega interesa v športu na državni ravni

*Ostalo: Razvojne in strokovne naloge v športu, Velike mednarodne športne prireditve, Delovanje društev, zvez in zavodov, Športni objekti, Drugo.

Vir: izračuni na podlagi Grujić in Jeraj 2011.

³ Cilj javne politike opisuje vsebinske in vrednotno podprte namene, poslanstvo, ki jih država želi doseči z izvajanjem neke politike, t.j. za zagotavljanje javnega interesa. Ukrepi oz. instrumenti javne politike pa so sredstva, načini, pripomočki, orodja, ki jih ima na razpolago država za doseganje svojih ciljev (Howlett in Ramesh, 1995: 80-81).

Prav tako se pokaže, da obstaja pomemben razkorak med predvidenimi deleži porabe glede na državno in lokalno raven, še bolj kot to pa tudi dejstvo, da obstaja izjemen razkorak med predvidenimi in dejansko realiziranimi deleži v preučevanem obdobju med leti 2001 in 2010.

Na lokalni ravni je omenjeni odstotek predvidene porabe za neposredna področja javnega interesa mnogo višji od predvidene porabe na državni ravni in znaša 80,1 % (oz. 78,2 % brez področja vrhunškega športa). Za druga področja, ki se neposredno ne nanašajo na javni interes je predvidena 20 % poraba sredstev, od tega 10 % za športne objekte. Vendar pa je v primeru lokalne ravni alarmanten podatek o dejanski realizaciji predvidene porabe, saj je glede na predvideno porabo kar 60,2 % sredstev nerealiziranih. Pri tem je najbolj negativen trend viden na področju športne vzgoje otrok in mladine ter športne rekreacije. Na račun omenjene nerealizacije ponovno največ pridobi financiranje športnih objektov, ki je po predvidevanjih kar za 51,8 % nad finančno obremenjeno. Namenskost gradnje športnih objektov, kot ukrepa javne politike za doseganje ciljev na petih temeljnih področjih zakonsko opredeljenega javnega interesa v športu pa ni razvidna!

Preglednica: Odstotek realizirane in predvidene poraba za šport v Republiki Sloveniji, po NPŠ, obdobje 2000-2010

Področje porabe po NPŠ	Država (predvidena poraba)	Država (realizirana)	Razmerje med realizirano in predvideno porabo ⁴	Lokalne skupnosti (predvidena poraba)	Lokalne skupnosti (realizirana poraba)	Razmerje med realizirano in predvideno porabo ⁵
Športna vzgoja otrok in mladine	32,7	18,2	-14,5	58,4	14,9	-43,5
Športna dejavnost študentov	6,9	0,3	-6,6	0	0	0
Športna rekreacija	2,2	1,8	-0,4	18	2,9	-15,1
Kakovostni šport	0	0	0	7,2	4,2	-3
Vrhunski šport	19,6	18,1	-1,5	2,7	3,4	0,7
Šport invalidov	0,2	0,2	0	1,8	0,2	-1,6
Razvojne in strokovne naloge v športu	7,1	6,3	-0,8	1,1	1,1	0
Delovanje društev, zvez in zavodov	8,4	4,5	-3,9	1,6	10,2	8,6
Velike mednarodne športne prireditve	0,6	0,4	-0,2	0,2	1,3	1,1
Športni objekti	22,4	48,7	26,3	9	60,8	51,8
Drugo	0	1,5	1,5	0	0,9	0,9
Skupaj	100,1	100	-0,1	100	99,9	-0,1

Vir: izračuni na podlagi Grujić in Jeraj 2011.

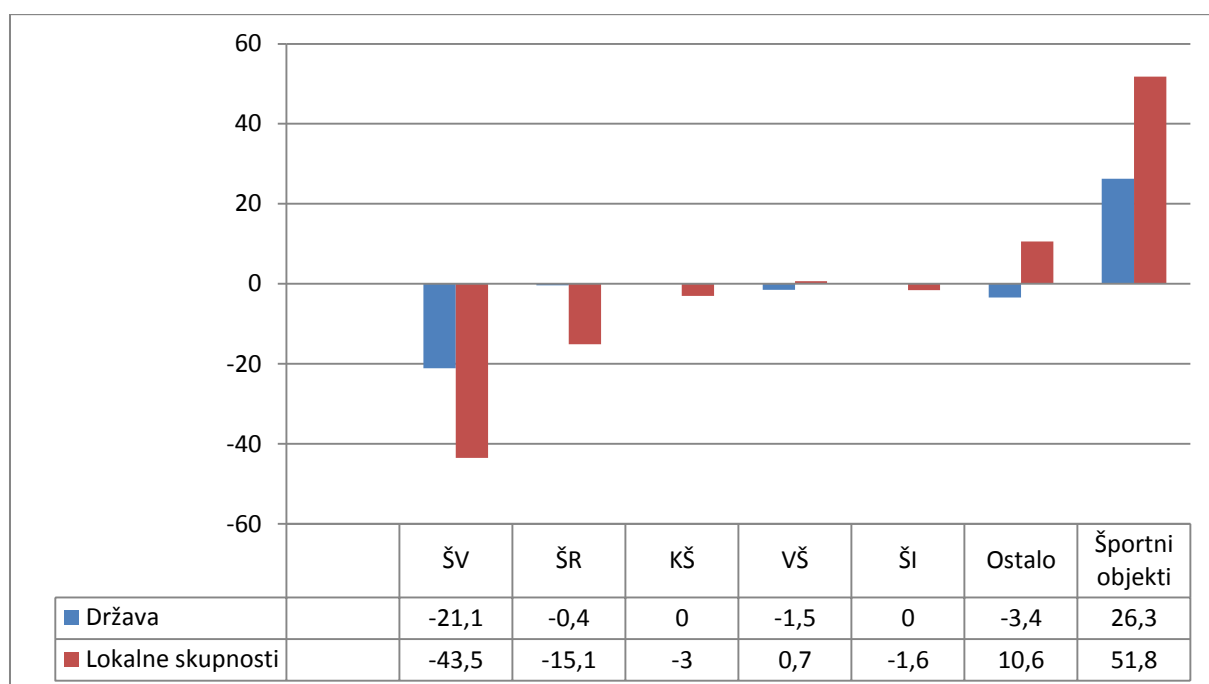
Iz dodatne slikovne ilustracije, ki jo predstavljamo v spodnjem grafu, so opisani pozitivni in negativni finančni trendi med načrtovano in dejansko finančno podporo tako na državni kot lokalni ravni še

⁴ Odstotek realizirane porabe odštet od odstotka predvidene porabe.

⁵ Odstotek realizirane porabe odštet od odstotka predvidene porabe.

bolj nazorno razvidni in zgovorni. Kažejo, da z izjemo ekstremno nadpovprečne finančne realizacije države v primeru športnih objektov – torej vsebine, ki neposredno sploh ne sovпада s področjem javnega interesa v športu, ampak je kvečjemu ukrep, ki ga lahko vsako od področij uporabi pri zasledovanju svojih ciljev in poslanstva -, finančna realizacija ni uspešna. Delna izjema od tega je tudi nadpovprečna finančna realizacija na področju vrhunškega športa. Najbolj podpovprečna realizacija je prisotna na področju športa za ciljne skupine otrok, mladine in študentov. A velja opozorilo, da to ne izključuje že ugotovljenega izhodiščnega nesorazmerja v porazdelitvi finančnih sredstev na vsa zakonsko opredeljena področja javnega interesa v športu.

Slika: Razmerje med realizirano in predvideno porabo za šport po NPŠ, obdobje 2000-2010 (1- država; 2 – lokalni nivo)

Legenda: ŠV: šport otrok, mladine in študentov; ŠR: športna rekreacija; KŠ: kakovostni šport; VŠ: vrhunski šport; ŠI: šport invalidov; OSTALO: Razvojne in strokovne naloge v športu, Velike mednarodne športne prireditve, Delovanje društev, zvez in zavodov, Drugo.

Vir: izračuni na podlagi Grujić in Jeraj 2011.

Analiza javnopolitičnih ukrepov

Nadalje je s pomočjo analize vsebine temeljnih normativnih dokumentov na ravni države (Zakon o športu 1998, Nacionalni program športa v RS 2000-2010 (NPS, 2000) ter predlog NPŠ za obdobje 2011-2020) možno prepoznati obseg v njej predvidenih posamičnih ukrepov za doseganje ciljev javne športne politike oz. njenega javnega interesa. Upoštevajoč teorije in tipologizacije javnopolitičnih instrumentov (*policy instruments*) ter ukrepov (*policy measures*), ki jih pri svojem delovanju z

namenom doseganja zastavljenih ciljev izvaja država (Majchrzak, 1984; Hood, 1986, Vedung, 1997; Howlett in Ramesh, 2005; Kotar, 2007) je možno ločiti med nizom ukrepov in instrumentov, ki jih z namenom uresničevanja javnega interesa in ciljev javnih politik lahko uporabi. Ti so lahko prisilni, ali spodbujevalni, lahko informirajo, osveščajo, so finančni, programski, materialni ali nematerialni.

Ocena stanja in oblik državnih ukrepov je bila izveden s pomočjo za te namene posebej vzpostavljene kodirne metode oz. metode analize besedila.⁶ Kodirali smo analizo vsebine Nacionalnega programa športa v RS 2000-2010 (NPS, 2000) ter predloga za naslednje obdobje (2011-2020) ter mednarodno relevantne dokumente, v katerih so natančneje opredeljeni operativni ukrepi za doseganje ciljev javne politike športne aktivnosti UNESCO, Sveta Evrope in EU.⁷ Kodirane vsebine smo razvrstili v 7 različnih vsebin ukrepov oz. instrumentov, ki smo jih vnaprej opredelili na podlagi že izpostavljenih teorij javnopolitičnih ukrepov in instrumentov, pregleda izbrane literature o športnih politikah iz WoS in kvalitativne analize temeljnih političnih dokumentov na polju športa (o tem glej npr. Kustec Lipicer idr. 2010); in sicer:

- 1) regulatorne ukrepe, ki se nanašajo na sprejem nove, preoblikovanje že sprejete pravne regulative in ukrepe za različne vrste nadzora;
- 2) finančne ukrepe, ki se nanašajo na ukrepe dajanja pozitivnih (npr. subvencije) in negativnih (npr. plačevanje kazni) spodbud v okviru športne aktivnosti prebivalstva;
- 3) programske ukrepe, ki se nanašajo na vzpostavljanje novih, izvajanje že obstoječih, ukinjanje posameznih športnih programov, statistično spremljanje dela, učinkovitost dela, izobraževanje, strokovne programe;
- 4) koordinacijske ukrepe, ki predvidevajo različne vrste sodelovanja znotraj ministrstva, med ministrstvi, z lokalno oblastjo, z mednarodnimi organizacijami, s športno sfero, s stroko in drugo javnostjo;
- 5) infrastrukturne ukrepe, ki predvidevajo gradnjo, vzdrževanje, obnovo športnih objektov, površin, parkov, okolja, skrb za športne pripomočke;
- 6) komunikacijske ukrepe, ki se nanašajo na ukrepe države za osveščanje in informiranje o športu in aktivnostih, bodisi lastno ali preko medijev in
- 7) simbolne oz vrednotne ukrepe, kot so izpostavljanje dobrih zgledov, sklicevanje na šport kot vrednoto, kot del narodne zavesti.

⁶ Uporabe kodirne metode je prepoznati ukrepe, ki jih v svojih operativnih dokumentih (npr. nacionalnih programih, strategijah, akcijskih načrtih ipd.) predpisuje oblast (država na nacionalni ravni, pristojni organi na ravni lokalnih skupnosti, organi mednarodne skupnosti oz. oblasti na nadnacionalni ravni) z namenom doseganja ciljev javnega interesa v športu. Postopek kodiranja je tipičen in sledi običajni kodirni metodologiji (o tem glej npr. McNabb, 2010:303-325). Enota kodiranja v posameznem programu je 'kvazi- stavek', ki ga razumemo kot stališče oz. argument. Stališče oz. argument je zapisana vsebina posameznega ukrepa oblasti. V najbolj preprosti obliki je posamezno stališče oz. argument zapisan kot stavek, in kot tak predstavlja osnovno enoto sporočilnosti, ki se ji glede na vsebino sporočila pripiše posamezno oznako oz. kodo.

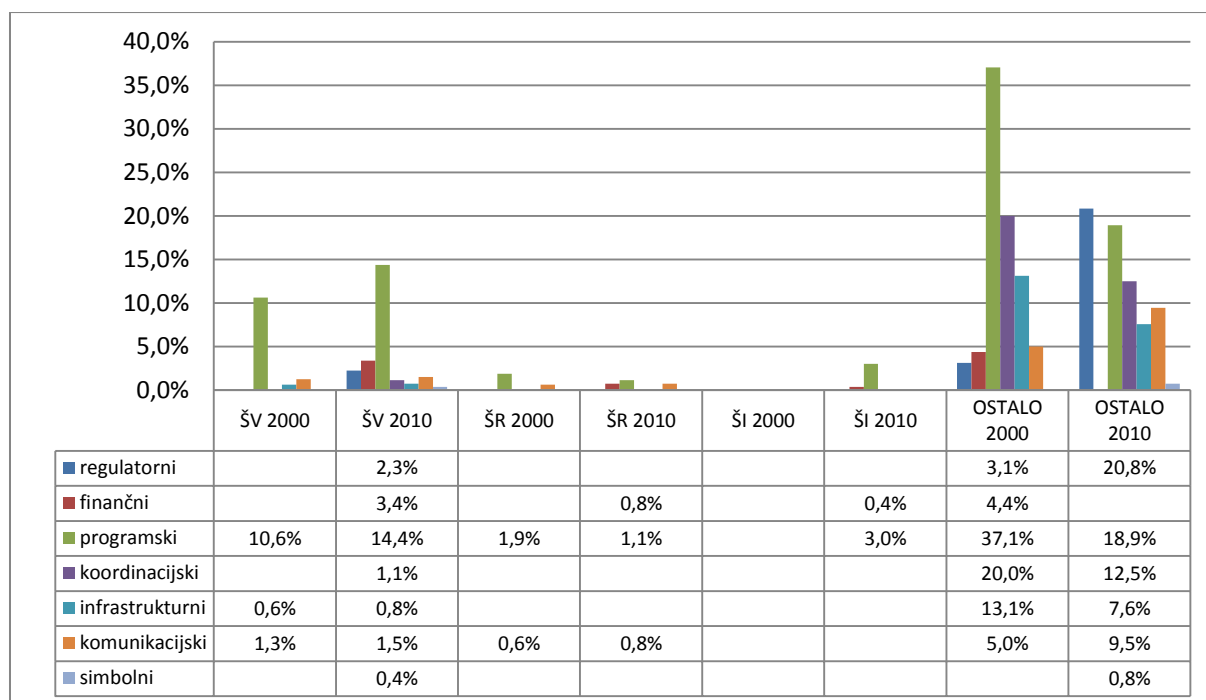
⁷ Gre za naslednje dokumente: UNESCO - Mednarodna listina o telesni vzgoji in športu - *International Charter of Physical Education and Sport* (1978); Svet Evrope - Evropska listina o športu - *The European Sport Charter* (1992) in EU - Bela knjiga o športu in Akcijski načrt Pierre de Coubertin Evropske unije (2007).

Izvedena kodirna analiza dokumentov izbranih dokumentov razkriva, da Zakon o športu le-teh ne opredeljuje, ampak jih prepušča v popolno pristojnost Nacionalnemu programu športa. V omenjenem dokumentu, ki je veljal za desetletno obdobje 2000 – 2010, je bilo izpostavljenih 160 različnih javnopolitičnih ukrepov, med katerimi so po pričakovanjih prevladovali t.i. programski ukrepi, ki se nanašajo na spodbujanje posameznih športnih programov, programov usposabljanja, izobraževanja, strokovnih programov in njihovega statističnega spremljanja. Na drugem mestu po pogostosti se pojavljajo koordinacijski ukrepi, ki opredeljujejo načine sodelovanja države z drugimi skupinami vpletenih v športno javno politiko. Med slednjimi se najbolj izpostavlja sodelovanje s stroko in zainteresirano javnostjo, malo, če sploh pa predvsem znotraj in medsektorske koordinacije. Odstotek omembe infrastrukturnih ukrepov je glede na obseg finančne realizacije za te iste namene, relativno majhen. Še manjši pa je delež omembe komunikacijskih, finančnih ter regulatornih ukrepov.

Primerjava ukrepov s sedaj aktualnim predlogom novega desetletnega programskega dokumenta države (NPŠ 2010-2020) pokaže, da se je vsebinski delež omembe ukrepov precej spremenil. V celoti se je število državnih ukrepov povečalo za 60 %, s 160 na 264. Najbolj je porastla omemba regulatornih in komunikacijskih, najbolj pa je upadla omemba programskih ukrepov, pa tudi koordinacijskih ukrepov.

Poleg samih tipov različnih ukrepov je potrebno poznati tudi njihovo namenskost znotraj posameznega področja javnega interesa. Kot kaže spodnja slika je obseg predvidenih ukrepov po posameznih področjih javnih politik izrazito neenakomeren. Vsebinsko gledano porazdelitev različnih vrst ukrepov odlikava zelo podobno stanje kot v primeru finančnih porazdelitev. Že zgolj normativni operativni načrt pokaže, da je število predvidenih ukrepov po posameznih področjih javnega interesa razporejeno neenakomerno, ter da se ponovno posamezni javnopolitični ukrepi razumejo kot javni interes (v sliki označeno pod oznako 'drugo/ostalo' – to se zlasti navezuje na t.i. področje infrastrukture v športu, ki bi jo po vseh teorijah morali razumeti kot ukrep za doseganje ciljev javne politike, ne pa kot cilj javnega interesa samega po sebi). Po obsegu je znotraj t.i. področja 'ostalo' predvidenih kar 83 % vseh javnopolitičnih ukrepov na področju športa v NPŠ 2000-2010 ter 70 % v predlogu NPŠ 2011-2020. V okviru temeljnih petih področij javnega interesa pa NPŠ največ ukrepov predvideva na področju športa otrok in mladine (12, 5 % v NPŠ 2000-2010 in 24 % v predlogu NPŠ 2011-2020), okoli 2,5 % ukrepov od vseh je v obeh NPŠ predvidenih za športno rekreacijo, 0 za kakovostni šport v obeh programih, 0 za šport invalidov v NPŠ 2000-2010 ter 3,5 % v predlogu NPŠ 2011-2020 za to isto področje.

Slika: Odstotek javnopolitičnih ukrepov za izvajanje javne politike na posameznih področjih javnega interesa v športu

Legenda: ŠV: šport otrok, mladine in študentov; ŠR: športna rekreacija; ŠI: šport invalidov; OSTALO: Razvojne in strokovne naloge v športu, Velike mednarodne športne prireditve, Delovanje društev, zvez in zavodov, Športni objekti, Drugo. Ukrepov za kakovostni šport ni, ker jih analizirani dokumenti sploh ne predvidevajo.

Vir: izračuni na podlagi Grujić in Jeraj 2011.

Nadaljnja primerjava deležev posameznih vrst javnopolitičnih ukrepov z ukrepi, ki jih predvidevata oba temeljna mednarodna pravno-politična dokumenta (Bela knjiga o športu EU ter Sveta Evrope) pritrjuje vsebinsko podobnim vrstam javnopolitičnih ukrepov oblasti. Delno izjemo pri tem predstavlja le šibkejša podpora regulatornim ukrepom, ki pa jo je možno povezovati tudi z naravo dejanskih formalnih (ne)pristojnosti oblasti na področju športa na nacionalnih in mednarodnih ravneh oblasti (glej preglednico spodaj).

Preglednica: Struktura javnopolitičnih ukrepov v Sloveniji

	NPS 2000	NPS 2011	BK, EU	SE	skupaj
regulatorni	3,1	23,1	5,0	0,0	12,4
finančni	4,4	4,2	2,0	4,2	3,8
programski	51,9	37,5	47,0	29,2	42,5
koordinacijski	20,0	13,6	33,0	43,8	21,3
infrastrukturni	13,8	8,3	0,0	16,7	9,1
komunikacijski	6,9	12,1	11,0	4,2	9,8
simbolni	0,0	1,1	2,0	2,1	1,0

V tretjem delu z namenom razumevanja dejanskega vsakodnevnega izvajanja zastavljenih normativnih ukrepov s strani v politiko vsakodnevno vpletenih skupin predstavljamo tudi mnenja, ocene, poglede le-teh.

Ocene ključnih političnih odločevalcev in izvajalcev javnega interesa športa za vse

Osrednji namen tega poglavja je predstaviti in povzeti ocene in zaznave o vlogi države pri športni aktivnosti državljanov, kot jih opredeljujejo in ocenjujejo predstavniki ključnih odločevalskih teles na področju športne politike v Republiki Sloveniji, ki se ukvarjajo z oblikovanjem in izvajanjem športnih aktivnosti državljanov, ki se ne nanašajo na vrhunski ali tekmovalni šport, temveč na t.i. šport za vse, pogosto poznan tudi pod konceptom športna rekreacija.

Za naše potrebe smo identificirali skupino državnih in športnih civilnodružbenih odločevalskih teles ter z njihovimi predstavniki v obdobju med junijem in oktobrom 2011 izvedli polstrukturirane intervjuje (glej Kustec Lipicer in Ličen 2011). Izbrani sogovorniki so odgovarjali na vprašanja o pogledih in razumevanju njihove organizacije na učinkovito športno aktivnost državljanov; na vlogo države in mednarodne skupnosti ter njihovih obstoječih ukrepov pri tem; in o njihovih načrtih v prihodnje.

Med ključnimi ugotovitvami izvedenih intervjujev, ki jih izpostavljamo v nadaljevanju, se odpre vrsta že skozi finančno in normativno analizo razkritih problemov, pa tudi pojasnil zanje

- Razumevanje, kaj je športna aktivnost slovenskih državljanov, med različnimi intervjuvanimi skupinami, ki javno športno politiko oblikujejo in izvajajo, se razlikuje;
- soglasno strinjanje o pomembnosti in potrebnosti vloge države pri spodbujanju športne aktivnosti, ki je ocenjena kot relativno dobra na strani države same ter krovne športne organizacije OKS-ZŠZ, manj dobra pa s strani tiste civilnodružbene športne sfere, ki z državo nima vzpostavljenih stalnih in zakonsko opredeljenih odnosov;
- soglasje o nujnem prihodnjem sodelovanju države s civilnodružbeno športno sfero, stroko ter za medresorsko vladno koordinacijo (vsaj v povezavi z ministrstvom, pristojnim za zdravje) in tesnejšim sodelovanjem z lokalno politično ravno pri učinkovitem spodbujanju športne aktivnosti državljanov;
- nesorazmerna pokritost in nepreglednost izvajanja aktivnosti in ukrepov za spodbujanje športne aktivnosti ljudi na različnih lokalnih ravneh, ki je pogosto povezana tudi z zaznavami o politizaciji športa oz. izkoriščanja športa preko izvajanja športne politike na lokalni ravni za nabiranje volilnih točk;
- soglasje, da je trenutno stalna in močna podpora države v športu namenjena gradnji športnih objektov in zagotavljanju izvajanja vrhunskega ter tekmovalnega športa, samo posredno in marginalno pa spodbujanju drugih vidikov splošne športne aktivnosti državljanov, ki nimajo vrhunskih ali tekmovalnih športnih motivov;

- med ključnimi že obstoječimi in pozivno ovrednotenimi ukrepi države pri zagotavljanju športne aktivnosti državljanov intervjuvane skupine najpogosteje izpostavljajo infrastrukturne ukrepe (gradnjo športnih objektov) ter deloma finančno pomoč izvajanju letnih programov športa;
- med v prihodnje zaželenimi ukrepi, ki naj jih za spodbujanje večje športne aktivnosti državljanov s svojim delovanjem podpre tudi država, intervjuvani izpostavljajo različne vrste finančnih spodbud; programske in projektne ukrepe; sistemsko-regulatorne ukrepe, zlasti v odnosu do športne politike, ki se izvaja na lokalni ravni, davčno zakonodajo ter redefinicije volonterizma v športu; koordinacijske in komunikacijske ukrepe; ukrepe informiranja oz. sodelovanja z mediji ter simbolne ukrepe, usmerjene v zgledovanje po že obstoječih dobrih praksah; ter v spoštovanje temeljnih človeških pravic v okviru ukvarjanja s športnimi aktivnostmi;
- mednarodno povezovanje v primeru spodbujanja večje športne aktivnosti državljanov je prisotno, a ocenjeno kot še neizkoriščeno in omejeno. Pri tej oceni je možno prepoznati izjemo od navedenega le v primeru civilnodružbene športne organizacije, ki pri svojem delovanju ni odvisna od stalne finančne podpore s strani države in lastno mednarodno povezovanje ocenjuje kot pozitivno tako z vidika prenosa dobrih praks v Slovenijo kot tudi obratno;
- dosedanje razumevanje in odnos države do športa invalidov kot enega od petih eksplicitno zakonsko opredeljenih področij javnega interesa v športu v Republiki Sloveniji med intervjuvanimi skupinami bodisi sploh ni izpostavljeno in je s strani krovne organizacije ZŠIS-POK zaznano kot 'drugorazredno', marginalizirano, tudi stigmatizirano;
- splošna ocena aktualnega stanja oblikovanja in izvajanja javne politike za športno aktivnost slovenskih državljanov, ki niso osredotočeni v vrhunski ali tekmovalni šport, je po dosedanjih izkušnjah v to politiko (ne)posredno vpletenih odločevalskih in izvajalskih teles v državi polna še neizkoriščenih priložnosti, potrebna pravičnejše redistribucije že obstoječih razmerij v izvajanju javnega interesa v športu ter tesnejšega sodelovanja vpletenih za doseganje teh ciljev, v vsakem primeru pa neizvedljiva brez državne podpore.

ZAKLJUČKI, kot se nakazujejo skozi preliminarni pregled

Iz pregleda normativne ureditve javne politike, ki se nanaša na športno aktivnost državljanov v RS se kaže, da je ta tako s teoretskega kot tudi mednarodno primerjalnega vidika politika celovito zastavljena, saj odgovarja tako prevladujoče sprejetim motivom, ki opravičujejo poseg države na področje športa, pogojno pa tudi temeljnim ukrepom za doseganje teh ciljev. Normativna podoba stanja javne politike, ki se nanaša na športno aktivnost državljanov, predstavlja pomemben, a pogosto ne celovit vpogled v izvajanje politike, saj je pomembno vedeti tudi, kako se zapisano operativno izvaja pri vsakodnevem delovanju. Normativni pregled kaže, da se področja javnega interesa, kot tudi motivi, cilji in instrumenti ter ukrepi, ki jih oblast predvideva za svoje delovanje v okviru spodbujanja športne aktivnosti državljanov, spreminjajo tako z vidika ravni delovanja oblasti (nacionalna, mednarodna), kot tudi skozi čas. Prav tako opazujemo, da popolnega prekrivanja oz. dopolnjevanja med različnimi temeljnimi normativnimi podlagami za športno aktivnost državljanov ne moremo beležiti. Izpostavljeni motivi za poseganje države so zelo široko in večpodročno pokriti, a so z vidika definiranja ciljev manj specifično pokriti, podobno pa so tudi z vidika uporabe konkretnih ukrepov za

zasledovanje ciljev pretežno osredotočeni na izbrani manjši niz ukrepov, zlasti programskih, infrastrukturnih ter finančnih.

Med najpomembnejšimi ukrepi, ki jih uporablja država za doseganje zastavljenih ciljev se pojavljajo finančne spodbude, programsko relevantni ukrepi, ki se nanašajo predvsem na načine oblikovanja in izvajanja različnih vrst programov in aktivnosti, namenjenih za spodbujanje telesne aktivnosti, pogosto pa predvsem pred osamosvojitvijo tudi na ukrepe medsebojne medinstitucionalne koordinacije izvajanja politik. V aktualnem obdobju prevladujejo zlasti infrastrukturni in programski ukrepi. V slovenskem nacionalnem kontekstu to pomeni na že skorajda nepojasnjeno neupoštevanje vse javnopolitične cilje, instrumente, ukrepe in igralce, ki so predvideni v okviru prostovoljne (neobvezne šolske) športne vzgoje oz. dejavnosti otrok in mladine; rekreacijski šport ter šport invalidov, ki ni usmerjen v kakovostni in vrhunski šport, oz. na družbeno, ekonomsko, organizacijsko vlogo športa ter nadaljnje ukrepe, ki se ne nanašajo na telesno oz. športno aktivnost profesionalnih in vrhunskih športnikov.

Poleg prikazanega nesorazmerja med predvideno in dejansko realizacijo finančne podpore za javni interes v športu, se odpira tudi vsebinsko relevantno vprašanje o dejansko optimalni porazdelitvi finančne podpore za posamezno področje javnega interesa ter razumevanje in ločevanje med vsebinami javnega interesa in posameznimi ukrepi, ki so državi na voljo za doseganje tega interesa.

- IMPLEMENTACIJSKI PRIMANJKLJAJI,
- ZAMENJAVA CILJEV IN UKREPOV,
- NERAVNOTEŽJE FINANČNE PODPORE ZA RAZLIČNE VSEBINE JAVNEGA INTERESA
- NERAVNOTEŽJE V OBSEGU IN VSEBINI UKREPOV ZA RAZLIČNE VSEBINE JAVNEGA INTERESA
- PRIORITIZIRANJE IZBRANIH VSEBIN NA RAČUN MANJŠIN
- POTREBA PO BOLJ PARTICIPATORNEM/GOVERNANCE PRISTOPU ALI PA
- FUNDAMENTALNI PREMISLEK O VSEBINAH, USMERITVAH, CILJIH IN UKREPIH JAVNEGA INTERESA, KI PA BO ZGOLJ S TEŽAVO DELOVAL OB NEUPOŠTEVAJU MEDNARODNO OZ. NADNACIONALNO-EU DETERMINIRANIH SMERNIC JAVNEGA INTERESA NA POLJU ŠPORTA

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za družbene vede
Inštitut za družbene vede
Center za politološke raziskave

Spletna anketa Vsakdan in gibanje

Temeljna statistična obdelava in interpretacija rezultatov

Simona Kustec Lipicer, Samo Kropivnik in Gregor Čehovin

Ljubljana, avgust 2012

Povzetek

Glavni namen spletne ankete je prepoznati odnos do telesne oz. športne aktivnosti respondentov in v tej povezavi nadalje tudi njihov odnos do posameznih ukrepov za njihovo spodbujanje. Pri tem je poseben poudarek namenjen tudi vlogi obstoječih in morebitnih prihodnjih ukrepov države. S temi nameni je bilo zastavljenih 23 anketnih vprašanj, s skupaj 142 spremenljivkami. Nanje je odgovorilo 3102 respondentov, od katerih je bilo na koncu za nadaljnjo statistično analizo ustreznih 1467 enot.

Rezultati kažejo, da so respondenti neodvisno od demografskih karakteristik vsaj na nek način telesno oz. športno aktivni (odstotek takšnih, ki izjavijo, da to niso nikoli bili in tudi ne nameravajo postati v prihodnje, je bil dejansko neobstoječ). Med aktivnostmi prevladujejo zlasti t.i. prostočasne gibalne aktivnosti (sprehajanje, vadba doma, tek v naravi, kolesarjenje). Med največjimi ovirami za ukvarjanje s športom respondenti navedejo šolske oz. službene obveznosti, pomanjkanje časa in denarja. V večini primerov za lastno aktivnost poskrbijo respondenti sami, vlogo športnih društev kot relevantno navajajo v manjši meri, v še manjši pa države ter lokalne skupnosti. Po drugi strani pa na spodbujevalno vlogo slednjih gledajo izrazito pozitivno in zaželeno. Spodbujevalno vlogo države in lokalnih skupnosti bi v veliki meri podprli tudi v prihodnje, še posebej v okviru spodbujanja športa otrok in mladine, rekreativnega športa ter športa starejših in invalidov. Sodeč po dobljenih podatkih se zaenkrat kaže tudi očitna odsotnost celostnega in prepoznavnega projekta ali programa za spodbujanje športa za vse v državi.

Iz dosedaj pridobljenih podatkov se kažejo zanemarljive razlike v ocenah respondentov glede na njihov spol, v nekaterih primerih, ki bi jih bilo potrebno v prihodnje obvezno raziskati z bolj zanesljivim metodološkim orodjem, pa se nakazujejo razlike glede na starostno strukturo in izražen odnos oz. nivo respondentov do lastne telesne oz. športne aktivnosti. Na podlagi dobljenih podatkov naročniku predlagamo premislek o nadgradnji metode spletnega anketiranja v izvedbo klasične terenske anketne raziskave, s pomočjo katere bi bilo možno na metodološko reprezentativnem vzorcu slovenske populacije natančno identificirati nakazane problemske vidike in pretestirati možne alternative v prihodnje.

Ključne besede

šport, telesna aktivnost, država, ukrepi

Abstract

The main aim of this web survey is to identify the attitudes of the respondents toward their physical activities, as well as their attitudes toward the incentive measures provided by the Slovenian state. Special consideration is given to the role of the state's existing and potential future policy measures for enhancing physical activity of its citizens. In order to gather the data 23 questions were set, with 142 variables. A total of 3,102 respondents completed the questionnaire. 1,467 of the answers were appropriate for further statistical analysis.

The results show that the respondents, regardless of their demographic characteristics, are physically active or involved in sports, in one or another way. Indeed, the number of those who stated that they are not active and do not have any intentions of becoming active is essentially non-existent. Among those who participate in sports, the most common physical activities are leisure time ones, such as walking, exercising at home, jogging in natural settings, and cycling. Some of the major obstacles that the respondents report they encounter in their efforts to participate in these sports are their school or work duties, as well as a lack of time and finances. In the majority of cases, the respondents take care of their physical activities themselves; the role of sports associations is rarely mentioned, and the part played by the state and by local communities is even smaller. On the other hand, the respondents view the future incentive roles of the state and local communities as highly positive and desirable. In particular, they cite the part that the state plays in encouraging physical activities for children and youth, recreational sports, and sports for the elderly and the disabled as the most important. The results also indicate the absence of a comprehensive and recognisable state project or programme for the promotion of sports for all.

The data shows no significant differences between the respondents' assessments of their relation to the physical activity and genders. In some cases potential differences can be found in the respondents' attitudes towards their physical activity and their age, as well as also the self-assessments of the mode of their physical activities. Based on the data obtained, a special recommendation is being given to the client to upgrade the existing web survey methods to the classical terrain survey, which is based on the methodologically representative sample of the Slovenian population. This approach would enable the valid and reliable identification of the problematic aspects and issues the respondents rise about their physical activities, the state policy measures, and also the future policy alternatives, as indicated through the methodologically weaker web survey tool.

Key words

sport, physical activity, state, measures

Kazalo

Povzetek	2
Ključne besede	2
Abstract	3
Key words	3
1 Uvodna pojasnila.....	10
2 Osnovni podatki o raziskavi.....	12
3 Temeljna spoznanja.....	14
3.1 Demografija	14
3.2 Odnos do športne aktivnosti	14
3.3 Motivi za ukvarjanje s športom	15
3.4 Ovire za ukvarjanje s športom	15
3.5 Podpora za ukvarjanje s športom.....	15
3.6 Poznavanje vloge institucij in športnih programov	16
4 Opisne statistike	17
5 Primerjava spremenljivk po spolu.....	24
6 Primerjava spremenljivk po starosti	31
7 Primerjava spremenljivk po nivoju športne aktivnosti.....	38
8 Anketni vprašalnik	46

Kazalo grafov, tabel in slik

Tabela 1: Trajanje ankete	12
Tabela 2: Končni status respondentov	13
Tabela 3: Kumulativni status respondentov	13
Tabela 4: "Kako pogosto ste se vi osebno v zadnjem letu dni ukvarjali s posamezno od spodaj navedenih telesnih oz. športnih aktivnosti?" (1 – nikoli, 2 – nekajkrat letno, 3 – nekajkrat mesečno, 4 – nekajkrat tedensko, 5 – skoraj vsak dan ali vsak dan).....	17
Tabela 5: "Ali ste član kakšnega športnega društva?"	17
Tabela 6: "Ali ste član kakšnega športnega centra (npr. fitnes kluba, rekreacijskega centra)?"	17
Tabela 7: "V kolikšni meri so za vas osebno pomembni naslednji motivi/razlogi za vašo telesno oz. športno aktivnost? (1 – povsem nepomembni, 2 – nepomembni, 3 – niti nepomembni niti pomembni, 4 – pomembni, 5 – zelo pomembni)"	18
Tabela 8: "Ocenite na lestvici od 1 do 5, koliko vas pri vaši telesni oz. športni aktivnosti ovira naslednje (1 – sploh me ne ovira, 2 – me ne ovira, 3 – niti me ne ovira niti me ovira, 4 – me ovira, 5 – zelo me ovira)"	18
Tabela 9: "Koliko spodnje trditve držijo za vas osebno?"	19
Tabela 10: "Koliko pa za vas držijo naslednje trditve? (1 – sploh ne drži, 2 – ne drži, 3 – niti ne drži niti drži, 4 – drži, 5 – povsem drži)"	19
Tabela 11: "Koliko po vašem mnenju in izkušnjah držijo spodnje trditve? (1 – sploh ne drži, 2 – ne drži, 3 – niti ne drži niti drži, 4 – drži, 5 – povsem drži)"	19
Tabela 12: "Kaj menite še o naslednjih trditvah? Kako držijo za vas osebno? (1 – sploh ne drži, 2 – ne drži, 3 – niti ne drži niti drži, 4 – drži, 5 – povsem drži)"	20
Tabela 13: Kdo od navedenih bi po vašem mnenju moral še posebej skrbeti za spodbujanje telesne oz. športne aktivnosti ljudi? Izberite največ 3 najpomembnejše. "	20

Tabela 14: "V kolikšni meri bi podprli naslednje ukrepe za spodbujanje vaše telesne oz. športne aktivnosti, četudi bi jih morali posredno sofinancirati tudi vi osebno (npr. preko davkov)? (1 – nikakor ne bi podprl, 2 – ne bi podprl, 3 – niti ne bi podprl niti bi podprl, 4 – bi podprl, 5 – vsekakor bi podprl)"	21
Tabela 15: "V kolikšni meri bi podprli naslednje ukrepe za spodbujanje vaše telesne oz. športne aktivnosti, četudi bi jih morali posredno sofinancirati tudi vi osebno (npr. preko davkov)? (1 – nikakor ne bi podprl, 2 – ne bi podprl, 3 – niti ne bi podprl niti bi podprl, 4 – bi podprl, 5 – vsekakor bi podprl)"	21
Tabela 16: "Koliko so vam osebno poznani ukrepi za spodbujanje telesne oz. športne aktivnosti ljudi, ki jih pri svojem delu ponujajo naslednje institucije:" (1 – sploh ne poznam ... 5 – popolnoma poznam)	21
Tabela 17: "Koliko poznate naslednje programe ali projekte za spodbujanje telesne oz. športne aktivnosti ljudi:" (1 – sploh ne poznam ... 5 – popolnoma poznam)	22
Tabela 18: "Kako bi opisali svoj nivo telesne oz. športne aktivnosti?"	22
Tabela 19: "Za konec vas prosimo, da nam zaupate nekaj vaših demografskih podatkov. Spol:"	22
Tabela 20: "Starost"	22
Tabela 21: "Stopnja izobrazbe"	23
Tabela 22: "Med spodnjimi odgovori izberite tiste, ki veljajo za vas, in pri vsakem od izbranih navedite število oseb, s katerimi živite v skupnem gospodinjstvu - vključno z vami:"	23
Tabela 23: "Zaposlitveni status" (z "drugo")	23
Tabela 24: "Zaposlitveni status" (brez "drugo")	23
Tabela 25: "Tip naselja"	24
Tabela 26: "Regija, v kateri živite"	24
Tabela 27: "Spol" in "Kako pogosto ste se vi osebno v zadnjem letu dni ukvarjali s posamezno od spodaj navedenih telesnih oz. športnih aktivnosti?"	24

Tabela 28: "Spol" in "V kolikšni meri so za vas osebno pomembni naslednji motivi/razlogi za vašo telesno oz. športno aktivnost?"	25
Tabela 29: "Spol" in "Ocenite na lestvici od 1 do 5, koliko vas pri vaši telesni oz. športni aktivnosti ovira naslednje"	26
Tabela 30: "Spol" in "Koliko spodnje trditve držijo za vas osebno?"	26
Tabela 31: "Spol" in "Koliko pa za vas držijo naslednje trditve?"	27
Tabela 32: "Spol" in "Koliko po vašem mnenju in izkušnjah držijo spodnje trditve?"	27
Tabela 33: "Spol" in "Kaj menite še o naslednjih trditvah? Kako držijo za vas osebno?"	28
Tabela 34: "Spol" in "V kolikšni meri bi podprli naslednje ukrepe za spodbujanje vaše telesne oz. športne aktivnosti, četudi bi jih morali posredno sofinancirati tudi vi osebno (npr. preko davkov)?"	29
Tabela 35: "Spol" in "V kolikšni meri bi podprli naslednje ukrepe za spodbujanje vaše telesne oz. športne aktivnosti, četudi bi jih morali posredno sofinancirati tudi vi osebno (npr. preko davkov)?"	29
Tabela 36: "Spol" in "Koliko so vam osebno poznani ukrepi za spodbujanje telesne oz. športne aktivnosti ljudi, ki jih pri svojem delu ponujajo naslednje institucije:"	29
Tabela 37: "Spol" in "Koliko poznate naslednje programe ali projekte za spodbujanje telesne oz. športne aktivnosti ljudi:"	30
Tabela 38: "Starost - razredi" in "Kako pogosto ste se se vi osebno v zadnjem letu dni ukvarjali s posamezno od spodaj navedenih telesnih oz. športnih aktivnosti?"	31
Tabela 39: "Starost - razredi" in "V kolikšni meri so za vas osebno pomembni naslednji motivi/razlogi za vašo telesno oz. športno aktivnost?"	31
Tabela 40: "Starost - razredi" in "Ocenite na lestvici od 1 do 5, koliko vas pri vaši telesni oz. športni aktivnosti ovira naslednje"	32
Tabela 41: "Starost - razredi" in "Koliko spodnje trditve držijo za vas osebno?"	33

Tabela 42: "Starost - razredi" in "Koliko pa za vas držijo naslednje trditve?"	33
Tabela 43: "Starost - razredi" in "Koliko po vašem mnenju in izkušnjah držijo spodnje trditve?"	34
Tabela 44: "Starost - razredi" in "Kaj menite še o naslednjih trditvah? Kako držijo za vas osebno?"	35
Tabela 45: "Starost - razredi" in "V kolikšni meri bi podprli naslednje ukrepe za spodbujanje vaše telesne oz. športne aktivnosti, četudi bi jih morali posredno sofinancirati tudi vi osebno (npr. preko davkov)?"	35
Tabela 46: "Starost - razredi" in "V kolikšni meri bi podprli naslednje ukrepe za spodbujanje vaše telesne oz. športne aktivnosti, četudi bi jih morali posredno sofinancirati tudi vi osebno (npr. preko davkov)?"	36
Tabela 47: "Starost - razredi" in "Koliko so vam osebno poznani ukrepi za spodbujanje telesne oz. športne aktivnosti ljudi, ki jih pri svojem delu ponujajo naslednje institucije:"	36
Tabela 48: "Starost - razredi" in "Koliko poznate naslednje programe ali projekte za spodbujanje telesne oz. športne aktivnosti ljudi:"	37
Tabela 49: "Kako bi opisali svoj nivo telesne oz. športne aktivnosti?" in "Kako pogosto ste se vi osebno v zadnjem letu dni ukvarjali s posamezno od spodaj navedenih telesnih oz. športnih aktivnosti?"	38
Tabela 50: "Kako bi opisali svoj nivo telesne oz. športne aktivnosti?" in "V kolikšni meri so za vas osebno pomembni naslednji motivi/razlogi za vašo telesno oz. športno aktivnost?" ...	39
Tabela 51: "Kako bi opisali svoj nivo telesne oz. športne aktivnosti?" in "Ocenite na lestvici od 1 do 5, koliko vas pri vaši telesni oz. športni aktivnosti ovira naslednje"	39
Tabela 52: "Kako bi opisali svoj nivo telesne oz. športne aktivnosti?" in "Koliko spodnje trditve držijo za vas osebno?"	40
Tabela 53: "Kako bi opisali svoj nivo telesne oz. športne aktivnosti?" in "Koliko pa za vas držijo naslednje trditve?"	40

Tabela 54: "Kako bi opisali svoj nivo telesne oz. športne aktivnosti?" in "Koliko po vašem mnenju in izkušnjah držijo spodnje trditve?"	41
Tabela 55: "Kako bi opisali svoj nivo telesne oz. športne aktivnosti?" in "Kaj menite še o naslednjih trditvah? Kako držijo za vas osebno?"	42
Tabela 56: "Kako bi opisali svoj nivo telesne oz. športne aktivnosti?" in "V kolikšni meri bi podprli naslednje ukrepe za spodbujanje vaše telesne oz. športne aktivnosti, četudi bi jih morali posredno sofinancirati tudi vi osebno (npr. preko davkov)?"	43
Tabela 57: "Kako bi opisali svoj nivo telesne oz. športne aktivnosti?" in "V kolikšni meri bi podprli naslednje ukrepe za spodbujanje vaše telesne oz. športne aktivnosti, četudi bi jih morali posredno sofinancirati tudi vi osebno (npr. preko davkov)?"	44
Tabela 58: "Kako bi opisali svoj nivo telesne oz. športne aktivnosti?" in "Koliko so vam osebno poznani ukrepi za spodbujanje telesne oz. športne aktivnosti ljudi, ki jih pri svojem delu ponujajo naslednje institucije:"	44
Tabela 59: "Kako bi opisali svoj nivo telesne oz. športne aktivnosti?" in "Koliko poznate naslednje programe ali projekte za spodbujanje telesne oz. športne aktivnosti ljudi:"	45

1 Uvodna pojasnila

Osnovna namena spletnega anketnega vprašalnika, ki smo ga oblikovali za projektne namene CRP Učinkovita državna podpora za športno aktivnost državljanov, sta raziskati stališča respondentov o:

- 1) njihovem dojetju telesne oz. športne aktivnosti ter prevladujočih vzorcih le-te;
- 2) njihov odnos in pričakovanja do vloge države in drugih struktur v primeru spodbujanja posameznikove telesne oz. športne aktivnosti.

Spletno anketiranje je razmeroma novo področje anketne metodologije. Prva anketa preko interneta je bila namreč izvedena sredi 80-ih let prejšnjega stoletja, konkretnije je šlo za anketo po e-pošti. Leta 1994 se je izvedla prva večja globalna spletna anketa (GVU), v letu 1996 pa je bilo spletno anketiranje že obravnavano na osrednji mednarodni konferenci Intercasic. Po letu 2000 smo bili priča pravemu razmahu spletnih anket. Pravzaprav je prenos anketiranja na splet logičen, saj je sodobno anketno raziskovanje vse bolj zaznamovano s hitrim razvojem računalniško podprtih metod zbiranja podatkov. Najpogosteje uporabljeni sta neposredno spletno anketiranje in anketiranje po elektronski pošti, ki pa se z razvojem tehnologije vse bolj stapljata v enoten in integriran proces. V zadnjem času se poleg klasične spletne ankete, ki v osnovi poteka preko osebnega računalnika, pojavljajo tudi ankete preko mobilnega telefona, televizije in drugih naprav. Posebej pomembno je tudi kombiniranje metod, npr. računalniško podprto telefonsko anketiranje (internet CATI sistemi). Spletne ankete dandanes niso le komplementarna ali alternativna metoda anketnega zbiranja podatkov, pač pa postajajo vodilni način sodobnega zbiranja podatkov. Anketiranec v spletni anketi sodeluje preko spletnega brskalnika. Vprašalniki navadno temeljijo na jeziku HTML, vse pogosteje pa se uporablja tudi Flash. Programski jeziki v ozadju so različni, najbolj pogost je PHP, večjo izboljšavo v interaktivnosti pa so v zadnjih letih sprožile rešitve, ki temeljijo na tehnologiji JavaScript in Ajax.¹

Najpogostejša področja, na katerih se spletne ankete najbolj uporabljajo, so (prav tam):

- raziskovanje uporabe interneta,
- trženjske raziskave in raziskave javnega mnenja,

¹ Lozar Manfreda Katja, Jernej Berzelak, Vasja Vehovar (2006): Programska orodja za družboslovne ankete na spletu. Teorija in praksa, 43, 5-6, 792-813.

- merjenje zadovoljstva potrošnikov,
- ocenjevanje spletnih strani,
- ankete med zaposlenimi v podjetjih,
- psihološki eksperimenti.

Največje omejitve in napake, ki se pojavljajo pri anketiranju na svetovnem spletu, so metodološke narave in so povezane s problemom (ne) opazovanja. Lozar Manfreda, Vehovar in Batagelj (2000) v tem kontekstu izpostavljajo probleme anketnih napak, ki izhajajo iz nepokritja, neodgovorov, vzorčenja in merjenja. Med njimi je posebej izpostavljen problem odsotnosti kontrole nad vzorcem, ki ni bil zajet v opazovanje in ga zato ne moremo opazovati. Posledično tako v primeru spletnega anketiranja ne moremo vzpostaviti ideala reprezentativnega vzorca, ampak zgolj slučajni, naključni oz. priložnostni vzorec.²

Za namene izvedbe projektne spletne ankete Vsakdan in gibanje smo uporabili spletno programsko opremo za spletno anketiranje oziroma za izdelovanje anket, imenovano **IKA** <http://www.1ka.si/>. Uporabljeno orodje nam je omogočilo naslednje (o tem glej http://www.1ka.si/c/696/Prednosti_1KA/?preid=695):

- izdelavo in oblikovanje spletnega vprašalnika;
- izvedbo spletne ankete, torej zbiranje podatkov in pošiljanje vabil za njeno izpolnjevanje;
- spletno statistično analizo podatkov in izdelavo poročil.

Omenjena oprema je nastala v okviru programa Družboslovne informatike na Fakulteti za družbene vede, Univerze v Ljubljani, pod vodstvom prof. dr. Vasje Vehovarja s sodelavci.

² Lozar Manfreda Katja, Vasja Vehovar, Zenel Batagelj (2000): Veljavnost interneta kot anketnega orodja. Teorija in praksa, 37, 6, 1035–1051.

2 Osnovni podatki o raziskavi

Tabela 1: Trajanje ankete

Začetek zbiranja podatkov	8.3.2012
Zaključek zbiranja podatkov	3.5.2012

Anketa je bila na spletni strani <http://www.1ka.si/cpr> dostopna vsem, ki so želeli dostopati do nje.

Informacija o anketi oz. povezava nanjo je bila objavljena na spodaj navedenih spletnih portalih, na individualne naslove pa je bila posredovana tudi preko e-pošte.

Kliki na anketo	število klikov
1ka.si	2
www.facebook.com	264
m.facebook.com	21
t.co	6
longurl.org	1
twitter.com	1
by159w.bay159.mail.live.com	1
www.rtv slo.si	773
36ohk6dgmcd1n-c.c.yom.mail.yahoo.net	10
rtv slo.si	57
us.mg6.mail.yahoo.com	3
www.1ka.si	2
www.google.si	24
webmail.siol.net	4
www.spolint.org	16
us.mg4.mail.yahoo.com	1
www.student-info.net	5
www.elpasochildguidancecenter.org	1
uk.mg40.mail.yahoo.com	1
posta2.zag.si	1
by158w.bay158.mail.live.com	2
mail.turistica.si	1
www.posta.domovanje.com	2
us.mc381.mail.yahoo.com	1
posta.telemach.net	2
bl158w.blu158.mail.live.com	1
84.20.224.146	1
webmail.volja.net	1
zlataleta.com	22
www.mizks.gov.si	408
mail.sport-tv.si	1
www.sport-tv.si	14
sport-tv.si	2
cms.portal.local	3
www.siol.net	233
www.sio.si	18

172.28.0.20	1
sn142w.snt142.mail.live.com	1
co124w.col124.mail.live.com	1
sn143w.snt143.mail.live.com	1
cobiss4.izum.si	2
www.lmit.org	17
us.mc1136.mail.yahoo.com	1
sn131w.snt131.mail.live.com	1
www.google.com	2
jin.si	2
co106w.col106.mail.live.com	1
www.eurydice.si	2
www.szlj.si	4
search.conduit.com	1
by148w.bay148.mail.live.com	1
politoloske-raziskave.si	1
izumbib.izum.si	1
webcache.googleusercontent.com	1
www.mss.gov.si	17
www.politoloske-raziskave.si	2
du104w.dub104.mail.live.com	1
du107w.dub107.mail.live.com	1
Neposreden klik (e-pošta)	1134
<i>Skupaj ustrezno</i>	<i>3102</i>

Tabela 2: Končni status respondentov

Končni status	N	%
Ustrezne enote	1467	47,3%
.. Končal anketo	1138	36,7%
.. Delno izpolnjena	329	10,6%
Neustrezne enote	1635	52,7%
.. Prazna anketa	156	5,0%
.. Klik na anketo	317	10,2%
.. Klik na nagovor	1162	37,5%
Vse enote	3102	100,0%

Tabela 3: Kumulativni status respondentov

Kumulativni status	N	%
Klik na nagovor	3102	100,0%
Klik na anketo	1940	62,5%
Začel izpolnjevati	1623	52,3%
Delno izpolnjena	1467	47,3%
Končal anketo	1138	36,7%

3 Temeljna spoznanja

3.1 Demografija

Vzorec sestavlja 60 % žensk in 40 % moških. Dobra polovica respondentov je starih med 26 in 45 let, okoli petina respondentov je starih med 16 in 25 let, prav toliko je starih med 46 in 65 let, dober odstotek respondentov je starejših od 65 let in enak je odstotek tistih, ki so mlajši od 15 let. Tri četrtine vseh respondentov prihaja iz mestnega, ostali pa iz ruralnega okolja. Polovica respondentov prihaja iz osrednjeslovenske regije, okoli desetina iz podravske, prav toliko iz savinjske regije, najmanj respondentov (med 1 do 2 %) pa iz koroške, zasavske in pomurske regije. Dobra polovica respondentov ima dokončano višjo ali visoko šolo (54 %), tretjina srednjo šolo, dobra desetina znanstveni magisterij ali doktorat, 4 % osnovno ali poklicno šolo, pol odstotka pa je tistih, ki nimajo formalne izobrazbe. Dobra polovica respondentov je zaposlenih za polni delovni čas (60 %), 2 % pa za skrajšani delovni čas. Dobra petina je učencev, dijakov ali študentov (23 %), okoli 5 % samozaposlenih, 4 % brezposelnih, ki ne prejemajo nadomestila in okoli 1 % tistih, ki nadomestilo prejemajo, 3 % je upokojencev in pol odstotka invalidsko upokojenih. V povprečju respondenti živijo v gospodinjstvu treh oseb.

Opisani demografski vzorec predstavlja zgolj približek povprečne demografske strukture slovenske populacije. Najbližje populacijski strukturi je spolna struktura in tip naselja respondentov, porazdelitev. Prevelika od povprečne demografske strukture pa bi bila toleranca pri starostni strukturi (posebej pri starejših od 65 let), pri izobrazbi (v vseh skupinah z izjemo srednješolske izobraženih) ter pri zaposlitvenem statusu (v vseh skupinah).

3.2 Odnos do športne aktivnosti

Dobra polovica vseh respondentov sebe opredeljuje kot rekreativnega športnika brez tekmovalnih motivov, petina kot občasnega (priložnostnega) športnika, dobra desetina kot rekreativnega športnika s tekmovalnimi motivi, 5 % se jih opredeli kot športno neaktivne, ki pa nameravajo postati aktivni v tem pogledu. Dober odstotek pa je tudi respondentov, ki so poklicni ali vrhunski športniki ter enak % tistih, ki pravijo, da niso športno aktivni in to tudi ne nameravajo postati.

Med telesnimi oz. športnimi aktivnostmi respondentov po pogostosti (nekajkrat tedensko) prevladuje sprehajanje, sledi vadba doma (nekajkrat mesečno) in tek v naravi ter kolesarjenje, nato pa vadba v športnih objektih. Med najmanj pogostimi aktivnostmi (nikoli ali nekajkrat letno) respondenti navajajo golf, ribolov, nordijsko hojo, šah, pa tudi podpiranje športa in športnikov. Tretjina respondentov nikoli ni bilo članov nobenega športnega društva, enako je tretjina takšnih, ki so bili člani v preteklosti, tretjina pa jih je včlanjenih v športna društva, od tega je 27 % takšnih, ki so člani enega društva, 9 % pa večih. Dobra tretjina respondentov ni bilo še nikoli članov nobenega športnega centra, tretjina je bila v športne centre včlanjena v preteklosti, a sedaj niso več, slaba četrtina pa je danes včlanjena v enega od centrov društev, od njih je 4 % takšnih, ki so člani večih športnih centrov.

Med posebej pomembne 'skrbnike' za spodbujanje telesne oz. športne aktivnosti ljudi respondenti navajajo naslednje (po zaporedju od najbolj do najmanj pomembnih): vsak

posameznik sam, šolski sistem, država, občine, delodajalci, športna društva, športne zveze in klubi, športni centri, Evropska unija.

3.3 Motivi za ukvarjanje s športom

Med motivi za ukvarjanje s športom prevladujejo zdravje, kakovostno preživljanje prostega časa, osebna rast in zadovoljstvo, boljša pripravljenost na obremenitve v šoli in pri delu, med manj pomembnimi pa tekmovalni naboj in iskanje novih znanstev ter somišljenikov. Tekmovalni motiv se kot izrazito močan pokaže pri moških respondentih.

3.4 Ovire za ukvarjanje s športom

Med največjimi ovirami za ukvarjanje s športom respondenti navedejo šolske oz. službene obveznosti, nato pomanjkanje časa nasploh, sledijo pomanjkanje denarja in družinske obveznosti. Nasprotno med najmanjšimi ovirami respondenti izpostavljajo invalidnost, narodnost, slabe izkušnje z ukvarjanjem s športom v preteklosti ter pomanjkanje samozavesti pri športu.

3.5 Podpora za ukvarjanje s športom

Respondenti se večinoma strinjajo, da je dosedanja zunanja podpora (športnih društev, klubov, inštruktorjev, države, lokalne skupnosti) njihovem ukvarjanju s športom zelo majhna oz. nična. Najvišjo oceno sicer nasploh izrazito nizko ocenjeni pomoči spodbud za telesno oz. športno aktivnost iz zunanjega okolja respondenti dodelijo podpori, ki jo prejema s strani športnih inštruktorjev (ocena 1,99 od 5 – visoka podpora), ki jih plačajo iz lastnih sredstev. Podpora države je v tem kontekstu ocenjena kot najnižja od vseh (ocena 1,40 od 5 – visoka podpora). Hkrati pa respondenti izražajo očitno strinjajo s trditvijo, da naj v prihodnje šport še bolj podpira država. To zlasti velja za šport otrok in mladine in rekreacijski šport ter šport starejših in invalidov, najmanj, čeprav še vedno visoko, pa za vrhunski šport (ocena 3,73 od 5 – visoka podpora).

Respondenti v primeru, da bi z namenom dodatne spodbude telesne oz. športne aktivnosti države sodelovali tudi sami s svojim deležem, izpostavijo naslednje ukrepe (od najbolj do najmanj pomembnega): znižanje stopnje obdavčitve športnih pripomočkov, več brezplačnih športnih programov, boljše vzdrževanje športnih objektov in površin, uvedbo finančne spodbude delodajalcem za spodbujanje telesne oz. športne aktivnosti zaposlenih, gradnjo novih športnih objektov in površin, več medijskih prispevkov o telesni oz. športni aktivnosti in njenih vplivih, brezplačno ali cenejše usposabljanje športnih vaditeljev in trenerjev, obsežnejše informacijske kampanje o oblikah in možnostih športne vadbe, povečanje finančne porabe države za spodbujanje telesne oz. športne aktivnosti ljudi, obsežnejše informacijske kampanje o prednostih ukvarjanja s športom, pripravo novih športnih programov in povečanje sedanjih finančnih spodbud upokojujencem. Na to vprašanje je bilo možno podati tudi lasten predlog. Respondenti so navedli preko 100 različnih dodatnih predlogov državnih ukrepov za

spodbujanje telesne oz. športne aktivnosti ljudi, ki bi jih bilo možno v prihodnje ustrezno dodatno statistično obdelati, analizirati in interpretirati.

3.6 Poznavanje vloge institucij in športnih programov

Med navedenimi respondenti kot njim osebno poznane ukrepe, ki spodbujajo telesno oz. športno aktivnost državljanov, navajajo ukrepe naslednjih institucij (od najbolj poznanih do najmanj poznanih): ukrepe lastnega društva (ocena 2,96 od 5 – popolnoma poznam), lastne delodajalske organizacije, občine in njihovih oddelkov za šport, OKS-ZSZ, Fundacije za šport, Javnega zavoda za šport Planica, ZŠIS-POK, Športne unije Slovenija, Direktorata za šport, EU in Državnega zbora RS.

Med najbolj prepoznavnimi obstoječimi programi oz. projekti spodbujanja telesne oz. športne aktivnosti pa respondenti navajajo Podarim Dobim* (ocena 2,96 od 5 – popolnoma poznam), Slovenija teče, Slovenija kolesari*, Veter v laseh, Zlati sonček, Minute za rekreacijo, S športom do zdravja*, Migaj raje z nami, Športna mreža enakih, Moj dnevnik zdravja.

*Podarim Dobim je bila loterijska nagradna igra v 80. letih 20. stoletja, 'projekta' Slovenija kolesari in S športom do zdravja pa sta izmišljena projekta in sta bila kot odgovora navedena v kontrolne namene.

Prav analiza rezultatov zadnjega vprašanja nakazuje, da ljudje zaenkrat izmed (že) izvedenih programov ali projektov spodbujanja športa za vse niso prepoznali enega osrednjega, prepoznavnega celovitega programa oz. projekta, ki bi ga povezali z vsesplošnim nacionalno relevantnim spodbujanjem telesne oz. športne aktivnosti v državi ter da so respondentom tudi dosedanje institucionalne podpore za spodbujanje telesne oz. športne aktivnosti nasploh manj poznane. Prav tako rezultati kažejo na splošne neprepoznavnost in nizko stopnjo zadovoljstva respondentov z obstoječimi ukrepi države, lokalnih skupnosti, pa tudi športnih organizacij nasploh pri spodbujanju telesne oz. športne aktivnosti ljudi, in istočasno na visoko strinjanje za morebitno večjo spodbujevalno vlogo države v prihodnje. Poleg navedenega ugotovitve ankete tudi kažejo na zanemarljive razlike v iskanih ocenah respondentov glede na njihov spol, v nekaterih primerih pa nakazujejo možne razlike zlasti glede na starostno strukturo ter nivo lastne telesne oz. športne aktivnosti respondentov. Zaradi vsega izpostavljenega bi bilo potrebno v prihodnje obvezno poglobljeno in z metodološko bolj zanesljivim orodjem celovito raziskati izražen odnos respondentov do njihove lastne telesne oz. športne aktivnosti v povezavi s spodbudami iz zunanjega okolja, še posebej možnimi oblikami državnih spodbud pri tem. Na podlagi dobljenih podatkov, katerih glavni namen je bil predvsem prepoznati verjetno stanje razmer, naročniku predlagamo premislek o nadgradnji metode spletnega anketiranja v izvedbo klasične terenske anketne raziskave, s pomočjo katere bi bilo možno na metodološko reprezentativnem vzorcu slovenske populacije natančno identificirati nakazane problemske vidike in pretestirati možne alternative prihodnjega delovanja.

4 Opisne statistike

Tabela 4: "Kako pogosto ste se vi osebno v zadnjem letu dni ukvarjali s posamezno od spodaj navedenih telesnih oz. športnih aktivnosti?"

(1 – nikoli, 2 – nekajkrat letno, 3 – nekajkrat mesečno, 4 – nekajkrat tedensko, 5 – skoraj vsak dan ali vsak dan)

Aktivnosti	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Koeficient asimetrije	Koeficient sploščenosti	N
Sprehajanje	3,86	1,06	-0,66	-0,27	1433
Ples	1,91	0,89	0,96	0,81	1404
Planinarjenje	2,16	0,90	0,70	0,47	1418
Tek v naravi	2,68	1,32	0,19	-1,19	1411
Nordijska hoja	1,37	0,80	2,39	5,55	1397
Smučanje, smučarski teki	1,73	0,89	1,39	2,08	1396
Kolesarjenje	2,76	1,24	0,21	-0,93	1414
Golf	1,05	0,33	8,21	76,08	1383
Ribolov	1,13	0,51	4,84	26,43	1376
Vadba v športnih objektih (npr. v telovadnicah, dvoranah ali na zunanjih športnih igriščih)	2,46	1,34	0,37	-1,15	1402
Vadba v športnih centrih (npr. v fitnes centrih ali klubih)	1,97	1,29	1,03	-0,31	1385
Športna vzgoja v šolah in/ali na univerzi	1,44	1,01	2,27	3,92	1371
Vadba doma (npr. telovadba, razgibavanje, raztezanje)	2,98	1,30	-0,02	-1,08	1398
Urejanje doma (npr. vrtnarjenje, čiščenje okolice doma)	2,79	1,18	0,19	-0,75	1405
Šah	1,31	0,68	2,79	9,01	1382
Obiskovanje športnih prireditev	1,87	0,87	0,94	0,75	1389
Podpiranje športa in športnikov (npr. sponzorstvo, plačevanje treningov otrokom)	1,74	1,20	1,57	1,30	1361
Drugo:	1,81	1,35	1,39	0,40	340

Tabela 5: "Ali ste član kakšnega športnega društva?"

	%	N
Ne, nikoli nisem bil	32,7	472
Ne več, sem pa bil v preteklosti	30,8	444
Da, enega	27,1	391
Da, več	9,4	135
Skupaj	100,0	1442

Tabela 6: "Ali ste član kakšnega športnega centra (npr. fitnes kluba, rekreacijskega centra)?"

	%	N
Ne, nikoli nisem bil	38,4	552
Ne več, sem pa bil v preteklosti	30,5	439
Da, enega	26,8	385
Da, več	4,2	61
Skupaj	100,0	1437

Tabela 7: "V kolikšni meri so za vas osebno pomembni naslednji motivi/razlogi za vašo telesno oz. športno aktivnost? (1 – povsem nepomembni, 2 – nepomembni, 3 – niti nepomembni niti pomembni, 4 – pomembni, 5 – zelo pomembni)"

Motivi / razlogi	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Koeficient asimetrije	Koeficient sploščenosti	N
Kakovostno preživljanje prostega časa	4,37	0,81	-1,53	2,85	1376
Druženje s prijatelji, sorodniki	3,86	1,06	-0,90	0,35	1364
Iskanje novih znanstev, somišljenikov	2,90	1,17	-0,01	-0,77	1363
Zdravje	4,64	0,68	-2,47	7,66	1375
Hujšanje	3,23	1,26	-0,31	-0,84	1367
Osebna rast in zadovoljstvo	4,36	0,82	-1,44	2,37	1372
Boljša pripravljenost na obremenitve v šoli ali pri delu	4,11	0,96	-1,17	1,25	1363
Preverjanje meja lastnih zmožnosti	3,41	1,18	-0,38	-0,65	1364
Tekmovalni naboj	2,69	1,27	0,21	-0,97	1362
Oblikovanje telesa	3,67	1,06	-0,65	-0,06	1364
Podpiranje športa in športnega duha v Sloveniji	3,13	1,35	-0,17	-1,12	1355

Tabela 8: "Ocenite na lestvici od 1 do 5, koliko vas pri vaši telesni oz. športni aktivnosti ovira naslednje (1 – sploh me ne ovira, 2 – me ne ovira, 3 – niti me ne ovira niti me ovira, 4 – me ovira, 5 – zelo me ovira)"

Ovire	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Koeficient asimetrije	Koeficient sploščenosti	N
Pomanjkanje denarja	2,72	1,28	0,06	-1,14	1316
Službene / šolske obveznosti	3,44	1,14	-0,57	-0,38	1307
Pomanjkanje časa nasploh	3,39	1,18	-0,44	-0,67	1309
Družinske obveznosti	2,64	1,18	0,22	-0,86	1308
Zdravstvene težave oz. bolezni	2,00	1,13	0,91	-0,20	1306
Invalidnost	1,17	0,62	4,31	19,57	1300
Starost	1,33	0,74	2,48	6,16	1307
Moje slabe izkušnje z ukvarjanjem s športom v preteklosti	1,41	0,86	2,30	4,84	1304
Pomanjkanje samozavesti pri športu	1,67	1,02	1,47	1,28	1301
Nedostopnost (previsoka cena, prevelika oddaljenost ...) mojim željam in potrebam primerne ponudbe športnih aktivnosti	2,40	1,33	0,43	-1,11	1303
Nedostopnost (previsoka cena, prevelika oddaljenost ...) mojim željam in potrebam primernih športnih objektov	2,32	1,28	0,53	-0,93	1295
Nedostopnost (previsoka cena, prevelika oddaljenost ...) mojim željam in potrebam primernih športnih programov	2,28	1,28	0,58	-0,87	1293
Premalo medijske pozornosti športnim aktivnostim za ljudi	1,66	0,99	1,45	1,35	1296
Moje osebno nezanimanje za vse, kar je povezano s športom in športnimi aktivnostmi	1,55	0,93	1,69	2,11	1289
Moja postava/videz/konstitucija	1,60	0,95	1,60	1,91	1299
Moja narodnost	1,14	0,51	4,55	24,07	1298

Tabela 9: "Koliko spodnje trditve držijo za vas osebno?"

Trditve	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Koeficient asimetrije	Koeficient sploščenosti	N
V službo oz. po vsakdanjih opravkih se najpogosteje vozim z avtomobilom ali javnimi prevoznimi sredstvi.	3,66	1,51	-0,71	-1,00	1203
Za ukvarjanje s športom potrebujem zunanjo spodbudo (nikoli se za aktivnost ne odločim kar tako, sam od sebe).	1,82	1,04	1,17	0,61	1204
Športno aktiven sem najraje sam, brez družbe.	2,89	1,12	0,11	-0,55	1205
Vsaj enkrat letno se udeležim tekmovanja, kjer je pomemben doseženi rezultat.	2,13	1,48	0,93	-0,71	1201

Tabela 10: "Koliko pa za vas držijo naslednje trditve?"

(1 – sploh ne drži, 2 – ne drži, 3 – niti ne drži niti drži, 4 – drži, 5 – povsem drži)"

Trditve	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Koeficient asimetrije	Koeficient sploščenosti	N
Pri mojem ukvarjanju s športom oz. telesni aktivnosti mi s svojimi ukrepi in dejavnostmi pomembno pomagajo športna društva in organizacije.	1,88	1,17	1,13	0,13	1197
Pri mojem ukvarjanju s športom oz. telesni aktivnosti mi pomembno pomagajo športni centri, inštruktorji, vaditelji, ki jih plačam iz lastnih sredstev.	1,99	1,34	1,01	-0,44	1196
Pri mojem ukvarjanju s športom oz. telesni aktivnosti mi pomembno pomagajo ukrepi in pomoč, ki jo za šport namenja občina, v kateri živim.	1,47	0,88	1,96	3,26	1195
Pri mojem ukvarjanju s športom oz. telesni aktivnosti mi pomembno pomagajo ukrepi in pomoč, ki jo za šport namenja slovenska država.	1,40	0,80	2,28	5,08	1190

Tabela 11: "Koliko po vašem mnenju in izkušnjah držijo spodnje trditve?"

(1 – sploh ne drži, 2 – ne drži, 3 – niti ne drži niti drži, 4 – drži, 5 – povsem drži)"

Trditve	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Koeficient asimetrije	Koeficient sploščenosti	N
Športna društva dovolj podpirajo športno aktivnost svojih članov.	3,23	0,94	-0,22	0,06	1171
Država dovolj spodbuja ukvarjanje s športom in telesne aktivnosti za vse, ki si tega želijo.	2,53	1,09	0,32	-0,54	1175
Država naj še bolj podpira športno aktivnost vrhunskih športnikov.	3,71	1,13	-0,71	-0,17	1171
Država naj še bolj podpira telesno oz. športno aktivnost žensk.	3,95	1,00	-0,89	0,57	1173
Država naj še bolj podpira telesno oz. športno aktivnost otrok in mladine.	4,42	0,84	-1,75	3,49	1173
Država naj še bolj podpira ukvarjanje s športno rekreacijo nasploh.	4,33	0,88	-1,57	2,79	1170

Država naj še bolj podpira telesno oz. športno aktivnost brezposelnih.	3,80	1,14	-0,78	-0,02	1173
Država naj še bolj podpira telesno oz. športno aktivnost invalidov.	4,10	0,96	-1,03	0,90	1170
Država naj še bolj podpira telesno oz. športno aktivnost starejših ljudi.	4,16	0,93	-1,14	1,25	1171
Država naj še bolj podpira telesno oz. športno aktivnost etničnih manjšin in skupin (npr. priseljencev iz drugih držav, Romov).	3,41	1,26	-0,45	-0,71	1161
V naši državi imamo dovolj športnih objektov (npr. telovadnice, dvorane, stadioni in zunanja športna igrišča).	3,10	1,15	-0,16	-0,74	1171
V naši državi imamo dovolj zunanjih športnih površin (npr. parkov, trim stez, kolesarskih, sprehajalnih poti).	2,93	1,20	0,04	-0,95	1170
Država naj se v telesno aktivnost ljudi oz. šport ne vmešava na noben način.	1,88	1,02	1,02	0,49	1167

Tabela 12: "Kaj menite še o naslednjih trditvah? Kako držijo za vas osebno? (1 – sploh ne drži, 2 – ne drži, 3 – niti ne drži niti drži, 4 – drži, 5 – povsem drži)"

Trditve	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Koeficient asimetrije	Koeficient sploščenosti	N
V občini, v kateri živim, je dovolj športnih objektov (npr. telovadnice, dvorane, stadioni in zunanja športna igrišča).	3,40	1,22	-0,46	-0,76	1176
V občini, v kateri živim, je dovolj zunanjih športnih površin (npr. parkov, trim stez, kolesarskih, sprehajalnih poti).	3,23	1,27	-0,25	-1,03	1177
Športni objekti v občini, v kateri živim, so primerno vzdrževani.	3,28	1,04	-0,37	-0,36	1174
Zunanje športne površine v občini, v kateri živim, so primerno vzdrževane.	3,19	1,06	-0,30	-0,52	1166
V svoji okolici lahko zlahka najamem telovadnico ali se priključim skupini, ki je športno aktivna v telovadnici.	3,20	1,20	-0,29	-0,81	1172
Občine naj v prihodnosti bolj podprejo telesno oz. športno aktivnost ljudi, a ne z gradnjo športnih objektov in površin.	3,60	1,09	-0,49	-0,33	1173

Tabela 13: Kdo od navedenih bi po vašem mnenju moral še posebej skrbeti za spodbujanje telesne oz. športne aktivnosti ljudi? Izberite največ 3 najpomembnejše. "

	%	N
Športna društva	23,58%	
Športne zveze in klubi	15,58%	
Športni centri (fitnes klubi, centri ipd.)	7,23%	
Šolski sistem	65,49%	
Država	34,25%	
Občine	30,03%	
Evropska unija	5,08%	

Delodajalske organizacije	27,80%	
Vsak posameznik sam	71,08%	
Skupaj		1162

Tabela 14: "V kolikšni meri bi podprli naslednje ukrepe za spodbujanje vaše telesne oz. športne aktivnosti, četudi bi jih morali posredno sofinancirati tudi vi osebno (npr. preko davkov)? (1 – nikakor ne bi podprl, 2 – ne bi podprl, 3 – niti ne bi podprl niti bi podprl, 4 – bi podprl, 5 – vsekakor bi podprl)"

Ukrepi	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Koeficient asimetrije	Koeficient sploščenosti	N
Povečanje finančne porabe države za spodbujanje večje telesne oz. športne aktivnosti ljudi.	3,32	1,23	-0,40	-0,78	1150
Uvedba finančne spodbude delodajalcem za spodbujanje telesno oz. športne aktivnosti zaposlenih.	3,70	1,18	-0,80	-0,15	1149
Povečanje sedanje finančne spodbude upokojujencem (dodatek za rekreacijo).	3,25	1,19	-0,30	-0,74	1146
Gradnja novih športnih objektov in površin tam, kjer jih ni.	3,48	1,14	-0,58	-0,36	1146
Boljše vzdrževanje obstoječih športnih objektov in površin.	3,74	1,00	-0,84	0,57	1145
Znižanje stopnje obdavčitve športnih pripomočkov (npr. oblačil, obutve, smuči, žog).	4,14	1,08	-1,27	0,94	1146

Tabela 15: "V kolikšni meri bi podprli naslednje ukrepe za spodbujanje vaše telesne oz. športne aktivnosti, četudi bi jih morali posredno sofinancirati tudi vi osebno (npr. preko davkov)? (1 – nikakor ne bi podprl, 2 – ne bi podprl, 3 – niti ne bi podprl niti bi podprl, 4 – bi podprl, 5 – vsekakor bi podprl)"

Ukrepi	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Koeficient asimetrije	Koeficient sploščenosti	N
Priprava novih športnih programov.	3,23	1,10	-0,30	-0,49	1128
Več brezplačnih športnih programov.	3,98	1,02	-1,10	0,93	1130
Brezplačno ali cenejše usposabljanje športnih vaditeljev in trenerjev.	3,41	1,18	-0,40	-0,62	1122
Obsežnejše informacijske kampanje o prednostih ukvarjanja s športom.	3,26	1,16	-0,29	-0,67	1121
Obsežnejše informacijske kampanje o možnih vrstah in oblikah športne vadbe.	3,36	1,13	-0,41	-0,50	1119
Več medijskih prispevkov o telesni oz. športni aktivnosti in njenih vplivih na ljudi.	3,45	1,15	-0,44	-0,54	1119

Tabela 16: "Koliko so vam osebno poznani ukrepi za spodbujanje telesne oz. športne aktivnosti ljudi, ki jih pri svojem delu ponujajo naslednje institucije:" (1 – sploh ne poznam ... 5 – popolnoma poznam)

Institucije	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Koeficient asimetrije	Koeficient sploščenosti	N
Državni zbor	1,41	0,83	2,15	4,14	1115
Direktorat za šport	1,86	1,09	1,02	-0,08	1112
Generalni direktorat za izobraževanje in kulturo	1,62	0,92	1,37	1,17	1111

Občine in njihovi za šport pristojni oddelki	2,44	1,21	0,18	-1,27	1112
Olimpijski komite Slovenije-Združenje športnih zvez	2,43	1,22	0,22	-1,22	1109
Zveza za šport invalidov Slovenije-Paraolimpijski komite	2,04	1,13	0,67	-0,73	1111
Športna unija Slovenije	1,93	1,11	0,87	-0,40	1108
Javni zavod za šport Republike Slovenije Planica	2,11	1,20	0,67	-0,78	1111
Fundacija za šport	2,20	1,22	0,56	-0,92	1108
Vaša delodajalska organizacija	2,59	1,48	0,26	-1,44	1106
Vaše društvo	2,96	1,55	-0,08	-1,52	1074

Tabela 17: "Koliko poznate naslednje programe ali projekte za spodbujanje telesne oz. športne aktivnosti ljudi:" (1 – sploh ne poznam ... 5 – popolnoma poznam)

Programi oz. projekti	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Koeficient asimetrije	Koeficient sploščenosti	N
Zlati sonček	2,39	1,60	0,57	-1,36	1105
Moj dnevnik zdravja	1,40	0,78	2,25	5,25	1102
S športom do zdravja	2,01	1,22	0,86	-0,55	1101
Podarim Dobim	2,91	1,54	-0,05	-1,53	1102
Veter v laseh	2,58	1,43	0,23	-1,39	1105
Migaj raje z nami	1,97	1,26	1,00	-0,31	1104
Športna mreža enakih	1,40	0,77	2,14	4,59	1097
Minute za rekreacijo	2,16	1,37	0,70	-1,00	1098
Slovenija kolesari	2,52	1,42	0,26	-1,39	1103
Slovenija teče	2,82	1,42	-0,03	-1,40	1109

Tabela 18: "Kako bi opisali svoj nivo telesne oz. športne aktivnosti?"

Nivo aktivnosti	N	%
Nisem telesno oz. športno aktiven in to nikoli ne bom	18	1,6
Nisem še telesno oz. športno aktiven, a to nameravam postati	53	4,8
Sem občasni (priložnostni) športnik	217	19,5
Sem rekreativni športnik brez tekmovalnih motivov	647	58,0
Sem rekreativni športnik s tekmovalnimi motivi	164	14,7
Sem poklicni ali vrhunski športnik	16	1,4
Skupaj	1.115	100,0

Tabela 19: "Za konec vas prosimo, da nam zaupate nekaj vaših demografskih podatkov. Spol:"

Spol	N	%
Moški	443	39,7
Ženski	674	60,3
Skupaj	1.117	100,0

Tabela 20: "Starost"

Starost	N	%
do 15 let	14	1,3
16-25 let	213	19,3

26-35 let	374	33,9
36-45 let	265	24,0
46-55 let	153	13,9
56-65 let	68	6,2
nad 65 let	15	1,4
Skupaj	1.102	100,0

Tabela 21: "Stopnja izobrazbe"

Izobrazba	N	%
Brez formalne izobrazbe	5	0,4
Osnovnošolska	19	1,7
Poklicna šola	27	2,4
Srednja šola	298	26,6
Višja ali visoka šola	605	54,0
Znanstveni magisterij ali doktorat znanosti	166	14,8
Skupaj	1.120	100,0

Tabela 22: "Med spodnjimi odgovori izberite tiste, ki veljajo za vas, in pri vsakem od izbranih navedite število oseb, s katerimi živite v skupnem gospodinjstvu - vključno z vami:"

Osebe	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Koeficient asimetrije	Koeficient sploščenosti	N
Skupaj vseh oseb v gospodinjstvu	3,32	1,38	0,61	1,87	1051
Od tega oseb mlajših od 6 let	0,73	0,77	0,71	-0,34	320
Od tega oseb od 6 do 10 let	0,62	0,75	1,84	8,56	277
Od tega oseb od 11 do 17 let	0,85	0,76	0,68	0,42	337
Od tega oseb od 18 do 45 let	1,86	0,85	1,58	9,99	907
Od tega oseb od 46 do 65 let	1,47	0,71	-0,69	-0,20	563
Od tega oseb nad 65 let	0,61	0,75	0,78	-0,80	233

Tabela 23: "Zaposlitveni status" (z "drugo")

	N	%
Zaposlen za polni delovni čas	669	60,2
Zaposlen za skrajšani delovni čas	23	2,1
Samozaposlen	49	4,4
Brezposeln, prejemam nadomestilo	9	0,8
Brezposeln, ne prejemam nadomestila	45	4,0
Učenec, dijak ali študent	254	22,8
Gospodinja	3	0,3
Upokojenec	37	3,3
Invalidsko upokojen	4	0,4
Drugo	19	1,7
Skupaj	1.112	100,0

Tabela 24: "Zaposlitveni status" (brez "drugo")

	N	%
Zaposlen za polni delovni čas	669	61,2
Zaposlen za skrajšani delovni čas	23	2,1
Samozaposlen	49	4,5

Brezposeln, prejemam nadomestilo	9	0,8
Brezposeln, ne prejemam nadomestila	45	4,1
Učenec, dijak ali študent	254	23,2
Gospodinja	3	0,3
Upokojenec	37	3,4
Invalidsko upokojen	4	0,4
Skupaj	1093	100,0

Tabela 25: "Tip naselja"

Tip naselja	N	%
Mestna občina	474	43,0
Mesto, kraj	341	30,9
Vas	288	26,1
Skupaj	1103	100,0

Tabela 26: "Regija, v kateri živite"

Regija	N	%
Pomurska regija	21	1,9
Podravska regija	93	8,4
Koroška regija	15	1,4
Savinjska regija	73	6,6
Zasavska regija	18	1,6
Spodnjeposavska regija	23	2,1
Jugovzhodna Slovenija	50	4,5
Osrednjeslovenska regija	541	48,7
Gorenjska regija	118	10,6
Notranjsko-kraška regija	62	5,6
Goriška regija	54	4,9
Obalno-kraška regija	42	3,8
Skupaj	1110	100,0

5 Primerjava spremenljivk po spolu

Vrednosti so posebej označene, kjer je razlika od skupnega povprečja vsaj $\pm 0,3$ (+ rdeče, - modro).

Tabela 27: "Spol" in "Kako pogosto ste se vi osebno v zadnjem letu dni ukvarjali s posamezno od spodaj navedenih telesnih oz. športnih aktivnosti?"

Športne aktivnosti	Moški		Ženske		Skupaj	
	Aritmetična sredina	N	Aritmetična sredina	N	Aritmetična sredina	N
Sprehajanje	3,64	433	4,00	669	3,85	1102
Ples	1,70	423	2,07	661	1,93	1084

Planinarjenje	2,10	428	2,18	663	2,15	1091
Tek v naravi	2,90	428	2,54	662	2,68	1090
Nordijska hoja	1,36	419	1,36	661	1,36	1080
Smučanje, smučarski teki	1,78	423	1,69	660	1,73	1083
Kolesarjenje	2,89	436	2,64	657	2,74	1093
Golf	1,05	419	1,05	656	1,05	1075
Ribolov	1,14	416	1,09	650	1,11	1066
Vadba v športnih objektih (npr. v telovadnicah, dvoranah ali na zunanjih športnih igriščih)	2,68	427	2,30	661	2,45	1088
Vadba v športnih centrih (npr. v fitnes centrih ali klubih)	1,96	422	1,96	648	1,96	1070
Športna vzgoja v šolah in/ali na univerzi	1,32	411	1,41	650	1,38	1061
Vadba doma (npr. telovadba, razgibavanje, raztezanje)	2,99	428	2,96	657	2,97	1085
Urejanje doma (npr. vrtnarjenje, čiščenje okolice doma)	2,72	425	2,85	660	2,79	1085
Šah	1,45	416	1,19	653	1,29	1069
Obiskovanje športnih prireditiv	1,99	428	1,76	652	1,85	1080
Podpiranje športa in športnikov (npr. sponzorstvo, plačevanje treningov otrokom)	1,66	416	1,79	640	1,74	1056

Tabela 28: "Spol" in "V kolikšni meri so za vas osebno pomembni naslednji motivi/razlogi za vašo telesno oz. športno aktivnost?"

Motivi / razlogi	Moški		Ženske		Skupaj	
	Aritmetična sredina	N	Aritmetična sredina	N	Aritmetična sredina	N
Kakovostno preživljanje prostega časa	4,27	440	4,43	673	4,37	1113
Druženje s prijatelji, sorodniki	3,74	438	3,92	669	3,85	1107
Iskanje novih znanstev, somišljenikov	2,87	437	2,85	670	2,86	1107
Zdravje	4,52	441	4,73	673	4,65	1114
Hujšanje	2,98	440	3,39	670	3,23	1110
Osebna rast in zadovoljstvo	4,26	440	4,44	674	4,37	1114
Boljša pripravljenost na obremenitve v šoli ali pri delu	3,99	437	4,20	670	4,12	1107
Preverjanje meja lastnih zmoglosti	3,56	438	3,28	669	3,39	1107
Tekmovalni naboj	3,08	438	2,38	668	2,65	1106
Oblikovanje telesa	3,41	436	3,86	671	3,68	1107
Podpiranje športa in športnega duha v Sloveniji	3,17	437	3,10	665	3,13	1102

Tabela 29: "Spol" in "Ocenite na lestvici od 1 do 5, koliko vas pri vaši telesni oz. športni aktivnosti ovira naslednje"

Ovire	Moški		Ženske		Skupaj	
	Aritmetična sredina	N	Aritmetična sredina	N	Aritmetična sredina	N
Pomanjkanje denarja	2,54	442	2,83	674	2,72	1116
Službene / šolske obveznosti	3,27	438	3,59	672	3,46	1110
Pomanjkanje časa nasploh	3,18	440	3,56	671	3,41	1111
Družinske obveznosti	2,48	439	2,76	672	2,65	1111
Zdravstvene težave oz. bolezni	2,03	439	1,99	671	2,01	1110
Invalidnost	1,22	436	1,13	669	1,17	1105
Starost	1,39	439	1,30	670	1,34	1109
Moje slabe izkušnje z ukvarjanjem s športom v preteklosti	1,33	438	1,46	671	1,41	1109
Pomanjkanje samozavesti pri športu	1,47	439	1,81	668	1,67	1107
Nedostopnost (previsoka cena, prevelika oddaljenost ...) mojim željam in potrebam primerne ponudbe športnih aktivnosti	2,23	438	2,51	671	2,40	1109
Nedostopnost (previsoka cena, prevelika oddaljenost ...) mojim željam in potrebam primernih športnih objektov	2,23	438	2,39	666	2,33	1104
Nedostopnost (previsoka cena, prevelika oddaljenost ...) mojim željam in potrebam primernih športnih programov	2,14	435	2,40	666	2,30	1101
Premalo medijske pozornosti športnim aktivnostim za ljudi	1,70	437	1,66	669	1,67	1106
Moje osebno nezanimanje za vse, kar je povezano s športom in športnimi aktivnostmi	1,41	434	1,61	667	1,53	1101
Moja postava/videz/konstitucija	1,48	436	1,68	671	1,60	1107
Moja narodnost	1,13	435	1,15	671	1,15	1106

Tabela 30: "Spol" in "Koliko spodnje trditve držijo za vas osebno?"

Trditve	Moški		Ženske		Skupaj	
	Aritmetična sredina	N	Aritmetična sredina	N	Aritmetična sredina	N
V službo oz. po vsakdanjih opravkih se najpogosteje vozim z avtomobilom ali javnimi prevoznimi sredstvi.	3,70	442	3,62	669	3,65	1111
Za ukvarjanje s športom potrebujem zunanjo spodbudo (nikoli se za aktivnost ne odločim kar tako, sam od sebe).	1,65	441	1,96	671	1,83	1112

Športno aktiven sem najraje sam, brez družbe.	2,89	441	2,90	671	2,90	1112
Vsaj enkrat letno se udeležim tekmovanja, kjer je pomemben doseženi rezultat.	2,55	440	1,85	669	2,13	1109

Tabela 31: "Spol" in "Koliko pa za vas drži naslednje trditve?"

Trditve	Moški		Ženske		Skupaj	
	Aritmetična sredina	N	Aritmetična sredina	N	Aritmetična sredina	N
Pri mojem ukvarjanju s športom oz. telesni aktivnosti mi s svojimi ukrepi in dejavnostmi pomembno pomagajo športna društva in organizacije.	1,96	440	1,81	668	1,87	1108
Pri mojem ukvarjanju s športom oz. telesni aktivnosti mi pomembno pomagajo športni centri, inštruktorji, vaditelji, ki jih plačam iz lastnih sredstev.	1,62	439	2,24	670	2,00	1109
Pri mojem ukvarjanju s športom oz. telesni aktivnosti mi pomembno pomagajo ukrepi in pomoč, ki jo za šport namenja občina, v kateri živim.	1,57	438	1,42	670	1,48	1108
Pri mojem ukvarjanju s športom oz. telesni aktivnosti mi pomembno pomagajo ukrepi in pomoč, ki jo za šport namenja slovenska država.	1,43	438	1,39	666	1,40	1104

Tabela 32: "Spol" in "Koliko po vašem mnenju in izkušnjah drži spodnje trditve?"

Trditve	Moški		Ženske		Skupaj	
	Aritmetična sredina	N	Aritmetična sredina	N	Aritmetična sredina	N
Športna društva dovolj podpirajo športno aktivnost svojih članov.	3,22	432	3,25	659	3,24	1091
Država dovolj spodbuja ukvarjanje s športom in telesne aktivnosti za vse, ki si tega želijo.	2,41	433	2,60	663	2,53	1096
Država naj še bolj podpira športno aktivnost vrhunskih športnikov.	3,68	432	3,69	662	3,69	1094
Država naj še bolj podpira telesno oz. športno aktivnost žensk.	3,78	432	4,05	664	3,94	1096
Država naj še bolj podpira telesno oz. športno aktivnost otrok in mladine.	4,35	435	4,46	661	4,42	1096
Država naj še bolj podpira	4,26	434	4,37	660	4,32	1094

ukvarjanje s športno rekreacijo nasploh.							
Država naj še bolj podpira telesno oz. športno aktivnost brezposelnih.	3,62	435	3,90	663	3,79	1098	
Država naj še bolj podpira telesno oz. športno aktivnost invalidov.	3,99	434	4,16	660	4,09	1094	
Država naj še bolj podpira telesno oz. športno aktivnost starejših ljudi.	4,04	434	4,24	663	4,16	1097	
Država naj še bolj podpira telesno oz. športno aktivnost etničnih manjšin in skupin (npr. priseljencev iz drugih držav, Romov).	3,21	429	3,56	657	3,42	1086	
V naši državi imamo dovolj športnih objektov (npr. telovadnice, dvorane, stadioni in zunanja športna igrišča).	2,97	434	3,20	663	3,11	1097	
V naši državi imamo dovolj zunanjih športnih površin (npr. parkov, trim stez, kolesarskih, sprehajalnih poti).	2,84	429	2,99	665	2,93	1094	
Država naj se v telesno aktivnost ljudi oz. šport ne vmešava na noben način.	1,92	431	1,86	660	1,88	1091	

Tabela 33: "Spol" in "Kaj menite še o naslednjih trditvah? Kako držijo za vas osebno?"

Trditve	Moški		Ženske		Skupaj	
	Aritmetična sredina	N	Aritmetična sredina	N	Aritmetična sredina	N
V občini, v kateri živim, je dovolj športnih objektov (npr. telovadnice, dvorane, stadioni in zunanja športna igrišča).	3,28	436	3,49	667	3,41	1103
V občini, v kateri živim, je dovolj zunanjih športnih površin (npr. parkov, trim stez, kolesarskih, sprehajalnih poti).	3,13	434	3,29	669	3,23	1103
Športni objekti v občini, v kateri živim, so primerno vzdrževani.	3,17	434	3,37	666	3,29	1100
Zunanje športne površine v občini, v kateri živim, so primerno vzdrževane.	3,00	434	3,29	659	3,18	1093
V svoji okolici lahko zlahka najamem telovadnico ali se priključim skupini, ki je športno aktivna v telovadnici.	3,04	435	3,31	663	3,21	1098
Občine naj v prihodnosti bolj podprejo telesno oz. športno aktivnost ljudi, a ne z gradnjo športnih objektov in površin.	3,49	434	3,66	664	3,59	1098

Tabela 34: "Spol" in "V kolikšni meri bi podprli naslednje ukrepe za spodbujanje vaše telesne oz. športne aktivnosti, četudi bi jih morali posredno sofinancirati tudi vi osebno (npr. preko davkov)?"

Ukrepi	Moški		Ženske		Skupaj	
	Aritmetična sredina	N	Aritmetična sredina	N	Aritmetična sredina	N
Povečanje finančne porabe države za spodbujanje večje telesno oz. športne aktivnosti ljudi.	3,38	436	3,26	663	3,31	1099
Uvedba finančne spodbude delodajalcem za spodbujanje telesno oz. športne aktivnosti zaposlenih.	3,69	436	3,71	663	3,70	1099
Povečanje sedanje finančne spodbude upokojujencem (dodatek za rekreacijo).	3,08	435	3,36	661	3,25	1096
Gradnja novih športnih objektov in površin tam, kjer jih ni.	3,55	433	3,44	664	3,48	1097
Boljše vzdrževanje obstoječih športnih objektov in površin.	3,76	435	3,72	660	3,74	1095
Znižanje stopnje obdavčitve športnih pripomočkov (npr. oblačil, obutve, smuči, žog).	4,13	435	4,14	662	4,13	1097

Tabela 35: "Spol" in "V kolikšni meri bi podprli naslednje ukrepe za spodbujanje vaše telesne oz. športne aktivnosti, četudi bi jih morali posredno sofinancirati tudi vi osebno (npr. preko davkov)?"

Ukrepi	Moški		Ženske		Skupaj	
	Aritmetična sredina	N	Aritmetična sredina	N	Aritmetična sredina	N
Priprava novih športnih programov.	3,19	432	3,26	667	3,23	1099
Več brezplačnih športnih programov.	3,79	433	4,10	668	3,98	1101
Brezplačno ali cenejše usposabljanje športnih vaditeljev in trenerjev.	3,30	431	3,46	662	3,40	1093
Obsežnejše informacijske kampanje o prednostih ukvarjanja s športom.	3,28	431	3,22	663	3,24	1094
Obsežnejše informacijske kampanje o možnih vrstah in oblikah športne vadbe.	3,39	427	3,33	665	3,35	1092
Več medijskih prispevkov o telesni oz. športni aktivnosti in njenih vplivih na ljudi.	3,46	427	3,42	663	3,44	1090

Tabela 36: "Spol" in "Koliko so vam osebno poznani ukrepi za spodbujanje telesne oz. športne aktivnosti ljudi, ki jih pri svojem delu ponujajo naslednje institucije:"

Institucije	Moški		Ženske		Skupaj	
	Aritmetična sredina	N	Aritmetična sredina	N	Aritmetična sredina	N
Državni zbor	1,43	436	1,39	662	1,41	1098
Direktorat za šport	1,87	434	1,85	661	1,86	1095
Generalni direktorat za izobraževanje in kulturo	1,62	432	1,62	662	1,62	1094

Občine in njihovi za šport pristojni oddelki	2,49	435	2,40	661	2,44	1096
Olimpijski komite Slovenije-Združenje športnih zvez	2,50	433	2,38	660	2,43	1093
Zveza za šport invalidov Slovenije-Paraolimpijski komite	2,03	435	2,05	659	2,04	1094
Športna unija Slovenije	1,97	433	1,89	659	1,92	1092
Javni zavod za šport Republike Slovenije Planica	2,16	434	2,08	661	2,11	1095
Fundacija za šport	2,39	433	2,06	658	2,19	1091
Vaša delodajalska organizacija	2,62	431	2,56	658	2,58	1089
Vaše društvo	3,10	424	2,86	634	2,96	1058

Tabela 37: "Spol" in "Koliko poznate naslednje programe ali projekte za spodbujanje telesne oz. športne aktivnosti ljudi:"

Programi oz. projekti	Moški		Ženske		Skupaj	
	Aritmetična sredina	N	Aritmetična sredina	N	Aritmetična sredina	N
Zlati sonček	2,09	433	2,58	665	2,39	1098
Moj dnevnik zdravja	1,37	433	1,41	662	1,39	1095
S športom do zdravja	1,89	432	2,08	662	2,00	1094
Podarim Dobim	3,08	432	2,78	663	2,90	1095
Veter v laseh	2,67	433	2,52	665	2,58	1098
Migaj raje z nami	2,01	433	1,94	664	1,97	1097
Športna mreža enakih	1,40	428	1,40	662	1,40	1090
Minute za rekreacijo	2,13	430	2,17	661	2,16	1091
Slovenija kolesari	2,59	435	2,47	661	2,52	1096
Slovenija teče	2,80	435	2,83	667	2,81	1102

6 Primerjava spremenljivk po starosti

Vrednosti so posebej označene, kjer je razlika od skupnega povprečja vsaj $\pm 0,3$ (+ rdeče, - modro).

Tabela 38: "Starost - razredi" in "Kako pogosto ste se vi osebno v zadnjem letu dni ukvarjali s posamezno od spodaj navedenih telesnih oz. športnih aktivnosti?"

Aktivnosti	do 15 let		16-25 let		26-35 let		36-45 let		46-55 let		56-65 let		nad 65 let		Skupaj	
	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N
Sprehajanje	4,29	14	3,86	212	3,88	370	3,68	261	3,97	150	3,91	65	4,20	15	3,85	1087
Ples	3,00	14	2,18	212	2,00	369	1,73	258	1,77	145	1,68	60	1,45	11	1,93	1069
Planinarjenje	2,43	14	2,08	211	2,15	371	2,19	258	2,18	147	2,17	64	2,00	12	2,16	1077
Tek v naravi	3,08	13	2,96	213	2,90	371	2,60	257	2,25	147	2,10	63	1,58	12	2,69	1076
Nordijska hoja	1,54	13	1,29	211	1,25	369	1,39	256	1,57	142	1,64	61	1,92	13	1,37	1065
Smučanje, smučarski teki	2,46	13	1,73	212	1,66	366	1,83	257	1,74	144	1,73	64	1,17	12	1,73	1068
Kolesarjenje	3,38	13	2,81	211	2,66	370	2,83	259	2,80	148	2,60	63	2,33	15	2,75	1079
Golf	1,08	13	1,06	211	1,04	367	1,09	256	1,01	143	1,02	59	1,00	12	1,05	1061
Ribolov	1,31	13	1,10	210	1,09	365	1,13	255	1,06	141	1,22	58	1,10	10	1,11	1052
Vadba v športnih objektih (npr. v telovadnicah, dvoranah ali na zunanjih športnih igriščih)	4,54	13	2,88	213	2,51	370	2,24	260	2,03	144	2,10	61	2,42	12	2,45	1073
Vadba v športnih centrih (npr. v fitness centrih ali klubih)	2,38	13	2,25	210	2,01	367	1,87	253	1,73	143	1,64	59	1,50	12	1,97	1057
Športna vzgoja v šolah in/ali na univerzi	4,23	13	1,80	211	1,25	365	1,15	247	1,24	141	1,26	58	1,00	11	1,37	1046
Vadba doma (npr. telovadba, razgibavanje, raztezanje)	3,77	13	3,15	211	2,87	366	2,94	257	2,89	149	3,06	62	3,77	13	2,98	1071
Urejanje doma (npr. vrtnarjenje, čiščenje okolice doma)	2,67	12	2,67	210	2,56	368	2,81	257	3,21	149	3,34	62	3,54	13	2,79	1071
Šah	1,23	13	1,31	209	1,22	367	1,31	256	1,34	140	1,42	59	1,33	12	1,29	1056
Obiskovanje športnih prireditev	2,46	13	2,04	211	1,86	368	1,83	256	1,70	146	1,63	60	1,67	12	1,86	1066
Podpiranje športa in športnikov (npr. sponzorstvo, plačevanje treningov otrokom)	2,83	12	1,31	203	1,34	365	2,43	254	2,09	139	1,63	57	1,67	12	1,74	1042

Tabela 39: "Starost - razredi" in "V kolikšni meri so za vas osebno pomembni naslednji motivi/razlogi za vašo telesno oz. športno aktivnost?"

Motivi / razlogi	do 15 let		16-25 let		26-35 let		36-45 let		46-55 let		56-65 let		nad 65 let		Skupaj	
	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N
Kakovostno preživljanje prostega časa	4,64	14	4,27	213	4,38	374	4,47	263	4,43	152	4,15	67	4,33	15	4,38	1098

Druženje s prijatelji, sorodniki	4,07	14	3,94	212	3,87	373	3,73	263	3,83	151	3,98	64	3,67	15	3,85	1092
Iskanje novih znanstev, somišljenikov	3,62	13	3,03	213	2,80	374	2,73	262	2,90	151	3,11	64	2,80	15	2,87	1092
Zdravje	4,79	14	4,57	213	4,60	374	4,76	265	4,72	152	4,52	66	4,87	15	4,65	1099
Hujšanje	3,38	13	3,30	213	3,20	374	3,25	265	3,34	151	3,11	64	3,00	15	3,24	1095
Osebna rast in zadovoljstvo	4,64	14	4,41	213	4,37	374	4,34	263	4,39	153	4,27	67	4,33	15	4,37	1099
Boljša pripravljenost na obremenitve v šoli ali pri delu	4,43	14	4,04	213	4,06	374	4,22	264	4,26	151	3,97	63	3,80	15	4,12	1094
Preverjanje meja lastnih zmožnosti	4,23	13	3,58	212	3,51	373	3,25	264	3,21	151	3,32	65	2,93	14	3,41	1092
Tekmovalni naboj	3,62	13	2,95	213	2,76	373	2,52	264	2,26	150	2,52	64	2,07	15	2,66	1092
Oblikovanje telesa	4,14	14	4,03	211	3,83	373	3,53	263	3,38	152	3,25	65	2,87	15	3,69	1093
Podpiranje športa in športnega duha v Sloveniji	4,00	13	3,25	212	2,93	373	3,14	263	3,23	150	3,35	62	3,40	15	3,13	1088

Tabela 40: "Starost - razredi" in "Ocenite na lestvici od 1 do 5, koliko vas pri vaši telesni oz. športni aktivnosti ovira naslednje"

Ovire	do 15 let		16-25 let		26-35 let		36-45 let		46-55 let		56-65 let		nad 65 let		Skupaj	
	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N
Pomanjkanje denarja	2,79	14	2,88	213	2,84	374	2,66	265	2,41	153	2,69	67	2,40	15	2,73	1101
Službene / šolske obveznosti	3,14	14	3,69	213	3,51	374	3,65	265	3,24	152	2,65	63	1,86	14	3,47	1095
Pomanjkanje časa nasploh	3,15	13	3,33	213	3,44	374	3,73	263	3,30	152	2,74	66	2,47	15	3,41	1096
Družinske obveznosti	2,85	13	2,20	213	2,46	374	3,30	264	2,77	152	2,40	65	2,40	15	2,65	1096
Zdravstvene težave oz. bolezni	1,92	13	1,81	212	1,94	373	2,02	264	2,22	152	2,41	66	2,47	15	2,01	1095
Invalidnost	1,08	13	1,07	211	1,11	372	1,21	264	1,22	152	1,44	64	1,79	14	1,17	1090
Starost	1,62	13	1,09	212	1,17	373	1,37	264	1,64	152	1,95	66	2,53	15	1,34	1095
Moje slabe izkušnje z ukvarjanjem s športom v preteklosti	2,15	13	1,38	212	1,41	374	1,38	262	1,33	153	1,66	65	1,53	15	1,41	1094
Pomanjkanje samozavesti pri športu	2,43	14	1,77	211	1,75	370	1,56	264	1,48	152	1,65	66	1,87	15	1,68	1092
Nedostopnost (previsoka cena, prevelika oddaljenost ...) mojim željam in potrebam primerne ponudbe športnih aktivnosti	2,31	13	2,69	212	2,48	374	2,20	263	2,14	153	2,48	64	2,47	15	2,40	1094
Nedostopnost (previsoka cena, prevelika oddaljenost ...) mojim željam in potrebam primernih športnih objektov	2,31	13	2,57	211	2,34	372	2,22	261	2,14	153	2,38	64	2,33	15	2,33	1089
Nedostopnost (previsoka cena, prevelika oddaljenost ...) mojim željam in potrebam primernih športnih programov	2,23	13	2,44	211	2,34	370	2,20	260	2,05	152	2,43	65	2,53	15	2,29	1086
Premalo medijske pozornosti športnim	1,38	13	1,81	210	1,62	372	1,57	262	1,66	153	1,89	66	2,33	15	1,68	1091

aktivnostim za ljudi																	
Moje osebno nezanimanje za vse, kar je povezano s športom in športnimi aktivnostmi	1,54	13	1,47	211	1,53	371	1,46	263	1,57	150	1,84	64	1,73	15	1,53	1087	
Moja postava/videz/konstitucija	2,23	13	1,62	212	1,60	374	1,56	263	1,60	152	1,48	63	2,13	15	1,60	1092	
Moja narodnost	1,15	13	1,15	213	1,15	372	1,12	262	1,12	151	1,17	65	1,40	15	1,14	1091	

Tabela 41: "Starost - razredi" in "Koliko spodnje trditve držijo za vas osebno?"

Trditve	do 15 let		16-25 let		26-35 let		36-45 let		46-55 let		56-65 let		nad 65 let		Skupaj	
	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N
V službo oz. po vsakdanjih opravkih se najpogosteje vozim z avtomobilom ali javnimi prevoznimi sredstvi.	3,17	12	3,45	213	3,69	372	3,88	264	3,66	152	3,18	67	3,13	15	3,64	1095
Za ukvarjanje s športom potrebujem zunanjo spodbudo (nikoli se za aktivnost ne odločim kar tako, sam od sebe).	2,25	12	1,81	212	1,82	373	1,78	265	1,80	153	2,03	67	2,00	14	1,83	1096
Športno aktiven sem najraje sam, brez družbe.	2,67	12	2,87	212	2,87	373	3,04	265	2,84	153	2,64	66	3,07	15	2,89	1096
Vsaj enkrat letno se udeležim tekmovanja, kjer je pomemben doseženi rezultat.	3,42	12	2,27	212	2,26	372	2,08	263	1,86	153	2,03	67	1,20	15	2,15	1094

Tabela 42: "Starost - razredi" in "Koliko pa za vas držijo naslednje trditve?"

Trditve	do 15 let		16-25 let		26-35 let		36-45 let		46-55 let		56-65 let		nad 65 let		Skupaj	
	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N
Pri mojem ukvarjanju s športom oz. telesni aktivnosti mi s svojimi ukrepi in dejavnostmi pomembno pomagajo športna društva in organizacije.	2,67	12	2,05	211	1,85	373	1,82	262	1,78	153	1,79	67	1,73	15	1,87	1093
Pri mojem ukvarjanju s športom oz. telesni aktivnosti mi pomembno pomagajo športni centri, inštruktorji, vaditelji, ki jih plačam iz lastnih sredstev.	3,08	12	1,87	210	2,00	374	2,05	264	2,12	153	1,75	67	1,64	14	2,00	1094
Pri mojem ukvarjanju s športom oz. telesni aktivnosti mi pomembno pomagajo ukrepi in pomoč, ki jo za šport namenja občina, v kateri živim.	1,50	12	1,52	210	1,45	373	1,46	265	1,47	152	1,55	66	1,73	15	1,48	1093
Pri mojem ukvarjanju s športom oz. telesni	1,67	12	1,45	208	1,39	372	1,38	264	1,38	153	1,47	66	1,47	15	1,41	1090

aktivnosti mi pomembno pomagajo ukrepi in pomoč, ki jo za šport namenja slovenska država.																
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Tabela 43: "Starost - razredi" in "Koliko po vašem mnenju in izkušnjah držijo spodnje trditve?"

Trditve	do 15 let		16-25 let		26-35 let		36-45 let		46-55 let		56-65 let		nad 65 let		Skupaj	
	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N
Športna društva dovolj podpirajo športno aktivnost svojih članov.	3,82	11	3,31	212	3,25	368	3,19	260	3,19	148	3,18	65	3,00	14	3,24	1078
Država dovolj spodbuja ukvarjanje s športom in telesne aktivnosti za vse, ki si tega želijo.	2,83	12	2,51	210	2,53	371	2,46	259	2,57	152	2,84	64	2,67	15	2,54	1083
Država naj še bolj podpira športno aktivnost vrhunskih športnikov.	4,33	12	4,04	211	3,74	368	3,49	259	3,54	152	3,32	63	4,00	15	3,70	1080
Država naj še bolj podpira telesno oz. športno aktivnost žensk.	4,08	12	4,04	210	3,96	368	3,95	261	3,85	152	3,71	65	4,13	15	3,94	1083
Država naj še bolj podpira telesno oz. športno aktivnost otrok in mladine.	4,33	12	4,46	211	4,42	368	4,49	261	4,32	152	4,20	65	4,50	14	4,42	1083
Država naj še bolj podpira ukvarjanje s športno rekreacijo nasploh.	4,75	12	4,48	210	4,35	367	4,30	259	4,22	153	4,05	65	4,13	15	4,33	1081
Država naj še bolj podpira telesno oz. športno aktivnost brezposelnih.	3,75	12	3,86	210	3,85	369	3,68	260	3,74	153	3,71	65	3,80	15	3,79	1084
Država naj še bolj podpira telesno oz. športno aktivnost invalidov.	4,25	12	4,11	211	4,14	370	4,04	259	4,09	151	3,98	63	4,07	15	4,10	1081
Država naj še bolj podpira telesno oz. športno aktivnost starejših ljudi.	3,92	12	4,17	210	4,23	368	4,08	260	4,15	153	4,11	66	4,40	15	4,16	1084
Država naj še bolj podpira telesno oz. športno aktivnost etničnih manjšin in skupin (npr. priseljencev iz drugih držav, Romov).	3,42	12	3,41	205	3,49	366	3,32	259	3,51	153	3,34	64	3,14	14	3,42	1073
V naši državi imamo dovolj športnih objektov (npr. telovadnice, dvorane, stadioni in zunanja športna igrišča).	3,17	12	2,97	210	3,16	371	3,09	260	3,17	151	3,28	65	3,13	15	3,11	1084
V naši državi imamo dovolj zunanjih športnih površin (npr. parkov, trim stez, kolesarskih,	3,75	12	2,80	210	2,94	369	2,96	260	2,93	150	3,09	65	3,27	15	2,94	1081

sprehajalnih poti).																	
Država naj se v telesno aktivnost ljudi oz. šport ne vmešava na noben način.	2,42	12	1,83	208	1,87	368	1,82	260	1,92	152	2,06	63	2,27	15	1,88	1078	

Tabela 44: "Starost - razredi" in "Kaj menite še o naslednjih trditvah? Kako držijo za vas osebno?"

Trditve	do 15 let		16-25 let		26-35 let		36-45 let		46-55 let		56-65 let		nad 65 let		Skupaj	
	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N
V občini, v kateri živim, je dovolj športnih objektov (npr. telovadnice, dvorane, stadioni in zunanja športna igrišča).	4,17	12	3,33	211	3,51	371	3,38	263	3,30	152	3,48	66	3,53	15	3,42	1090
V občini, v kateri živim, je dovolj zunanjih športnih površin (npr. parkov, trim stez, kolesarskih, sprehajalnih poti).	4,08	12	3,08	210	3,33	373	3,22	263	3,13	151	3,41	66	3,20	15	3,24	1090
Športni objekti v občini, v kateri živim, so primerno vzdrževani.	4,00	12	3,29	210	3,36	371	3,30	263	3,09	151	3,40	65	3,07	15	3,30	1087
Zunanje športne površine v občini, v kateri živim, so primerno vzdrževane.	3,92	12	3,10	209	3,26	371	3,15	257	3,08	151	3,38	65	2,87	15	3,19	1080
V svoji okolici lahko zlahka najamem telovadnico ali se priključim skupini, ki je športno aktivna v telovadnici.	3,58	12	3,20	210	3,18	371	3,27	263	3,13	150	3,22	64	3,20	15	3,21	1085
Občine naj v prihodnosti bolj podprejo telesno oz. športno aktivnost ljudi, a ne z gradnjo športnih objektov in površin.	3,08	12	3,53	211	3,60	371	3,59	262	3,64	149	3,80	65	3,40	15	3,59	1085

Tabela 45: "Starost - razredi" in "V kolikšni meri bi podprli naslednje ukrepe za spodbujanje vaše telesne oz. športne aktivnosti, četudi bi jih morali posredno sofinancirati tudi vi osebno (npr. preko davkov)?"

Ukrepi	do 15 let		16-25 let		26-35 let		36-45 let		46-55 let		56-65 let		nad 65 let		Skupaj	
	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N
Povečanje finančne porabe države za spodbujanje večje telesne oz. športne aktivnosti ljudi.	3,58	12	3,22	211	3,32	369	3,31	262	3,41	152	3,23	65	3,29	14	3,31	1085
Uvedba finančne spodbude delodajalcem za spodbujanje telesno oz. športne aktivnosti zaposlenih.	3,17	12	3,48	211	3,82	370	3,73	262	3,82	151	3,33	64	3,27	15	3,69	1085
Povečanje sedanje finančne spodbude	2,92	12	3,02	211	3,28	368	3,18	262	3,42	149	3,46	65	3,93	15	3,24	1082

upokojemcem (dodatek za rekreacijo).																	
Gradnja novih športnih objektov in površin tam, kjer jih ni.	3,67	12	3,53	210	3,37	370	3,48	261	3,64	151	3,38	64	3,80	15	3,47	1083	
Boljše vzdrževanje obstoječih športnih objektov in površin.	3,58	12	3,78	210	3,73	368	3,72	261	3,81	149	3,48	66	4,00	15	3,74	1081	
Znižanje stopnje obdavčitve športnih pripomočkov (npr. oblačil, obutve, smučj, žog).	4,25	12	4,24	211	4,11	369	4,17	261	4,02	150	3,98	65	4,20	15	4,13	1083	

Tabela 46: "Starost - razredi" in "V kolikšni meri bi podprli naslednje ukrepe za spodbujanje vaše telesne oz. športne aktivnosti, četudi bi jih morali posredno sofinancirati tudi vi osebno (npr. preko davkov)?"

Ukrepi	do 15 let		16-25 let		26-35 let		36-45 let		46-55 let		56-65 let		nad 65 let		Skupaj	
	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N
Priprava novih športnih programov.	3,85	13	3,35	208	3,19	371	3,25	262	3,22	153	2,87	63	3,13	15	3,23	1085
Več brezplačnih športnih programov.	4,46	13	4,14	210	3,99	370	3,94	262	3,92	153	3,72	64	3,60	15	3,98	1087
Brezplačno ali cenejše usposabljanje športnih vaditeljev in trenerjev.	4,15	13	3,48	210	3,35	366	3,36	261	3,53	152	3,17	63	3,29	14	3,40	1079
Obsežnejše informacijske kampanje o prednostih ukvarjanja s športom.	3,67	12	3,21	209	3,23	369	3,25	261	3,43	151	2,98	64	3,14	14	3,25	1080
Obsežnejše informacijske kampanje o možnih vrstah in oblikah športne vadbe.	3,92	12	3,34	206	3,33	367	3,35	263	3,47	152	3,16	64	3,14	14	3,35	1078
Več medijskih prispevkov o telesni oz. športni aktivnosti in njenih vplivih na ljudi.	3,75	12	3,35	207	3,49	366	3,39	261	3,59	152	3,20	64	3,29	14	3,44	1076

Tabela 47: "Starost - razredi" in "Koliko so vam osebno poznani ukrepi za spodbujanje telesne oz. športne aktivnosti ljudi, ki jih pri svojem delu ponujajo naslednje institucije:"

Institucije	do 15 let		16-25 let		26-35 let		36-45 let		46-55 let		56-65 let		nad 65 let		Skupaj	
	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N
Državni zbor	2,00	12	1,47	212	1,38	370	1,33	263	1,39	149	1,56	64	2,00	15	1,41	1085
Direktorat za šport	2,50	12	1,89	211	1,82	369	1,83	263	1,95	148	1,86	64	1,93	15	1,86	1082
Generalni direktorat za izobraževanje in kulturo	2,08	12	1,63	212	1,63	368	1,53	263	1,61	148	1,78	64	2,20	15	1,62	1082
Občine in njihovi za šport pristojni oddelki	2,83	12	2,52	210	2,45	371	2,37	262	2,40	148	2,42	65	2,80	15	2,44	1083
Olimpijski komite Slovenije-Združenje športnih zvez	3,08	12	2,55	211	2,43	369	2,37	262	2,40	148	2,30	63	2,67	15	2,44	1080
Zveza za šport invalidov Slovenije-Paraolimpijski komite	2,83	12	2,05	211	1,97	369	2,03	261	2,03	149	2,20	64	2,53	15	2,04	1081
Športna unija Slovenije	2,42	12	1,89	210	1,87	370	1,92	260	2,06	149	2,06	64	2,14	14	1,93	1079
Javni zavod za šport	2,83	12	2,04	212	2,02	370	2,15	263	2,21	148	2,29	63	2,14	14	2,11	1082

Republike Slovenije Planica																	
Fundacija za šport	2,67	12	2,14	211	2,25	369	2,15	262	2,19	148	2,19	63	2,23	13	2,20	1078	
Vaša delodajalska organizacija	2,25	12	2,00	210	2,60	366	2,81	263	2,97	148	2,79	63	2,00	14	2,58	1076	
Vaše društvo	3,50	12	2,91	210	2,97	361	3,02	255	3,01	135	2,88	59	2,60	15	2,97	1047	

Tabela 48: "Starost - razredi" in "Koliko poznate naslednje programe ali projekte za spodbujanje telesne oz. športne aktivnosti ljudi:"

Programi oz. projekti	do 15 let		16-25 let		26-35 let		36-45 let		46-55 let		56-65 let		nad 65 let		Skupaj	
	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N
Zlati sonček	4,00	12	2,44	210	1,87	373	2,76	262	2,89	151	2,42	62	1,86	14	2,39	1084
Moj dnevnik zdravja	2,00	12	1,34	211	1,36	371	1,33	262	1,51	149	1,63	62	1,64	14	1,39	1081
S športom do zdravja	2,33	12	1,93	211	1,96	371	1,94	259	2,20	149	2,20	64	2,29	14	2,00	1080
Podarim Dobim	2,00	12	1,82	207	2,88	371	3,42	261	3,42	150	3,18	65	3,07	15	2,89	1081
Veter v laseh	2,25	12	2,31	212	2,79	373	2,46	260	2,71	150	2,51	63	2,40	15	2,58	1085
Migaj raje z nami	3,08	12	1,74	210	1,96	373	1,95	263	2,18	147	2,16	63	2,00	15	1,97	1083
Športna mreža enakih	2,08	12	1,32	208	1,35	371	1,35	261	1,53	147	1,70	63	1,43	14	1,40	1076
Minute za rekreacijo	2,08	12	1,58	207	1,93	369	2,35	260	2,83	149	2,95	65	2,47	15	2,16	1077
Slovenija kolesari	2,33	12	2,37	209	2,40	371	2,61	262	2,73	151	2,89	64	3,00	13	2,52	1082
Slovenija teče	2,33	12	2,69	211	2,79	373	2,84	263	3,02	150	2,88	65	3,21	14	2,82	1088

7 Primerjava spremenljivk po nivoju športne aktivnosti

Vrednosti so posebej označene, kjer je razlika od skupnega povprečja vsaj $\pm 0,3$ (+ rdeče, - modro).

Tabela 49: "Kako bi opisali svoj nivo telesne oz. športne aktivnosti?" in "Kako pogosto ste se vi osebno v zadnjem letu dni ukvarjali s posamezno od spodaj navedenih telesnih oz. športnih aktivnosti?"

Aktivnosti	Nisem telesno oz. športno aktiven in to nikoli ne bom		Nisem še telesno oz. športno aktiven, a to nameravam postati		Sem občasni (priložnostni) športnik		Sem rekreativni športnik brez tekmovalnih motivov		Sem rekreativni športnik s tekmovalnimi motivi		Sem poklicni ali vrhunski športnik		Skupaj	
	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N
Sprehajanje	3,29	17	3,40	53	3,86	217	3,98	638	3,62	159	3,63	16	3,86	1100
Ples	1,24	17	1,65	52	1,80	213	1,99	626	1,97	158	2,25	16	1,92	1082
Planinarjenje	1,41	17	1,56	52	1,97	214	2,27	629	2,26	161	2,00	16	2,16	1089
Tek v naravi	1,28	18	1,37	51	1,90	213	2,86	631	3,67	159	2,75	16	2,69	1088
Nordijska hoja	1,29	17	1,18	50	1,31	215	1,40	621	1,38	159	1,19	16	1,36	1078
Smučanje, smučarski teki	1,39	18	1,39	51	1,45	215	1,82	625	1,96	156	1,44	16	1,73	1081
Kolesarjenje	2,06	17	2,12	50	2,57	214	2,79	634	3,16	160	2,06	16	2,75	1091
Golf	1,00	17	1,02	50	1,03	213	1,06	621	1,05	156	1,00	16	1,05	1073
Ribolov	1,06	17	1,04	49	1,06	210	1,11	616	1,16	156	1,19	16	1,10	1064
Vadba v športnih objektih (npr. v telovadnicah, dvoranah ali na zunanjih športnih igriščih)	1,24	17	1,56	50	1,99	212	2,47	633	3,28	159	3,75	16	2,45	1087
Vadba v športnih centrih (npr. v fitness centrih ali klubih)	1,06	17	1,26	50	1,65	213	2,04	616	2,39	156	2,31	16	1,97	1068
Športna vzgoja v šolah in/ali na univerzi	1,12	17	1,27	49	1,31	213	1,34	612	1,64	152	1,47	15	1,37	1058
Vadba doma (npr. telovadba, razgibavanje, raztezanje)	2,50	16	2,23	52	2,71	213	3,05	629	3,29	157	3,63	16	2,98	1083
Urejanje doma (npr. vrtnarjenje, čiščenje okolice doma)	3,53	17	2,86	50	2,80	216	2,82	627	2,56	158	3,38	16	2,80	1084
Šah	1,59	17	1,34	50	1,27	211	1,26	618	1,41	155	1,38	16	1,29	1067
Obiskovanje športnih prireditiv	1,53	17	1,45	49	1,60	212	1,85	627	2,26	158	2,75	16	1,85	1079
Podpiranje športa in športnikov (npr. sponzorstvo, plačevanje treningov otrokom)	1,35	17	1,72	50	1,62	210	1,73	613	1,91	148	2,56	16	1,74	1054

Tabela 50: "Kako bi opisali svoj nivo telesne oz. športne aktivnosti?" in "V kolikšni meri so za vas osebno pomembni naslednji motivi/razlogi za vašo telesno oz. športno aktivnost?"

Motivi / razlogi	Nisem telesno oz. športno aktiven in to nikoli ne bom		Nisem še telesno oz. športno aktiven, a to nameravam postati		Sem občasni (priložnostni) športnik		Sem rekreativni športnik brez tekmovalnih motivov		Sem rekreativni športnik s tekmovalnimi motivi		Sem poklicni ali vrhunski športnik		Skupaj	
	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N
Kakovostno preživljanje prostega časa	3,61	18	4,06	52	4,20	217	4,44	646	4,52	163	4,19	16	4,37	1112
Druženje s prijatelji, sorodniki	3,61	18	3,85	53	3,89	216	3,84	640	3,83	163	3,69	16	3,84	1106
Iskanje novih znanstev, somišljenikov	2,67	18	2,67	52	2,64	215	2,92	643	3,00	162	2,81	16	2,86	1106
Zdravje	3,89	18	4,55	53	4,60	217	4,72	645	4,62	164	4,31	16	4,65	1113
Hujšanje	3,06	18	3,62	52	3,17	215	3,30	645	2,94	163	3,00	16	3,23	1109
Osebna rast in zadovoljstvo	3,39	18	4,02	53	4,18	217	4,46	646	4,52	163	4,31	16	4,37	1113
Boljša pripravljenost na obremenitve v šoli ali pri delu	3,06	18	3,92	53	3,97	216	4,21	641	4,17	162	4,06	16	4,12	1106
Preverjanje meja lastnih zmoglosti	2,24	17	2,67	52	2,94	216	3,43	643	4,19	162	4,06	16	3,40	1106
Tekmovalni naboj	1,72	18	1,96	52	2,19	214	2,53	642	3,94	163	4,31	16	2,66	1105
Oblikovanje telesa	2,44	18	3,49	53	3,50	215	3,76	643	3,83	161	3,44	16	3,68	1106
Podpiranje športa in športnega duha v Sloveniji	2,50	18	2,51	51	2,83	214	3,13	641	3,70	162	4,19	16	3,13	1102

Tabela 51: "Kako bi opisali svoj nivo telesne oz. športne aktivnosti?" in "Ocenite na lestvici od 1 do 5, koliko vas pri vaši telesni oz. športni aktivnosti ovira naslednje"

Ovire	Nisem telesno oz. športno aktiven in to nikoli ne bom		Nisem še telesno oz. športno aktiven, a to nameravam postati		Sem občasni (priložnostni) športnik		Sem rekreativni športnik brez tekmovalnih motivov		Sem rekreativni športnik s tekmovalnimi motivi		Sem poklicni ali vrhunski športnik		Skupaj	
	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N
Pomanjkanje denarja	3,00	18	3,08	53	2,91	217	2,64	647	2,62	164	3,19	16	2,72	1115
Službene / šolske obveznosti	3,00	17	3,96	52	3,75	217	3,38	644	3,34	163	3,31	16	3,47	1109
Pomanjkanje časa nasploh	3,44	18	4,00	52	3,79	216	3,31	645	3,12	163	3,25	16	3,41	1110
Družinske obveznosti	2,61	18	3,56	52	2,96	216	2,55	645	2,40	163	2,38	16	2,65	1110
Zdravstvene težave oz. bolezni	2,11	18	2,19	52	2,08	215	1,96	645	1,95	163	2,38	16	2,00	1109
Invalidnost	1,50	18	1,14	51	1,19	215	1,17	642	1,08	162	1,69	16	1,17	1104
Starost	2,11	18	1,38	52	1,40	216	1,31	644	1,20	163	1,87	15	1,33	1108
Moje slabe izkušnje z ukvarjanjem s športom v preteklosti	2,33	18	1,81	52	1,58	216	1,36	645	1,16	161	1,19	16	1,41	1108
Pomanjkanje samozavesti pri športu	2,06	17	2,72	53	1,96	215	1,55	643	1,40	163	1,56	16	1,67	1107
Nedostopnost (previsoka)	2,44	18	2,71	52	2,71	217	2,37	643	2,09	162	1,94	16	2,41	1108

cena, prevelika oddaljenost ...) mojim željam in potrebam primerne ponudbe športnih aktivnosti															
Nedostopnost (previsoka cena, prevelika oddaljenost ...) mojim željam in potrebam primernih športnih objektov	2,33	18	2,54	50	2,55	214	2,31	643	2,09	162	2,13	16	2,33	1103	
Nedostopnost (previsoka cena, prevelika oddaljenost ...) mojim željam in potrebam primernih športnih programov	2,33	18	2,69	51	2,57	215	2,26	638	2,00	162	1,94	16	2,30	1100	
Premalo medijske pozornosti športnim aktivnostim za ljudi	2,00	18	1,88	52	1,77	216	1,59	642	1,71	161	2,38	16	1,68	1105	
Moje osebno nezanimanje za vse, kar je povezano s športom in športnimi aktivnostmi	3,11	18	2,50	52	1,81	216	1,39	638	1,26	160	1,50	16	1,53	1100	
Moja postava/videz/konstitucija	2,33	18	2,50	52	1,78	217	1,51	641	1,35	162	1,13	16	1,59	1106	
Moja narodnost	1,28	18	1,19	52	1,17	216	1,14	641	1,09	162	1,19	16	1,15	1105	

Tabela 52: "Kako bi opisali svoj nivo telesne oz. športne aktivnosti?" in "Koliko spodnje trditve držijo za vas osebno?"

Trditve	Nisem telesno oz. športno aktiven in to nikoli ne bom		Nisem še telesno oz. športno aktiven, a to nameravam postati		Sem občasni (priložnostni) športnik		Sem rekreativni športnik brez tekmovalnih motivov		Sem rekreativni športnik s tekmovalnimi motivi		Sem poklicni ali vrhunski športnik		Skupaj	
	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N
V službo oz. po vsakdanjih opravkih se najpogosteje vozim z avtomobilom ali javnimi prevoznimi sredstvi.	4,00	18	4,33	52	3,84	217	3,53	644	3,59	163	3,94	16	3,65	1110
Za ukvarjanje s športom potrebujem zunanjo spodbudo (nikoli se za aktivnost ne odločim kar tako, sam od sebe).	3,35	17	3,17	52	2,36	217	1,59	646	1,47	163	1,69	16	1,83	1111
Športno aktiven sem najraje sam, brez družbe.	2,72	18	2,90	52	2,88	217	2,94	645	2,80	163	2,38	16	2,90	1111
Vsaj enkrat letno se udeležim tekmovanja, kjer je pomemben doseženi rezultat.	1,28	18	1,15	52	1,36	215	1,95	644	4,10	163	3,94	16	2,13	1108

Tabela 53: "Kako bi opisali svoj nivo telesne oz. športne aktivnosti?" in "Koliko pa za vas držijo naslednje trditve?"

	Nisem	Nisem še	Sem občasni	Sem	Sem	Sem poklicni	Skupaj
--	-------	----------	-------------	-----	-----	--------------	--------

	telesno oz. športno aktiven in to nikoli ne bom		telesno oz. športno aktiven, a to nameravam postati		(priložnostni) športnik		rekreativni športnik brez tekmovalnih motivov		rekreativni športnik s tekmovalnimi motivi		ali vrhunski športnik			
	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N
Trditve														
Pri mojem ukvarjanju s športom oz. telesni aktivnosti mi s svojimi ukrepi in dejavnostmi pomembno pomagajo športna društva in organizacije.	1,06	18	1,41	51	1,62	216	1,78	645	2,61	163	3,88	16	1,87	1109
Pri mojem ukvarjanju s športom oz. telesni aktivnosti mi pomembno pomagajo športni centri, inštruktorji, vaditelji, ki jih plačam iz lastnih sredstev.	1,33	18	1,92	51	1,86	217	2,02	645	2,17	163	2,31	16	2,00	1110
Pri mojem ukvarjanju s športom oz. telesni aktivnosti mi pomembno pomagajo ukrepi in pomoč, ki jo za šport namenja občina, v kateri živim.	1,00	18	1,46	52	1,51	217	1,42	642	1,64	164	2,56	16	1,48	1109
Pri mojem ukvarjanju s športom oz. telesni aktivnosti mi pomembno pomagajo ukrepi in pomoč, ki jo za šport namenja slovenska država.	1,33	18	1,44	52	1,41	216	1,33	639	1,51	164	3,19	16	1,40	1105

Tabela 54: "Kako bi opisali svoj nivo telesne oz. športne aktivnosti?" in "Koliko po vašem mnenju in izkušnjah držijo spodnje trditve?"

	Nisem telesno oz. športno aktiven in to nikoli ne bom		Nisem še telesno oz. športno aktiven, a to nameravam postati		Sem občasni (priložnostni) športnik		Sem rekreativni športnik brez tekmovalnih motivov		Sem rekreativni športnik s tekmovalnimi motivi		Sem poklicni ali vrhunski športnik		Skupaj	
	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N
Trditve														
Športna društva dovolj podpirajo športno aktivnost svojih članov.	2,78	18	3,10	51	3,20	213	3,23	636	3,36	161	3,56	16	3,24	1095
Država dovolj spodbuja ukvarjanje s športom in telesne aktivnosti za vse, ki si tega želijo.	2,56	18	2,56	52	2,57	214	2,53	638	2,42	162	2,81	16	2,53	1100
Država naj še bolj podpira športno aktivnost vrhunskih športnikov.	3,06	18	3,65	52	3,70	212	3,65	640	3,86	159	4,38	16	3,69	1097
Država naj še bolj podpira telesno oz. športno aktivnost žensk.	3,17	18	3,87	52	3,96	214	3,94	639	4,04	161	4,00	16	3,94	1100

Država naj še bolj podpira telesno oz. športno aktivnost otrok in mladine.	3,39	18	4,18	51	4,41	214	4,47	640	4,40	161	4,50	16	4,42	1100
Država naj še bolj podpira ukvarjanje s športno rekreacijo nasploh.	3,50	18	4,16	51	4,25	212	4,36	639	4,48	162	4,06	16	4,33	1098
Država naj še bolj podpira telesno oz. športno aktivnost brezposelnih.	2,94	18	3,76	51	3,81	214	3,84	639	3,67	163	3,63	16	3,79	1101
Država naj še bolj podpira telesno oz. športno aktivnost invalidov.	3,39	18	4,02	52	4,06	214	4,14	636	4,05	162	4,13	16	4,09	1098
Država naj še bolj podpira telesno oz. športno aktivnost starejših ljudi.	3,67	18	4,12	52	4,05	214	4,24	638	4,09	163	3,88	16	4,16	1101
Država naj še bolj podpira telesno oz. športno aktivnost etničnih manjšin in skupin (npr. priseljencev iz drugih držav, Romov).	2,39	18	3,20	51	3,41	211	3,49	634	3,40	160	3,06	16	3,42	1090
V naši državi imamo dovolj športnih objektov (npr. telovadnice, dvorane, stadioni in zunanja športna igrišča).	3,39	18	3,19	52	3,26	215	3,10	638	2,93	162	2,75	16	3,11	1101
V naši državi imamo dovolj zunanjih športnih površin (npr. parkov, trim stez, kolesarskih, sprehajalnih poti).	3,39	18	2,92	52	2,97	215	2,93	635	2,85	162	3,13	16	2,93	1098
Država naj se v telesno aktivnost ljudi oz. šport ne vmešava na noben način.	2,44	18	1,83	52	1,97	215	1,88	632	1,76	162	1,69	16	1,88	1095

Tabela 55: "Kako bi opisali svoj nivo telesne oz. športne aktivnosti?" in "Kaj menite še o naslednjih trditvah? Kako držijo za vas osebno?"

Trditve	Nisem telesno oz. športno aktiven in to nikoli ne bom		Nisem še telesno oz. športno aktiven, a to nameravam postati		Sem občasni (priložnostni) športnik		Sem rekreativni športnik brez tekmovalnih motivov		Sem rekreativni športnik s tekmovalnimi motivi		Sem poklicni ali vrhunski športnik		Skupaj	
	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N
V občini, v kateri živim, je dovolj športnih objektov (npr. telovadnice, dvorane, stadioni in zunanja športna igrišča).	3,78	18	3,56	52	3,42	215	3,45	643	3,20	163	2,81	16	3,41	1107
V občini, v kateri živim,	3,50	18	3,31	52	3,19	216	3,26	642	3,12	163	3,13	16	3,23	1107

je dovolj zunanjih športnih površin (npr. parkov, trim stez, kolesarskih, sprehajalnih poti).															
Športni objekti v občini, v kateri živim, so primerno vzdrževani.	3,06	18	3,27	52	3,30	216	3,34	640	3,17	162	2,88	16	3,29	1104	
Zunanje športne površine v občini, v kateri živim, so primerno vzdrževane.	3,11	18	3,14	51	3,18	212	3,23	637	3,04	163	3,00	16	3,18	1097	
V svoji okolici lahko zlahka najamem telovadnico ali se priključim skupini, ki je športno aktivna v telovadnici.	3,11	18	3,10	52	3,14	215	3,30	639	3,02	162	2,69	16	3,21	1102	
Občine naj v prihodnosti bolj podprejo telesno oz. športno aktivnost ljudi, a ne z gradnjo športnih objektov in površin.	3,94	18	3,69	51	3,65	215	3,59	641	3,44	161	3,50	16	3,59	1102	

Tabela 56: "Kako bi opisali svoj nivo telesne oz. športne aktivnosti?" in "V kolikšni meri bi podprli naslednje ukrepe za spodbujanje vaše telesne oz. športne aktivnosti, četudi bi jih morali posredno sofinancirati tudi vi osebno (npr. preko davkov)?"

Ukrepi	Nisem telesno oz. športno aktiven in to nikoli ne bom		Nisem še telesno oz. športno aktiven, a to nameravam postati		Sem občasni (priložnostni) športnik		Sem rekreativni športnik brez tekmovalnih motivov		Sem rekreativni športnik s tekmovalnimi motivi		Sem poklicni ali vrhunski športnik		Skupaj	
	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N
Povečanje finančne porabe države za spodbujanje večje telesne oz. športne aktivnosti ljudi.	2,61	18	3,18	51	3,22	214	3,34	642	3,48	162	3,25	16	3,31	1103
Uvedba finančne spodbude delodajalcem za spodbujanje telesno oz. športne aktivnosti zaposlenih.	2,39	18	3,31	52	3,73	213	3,75	642	3,75	162	3,25	16	3,70	1103
Povečanje sedanje finančne spodbude upokojujencem (dodatek za rekreacijo).	3,22	18	3,19	52	3,19	211	3,31	641	3,13	162	3,19	16	3,25	1100
Gradnja novih športnih objektov in površin tam, kjer jih ni.	3,53	17	3,40	52	3,32	213	3,48	641	3,67	162	3,69	16	3,48	1101
Boljše vzdrževanje obstoječih športnih objektov in površin.	3,28	18	3,73	51	3,57	213	3,77	638	3,88	163	4,13	16	3,74	1099
Znižanje stopnje obdavčitve športnih pripomočkov (npr. oblačil, obutve, smuči, žog).	3,50	18	4,23	52	3,96	213	4,17	640	4,31	162	4,00	16	4,14	1101

Tabela 57: "Kako bi opisali svoj nivo telesne oz. športne aktivnosti?" in "V kolikšni meri bi podprli naslednje ukrepe za spodbujanje vaše telesne oz. športne aktivnosti, četudi bi jih morali posredno sofinancirati tudi vi osebno (npr. preko davkov)?"

Ukrepi	Nisem telesno oz. športno aktiven in to nikoli ne bom		Nisem še telesno oz. športno aktiven, a to nameravam postati		Sem občasni (priložnostni) športnik		Sem rekreativni športnik brez tekmovalnih motivov		Sem rekreativni športnik s tekmovalnimi motivi		Sem poklicni ali vrhunski športnik		Skupaj	
	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N
Priprava novih športnih programov.	2,53	17	3,32	53	3,20	214	3,18	643	3,53	160	3,06	16	3,23	1103
Več brezplačnih športnih programov.	3,28	18	4,11	53	4,08	214	3,95	642	4,05	162	3,75	16	3,98	1105
Brezplačno ali cenejše usposabljanje športnih vaditeljev in trenerjev.	2,67	18	3,46	52	3,36	213	3,37	636	3,64	162	3,69	16	3,40	1097
Obsežnejše informacijske kampanje o prednostih ukvarjanja s športom.	2,44	18	3,19	52	3,13	213	3,26	638	3,43	161	3,38	16	3,25	1098
Obsežnejše informacijske kampanje o možnih vrstah in oblikah športne vadbe.	2,50	18	3,45	51	3,32	212	3,33	638	3,55	161	3,44	16	3,35	1096
Več medijskih prispevkov o telesni oz. športni aktivnosti in njenih vplivih na ljudi.	2,44	18	3,56	52	3,30	211	3,45	637	3,62	160	3,63	16	3,44	1094

Tabela 58: "Kako bi opisali svoj nivo telesne oz. športne aktivnosti?" in "Koliko so vam osebno poznani ukrepi za spodbujanje telesne oz. športne aktivnosti ljudi, ki jih pri svojem delu ponujajo naslednje institucije:"

Institucije	Nisem telesno oz. športno aktiven in to nikoli ne bom		Nisem še telesno oz. športno aktiven, a to nameravam postati		Sem občasni (priložnostni) športnik		Sem rekreativni športnik brez tekmovalnih motivov		Sem rekreativni športnik s tekmovalnimi motivi		Sem poklicni ali vrhunski športnik		Skupaj	
	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N
Državni zbor	1,28	18	1,15	52	1,34	216	1,43	638	1,49	162	1,81	16	1,41	1102
Direktorat za šport	1,56	18	1,77	52	1,73	216	1,89	637	1,99	161	1,87	15	1,86	1099
Generalni direktorat za izobraževanje in kulturo	1,61	18	1,47	51	1,55	215	1,65	637	1,65	161	1,69	16	1,62	1098
Občine in njihovi za šport pristojni oddelki	2,00	18	2,18	51	2,29	215	2,46	638	2,57	161	3,38	16	2,44	1099
Olimpijski komite Slovenije-Združenje športnih zvez	2,00	18	2,35	52	2,26	216	2,41	634	2,70	161	3,63	16	2,43	1097
Zveza za šport invalidov Slovenije-Paraolimpijski komite	2,00	18	2,12	52	1,90	214	2,04	636	2,15	162	2,81	16	2,04	1098
Športna unija Slovenije	1,83	18	1,84	51	1,74	214	1,92	636	2,20	161	2,38	16	1,93	1096
Javni zavod za šport Republike Slovenije Planica	1,72	18	2,00	51	1,99	214	2,14	639	2,24	161	2,19	16	2,11	1099
Fundacija za šport	2,00	18	1,86	51	1,90	216	2,22	634	2,54	160	2,88	16	2,19	1095

Vaša delodajalska organizacija	1,78	18	2,42	50	2,46	213	2,62	635	2,72	161	2,50	16	2,58	1093
Vaše društvo	1,61	18	2,28	50	2,51	208	2,97	611	3,71	160	4,31	16	2,96	1063

Tabela 59: "Kako bi opisali svoj nivo telesne oz. športne aktivnosti?" in "Koliko poznate naslednje programe ali projekte za spodbujanje telesne oz. športne aktivnosti ljudi:"

Programi oz. projekti	Nisem telesno oz. športno aktiven in to nikoli ne bom		Nisem še telesno oz. športno aktiven, a to nameravam postati		Sem občasni (priložnostni) športnik		Sem rekreativni športnik brez tekmovalnih motivov		Sem rekreativni športnik s tekmovalnimi motivi		Sem poklicni ali vrhunski športnik		Skupaj	
	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N	\bar{x}	N
Zlati sonček	1,89	18	2,48	52	2,38	214	2,37	641	2,47	161	2,50	16	2,39	1102
Moj dnevnik zdravja	1,28	18	1,37	51	1,28	214	1,41	638	1,52	162	1,50	16	1,40	1099
S športom do zdravja	1,56	18	1,94	51	1,78	212	2,08	640	2,07	161	2,25	16	2,01	1098
Podarim Dobim	2,83	18	3,31	52	2,91	213	2,94	642	2,68	159	2,67	15	2,91	1099
Veter v laseh	2,44	18	2,29	52	2,42	214	2,68	640	2,53	162	2,56	16	2,58	1102
Migaj raje z nami	1,83	18	1,85	52	1,86	214	1,95	641	2,28	160	1,69	16	1,97	1101
Športna mreža enakih	1,22	18	1,38	50	1,31	212	1,42	640	1,44	158	1,69	16	1,40	1094
Minute za rekreacijo	2,00	17	2,04	52	2,01	214	2,25	637	2,04	160	2,73	15	2,16	1095
Slovenija kolesari	2,00	18	2,12	51	2,16	213	2,59	639	2,91	163	2,50	16	2,52	1100
Slovenija teče	2,00	18	2,33	52	2,45	214	2,89	642	3,29	164	2,81	16	2,82	1106

8 Anketni vprašalnik

Spoštovani,

Pred vami je vprašalnik, s katerim želimo razkriti različnost pogledov, dojemanj in potreb po telesni aktivnosti.

Raziskave po svetu kažejo, da se ljudje pomembno razlikujemo v svojem razumevanju in potrebah po telesni aktivnosti. Na te razlike v pogledih mora biti odgovorna družba pozorna, jih spoštovati in se nanje kar najbolj odzivati.

Ne glede na to, ali in koliko ste sami telesno aktivni, so vaši odgovori na zastavljena vprašanja izjemne vrednosti. Pomagali nam bodo prepoznati, se odzvati in odgovorne opozoriti na različne poglede, potrebe in pričakovanja, ki jih do telesne aktivnosti gojijo različne skupine ljudi.

Izpolnjevanje vprašalnika vam bo predvidoma vzelo 10 minut časa.

Iskreno se vam zahvaljujemo za vaše odgovore in čas!

Vprašalnik je nastal v okviru raziskovalnega projekta, ki ga izvajata Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani in Inštitut za ekonomska raziskovanja. Morebitna vprašanja in pojasnila v zvezi s projektom in/ali vprašalnikom lahko naslovite na elektronski naslov: anketacrp@gmail.com.

Izrazi, ki so zapisani v moški slovnični obliki, so uporabljeni kot nevtralni in veljajo za ženski in moški spol.

Q1 - Kako pogosto ste se vi osebno v zadnjem letu dni ukvarjali s posamezno od spodaj navedenih telesnih oz. športnih aktivnosti? 1 – nikoli, 2 – nekajkrat letno, 3 – nekajkrat mesečno, 4 – nekajkrat tedensko, 5 – skoraj vsak dan ali vsak dan

	1	2	3	4	5
Sprehajanje	☐	☐	☐	☐	☐
Ples	☐	☐	☐	☐	☐
Planinarjenje	☐	☐	☐	☐	☐
Tek v naravi	☐	☐	☐	☐	☐
Nordijska hoja	☐	☐	☐	☐	☐
Smučanje, smučarski teki	☐	☐	☐	☐	☐
Kolesarjenje	☐	☐	☐	☐	☐
Golf	☐	☐	☐	☐	☐
Ribolov	☐	☐	☐	☐	☐
Vadba v športnih objektih (npr. v telovadnicah, dvoranah ali na zunanjih športnih igriščih)	☐	☐	☐	☐	☐
Vadba v športnih centrih (npr. v fitness centrih ali klubih)	☐	☐	☐	☐	☐
Športna vzgoja v šolah in/ali na univerzi	☐	☐	☐	☐	☐
Vadba doma (npr. telovadba, razgibavanje, raztezanje)	☐	☐	☐	☐	☐
Urejanje doma (npr. vrtnarjenje, čiščenje okolice doma)	☐	☐	☐	☐	☐
Šah	☐	☐	☐	☐	☐
Obiskovanje športnih prireditev	☐	☐	☐	☐	☐
Podpiranje športa in športnikov (npr. sponzorstvo, plačevanje treningov otrokom)	☐	☐	☐	☐	☐
Drugo:	☐	☐	☐	☐	☐

Q2 - Ali ste član kakšnega športnega društva?

- Ne, nikoli nisem bil
- Ne več, sem pa bil v preteklosti
- Da, enega
- Da, več

Q3 - Ali ste član kakšnega športnega centra (npr. fitness kluba, rekreacijskega centra)?

- Ne, nikoli nisem bil
- Ne več, sem pa bil v preteklosti
- Da, enega
- Da, več

Q4 - V kolikšni meri so za vas osebno pomembni naslednji motivi/razlogi za vašo telesno oz. športno aktivnost? 1 – povsem nepomembni, 2 – nepomembni, 3 – niti nepomembni niti pomembni, 4 – pomembni, 5 – zelo pomembni

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

	1	2	3	4	5
Kakovostno preživljanje prostega časa	☐	☐	☐	☐	☐
Druženje s prijatelji, sorodniki	☐	☐	☐	☐	☐
Iskanje novih znanstev, somišljenikov	☐	☐	☐	☐	☐
Zdravje	☐	☐	☐	☐	☐
Hujšanje	☐	☐	☐	☐	☐
Osebna rast in zadovoljstvo	☐	☐	☐	☐	☐
Boljša pripravljenost na obremenitve v šoli ali pri delu	☐	☐	☐	☐	☐
Preverjanje meja lastnih zmožnosti	☐	☐	☐	☐	☐
Tekmovalni naboj	☐	☐	☐	☐	☐
Oblikovanje telesa	☐	☐	☐	☐	☐
Podpiranje športa in športnega duha v Sloveniji	☐	☐	☐	☐	☐

Q5 - Ocenite na lestvici od 1 do 5, koliko vas pri vaši telesni oz. športni aktivnosti ovira naslednje: 1 – sploh me ne ovira, 2 – me ne ovira, 3 – niti me ne ovira niti me ovira, 4 – me ovira, 5 – zelo me ovira

	1	2	3	4	5
Pomanjkanje denarja	☐	☐	☐	☐	☐
Službene / šolske obveznosti	☐	☐	☐	☐	☐
Pomanjkanje časa nasploh	☐	☐	☐	☐	☐
Družinske obveznosti	☐	☐	☐	☐	☐
Zdravstvene težave oz. bolezni	☐	☐	☐	☐	☐
Invalidnost	☐	☐	☐	☐	☐
Starost	☐	☐	☐	☐	☐
Moje slabe izkušnje z ukvarjanjem s športom v preteklosti	☐	☐	☐	☐	☐
Pomanjkanje samozavesti pri športu	☐	☐	☐	☐	☐
Nedostopnost (previsoka cena, prevelika oddaljenost ...) mojim željam in potrebam primerne ponudbe športnih aktivnosti	☐	☐	☐	☐	☐
Nedostopnost (previsoka cena, prevelika oddaljenost ...) mojim željam in potrebam primernih športnih objektov	☐	☐	☐	☐	☐
Nedostopnost (previsoka cena, prevelika oddaljenost ...) mojim željam in potrebam primernih športnih programov	☐	☐	☐	☐	☐
Premalo medijske pozornosti športnim aktivnostim za ljudi	☐	☐	☐	☐	☐
Moje osebno nezanimanje za vse, kar je povezano s športom in športnimi aktivnostmi	☐	☐	☐	☐	☐
Moja postava/videz/konstitucija	☐	☐	☐	☐	☐
Moja narodnost	☐	☐	☐	☐	☐

Q6 - Koliko spodnje trditve držijo za vas osebno? 1 – sploh ne drži, 2 – ne drži, 3 – niti ne drži niti drži, 4 – drži, 5 – povsem drži

	1	2	3	4	5
V službo oz. po vsakdanjih opravkih se najpogosteje vozim z avtomobilom ali javnimi prevoznimi sredstvi.	☐	☐	☐	☐	☐
Za ukvarjanje s športom potrebujem zunanjo spodbudo (nikoli se za aktivnost ne odločim kar tako, sam od sebe).	☐	☐	☐	☐	☐
Športno aktiven sem najraje sam, brez družbe.	☐	☐	☐	☐	☐
Vsaj enkrat letno se udeležim tekmovanja, kjer je pomemben doseženi rezultat.	☐	☐	☐	☐	☐

Q7 - Koliko pa za vas držijo naslednje trditve? 1 – sploh ne drži, 2 – ne drži, 3 – niti ne drži niti drži, 4 – drži, 5 – povsem drži

	1	2	3	4	5
Pri mojem ukvarjanju s športom oz. telesni aktivnosti mi s svojimi ukrepi in dejavnostmi pomembno pomagajo športna društva in organizacije.	☐	☐	☐	☐	☐
Pri mojem ukvarjanju s športom oz. telesni aktivnosti mi pomembno pomagajo športni centri, inštruktorji, vaditelji, ki jih plačam iz lastnih sredstev.	☐	☐	☐	☐	☐
Pri mojem ukvarjanju s športom oz. telesni aktivnosti mi pomembno pomagajo ukrepi in pomoč, ki jo za šport namenja občina, v kateri živim.	☐	☐	☐	☐	☐
Pri mojem ukvarjanju s športom oz. telesni aktivnosti mi pomembno pomagajo ukrepi in pomoč, ki jo za šport namenja slovenska država.	☐	☐	☐	☐	☐

Q8 - Koliko po vašem mnenju in izkušnjah držijo spodnje trditve? 1 – sploh ne drži, 2 – ne drži, 3 – niti ne drži niti drži, 4 – drži, 5 – povsem drži

	1	2	3	4	5
Športna društva dovolj podpirajo športno aktivnost svojih članov.	☐	☐	☐	☐	☐
Država dovolj spodbuja ukvarjanje s športom in telesne aktivnosti za vse, ki si tega želijo.	☐	☐	☐	☐	☐
Država naj še bolj podpira športno aktivnost vrhunskih športnikov.	☐	☐	☐	☐	☐
Država naj še bolj podpira telesno oz. športno aktivnost žensk.	☐	☐	☐	☐	☐
Država naj še bolj podpira telesno oz.	☐	☐	☐	☐	☐

	1	2	3	4	5
športno aktivnost otrok in mladine.					
Država naj še bolj podpira ukvarjanje s športno rekreacijo nasploh.	☐	☐	☐	☐	☐
Država naj še bolj podpira telesno oz. športno aktivnost brezposelnih.	☐	☐	☐	☐	☐
Država naj še bolj podpira telesno oz. športno aktivnost invalidov.	☐	☐	☐	☐	☐
Država naj še bolj podpira telesno oz. športno aktivnost starejših ljudi.	☐	☐	☐	☐	☐
Država naj še bolj podpira telesno oz. športno aktivnost etničnih manjšin in skupin (npr. priseljencev iz drugih držav, Romov).	☐	☐	☐	☐	☐
V naši državi imamo dovolj športnih objektov (npr. telovadnice, dvorane, stadioni in zunanja športna igrišča).	☐	☐	☐	☐	☐
V naši državi imamo dovolj zunanjih športnih površin (npr. parkov, trim stez, kolesarskih, sprehajalnih poti).	☐	☐	☐	☐	☐
Država naj se v telesno aktivnost ljudi oz. šport ne vmešava na noben način.	☐	☐	☐	☐	☐

Q9 - Kaj menite še o naslednjih trditvah? Kako držijo za vas osebno? 1 – sploh ne drži, 2 – ne drži, 3 – niti ne drži niti drži, 4 – drži, 5 – povsem drži

	1	2	3	4	5
V občini, v kateri živim, je dovolj športnih objektov (npr. telovadnice, dvorane, stadioni in zunanja športna igrišča).	☐	☐	☐	☐	☐
V občini, v kateri živim, je dovolj zunanjih športnih površin (npr. parkov, trim stez, kolesarskih, sprehajalnih poti).	☐	☐	☐	☐	☐
Športni objekti v občini, v kateri živim, so primerno vzdrževani.	☐	☐	☐	☐	☐
Zunanje športne površine v občini, v kateri živim, so primerno vzdrževane.	☐	☐	☐	☐	☐
V svoji okolici lahko zlahka najamem telovadnico ali se priključim skupini, ki je športno aktivna v telovadnici.	☐	☐	☐	☐	☐
Občine naj v prihodnosti bolj podprejo telesno oz. športno aktivnost ljudi, a ne z gradnjo športnih objektov in površin.	☐	☐	☐	☐	☐

Q10 - Kdo od navedenih bi po vašem mnenju moral še posebej skrbeti za spodbujanje telesne oz. športne aktivnosti ljudi? Izberite največ 3 najpomembnejše.

- Športna društva
 Športne zveze in klubi

- Športni centri (fitnes klubi, centri ipd.)
- Šolski sistem
- Država
- Občine
- Evropska unija
- Delodajalske organizacije
- Vsak posameznik sam
- Drugi (navedite, kdo):

Q11 - V kolikšni meri bi podprli naslednje ukrepe za spodbujanje vaše telesne oz. športne aktivnosti, četudi bi jih morali posredno sofinancirati tudi vi osebno (npr. preko davkov)? 1 – nikakor ne bi podprl, 2 – ne bi podprl, 3 – niti ne bi podprl niti bi podprl, 4 – bi podprl, 5 – vsekakor bi podprl

	1	2	3	4	5
Povečanje finančne porabe države za spodbujanje večje telesno oz. športne aktivnosti ljudi.	☐	☐	☐	☐	☐
Uvedba finančne spodbude delodajalcem za spodbujanje telesno oz. športne aktivnosti zaposlenih.	☐	☐	☐	☐	☐
Povečanje sedanje finančne spodbude upokojujencem (dodatek za rekreacijo).	☐	☐	☐	☐	☐
Gradnja novih športnih objektov in površin tam, kjer jih ni.	☐	☐	☐	☐	☐
Boljše vzdrževanje obstoječih športnih objektov in površin.	☐	☐	☐	☐	☐
Znižanje stopnje obdavčitve športnih pripomočkov (npr. oblačil, obutve, smučí, žog).	☐	☐	☐	☐	☐

Q12 - V kolikšni meri bi podprli naslednje ukrepe za spodbujanje vaše telesne oz. športne aktivnosti, četudi bi jih morali posredno sofinancirati tudi vi osebno (npr. preko davkov)? 1 – nikakor ne bi podprl, 2 – ne bi podprl, 3 – niti ne bi podprl niti bi podprl, 4 – bi podprl, 5 – vsekakor bi podprl

	1	2	3	4	5
Priprava novih športnih programov.	☐	☐	☐	☐	☐
Več brezplačnih športnih programov.	☐	☐	☐	☐	☐
Brezplačno ali cenejše usposabljanje športnih vaditeljev in trenerjev.	☐	☐	☐	☐	☐
Obsežnejše informacijske kampanje o prednostih ukvarjanja s športom.	☐	☐	☐	☐	☐
Obsežnejše informacijske kampanje o možnih vrstah in oblikah športne vadbe.	☐	☐	☐	☐	☐
Več medijskih prispevkov o telesni oz. športni aktivnosti in njenih vplivih na ljudi.	☐	☐	☐	☐	☐

Q13 - Bi podprli še kakšen drug ukrep za spodbujanje vaše telesne oz. športne aktivnosti poleg teh, ki so bili pravkar naštetí, četudi bi ga morali posredno sofinancirati tudi vi osebno (npr. preko davkov)? Če da, vas prosimo, da ukrep/e navedete.

--

Q14 - Koliko so vam osebno poznani ukrepi za spodbujanje telesne oz. športne aktivnosti ljudi, ki jih pri svojem delu ponujajo naslednje institucije: 1 – sploh ne poznam, 2 – v glavnem ne poznam, 3 – niti ne poznam niti poznam, 4 – v glavnem poznam, 5 – popolnoma poznam

	1	2	3	4	5
Državni zbor	☐	☐	☐	☐	☐
Direktorat za šport	☐	☐	☐	☐	☐
Generalni direktorat za izobraževanje in kulturo	☐	☐	☐	☐	☐
Občine in njihovi za šport pristojni oddelki	☐	☐	☐	☐	☐
Olimpijski komite Slovenije-Združenje športnih zvez	☐	☐	☐	☐	☐
Zveza za šport invalidov Slovenije-Paraolimpijski komite	☐	☐	☐	☐	☐
Športna unija Slovenije	☐	☐	☐	☐	☐
Javni zavod za šport Republike Slovenije Planica	☐	☐	☐	☐	☐
Fundacija za šport	☐	☐	☐	☐	☐
Vaša delodajalska organizacija	☐	☐	☐	☐	☐
Vaše društvo	☐	☐	☐	☐	☐

Q15 - Koliko poznate naslednje programe ali projekte za spodbujanje telesne oz. športne aktivnosti ljudi: 1 – sploh ne poznam, 2 – v glavnem ne poznam, 3 – niti ne poznam niti poznam, 4 – v glavnem poznam, 5 – popolnoma poznam

	1	2	3	4	5
Zlati sonček	☐	☐	☐	☐	☐
Moj dnevnik zdravja	☐	☐	☐	☐	☐
S športom do zdravja	☐	☐	☐	☐	☐
Podarim Dobim	☐	☐	☐	☐	☐
Veter v laseh	☐	☐	☐	☐	☐
Migaj raje z nami	☐	☐	☐	☐	☐
Športna mreža enakih	☐	☐	☐	☐	☐
Minute za rekreacijo	☐	☐	☐	☐	☐
Slovenija kolesari	☐	☐	☐	☐	☐
Slovenija teče	☐	☐	☐	☐	☐

Q16 - Kako bi opisali svoj nivo telesne oz. športne aktivnosti?

- Nisem telesno oz. športno aktiven in to nikoli ne bom
- Nisem še telesno oz. športno aktiven, a to nameravam postati
- Sem občasni (priložnostni) športnik
- Sem rekreativni športnik brez tekmovalnih motivov

- Sem rekreativni športnik s tekmovalnimi motivi
- Sem poklicni ali vrhunski športnik

Q17 - Za konec vas prosimo, da nam zaupate nekaj vaših demografskih podatkov. Spol:

- Moški
- Ženski

Q18 - Letnica rojstva:

Q19 - Stopnja izobrazbe:

- Brez formalne izobrazbe
- Osnovnošolska
- Poklicna šola
- Srednja šola
- Višja ali visoka šola
- Znanstveni magisterij ali doktorat znanosti

Q20 - Med spodnjimi odgovori izberite tiste, ki veljajo za vas in pri vsakem od izbranih navedite število oseb, s katerimi živite v skupnem gospodinjstvu - vključno z vami:

- Skupaj vseh oseb v gospodinjstvu:
- Od tega oseb mlajših od 6 let:
- Od tega oseb od 6 do 10 let:
- Od tega oseb od 11 do 17 let:
- Od tega oseb od 18 do 45 let:
- Od tega oseb od 46 do 65 let
- Od tega oseb nad 65 let

Q21 - Zaposlitveni status:

- Zaposlen za polni delovni čas
- Zaposlen za skrajšani delovni čas
- Samozaposlen
- Brezposeln, prejemam nadomestilo
- Brezposeln, ne prejemam nadomestila
- Učenec, dijak ali študent
- Gospodinja
- Upokojenec
- Invalidsko upokojen
- Drugo (prosim, vpišite):

Q22 - Tip naselja:

- Mestna občina
- Mesto, kraj

Vas

Q23 - Regija, v kateri živite:

- Pomurska regija
- Podravska regija
- Koroška regija
- Savinjska regija
- Zasavska regija
- Spodnjeposavska regija
- Jugovzhodna Slovenija
- Osrednjeslovenska regija
- Gorenjska regija
- Notranjsko-kraška regija
- Goriška regija
- Obalno-kraška regija